

Prologus

Liber magistri Johis
Gersonis Cancellarij
parisiensis doctoris e-
gregij sup Magnificat

Collectoriū
super magnificat
particulas habet
expositas. nō sēp
eodē ordine quo
sunt in cantico neq; sub eodē stili
genere. sed vario. put se fragmen-
torū appositio per sportas duode-
cim offerebat. Totidē enī tracta-
tus habet pncipales. Deniq; plu-
rima reperies in fragmentis que
diuersis in sportis recondita. vnū
in sentētia saporem ostendūt Qui
capit accipiat pro sua qualibz vo-
lūtate. benedicēte deo. multiplicā-
te. distribuente. faciente. **Prim^o**
tractatus post pncipiū dragma-
tic^o est seu p dialogū. et habz no-
tulas. l. fm quas patet materia.
Tractatus scdus dragmatic^o.
super cātico marie. de exultatione
spiritus. et cōtinet notulas. lxxij.
Tractat^o tertius. dragmatic^o ē
in cātico marie. de respectōne hu-
militatis sue per notulas centum
viginti Jūgi vero possent opuscu-
la de oculo triplici. et de vna pnci-
sa margarita. et de oculo spiritua-
li. et de triplici vssione dei. 7 cōsue-

rationes. xij. de cōcordia theolo-
gie mystice cum scolastica sed
alibi collocantur in collectorio se-
ptem sportarū. **Tractat^o quar-**
tus per dragma seu dialogū de
marie beatificatōne sup illō Ecce
enī ex hoc beatā me dicent omnes
generationes per notulas. lxxij.
Tractatus qntus per dragma
seu dialogū quomō fecit marie
magna qui potens est. **Ubi pri-**
ma partitio est. si maria passiona-
biliter mouebat. per notulas. lx.
Alia partitio est sine dialogo. de
sancto nomine dei. vbi de triplici
nomine dei p notulas. lxxij. **Posset**
huic materie de noticia dei que ē
sanctū nomē eius cōiungi duplex
centilogiū. **De cōceptibus vnum**
Alterū de modis significādi. Sz
alibi positū est vtrūq; in collecto-
rio septem sportarū **Tractatus**
sextus dragmaticus super quinto
versu. Et misericordia eius ē. **De**
lamēto marie. et de timore dei. **Et**
sup eius mia finalis de pccatio p
notulas cētū. **Jungit inicitū qd dā**
tangens modū expositōis mora-
lis seu tropologicē lamētationū
Jeremie. **Tractatus septimus**
prosaicus principaliter de mente
cordis et cōgnitione dei. super illo
quinto vsu. **Fecit potentiam p no-**
tulas centum quinq; ginta **Tra-**
ctat^o octauus p dragma seu dia-
logū partitiōes habz qtuor **Pri-**
ma de depositiōe potentium. per
impulsū demonioꝝ per notulas

Prologus

xlviij **S**ecūda p̄t̄tio de custodia an-
geloz et fallacijs demonū per no-
tulas centum quin̄q̄ginta **T**ertia
partitio de septē mōis generalib⁹
angelice custodie p̄ notulas octo/
ginta tres. **Q**uarta partitio per
soliloquium vbi de custodia an-
geloz per notulas. l. fit etiā men-
tio de centilogio sup̄ impu/sibus
q̄d seorsuz alibi ponit̄ in collecto-
rio septē sportarū **M**onus tra-
ctatus sup̄ illud **E**surientes x̄. cō/
ponit̄ p̄ncipalit̄ de eucharistie sac̄-
mēto per quin̄q̄z partitiones **P**ri-
ma p̄t̄tio per dialoguz p̄cedit p̄
notulas centum **S**ecūda partitō p̄
soliloquiū de laudib⁹ sac̄ri altar̄.
et vt digne suscipiat̄ exhortatō. p̄
notulas centū. **T**ertia p̄t̄tio p̄ so-
liloquiū. ouersū ad mariā p̄ notu-
las. l. **Q**uarta partitio per solilo-
quium. q̄si narratiuū de cōtēplato-
nibus marie sup̄ hoc sac̄o. et p̄n-
cipalit̄ de duodeciz bonis eius q̄/
bus replent̄ esurientes p̄ notulas
centū cū additōne. xl. theoreuma/
tum de vnitare **Q**uinta partitio p̄
soliloquiū exhortatoria hui⁹ sac̄ri
per notulas. l. **S**ūt in sūma q̄tuor
centilogia notularuz. q̄bus iungi
posset centilogiū de causa finali. oc-
casionē hui⁹ b̄ndicti sac̄ri cōpositū
q̄d alibi posituz est in collectorio
septē sportaz **T**ractat⁹ decim⁹
sup̄ versu **S**uscepit isrl̄ puerū suū
x̄. **E**st aut̄ in ip̄o duplex partitō
Prima fit p̄ dialoguz et notulas
lxx. **A**ltera fit quasi per soliloquuz

7 meditationes per notulas. xxx.
Tractat⁹ vndecim⁹ sub duplici
partitione sup̄ illo versu **S**icut lo-
cutus est. ad patres. **P**rima par-
titio de cōtēplationibus marie
sup̄ locutione dei per p̄phetas et
maxime per se ip̄am. incipiēdo ab
euāgelica narratione. iuxta cōpila-
tionē nouiter factā que dicit̄ vnū
ex quatuor per notulas. xl. sup̄ ru-
brica p̄ma **I**n p̄ncipio erat x̄bū.
Inde datur intelligi quantū sup̄
reliquis sermo p̄tensior esse possit
Secūda partitio de vita solita-
ria **J**oh̄is. quasi sup̄ rubrica sc̄da.
de nūciatōne **J**oh̄is et habitatō-
ne in deserto **S**ūt in hac partitio-
ne tres particule. iuxta triplicem
modū manifestandi vitam solita-
riā. cōtinet notulas centū **T**ra-
ctatus duodecimus in p̄sona ma-
rie per soliloquiū sūmatim collū-
gens sensū canticī huius cāticorū
marie. per notulas centū quasi per
psalteriū decies decacordū sup̄/
additis his duobus x̄ficulis ab
ecclesia frequentatis. **G**loria p̄ri-
filio. **S**icut erat in p̄ncipio x̄.
Spectat ad hanc materiā centilo-
gium de gloria **Q**ueratur in col-
lectorio septē sportarū

Prologus

Sequitur prohemium super. et tractatibus in canticis marie Magnificat Magistri Johannis Gerson Cancellarii Parisiensis doctoris egregii.

Anticum marie tractaturus in solacium peregrinationis mee vergentis in occasum (utinam felix matutinum, carere vespere subsequatur) Decrevi procedere per dialogum, more didascalico, quale socrates, quale plato socratem introducens tenuit. Poterit et hic noster procedendi modus, nominari dramaticus, qualis ascribitur canticis canticorum, qualis insuper commodus est, canticis vel eulogiis amorosis. Quod ecclesiastica attestatur exhortatio, que de virginibus canit. Ante thorum huius virginis, frequenter nobis dulcia cantica dramaticis. Sic igitur te favente beatissima virgo super omnes amans amabilis, et amata, sit hoc initium, per dramatica, notulasque distinctum. Magnificat anima mea dominum. Colloquuntur duo fratres Junior instar discipuli interrogans. Senior magistri locum retinet et nomen ambo solitudinis, non solitarie dilectores

Sequitur versus decem Cancellarii Parisiensis qui congrue premittuntur operi suo super magnificat post prohemium.

- Se lugdune tua, fratres solantur in urbe.
Dum de quolibet est sermo frequens in eis:
Junior et senior, hic celestinus, et iste
Theologus, plaudens Junior hec loquitur.
Junior. Ecce bonum fratres et iocundum simul esse.
Idem quos vterus, par quod dies peperit.
Senior. Fraternalis amor eorum nostrum necdet in unum.
Firmet et hoc unum, gratia christe tua.
Junior. Carne quidem frater meritis pater atque magister.
Sunt data que nobis omnia grata vides:
Senior. Omnia post viros conflictus atque percellas:
Dat deus atque locat, litore nos placido.
Junior. En fas est viuas pariter dare reddere voces:
fert mens de studiis, querere multa tuis.
Senior. Quare vices reddam Lenit fastidia sermo.
Est sua solamen garrula vox senibus.

Trattatus Primus

- Junior** Discipulus vocer ergo tuus. tu iure magister
Comoda doctrine. talia nomina sunt.
- Senior** Discipulus tu sis. magis illius esse magistrū
Qui verat. hic solus corda docere potest.
- Junior** Hoc sub doctore. meus en potes esse magister.
Plantans atq; rigans. crescere chrisite dabis.
- Senior** Det precor ille. pete de quolibet vt fuit olim
Theologis mos hoc querere mor aliud
- Junior** Gratulor est modus hic placidus mihi. talis 7 aptus
Sermo peregrinis. sit Jesus in medio.
- Senior** Promisit faciet talem. da te modo qualem
Se dedit in templo. sim q; docendo sequar.

Sequitur Primus tra- ctatus Drammaticus su- per Magnificat. magi- stri Johis de Gerson. cācellarij parisiē. habens notu- las. l.

Discipulus

Magnificat aia mea dñm.
Magr. dic oro te quo
pacto beata et pulcerra
muliez. post salutationē elisabeth
Post exultationē Jobis in vtrō
Post collaudatōnē. quia credide-
rit. erumpens in iubilū. cepit a ma-
gnificatione dei canticū suum di-
cens. Magnificat anima mea do-
minū. Gratū quippe mihi feceris
tum sciendi studio. tum consolati-
onis desiderio. duz solos nos hic
euomuit seuiens tempestas velut
in scopulū. Benedictus deus qui

nos in pacato solitudinis atrio
collocavit. **M**agister. Gratum
et illud mihi subueniet. quoniam
mandauit dominus in aduersita-
tis nocte canticū eius. Sūma qz
miseriarū inuitabiliū medicina ē
obliuio. Digneris ergo laudare
nos te vtrgo sacrata. que non in-
grata beneficijs dei morē prestās
mor canticū edidisti cōsonās eis
in exordio et dicens. Magnificat
anima mea dominū. Taliter olim
maria soroz moyſi in medio iuuē-
cularū tympanistriarū. Talitē da-
uid Rex inclitus. vnde maria rega-
li ex progenie exorta refulget Ta-
liter alij plures ad dei magnifica-
tionē eruperūt vt est illud Cante-
mus domino. gloriose enī magni-
ficatus est Et illud. Magn? domi-
nus et laudabilis nimis cum cete-
ris in archano cordis marie pſū-
de collocatis. Similiter et accepe-
rat nouissime pmissionē angelicā
de filio nascituro. Hic erit magn?
inquit. Deniq; nouerat quia fece-

Sup

rat sibi magna qui potēs est. **M**agnus dñs & magna virtus ei⁹ vir/
tus altissimi que obumbravit sibi.
et sapientie eius non est numerus
Quia veritas est illa que magna
est. et p̄ualet testimonio omnium p̄
esoram prolato. **D**iscipul⁹ **V**er/
nit in manus p̄tinus questio qua
ratione dicatur magnificari deus
cuz penitus nec augeri valeat nec
minui. **M**ag⁹ **H**esitas nō intel/
ligēs scripturas que admodū do/
minus a creatura magnificat nō
in augmentū sui in se. sed quia ma/
gnus esse p̄dicatur. canitur et lau/
datur. aut certe quia magnificam
facit aiām. cui mag⁹ facit q̄ potēs
est **N**ā quos iustificauit hos & ma/
gnificauit. **N**unq̄d parū tibi vide/
tur magnificata. beate marie vir/
ginis anima. que opationi supra/
modū magnifice fuit ausa p̄bere
consensū? **F**iat inquit mihi. s̄m ver/
buz tuū id est siam mater filij cui⁹
est pater deus. **Q**uid excelsius q̄d
sublimius et magnificētius pote/
rit cogitari? **Q**uod & vidit. cum p̄/
phetice subiūxit. **E**cce inq̄t ex hoc
beatā me dicent omēs generatio/
nes. **D**iscipulus **Q**uomō stant
et in vnū conueniūt. tanta humili/
tas cū tanta magnificentia. tanta
deuotio cū tanta gloria? **S**ed ha/
bebit hec questio locū suū. cuz de
beatitudine virginis erit sermo.
Vellem nūc colligeres aliq̄s ma/
gnificationes domini. quas mēs
marie cōtemplabatur sapienter in

Magnificat

cantici sui principio. quatenus or/
do nobis suppetat ad loquendum
magnalia dei nō quidē omnia. hoc
eniz impossibile nō dubito. s̄ pau/
ca pro captu n̄ro. **M**ag⁹ **Q**uid
appropriatius. quid ve diuini⁹ po/
terimus accipere q̄ ip̄met psal/
teriū marie decacordū habēs de/
cez versus. quasi totidē cordulas
sonorissimas. conformiter ad illō
vniuersale decacordū. toti⁹ ratio/
nalis creature. quod cōnectitur ex
nouē ordinibus angelozū. q̄si no/
uem fidibus argutis fundā ex ho/
minibus decima. quā in p̄mis pa/
rentibus. per peccatū ruptā sūm⁹
noster cytharista repauit. vt decō/
daret psalteriū iocundū cū cytha/
ra **E**st itaq; prima huius n̄ri psal/
teri⁹ marie cordula sonās dei ma/
gnificentia. quia dominus est cui⁹
eleuata est magnificentia super ce/
los. **M**agnificat inq̄t anima mea
dominū. nō dicit illum vel illū. sed
simpliciter & anthonomatice dñm
Sc̄do magnificatur in saluatōne
p̄pterea vocat ipsum salutare. q̄a
domini ē salus. **T**ertio magnific⁹
est in respectōne humiliū & beati/
ficatōne. quoniā excelsus domin⁹
et humilia r̄spicit **Q**uarto magni/
ficus in magnoz operatōne & no/
minis sui sanctitate. **Q**uia inq̄t fe/
cit mihi magna qui potens est et
sanctū nomen eius **C**ōsonat psal/
mista **Q**uia magnificasti sup omē
nomē sanctū tuū. **Q**uinto magni/
ficus est in misericordia. et misera

Primus

tionem timentibus eum. **Sexto** magnificus in superborum mente cordis sui deiectione seu dispersione. **Septimo** magnificus in humilium exaltatione potentibus de sede depositis. **Octavo** magnificus in esurientium impletionem cum diuites dimiserint inanes. **Nono** magnificus in peccatorum liberatione. quia suscepit israel puerum suum. **Decimo** magnificus in promissorum suorum completionem. Sicut locutus est ad patres nostros abraham et semini eius in secula. **Discipulus** Placet adaptatio breuis et lucidus ordo. **Magister** Quid vero censes. si varios omnium organorum sacre scripture modulos. imo voces omnis generis musicorum concordare faceremus cum hoc marie psalterio decacordo. **Discipulus**. Redderet scio super admirabilis armonia. **Magister**. Sciueris similiter quod in auribus suis nostra psalteria copiosissime et distinctissime faciebat resonare voces omnium musicorum dum mentis intuitum. simul cum plectro meditationis liberrimo discursu. mira quod celeritate diffunderet ubique. dum quasi simul in omnes et singulos se diffundebat affectus. quos solet humana mens singillatim variare canendo. **Discipulus**. Mirum vero qua virtute valuerit hoc effici cum sint affectuum voces innumere. Cum preterea sibi sint contrarie vel aduersae. Nonne contrariae vox amoris odij sono? Sic desiderium seu persecutio tendit in

Tractatus

aduersum fugam. Repugnat quod gaudium tristitie. spes timori. compassio seueritati. et ita de plurimis. **Magister**. Jure miraris mirabilia. **Jonas** nempe cantauit domino maria cantum. quia nouum quia mirabilia fecit. **Mirabilia** presus misericordie quam charitas maiora fecit quam fuerunt (si ita dici potest) mirabilia potentie. **Fecerat** apud veteres mirabilia. quam potentiam. que sapientiam que iustitiam quam dominationem et virtutem ostendebant. **Sed** tunc nouum dominus fecit super terram quando mulier circumdedit virum. quando scilicet suscepit deus per incarnationem israel puerum suum. **Quoniam** recordatus est. **Cuius** recordat? **Non** dixit potentie. non sapientie. non iusticie sed misericordie sue. **Tunc** memoriam fecit mirabilium scilicet misericordiarum misericors et miserator dominus. **Quoniam** in rebus per tempus ortis mirabilius nihil vti quod teste **Augustino** quod ut deus fieret homo et homo esset deus. **His** horum deductionem accipere. **Discipulus**. Nolo de presenti quia locum forte posterius habebit amplior declaratio super illud. **Quia** fecit tibi magna qui potens est. **Sed** ad inquisitionem redeo qua ratione miraberis omnes affectus in hoc cantico nouo mariam comprehendere simul potuisse beatam. dum gratulabunda iocunditate dicit deo. **Deus** canticum nouum cantabo tibi in psalterio decacordo psallam tibi. **Psalterium** quippe decacordum. esse hoc canticum

sup

marie supius est ostensū. **M**agī
Vocas ad rem diu mihi multūq;
quesitam. Qua super re te doce/
bunt opuscula nostra de canticis
nominatiz illud cui titulus est cā/
ticatorū id est canticū cordis. In
cuius vltima parte tradit p pra/
xi canticorū spiritualiuꝝ gama no/
uū et mysticū ad pportionem vel
analogiaz game manuali sub qn/
q; vocibus iuxta quattuor passio/
nes seu potius affectiones princi/
pales iuncta quinta que fit ex cō/
cursu pluriū que dicit compassio
quali cum alijs passio. Prima est
amor vel gaudiū. scda spes vel
desideriū. tertia timor vlt diffugiū
quarta dolor vel odiū. **D**iscipu/
lus. O ego nūc memini qd ibidem
tradaueris. Sed quia veniet forte
in noticiā paucoꝝ pro sua magni/
tudine opus illud vtile feceris stu/
dioso desiderio si sub compendio
practicaz hanc canticī mysticī tra/
dideris. **M**agī. Factum est hoc
tam alibi nec istic pigebit (q̄a sic
vis) inserere.

Quintadecima notu la p proprias subdistin cta uoculas

Nobilis apostol' puer euā/
gelicus nō sensibus s; ma/
licia puer habens quinq;
panes doctrinalis refectiois. in
quinq; milla hominū dicebat. co/

Magnificat

rinthijs. **V**olo quinq; verba sēsu
meo loqui vt alios instruā q̄. de/
cem milia verboꝝ in lingua. **P**re/
miserat tamē per exēplū de tibia
et cythara que nisi distinctionē so/
nitum dederint sciri nequit quid
canitur aut quid cytharizat. **E**t
eni si incertā vocē det tuba. quis
p̄parabit se ad bellū? **C**ōcludit qd
opus est sensu. tam cognitōis q̄
affectus. dum quis orat. loquitur
aut psallit. quatenus s̄m tropolo/
giam. homo spūalis se paret ad
bellū. et cū quinq; lapidibus lim/
pidissimis de torrente scripturaz
goliā id est sathanā sternat. alter
dauid puer factus. **H**ec est pabo/
la mysticī canticorū. vel canticī
cordis quod hortatur idē aplūs
psallere spiritu. psallere et mente.
In quo canticō cordis tria repe/
riuntur vt in cantu oris. **P**rimum
est cātus materia que vocat lra.
scdm cant' vox que dicitur reso/
nantia. tertiū cantus figuratio. q̄
denominat nota vel notula. **M**a/
teriā canticorū dicimus. omnium
diuinoꝝ et humanoꝝ cognitionē
psam et modestā. **R**esonantiā ap/
pellamus omnē cordis ⁊ spiritus
affectiōē moderatā et ordinatā.
Notā vel notulā figuramus ad
pcedentiū duoz notitiā. vt appa/
reat cui resonantie affectuū sit ap/
tanda littera meditationū. **H**ac
super re dabunt pauci versus q̄z
sentētia plus elucidabit et s; p tri/
plex quinariū. **Q**uinq; vba p lra
k 2

Primum

Magnificus largus pius es iust^{us}
misericos. Quinq; affectus p ar
monia. Gaudia. spes. pietas hinc
timor atq; dolor. Adaptatio qnq;
vocaliū ad voces qnq; affectōnū
A gaudēs amat. e sperat. ⁊ i mi
feretur **O** timet. u q; dolens o dit
et ista notes **C**ōformatio ad qn/
q; notas **S**ol. fa. mi. re. vt. Quis/
quis aniaduertere diligenter vo/
luerit. inueniet q; omnis meditatio
salubris tā diuinariū q; humana/
rum sciarū reduci pōt ad quinq;
verba quoz q̄tuor p̄ma deuz re
spiciūt scz magnificentia munifi
centia mia iusticia **Q**uintū est hoī
spāle vtdelicet miseria **O**mne si qdē
canticū spūs et cordis habet for
mari p̄m alterū qnq; verborū seu
duoz. seu trium. seu oim simul p̄di
ctorū **P**ossent silt. omnes cordis et
spūs affectiones ad numez dedu
ci qnariū que sūt gaudiū spes cō
passio timor dolor. **A**pplicādo sin
gulū verbū l̄ris meditationis sin
gule. per ordinē hic positum. voci
sonantis affectionis **D**emū qnq;
vōles ordie naturali posite. notule
sē indicātes cui voci l̄ra sit accom
moda. etiā p depressiōnē ⁊ eleuati
onē ad instar game manualis. sol
fa. mi. re. vt. **A**ut ponat. ordo na
ture vocaliū demptis cōsonātib^{us}
vt patz in figura sequēti

A **E** **S** **O** **D** **A**
Gaudiū Spes Cōpassio Timor Dolor
dei mag^{is} Duni Miseri Justi Nostra
ficētia ficētia cordia cia miseria

Tractatus

Nolumus at vt existimet aliquis
gama p̄ns. mysticoz oim cātico/
rū valere p̄tinus efficaciter vt cā
tet cor et spūs per affectū simul et
effectū. si nō fuerit huic arti de se o
gnitu facillie. sup addit^{us} vehemēs
et iugis vsus **Q**uipe sic inspicim^{us}
in ceteris artibus. p̄sertim in musi
ca sēuali **S**ic in psalterio ⁊ cytha
ra **S**ic in choro vocali **S**ic in cor
dis et organo. **S**z nec oportz nec
expedit sola p̄ntiū fātafia figura/
li versari diutius. q; ducant ad in
telligētie puritatē. fantasmatibus
vel transcēsis vel interim q̄ntum
fas extiterit derelictis **N**ec ideo
putāda est p̄ns ars inutilis vel su
puacua vel solum fantasialis. qm̄
p̄ns est qd̄ aiāle est p̄m **A**plm̄ **E**t
omnis n̄ra cognitio intellectiua su
mit a sensitua p̄ncipiū. que inuat^{ur}
dū ordinata sibi fantasmata p̄sen
tant et sub op̄edio **H**oc vnum fi
dent pollicemur q; p̄ns ars tāq;
in vtero nature formata. cui nulla
ē lingua barbarā vel ignota pra/
dicabilis erit omnibus. **E**t p̄ oēs
sine discretionē idiomatū. qui con
uerti voluerint ad cor. vbi tanq;
in libro sc̄ptū est imp̄sum ⁊ signa
tū et notulatū licet obumbratū in
multis p̄scriptū ternariū **N**az q̄s
negauerit deū esse magnificētissi
mū ⁊ iō gaudendū de tāto d̄no.
rege p̄re deo **Q**uis insup nesciat.
munificentia ipsius siue largitatē.
et ita spes in eo ponenda est. **P**or
ro. q̄a mitissimus et iustus. nobis

Super

alī miseris miris modis surgunt
alī tres affectus qui sūt timor iu/
sticie. dolor miserie. et cōpassio tā
aliene q̄ sue calamitati. ad implo/
rationē faciendā diuine mie. **N**o/
caliū subinde natural ordo. posi/
tus est tanq̄ a psalterio pfundo
cordis incipiat **A**. dehinc **E**. pau/
lo acutius **D**einde **J**. Postmodū
O. Tādē **A**. labijs sūmis exp̄ssū
Est igit̄ praxis vt quotienscunq̄
et vbiq̄ syllaba l̄ralis cantici
posuerit **A** p̄t meditatio de ma/
gnificētia dei fieri cū resonātia
gaudij **S**i ponit̄ e sit de largitate
dei spes **S**i sit **J** resonet ad mise/
ricordiā dei et humanā miseriam
cōpassio **S**i **O** timor iusticie **S**i v/
dolor n̄re miserie deploretur. **E**t
rursus hinc inuenire cōbinatiōes
et p̄portiones suauēs vt diatēse/
ron diapente diapason. **N**ecnon
neumata cū tonis. cantū cū discā/
tu/tenorē cū triplo/7 cōtratenore
put in opusculo cāticordi latiori
traditione deductū est. ac sub exē/
plis monocordi ac decacordi fi/
guratū **S**ic in om̄i cātico sonabili
cuiuscunq̄ sit lingue valz notulari
d̄sus psalmi. **V**trū vero sufficiat
in eccl̄astica psalmodia q̄ intentō
cantātis vel audiētis ferē ad pre/
missa colligi p̄t ex opusculo de so/
licitudine eccl̄asticoz. **H**oc vnum
vidm̄ hic q̄ nec inspirationes sc̄i
sp̄s artare nec meditatiōes eru/
ditoz. circa sensū psalmozū p̄ ista
tollere volum̄ aut debemus **S**z

Magnificat

sūt qui nec sensū l̄re q̄ modo libz in/
telligūt. neq̄ quomō se meditādo
recolligāt inueniūt. **P**roderit hec
ars p̄cipue talib' cū exercitō pau/
latino q̄ntūcunq̄ laici sūt **V**erbi
gr̄a tu audies. a vocalē in sua pte
psalmi. dirige meditationem tuā
ad magnificētia dei ac p̄inde
formet cor tuū vocē gaudij vl' for/
mari desideret. qz desiderij pau/
pez exaudiuit d̄ns. si plus nequit.
dicēs cū p̄p̄a. **C**ōcupiuit anima
mea desiderāē iustificatiōes tuas
in om̄i tempe **T**u audies. e. tu fer/
meditationē tuā in dei liberalita/
tē seu munificētia ac inde spera.
vel spare desidera. **S**imilit̄ ad. **J**.
meditare dei miam cū hūana mi/
seria et huic opatere vel opati tā
aie tue q̄ al̄is occupisce. **A**d o. co/
gitabis iusticie dei seueritatē 7 in/
timebis vel timere desiderab' **S**ic
ad. v. dolebis hūanā miserā vel
dolē curabis vt nō appōas vltra
magnificare te sup terrā **E**t q̄s ē
obsecro tā hebes aliq̄s q̄ n̄ possit
sub morula t̄pis hec aduiscē me/
ditari. meditataq̄ vel desiderata
exequi. et si nō volatu cōtēplatōis
saltē lento nō nunq̄ saltu cordis
instar locustaz **V**eniet hora fer/
uētior q̄n̄ dicē ex s̄nia d̄no sic sata/
gēs poterit **V**iā mādatoz tuoz
cucurri cum dilatasti cor meū. **P**o/
stremo si videatur aliquibus hoc
artificiū magis curiosū q̄ fructu/
osū. hz totā mulice sp̄ual' seu cor/
dialis armoniā **S**z duab' vocib'

Primus

que sūt spes salutis ⁊ timor dāna
tōis. sub duplici lra vel duobus
vobis q̄ audiuit p̄p̄a postq̄ semel
locut⁹ est deus. Et hec sunt ptās
seu seueritas iudiciorū dei. et mīa
respectu p̄mīoz ⁊ miseriarū nr̄az
fm̄ que duo formabat p̄p̄a can
ticū suū dicēs. **M**isericordiā ⁊ iudic
iū cātabo tibi dñe. cui⁹ nomen est
sanctū et terribile. **N**ec aliq̄d inue
nies in scripturis et creaturis q̄d
ad alterū eoz reduci nō possit
Discipulus. **G**ratū habeo q̄a sen
tio te p̄descendisse voto meo. **N**i
hilomin⁹ adhuc supest p̄mus inq̄
sitōnis scrupulus. qua rōne potu
erit mens marie p̄ oēs affectionū
istaz modulos. tāta facilitate. su
auissimū guttur mētis aptare. cū
vix in magno ocio cum sollerti stu
dio possit hec p̄actica mō tradi
ta faciliē obseruari. **M**aḡ. **A**cci
pe p̄mo. q̄ fecit marie magna q̄
potēs est. **S**ubinde mirabilia sūt
que sim̄ efficiūt ars et vsus. **D**o
cent hoc in p̄posito sibi. musicoruz
tractatores. **N**ō enī cytharizās sū
p̄fectus est deliberat de qualibet
corda sic aut sic tangēda qm̄ p̄bo
teste. ars p̄fecta nō deliberat. dū
p̄suetudo trāsit velut in naturam
que vt sic magis sequit̄ impulsū
suū. q̄ deliberās arbitriū. **D**enī
q̄ redit habit⁹ radicatus et p̄fe
ctus. illa facilia q̄ difficilia vel im
possibilia videbant̄ habitu caren
tibus. **N**ō minus hoc in sp̄ualib⁹
et intrinsecis opationibus intelle
ctus et affectus q̄ in sensib⁹ extē
secis. **D**iscipulus. **D**ū acute cō

Tractatus

sihero cogoz experientis. simul et
p̄uileḡis assentire. **T**ranseo nunc
ad inq̄ritōes alias. **U**na. cur b̄tā
maria cū cecinit hoc cāticū. varie
posuit et diuisit sp̄m et aiaz dicēs
de aia. magnificat addēs de sp̄ū
exultauit. **C**ur p̄terea magnificat
dat aie. et exultare spiritū. **C**ur p̄
inde magnificationez aie sue dat
dño. et exultationē sp̄s dat deo
salutari suo. **D**enīq̄ cur incepit
maria cāticū suū a magnificatōe
dñi poti⁹ q̄ a sapiētia et bonitate
Prius q̄z narrauit beneficia sibi
singularit̄ collata q̄ distributa ce
teris vniuersaliter. **M**aḡ. **N**o
cas me ad questiones. cognitū di
gnas. **Q**uarū p̄ma p̄cernit mate
riam de diuisione aie ac sp̄s. **E**t
hec quidē multa p̄sup̄ onit si p̄fe
cte debeat intelligi. **D**iximus p̄dē
aliq̄ in tractatib⁹ de mystica theo
logia. **D**ix fuit quoq̄ aliq̄s p̄t
puus doctoz. p̄bus aut theolog⁹
quī aliqua de sp̄ū et aia tradide
rit pro agnoscēdo nosmet ip̄os.
que cognitio iure ceteris omnibus
antefertur. ita vt nunq̄ possit de
ea sermo nimis dici sicut neq̄ p̄t
nimis sciri. **D**iscipulus. **V**ere
sic est. nec in aliqua quauis tradi
tione fateor me magis occupari
velle. **P**resupp̄ ositis igitur multis
alibi traditis dic ad p̄fis accōmo
dum p̄posito. **M**aḡ. **A**ccipe q̄
ip̄ius aie rōnalis q̄ est fōr homis
eēntialis fm̄ determinatōez ecclie
sūt p̄ncipalit̄ duo actus v̄ officia
Intelligē scz et aiare. p̄pter p̄mu
dicitur sp̄s **A**nima vero p̄pter al

super

terū **N**ec ignoro multis vtrunq;
nomibus aliter appellari **S**z acce
ptionē nostrā significabit taz de/
scriptio q̄z subdiuisio **E**t vt apud
eruditos catholicos aptior fiat
intentio nostra **R**ecepimus xpm
pro exēplo. qui dixit **T**ristis ē ani
ma mea vsq; ad mortē **E**t de spū
subiūxit **S**pūs quidē p̄mptus est
Cōsiderāt igitur doctores in xpo
quasi duplicē anime rōnalis por
tionē **U**nā h̄z quā fuit vere bt̄is
ab instanti conceptionis clare vi
dēs deū et fruens eo **A**ltera fuit
substātia. tristitijs et ceteris affecti
bus vie. qui erat h̄z illa passibilis.
quanc̄q; spontanea susceptiōe pe
nalitatū. non absoluta necessitate
Si potes igit̄ cōcipere diuisione
istam quā credimus in anima xpi
fuisse. poteris cōiecturare. quid in
ceteris homibus valeat effici. **E**t
primo respiciamus beatāz nostrā
maria que dū erat viatrix. habu
it post xpm tūc viatorē. diuisionē
spūs et anime modo p̄fecto. h̄z dif
ferenter a xpo. **P**rimum quia spūs
christi erat p̄fecte beatus vt nūc
in gloria. spūs marie nō. sed in eni
gmate et speculo cernebat et ama
bat deū. **S**c̄do quia non n̄citate.
anima xpi suberat passionibus sē
ficiis vel afflictiuis. sed vltro sus
cipiebat eas **Q**uod intus h̄yla
rius dixit xpm hora passionis nō
doluisset. nec timuisse. nec timorem
fuisse sibi. **S**upplendū est nisi volu
isset. **A**lioqn̄ esset error toti⁹ euā

Magnificat

gelice narrationis subuersu⁹ **A**ni
ma v̄eo marie n̄cario patiebatur
ad presentia obiecti tristabilis.
Unde q̄uis esset sine peccato ori
ginali cōcepta. nō tamē habebat
innocentie statū p̄morū parentuz
sicut nec alij p̄ baptismū mūdati.
q̄n deletur culpa manet pena id ē
n̄citas patiendi. **T**ertia differētia
sumit̄ quia beatitudo xpi que fun
dabat̄ in spū nō redundabat nec
effluebat in animā. nec passionēs
anime cōturbabāt spiritū vt spūs
erat **A**lter vero fiebat vtraq; re
dundātia de virtutibus spiritus
marie in animā sc̄z. et econtra de
passionib⁹ aie in spūm **H**inc min⁹
doluīt in filij passione. nec ita cla
mauit pro s̄sualitate deus meus
quare dereliquisti me sicut filius.
Quarta dat̄ d̄ra q̄a spūs xpi (q̄
dici p̄t cor ipsius) semp vigilabat.
etiā anima dormiente iuxta illud.
Ego dormio et cor meuz vigilat.
Nō sic in maria. **D**iscipul⁹. **D**e
beato paulo quid dicimus cū vi
dit arcana dei. **M**aḡ. **P**roba
bile ē q̄ **M**aria aliq̄n sic rapta fu
erit et sic inspererit. atq; multo di
uinitus fuit in maria diuisio spūs et
anime q̄z in paulo vel **J**obe v̄l ce
teris viatoribus. **Q**uia n̄lli mot⁹
aie rōnalis (qui nati sūt obedire
ratiōi) p̄ueniebāt i maria iudiciū
rōis vel spūs **S**ec⁹ in alijs q̄ p̄t̄ea
peccare poterant venialit̄ **D**is
cipul⁹. **C**ur apposuisti de motib⁹
q̄ nati sūt obedire rōni. **M**aḡ

Primus

Sane propter motus nutritiue potētie vel naturalis. qui nō sequūt cognitionē aliquā ideo mouētur nō ex impio vel motu rationis. s; nature quodā impulsu trahūt

Discipul^o. **U**trū sic fuisset in adā nō peccante. **M**ag^r. **N**ō videt̄ satis determinatū. qm̄ potuit de^o subijcere libertati p̄mi hois suas om̄es potētiās. quēadmodū dicūt aliqui nō im̄pbabiliter q̄ in beatis om̄es potentie sūt in suis opationibus diiuncte libertati vel subdite. et in xp̄o similit̄

Discipul^o. **V**ellē dāres exemplū sensibile de hui^o mōi diuisione spūs et anime. **D**einde varietatē aperires. postmodū subdens diuisionis huius causas. **M**ag^r. **T**ria petis difficilia nec satis intelligibilia per solam doctrinā. nisi comes fuerit experientia **D**at aug^o. exempluz de monte sublimi. in cui^o vertice fit illustratio solis quietāq; serena sine nubibus **I**n pede vero mōtis fit obscuritas nubilosa cum agitatione ventoz **D**at aliud exempluz hugo sup eccl̄asten de igne qui fumat cū flāma et de illo qui seren^o lucet in carbone viuo. **D**iscipulus **N**unc varios modos hui^o diuisionis spūs et anime nobis aperiri. **M**agister. **D**ifferētia triplex est quia spūs aliqñ manet in actu suo nihil agente anima sensitua. **H**oc primū p̄spiciūt in spiritu separato qui viribus sensituis nō vtit̄ s; pbabiliora dicta doctoz q̄uis auctoz de spiritu et anima q;

Tractatus

castiodorus sonent in oppositū q̄ anima separata. sētit. videt. audit. q; tangit **S**ed tūc frustra facta fuisset cōiunctio anime ad corpus. si nō egeret organo corpeo dū operationes sensituias exercet. **F**orte volebāt isti dicere q; vires iste manent radicaliter in spiritu sepato sicut visiva vis est in pede viuētis homis. licet ibi videre non possit.

Sed magis ad rez nostrā dāt exempluz de paulo qui raptus fuit in spiritu a deo sine sētu corpeo quod dicebat **S**ive in corpe siue extra corpus nescio. deus scit. **I**te p̄terea aliqñ viceversa q; duz aia s̄m portione inferiorē ē in actib^o suis. spūs superior nihil intelligit **H**oc vō frequētissimū est in non habentibus expeditum rationis iudiciū. quales sunt pueri v̄ fatui vel dormiētes. v̄ attentī vehemēter ad sensibilia. et bestiales hinc effecti.

Discipul^o. **N**unq̄o appellanda est hec diuisio anime q; spūs aut raptus vel extasis? **M**agister. **N**equaq; si p̄prie iudicauerim^o. s; magis est hec absorptō spūs q; de pressio vel alligatio q; ab anima p̄ extasim q; raptū sepatio.

Discipulus. **S**ic videt̄. qm̄ raptus dicit impulsū quendā ad superiora vel actionē vel ductionē. quemadmodū ductus ē iesus a spū duct^o impulsus et actus in desertū p̄p̄te rea dic alteros modos

Mag^r. **U**n^o est dū spūs efficit̄ in actu suo ad similitudinē fulguris. coruscātis. a emicāt. scintille solū i q̄dā trāntu

in quodā transitu repentino. non
in tali valēs consistere claritate. Sic
plato quē sequit̄ aug⁹. dixisse ferē
de cognitione n̄ra circa deuz vel
diuina per homies a sensibilibus
se conātes abstrahere. Sonat ad
hoc similitudo a salū ezechiel. de
quibus dicit̄ q̄ ibant et nō reuer/
tebantur. Subdit̄ tñ q̄ ibant et
reuerrebant̄. nō quidem absolute
loquēdo. ne videat̄ traditō sed
addit̄ in similitudinez fulguris co/
ruscantis. que coruscatio ad ma/
tricē suā regredi videtur. quāuis
p̄sistat in se ip̄a. Trahitur insuper
ad hoc verbū Job de deo q̄ ab/
scendit lumen in manibus oñdēs
illud quando vult et quomō vult
Loquit̄ ad hoc p̄positū frequēter
Aug⁹. satagēs exurgere ad cogni/
tionem diuinā. Sed subito resor/
beor inquit dum quicq̄ emicare
cernitur in intelligētia vel affectu.
Apud aliquos vero transitus iste
repentinus quāq̄ fit paruissimus
p̄m plus et minus. Magnū v̄o ma/
gnū valde. si vel hora diuina sit
in celo silentiū dū hic viuim⁹. hoc
aut̄ magnū senserat et experiebat̄
quasi quotidie beata que dixit ipe
cit mihi magna qui potens est.
Discipulus. Istud pie credi pōt
Sed vtruz solo dei miraculo vel
illapsu sancti spūs intimo. fiat tan/
ta diuisio spūs et anime aut si quā/
q̄ naturalit̄ eueniat per vehemēs
studiū meditatiōis circa diuina et
exercitiū per virtutes more phylo/
sophantiū. qui soli tali via nitebā

tur. **Mag⁹.** Non arbitreris hoc
possibile. Alioq̄n negas xpm esse
hostiū quo venit ad deum. Sic
diuin⁹ dionysius posuit hāc theo/
logiā esse mysticā. solis p̄p̄riā xp̄ia/
nis. Potest nihilomin⁹ auxilio eē/
taz angelica visitatio. q̄ humana
exercitatio cum corporis apta dis/
positione et otemplatiōe. **Dis/
cipulus.** Dicis auxilia tria vnum
per āgelū aliud p̄ exercitiū. aliud
per corpus bonū. **Dicas de quo/
libet breue verbū.** **Mag⁹.** Inci/
piam ab vltimo. Omnis itaq̄ co/
gnitio nostra quātūcumq̄ fiat per
spiritū naturalē via sine reuelatio/
nis immediato miraculo. capit a
sensibus int̄iū. per quos fāasma/
ta veniūt ad aiām fantasiantē. de
quibus dixit p̄hus. et theologi cō/
sentiūt. q̄ necesse est quemcūq̄ in/
telligentes fantasmata speculari.
Hec sunt ad spiritū sicut color ad
visum. **Hinc** fit per irradiationez
intellectus agentis. quez nō aliud
opinoz q̄ spiritū prout lumie vul/
tus dei signato super se naturalit̄
p̄ditus est. **Fit** inq̄ actuatio fan/
tasmatū quatenus in possibilē in/
tellectū se p̄sentent et possibilis in/
tellectus ex ipsis fāasmatibus eli/
ciat incorpeas spēs intelligibiles
et immat̄iales. p̄ quas intelligat
sine sensu et corpe nō vt subiecto.
q̄a semp̄ referuat. s̄ vt organo spi/
rituali. **Exempluz** datur de luce q̄
requiritur vt color videatur. tam
pro coloribus vt actuētur et fiat
ex ipsis et lumine vnuz in ratione

Tractatus

motu **R**equirit insup ad illuminationē mediū pspiciū **S**upplet autē officium lucis exterioris ipm lumen intrinsecū et naturale quibusdam oculis quod in catis et lupis et aliq̄bus hoibus videre est. qui nocturnis vident in tenebris **D**iscipul⁹. Appares disgređi nec idonea dicere rei nostre. **M**agister. Ostendā mox idoneitatē **I**taq̄ si necesse sit cognitionē spūs/etiā ab anima diuisi. sue cognitōnis iniciū sumere per inspectionē fantasmatū **Q**uid osequentius q̄ iuxta variā fantasmatū p̄sentationez fiat in spiritu cognitio? **H**oc est. fiat clara et serena cognitio spiritua/ lis si talia p̄sentantur fantasmata serena clara ordinata quoq̄ et imperturbata. **Q**uo cōtra contrarij euenient cognoscendi defect⁹ **E**apis hec? **D**iscipulus. **C**apio et quotidiano probamus exp̄mēto **M**agister. **V**ides p̄inde iuuari spiritus cognitionē p̄ om̄e illud quod efficit serenationē f̄antasmatum circa rem que intelligenda ē p̄cipue spūalē et diuinā. **D**iscipul⁹. **V**ideo dū tñ serenitas illa nō efficiat aliūde per ouersionē intellectus simul et affectus ad libidinosa occupiscentiā terrenorū **M**aḡ. **H**oc excipis sapientē et solerter. q̄a nō om̄is h̄is clara et ordinata fantasmata ouertit p̄tin⁹ illa ad solā diuinorū cōquisitionē meditando seu p̄templandoz. **A**t vero supponam⁹ amodo loq̄ nos de p̄tēplatis. qui q̄dē sūt h̄ nō nul

Primus

li tñ accipiūt p̄inde duplex illud qd̄ p̄actū est auxiliū **I**nū desup per angelicā opationē p̄p̄iā ab/ q̄ nouo miraclo **A**liud per p̄p̄iā extrinsecus exercitationē. in v̄tutibus moderatiuis passionū nec nō in sciēt̄is illustratiuis vel causatis pulcraz meditationū p̄ speculationē fantasmatū **D**iscipulus. **E**xplica modos **M**agister **S**cis quēadmodū sit r̄ceptōz dispositō fantasmatū h̄m dispositōz sp̄s aialis qui radicalit̄ a corde p̄ueniēs ad cerebrū fit aialis p̄ depurationē et actionez in cerebro. **Q**ui spūs dū solū mouet hūores in corpe dicit̄ naturalis. dū aut̄ implet cerebrū h̄m dispositū d̄r aialis. cognitiuus et motiu⁹. **D**iscipul⁹. **S**ciunt̄ hec ex p̄bia **M**aḡ **S**ciunt̄ fateoz. h̄ ista repetere breuiter et supponere necē fuit ad tue explicationē q̄st̄ois **D**iscipul⁹ **P**lacet vltra p̄ge **M**aḡ. **E**xpe dicitur iste spūs aialis. vt aptū sit instrumentū cognitōis. et mot⁹ vno mō dū remouet̄ illud qd̄ impedit et turbat obscurat v̄l oppilat ipm **A**lio modo si posituue iuuetur vt clarus sit serenus et tranquill⁹. **D**iscipulus. **I**az cōcessi q̄tidianū sup h̄ esse testimoniū exp̄iētie. cui⁹ hoc vnicū sufficēt̄ exēplū aristotil̄ positū de vini actiōe. qd̄ excessiue sumptū turbat ad insanīā. moderate v̄o bibitū ofert ad cognitōz **M**aḡ. **C**ollige p̄tin⁹ ex his q̄ medio p̄t̄ āgel⁹ iuuare fantasiā vt spūi sua p̄ntet fantasmata clara.

Tractatus

et serena **D**ivinae simul industria
diligens moralium et doctorum **D**e
carbone et dicamus. quod si sit in eo/
dem cerebro pars una fantastice
virtutis similis et imaginativae ac
estimativae que sit actuata spiritu
animali lucido et sereno et claro
habeatque filia fantasmata que nata
sunt ducere in cognitionem divinorum
per abstractionem intellectus agen-
tis tunc spiritus intellectualis seu me-
talis poterit erigere se ad contem-
plationem divinorum praesertim si fuerit ha-
bitus diu frequenterque per forte ta-
lium meditationem praesupposito semper
auxilio praesens luminis. a quo est omnis sapientia
et omne donum perfectum **S**i vero fuerit
altera pars obscurior. fuit aialis sic
apparet possibile. tunc illic appare-
bunt turbulenter fatasmata. ac per
inde videbitur tibi rationalis spiritus ve-
lut in monte cuius apex lucidus est
et radix obscura. Dilatur exem-
plum ex durissima (quae reperitur quodammodo
circa nubes inpositas) solis ra-
diatione respectu sensualis oculi.
Habes hic modo similitudinem
divisionis anime et spiritus quae di-
citur fieri dum illud quod lucidissi-
mum est totum apparet superius
quomodo non satis est explicabile.
nec intelligibile sine proprio interius
experimento **I**llud vero quod est
deorsum apparet turbulentum et ob-
scurum. **S**ic in transfiguratione dicitur
dicitur quod nubes lucida obumbravit
apostolos cuius postmodum aperietur
intellectus. **H**anc insuper diversita-

Primus

tem. de ignis obscuritate in accen-
so fumo. et de sua serenitate in car-
bone vivo. fas est speculari ad scin-
tillas exilientes que clarius habere
vius emicant. **A**dde coruscationes
in nubibus seu fulgentias. **E**t ita
de varietatibus quidem exemplum
secutus boetius cecinit. **T**unc me
discussa. liquerunt nocte tenebre.
Luminis quod prior rediit vigor etc.
Et iterum **N**ubibus atris. condita
nullus. fundere possunt. sidera lu-
men. **E**t rursus. **H**eu quod precipiti
mersa profundo. mens hebet etc.
Discipulus. **S**entio me. non sine
causa contulisse sermones super hac
divisione spiritus et anime. **Q**uam
qui non reperit potest nihilominus
eam credere reperibilem in devotis
hominibus **S**it hoc per illapsum
dei miraculosum et immediatum. sit
angelico ministerio. sit propria virtu-
tis exercitio **C**onsonare video si-
militudines. et similitudinibus **A**ba-
scripturae **D**omine quis habitabit
in tabernaculo tuo **A**ut quis requiescet
in monte sancto tuo **E**cce pro
montis exemplo. **E**t pro altero
In meditatione mea exardescet
ignis **M**agister. **Q**uid si tertium
exemplum iunxerimus. de aqua va-
sis vel fontis vel maris. quale po-
luit unus patrum. **E**t alludit fa-
bula de narcisso. **V**irgilius quoque
non siluit postquam dixerat **A**nnum
celerem huc nunc dividit illuc. **S**i-
cut aque tremulum labris ubi
lumine eneis. **S**ole percussum

Tractatus

aut radiantis imagine lune. Omnia
puolitat late loca iāq; sub auras
Erigitū sūmū q; fert laq;aria tecti
Discipulus. Narrabat vnus
expertorū passorū q; diuina **E**go
inquit nōnunq; sensibilē talē mihi
visus sum in cerebro diuisionē q̄si
pars inferior esset aqua subobscu
ra cōmotaq;. **S**upior vero velut
aer nitidissimus. serenus ⁊ tranq̄l
lus emineret. et hoc pulcerrimis
omniū fere p̄teritarū cognitionū
mearū meditationūq; salubriū si
mulacris **N**onne erat ista diuisio
spūs ⁊ anime? **M**agister. **N**ō exi
stimo. sed ad illaz erat dispositio.
Actuabat quippe spūs mētalis p
spēs intelligibiles illicitas vt intel
ligeret spūalia. iā auersus a fātas
matib?. **S**icut habes duodecimā
industriā pro mystica theologia.
animū a fantasmatib? auertere
Discipulus. **Q**uomō fiet istud. cū
necesse sit omnē intelligentē fātas/
mata speculari? **M**aḡ. **N**ecesse
est p̄mitus. sed forte non assidue.
nec ita q̄n adiutrice memoria spi
rituali cū habitibus per intelligē
tie cōtinuationem adquisitis. ipse
spūs immaterialis. valeat de ha
bitu et memoria se in actu cōtinua
re. sine ministerio spūs aialis **S**hinc
estimo **R**emigiū descēpisse cōtem
plationē q; est opatio sine motu.
et hoc siue sonet contemplatio cog
nitionē siue amorē. siue delecta
tionē ex vtriusq; cōsequentē in sbie
cto bene disposito et habituato.

Primus

Nā quid est delectatō nisi cōiunctio
cōuenientis cū cōueniēti p̄cepta et
amata. **T**alis igit opatio causat
diuisionē spūs ab anima. q̄a nihil
agit ip̄a. vt anima noiatur. tūc ad
actuz spūs. sed vel sopita q̄dāmō
silet et tacet. vel si mouet et sentit.
nō cōturbat neq; defficit spiritū ab
arce cōtemplationis **H**ec est par
quā deus dat vt nō cōturbet cor
ip̄ius neq; formidet. ⁊ q̄ h; aplm
exuperat omnē sensū modo dicto
Priuatur enī spūs et si non a vita
anime. tñ a sensu vite eius **S**imul
accipe verba **R**ichardi q̄ posuit
in forma auctoz de spū ⁊ aia. ne
videar in tāta re minus h̄re fidei
tanq; inexptus. **D**etur ego fides
vel expertis. **V**iuus et efficax est
sermo dei p̄tingēs vsq; ad diuisio
nem spūs et aie. **S**ed in hac diui
sione. anima ⁊ q̄d aiale est in imo
remanet. spūs aut et q̄d est spiri
tuale euolat ad summa. et ab infū
mis diuidit vt ad sūma subleuet.
ab aia scindit vt deo cōiungatur
qm̄ qui adheret deo vnus spūs est.
Felix diuisio et mirabilis sepatio.
vbi q̄d corpulentuz est remanet
deorsuz. q̄d spūale et sbtile ē. vsq;
ad speculationē diuine glorie sub
limatur. et in eandē imaginē trās
format **P**ars inferior sponit ad
sūmā pacē et trāq̄llitatē/ cū ps sb
limat supior ad gloriā ⁊ iocūditā
tē **D**iscip̄ls **M**agna sē hec et in
alterū referuāda tractatum. dies
crastina expectet. **N**ūc aut breuē

absolutus Cur dicitur anima magnificare dominum potius quam ipse spiritus.

Magister utrumque profecto scimus est sed specialis ratio fuit in anima que ubi incarnati spiritali maiestati preparavit hospiciū in carne profus animalis. Rursus quia futurum erat quod hec incarnatio scandalum esset iudeis et gentibus stulticia preuenit maria monstrans non ex impotentia sed summa donatione dominum carnem suscepisse. Proinde spectat primo exultatio (quasi exsultatio) spiritui quam anime simul et tria coniunxit. Deum pro timore casto. Salutare pro honore grato. suo pro amore summo qui sic fuit singularis in maria quatenus ipsa accesserit ut esset nihilominus cōs ut plus proficeret. Postremo spiritus marie prius exultavit quam animalis pars impregnata magnificaret dominum quod tunc maxime factum fuit dum consentiendo ait. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Quod quia perficiendum fore post ab elizabeth prophetizante et benedicente (quam visitavit) accepit exurrexit in iubilum. Et ait Magnificat anima mea dominum. **D**iscipulus et nos magnificemus dominum et exultet spiritus noster in deo salutari nostro. Cras revertemur in idipsum. **Explicit primus tractatus.**

Sequitur tractatus secundus dragmaticus super Cantico marie de exultatione spiritus

1
tus Et continet notulas. lxxij.
Prima notula sequitur.

Exultavit spiritus meus in deo salutari meo. **D**iscipulus. **Q**uestio. **U**tz beata nostra dum cecinit Magnificat anima mea dominum. Et exultavit. id est fuerit in spiritu vel supra spiritum vel sine spiritu vel extra spiritum. **M**agister. **Q**uestio. **H**uic quatuor membrum volo si possim ad intelligibiliores terminos reducere presupponens spiritum hic capi per nos per superiori portione rationis que alio modo dicitur mens vel apertus. vel intelligentie scintilla que nominatur grece synderisis. **D**iscipulus. **P**lacet acceptio licet multiplex alia sit vel etiam dicatur ab aliquibus non parue auctoritatis pars rationis inferior. **I**bi glossa. **P**sallam spiritu psallam et mente. **A** medicis vero concorditer appellatur vapor iste naturalis et vitalis effumatus a corde per corpus ad cerebrum precipue illic factus animalis sensitivus et motivus non tamen principaliter secundum veritatem sed instrumentally per animam que est in homine res eadem cum spiritu rationali differens penes officia. **M**agister. **C**oncedo tibi singula tue divisionis membra quod maria frequenter fuit nunc in spiritu nunc supra spiritum nunc sine spiritu seu non habens spiritum nunc extra spiritum. **D**iscipulus. **N**on est in me spiritus qui capiat. **M**agister.

Tractatus

Nesciens **A**n sciens dū ita loque-
ris aperis intellectū **S**ciscitor ita
q̄ q̄o intelligis dicēs q̄ nō ē in
te spūs nūq̄o oro sepat⁹ es a cor-
pore tuo? **D**iscipul⁹ **Q**ualiter
hoc loq̄ris q̄ me viuere agnoscis
vel ex v̄bis certe ppendis **M**a-
gister **E**st ergo i te spūs? **D**isci-
pul⁹ **N**ullo pacto id negauerim
Magister **Q**uādo non contradicis
primo dicto. nō est in me spūs
Discipul⁹ **A**llegas acriter nisi pri-
mus addidissim q̄ capiat **M**a-
gister **V**igilāter attendis et eua-
dis contradicōem si vocem p̄riā
explicaueris **D**iscipul⁹ **T**u expli-
ca vice mea. **M**gr **I**bz spūs du-
plicē vitā h̄c et aīa q̄o ex diffini-
tione data aīe p̄ p̄bz colligit **E**st
inq̄t **A**īa ad⁹ corpis ph̄sici orga-
nici vitā h̄ntis in potētia. supplēt
expositoēs ad vitā sc̄daz q̄ est o-
peratio vite p̄me **U**n spūs d̄r nō
solū esse vel viuē vel intelligē q̄a
sūt essētiālē intrinsece formalē esse/
tia vitā et intelligētia **S**ed qz p̄-
ducit ex se tales ad⁹ vitales qui
vita sc̄da noīantur nedū a ph̄s
sed in vsu vulgari q̄ res om̄is q̄
mouēt d̄r viuax aut viuēs **M**or-
tua vero dū q̄scit vt aqua f̄otis
viua **A**qua laci mortua **T**ali mō
distinguit ph̄i cū theologis epli-
cem vitam s̄m triplicis boni finē
quē opando nitit̄ q̄s adipisci iu-
pta poeticā de trib⁹ deabus f̄icti-
onē **I**uno p̄est diuitijs vtilib⁹. ve-
n⁹ delicijs et voluptatib⁹ **P**allas

Secundus.

sciēt̄ijs et artib⁹ h̄rabilib⁹ **P**oni-
tur alia distinctio s̄m speculatoez
et praxim et mixtim ex vtroq̄z q̄o
est vita practica **E**st vita specula-
tiua **E**st vita simul actiua et contē-
platiua quales habuit beata n̄ra
s̄m euāgelicū p̄ntis diei sue assū-
ptionis misterīū de susceptiōe xp̄i
p̄ martham et mariā **S**iquidem
beata suscepit xp̄um cum officio
duplicis hui⁹ sororis quia solite
ministravit et deuote sedens sec⁹
pedes audiebat v̄bū illi⁹ **D**isci-
pulus **I**ntelligo melius q̄z antea
p̄riaz vocem dū dixi q̄ nō erat
in me spūs q̄ caperet. non em̄ vo-
lū me simpliciter nō h̄re sp̄m h̄ o-
peratiōem spūs explicatiuā talis
ministerij. h̄ ē intelligentiā me h̄re
negauī **M**gr **E**stet memoriē hec
distinctio pergā ea deducē q̄ po-
sui **E**t primo beata virgo fuit in
spiritu dū opatōem sp̄ualem ha-
buit in cognoscēdo plurima que
cantabat de magnificētia dei in
suis opibus vt de creaturaz cri-
gine magnitudine multitudine
plenitudine pulcritudine opatio-
ne et ordine. **E**rat sc̄do sup̄ sp̄m
vel in excessu spūs vel in extasi mē-
tis respectu illoz q̄z non pote-
rat ex sua virtute vel intelligentia
p̄riam cognitionem accipe. **U**t
quid esset deus in se et in sua ma-
gnificentia. q̄o angeli p̄ oīa. q̄o se-
licitas quā nec ocul⁹ vidit. nec au-
ris audiuit nec in cor hoīs ascen-
dit. **E**rat tertio sine sp̄u respectu

illoꝝ quorum nullam ex spū suo poterat rōem attingere. **U**t regina saba respectu sapiētie salomonis libet alio modo dicitur defecio spūs/vsitato nomine in psalmis et canticis. Sic em̄ canit̄ in psalmo de sanctis. **M**iranē et deficiūt in eum quē p̄spiciūt ih̄s̄c̄ xp̄s̄ nota bat cū dixit. **N**isi quis abnegauerit semet ip̄m non p̄t me esse discipul̄. **Q**uia nisi q̄sq̄ a semet ip̄o deficiat exponit gregori⁹. ad illū q̄ sup̄ ip̄m est non a p̄pinquat̄ hanc ap̄lus noiat captiuitiōem intellectu. **I**n obsequiū xp̄i. **S**ub h̄ tropo dicūtur monachi sine voluntate nec h̄re velle vel nolle. **L**ocat̄ aliq̄n stupor vel extasis consurgens ex admiratiōe vehementi rei cui⁹ causa penit⁹ ignoratur s̄m dama scenū. **E**rat q̄rto maria sub spiritu dum aie sue h̄ est portiois inferioris opationib⁹ intēdebat. **D**iscipul⁹. **E**ia dō non ē mirabilis expositio talis q̄ pueri. etiam possz inculcari. **M**ḡr Itaqz sapientia est q̄ abscondita p̄duxit in lucem p̄ quā fit doctrina prudentū facilis. dū confusa discriminat et distinguit. dūqz vaga inordinata et obscura resoluit ad pauca p̄spicua. **D**iscipul⁹. **Q**ua rōe fiūt ista? **M**ḡr Nimir̄ p̄ logicā q̄ iō dicitur ad oim̄ methodoꝝ principia viā h̄ns. **D**iscipul⁹. **Q**uid agis de logica qm̄ studiosi nostri xp̄is viles h̄nt terministā irridentes eo q̄ oia referat ad terminos

Nos inq̄unt rem inq̄rim⁹. ad rem imus. q̄d ad nos de t̄minis! **M**agister **G**rauissime r̄nt talib⁹ olim preceptor noster inclit⁹. sic fuit et est in plurimis q̄ se gratis inuoluūt. cura erroꝝ inextricabilibus modis q̄s sola scit et p̄t logica resoluē diffiniēdo diuidēdo t̄mino/rū deniqz q̄tatōdes cū modis significādi viuacit̄ exponēdo. **N**ec nō sophismatū palogisatiōdes fāctasticas detegēdo. **D**iscipulus **S**ufficēt ergo scire logicaz p̄ cognitione metaphisice soli⁹ aut theologie nec esset p̄scrutatiōe pluriopus. **M**ḡr **F**alleris qm̄ logica nō dat cognitiōez sciētiāz h̄mōi h̄ expedir̄ iter. modis certis q̄ veniuntur ad eas. **D**ocet insup̄ modū explicatiōis. ceceptū subtilitū. circa res ipsas tā diuinas qz naturales tā in cogitatiōib⁹ qz in affectiōib⁹ quē explicare difficillimuz est imo nec plene possibile si logica cū grāmatica defuerit q̄s ad h̄ officū sūmi virt̄ metaphisici et phisici reppererūt. **A**ristoteles p̄cipue h̄c̄ opinoꝝ esse cām erroꝝis hoim̄ deuotioni se dare putātuz sine logica et metaphisica sicut homines sicut sese. dūz nesciūt apud se concept⁹ habitos. presertim affectuales resoluē et min⁹ p̄nt ad extra v̄bis cōueniētib⁹ exponere. vñ se ip̄os sophisticāt et alios vel nō instruūt vel decipiūt. exptus centies et centies loq̄r. **E**cce dūz audiūt q̄ marie spūs exultauit in

Tractatus

deo salutari suo. conantē exultare
sibi fantasiantes multa. nūc aman-
do. nūc timēdo nūc gaudēdo. nō
dolendo quia dñi satagūt. assidue
fiūt apud eos insolita fantasiaz
idola siue simulacra q̄ qz nesciunt
discernē a veritate rez et intelli-
gentia rōis. oīa deputāt ad mira-
culū vel ad doctrinā deuotionis
excellētē p̄ anagogiaz et mētis
excessū. **D**atuit in thuriluminis ⁊
bagardis et. alijs absq̄ numero
q̄z sc̄pta plurima. marie circa fe-
minas. q̄z ē auaritas p̄tinacior
in affectu. q̄uis in d̄tutez cogniti-
one. q̄z v̄ris lōge fragilior **I**nde
datū ē epitheton hoc feis marie
senib⁹ veteres sūt sortene vel sor-
tilege **V**eniūt in hāc suā p̄biā ose-
quēter vt viros etiaz theologos
loq̄ndo scribēdo qz docē p̄sumāt
Cōtēnentes illō apli **M**ulierē do-
cē nō p̄mitto **E**cce qz modesta fuit
sapiētissia feiaz q̄ nō nisi septies
ab euāgelistis inuenit esse locuta
Discipul⁹ **T**ransi materiā hāc
incōdēter nō inutiliter positā. q̄a
de exultatione spūs marie. cupio
lati⁹ inq̄rē. **N**ā cū exultatio spūs
sit quidā mētis excessus anago-
gic⁹. q̄ fit vt crebri⁹ p̄ amorē. **D**ic-
tū maria cātica cāticoz salomo-
nis agnouit. **E**t si p̄priū cāticum
sūgebat illoz d̄ctū **S**i q̄dē apte
q̄dē v̄deoz mibi h̄ petē. dū legū-
tur in hac solēnitare felicitis assu-
ptionis sue talia cātica quia voca-
li saltatiōes vel exultatiōes spūs
amantis p̄ amorem tractās illō

Secundus.

euāgelicū **C**ecinim⁹ vobis et nō
saltasti. **M**gr̄ **P**resupponas mē-
ta oportz q̄ ibidē posita nouisti.
et q̄dam ad illa adfictā **S**entio tñ
nēariam tuā. o beata btōz opitu-
latiōem quā supplex implozo per
bitudinez tuā quaz oēs p̄dicant
generatiōes. p̄ illā gr̄e plenitudi-
nē/qm̄ inuenisti apud deū. per illā
exultatiōem spūs tui. in deo salu-
tari tuo. dicam et n̄o quia nobis
dat⁹ est et nobis natus. **D**a ma-
gnificare in te. p̄ te. et p̄pter te ani-
mam meā dñm. fac exultare spm̄
meū/in dō salutari tuo et suo **D**a
spūalium gr̄am gaudioz qualis
affuit elizabeth cognate tue. quā
et infanti exultati in vtero suo dū
aduēniens cū festinatione p̄ mō-
tana intrasti domū zacharie. ⁊ in-
lutasti elizabeth cū tanta vocis
efficacia q̄ repleta mox spūsāto
exclamauit voce magna qz affe-
ctu magno. **B**enedicta tu in mul-
erib⁹ et benedict⁹ fructus ventris
tui. **Q**ui fruct⁹ dedit intelligē cum
mirando subiunxit **E**t vñ n̄ h̄ vt
veniat mater dñi mei ad me **C**ui⁹
dñi! **P**lane illius cui q̄a credidisti
beata es qui p̄ficit ea q̄ dicit. **E**t
cui non ingrata protin⁹ cecinisti
canticū nouū. canticū canticoz
Magnificat anima mea dominū.
Et exultauit spūs me⁹ in deo sa-
lutari meo. p̄ anagogicos in deū
excessus. **B**eatus siquidem v̄r cu-
ius est auxilium a te ascensionēs
in corde suo disposuit in valle. ⁊.
Clamās ex s̄nia cor meuz ⁊ caro

Super

mea. deus cordis mei et ps mea
deus in etnū. **D**iscipul⁹ Hale
at ista deprecatio tua. q̄ nos diri
gat. me q̄rendo. te r̄ndēdo Memi
nisti reoz altera collocatōe. te spo
pōdisse r̄nsurum. si cātica salomo
nis cecinerit aliq̄s b̄tā h̄go dum
sepius aio voluebat canticū p̄pri
um. p̄ferēs illud in corde suo **A**n
in exultatione spūs sui eructauēit
cor suū h̄bū bonū dicēs Oscule
tur me osculo oris sui **M**gr̄ Ita
p̄sus existimo. Nimirū plēissime
docta erat ab infātia in lege dñi
et p̄p̄bis et psalmis de r̄ scriptis
Int̄ q̄ salomon in exultatiōe sp̄s
edidit cātica cāticorū. tanq̄s epi
thalamū sp̄si et sponse mutuo fe
dēatoz per amorem. quā maria
cōiūctiōem. modo sentiebat vberi
us impletā dñi in ea verbuz caro
factū ē deus homo. q̄ teste Jobe
sp̄sus est h̄is sp̄saz ad cui⁹ p̄n
tiam et vocem ipse Jobes amic⁹
sponsi gaudis ē et exultauit etiaz
nūc iam ex vtero **Q**ua in re. duc
cor sursum atq̄ cōsidera per ana
logiaz. **P**er eaz q̄ppe cātica cāti
coz p̄adunt. anime se in deū leuā
ti per fidem sp̄ez et amozez. **V**i
debis h̄ t̄pe quo maria dicit exul
tasse se. q̄ruplicem exultationis
ofam. iuxta q̄ruplicem modum
sp̄ialis m̄rimoniū aie deuote seu
deiformis. cū viro suo dō. vt inte
rim de h̄ solo m̄rimonio fiat ser
mo. vbi de⁹ sp̄sus est et aia spon
sa **D**iscipul⁹ Placet ista reorū

Magnificat

ctio **D**e ceteris quispe. doctores
abunde locuti sunt in expositione
canticorū. **M**gr̄ Exultant hac
hora. Jobes. elizabeth. ih̄sus. ma
ria. conspicio cuiuslibet mētez vel
aiam. que duo nūc accipio p̄ eo
dem **C**ōsidero inq̄s deo fuisse con
iūcta m̄rimonialit̄. sed varie. Ma
trimoniū aie xp̄i cū deo fuit ab in
stanti sue creatiōis initiatū. ratū
et cōsumatū **I**llud aut̄ aie marie.
nūc erat initiatū et ratū. nō cōsu
matū **I**llud aut̄ Jobis erat initia
tū. sed non oio ratū. q̄n possz cul
pa saltem venialis copulā offen
dere cōiugalem. **I**llud aut̄ eliza
beth. fuerat quidem initiatū. sed
nō ita ratū. q̄n repudiū posset inci
dere p̄pter fornicatiōem sp̄ualez
p̄cc̄i mortalis. **N**eq̄z em̄ ponit in
ḡre vinculo fuisse cōfirmata **D**i
scipul⁹ Dicis insuetā mihi distin
ctiōem **E**disserere pleni⁹ q̄d intēdis
per eam. **M**gr̄ **J**ereoz et mo
lioz oñdere q̄ pacto conueniat epi
thalamū salomonis beate marie
p̄uilegio singulari. cui⁹ in despō
satiōe nulla fuit par aia q̄ nec pri
mam filiam visa est nec h̄re sequen
tem. ad quā anagogia. traduce
ret cātica cāticorū. **N**il preterea
dubitādū q̄n creberrima. libēt̄iq̄
locūditate cantauit ista dū viuēt
Et primo de aia filij. scz xp̄i vide
amus. **H**ec itaq̄ fuit absq̄ vlla
dubitatiōe p̄fectior. sed nunquaz
talis cui p̄p̄rie cōueniret hoc epi
thalamū **D**idicisti em̄ si memine
l. 53

Tractatus

ris hoc epithalamū solū uenire anime pro statu vie. dum desponsata est solā in fide. spe. et caritate. postulās cū omni desiderio cōplementū in re ⁊ eternitate **D**iscipulus Memini id te posuisse in libello de canticorū origine. tertio tono seu p̄tione p̄ncipali **U**bi de anagogia. nuptiis m̄tra nota sunt **N**ūc aiaduerto nūq̄ fuisse x̄pm fm̄ m̄tem seu portioez anime superiorē nisi b̄tifi. q̄uis p̄ inferiori. viator extiterit cui portioni non aptat̄ **P**rie desponsatio cū deo sp̄so **M**ḡr Aiaduertis p̄rie t̄ri quales habuerit m̄talis desponsatio aie **M**arie d̄ram **S**imiliter attende et singularem inuent̄es. in qua matrimoniū fuit ante cōfirmatiōem in p̄tia. semp̄ ratum in via. **V**olo dicē talis cōfirmatū q̄ neq̄ repudiū p̄ mortalem fornicatiōem potuit interuenire nec offensio queuis p̄ originalez aut ventalem maculaz fm̄ duplicem in elizabeth et in **J**oh̄e nūc induam cōditiōem **D**iscipul̄. Eleuatis pie cōsideratiōis oculis in tueri videor̄ mariā. fm̄ dicta tua p̄rimaz valde nūc fuisse cubiculo spon̄si. nec obstitisse ad cōsumatiōnem infirmon̄ij sp̄ualis p̄ter velum vel cortinā enigmatis vie tegetem cubiculū qd̄ tūc peruiū nō erat ingressus **M**ḡr **C**ernis acute nōne tu vides a fili. q̄nto maria desiderio. cōsumatiōem in gloria matrimonij. iaz inchoati. ⁊ ra

Secundus.

ti per grām cōfirmatam. optabunda quesierit. nō quidem impudentia q̄ meretricia. rapiētē virū vltro sed verecūdia virginali p̄ insinuatōem formatā. reuerētia p̄ pudicitie v̄bis. p̄tebat qd̄ optabat cōi voto cū sp̄so. neq̄ ei tepidior erat sp̄si ad sp̄sam zelus donec introduceret eā in domū matris sue. et in cubiculū genitricis sue. omni deinceps ablato velamine q̄n̄ facie ad faciem vidē sibi dabitur. sp̄sum. et vnū fieri cum sp̄so. **I**taq̄ iam nō duo. sed vn̄ sp̄s. sedē p̄petuo nubentur **H**inc sunt ille voces amoris interrupte suspirijs **H**inc allocutiōes alterne. **H**inc mutue collaudationes. hinc cursus ⁊ recursus crebri subitū q̄ sp̄si saltētis tripātis seu tripudiātis **A**udi sp̄sam. verecūde petētē sp̄sum. **O**scule me osculo oris sui. **T**rahe me p̄ te **I**ndica mihi quem diligit aia mea vbi pascas. vbi cubas in meridie **F**ascicul̄ mirre dilect̄ me m̄hi. in vbera mea cōmorabit̄ **D**einde cū pulcritudinez sp̄se laudat̄ sp̄sus. sp̄saq̄ de sp̄so h̄le fecisset. **C**ōsidera q̄ apte vel q̄ verecūde dedit intelligi nil restare nisi secretū ingressum cubiculi **L**ectulus inq̄t noster florid̄. **S**ed redeo ad osculū **A**mor igne est lampades eius lēpades ignis atq̄ flāmez **P**ropterea neq̄t se in se cōtinē q̄n̄ assilatiōem querat sibi facē. semp̄ inq̄etus ē quousq̄ p̄tingat ad in

Super

timū rei quā diligit. **V**ocat inq̄
diuin⁹ dionysius vim amoris esse
quō sp̄ mobile incessabile calidū
acutū .feruidū superferuidū. **Q**uid
igit̄ existimas/faciet sponsa talib⁹
ad sponsum succensa flāmis amo
ris.nisi q̄ inq̄rat intimos ample
tus suos.vt in illis refrigeriū iue
niat tota toti conuicta. **E**xpectat
tñ pudicitia v̄ginalis t̄ps bñpla
citi sponsi. diē q̄ statutū pro nu
pt̄is anticipat nō audet **f**acit in
terea qđ sibi fas ē.petit ad solati
um.petit ad refrigeriū estuantis
ardoris sui/osculum sponsi castis
sima suauitate iocunduz. **O**scule
tur me inquit osculo oris sui **U**
di raptaz vidi exultātem extra se
spōsaz. **I**psa petit osculū nec expli
cat cui⁹. **C**ur ita? **R**eputat em̄ illud
omnes intelligē qđ solū cogitat.
qđ vnicū desiderat qđ totuz cor
occupat sic illa philocapta de
dño. **S**i tu sustulisti inq̄t.eū dicit
mibi. **D**iscipul⁹ **D**iscere rogo.
cur non contēta fuit.oscule me.
sed subinfert osculo oris sui.
Mgr̄ **D**istinctio vulgata ē.et ali
as diligētissime deuotissimeq̄ de
oucta de triplici osculo. **H**oc qui
dem pedis.hoc man⁹.hoc oris.
hanc triplicē repies differētiam
in osculo oris.pro conditiōe hui⁹
vel illi⁹ anime. **O**sculū q̄ppe datur
aliq̄ in signū recōciliatiōis **S**ic
p̄ euangelic⁹ vidēs alonge filiū
sui veniētem a regione pditiōis
et egestatis.mia motus occurrit.

Magnificat

et cadēs sup collū eius.osculat⁹ ē
eū. **Q**uāq̄ vero dat osculum in si
gnū noui muneris seu benedictio
nis.sicut ysaac benedicēs filio o
sculū pet̄t ab eo. **P**orro dat oscu
lū ad solū amoris non tā indiciū
q̄ exercitium. sicut pius p̄ et pia
m̄ filiū osculat infātulū.sic castis
sima coniunx maritū. **E**xpetit qđ
libz osculū si tropologiā attēdis.
aie viatci querēt̄i deū.et b̄ sm tri
plicem aie statū. **P**etit osculū recō
ciliatiōis.aia.pccozz offēse oscia.
vt sanet. **E**xēplo martini. sanātis
osculo leprosum. **P**etit osculū be
nedictiōis.aia nō satis opulenta
sed egens munerib⁹. **P**etit osculū
exercende dilectiōis mutue aia.iā
in oibus bene conscia nihil requi
rens.nihil intēdens in osculo pre
ter amorem.vt amet et amet.

Discipul⁹ **N**unq̄ elicere nō vis.
solam int̄ om̄s et sup oēs aias vi
atrices.aiam marie potitaz fuisse
tali osculo tertio dei spōsi sui duz
viuēt. **E**rat siquidē tota sp̄ mun
dissima.nunq̄ egens recōciliatio
ne.erat gl̄a plena.sup om̄s bene
dicta.non egens nouis munerib⁹
licet augeret ipsa.tñ magi. amari
et amaē.dilectoz suo frui prime
lam ad statū patrie poptabat.

Mgr̄ d̄t **R**ecte cōiecturas ad sin
gularem nostre btē laudez.veruz
ad edificatiōez alteri⁹ cuiusuis a
nime.fas habes obseruare.q̄ pa
cto sine presūptiōe.possit ipsa pe
.

Tractatus

tere que peccatrix est / osculum sponsi et dicere cum modestia. Osculetur me osculo oris sui. Que consideratio dat aperire tanq̄ mystica clausis parabolicas locutiones canticorum. ad triplicem statum repertum in animabus. Quorum primus dicitur incipientium. Alter proficientium. Tertius perfectorum. Sed est aliud quod attendas. in osculis castis et licitis iesu sponsi. Unum corporale fuit. Aliud sacramentale. Tertium figurale. Ecce reducti. ad beate marie tēpa. lūibus fidei conspicio beatam istam matrem virgineo fountem gremio. speciosum forma pre filiis hominum puerum iesum. quem deosculabatur crebro. recipiens vicissitudinē osculi. cum amplexu tenerrimo a semet ipso. O quis mihi det te fratrem meū sugentē vbera matris mee. vt inueniaz te solum foris et deoscular te. et iā me nemo despiciat. Felix prozsus extitisti. vir marie iuste ioseph. cui totiens concessa sunt oscula blāda pueri iesu quem gestare manibus. sinu refouere. brachijs amplecti. pectus dei capax tuo pectori stringere cum omnibus puericie gratissime blandimentis totiens meruisti. O quotiens intuitus oculorum bōrum. tibi sponse q̄ tue letos afflabat honores. O quotiens iocūdissima vox. diuinos vobis spirabat amores. Sic oculos. sic

Secundus.

Ille man⁹. sic ora ferebat. tanq̄ vere cū filio hois. fili⁹ esz dei. Ita dum dicitis. dū optas. dū miraris q̄re nō sacerdotiū recogitas tuuz rōe cui tibi fas ē q̄tōle. filio dei et hois oscula dare ipm cernere. ipm gestare. cōtrectareq̄ manib⁹. Dicaz mirabili⁹. q̄ nec ipi ioseph concessuz est. Potes sacramentaliter ipm manducare. q̄ est panis vite eterne. qui dat vitā mūdo. q̄ mutabit te in se vt sis ipse in eo et ipse in te vt dices cū aplo. Nūo tam nō ego. viuit aut in me xp̄us. **D**iscipul⁹. O ego noui qd loq̄ris sed b̄ ad cōfusiōem miseri peccatoris qui et sumit xp̄m. et sacramentū osculaē et fruitur osculato p̄ sacramentalē vñionem. **N**e mihi q̄ntū vereor illud impperiū frequēter impingi posse mihi qd̄. **J**ude nequissimo / benign⁹ intulit aign⁹. **O** Juda. osculo filiū hois tradis. **M**gr̄ Prohibeat a seruis suis. hoc impperiū de⁹. faciens vt dignitatem osculi sacramentalis sp̄ attendāt eminentiorē esse q̄z fuerit p̄tie corporalis. maxime iustā cibatione. **N**eq̄ enim qui manducasset particulaz carnis xp̄i. vtp̄ta genaz vel auriculā. mansissz in xp̄o et xp̄s in eo. **S**icut nūc fit dū talis adest nobis velatus. et vere deus abscondit⁹. tot⁹ manducat⁹ manducans et nos totos. **F**elix anima sacerdotū. felix et ceteroz xp̄lanorum. qui post esū et potū inebriantis. letificantis. et confort

Super

tantis preclarissimi huius sacramenti huius benedicti fructus digni sunt ex sententia dicere. Sub umbra illius quem desiderabam sedi. per odium contemplatiue quietis. Et fructus illius. sit in accipientium umbra ministratus. dulcis gutturi meo. Introduxit me rex in cellam vinariam. ordinauit in me caritatem ut nihil plus amarem. nihil plus desiderarem. Quod summe amabilem et totum desiderabilem. Fulcite me floribus sanctarum affectionum. stipate me malis ordinarum affectionum seu meditationum. quibus abundat ortus vester. O filie hirsin que est celestis libera. mater nostra. O beatificate anime quia amore langueo quia vulnerata sum caritate. Et hinc est iste pallor meus. hinc ista nigredo. quia iusticie sol combussit me. vulnerauit me. decolorauit me feruore dilectionis amore seu ardore. Angeli quoque conciuues vestri custodes ciuitatis hierusalem amici sponsi filij matris mee: que est gratuita bonitas diuinitatis. pugnaverunt contra me. sed pugna felicissima. que carnalia desideria cruciat. Posuerunt me custodem in vineis sanctarum operationum. Vineam quoque meam. non ego tam custodiu. quod ipsi de mandato sponsi. Hec inquit verba inter suspiria cudit sponsa. utputa tota sobrie ebriata. tota feliciter castitate vulnerata quam cadentem et spasmatam zel

Magnificat

lotes sponsus. inter brachia suscipit sua. leuat caput leua. a leuando dicta. Hec sponsa quamuis sobrie. temulenta ad presentiam sponsi respirat. et suspirabunda trahit de imo pectoris vocem. Leua eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me. **D**iscipulus Jam siste obsecro vides ne. quo te pertrahit estus cum sermo tuus erat de osculo. Dic si quod habeas amplius quod afferas? **M**agister Plane multum. tam in bonis bonum. quam in malis malum. Ne ve. carni et sanguini. Quis offerre sermo pudicus. auferet? Quid enim nequius quam quod excogitauit caro et sanguis. **D**iscipulus Ne precor ad amatoria cantica admisce vel satiram et tragediam. mordaces. vel comediam lubricam vel sordetes eglogas. sola nobis anagogia. diuinos cantet amores. **M**agister Mones probe qui conuiuio vetas induci nuptiali funereas tubas vocis trachere. atque sulphureas amoris. Infausti teoas incendi perhorrescis. Sed quid tangis de osculo figurali. duz vel crucem. vel imagines. aut reliquias sanctorum. sanctarumque quispiam osculatur? **D**iscipulus Puto post passionem filij. beata mater eius crucez crebro fuerit amplexata. oiaque loca ubi steterat sacri pedes eius. secula deosculatide coluerit. Sed neque fuerit experis sacramentum

Secundus

talis osculi. de quo locutus est. sicut nec exemplar illud duplex p̄ntie. maria magdalena et egyptiaca. q̄z/ uis p̄tin⁹ intrauerūt thalamum sponsi sublato uelamine. nec glō/ sus dionysi⁹ in morte carere uolu/ erūt. **De** quo quid sit os dei sponsi. et quid osculū subtili⁹ ediffere si/ pores cū sit incorpea diuinitas.

Mgr Vocas itez ad distincti/ ones oris et osculi trimēbrem. **O**s habem⁹ dei p̄ris os filij. osculuz vtriusq; qđ est spūssāctus. **O**s suū aperuit x̄ps h̄ns labia distillātia mirrā primā mortificatiuā vicio/ rū. cui⁹ tot sunt oscula q̄t v̄ba. **I**pe s̄tr cum p̄re et spūscō aperuit ora p̄phetaz. **A**peruit et os p̄dicato/ rū et doctoz q̄ sapiāz eructāt por/ rigētem oscula volētib⁹. **D**icunt aut p̄dicatores os dei ideo quia separant p̄ciosa a vili. **D**iscipu/ lus. **I**uge duplex h̄ osculū vltimū ip̄is tropologie vel allegorie ado/ lescentul. satis em̄ patēt et sobrios edificant et in primo consiste.

Mgr Deus sicut est vnus et vno/ mus per essentiam et p̄prietatem sic est p̄ anagogiam symbolicam oinomius. **I**ta vnus ē multiplex q̄z. **S**ciens itaq; deus nos par/ uulos et balbos voluit instar nu/ tricis frangere verba sua. quibus ip̄se nobiscū. et nos secū intelligi/ biliter vtrinq; loqueremur. **C**ōces sit igif locutōes translūptiuas a/ rez cognitaz similitudinibus assū/ pras. tam abundāter vt nihil in/

tractatus

ueniat qđ nō valet ad ip̄m trahi/ noiandū. qđ loquēdi gen⁹ appel/ lauit dionysi⁹ symbolicū de q̄ et scripsisse notat libz h̄ ad latinos nō puenit ihoc typo loq̄ndi. de⁹ p̄ h̄z os. ex q̄ fili⁹ ei⁹ increata sa/ piētia p̄dixisse se gl̄iaf. **E**go inq̄t ex ore altissimi p̄dij. p̄mogenita añ oēm creaturā ih̄z et vterz. **E**go inq̄t ex vtero añ lucifez genui te.

Pr itaq; diligit filiū suū. et fili⁹ ge/ nit⁹ mutuū repēdit amorē. q̄ vicif/ situdo dilectōis cur nō de osculatio noiabit⁹? **E**x q̄ spiratio cōis amo/ ris emanat et flagrescit. q̄ spira/ tio qz nedit qđāmodo p̄ris os ad os filij. dici p̄t osculum v̄tusq; **S**pōsa ergo. dū q̄rit osculū spōsi ptz q̄le sit illud osculū. qz spūs est oris v̄tusq; p̄ris et filij. **D**iscipu/ l⁹ **S**z q̄ vel q̄lia sūt labia spōse!

Mgr Illa nimiz sūt due vires p̄ci/ pue mētis. **V**is intellectuā. q̄ vis ei corrdēs affectiua. seu volitiua vel appetitiua q̄s dū spūssēs. oscu/ lū p̄ris et filij inspirādo onedit. q̄ osculat illabēdo fit mēs tota dei/ formis et oformis btissime t̄nita/ ti. sit t̄nitatis nobile t̄cliniū. **I**ta/ q̄ sit ei⁹ memoria fecūda parēs verbi cū acies intelligētie ouertē sup ip̄am. ex q̄ simul ouertōe spi/ rat amor cōis vni⁹ et eiusdez vo/ lūtatis. **H**ec ē spēs et imago pul/ cerrima. et cōformata et assilata diuine trinitati. que per gratiam est io ipsum qđ de⁹ per naturam. **E**xultabat ad hāc assilatiōem p/

Super

tingere spūs marie suspirās et e/
stuans assidue desiderio spōsi sui.
Osculet me osculo oris sui. **Q**uid
q̄ris o b̄tā! q̄o osculū spōsi petis
o benedicta! quid est illud osculū
nisi spūs sanctus qui vtiq̄ supuent
et in te. q̄n vire^o altissimi. obūbra/
bit tibi. imo iam pierat nec post/
modū recessit a te qz dñs sp̄ tecū
Sz q̄o affectas o pulcherrima mu/
lierū! **S**entio q̄o requiris et si dis/
simulare videaris verecūdia d̄gi/
nali **T**halamo sponsi prima es.
gaudēs osculo oris **S**ed et leua
ei^o sepe sub capite tuo. **E**t inē vbe
ra tua amoratur. te amplexās. te
osculās. quid tibi vis āpli^o? **C**er/
te nondū subintroisti secreta cubi/
culi silentia vbi sedē p̄petuo m̄ri/
moniū osūmetur **I**nquieta es do/
nec introducat te et tu illū in do/
mū m̄ris tue et in cubiculū gene/
triciis tue. **E**t q̄ ista mater tua nisi
diuinitas sua. vtiq̄ oim creatrix
gubernatrix **E**t que dom^o eius q̄
altera si nō eternitas amplissima?
Qū deniq̄ cubiculū nisi s̄n^o altis/
simus occultissim^o dei p̄ris in quo
spōsus tu^o q̄scit p̄enni felicitate
Hoc cubiculū intrare. in **B** q̄esce/
re delectari. secūdū ariq̄ desiderā/
būda suspirās. pensabas q̄le sit i/
stū **E**xultabit sancti in gl̄a leta/
būtur in cubilib^o suis **F**alloz. si nō
hec ipsa q̄ dixim^o exp̄sisti spōsum
inueniēs et dicēs **T**enui eū nec di/
mittā. donec introducā illū in do/
mū matris mee et in cubiculū ge/

Magnificat

nitricis mee **E**t ecce nūc o b̄tā q̄o
sperasti tenes quē desiderasti pos/
sides quē credidisti vides. quē di/
lexisti tota opletens ipsoq̄ secu/
ra frueris in eternū. **D**iscipul^o
Quid tibi vult spōsus iste suus q̄
vnā suā vnice dilectam m̄rē di/
stulit introducē secū in cubiculum
felicitat. eterne q̄n latronē de cru/
ce protin^o in hoc cubiculo collo/
cauit **A**udiente m̄rē et inēsolabi/
liter anxiantē. p̄transierat em̄ gla/
dius aiām eius. **A**men dico tibi.
hodie eris mecū in paradiso. **D**
mitissime **I**hu. **E**t vbi erat mater
tua nisi in dolore cōtinuo rema/
nens in hoc neq̄ seculo. sepata e/
tiam a corpe tuo q̄o inclusū iace
bat in sepulcro. **O** vere tribilis in
consilijs deus sup filios hoim **O**
certe verissimū q̄ erunt nouissimi
primi. **Q**uis hoc estimasset quis
credidisset. quis sperassz? assūitur
ad glorie cubiculū latronis aiā. q̄
aiā m̄ris relinq̄t ad lamētū **C**ui
et lōgo tpe p^o patet ingress^o ad i/
dē spōsi cubiculū **P**otuit inuidiā
sibi facē glorificat^o ipse latro. si nō
fecisset eā caritas vnū cor et vnā
aiām cū eo. **S**uasit eadē caritas
q̄rēs q̄ dei sūt h̄rē vitā in patien/
tia **p̄** electos dei. p̄ se et ex se do/
cēdos de mysterijs vere fidei. **E**t
quia desiderium quanto p̄r in/
colatus huius prolongationem
plus et plus adaudum est tanto
h̄z in adeptōe sup oēs pl^o gaudiū
Mḡ. **C**oncernit hec responsio

Secundus

tua plongetidē hui⁹ miserie in ista amozosissima p annos q̄ per osculū pedū primū mūdāta. post hēmicola diu fuit. Sic discipulus ille quē diligebat iesus. vsqz ad se nectaz vixit et seniū. Tāgit ignitus martir Ignaci⁹. scribēs beate v̄gini cām supstis vite sue. vt ceteros ex se et ppter se/et in se ofoztaret Cui etiā btā virgo rescripsit vt exultaret in deo salutari. Porro quis te docuit o Luca. medice carissime primas euāgelij tui partes nisi solū taliū conscia v̄go prudētissima cui te familiarē v̄liarat castitas. quia nec vxorez nec plē habuisse narraris Per te p̄cursoris annūciatio. oceptio. exultatio natiuitas. circūcisio cū nois impositioe nobis patēt Per te cāticuz zacharie. Per te toti⁹ incarnatio/nis xpi mysteria. nobis tradita sunt Per te cantica. cāticoz marie et illud symeonis. pueri ihu felix inuentio describunt et quo alio nisi Maria reuelante? Discipul⁹ Ardet anim⁹ multa q̄rē sup enumeratis euāgelij materijs q̄s oēs oferuabat maria oferens in corde suo. ac p̄inde magnificans dñm et exultans in deo salutari suo. Sed cepto curramus itinere. p̄ odorem vngētoz tuoz quē spirant amozis cātica. de quib⁹ post osculum subdit. Quia melioza sūt vbera tua vino. fragrātia vnguētis optimis. Dic si sp̄sa singularis. sibi volebat tāqz osculi causaz

tractatus

subdēns. quia melioza sūt vbera sponi super vinū. Que sūt hec vbera? **M**ḡ Si dixerō q̄ vbera sūt amor vel amozes. nihil errauro/qm̄ oia sortitur amor vocabula instar dei. quia deus caritas ē amor est. os. osculū. ipse vbera. ipse vnguētū fragrās. ipse oleū effusum. ipse nardus. ipse fascicul⁹ mirre. ipse equitat⁹ dei. ipse botr⁹ cypri. ipse lectul⁹. ipse flos cāpi et liū conualliu. Quid mozor p̄ singula? Ipse p̄ denoiatioem p̄ticipatam. vn⁹ omnia in oibus cui⁹ natura si perfecte cognosceretur cessaret linguarum necessitas. Ipse sibi tot⁹ et vnus sufficiens lingua esset. sufficiens oculus. sufficiens auris et naris et gustus et tactus. imo vero nullum esset per essentialē proprietatem. sed per eminentiam singularem. **D**iscipulus Cur ista premitis? **M**agister Plane ne prestoleris amozis cantica exponendo posse finiri. qui certe infinitus est. cuius q̄ntitatem non molis. sed perfectio/nis accipientibus semper est aliquo vltra recipere. Non expectaueris ergo. totam salomonis canticorū et marie. seriem posse nos decurrere. qui nec duos versiculos vtriusqz canticū. imo nec primum versum satis attingere pene trareqz valemus. **D**iscipulus Et si de deo nil perfectum possum⁹ eloqui conemur tñ more pueroz nos balbutiendo solari.

Dic aliq̄o idcirco de vberib⁹ sp̄s
si. et sp̄se de q̄bus additur tertiu
um osculū. q̄ meliora sunt vbera
tua vino fragrātia vngētis opti
mis. Et q̄ viū est sermo dei s̄m
ap̄m p̄r t̄n cū quolibet ⁊ ad quē
libet loq̄. Propterea si reliq̄s can
ticoꝝ p̄ticularas quādoq̄ omisce
ris non erit ingrātū. pl̄ioris tra
ctatus tollēs fastidiū. **M**ḡr Di
cit hoc loco mḡr nicola⁹ de lyra
postillator ad lrām. q̄ s̄m amētū
est allegorie tropologie nec nō ⁊
anagogie. Dicit inq̄. p̄ noie isto
vbera iudeos h̄re amores ob eq̄
uocatiōem nois hebrei ad amo
res ⁊ vbera. Hieronim⁹ vbera secu
t⁹ est. hebre⁹ amores. **D**iscipul⁹
Transi inuenies tale positū mille
locis in biblia. Pro quo sedādo
scripsit olim volumen egregium
p̄ceptor n̄r. **P.** Cardinalis Ca
meraceñ. cui⁹ s̄niam alio loco dū
indrā p̄ades spero. **M**ḡr P̄adaz
tu nihil h̄ calūniabile vel aduersū
reperies si modos loq̄ndi typi
cos seu figuratiuos attēderi. q̄b⁹
res otenta significat p̄ cōtinētez
et econtra. Cōtinēt aut̄ vbera cū
pectore cor ipsum q̄d sedes amo
ris ē radical. Laudās igit̄ vbera
laudat amores q̄ meliores sint
vino fragrātes vngētis opti
mis. **V**ideo ilico q̄ nō surrexit in
cōgruitas si sponso dētur vbera
q̄ cor habent opletū et estuās a/
morib⁹. **S**iue dicat̄ q̄ meliora sūt
vbera tua siue meliores sūt amo
res. **A**nagogia p̄bat vtrūq̄ vez

sciens q̄ amor diuinus nescit sexū
apud quē nō est mascul⁹ neq̄ feia
q̄uis dicat sp̄s et sp̄sa.

Discipul⁹ hoc obseruādum arbi
troꝝ p̄ deuotis ne se carnalib⁹ in
uoluāt simulacris. **V**ideo p̄inde
q̄ nec lac vberꝝ nec vinū nec vn
guētum sit aliq̄d corpale. **N**ihilō
mīn⁹ cām trāsūptionis ⁊ opatio
nis licet inquirere. cur vbera vino
sint meliora cū sponus duxerit
sp̄sam in cellam vinariam. **C**ur
rursus inuitās clamauēit postq̄
dixisset. **B**ibi vinū meū cum lacte
meo. **C**omedite amici et inebria
mini carissimi. **M**ḡr Bibit itaq̄
vinū sponsi sp̄sa viatrix. sed per
vbera sponsi transfusū ⁊ lac factū
Alioquin debile nūc cerebz sp̄s/
se. vini puri virtute turbaret. **E**xē
plū dant nobis nutrices q̄ parui
lis infantibus si sagaces sunt vini
puritatem non ministrant sed q̄d
in suum lac conuersum est. **S**unt
enim hac ratione nutrices vbera
meliora vino non secus in vberib⁹
bus sponsi qui propter sponsam
in incarnatione lacteus factus est.
Conati sunt philosophi sugere
vinum sapientie de vberibus pri
me cause dum inuisibilia dei per
ea que facta sunt cognouerunt.
sempiternam quoq̄ virtutem ei⁹
et diuinitatem. **C**oncaluerunt et
estuauerunt et inflati sunt vino
multo. de calice aureo babilonis
et inebriati dati sunt in reprobiū
sensum. et obscuratum ē insipies
cor. eoz. **R**ationem dicit ap̄lus

Tractatus

q̄: cū cognouisset deum nō sicut
deū glorificauerit neq; gr̄as ege/
rāt s̄ habes vinū sine lacte q̄ pla
ne lac meli⁹ est. p̄sertim cōditū ex
vino vel factū cui⁹ pot⁹ inebriat
sed sobrie sine luxuria. **A**ccipe si/
gnū ebrietat. noxie simul s̄ et cāz
in p̄his q̄ veritatis studio tā vehe
menter intēti nihil de amādo de/
um toto corde. tota aia. et tota
mēte. fortitudie. scrutati s̄. **Q**uid
mirādū si defecerit scrutātes scru/
tīnia. si p̄ error. p̄cipicia cespitan/
tes impegerūt potati vino mixto
veneno oīm vicioꝝ nec q̄liūcūq;
sed nephādoꝝ q̄lia notauit ap̄ls.
q̄uis nō oia q̄ in occulto s̄nt ab
eis inq̄turpe ē dicē. **E**t cū q̄ si/
ūt nisi cū illa mercede q̄ ap̄d salo
monē allicit dicēs **V**eni inebria
mur vberib⁹. **D**iscip̄ls fugiam⁹
otius hos s̄boꝝ fetores q̄ de v/
berib⁹ et amorib⁹ loq̄mur fragrā
tibus optimis odoribus. **M**ḡ
Audiamus poti⁹ aure pietatis et
fidei m̄rē s̄ginē et filiā magnifi
cantes d̄m et exultantē in deo
salutari suo. **C**uius nomē est oleū
effusū qd̄ sanat incipiētes. pascit
proficientes. delectat p̄rimantes
Discip̄ls **V**eꝝq; si p̄perat inten
tio q̄rē de tertio s̄culo. cur ma
ria oleū sue magnificatiōis et ex
ultatiōis p̄tin⁹ intulerit **Q**uia re/
sperit inq̄t hūilitatē ancille sue.
Nihilomin⁹ exponi p̄us opto do
ctrinā qd̄ p̄prie sit magnificare
deū et q̄t modis fieri rep̄itur.
Mḡ **P**ertinēs ē inq̄sitio. talis **I**gi

Secundus

tur accipe q̄ magnificare d̄m ni
hil aliud ē q̄ magnū significare
Nō em̄ facim⁹ deū aliter magnū
Sūt aut̄ modi significādi magni/
tudine dei sine nūero in genē duo
In⁹ interior in aia cognoscētes
diligēte deū **E**t ei fide speꝝ carita
te magnificat in aia de⁹ qm̄. ma/
gn⁹ ab ea et in ea significat. **M**o/
d⁹ alter ē exterior tā multiplex q̄
varia s̄nt signa q̄ rep̄tare possūt
ab extra magnitudinē dei. **Q**uid
ē em̄ significare nisi aliqd̄ intelli/
ctui rep̄tare **S**it s̄ p̄ voces. sit p̄
colores vel spēs colorū. sit p̄ obie
ta q̄rūlibet s̄sū. sit p̄ enigmata
figurā in scripturis s̄ctis. sit p̄
reuelatiōes mysteꝝ. **C**oncludit
Idcirco cāticū suū d̄go br̄a sub at
testatione diuinatum locutionum
quas fecit d̄s ad p̄res nostros
Abraham et semini eius in secula
Conseruabat omnia verba hec
conferens in corde suo nūc ysaie
p̄phetiā de virgine paritura **N**ūc
Jemie vaticiniū q̄ mulier circū/
dabit vꝝ. **N**ūc ebdomadas da/
niel. **N**ē portā clausā ezechiel. cū
tēplo toto **D**iscip̄ls **D**esc̄p̄sist
qd̄ ē magnificare d̄m qm̄ est si/
gnificare d̄m esse magnū vniuer
saliter p̄fectū **S**cio qm̄ significa
re s̄m gr̄maticos est aliqd̄ intel
lectui rep̄tare q̄ tractāt. de mo/
dis significandi sup̄ qb̄ **C**etilogi
um op̄posuisti. **S**ūt insup̄ varij mo
di sic notas magnificādi d̄m sc̄z
b̄ndicē sanctificare glorificare p̄/
dicare exultare confiteri d̄no lau

dare et ita de filiis quoz canti/
ca memorantur Inquiramus igitur
de singulis. **D**ic quid est do/
minum benedicere. **M**agister
hoc est significare dominum esse
bonoz datorum factorum vel do/
natorum quia suum dicere facere est dicitur
facta sunt. Ita suum benedicere est suum
bene agere. **D**no autem benedicere signi/
ficat verbum benedictionis ideo fieri
vel dirigi ut ibi **S**ancti tui benedicant
te. **D**iscipulus **D**ic quid sit sanctifica/
re nomen domini. **M**agister **B** est significa/
re dominum in sanctitate et mundicia pfe/
ctum. **Q**uid autem sit sanctitas domini et
noticia et mundicia habes alibi.
Discipulus **D**ic quid est exultare in
deo salutari nostro. **M**agister **B** est signi/
ficare deum esse salvatorem nostrum et
salutare vel salutacionem non quicquam/
quod signo sed modo leticie exterius
se presentis et qui se non capet ulter/
rius salientis. **D**iscipulus **D**ic quid
est confiteri domino. **M**agister hoc est si/
gnificare certo signo ipsum esse dominum.
Et **B** multipliciter vel quoniam bonus
vel quoniam in eternum misericordia eius vel quoniam
laudabilis nimis et magnitudinis
eius non est finis vel quoniam peccata di/
mittit et prestabilis est super maliv/
cia aut ex reliquis perfectiōibus
suis. **D**iscipulus **D**ic quid est sacrifi/
care domino. **M**agister hoc est significa/
re certis signis adhibere quod ille cui
sacrificatur vel in cuius honorem
principaliter offert sacrificium supre/
mus est dominus plenariam huius pot/
estatem vite et mortis super nos
sicut in animali sacrificio vel oc

eiso. **D**iscipulus **D**ic quid est gratias
agere deo. **M**agister hoc est si/
gnificare bona recepta ab eo pure
gratis non meritis nostris. **M**odi autem
significandi sunt varij pro varie/
tate eorum que recipiuntur ad si/
gnificandum corde voce corpore
et opere. **D**iscipulus **D**ic quid
est adorare dominum vel colere cultu
latrie. **M**agister hoc est signifi/
care supremam in omnibus suam divina/
tionem atque maiestatem et **B** mo/
dis varijs interius in anima vel exte/
rius in corpore aut alijs rebus ex/
hibitis. **D**iscipulus quid est iu/
bilare deo. **M**agister hoc est signifi/
care magnitudinem eius in boni/
tate et benedictionibus modo gau/
dij cuiusdam ineffabilis ut aliquam
plausu manuum aliquam vultus ala/
critate. **A**liquando vultus dilata/
tione que dicitur leticia quasi lacti/
cia. **A**liquando voluptate que di/
citur a volubilitate circa rem dile/
ctam non nunquam a delectatione que
dicitur quasi lactatio quandoque
a iocunditate que dicitur a ioco.
sepius ab alacritate que dum ha/
bet liberum et expeditum usum
corporis vel membrorum vel sensu/
um et maxime cordis ad signifi/
candum leticiam. **D**iscipulus
Quid est deum laudare in sanctis
suis. **M**agister hoc est significa/
re ipsum esse causam sue sanctita/
tis. **S**icut deum laudare in crea/
turis suis est significare quod ipse e/
as gubernat et eas fecit et regit
eas pure gratia et magnificencia. **M**ois

Tractatus

Discipulus Quid est alloqui creaturas quod benedicant deum quod colaudent quod adorent quod predicent quod letentur in eo cum similibus acclamationibus. **M**agister Totum est hoc significare complacentiam quam habemus in beneficiis omnibus que creaturæ collata sunt et hoc varijs modis significandi per varietate alloquendi sicut solemus hortari per psalmos dicentes laudate dominum in tympano et choro laudate eum in cordis et organo cum alijs talibus instrumentis omnibus hoc autem est significare complacentiam exultationem atque leticiam quam habemus in recognitione beneficiorum dei talibus modis representandi. Quomodo dare gloriam deo honorem et virtutem et similia omnia perfectiorem importancia non est aliud quam significare talia supereminenter esse in deo vel a deo procedere. Et hoc tot modis significandi quod modi sunt representandi corde voce corpore et opere. **D**iscipulus Dic differentiam inter magnificationes dei quam faciunt irracionales creature et magnificationem rationalem anime de qua dicitur in hoc cantico. Magnificat anima mea dominum. **M**agister magnificatio creaturarum mensuratur et accipitur a participatione diuine magnitudinis cuius omnes sunt participes suo modo sed irracionales natura tantummodo representat artem creaturæ

Secundus

Et ideo dicitur transumptiue sapientia vel ars eius. Rationalis vero creatura non est solum obiectiue vel vt vestigium. sed etiam subiectiue et formaliter perceptiue significat domini magnitudinem intelligit et predicat. Assumit insuper creaturas alias imo et se ipsam quasi materiam significationis diuine maiestatis denique in omnibus sicut in fistulis organorum certificationis spiritus sancto flante decantat. **D**iscipulus Bonum est nos hic esse. Sed vocat sequens versiculus de humilitate marie. Jam vero tardior hora differre suadet ad matutinum diei sequentis. Nos interim proprijs intendamus officijs. **E**xPLICIT secundus tractatus

Sequitur tractatus

tertius dramaticus in Cantico marie de respectione humilitatis sue per notulas. cxx. Prima notula.

Quia respexit humilitatem ancille sue. **D**iscipulus **H**ic sumus hic protinus absoluenda est questio altera die proposita sed dilata. **E**ur beata mater causam magnificationis domini cum exultatione spiritus in deo salutari suo cecinit esse respectionem humilitatis sue a domino. **E**xultauit inquit spiritus meus in deo salutari meo. **E**t tanquam ratio quereretur ab ea mox subiigit

Super Magnificat

quia resperit hūilitatē ancille sue
Mgr **D**octam formas q̄stio-
nem cui nequit perfecte dari ratio
sive responsio nisi respectus dñi cā
pri^o p̄scrutetur. que nō nisi amor
inuenitur. **D**iscipulus **C**onsen-
tio fiat h̄ prius notū. sicut et quod
est obiectū suū. **M**gr **O**cul^o vul-
nerans sponsā. oculus est amoris
quo null^o acutior. null^o penetrabi-
lior nullus ad intimi cordis vul-
neratiōem efficacior dici p̄t. vulne-
rasti cor meū ait spōsa in vno ocu-
loꝝ tuoꝝ. **N**on aliter est de ocu-
lo spōsi respectu sponse. **Q**uia re-
spectus amarus sponi lauciat
spōsam vt exclamet vulnerata ca-
ritate. **E**go suz vel amore lāgueo
Hoc est precipuū in spōsa vel in
sponso mēbrum. **I**nde sponsus
cū laudaret. sponse pulcritudinez
d̄t. **Q**uā pulcra es amica mea. q̄z
pulcra. **V**ox subūxit. **O**culi tui co-
lūbaz. **E**t q̄o per colūbam intel-
ligis. si nō amorem simplicem? **I**n
colūba em̄ spūssēs cui appropriat
amor. sepi^o apparuit. **S**ic postmor-
dū sponsa. insinuās filiab^o h̄rlm.
pulcritudinē dilecti sui. opatiōem
posuit eandē dicens. **O**culi eius
sicut colūbe desup riuulos aqua-
rum. que lacte sunt lote et resident
sup fluentia plenissima. **H**inc est il-
la duoz mutua postulatio. vide-
ri seꝝ et videre. **A**udiam^o modum
Sane dilecta nup̄ consopita inē
brachia sponi q̄ adiurauerat. fili-
as h̄rlm per capreas ceruos q̄z

LEXXON

campoz. eo q̄ sūt aialia satis ala-
cia. mūdāq; et solitudinis amica.
p̄spiciūq; oculoꝝ. **A**diurauerat
inq; ne suscitarent. neq; euigila-
rent dilectā donec ipsa vellet. **T**ūc
velut elapsus ad horaz dilectus
regredit̄ ardens videre spōsam
et alloqui. qd̄ latere non potuit
spōsam. cui^o p̄ amorem cor vigi-
lat. **E**xilit̄ igit̄ et dicit. **V**ox dilecti
mei ē. **H**ec est vox amici mei. **C**ō-
uersis confestim oculis exclamat
Ecce ipse venit. salies in mōtibus
et transiliēs colles. **E**t cur obse-
cro salit̄ et trāsil̄it nisi zelo sponse
vidende. tot^o rapit atq; tripudiat
ad silitudinem capree. hinnuliq;
ceruoꝝ. **L**asciuēs. alacris et iocū-
tus. **N**ihilomin^o tanq; zelotipus
explorator. et verecū^o amator.
nō irrūpit cubiculū sponse. h̄ stat.
post parietem respiciēs p̄ fenestrā
prospiciēs per cancellos. **D**eniq;
blandit̄ dicens. **S**urge p̄pera ami-
ca mea. colūba mea formosa mea
et veni. **S**equit̄ p^o verni t̄pis gra-
tam descriptionem. que nouam sū-
gnat grāz infusiōez. aduersitate
depulsa. **O**ñde mihi faciem tuaz
Sonet vox tua in auribus meis.
Vox em̄ tua dulcis et facies tua
decora. **D**iscipul^o **P**erspiciuum
fecisti desiderū qd̄ h̄nt in cāctis
spōsus et spōsa se videndi qm̄ vi-
sio nūci^o est p̄cipu^o amoris cordia-
lis. **I**bi est amor. ibi est ocul^o. **N**i-
hil amore amabili^o. **D**abo tibi diē
Seneca poculuz amatorium sine

Tertius

herbis absq̄ beneficijs. Si vis amari. ama. Hoc in amatoribus etiam fetidissimis locis h3. quāto efficaci⁹ in pulcerrimis? Maḡ h respectus dei. mariaz hūllem iure traxit ad amorē suū. vt tota ne/ dū gauderet. sed pre amoris ma/ gnitudine. spūaliter exultaret. i. e/ rra se saltaret in dilectū. Hic etiā respect⁹ corpalis in infātulo iesu. solabat̄ oēs illi⁹ pegrinatiōis la/ boriosissime. dolozes et angusti/ as. Sic in puericia. sic in adolescē/ tia. donec in cruce vidit extēsum. q̄ visa est semel ab eodē. vñ ptrā/ sit gladi⁹ acerbissime. passiōis. a/ morosissimū cor vltusq̄ Present a/ micorū corda. q̄nto intolerabiliē anti⁹ fuit hic respect⁹ q̄ dici neq̄t verbis. neq̄ scripti. inseri. Disci/ pulus Superest vero declarādum qd̄ vel quale sit amoris obiectum. Maḡ Videor mihi fas dicē. qd̄ pulcritudo vel pulcerrimū. Nihil em̄ amatur sub rōe turpitudinis. sed tātūmodo sub rōe pulcritudi/ nis et pulcri vel speciosi. vel for/ mosi. hinc dictū est de sapiētia. qd̄ pulcritudinē illi⁹ admirabiē ocul⁹. Discipul⁹ Nūquid diuersa vel aduersa est ppositio tam p̄his q̄ theologis ponētib⁹ bonū esse qd̄ oia appetūt. et ita ratio boni vel appetibilis ē amoris obiectus. Maḡ Multe sūt rōes appetibilita/ tis q̄ in vñā oueniūt pulcritudi/ nis. sicut et boni et finis et oueniē/ tis vel p̄fecti vel btitudinis rōem

Tractatus

Discipul⁹ Expone osequēter q̄ est rō pulcritudinis vel pulcri. Maḡ Pulcritudo fm̄ augl. ē eq̄li/ tas numerosa. Discipul⁹ Est i/ gi⁹ pulcritudo in sola q̄ntitate cū numer⁹ sit spēs q̄ntitatis? Ma/ gister Accipit̄ hec eq̄litas. neduz ex rōe molis corpalis h̄ p̄fectōis spūalis. Sicut nūer⁹ nō p̄ q̄ntitate discreta realiē. sed formalit̄ scdm̄ aliq̄s Sz vel pbabili⁹ scdm̄ ali/ os soli⁹ rōis. q̄lis in deo p̄sonisq̄ diuinis iuenit̄. qz alia rōe et ydea odit⁹ est hō. alia equ⁹ scdm̄ augl. et h̄ scdm̄ modū intelligēdi diui/ nam essētiāz p̄ relatiōez ad crea/ turas. siue sit iste mod⁹ intelligen/ di in intellectu diuino. siue sit solū in intellectu angelico. Discipu/ l⁹ Sufficit hec tetigisse de diuina pulcritudine p̄ verificatiōe diffi/ nitiōis illi⁹. qd̄ pulcritudo est eq̄li/ tas nūerosa. Pūc adapta pulcri/ tudines spōsi et spōse q̄les posuit salomon in cānticis. siml̄ aptū faci/ ens de differētis taliū noim. pul/ crū. formosū. suauē speciosū deco/ rū. Rursus de noib⁹ spōse. qd̄ ē a/ mica soror colūba. imaculata to/ ta pulcra. et ita osequēter p̄ singla mēbra discurre tā spōsi q̄ spōse. Maḡ Rem exigis q̄ sua p̄lixita/ te fastidiū. vel sua breuitate pote/ rit obscuritatē afferre nisi fortas/ sis inuenirem opendiū. Disci/ pul⁹ Placet inuenias. Maḡ Ec/ ce tot s̄ maib⁹ h̄ntur expōnes do/ ctōz. tot similitudinū expōnes. hic

Super Magnificat

positaz. tot ve sup distinctiões p
qualibet dictiõe mgrales. tot de/
mū q̄ozuplicis sēl^r scripturaz ad/
aptatiões ad diuerfa spūaliū ge/
nēa nuptiaz **S**upponam^r hec oia
nobis. et pauculas de pulcritudi
ne spōsi et spōse. et dei et aie silitu
dines h̄ positas elucidare cure/
m^r. Dicētes in primis. q̄ formosi
tas et speciositas. et pulcritudo q̄
decor frequēter accipiunt^r synoni
me. **N**ihilomin^r pulcritudo. vltra
formositatē dicē vidēt^r q̄ndaz co/
lozis suauitatē. cui^r defect^r nō tol/
lit formā. **M**agra sū inq̄t sponsa h̄
formosa. **D**ecor at̄ referē ad mo
dū et decentiā gest^r et ornat^r. cuz
q̄dam iocūditate. leticia vel ala
critate vult^r toti^r q̄z corpis gest^r.
Porro speciositas oia siml^r d̄t vt
ibi **S**pecios^r forma p̄ filijs hoim
Et ill^r d̄ **S**pēs p̄ami digna ē impe
rio **E**xēplū in imagie cui^r possem^r
p̄ma lineamenta cōsiderare. q̄ nu
merosa sūt sub eq̄li p̄ortōe forma
ta. et formositas inde resultat **C**ō
siderem^r sc̄do colores supindu
ctos accōmode singul^r lineamētis
vñ reddi^r pulcrior. forma **C**ōsi
derem^r tertio in imagie viuēte. a/
lacritatē faciei. et oclōz leticiāz et
decētiaz. in oi gestu modestiā **S**ic
ait poeta de venere. p̄ enea. et le/
tos oculos efflaret hōres. **E**t dicit
vulgo. **C**este dame ē de bel mam
treug et ē byen adueniāt. el ē sim
ple. et toyē. **N**otem^r vltra q̄ pul
critudo picture vel imaginis rei
ferē ad ip̄am tabulā q̄ p̄iñ pulcra

lxxxviii

noia^r. **A**dam^r p̄terea q̄ pulcritu
do maxie referē ad exēplar. si per
oia cōformis ē imago. vel exēpla/
tū suo exēplari. **S**ic licet exēplar
ist^r d̄ turpissimū sit. dicim^r bufonis
imaginē inde pulcrā. sic bubonis
et vesptiliōis **E**cce inquit^r bufo
nē pulcre pictū. **P**atet. p̄iñ ratio.
cur symea d̄z turpissima. cui^r tñ si
gura. p̄ima ē pulcerrime figura
rū scilz hūane. **A**t d̄o qz deficit ab
imitatiõe p̄fecta. reputat^r inde tur
pior. q̄ imitatiõe videbat^r p̄mior
Quib^r ita notatis de pulcritudi
ne generat^r facil^r ē applicatio ad
pulcritudinē aie rōlis spūalis q̄ i/
mago ē bñdictissime cōnitatis. in q̄
potētie tres p̄ncipales aie. s. me/
moriz. intelligētia q̄ volūtas. sūt
tāq̄z lineamēta q̄lia sūt indelibile
imp̄ssa nec tollunt^r etiā a dānatis
Ceterz dona gr̄az variāz. d̄ritū
donoz. b̄itudinū. sūt sicut colo
res supinduāti. **R**ursus opatōes
iñ pueniētes decorē sup addunt.
Tādē in oi pulcritudie spūali. tā
to b̄tē cōnitati. imago formosior ē
et pulcrior et h̄is pl^r decoris. q̄n
to repiē suo exēplari. scilz eidem
b̄tē cōnitati cōformior. **E**x aduer/
so at̄ de turpitudie. deformitate.
despectu. dedecore cōstat sētiēduz
Discipul^r **N**aturā pulcritudis
ad oclm sic d̄z oñdisti. qz turpis
ē ps q̄ suo toto nō cōgruit. pulcri/
tudoqz toti^r ex vniuersa partium
m̄ltitudine cōsurgit. restat exponē
pulcritudines m̄b̄roz singuloz.

Tertius

Sed antea differe oim distinctio-
nes vocabuloꝝ amica sponsa so-
ror colūba dilecta qm̄ de alijs aie
noib⁹ satis cōstat ex pmissis vt q̄
est speciosa formosa Tota pulcra
et immaculata qz bene colorataz
mūda p oīa **M**ḡ Amica d̄r ex
mutua cōcātōe secretoꝝ q̄i ani-
mi custos vel altera mea cui⁹ est i-
dē velle et idē nolle cū aico Spō-
sa d̄r p̄p̄e spes fecūditatē. plis vt
sint vnū p̄ncipiū in p̄ductōe. et e-
ducātōe filioꝝ nō q̄ sit iā m̄fimo-
nū cōsumatū Aliq̄i d̄r d̄iū et nu-
pta sed in spe sicut cōtracta Spon-
salia a spōdeo es. q̄uis vnū q̄sqz
recipiat p̄ altero Soror appellat̄
p̄pter natūe cōformitatē marie p̄
incarnatiōem Aut si ad angelos
q̄z transferat dicere nature cōfor-
mitas nō vniuoca. nec penit⁹ eq̄-
uoca sed analogā. p̄pter similitū-
dīe beatissime t̄nitatē. In noīat̄ etiā
tibi filia vt ibi. Audi filia et vide
Et filia h̄r̄m. qz inhabitatrix pa-
cifice ciuitatis. Et filia spon p̄pter
speculatiōem diuinoꝝ. Et filia p̄n-
cipis. Colūba d̄r p̄pter inhabitā-
tē in ipsa sp̄ss̄ci plenitudinem.
Dilecta d̄r vltra amicaz. q̄ sit a-
mor ex electiōe genit⁹ vel nutrit⁹
Discipul⁹ Redi n̄c ad p̄us q̄-
sitū de membris singulis **M**ḡ
Redeo. p̄pones pro reglā vel cla-
ut dicendoꝝ. q̄ nihil in cāt̄icis po-
sitū regles nisi q̄ten⁹ facit ad pul-
critudinē. et cōsequenter ad amozes
scōm alteꝝ gen⁹ cause q̄oruplīd.

Tractatus

efficiētis. material. fōzlis. et final.
Nō iocirco quispiā errauerit si di-
xerit subiectū cāt̄icoꝝ esse. vel a-
more pulcritudinis vel pulcrū a-
morem. Quod vtiqz sapiētia vi-
dit q̄ duo d̄iūxit dicens. Ego m̄f
pulcre dilectiōis Protin⁹ ergo d̄i
occurrit tibi d̄bū aliq̄d in cāt̄icis
si nō sonet pulcritudinē in cortice
trāsūptōis. decortica illd. v̄l enu-
clia q̄sqz decoz amabil et amoz
decoꝝ pulcr atqz formos⁹ emine-
at **D**iscipul⁹ Enitar. S̄z q̄d ex i-
stis inferendū cēses. vtz cognitio
sit speculatiua vel practica **M**a-
gister Torquet multos diuersos
practice et speculatiue mod⁹ acci-
piendi. **D**iscipul⁹ Da modum
q̄ tibi pbabilior apparet. **M**ḡ
Diffinit aristoteles intellectū spe-
culatū. q̄ est solū respectu veri vt
vez est Intellect⁹ d̄o practice d̄r
cōfesse se h̄is appetitui. i. cōformis
et p̄ten⁹ in appetitū cui⁹ obiectū
est nō solū verū sub rōe veri sed
sub rōe boni Deinde cōcludit q̄
metaphisica ē t̄m speculatiua. ars
aūt et p̄uōdētia sūt practice qz re-
spiciūt vōlūtatem respectu facti-
biliū vel agibiliū. nec sistūt in itel-
lectiua cōgnitiōe sola Sed theolo-
gia scrutat̄ p̄fūdi⁹ q̄ supremā sciē-
tiāz se ip̄am asserit. et in dei dile-
ctiōe sup oīa finē suū statuit. Naz
finis legis est dilectio. Et ideo sa-
ne debuerat cōsentire de metaphi-
sica p̄bus. q̄ nō in cōgnitiōe nuda
prime cē sistebat. s̄ ad ei⁹ dilectio-

Super Magnificat

nez extendebat. Alioqñ deforma-
bat pulcritudinē metaphisice cau-
dā ei' pulcerrimā (q̄ ē finis dñice
dilectiōis) ieuellēdo. **D**at' q̄z fuis-
set in reprobū sensū. q̄ cū deuz co-
gnouissz. nō sicut deuz glificasset
nec amasset. nec grās egisset. **D**ic-
tū in ethicis de cōtēplatio felici-
tatis videt' dei eē amātissim' qz cōgni-
tiōem ei' desiderat. **Q**ualit' oro fi-
eret diūctio optie potētie rōlis cū
optimo obiecto deo p cōtēplatio-
nē si nō inde dilectio seq̄ret. si vel
obfisteret pueritas voluntatis?
Locāt aliqui theologiaz nrām.
nec pure speculatiuā. nec oīo pra-
cticā. sed affectiuā qd̄ epitheton
aptit' ime noscīt theologie mysti-
ce cōuentre. **D**iscipul'. **P**erspici-
cū est illd̄ qd̄ loq̄ris nec a pho-
negādū. q̄ dixisse legit' **I**nueni te
p̄maz cām. fac me tibi placētez vi-
rū. **Q**uid inde vis cōcludē mani-
festa. **M**gr̄ **E**cōcludo q̄ vel me-
taphisica ē practica scia. v' q̄ nō
oīs intellect' p̄sens in appetituz
seu volūtate diceret' practicus
Discipul'. **I**ta sequi videt' **M**gr̄
Elle dz igit' de intellectu practico
sermo restrictior. vt solū dicatur
practic' dū ad factibilia et agibi-
lia inferiora ouertit' p̄ extēsiōez in
affēmz i effēm opatiōis. h' cōfide-
rādo relatiōez ad fines p̄rimos
nō ad sup̄mum qui de' est colen-
dusz amand'. **P**ropterea sic bea-
tudo dicenda est speculatiua sic
theologia p̄prie accepta. sic hec sa-
pientia canticoz. cui' finis ē amor

lxxxix

pulcer sponsi ad spōsam. freno q̄/
libet amore calcato. **S**ic vbi libet
ars amoris freni. vel aialis pra-
ctica. **A**rs itaqz diuinalis amo-
ris seu fructiōis speculatiua diceē
velut p̄ma et altissima sciaz quā
imitat'. metaphisica philosophāti-
um **S**z vbi definit ip̄a/theologia
p̄ fidē sūt exordiu. p̄ spem insup̄
et amorē cōsiderans deū sic ama-
bile et pulcerrimū. et q̄ iuxta v̄bū
spōse. ē desiderabilis. imo fons et
origo radix et parēs oīs pulcre
dilectiōis. **D**iscipul'. **E**t si p̄pero
cognoscē singuloz p̄prietates mē-
broz. q̄ sponso tribuūtur. et spōse
sub tropicis locutiōib' trahit' tñ
nescio q̄ pacto mens illud attingē
qd̄ modo dixisti de dilectiōis vel
amoris origine. **M**gr̄ **J**ure em̄
trahit'. nam h' cōgnito. cetera mor-
patebūt. q̄uis hec cognitio scōz
p̄cessiōem theologicā incipiat p̄
fidez a pulcritudine p̄ime cause
ad pulcritudines effectiuū insinuā-
das vie phie nō aduerso h' ouer-
so **D**iscipul'. **A**ceptus erit iste
mod' fidelib'. **P**roseq̄re **M**gr̄
Pulcritudo p̄ima nobis p̄ fidez
releuet in btissima cōnitate **T**radit
em̄ fides q̄ p̄ in diuinis ē mens
sive memoria secūda oīm intelli-
gibiliū ad quā p̄nus intellectus
ouertens aciē gignit ex se v̄bū ex
p̄suiū oīm intelligibiliū. **H**oc est
illud v̄bū qd̄ erat in p̄ncipio ap̄d
deū. p̄ qd̄ oīa facta sūt **H**oc v̄bū
est naturalis imago p̄ris. eadem

Tertius

essentialiter cū p̄se sola relatione
prēm p̄sonalr ab illo distincta. Et
qm̄ imitat̄ p̄fectissime prēm sup̄est
vt dicat̄ imago pulcerrima v̄l spe
ciofissima p̄ris et ita dilectissima
a p̄se se teste q̄ ait **H**ic ē fili⁹ me⁹
carissim⁹ in q̄ m̄ bñ cōplacui. Cū
dō p̄r cōicauerit diuinā vitā filio
cōicauit nedū cognitiōez ois ve
ri. sed amorē filr ois boni. Est aut̄
p̄rna bonitas sup̄remū et primuz
amabile. Amavit ergo fili⁹ summe
prēm et. cōuertendo volūtatē in
ip̄m totus vt ita loq̄mur exarsit
et flagrauit in ei⁹. dilectionez ex
qua dilectiōe mutua p̄ris. ad fili
um et filij ad p̄rem. p̄cessit amor
p̄sonalis. quē dicim⁹ sp̄m̄scm̄. Cō
siderat hec fides. circulū quēdaz
intelligibilē in triangulo p̄sonaz.
Pater em̄ dat se filio quem dili
git. fili⁹ patri impendit se per amo
rem quo flagrat in prēm. **H**ic at̄
amor cōis est p̄ri et filio. tanq̄
nexus amboz. **J**ure ergo dīctus
est de⁹. quasi sp̄era intelligibilis.
cui⁹ cētrū vbiq̄. circūferentia nūq̄
q̄. nisi sup̄ple in se ip̄so. **N**on autē
potest se deus ad extra cōicare.
nisi quodāmodo p̄ntualiter. **I**p̄
se vero totū se. in se toto continet.
quē tenebre creaturaz nō op̄re
hendūt. **O**stēdit nobis hec fides
sūmam osūmatam in tota trinita
te. pulcritudinē amabilē. et dilecti
onē pulcerrimā. qm̄ hic est equa
litas numerosa que reddīt pulc̄ri
tudinē. et pulcritudo succēdit ad

Tractatus

amoz. vt sit pulcritudo dilectā.
et dilectō pulcerrima mutuo se re
spicientes. **I**n dionysij⁹ diuinus.
Amor est sicut quōdaz eēnus circul⁹
per optimū ex optimo. et in opti
mo. et in optimū. inenarrabili cō
uersione circuiens. Est aut̄ circu
lus pulcerrima figuraz. **D**isci
pul⁹. **O**miseris precor nūc amplio
ra hic disserē. de inenarrabili pul
critudine diuinitatis. et ad marie
pulcritudinē te cōuerte. dicens in
p̄m̄is. **C**ur nō dixit deū salutare
suū resperisse pulcritudinē ancille
sue sed hūilitatem. **M**gr̄ **D**uas
habitudines esse ponit p̄bus in
intelligentis q̄s angelos dīcim⁹.
Unā qua cōuertunt̄ ad deū ad
contēplandū magnitudinē eius
cū admiratiōe. pulcritudinē cum
dilectione. et oimoda subiectiōis
obedientia. motu quodā assiduo
quasi circulari circa diuinā vital
tez. **I**ta loquit̄ ap̄d boeciū p̄bia.
mētēmq̄ p̄fundaz. sez diuinitatē
circuit. **E**t itēz **D**a fōtem lustra
re boni. **A**lterā dēt p̄bs habitudo
nē intelligentie respectu inferiorū
q̄ regit mediāte motu sui orbis.
put p̄bia subiūgit. **F**ile cōuertit
imagine celū. **D**eterminat osequē
ter idē p̄bs q̄ habitudo prima q̄
est subiectiōis ad deū. longe p̄fe
ctior est et pulc̄rior q̄ habitudo
regitiue dīctiōis respectu inferio
rū. qm̄ in prima osistit intelligen
tiāz felicitas et b̄tūdo. nō i sc̄da
O si angel⁹ magnificās deum et

Super Magnificat

exultās i dō gr̄as ageret verbis
hūānis. q̄o obsecro mallet dicere
vel q̄ deus resperit hūilitatez ser
ui sui subficiēs eū sibi. vel q̄ respe
xit dñationēz atq̄ potētiaz. scz in
regimine creature? **D**iscipulus
Res apta est sup electiōe primi.
Un palā intelligo btām mariam
nedū pia deuotione sed altissima
metaphisicaliq̄z rōe suā pulcritu
dinis bñifice pfectōez. pl̄ insinuat
se p hūilitatez subiectiōis quā re
sperit in ea dñs. q̄z si dñationis
nomen aliq̄d posuisset. **M**ḡ
Accipe rōem alterā. nō minus in
theologia sūdatā. **Q**uid em̄ poi
dit apostatas angelos. q̄o post
modum deiecit hoies destitutos
ad repatiōez angelice ruine? **A**ti
q̄z supbia. pl̄ gl̄iantes in fantasti
ca dñationē q̄z in hūili ad deū sub
iectiōe. **C**auendā hāc p̄ditionis
turpitudine insinuat maria et exē
plo vocis sue. qua suā hūilitatem
gl̄iatur resperisse deū. q̄ formidā
da p̄estatione. **F**ecit inquit dñs
potētiam iu brachio suo. **D**isper
sit supbos mēte cordis sui. **Q**uā
excelsus dñs et hūilia respicit et
alta alōge cognoscit. **Q**uare a lō
ge? **Q**uia lōge p̄ficit et deñcit. et p̄
ficit et deponit potētes de sede q̄
exaltauit hūiles. **N**am maria ge
rebat alta mente repositū dñū fi
liū. **Q**ui se exaltat hūiliabit. et qui
se hūiliat exaltabit. **I**llud q̄z disci
puli sui. **D**e supbis resistit. hūili
b̄ aut dat grām. **V**erificauit id/

Et

circo de^o in ea dñū sapiētis **I**bi
hūilitas. ibi sapiētia. **D**e colloca
uit p̄ incarnatiōis mysteriū sapiē
tiā in hūilitate sua. **D**iscipulus
Occurrit p̄ solutiōez q̄stionū p̄po
site. petendum q̄o sit respect^o dei.
q̄les ei^o oculi q̄bus hūilitatez an
cille sue resperit. **S**z omissa multi
plicatiōe q̄stionū. ouertat p̄tin^o
sermo tu^o. ad describēduz pulcri
tudine b̄re marie. q̄ taz grata. taz
incredibili formositate refulgens
inuēta est. vt occupiscēt rex speciez
ei^o. et de sublimi solio deitatl. de
scendēt ad infima n̄re mortalita
tis. accipiēs serui formā. **Q**uanta
q̄lisq̄ putāda ē pulcritudo toti^o
q̄n in vno oculoꝝ suoꝝ dicit se spe
cios^o forma p̄re filiū hoim corde
vulneratū. **V**ulnerasti ait cor me
um in vno oculoꝝ tuoꝝ. et q̄d mi
n^o videt in vno crine colli tui. **D**e
niq̄z p̄muz nomē q̄ maria legit in
cāticis noiata p̄ spōsū fuit. **O** pul
cerrima muliez. **V**ere pulcerrima
q̄ pro supba mystica vasti. eua. su
perno regi nō assuero sed dō me
ruit copulari grām inueniēs in o
culis ei^o. quā adamauit sup om̄s
mulieres. **E**rat em̄ formosa val
de et incredibili pulcritudine oim
q̄z oculis gr̄osa et amabilis vide
bat. **M**ḡ **C**onabimur inaniter
si dñis equare volum^o pulcritudi
nē ei^o. qua sub deo maior nequit
intelligi. colligēs in se oēs pulcri
tudines sp̄as in creaturis. **I**ta

m a

Tertius

vt sit vere vna speciosa vni⁹ spon
si. vna pfecta sua. vna mri sue ele
cta genitrici sue. q̄ genitrix ē gra
tuita dei bonitas. q̄ pulcerrima
pulcerrimā sibi fecit. **D**icē nihilo
min⁹ aliqua tēptabim⁹ ordine p̄
mit⁹ doctrinali. **P**ulcritudo q̄ est
eqlitas numerosa diuidit^r prima
sui diuisione. q̄ q̄dam ē naturalis et
quedā artificialis. **N**aturalis mlti
plex est. q̄dam intellectuālis. **A**l
tera rōlis. dehinc aialis. **R**ursum
aliqua est solū vitalis. altera solū
ibalis. altera accidētalis. **A**rtifici
alis nō quedā est p se. quedā per
accidens p rōis industriā supin
ducta. pulcritudine naturali **P**ul
critudo aut naturalis describi p̄t
q̄ est eqlitas numerosa surgens
et resultās ex vnitāte veritate et
bonitate vel ex mēsurā numero et
pondē vel ex modo specie et ordi
ne. **I**taq̄ p̄prietates eē sūt vnū et
verū et bonū. **S**ic q̄ ens et vnum
ens et verū et bonū ouertūtur. **N**ec
est possibile q̄ ens aliqd sit. quin
hec tria sibi oueniāt. q̄ non re di
stinguūtur. h̄ sola significādi rōe.
Sic de modo. specie et ordie. **S**ic
de mēsurā nūero et pondē. **P**ul
critudo igit naturalis. nō h̄z ali
qd ens positue otrariū. q̄ sit posi
tiua turpitudine naturalis vt impij
māichei sōniabāt duo p̄ncipia.
vnū maloꝝ et h̄ turpissimū et ali
ud bonoꝝ qd nō ē esse pulcerra
mū. **N**ec oportet post augl. et dio
nyliū conari deducē malū. nec eē

Tractatus

positū in entib⁹. sed tātmōdo di
ci puatōez pulcri seu boni. seu mo
di. sp̄i et ordinis. **P**ulc̄r s̄it cum
ente cōuertit. tanq̄ p̄prietas re
sultās ex trib⁹ priorib⁹. et hec pul
critudo tanq̄ ex triplici lineamē
to figurali instar t̄anguli. q̄ ē pri
ma et pfecta forma lineaz rectaz
Nec nihilomin⁹ pulcritudo natu
ralis in circulū deducit q̄ est p̄fe
ctissima figuraz nō rectilineaz h̄
curuarū. **I**ta q̄ p̄ter legē geome
tricalē sit hic circul⁹ triangulat⁹
et triangul⁹ circulat⁹. **P**ulcritudo
naturalis. repibilis ē vniuersaliē
i creaturā. qz nō ē qdlibz esse vesti
giū sue prime cē. qd gerat s̄itudo
nē aliquā nō pent⁹ vniuocā. sed
analogā ei⁹ tanq̄ exēplātū sui ex
emplaris et sigillatum sigilli sui
Sūt aut tria prime cē p̄p̄ia et ap
p̄riata. scdm que repitur vnū qd
qz ens p̄ducē. scdm triplex gen⁹
cause. efficientis. formalis vel ex
emplaris et finalis. **P**ulcritudo na
turalis accipit. lineamentū modi
et vnitatis vel mēsure a potētia
efficiēte. lineamētū sp̄i vel verivl
numeri a sapiētia exēplāte. linea
mētū ordinis vel ponderis incli
nātis. a bonitate diuina finiente.
Que tria d̄iūxit ap̄ls dicēs. **Q**m
ex ipso et p̄ ipm. et in ipso sūt oia
Ipsi gl̄ia in secula q̄ oia facit spe
ciosaz et pulcra scdm tria hec inde
lebilis p̄sus lineamēta in q̄libet
ente p̄tracta. q̄ rursus se reducūt
in circulū ad prime vnitatis exē

Super Magnificat

plū. Nunc autē ad spāles pulcritu-
dines naturalis proprietatis ascen-
dam? Itaq; qdlibet ens hz tātū
de pulcritudine naturali. qntū hz
in se de entitate ⁊ bonitate. Inue-
niē autē ens intellectuale et B du-
plicif. vel vt p se exis vel vt altēi
natū vniri vt hūani intellectū? In-
ueniē rursus ens rōle scdm dupli-
cem portioez Inueniē p̄terea ens
aiale et B duplr. vel diuētū rōi vt
in hōib? vel p se stāsvt in brutis
Proinde inueniē ens vitale seu ve-
getabile. ⁊ B duplr. vel cū sensu vt
sine sensu. Ampli? ē ens solū sbale
vt elemēta. vel materia p̄ma q̄ de
se. nō est p̄ncipaliē nihil. cū sit ps
sbalis op̄positi. sed cōsiderata sine
forma. nō est act? fōelis. et info-
mis d̄z ⁊ sic turpis. appetēs for-
mā sicut aliq̄o pulcē Tandē est
ens analogū qd̄ appellam? acci-
dēs. cui? ē inesse nō eē scdm phos
cum tñ ponat fides ea posse sine
subiecto per se esse. **D**iscipulus
Dicitō de singulis. doctrinali qui
aptus est stilo. qui tante rei ma-
gis est accommodus. Deinde
traduces omnia ad pulcritudinē
mulieris. quā respexit. amoris. o-
culo totus desiderabilis sponsus
eius. **M**agister Intellectualis
pulcritudo ad primū et indelebī-
liter expressuz lineamētum. qd̄ di-
ctum est. sup̄addit tanq; imago
tam perfectior. triplicem lineam.
trium virium superiorum. naturalie

xcj.

infitarum sibi. que sunt memoria
intelligentia et voluntas. Siue di-
cantur iste vires. tria quedam ac-
cidentia naturam intellectualem
necessario sequentia s̄m thomaz
et sequaces. siue sint vires essenti-
aliter eodem cū natura intellectu-
li. sed formaliter differentes iuxta
scotum. siue sint penitus eodem
res. tantūmodo scdm rationem
distincte. per respectum ad opera-
tiones. seu rationes obiectales.
vel terminorum connotationes.
qd̄ nobis magis placet scdm ex-
pressionem a gregorio datā. In-
tellectualis hec pulcritudo. primo
consideratur vt nuda. sine habi-
tu superaddito vel operatione ⁊
hoc in ordine ad suum superius
qd̄ ē de?. vt vis memoratiua dei.
corr̄deat patri seu p̄niali memo-
rie tanq; appropriate indita sibi
a patre seu p̄tracta in tabula na-
ture intellectualis. **V**is intellectu-
alis dei q̄ est exp̄ssiuā verbi. corr̄-
det filio vt d̄bū est in acie intelli-
gentie potentiā aut aptitudina-
liter exp̄ssū **V**is amatiua dei cor-
r̄det sp̄iūsc̄o. ratione amoris iū
p̄ductibil p̄ volūtate siue p̄ vim
affectiuā intellectuāle **I**ta sp̄ dicit̄
mēs. recolē deū. et intellect? intel-
ligē deū p̄ hitum et diligē nō in
actu s̄ aptitudie **S**ist? ⁊ seipsā nō
q̄ loquit̄ frēq̄nt. **A**ug?. dicit̄ reco-
lere intelligē et amare **I**ta q̄ nō
accipit̄ hic memoria p̄ recorda-

Tertius

tiōe preteritorū cū sit respectu oīm modo tacto. Intellectualis hō pulcritudo intelligit̄ p̄ncipal̄ in angelis. q̄ p̄pterea noiant̄ a p̄his intelligētie. Repitur t̄n licet impfecti in portōe sup̄iori rōlis anime q̄ mens d̄r put̄ ē dei capax par ticeps ei⁹ esse p̄t. Proinde dicta ē facta ad imaginē diuinitat̄. imitatie. p̄ similitudinē analogā. Et q̄muis hūana mēs sic cōsiderata iuxta d̄bū aristotelis q̄ cōsonat in f̄ fidei. q̄ sit tanq̄ tabula rasa. non repleta scia et virtib⁹ oib⁹. iuxta platonis errorem. Hoc mō mens ē natural̄ lūiosa. imo lumē intellectuāle immortale. et indelebile. in q̄ et p̄ qd̄ nata sūt intelligi p̄ma p̄ncipia apprehēsiōe facta t̄mino rū a sensib⁹ scdm̄ modū cognoscēdi in via. hoc lumē d̄r illud qd̄ signatū est sup̄ nos. Est. imo autē q̄ sit intellect⁹ agēs. de q̄ p̄his sit locut⁹. qui sup̄ fantasmata irradiat vt spēs intelligibiles abstrahat. vel eliciat. vel fodiat et sit intellect⁹ possibilis. scz ip̄semet cōsiderat⁹ vt tabula rasa. fiat aduat⁹ p̄ spēs intelligibiles ad intellectuōnē. **D**iscipul⁹ q̄ pacto mēs hūana dū sepatur a corpore statim p̄ infusiōem ei⁹ poterit cognoscē cū nō hēat fantasmata q̄ speculata fuit nec speculari p̄t extra corp⁹. **M**ḡr Si singulas circa materiā q̄ tractat̄ incidētes dubitationes vellē tollē r̄ndendo. nec ige nū nec hora. nec susceptū de pul-

tractatus

critudoie op̄ediū ferre possz. Pergam⁹ interea ceptū iter absq̄ tot diuerticul⁹ q̄ collocationib⁹ alijs subintrare poterim⁹. **D**iscipul⁹ Assentio. **M**ḡr Intellectualis pulcritudo tūc augeri et q̄dāmō sup̄colorari et pingi d̄r p̄ infusiōez habitū diuersū generl̄. tā intellectuāliū q̄ affectuāliū taz in via q̄ in p̄ria scdm̄ triplicē differētiam. In via q̄dez p̄ infusiōez virtutum theologicaz. fidei spei et caritatis. aut aliq̄z sup̄ioris p̄fectionis sub enigmate t̄n. In p̄ria hō scd̄z tres dotes aie siue sint eodē cū lumine gl̄ie siue distinde. sicut habet⁹ ad facili⁹ eligendū ad gl̄iosos visiōem. dilectōez. fructuā inhesionē vel adherētez fructiōem corruōtēem spei. Juxta illud. **M**ihi autē adherē deo bonū ē. Et hec t̄a sūt tres vires. rōlis occupabilis. et irascibilis. q̄les theolog⁹ ponit in sup̄iori portōe rōis. Intellectualis pulcritudo rursus auget⁹ p̄ act⁹ et opatiōes exponēs eā virib⁹ et habitib⁹ p̄deūtib⁹. Qui dicit p̄t rationabilē. tertia pulcritudo p̄ncipalis sup̄ naturalez p̄mariaz et generalē cuiuslibet enti sup̄inducta vbi statim vidē est q̄ multiplicata sit. tam in eadē natura q̄ in diuersis h̄mōi pulcritudo actualis opatiōis. Nam p̄ncipalis et cōsummata repitur in gl̄ia. q̄lem h̄z nūc pulcerrima et beatissima beatorū beataq̄ omnium in visiōe dei cum nuda dilectione et fructiōe.

Super Magnificat

In quib' essentialis beatitudo for/
malis qz cōstitit. Quia pulcritudi/
ne nulla sub deo speciosior in for/
mis accidentialib' inueniē. nulla ho/
nestior . nulla suauior et iocundior
nulla melodiosior et sonosior. nul/
la salubrior et utilior. 7 hoc scdm
triplex gen' boni. honesti. delecta/
bilis et utilis. Intellectualē hāc
pulcritudinē precessit et inchoa/
uit illa pulcritudo mētis quā ha/
buit in via ter btā nra dña. Diuī
ne cōtēplatiōi deuota fuit assidue
q̄ntum stat' pariebāt exilij . dum
exultauit spūs ei' in deo salutarī
suo. qz inspiciebat dñs hūilitatez
ancille sue. Ille enī respect' cū de/
us imutabilis sit qd aliō erat nisi
candela talis pulcritudinis. talis
exultatiōis in mente marie. hūilis
ancille sue? Et ideo iā pulcerrime
7 dilectissime qz fuit hūillima. in q̄
figurat' liliū cōualliu' ihus saluta/
ris su'. Erat tūc spūs marie licet
in corpe q̄i nihil de corpe porta/
ret. Hinc defecisse . Hinc extra se
fuisse. Hinc in atrijs dom' domi/
ni. Hinc in extremis maris habi/
tasse. Dicta sint hec cū tropis ta/
libus sine nūero q̄ cōtribuitur cō/
tēplatiuis qzqz lōge aliter distan/
tius in maria. Intellectualis hui'
cōtēplatiōis pulcritudinez in via.
nemo melius apprehēdit qz expe/
riencia doctrine. Nihilomin' eru/
ditio doctrinalis dat aliqd intel/
ligi. et non meli' qz si cōsideret' sta/
tus mentis q̄i separat' nondū a

Ecq.

corpe sed a rōis inferioris porti/
one Tunc pfecto et non aliter
intelligit quō sit diuisio spūs et
aie. quid rapt'. quid extasis. qd li
q̄factio aie. quid transformatio .
quid unio. quid mors rachelis. i.
rōis in partu bēiamin q̄ contēpla/
tio signat'. Cur p̄terea noīat dio/
nysi'. mysticaz sapiētiaz esse irra/
tionalē B ē sine rōe q̄ntū ad vim
rōis apprehēsiuā. nō quo ad affe/
ctiuā. q̄ iungit' spūisco per amorē
extaticū Insup cherubin in celesti/
b'. p. quē amorez diuīgunē. Nō q̄
oīno sit amor sine cognitiōe p̄uia
vel comite iuxta cuiusdā mystice
theologizātis imaginatiōez. Ne
rū est q̄ ista cognitiō nō sup se re/
flectit' vt videat se vidē. Jam enī
auolaret ista simplex sinderesis.
scitillātis et ardēt. affectio Iuxta
illud cānticoz. Auerte oculos tu/
os a me quia ipsa me auolare fe/
cerunt. **D**iscipulus Multa di/
cuntur de statu mentis hōis et
nunqz sufficiunt. Imo potius eo
magis exalta' a nobis deus. q̄
plus ascendit homo ad cor altuz
vt iam non solum de pulcritudi/
ne patrie. sed istius vie verificetur
q̄ nec oculus vidit nec auris au/
diuit nec in cor hominis ascen/
dit. que preparauit deus diligen/
tibus se. **U**nde clamat.
Quammagna mltitudo dulcedi/
nis tue domine quam abscon/
disti timentibus te. **N**on di/
cit reuelasti eam timentibus

Tertius

te. patiuntur enim quod nesciunt. Hinc etiam de contemplatu raptus in hac caligine sentiens sibi aure tenuis alicuius cuius ignorat vultum. qui nescit unde venit aut quo vadat. Dicit inquit. Nesciui. Quia mea turbabat me. propter quadrigas amiradab. id est raptus tales. Et etiam alibi. Non nihilum redactus sum et nesciui. fit denique collustratio spiritus. non sine quodam inpositione. qualem suo modo sentit oculus. pelliculis palpebrarum tenuibus interpositis. ad radios solis nitidissimos incidentes. super oculos. Unde et itaque sole oculus in suo lumine habet quod non datur inspicere. medio prohibente. Tolle pelliculam. vel aperi. propter inspicies. **M**agister Noli mirari si non apprehendit incomprehensibilis. Jam enim non esset magnus dominus et laudabilis nimis cuius magnitudinis esset finis aut sapientie numerus. Jam non esset proprietates verbi de quo diceret. cogitationum scrutator et intentionum cordis. quod inscrutabile testatur apertus esse. Quo circa versis ad marie pulchritudinem oculi perpende si potes qualis fuerit. in via statum sue mentis aut spiritus. quod sublimis in arce contemplationis. quod elevata a terra sursum. quantum irradiata fulgoribus ab isto qui illum luminat mirabiliter a montibus eternis. Unde turbati sunt omnes insipientes corde qui dicunt. saltem affectum vel effectum. et si non assensum in corde suo non est deus. Si erat

tractatus

ut mulier amicta sole iusticie. cuius sub pedibus luna totius mutabilitatis creaturarum. et in capite eius pulcherrima spiritualium siderum in eternitate splendentium corona. Quid inde colligi potest si vales considera. Nonne lumen illud immensum scintillabat aliquotiens ad oculum mentis intuendum se inde prebens. qualiter in via vidit se moyses et paulus estimant. Nonne sicut in rimula quadam exilis coruscationis dum oculos ferit et micans flamma. mox disparens. ita fulgurabat in mente marie splendor diuine glorie? Nonne cernebat eam quicquid tanquam dum aliquis videt seu vidisse putat nascentem per nubila lunam? fallor si non tot vicissitudines euntis et redeuntis sponsum dant hec intelligi. **M**odo tenet. modo elabitur. modo videtur. mox disparet. modo stat post parietem. nihilominus respicit per fenestras. prospicit per cancellos. **D**iscipulus Quid oro putauerit. esse tale prospectum per fenestras spiritus se. **M**agister Quid nisi radiosas et angustas illuminationes in domo spiritus se. quod domus est. superius mentis cenaculum. Non enim potest aliter concipi prospicere nouit deus nisi quod prospicere se facit. sed in transitu subito. referens aliquod simile si potest dici potest ad illud pastorium seu galatheam fugit ad salices. et se cupit ante videri. **T**ota denique visio. ezechielis de animalibus et rotis per mysticas coru-

super Magnificat

scatōdes & scitillatōdes nob̄ illō infir-
nuat. **S**z nos s̄mo. de raptu et ex-
tasi. fere tot⁹ obripuit. dū delectat
nec faciat. **R**edeam⁹ ad semitā. lin-
quam⁹ inattingibilē mētis gr̄e/
platiōem pulcritudinis. et de ra-
tionali pulcritudine. **H**uz fiat.
Rōlis itaq; pulcritudo pingit et
collocat. in tabula rōis inferior.
quā distinguē fas est. p̄portionabi-
liter ad distinctiōes traditas. de
pulcritudine portiōis superioris. q̄
ad naturā. q̄ ad habit⁹. q̄ ad opa-
tiōem suo modo. **H**z em̄ inferior
portio duplicē oculū seu faciem
sicut et superior. **U**n̄ et superior cōne-
dit ad deū. potest attamē oculuz
dimitte ad rōis inferioris aspe-
ctū. **N**ō sec⁹ inferior portio faciez
eleuat ad portiōem superiorē. quasi
mulier ad vizz suū. nihilomin⁹ di-
uertit oculos ad aialez portiōem
q̄ corporeo in sua opatione egit
organo vel instrumēto. **H**ec por-
tio agrue dicitur ancilla. qz ministrat
in hūilitate. dom⁹ triclinio. p̄dōis
viro et mulieri duplici videlz por-
tioni rōis. qz nulla requirit cor-
poris organū in p̄pria actiōe licz
ancilla subministret eis simulacra
vel obiecta. qz n̄c est quēq; intel-
ligētem fantasmata speculari.
Discipul⁹. **N**up ad duas portio-
nes dūtarat partiebaris formaz
hōis. s. in aiam et sp̄m. **M**ḡ
Sp̄m accepi. pro mente superior.
Aiam vero pro toto illo qd̄ ei
subditū est. **D**iscipulus **N**unc

etiq.

aūt inferior rō distincta memorat
ab aiali virtute. quā ancillā deno-
minas: **M**ḡ **N**egare nō valeo
nec volui. et si forte nō satis exp̄ssi
q̄n tres omuni⁹ assignent h̄mōi
portiōes. a diuersis diuersimode
nō aduerse. **S**z volens coartare
sermonē eo modo quo btā et pul-
cerrima muliez. canticū inchoaue-
rit cōmemorās tātūmodo aiam
et sp̄m posui cū aia portiōem infe-
riorez. quā multi sicut scim⁹ cōiū-
gūt aliq̄n cū mēte. vel sp̄s. qm̄ inf̄
vtrāq; p̄tem seu portiōem. q̄i me-
diū tenet locū. accipiens aliq̄n su-
as opatiōes. ab illustratiōe p̄nci-
paliori. atq; stabiles cōclusiones
deducendo resoluit. **Q**ūq; d̄o re-
ducit ad sensatiōes de foris im-
missas. tanq; ad habitā de ipsis
certitudinalr̄ experiētiaz. **P**orro
tres h̄mōi vires exprimēdo pau-
lus distingit. loquēs fr̄q̄nter sumt
de sp̄u et aia. de corpe nō qd̄em
mortuo. sed aiato qd̄ est sensuali-
tas. **S**ic xp̄s insinuauit **T**ristis ē
inquit aia mea. vsq; ad mortem.
Et statim post. **S**p̄s quidē p̄m-
ptus est. nec miruz. qz bt̄s. caro
autē infirma que relicta passioni-
bus tota erit. **H**inc ap̄lus loq̄ns
de diuisione sp̄s et aie addidit.
cōpages et medullas et cor forte
sensualitatem indicare volens
Discipul⁹ **N**on oportet vt video
magnipendere. si hoc vel illo mo-
do quis accipiat. dummodo con-
ueniant. in acceptione colloquen-

Tertius

tes quo cōfusa eiret equocatio. **N**ā caro aliqñ sumit p aia corpe et spū. vt ibi **V**erbū caro factū ē. **A**ia silitur p toto hōse vt ibi. **O**ēs aie descēderūt in egyptū. **S**pūs hō p tota aia rationali vt de crīsto. **E**misit spiritū **T**ransfer te igitur ad similitudines que supersunt insinuandas. **M**agī **A**ialis pulcritudo seq̄t ad intellectuāle. et rationalē. put in hōse sēsualitas in ipso diūcta ē rōi. nata p ipam regulari pncipatu despotico. i. seruilis. **N**ō em̄ ē libera sicut superior appetit^o intellectual^{is} essentiali. h̄ pncipatiue tātūmō. cui rō cōsiliatiua pncipat nō dñatu tyrānicovl seruilis sed libero. **H**inc fit vt appetit^o sensitiv^o opelli et corrigi et flagellari debeat a rōe si fuerit inobediēs sibi de q̄ dictū est ad cayn. **S**ub te erit appetit^o tu^o. et tu dñaberis illi^o. voluntas hō cogi neq̄t **A**ialis hec portio multiplici pulcritudine decorat^{ur} vltra naturāle q̄ generalis ē. vltra designatas hñs totioez insup lineaz q̄nq̄z vt res sensuū exterior^o. et q̄nq̄z vlt^o interior^o sicut alibi didicisti et dicitur q̄ntum repetēdum esse volueris. **S**up addūt^{ur} p speciositate maior^o tam habet^o q̄z passiones morales salubres. et opationes multiplicata sup numez. **Q**uales q̄sq̄z dinumerare voluerit. nēc est vt cognoscat oēz sciētiāz differētiā. q̄ per sensus interiores et exteriores acq̄runt. **O**ēs q̄z moraliū

tractatus

virtutūz^o distincōes. oēm grāmaticē logice rhetorice disciplinā cū arismetica. geometria. musica. astronomia. q̄s sine aiali portione ratio superior et inferior nō addiscit. **L**egisti q̄ntam sup vna virtute memoratiua. deduxerit **D**ug^o. admiratiōem. **E**t q̄s ad hāc et alias singulas sufficeret exponendas. **E**tez aialis pulcritudo q̄ nō est cōiūcta rōi. qualis est generalis in quolibet aiali pter hōiem. q̄t obsecro depicta est ornataq̄ formis instinctib^o et industris. vlt^o q̄z adeo q̄ in nō null^o relucet q̄dā pncipatio rōis. **I**ta nimirū scdm legē veritatis. sicut mentis hūane. supmūz diūgit^{ur} infimo nature angelice. et infimūz rōis attingit^{ur} a fāstasmatica virtute. **S**ic fāstasmicaz hōis portionez. brutoz fantasia. nōnulloz imitādo cōtingit. **O**ēs hō pulcritudines hmoi resperfas in brutis natura diūgit. in hūana rōe. **R**ōem deniq̄z supplet in brutis intelligētia. prima regēs infalibiliter ista. cui^o puidētia in sui dispositiōe nō fallit. **C**ui^o ars prima dedit et inuolit tam hōib^o q̄z ceteris aiantibus artes innumeras. **U**nde prodesit artificiales pulcritudines sicut in nidis aialium sibi fabricandis. **I**n vltū q̄rendo. per insidias mirabiles. vt in vulpibus et araneis in prouisione circa vel contra futuros euentus. vt in apibus et formicis. **Q**uis cuncta dinumeret?

Super Magnificat

Tandē occurrit h. aialis cogniti
onis pulcritudo. in vitali. seu ve
getatiua virtute. siue sit p se posita
separatim a potētia cognitiua. sic in
plāris et in singul absqz cognitiōe
vīuētibz. siue diūcta sit quē admo
dū vidē est in hoibz et aialibz. vñ
qz ad illa q̄ fixa sūt. solo q̄ vnico
vigēt. sēsu tactz. sicut conche et o/
stree. qd̄ eaz dilatatio. qz restrictō
manifestat. Quā vitā dicūt aliqz
ad matrīcē. in femellis retinē. **U**i
talis aut pulcritudo qz multa sit
qz admirabil et stupēda. in attra/
hēdo cibū in frāgēdo. in digeren
do. in disptiēdo. i assilando. **Rur**/
sus in expulsiōe supfluoꝝ. in au/
gmentatiōe in generatiua virtute.
in organizatiōe figurazqz mēbro/
rū. nullz explicaret sermo. **Nullz** eti
am de mīno grano vel folio pla
nā sufficēt. naturali virtute qz plenā
tradē rōem. **Qd̄** cernēs ecclesia/
stes. chāte inqt res difficiles sunt.
et nō p̄t eas hō explicare sermōe
Et itēz **I**ntellexi qz oim opm dei
nullā possit hō inuenire rōem. sup
ple sufficiētem. et si dixerit sapiens
se nosse nō potēt repire. **Tota** po
stremo **J**ob interrogatio. scā sibi a
dō de diuinis opibz. qz pulcri
tudo sphendi nō p̄t ad h̄ tendit
Quis de pulcritudie. quid porro
de pulcritudinibz rez tot artific
aliū. qd̄ de obiectis sēnsibilibz. per
accidētia sua vel spēs se respētāt
bus ad sensum. **Ecce** qz in grano
frumenti sūt infinite pres p̄portio

Exclij

nales. scdm̄ deouctōem arist. de/
mōstrātis cōtinuū nō esse opo
tū. ex indiuisibilibz. **O**portet ex h̄
occludē qz infiniti numeri sint illicqz
figure. imo tot q̄t in toto mūdo.
Oim insup creaturaz lras et no/
minū orinet. nedū potētialr sed a/
ctualr in aspectu dei. vidētis n̄se/
ros h̄mōi lras et figuras. **C**uius
signū accipito de vna imagine. qz
lem inferre licebit de ceteris. **Po**/
test itaqz statue factoz p solā pari
tū ablatiōem formare pulcraz i/
magine. ex vno trunco ligni. q̄lis
vtiqz p̄us ibi nō erat cū nihil ad/
diderit. et adhuc tñ nihil de celoꝝ
secretis tot pulcritudinibz attingi
mz. **D**iscipulz **S**i taliter res se
h̄nt de pulcritudine rez oim qz in
cōprehēsbiles habeant. cur acce/
n̄ frustra illas desudauimz inq̄re
re? **M**ḡ **I**frustra nequaqz nec
inaniter sine fine q̄ triplex ē. **I**n
ducēs ad ammiratiōem opificis p̄
mi dei. **S**pēs em̄ genētoꝝ hec oia
ostituit. qui vtqz speciosior eē cō/
cludit creature. **A**lter finis est ad
hūiliatiōem nostri p̄ contēptum
vie. et desiderii patrie. vbi relucet
pulcra perfectaqz cognitio scdm̄
visionem quā deuotus bernardz
cuius hodie dies agitur fertur in/
sinuasse p̄ ascēsum suū post obitū
in mōtem lybani. **R**eliquus finis
est nostre cōquitiōis p̄prii qz accō/
modus de pulcerrima mulierum
quam respexit deus. **E**xultauit
spiritus eius in deo salutari suo.

Tertius

Qua sup re. q̄ttuor accipito cōside
ratiōes. **P**rima est spōsitas pulcer
rime mulieris. q̄ sibi dat in cāticis
et alibi. q̄ plene neq̄t intelligi. pul
critudinib⁹ alioꝝ entiu nō intelle
ctis. **E**xponit̄ em̄ p̄ similitudines. ois
tam naturalis q̄ artificialis. for
mositas q̄bus ignoratis. vt igno
ret̄ trāsūptio/nēe est. **S**ec̄da speci
ositas q̄libet repta in creaturis
sparsim. tota colligit̄ in bt̄a q̄ pul
cerrima mulieꝝ. vel formalit̄ vel
eminēter. **I**hec ē regula diuini dio
nyſij ierarchias ordinātis q̄ supe
rius tangebāt. **T**ertia speciositas
pulcre mulieris quā sumit ab om̄i
pulcritudine ceteraz̄ creaturarū
donis et ornamentis et quo mi
reris ampli⁹. ois deformitas alie
na. demonum et peccōꝝ. sibi cedit
ad ornamentū. **Q**uarta speciosi
tas et pulcritudo creaturaz̄ pie
recognita. fidē illustrat. spem ro
borat. caritatem inflāmat cū opi
tulatōe. in om̄i tribulatōe et an
gustia. **D**iscipul⁹. Vere magna
p̄posuisti. quoz̄ certitudinem ex
pecto. presertim sup illo qd̄ me mi
raturū iure dixisti. **M**ḡr. R̄ndet
ap̄lus. si sue locutiōis d̄tus. agno
scit̄. vbi d̄t. q̄ diligentib⁹ deū oia
coopant̄ in bonū. **S**i in bonū igit̄
in pulcrū. **E**t si oib⁹ diligentibus.
q̄nto ampli⁹ marie sup oēs deum
diligenti tale qd̄ eueniet? **P**utas
ne sūmus artifex de⁹ quicq̄ in v
niuerso mūdo. quē pulcꝝ pulcer
rim⁹ ipse. mente gerēs formauit̄

tractatus

aut esse pmiserit sine eā? **D**isci
pul⁹. Nequaquā putauerim. sed oia
sub ordine pulcro pulcra fecit val
de. **M**ḡr. Nōne primū in q̄libet
genere p̄cipuū ē et mensura alioꝝ
quēadmodū dux in exercitu? **M**a
ria vero dicta est pulcerrima q̄ p
fecta sup ceteras creaturas. non
vnitas diuinitati q̄lis ē hūanitas
xp̄i. **C**ōsequēs est igit̄. q̄ oia sibi
subseruiāt. tā bona nature q̄ gr̄e
q̄ artis et fortune. **D**iscipulus
Sit ita de bonis. **M**ala aut̄ quid
afferre habent nisi maliciā et tur
pitudinem? **M**ḡr. Scis ad ho
nozem regis esse. si pueros p̄di
tores suos alligatos. coerceat
in cōpedib⁹. **S**cis q̄ in picturis.
nigredo rite iūcta dat decorez̄ i
magini. **H**oc in sup̄cilijs formosif
sime mulieris aspice. quib⁹ nigre
do decēs. rubedo indecēs eēt vel
viredo. **D**iscipul⁹. Sic inuenio
Sed de turpitudine flagitioꝝ. et
scelerū. et blasphemiaz̄. nūq̄d nō
secus erit? **M**ḡr. Secus esset. si
dedecus culpe maneret inordina
tū. sine decore iusticie. **N**ūc autem
pulcius nō collocat̄ angel⁹ in ce
lo. q̄ demon in inferno. qui posi
tus est illic tanq̄ scabellū pulcer
rime mulieris. cōterētis sc̄dm le
gem dñi caput suū. **Q**uāuis igit̄.
ois pulcritudo filie regis sit ab
int⁹ ideoq̄ cōstituit̄ et astitit regi
na a dextris. hec est in vestitu cor
poris deaurata. est quoq̄ circū
data varietate cuiuslibet creature

Super Magnificat

cui stat vniciq̄ sua pulcritudo
saltez naturalis. cui⁹ prima linea/
menta deleri nō p̄nt. possūt tñ su/
perindui. tenebrositates et turpi/
tudines viciosoz. tā habituū q̄ a/
ctū. Que turpitu dñes in sua rōe
formali nihil dicūt positiuū. sunt
etiā priuatiōes pulcritudinis in eē
debito. p̄ modū spēm et ordinem
Discipul⁹ Magi. certe cōturba
rer ambagib⁹. presertim de odio
dei. qualiter possit esse pulcrum si
nō alibi dissolutiōem docuisses.
Perge nūc oñdere. q̄ pacto sit in
maria pulcritudo q̄libet repibil⁹
in creatura. maxie qz minorata ē
sicut et fili⁹. s. paulo min⁹ ab angel⁹
adeo q̄ naturalis speciositas dā
nati luciferi insignior sit ex dictis
qz p̄fectior. Quot sūt p̄terea vtu/
tes specificæ. totā vt d̄z naturam
sp̄i osequētes. in gēmis. herbis.
verbis industrijs q̄z aialiuū. Rur/
sum in donis hoīm gratiū. vt ē
caracter sacerdotalis. repugnās
sexui femineo. **N**ūquid vt interea
filētū sit de ceteris ex his oibus
marie formositatē ornabis. vl̄ eā
coronabis? **M**gī Ornabo pla/
ne et coronabo. **Q**ū q̄modo sit
iam deduxi. **C**ircūdatur quippe
oibus et singulis quasi vestimen/
to decoro. multimoda varietate
depicta quoz oīm virtutes insi/
gnes cōtinet. nō quidem formali/
ter. sed eminēter. **U**nde si nō ha/
bet naturalia. qualia gerit ange/
lus etiam dānatus. **J**am ideo. tñ

ECO.

est admirabilior. et eminēti⁹ ma
rie pulcritudo p̄ grām. que natu/
rā inferiorē q̄ sublimiorē copiosi
us ornat et p̄ficiit. **N**on hz cara/
cterem sacerdotalē fōlitter fate/
or. **H**z autē eminēti⁹ ad recōcilia/
tiōem p̄ccoz. ad aptiōem. paradisi
qz vere ponitur. felix celi porta.
Nō auxiliādū cōtra ptātes aere/
as cōtra calamitates et miserias
oēs tā aiāz q̄ corpoz. quotiēs
placuerit scilz illos misericordes
oculos ad nos cōuertē. quotiens
ad nos se voluerit. tanq̄ pia mī
filios q̄q̄ debilesz sedos curā/
dos purgādos qz suscipe. **D**i
scipul⁹ **R**espiro tot⁹ in spem bonā
vū te audio talia disserētem. **T**o/
tus exultat spūs meus et aspirat
meditari frequēti⁹ istam btām et
pulcrā mulierem. quā tali poten/
tia pie disseris eminētem. **O** feli/
ces qui te talem o maria genuere
parētes. **O** vere felix Joseph spon/
sus tu⁹ v̄ginalis. q̄ tui custos cū
puero ihu fidelis. sedul⁹. prudens
atz carissim⁹. audire vidēqz te cū
filio tāto tpe dignus fuit. **M**gī
Credidi. p̄pter qd̄ locut⁹ sū. **P**ro/
pterea iā istos. nō b̄ficare neq̄
neqz sufficio. q̄s o btā. tibi fecer.
esse deuotos. q̄s traxeris p̄ te. p̄
qz ih̄m benedictū fructū ventris
tui. in odorem vnguētoz tuorum
Qūo modo nō beati. quibus ybe
ra caritatis lactanda. quibus os
pietatis osculādū nō dedignata

.n .i.

fueris ostendere? Ergo iam oleū ef-
 fusū nomen tuū. Ergo tu fōs or-
 toꝝ. ad emūdatiōez simul et re-
 creatiōem. cū delectatōe mirabili
 mundo dat'. Tu pute' satietatis
 aque viue salientis in vitā etnam
 Pute' aquaz. q̄ fluūt impetu de
 lybano cādidō paradisi. Tu ortus
 consit' omī genē tam arboruz q̄
 areol' aromatū Tu iam coronata
 triumphas de capite amana. i. tur-
 bulenti. de vertice sanir et hermō
 fetozis et anathematizatiōis. de
 cubilib' leonū. de montib' pardo-
 rū. i. tyrannide supboꝝ dānato-
 rū q̄ luna mutabilitat. sūt sub pe-
 dib' tuis ad calcādūz. Porro se-
 xaginta sūt regine. et octoginta
 cōcubine et adolescentulaz nō ē
 nūer'. scdm varios aiāz grad'.
 Una tñ colūba pfecta quā vide-
 rūt filie p adoptiōem. et brissimā
 p̄dicauerūt regine. q̄ suis dnānt
 affectib'. et concubie querentes
 cōcupiscētie remuneratiōem. per
 filiorum boni opis generatiōem
 Laudauerūt te. quia brām te di-
 cent oēs generatiōes. Quāpul-
 cra es et q̄ decora carissima in
 delitijs. Sed cui carissima in deli-
 tijs? Illi nēpe. cui' delite sunt esse
 cū filijs hoīm Statura tua assila-
 ta est palme triumphali. et vbera
 tua botrus vinee germinanti. & gi-
 nes. i. virginales affectiōes. et so-
 bria ebrietate debziantis vsq; ad
 sanāz. Insaniam apud stultos sc̄li.
 vsq; ad denudatiōem p. volūta-

Tractatus

riam paupertatem. Tu delitijs af-
 fluens. tota dilectō supinniteris.
 dicēs vocē plenāz. sensib' inexpli-
 cabilib'. Ego dilectō meo. et dile-
 ctus me' mihi. **D**iscipul'. Eia
 mgf. euge euge. quid nos agim'
 obsecro. cātica canticōꝝ exponen-
 da. cū canticū marie susceperam'
 Et ecce nūc in laudes erūpimus.
 nūc obsecrationes interferim' ad
 q̄s titubat anim' ad quas hac il-
 lacq; defluit oratio mentis. incer-
 to pede. lingua balba vagis ocu-
 lis. gestu vario quasi fabulando
 seu frenasando. nos habemus.
 imo veri' nos habemur rapimur
 distrahimur. nescio quo spū quez
 nescim'. vnde veniat aut q̄ vadat
Mgf. Valet frater Quid si nos
 introduxerit. ista quā loq̄mur be-
 ata in cellaria regis. in cellam vi-
 nariam cui' est modo clauigera.
 Quid stupes q̄o mirari. si sobriaz
 biberim' ebrietatez spūs. Quid si
 datū fuerit accede primi'. o sere-
 nissimas voces amoris. audire p
 fundi'. Tot' ipse gestio me. quem
 iam nō capio. cōsiderare. q̄o vtri-
 q; otinget q̄n dicē fas ē vnicuiq;
 nrm. Anima mea liquefacta ē vt
 dilect' locutus est. Fulcite me flori-
 bus stipate me malis. qz amore e-
 ius lāgueo. Leua eius sub capite
 meo. et dextera illi' amplexabit
 me. **D**iscipul' Cessamus iā. ces-
 sem' sperare talia. qualia aman-
 tes. sibi sōnta fingunt. et ad ince-
 pta reuertamur. **M**gf. Que cel-

Super Magnificat

pta? **D**iscipulus **O** queso non meministi? **C**ur inquiris? **I**ntre / mus elucidationem cantici bea / tissime et pulcerrime mulieris cuz epichalamio salomonis. **M**gr **D**imuz istic sum? **N**eqz em exigut certu expōnis ordinē. q̄ nullo sūt ordine cōtexta. vel coherētia. que p̄terea. n̄ vni tm̄ affectui sūt accō / moda. sed innūeros. **Q**bū qdlibz affect⁹. eructat. pro audiētuz q̄li / tate. **E**xpone si potes dū egrot⁹ assiduis suspirijs plangens et sin / gult⁹ ex imo pectore. anhelō q̄spū. repetit. ha. ha. ha. quid tibi signi / ficet istā vox plāgorosa. **D**isci / pul⁹ **D**onatus r̄ndet dicēs. inter / iectiōem esse p̄tem orōis significā / tis mentis affectū. voce incogni / ta. **Q**uid aut postulas vocem me incognitam exponē cognoscēdā?

Mgr. **N**on perdidit opam et impensam. qui te puerū docuit. o / ratiōis p̄tes. **T**u nunc grādiōz ef / fed⁹. ita agnoscito quēlibet amo / ris intimi et nō ficti voces. **P**rius incognitaz nō amanti. imo nec a / lienam cōpertaz amanti. si non q̄ / libet coniectura. **E**xemplū de do / loz interiectione. dū sanus egro / tum audit ⁊ solari querit. **C**ui re / spondet apud comicū talis ali / quis. **F**acile tū valem⁹. alijs confi / lia damus. **T**u si hic sis aliter. sen / tias. **D**iscipulus desperare vo / ces. elicere nūc hac. nūc istac exul / tationes. per agitatiōem. concussi / onemqz studij vehementis. pau /

ECOJ.

culas emicantes scintillulas. par / istas excessiui amoris **B** vel illud verbū inserit ad aciem mētis per / stringēs istā et gerens. **A**ut vero sub alia similitudine. stude familiari. esse vocib⁹ amoris. in loco pere / grinatiōis tue. nō se adeo pote / rūt occultare. q̄n familiari⁹ in te magl. et magis p̄dent. et intelligi / bilē. nūc hoc modo. nūc altēo ma / nifestent. vel nutib⁹ etiam se et ge / stibus insinuēt. **P**eregrinātes pa / riter in exēplum habe. q̄uis bar / bari sint. **P**ueros qz colludentes necdū p̄fectis. resonantes verbis qui q̄sio se intelligē cōsuecūt imi / tari coneris. **D**einde btām et pul / cerrimā muliez postulem⁹ vt nos illo respiciat pietat. et amoris o / culo. quali respecta fuit a deo sa / lutari suo. **I**n quo nos impetret re / spici. saltem vt amare fleam⁹ exē / plo petri. **R**espiciat terrā cordis n̄ri ⁊ faciat eā tremere **E**t ab illo tremore suo concipiam⁹ sp̄m salu / tis. qui in amoris sp̄m aliq̄s. trās / formetur. et hymnū tūc canam⁹ cum alacritate cordium. **M**agnifi / cat aia mea d̄m. **M**gr **I**rritas meum querendi studium de pluri / mis. sed aliorū me vocat vt au / dis. occupatio domestica regula / ris. **D**ies crastinus sollicitus erit in te ip̄m. **D**iscipuls. **E**xpedi / tū me reperies. **I**ppiti⁹ sit nob de⁹.

Sequit̄ q̄rtus tractat⁹

per dragma seu dialogum de
marie beatificatione. Per no
tulas. lxxxij.

Prima nocula

Ecce enim ex hoc beatam
me dicent omnes generati
ones. **D**iscipul^o Nōne
cor nrm ardens erat in nobis he
sterno colloquio. dum de cantid.
canticorū marie. simul et salomo
nis oquirerem^o quasi fabulantes
peregrini. necnon dilatato corde
videremur anhelando spm̄ attra
here? **M**ḡr Memini et visa est
renouari vt aquile iuuent^o nostra
senilis quodammodo. et cana in
exteriori homine. sed interior re
nouatur de die in diem. si assit ver
bum dei reficiens ipm̄. si ielus in
star peregrini nec proinde cogni
tus se comitem coniunxerit. si ape
ruerit sensum nobis vt intelliga
mus scripturas. hymnorū et ma
xime psalmoz et canticorū **O**si se
talem exhibere dignabit^r. qui loq̄
tur anime nostre. **S**urge p̄pera a
mica mea. colūba mea. formosa
mea et veni. **D**iscipul^o **O**si iā
hyems congelationis spiritualis
transeat. si gelicidium torporis. si
imbrib^o stillicidiorū assidue tēptatio
nis abeat et recedat. si flores pul
criorū aspectuum appareāt in fra
cordis nostri dante dño benigni
tatem. **O**si tempus putationis et
refecationis cure omnis superflue

Tractatus

adueniat. si vox turturis caste ge
mentis et consolantis luctu bono
audiatur in terra sensualitatis no
stre. conformantis se rationi vt
concordet philomene et alaude
cōtēplationis alacris. turturis su
spirium. **O**si ficus iā nō maledicta
nec solis onusta verboz folijs p̄
ferat grossos suos in signū fruct^o
post suavis. **D**emū si vinee bona
rum opationum. dent odorem su
um bone fame in vitam et letifica
tionem dei et hoim̄ quō secutus
sit o mḡr agnoscis. **M**ḡr **Q**ue
nam anima frater ē tam hebes et
gelida. que non ad vocem blan
dientis amici. vel dilecti quē sequi
tur expergiscatur? **Q**ue non tota
liquefcat se iam in se non continēs
p̄p̄ris terminis desideriorū. sed ef
fluat in dilectuz currat post vocā
tem se gratis nominibus? **S**urge
inquit p̄pera amica mea. **S**urge
que male facueras. cum adolescē
te perditō. p̄pera paternam ad
tre miam vt accūbat super colluz
tuū. detq; in accubitu tali. nard^o
hūilitatis tue. odorem suum. vt iu
re voceris amica. suscipiēs pacis
osculum et speciosa. recipiens pri
maz innocentie stolam cū anulo
fidei. **P**roinde facta colūba. nidifi
ces in foraminib^o petre. in cauer
nis macerie. **P**etra autē erat xp̄s
Tu in fixura clauoz. in cauerna
lateris. vsq; ad patefactiōem cor
dis. si dei deuotione. subintrans.

Super Magnificat

illic reponas scāz meditationuz pullos tuos. **O**stende dilecto penitenti faciem tuam. sã colore roseo decorẽ et vernãtem in aspersione sãguinis agni immaculati. **S**onet vox tua in aurib⁹ dilecti. que dulcis sit in laude cõferens in iubilõ. **V**eniq; sis vinea florens. desiderijs odoriferis. de qua vulpecule paruule intentionũ dolosaz. difugiant capte. **S**urrepunt em̃ qñq; suffodiẽtes ad elatidõs p̃cipicia. et vineas radicib⁹ demoliunt et corrodunt. **O**si postmodũ fas habeat. aia talis. iam facie decorã. iam voce suavis. suspirabũda dicere. **D**ilect⁹ meus mihi et ego illi. q̃ pascitur inter lilia donec asp̃iret dies et inclinẽt vmbze. **D**iscipulus **Q**uid oro vult hec interrupta et inexpl̃cata penit⁹. locutio. **M**g̃r **A**udisti iam voces amoris ideo nõ perfici quoniam tot occurrũt anime desideria valida q̃ nequeũt simul erũpere. **C**õfundũt se potius et opprimũt. **S**ẽtit amans. quicq̃ exprimẽ potest nihil ad hoc qd̃ oprat satis est. **Q**uãe dat se magl. intelligit p̃ inẽruptiões. more interiectionuz ab imo p̃ctori. eructatas vel erutas. **S**olet inde patẽ taliter. anhelãtib⁹ quozsum mittitur illud suspiriũ. **D**iscipul⁹. **D**a supplemen- tum d̃borũ istoz. **D**ilect⁹ me⁹ mihi. et ego illi. **M**g̃r **Q**uis arenulas maris. aut pluuiẽ guttas dũ numeret. **Q**uis. inscrutabilia. scri-

recon

tetur corda. **N**on facili⁹ est id qd̃ requiris. **N**ihilomin⁹ aliquid accipito. **D**ilect⁹ meus mihi intendit et ego illi. **D**ilectus me⁹ mihi oculũ amoris dirigit. osculũ porrigit loquit. assentit. blandit. et ego illi. **D**ilect⁹ meus. mihi finis oĩm desiderioz meoz. et oĩm cogitatio- nũ et intentionũ cordis. ⁊ opatio- nis cuiuslibet seu motionis cardo centz est et axis. et ego illi totum qd̃ dat reddo. **D**ilect⁹ meus mihi deliciosus est. amozosus est. cõcordans est. suavis est. benignus est. iocũdus est. delectabilis est. **M**ihi oia est. **Q**uitpe. cũ quo sum vnũ cor. vna anima. vnus sp̃s. **I**deo dilect⁹ meus mihi vnitur et ego illi. **D**ilectus me⁹ se mihi dedit in precĩũ in mortem. quõ non oia mihi secũ donauit. **D**iscipulus **Q**uo pacto dicitur se donare deus. qui nusq; abest. **Q**ualiter est anima sibi finis desideriorũ suozum vel opationũ qui p̃ se ip̃m oia opatus est scdm sapiẽtem. **M**g̃r **D**ocet angelica salu- tatio. modum donatiõis dei. **S**alutatur em̃ maria per angelum. sic anima per sp̃s sãcti aliquẽ instin- ctum. qui loquitur pacem ad conuersum cor. **M**andat quoq; salutes. dicens anime secreto cordis silentio salus tua ego sum. **E**t illõ Remittũtur tibi peccata tua. **N**ade in pace. **N**on em̃ dat saluatio exdõicatis. nec eis quozuz presen-

119

tiam horrescim⁹ Sic inuenit ap⁹
deū grām aīa que per eum fit oīs
posita et organizata suo modo
calore vitali grē ad susceptiōem
oīi. de quo et a quo uiuit anima
non minus q̄ disponit corp⁹. or/
ganicū per armoniā q̄litiuarū
dispositiōnū ad anime rational
introductiōem faciendā in corpe
Tunc audit anima dñs tecuz. qz
se dat ad nutū anime vt fruatur
se. et alio quolibet vtatur in se et
ppter se. **I**nde fit amoris illa re
ciproca donatio mirabilis. quo
manet in caritate in deo et deus
in eo. **D**ilect⁹ meus mihi supple se
ipsum dat et ego illi se ipm red/
do et me ipsum cum eo cū quo iā
vnū effecta sum. **E**t sicut in illa
trinitate ineffabili pater dat filio
sp̄m. et filius patri reddit eundē
sp̄m. sic anima datum sibi dilectū
dat. et reddit se ipm sibi qui tribu
it. vt sit ipse principiū et finis oīm
desideriōz vtriusqz hanc digna
tōez amoris iestimabilē qz p̄bi su
perbi non potuerūt nec voluerūt
attendē. propterea nullas tales
ad deum voces depromē conati
sunt. **D**ilectus meus mihi et ego
illi. **F**uerunt idcirco ab hmōi epi
thalamio mariē et salomonis pe
nitus alieni et ad illud surdi. **Q**d
attendēs x̄ps. exultauit in sp̄u in
illa hora **C**onfiteor tibi inquit p̄
oīe celi et terre qz abscondisti hec
a sapientib⁹ et prudentib⁹ et reue
lasti ea paruulis. **I**ta pater quia

Tractatus

sic placitū est ante te. **N**on memi
ni cuiuscūqz nequis glietur in se
Inde si tale. aliq̄o cecinit maria
dicens. **D**eposuit potentes de se
de et exaltauit hūiles. **D**iscipu
lus **Q**uamtu intelligo. deus se
dat i dono. qd informat aīam et
vniūficat eaz. reddens deiformez
et pulcrā. amabilem et deside/
rabilem. qui letatur in opibus su
is. maxime in filijs hoīm **S**ed cur
anima dicit aliq̄n. **D**ilectus me⁹
mihi. vt hec transferet. aliq̄n se p/
ponens. et dicens. ego dilecto meo?
Mḡ **D**ilectā fertur in dilectū
scdm vim duplicēz. apprehensiuā
scz et motiuā. **I**is apprehensiuā
seu cognitiuā quodāmodo tra/
hit ad se et in se susi obiectū. qd ē
vez: sed cōuersus est ordo virtu/
tis motiue vel affectiue presertim
dilectiue. cuius obiectū est bonuz
qz tendit et extendit se ad ipsum
Causam dat p̄bus **V**ez inquit
est in anima sed bonū in rebus.
Inde bonū qd est appetibile a/
ptum imprimendo se per cogniti
onem. non em̄ velle possum⁹. inco
gnita **A**ppetitus vero quasi circu
lo quodaz. redire conatur in ap/
petibile. et se sibi dare. cōdicare. vel
imprimere. **P**ropterea dicitur a/
nima dū dilectuz cogitat. et ima/
ginem sui format vel sp̄m. q̄ sibi
dilectus imprimitur. **D**uz vero di
ligit. ipsa se dilecto dat et expli/
cat et ad ipm quasi foris egredi/
tur. **D**iscipulus **Q**uid ad rem

Super Magnificat

nostram? **Mg̃.** Multū per oēm modum. Hoc est illud mysticum verbum xpi de dilecto suo. q̃ in grediet̃ et egredietur et pascua inueniet. Hoc item aliud de moyse. qui minauit gregez ad interiora deserti. vbi vidit dñm in flamma rubi. Gregem intellige. toraz cogitationū turbaz. que ad interiora mentis colligitur. Est alter ordo dū moyses vocatus a dño de nube caliginis. exit ad ip̃m. sic xps relicta turba ascendit in montem. Sic anima subintrans se et trahens ad se sponsum p̃ cognitionem. dici potest pascē sponsum. Sic ip̃m habere in lecto pacifice mentis. et coangustate. ne sit locus adultero. Exiens vero p̃ dilectioez ad sponsum trahitur ad sponsi palatiū. thalamū. vel cubiculum. **Discipul⁹** Quid postremo. **Mg̃** Siquidem in hac cōiūctiōe. sponsi et sponse per dilectiōez consurgit delectatio. dum rursus imprim̃t se dilectus in dilectam. sugentem vbera consolationis sue. **Dicitur** hinc delectatio quasi quedā lactatio. hinc ē fructio cōplectens vniuersas beatitudinis partes. vt dotes. tentiōez vel apprehensiōez inhesiuam pro cognitiōe et dilectiōe pariter ⁊ delectatione. Sic fructiōem descripsit **Augl.** q̃ est amore inherē alii cui rei p̃pter se. in qua mentis delectatio quiescit. **Discipul⁹** Dū rapit nos estus amoris obliti su-

sculq.

mus pene inquisitiōem primitus occurrentem super verbo tuo o beata beatarū. Ecce em̃ ex B beatam me dicent omnes generationes. **Mg̃** Regredi licet quando volueris. **Discipul⁹** pulsat hec animum questio. qua rōe potuit absq̃ spiritu lactantie. hūilis ancilla dñi tam excelsum de se p̃ferre preconisū. Subit inde questio. quo nomine digniori maria nominetur. An beata / q̃ cecinit. Ecce em̃ ex hoc beatam me dicēt omnes generationes. Subsequit̃ alia questio. q̃t modis maria dicta sit beata. **Mg̃** Conabor satisfacere questis his Et / quidem de primo scieris aiā marie magnificasse dñm non solum. qz magnus in se est et magn⁹ a creatura sua predicatur et colitur. sed etiam quia magnificaz reddit animā cui magna facit qui potens est. Nunquid parū tibi magnificata videtur marie anima. que operationi supra modum magnifice fuit ausa prebere consensum dicens ad angelum. fiat mihi scdm̃ verbum tuū. Quid est hoc nisi siam mater filij cuius pater est deus? Quid excelsius. quid sublimius vel vt alius vult arrogantius poterit cogitari? **Discipulus.** Hoc mouet multos. quomodo stant simul et in vnum conueniūt tanta humilitas. ecce ancilla dñi cū tanta magnificentia fiat mihi

scdm verbum tuū talis ablectio
cum tali glia. **M**gr Doceat
nos pbia si theologia paz ē. cō/
ditiones magnifici. seu vim vtu/
tis magnificentie. Magnific' vti/
q̄. non de honore vel glia curaz
habet. sed de opibus preclaris. q̄
glia digna sūt et honore. colit lu/
cem. spernit vmbraz. Glia sua
est sicut docet ap̄tus. testimoniuz
conscie sue. Non de alieno pendet
iudicio. cui modicuz est si iudicē
ab hoibus vel ab homine aut ab
hūano die. Nā qui se iudicat dñs
est. fit hūllis. p̄inde in fuga glie.
fit magnanim' in opatione ma/
gnoruz. cum dignitate meritoꝝ.
Deniq̄ cū gliatur. in dño gliat.
Oseruat hoc magnifica nostra
et magnificanda. que tota in dei
gloriam refudit b̄itudinis sue fa/
maz. Quia fecit inquit mihi ma/
gna qui potens ē. Non ergo mi/
hi gloria. gloria sola sibi. f̄uisti p̄/
pterea virgo btā. sicut angel' dei.
vt nec benedictio te moueret nec
maledictio. per elationis aut de/
fectiois viciuz. Que quo magis
gliam fugiebas. eo magis te seq̄/
batur. sicut vmbra corpus. Esse
bona. non videri volebas. **D**i/
scipul' Magnificus magnoz. di/
gnus honoz. nunquid iniquos
iudicat eos qui se spernūt? **M**gr
Plane sic iudicat. censetq̄ puniē/
dos. non p̄pter se sed p̄pter iu/
sticiam et alienam vtilitatem. De

Tractatus

vero longē diuin'. dat fides euz
gfa. magnificentiaz cū hūllitate
coniūgi. q̄ inanis pbia. Dicit ex
sententia. Non nobis dñe nō no/
bis. sed nomini tuo da gloriam.
Tibi gloria nobis aut confusio
qui serui inutiles sumus. qui nihil
habem' qd̄ a te non accepimus.
tua tibi dona confitemur et red/
dimus. **N**olum' vt ad locū vnde
exerūt flumina gratiaz reuertan/
tur. vt iterū fluant te donāte. sis
magnificus in sanctitate ⁊ gloria.
Discipul' Non est qd̄ contradi/
cam dic de sc̄da q̄stione. **M**gr
Enūcialle videtur p̄phetico spiri/
tu plenaverbigena nostra q̄ hoc
nomen adiectm̄ appropriate sibi
antonomatice daretur p̄ omnes
generatiōes. velut nomen epithe/
ton. desuper sibi datū. sibi debitū.
sibi placentissimū. necnon oueniē/
tissimū iocūdissimuz et appropria/
tum. Dignare nos laudare te vir/
go sancta. o ter quaterq̄ beata.
Beata primo que credidisti cla/
mat elizabeth. **B**eata sc̄do. quia
gratia plena scdm gabrielis salu/
tatiōem. **B**eata tertio et benedi/
cta quia benedict' fructus v̄tris
tui. **B**eata quarto quia fecit tibi
magna qui potens est. **B**eata q̄n/
to qz mater dñi. **B**eata sexto q̄a
secūdata virginittatis honore.
Beata septimo qz nec primaz sū/
mlem visa es nec habere sequen/
tem. **D**iscipul' Numerasti nūe/

Super Magnificat

ros beatitudinis sub quadam generali laude. quod censet si ad specialia descendam? **M**agnificat Descendat placet Sic enim plenior dabitur intellectus preconij quam beata dicitur per omnes generationes. Offertur autem triplex beatitudo. Una via per spem. altera patrie propter rem. tertia quasi mediat inter spem et rem. inter viam et patriam. quam habuit manifeste christus quem vidit viatores secundum aiama. et apprehensorem secundum ipsum nullus ambigit theologus. Porro qualis sit beatitudo per spem et gratiam. norunt ceteri fideles christiani. Qualis preterea sit beatitudo glorie videmus nunc per speculum in enigmate. credentes eam esse quam nec oculus vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. Recogitata vero duplex hec beatitudo. viam aperit ut tertia quasi media tertiis cognoscatur. quia minor est quam gloria consummate. et maior quam solius spei et ceteris gratie. Nec abhorret hec distinctio theologica philosophicam considerationem. quam ponit virtutes primas politicas. secundas purgatorias. tertiis purgati animi. quas aristoteles vocat heroicis. Hec beatitudo que purgati animi. vel heroicalis excellentie dicitur potest fuit in beata nostra dum viveret. super omnem purum hominem sicut beata residet in patria super omnem angelicam preteritatem. hoc est que a

xcix.

nullo vincitur illustrii secundum daimascenium. Et iuxta hierarchicam dionysii legem continet eminenter omnem perfectionem creaturarum tanquam inferiorum. ut iure dicatur Regina mundi et domina. His igitur breui conspectu marie beatitudinem. notat tibi fieri. da tibi per eminentiam quicquid in creaturis videris melius ipsum quam non ipsum. Et si non formaliter tamen eminenter quamquam distanter a deo. Et quoniam particeps fuit in via utriusque beatitudinis via scilicet et patrie ponemus aliquos de conditionibus beatitudinis eterne per quas gradatim veniamus ad petita vel ad petenda. **D**iscipulus Expedies in dico nec audiendi tenebit me fastidium etiam si precognita narraueris. **M**agnificat Est beatitudo spiritus que se paratur ab anima. id est a sensuali portione. Hec fuit in christo viatore. Hec in spiritibus separatis viget. Habet nihilominus anima suam beatitudinem. dum resumetur. incorruptibile corpus a spiritu beato. Dicitur incorruptibile pro tollenda calumnia quam vellent aliqui struere de resuscitatis iustis tempore passionis quorum spiritus statim in descensu spiritus christi in limbus patrum beatificati sunt. quoniam memoravit christus infernum. saluando spiritus istos per beatificam visionem. de qua latroni dictum est. Hodie mecum eris in paradiso. qui purgandus fortassis aliquo habebat. nisi privilegium nouerat.

liq.

aduentus regis ipm sicut et alios multos. forsitan et omnes tunc a purgatorio liberasset. **T**ales inquam spūs beatificati. si corp⁹ non incorruptibile susceperunt. aut quia mortui sunt s̄m q̄soam sequitur vnum mirabile q̄ tales fuerunt comprehensores in corpore mortali sicut christus. Sequitur etiam q̄ fuerunt bis mortui. sicut lazarus cum statutum sit oibus semel mori sc̄dm̄ Apostoluz. **R**espondent quia apostol⁹ non negat quin pluries. **N**am vero nulla fit ambiguitas de resurrectione nouissima. **S**unt autem tres doctes spiritus beati. sit separatus aut coniunctus. que sunt fruitio visio et tentio. **S**unt quattuor spūs anime sensitivae. resumpto corpore glorioso quod plene subditum est tam anime q̄ spiritui. **U**nde reddetur clarum. impassibile agile. subtile. **N**olo tamen existimes q̄ spiritus et anima sunt in eodem homine. modo vel tunc due nature distincte. vel due anime et essentie. licet fuerit aliquando articulus in anglia cōdemnatus. dicere q̄ non sunt due anime in homine eodem rationalis et sensitiva. **P**rior vero sententia tenēda est. put ecclesiasticū. dogmatib⁹ continetur. **D**ixit x̄ps q̄ p̄tatez habebat ponēdi aiā suā. sed q̄ illa sit spūs. notauit euangelista. **T**radidit spm̄. **D**iscipul⁹. **P**riorē ita dixisti. p̄dem ita monuisti. ex/

tractatus

pone quod ordiris. **M**agister **Q**uia loquimur de dotibus que solēt attribui nubētib⁹. **S**ponsus em̄ dotat spōsam. et nulla creatura. nonynita diuinitati vt excipiat aia x̄pi. dignior fuit dei spōsa noiri maria vt̄i pro sponsa spōse metaphora dum inquirimus. beate marie laudes. atq̄ preconiā. dū viatrix etiā pegrinaretur in terra. **D**iscipul⁹. **G**ratanter ac letus accipio. q̄tenus in his assumptionis sue solennis duz cantica cāticoz resonat ecclia tanq̄ epithalamū suū. materia oquirendi iocūdiuissima ministratur. **M**gr̄ **N**ia duerte quēadmodū tres in matrimonio succedūt grad⁹. **E**st em̄ matrimoniū initiatū. est ratū. est cōsummatuz. **D**iscipul⁹. **S**cio sed quid ob hoc texē vis? **M**gr̄ **N**olo dicē virginalē spōsā nrāz sc̄dm̄ ep̄licem hūc statuz. ep̄licem habuisse btitudinez. **B**tām respice primo mō dum ab instāti creationis spūs sui. initiatū est matrimoniū cuz eterno spōso deo. per arram fidei. spei charitatis ⁊ ceteraz virtutum. **B**tām respice sc̄do modo dū matrimoniū plene cōsummatum est in assumptione corporis ⁊ anime. cū eternitate dotū suarū. **B**tām intellige tertio modo q̄n̄ matrimoniū fuit ratū in cōceptione filij dei. et deinceps p̄ grāz cōsummatū. ne dissolui possz p̄ccm̄ q̄uis ad cubiculi secretū. p̄mo fuit i assumptione introducta vbi fuit

super Magnificat

et est matrimonium consummatum.

Discipulus Jam velut per r/mulas. incipio videre quo tendit iter tue deductionis. Magister Videbis apertius si paucula de dotes enumerauero potius quae docuero. **T**res idcirco dicuntur dotes. spiritus ad cubiculum sponsi recepte per gloriam. visio fructio et tentio. quae respondent tribus theologice virtutibus vite. quae sunt fides spes et caritas. et tribus anime viribus. rationali concupiscibili irascibili. Dicuntur in quibus igitur dotes. quia sunt habitus disponetes. tres istas vires secundum mentem. quae est spiritus. imo vno tunc cum sponso spiritus. ad actus. quae beatitudinem constituunt. quae sunt intuitiua visio. et actualis fructio cum eternitate. **N**o quid valeret dices iste dotes? Sane quatenus sponsa suppetet. vnde portet iugum suauissimum et onus leuissimum beati coniugii. vbi fit mens suo modo parens verbi. et sacrarium spiritus sancti. Nunquid videtur talis. tantique filii educatio iugis et eterna qualem habet ipsa mens verbigena virgo in vnum mater et filia? **D**iscipulus Conuenisse credimus hec tria simul in maria. sed quo pacto conueniant in mente rationali non ita perspicio vt virgo dicatur. mater et filia. **M**agister Virgo nominatur propter sinderisim. quae nunquam violatur. Mater. quia par

C.

rit in se verbum. rorante desuper patre lumen cuius est filia. cuius filio nuptialiter coniuncta est. **Q**uidni tunc psallet et exulet marie spiritus in deo salutari suo. laudans. psallens et iubilans pleno toro cordis affectu. hoc canticorum canticum amoris per amorem canticum nuptiale. quod dicitur epithalamum Canticum nouum. propter illum. qui noua fecit omnia. Tenor huius canticum consistit in essentiali beatitudine visionis dilectionis et fructio nis dei quae semper vno et inuaria bili tenore subsistit et resonat. Porro respectus creaturarum. tam in verbo quam in proprio genere. mouet ad canticum multiplici varietate decorum. tanquam pro discantu. **N**eque dubitaueris omnes et singulas in vnum concurrere. mentalis spiritus affectiones. Formabitur enim melodia spiritus. ad exemplar armonie siue melodie diuinalis. quae stabilis semper in se manens fastidire non potest. tanquam assidue renouetur. **H**abes ecce veritatem conclusionis vnius quam tu tibi declarari quandoque postulabas si maria in hoc canticum se in omnes perfundebat affectus vel anime passionis. **D**iscipulus Habeo forte pro statu gloriae quibus ambiguum videatur. si sint in spiritibus beatorum omnes affectus. tot et tales. quod et quales sentimus in via. imo non est dubium de dolore. Non enim erit amplius tibi ludus

fig.

neq; clamor sed nec ull' dolor
Mg' De hoc statim videbitis.
Tu colligas et intelligas interea
quale fuerit canticū beate vginis
quot vocibus alternatū. dū iam
adepta fuerat beatitudinē illam.
que dicta est superior ad beatitudi-
nem solius vie. primans et vici-
na beatitudini patrie. Quis si via-
tores aliqui. exercitatos pro con-
suetudine sensus mentis habē-
tes possint cū omni pmpitudine vo-
ces affectuū scdm notulas qnq;
vocaliū. sparsas per sillabas psal-
moz. vnāquanq; ocinerē vel for-
mare. **D**iscipul' Cōcludit intel-
ligētia tua. q; rationalis sit con-
clusio que nō ita recipienda ē. q; i
vox quelibet affectiōis. retineat
sonū integrū. frangūtur em̄ qdā
allisione nō aliter q; in cōpositio-
ne dictionū videm'. Non em̄ hec
dictio magnificat plene sonat. i/
stas lras magnificat. h; in v/
nū colligūtur quasi tertiū mixtum
sonum. **U**sus est pbus. hoc exem-
plo. dū de mixtione tali loqretur
elementoz. q; manēt quidē in mi-
xto. sed refracta. vel scdm essentiā
vt placet auicenne. vel vt auerro-
is scdm pprias qlitates. **M**g'
Exēpluz placet qd inquisitionem
pbicaz p̄supponit. Exēpluz aliud
video de multis aromatib' simul
tritris. ex quib' odor terti' mixt' re-
sultat. qnq; pl' redolens aroma
p̄onāns. Coaptetur exclamatio

tractatus

canticoz. Que est ista q; ascendit
p desertū sicut v̄gula fumi ex aro-
matib' mirre et thuris. et sequit'
et vniuersi pulueris pigmentarij.
Exēplum aliud est in re nra. licet
em̄ pueri distincte pri' sonent. vt
re mi fa. p' modum iūgunt. lrām
paulatim cū vocibus istis. tādē
vsu cōtinuo cātant sine vocib' no-
tularū. qd tādē exēplū in spāctu
deinde in discantu pl' apparet. vñ
valeam' ad musicam cordis trās-
ferre rōem. vbi celeritas maior est
atq; faciliōz sonoritas affectiōnū
spūaliū. q; sit exterior vocaliū.
Discipul' Das praxim v̄tēdi gā-
ma mystico canticoz cordis. **I**n
palam fit non esse sistendū iugē
in his qnq; vocalibus. a. e. i. o. y.
Sed nec in singulis deliberate
pensandū est affectib'. **A**lio quin
fantasia plus tandem lederetur.
q; intelligētie recreatio pueniret
Cuius rationem. sensualis nos
quotidie docet cantus. **S**ed ma-
net dubitatio mota de beatis do-
subilitatibus. apud quos sola vox
leticie. 7 nulla spei. nulla cōpassio-
nis. nulla timoris. nulla deniq;
doloris resonare videtur. **E**t hec
dubitatio verti potest ad beatitudi-
nem marie vginis. pro statu vie.
proxima statui patrie quando
non habebat peccata que vole-
ret. quādo cōformis erat sua in oi-
bus voluntas prouidentie dei. q;
in sui dispositione non fallitur.

super Magnificat

Mg^r habebit hoc vltimū de conformitate voluntatis locū p^rrium
Seterū de affectib⁹ beatitudinis
edoceri poteris p^r similitudinē deter-
minatiōis abundantē tradite per
doctores de virtutib⁹ moralibus
et theologial. et de donis. beatitu-
dinib⁹ et fructib⁹ si manent in pa-
tria. Quoz finalis est resolutio
q^d in quolibet bono habitu reperit^r
aliq^d q^d dicit p^rfectiōem. h^{ic} in plu-
rib⁹ cōiūctū est aliquo pro statu
vie imp^rfectiōem notās vel indigē-
tiam. **F**ides dicit Innitētiaz prime
veritati. spes diuine liberalitati.
caritas diuine bonitati. et horuz
q^dlibet vtiq³ bonū est perficiens
sp^ritū. **S**ed imp^rfectiōez respice. **F**i-
des importat enigma. spes cū eni-
gmate futuraz fructiōez. caritas
dō a deo. q^{uis} hic nō cōsequat^r
intuitiua vitiōez. **P**enitentia dicit
detestatiōem p^rccōz. **T**imor fugā
separatiōis a deo. **C**ōpassio seu
misericordia p^rmp^ritudinez auxi-
liandi. zelus amorez iusti. **E**t ita
p^r oia reperies aliqua de se bona
si cōiūctos defect⁹ abstuleris. vt a
penitētia p^rccm cōmissuz. a timoē
periculū cadendi. a cōpassiōe. mi-
seriam. cui nūc oporteat subueniri
Sic itaq³ de singulis affectiōib⁹
beatoz sp^ritū. q^{is} theologia vo-
cat extenso noie passiōes. que nō
sunt in sp^ritu rationali. maxie sepa-
rato. scōm realez inuitatiōez. quē/
admodū p^rbi stricte loquūtur de

ci

passiōibus sensitiue anime. **A**ffe-
ctio aut sp^ritū inuitās intentionalis
est sicut gaudiū et desiderium de
deo. odium vel displicētia de pec-
cato. resiliō in deū et ab inferno
affect⁹ succurrendi alieno incōmo-
do. **D**iscipul⁹ **E**t si magna p^r-
q^{is}tionis soluta cernatur per exem-
plum de d^rutibus. tū descriptio
beatitudinis affert scrupulū. q^{uis} be-
atus est qui habet quicquid vult
sp^ritū antiquos. et **A**ug^m qui addit
nihil mali vult. **B**eatus dicitur q^{is}
bene actus cui omnia oprata suc-
cedūt scōm cassiodorum. **M**g^r
Conclude primo per etymologi-
am beati contra stoicos. q^{od} virtu-
tes non sunt insensibilitates. quia
dicitur beatus quasi bene actus
ergo bene motus. ergo non insen-
sibilis. **E**t hec certe concedūt de
affectiōibus intrinsicis ratio-
nis. sed sensuales omnino detra-
hunt a sapiente q^{is} sarios virtus
efficiat. **P**orro non est de ratione
beatitudinis. q^{od} beatus statim ha-
beat quicquid vult optandū ma-
xime circa alterum. sed absoluta
beati voluntas sicut semper con-
formis est diuine voluntati sic sē-
per impletur. **E**t huius declara-
tio proprium locum habet.
Superest distinguere de sp^ritū/
bus. affectiōnum receptiuis. Aliq^{is}
sūt ipassibiles effci. et **B** extra pas-
sibilitatē lesiua vel corruptiua vt
abiectionam p^rfectionis. debite

liij.

vt in celo qm̄ nihil impedit . imo
confert esse passibiles passiōe p/
fectiua . sicut sūt dilectio dei suaqz
fruitio . **D**ōne celuz impassibile dē
primo modo . qđ lumine solis cer
nitur mutari . Alius ē spūs rōlis
atqz receptiu⁹ leſiue passiōis enā
vt spūs ē . et h̄ quotidianū est no/
bis viatorib⁹ velimus nolum⁹ . Et
de dānatis spiritib⁹ fides credit .
sed mod⁹ . alio loco dicend⁹ ē **E**st
tertia vel fuit in nōnullis spiritib⁹
pprietas q̄ deoit eis posse nō pa/
ti passiōe leſiua vel discōuententi .
q̄lis fuit pro statu natuē institute .
7 q̄liter erat in aīa xp̄i . nisi sponte
passiōes suscepisset . **F**ides ne igitur
q̄ prim⁹ spūs p̄ passiōes non
leditur q̄lescunqz . nec si ponereē
in stagno sulphuris ardētis **G**au
det assidue nec gaudiū minuūt a/
lie iūcte affectiōes . sicut cōpassio
deficiētū detestatio pcc̄i . resilitio
reuerētialis in ppriam puritatem
que timoris spēs est **O**diū deniqz
vicioz . qđ est zelus bonus et ita
de reliquis imp̄fectione semota .
Tertius spūs suo mō . carebat leſi
uis passiōibus in primo parente .
et nunc forte sit in enoch et helya
Sed an beate n̄re . talis fuerit ex/
ultatio spūs in deo salutari suo
non arbitror asserendū . q̄n dōlu/
erit tam anima q̄z spū . non enim
gl̄ificatus fuit spūs suus . sicut spi
ritus xp̄i . nec voluntate sola passi
onibus leſiuis subiacebat **T**uam
inquit symeon ipſius aīam . ptrā

tractatus

sibit gladius **D**iscipul⁹ Nonne
fuit imunis ab om̄i pcc̄o n̄ra btā .
et si sic cur passa est . qz q̄cquid pa
timur . peccata n̄ra meruerūt **E**ua
deniqz fuisset aī lapsū . ipsa maria
p̄fectior . qz tūc poterat nihil pati
Mgr Notata est alibi r̄nsio . q̄
in maria fuit necessitas originale
pcc̄m cōtrahendi . scđm cās inferi
ores . scđm legem ppagationis
ex cōiūctiōne viri cū femina . **L**ex
enī superior p̄iudicauit huic n̄cita
ti . p̄uentēdo casū . p̄ sanctificatio
nē et grām . **S**ic dicit in alio casu
scūs thomas . de occurrentib⁹ tpe
iudicij obuiaz xp̄o in aera . q̄ si nō
moriāntur . hoc non est scđm cās
inferiores quib⁹ habebāt necessi
tatem moriēdi . **N**ec est oīra aplm̄
dicentem . statutum est hominib⁹
semel mori . deinde iudiciū . qz pri
uilegium superioris h̄ suspendit .
Non secus est in proposito de ma
ria . a necessitate contrahendi ori
ginale peccatum . p̄uenta et pri
uilegiata . et excellentissime sic re/
dempta qualiter redimi non ege
bat iesus christus quia per carna
lem concubitus non formatus .
Dolores idcirco pertulit maria
non omnino spōte sicut filius . sed
nec penitus inuolūtate sicut nos
in quibus motus vicioſi preue
niunt iudiciū ratiōis . quos ra
tio preueniebat in maria . **A**lio q̄n
venialia saltem cōmississet **N**ihilominus
dolebat pp̄ sp̄m passibilem
et statum . cum om̄i tñ moderatio

super Magnificat

ne. et virtute. et merito continuo .
Esplebat insuper illud aplicum.
Gaudete in dño semp . itez dñco
gaudete. **S**ciebat. qz dñs sibi. pri
m^o erat et fuerat. sup ceteros via
tores qd notauit cū subiunxit p
cā exultatiōis sui spūs. **I**n deo sa
lutari suo. qz respexit inqt hūilita
tem ancille sue. **J**urta pmissum p
ysaiā . **S**up quē respiciat. nisi sup
paupculū ⁊ dñtū spū. et tremen
tē sermones meos. **Q**uis certa es
set. nō min^o aplo. q neqz mors ne
qz vita it. separet eā a caritate
dei q̄ erat in xpo ihu salutari suo
Et ideo cōtinuo gaudebat pl^o q̄
in sola spe. sed min^o q̄. in re glie.
Ecce habes in hac dictiōe btām.
E. pro spe. habes a p leticia. **J**ā
supra spem addit. tertiū a. dñi ve
nit in gliam. **H**uc p cāticis acce
dit incidens cōsideratio nois hui^o
bitudo. q̄ qnqz vocales qnqz si
gnificātiās affectuū in se claudit.
Etez qz dixisti. oē qd patimur.
pcca meruisse. vtz est ppter origi
nale peccatum qd remouit pro
hibens lesiuas passiones cū pec
catis. **N**ostra deniqz beata sem
per habuit gratiaz gratū facien
tem. que originali supereminet iu
sticie. qua primit^o ornata fuit. eua
sed perdidit. **D**iscipul^o . **A**cce
pisse puto sufficientem pro elicita
prius cōclusiōe. deductōem de can
tico marie scdm omnes affectio
nes sub omni facilitate formatas
p organum cordis. vbi fulgebat

.c.ij.

mētis dñi sententiosissima nūe /
rositate repitans velut mirabi
les rōes rerū instar p̄ie. licet ad
huc in enigmate vie. **A**t vero pu
tas ne credēduz. q̄ vocale. cāti
cū addiderit . nōnunqz hec btā.
Mgr̄ Sane puto maxie in ista
peregrinatione laboriosissima. co
mitib^o Jesu puero ⁊ virginali spō
so ioseph. vt adimplēt ad lrāz illō
psalmiste. **C**ātabiles mihi erāt iu
stificatiōes tue in loco peregrina
tiōis mee. **T**ur p̄terea nō cecinerit
corpalliter recreando laborē. nūc
psalmos p̄ris sui dauid. nūc cāti
cuz p̄p̄riū. nūc illud zacharie. nūc
symeonis alludēs spōso blandiē
ti et dicenti. vox tua sonet in auri
bus meis. vox enim tua dulcis.
Nunq̄ existimas beatam nrām
in iocūdissimo partu. et post par
tum. dū natus erat saluator mun
di. concinentibus angelis. gloria
in excelsis deo. siluisse? **N**unquid
non infanti posito in presepio et
fienti. debuit et consolatoriū fe
scenninū. dulci susurrō velut aure
tenuis resonare? **Q**uid vero de ce
lebri ritu p̄p̄riaz nuptiarum con
lecturas. que nuptijs alienis inter
fuit hilariter honorandis . et vi
no de aqua facto. gratuita p̄leta
te solandis. **Q**uidnī in templo
nutrita et de canticis syon edo
cta. debuit queso filere? **D**i
scipul^o . **G**rata cōmemoras. q̄ non
abhorrent a pia credulitate. eti
am si. addideris iustum ioseph

cū puero ihu nōnunq̄. vna ceci-
niffe. Sed hec acten°. q̄ sc̄li prudē-
tibus in oculis suis. quib° oē qd̄
putant sublime vidē. nuge. vide-
bunt aniles et indigne. quasi non
multo amplior. fuerit hūiliatio
nis. vel crucis mysteriū. vel lotio
pedū. imo generat̄ ois actio no-
uissimi viroz. quia fact° est p̄pter
nos opprobriū hoim et abiectio
plebis. q̄ fuit ista q̄ dicim° de ma-
ria. **M**gr Das materiā dissolu-
tiōis pri° facte q̄stiois tue. cur ei
rūpens in cāticum nouū dixerit
beata. **M**gnificat aia mea dñm.
Sane qd̄ magnificenti° eo. cuius
magnificentia eleuata est super ce-
los. **Q**uidni talē magnificaret h̄
est magnificum p̄dicaret. **Q**uidni
toto nisu dilataret. et extenderet
aie sinū ad ei° amplexū. **Q**uidni
p̄terea. crebrius alternaret affe-
ctus suos. sc̄dm notulas vocaliū
modo de leticia in opassioem. sen-
tiens qd̄ miseratiōes dei sūt super
oia opa eius. **P**recipue nunc. qñ
misericordia dñi plena fuit terra.
qñ cōpleta est postulatio psalmi-
ste. **E**t veniat sup me misericordia
tua dñe salutare tuū sc̄dm eloqui-
um tuū. qñ misericordia. et veritas
obuiauerūt sibi. qñ iusticia et pax
osculate sunt. qñ de° dedit beni-
gnitatez. et terra nostra dedit fru-
ctū suū. qñ timidus. dolens et lan-
guidus homo. per sapientiam ac-
cusatus. per iusticiam damnatus
et punitus per potētiam. suscept°

ad grām per viscera misericordie
dei nostri. in quib° visitauit nos
oriens ex alto. gl̄ificatiōis eterne
spem. afferēs. qñ soluta mors de-
perit. datur triūphus gr̄e. **D**i-
scipul° **C**ōfessio **T**ales inenarra-
biliter contēplationes. beatā no-
strā sub omni celeritate in momē-
to. in ic̄tu oculi in nouissima tuba
cōtulisse. et in affectum suauissimi
cordis traducendo cantasse. **J**u-
cta et supra pmixtiōem notulaz
vt fit in verbulis seu minutis dis-
cātū **I**ntonās Igit̄ voce serena
psonuit post elizabeth p̄conium.
imo tonuit et exclamauit voce
grandi ad aures sc̄loz oim. **M**a-
gnificat aia mea dñm. **T**ale tuū
carmen nobis diuina maria. qua-
le sopor fessis in grauamine. q̄le
per estū dulcis aque salientis si-
tim restringere vino. **S**ed redit
ad cor. cur nō dixit maria. **M**a-
gnificat aia mea dñm salutare su-
um. sed dñm. **M**gr **A**ltiori repe-
tamus principio. dicentes marie
linguā fuisse calamū scribe veloci-
ter scribentis h̄ est sp̄s sc̄lis q̄ ne-
dū velociter. sed multipl̄ scribit
adeo qd̄ nō est yota vnū positum
sine causa. nō est apex vn° tam in
significatione q̄ in ordine frustra
locatus. **E**x quo perpendit̄ q̄ la-
ta et lauta sit mensa sapientie sa-
cre. que tot epulas et fercula mi-
nistrat q̄t possunt a quocūq̄. ve-
ri et salubres sensus elici. sc̄dm q̄
duplicis expositionis genus.

Super Magnificat.

Preuidēs igitur spūscūs sem-
nariū qñq̄ vocaliū non esse p̄te
reundū a posteris. sed inde signi-
ficatiōes alias modo quo nunc
fecimus et facturi sunt alijs subtili-
us eliciendas voluit primum can-
tici canticorū marie versiculū. ter/
minari sub hoc nomine trifillabo
dñm. tanq̄ neuma p̄p̄riū. o. i. v.

Discipul⁹ Mirū vero cur cāt/
cum sūme leticie finiuit in voce
doloris et mesticie. q̄lem. v. quin/
ta notulaz designat. **M**ḡ trī/
plex occurrit hic. et nunc mystica
ratio. Prima q̄tenus ex prima vo-
cali. a. et vltima. v. reddere quasi
diapente que est q̄nta p̄fecta. Al-
tera q̄tenus fieret anthitetōn seu
contrapositio gaudiij ad merorē
Tertia p̄ laude hūilitatis q̄ can-
tica vte solet in dolore terminare
quasi dicēt Quō cantabim⁹ can-
ticū dñi in terra aliena. s̄fit. p̄inde
grauior solidior et eminentior ip̄a
salubris leticia q̄ tali fine stabili/
tur interrogatiōe hūane miserie
sed nō absq̄ misericordia quā
Iūduz sibi notat **D**iscipul⁹ Nō
dilataueris nē hāc imaginatiōez
sed te confer magis ad cām Ierū/
lem. **M**ḡ Ista quidez l̄falis ē.
q̄ scōm Ierū. Sed ad intentiōem
tuā dico q̄ initiū sapiētie ē timor
dñi. Si ego dñs ait ipse. vbi est ti-
mor meus Timor vt scis ad anti/
quā legez spectabat. sicut ad no-
uā amor. Dñs p̄terea. plus respi-
cit op⁹ creatiōis et potētie. **M**ḡ

.clij.

ab oibus magnificand⁹ esse cōce-
ditur dñs. Nomen dō qd̄ ē deus
salutaris me⁹. ad op⁹ recreatiōis
et gr̄e. nemo xp̄ian⁹ ambigit p̄ti-
nere. Ideo cur debuerit subsequi
vides. **D**iscipul⁹ Nisi p̄us oñ/
disses quēadmodū btā n̄ra par-
ticeps iuuēculaz tympanistriaz
potuit alēnare repēte p̄p̄rias me-
ditatiōes et affect⁹ nō ita satiffa-
cerent mihi r̄fisiōes tue. q̄ talem
neq̄o cōsequi celeritatez. **M**ḡ
Dat cām q̄ ait. Corp⁹ qd̄ corru-
pitur aggrauat aiam. et dep̄mit
terrena habitatio. sensū multa co-
gitātem. N̄re vero btē ouersatio
iam erat in celis iā q̄z dotes cor-
poris gl̄ificati inchoabat. ex abū-
dantiā d̄tutū necnō dñi sp̄s sup-
aiam et corp⁹. vt esset inde corp⁹
agile p̄m oēs vires cognitiuas. ⁊
motiuas subtile. Preterea claruz
nec ita passibile. vt nostrum qd̄
p̄uenitur a p̄mis motibus. sed tñ
ista min⁹ q̄ nūc in patria. **D**isci-
pul⁹ Des aliqd̄ indiciū corporis
marie sp̄m nō p̄grauātis **M**ḡ
Preueniebat sp̄s su⁹. corpales
intus mor⁹. qui nati sūt obsequi
rōi. Non grauabat eā puerperij
nulla labes tyrānice rebellionis
ex fomite colaphizabat eā. deni-
q̄ nullas in se cōmotiōes illece-
brose carnis sensit. sed a respicien-
tib⁹ se sedauit. Credi s̄it debet q̄
ab audientib⁹ serenissimā vocem
ei⁹ Secus de aliāz vocibus q̄ ad
gehennam inflāmant. Ideo nec

Tractatus

poicare pmittunt. nec car' apud
eas caret discrimine. plus q̄ sibu/
lus colubri vel serpentis. quaruz
sūt oculi vt aspect' reguli. et tacē
germina virtutū eradicās et eru/
rens. **D**iscipul' Sētio q̄s et
quas tāgit illud. secus et ista di/
uersitas a maria. **S**z vtz carue/
rit tentatiōibus inimici? **M**ḡ
Non oportet. qz sathan si ausus ē
tentare filiū dei. quō non tentas
set m̄rē. qd̄ ei cessit ad palmam
victorie multiplicis et aureole vt
coronaret q̄ legitime certasset. qz
nō vt eua succubuit tentatori. **D**
lebat p̄terea tū dolentib' gaudēs
cū gaudētib'. sed vtrūqz mode/
ramine sūmo. vt pl' de vulnerib'
et nexibus aiaz p̄ viciū q̄z corpo/
rū p̄ pestem et gladiū vreret. exē/
plo filij pl' dolentis ingratiudi/
nem n̄e nequicie. q̄z tormentum
mortis p̄prie suo mō. **Q**uare nolī
dubitare. qz cāticum suū iocūdis/
simū et a iocūditate inceptū. insti/
cuerit maria cum timore scō. cum
zelo bono cū viscerosa p̄passione
cum spe et multo desiderio. quaz
vrgebat charitas exclamare p'
ascensioem filij sui. **M**ite h̄rē nū
ciare dilecto qz amore lāgueo.
Discipul' **V**ellē oparares beati
tudinez marie qua nūc fruī. ad
bitudinem vte. que licet fuisse sit
p̄bata singularis. nihilomin' pa/
trie par non fuit. **C**ū em̄ pretulisset
ihs **J**ohem. inter natos mulieruz
subiūxit. **Q**ui minor est in regno

lū

celoz maior est illo. **I**taqz rez mi
hi feceris. festisqz suis accōmo/
daz q̄ recolim'. **M**ḡ **S**uspice
nūc oculis intelligentie et auree
erige fidei que admodū magnifi/
cauit hodie maria dñm. vidēs fa/
cie ad faciē xp̄z q̄ sibi magna fecē
et inscrutabilia p̄us in trīs nūc in
celis. **D**iscipul' **C**ōstituit ipsa
sola hierarchiaz scōam sub deo
trino et vno hierarcha primo et
sūmo. apud quē hierarchā hūani
tas filij sui sola sublimata sedet. a
dextris virtutis dei per vnitatem
suppositi. **M**ḡ **S**uscipit ipsam
dñs recordatus misericordie sue
collocās ipsam sup oēs choros
angeloz. apud q̄s videt̄ beatus
Johes baptista. prim' p' mariā
positus in ordine seraphin loco
luciferi. simul et alij pro qualitate
meritoz. vsqz ad infimū ordinez
angeloz. sub quo repositos di/
cūt saluatos ex solo xp̄i merito.
deficiēte p̄prio qui scōam hierar/
chiam cōstituit. **M**agnificata est
ita hodie beata virgo. vt regina
celi. imo et mundi iure vocetur
habens preeminentiā et virtutez
influxivā sup oēs. **P**rincipatū ha
bet dimidij regni dei. si sic dici p̄t
sub typo hester et assueri. **R**egnū
quippe dei consistit in p̄tate et mi/
sericordia. **S**emel locut' est deus
duo hec audiui. quia p̄tās dei est
et tibi dñe misericordia. **P**otesta/
te dño remanente. cessit quodā/
modo misericordie ps xp̄i matri

Super Magnificat

sponseq; regnanti. **H**inc ab ecclia
tota. regina mie salutať. **M**agnifi
cat. hodie dñm qz magnificata p̄
oibus diebus vite sue. **P**lenū gr̄e
plementū. hodie secura recepit.
Nulla dies ipsi festiuoz. nulla de/
siderabiliori locūditate refulsit.
Felicis parit hodie glorioza filiu
in corde quē vlatrix in corde ge/
nerat. imo iam nō meminerit p̄s/
sure. qz nat⁹ est homo in mūdum
alterū et in sinu p̄ris collocat⁹.
O quantis hodie. o qualibus ar/
monie modulis adauťta. celestis
melodie cantilena resultat. **N**ulla
p̄ xp̄z vox suauior. nulla penetra/
bilior et acutior. nulla liquidior
exaudiť. **C**ōsonat ei⁹ pro tenore
grauissime presso. grauissim⁹ et in/
finus pccōz lucifer cū simul vlu/
lantib⁹ et stridētib⁹ damnatoruz
rugitib⁹. **C**ōsonāt inq; qz iusticie
voces cōsentaneas. molli mō cā/
tui melodizant. sed eis ve. ve. deo
asit gl̄ia et magnificentia in sc̄la
sc̄loz. **E**xultauit sp̄s. inhians p̄/
us in deo salutaris suo. nūc imple/
to fundit⁹ hiatu desiderij. requie/
scit in intimo sinu sp̄s dilecti. dei
salutaris sui. **P**rius anxia de p̄ca/
bať osculetur me osculo oris sui
Prius vbera sponsi stiebat. prius
trahi se post se postulabat. **H**o/
die toto amplexu nunq; abrūpē/
da. toti sponso beata cōiūgit. **I**ne/
briatur ab vbertate vberū sponsi
et torrente voluptat. nulla iam
nēitate trahenda potat. **T**ra/

ctiq.

hat nos post se deprecamur. cui⁹
nomen oleū effusū. vt curram⁹ in
odoro vnguentoz suoꝝ. **C**urrāt
in via q̄dam adolescentule. scilicet
vtutes et actiōes portiois infe/
rioris. **I**ta per metaphoram no/
minauerim⁹. **G**audēt oēs. p̄ vtu/
tes esse secūdas. secūdet. em̄ infe/
cūditatem meritis. ei⁹ vir noster
dux. virginitalis n̄e. q̄ ē superior
portio mentis nostre. **C**liabatur
se introductaz in cellaria regis.
q̄si sub clauē custodita. cui modo
oia patēt. secreta regis celestia.
Stillet nobis de p̄mptuarijs pa/
radisi plenissimis. refrigerans po/
tu aduersū estum vicioꝝ. **N**ulla
iam sibi nigredo. vel fuscedo. nul/
la per solis exustiōem decolora/
tio. nulla iam pugna filioꝝ. ma/
tris sue cōtra se. nulla vineaz ha/
benda custodia. oia quippe para/
ta. oia secura sunt et tranquilla
Tu beata dilectū tuū optabūda
petebas **I**ndica mihi. quē diligit
anima mea. vbi pascas. vbi cu/
bas in mertoie. ne vagari. i. vane
agi incipias post greges sodaliū
tuoz. **C**ernis nūc dilectā. nimia
claritate simul et feruore p̄ inti/
maz et mertoianam visionem. vt
null⁹ sit ampli⁹ euagandi timor
nullū discrimen oberrandi post
greges fictoz pastozum. qui sp̄o
si se silabant amicos. sed fallebāt
Non tam audies quasi sub ambi/
gustate sermonis. **S**i ignoras te
o pulcerrima mulierū. q̄ deū. q̄ te
.o .ij

Tractatus

que omnia cognoscis procul hinc
procul egredi piculū post vesti-
gia gregū. nulli supererūt edī fe-
doꝝ affectuū pascendi. **N**ulla pa-
storum tabernacula pla videbun-
tur. qm̄ tibi est vnū ouile et vnus
pastor. omni diuisionis suspitōe
relecta. qm̄ scandēs ad ethera po-
testates aereas debellasti. nihil
aduersum te malignantes spūs
posse sentientes. **A**dmirari poti⁹
oportebat demones et pauescere
quasi q̄rentes inter se. **Q**ue ē ista
que ascendit per desertum. quasi
aurora consurgēs. que nobis est
ymbra mortis. et terribilis vt ca-
stroꝝ acies ordinata. **N**on est
quidē incredibile xpm̄ fuisse cuius
currus erat decē milib⁹ multiplex
per angelos ducēs secū multam
ex purgatorio captiuitatē. ob ho-
norem noue coronatiōis sp̄s. q̄
regina misericordie ⁊ dñā gr̄e et
mater mie. sub cui⁹ imperio sunt
om̄ia iura regnoꝝ. vt in suo noie
flectatur omne genu celestiuū t̄re/
striū et infernoꝝ q̄uis aliter ad
filiū benedictū. qui tñ subdit⁹ di-
gnatus est esse illi. **C**ausam medi-
tor alteram. cur maria cōpatur
equitati dei in currib⁹ pharao-
nis. **J**am nō p̄pter se. sed p̄ nos
viatores. q̄s a diabolico phara-
onis defendit incurſu. **C**onſu-
giam⁹ ad ei⁹ opem. qm̄ subigit
pharaonem istū regem sup om̄s
filios supbie et b̄ cū currib⁹ et eq̄
tib⁹ amarissime p̄nie lacrimose

liij

Quātiens disp̄s supbis mente
cordis sui. deposuit potētes affe-
ct⁹. de sede tyrānois. et exaltauit
hūiles penitentes. eos esurientes
implēs bonis. q̄les inuitat dicēs
Et a generatōib⁹ meis implemini
Discipul⁹. **Q**uo pacto marie spūs
id qd̄ est p̄p̄iū dei cōfessa est. fecit
inquit potentiaz in brachio suo
disp̄it supbos mente cordis sui.
Mḡ **C**ū sp̄s et sponsa spi-
ritales sint vn⁹ spūs. cur nō eadē
poterit esse vox amboꝝ. quāuis
dispariter. hec impetrādo. iste im-
perando fecit potētiaz. **Q**uidni
sponsus cōsciet sponse verba sua.
que sibi tribuit vbera sua. **F**ate-
mur q̄ nō p̄t opari creatura. nō
innitendo p̄ime cause potentie.
Quare nec oipotens nec creatrix
vnq̄. p̄p̄ia et p̄maria auctorita-
te dici p̄t etiā vbi possit tanq̄ in-
strumentū ad effectū creationis
assumi. nullo p̄supposito materiali
p̄ncipio cooperāte deo ad effi-
cax suū velle. **D**iscipul⁹ expedis
te faciliter de strauerſia doctoꝝ
Si habuerit oim̄ potentiam aīa
xpi sicut oim̄ sciam. et si creatio
cōicabilis sit creature. **S**ed quid
sibi vult. hec additio in brachio
suo. **M**ḡ **V**strata est trāssum-
ptio. qua p̄ brachiū significatur
vis opatiua. sit in deo. sit in ange-
lis mēbris. carentib⁹ corporeis
Mez altior est p̄scrutatio. vt per
brachiū fili⁹ dei insinuet̄ sicut p̄
digitū sp̄s scūs vt ibi si in digito

Super Magnificat

dei efficio demonia. O pari quippe
dicitur per filium. per quem omnia facta sunt
et sine ipso factum est nihil. **D**iscipulus.
Nunquam si deus non esset trinitas
in personis relative constitutus. sed esset
unicum suppositum absolutum. secundum erro-
rorem iudeorum et phariseorum. haberet
potentiam creaturarum ad extra produ-
ctivam? **M**agister Dicit solet quod ad
impossibile sequitur quodlibet. cum er-
go dominus propter immensitatem suam.
et infinitam concitabilitatem de necessitate
fluat ut ita dicamur in triplicem
substantiam personalem relativam ad intra
alioquin non se perfecte concitaret. quia
nimis. non concitaret se nisi. velut
vibratice. vel vibratice. et quasi
punctualiter in creaturis. prima con-
citate non posita cuius vestigium re-
peritur de necessitate in quolibet ope
divino ubi relucet potentia patris sa-
pientia filii. amor spiritus sancti. **M**ibi
lominus magister ad intentionem querentis
puto respondendum quod cum potentia
dei. putat ad extra respicit. et operan-
do se extendit. est eadem in quolibet
personarum. et secundum istas. opera trinitatis
sunt omnino indivisa. videlicet ex sup-
positione quibus impossibili sequitur po-
tius ex illationis consideratione quod
dei potentie operaretur. creaturarum
productio sicut modo in quibus re-
lucet simul potentia. sapientia et bo-
nitas creatoris. **D**iscipulus. **N**on
videtur probabilis illatio sed cur dicitur
ra virgo beata dispersit superbos
mente cordis sui premisit. fecit po-
tentiam in brachio suo tanquam dispersit

CO

superbos esset omnipotentie dei. proprium.
Magister Credo legerat apud Job
dominum dicentem. dispersit superbos in
furore tuo. et respiciens omnem ar-
rogantem humilia. Sequitur et ego
confitebor quod saluare te possit de-
iuxta tua. quod significaret habere pro-
prium soli dei. **D**iscipulus Cur
maria non contra dicit dispersit su-
perbos. addidit mentem cordis sui?
Magister Sunt qui referant hanc addi-
tionem. non ad superbos sed ad disp-
sit. ut mens cordis sit ipse deus. di-
spersit. connotando morem humanum
qui mente recogitat ex affectu cor-
dis. dum hostes perdere et eos de-
ponendo a sede pestilentie humi-
les vult exaltare depressos. **P**at-
etiam frequenter scriptura. cor deo
ut illic tanquam dolore cordis intem-
perat. **E**t alibi de david Inveni vi-
rum secundum cor meum **E**t filius dicit de
corde patris genitum. cum patris mens
seu memoria secunda tribuit. ab
exponitibus mysterium sublimissime
unitatis. **S**unt aliqui respondentes ma-
riam voluisse vehementer exprime super-
biam et intemperatam radicatum. dicendo i-
stos non quicumque modo nec leuiter
superbos. sed mente cordis sui. quod
lis est demonum superbia. qualis fu-
it hominum. divinitatem. honorem usur-
pare querentium. **A**ut. certe super-
bi dicuntur habere cor nudum dispersit
sed mentem cordis. dum mens ipsa
quodammodo subleuata est a corde
nec eadem vti fas est eis. ut in ha-

Tractatus

bentib⁹ absorptū. vel ablatū iudi-
ciū. p̄pterea deteri⁹ q̄ bestie vel
pecora pressi latēt. **Lege** si nō ta-
liter dispersos dat intelligē **Na-**
bugodonosor. cui cor fere datum
ē. hūano corde mutato. **Quo** cō-
tra dū cor hūiliū bene cōtritū est
aut puluēizatū i mortariolo peni-
tentie seu sub duplici mola. timo-
ris et spei reddi⁹ sibi cor plus q̄
hūanū. et sit vas in honorem. ca-
pax dei seu gr̄a plenū. **Supbi** sū-
unt tanq̄ colūba seducta. nō hās
cor. dicentes ex sententia. et cor
meū dereliquit me. et illō **Cor** me-
um oturbatū est in me. dereliquit
me virt⁹ mea et lumen oculoꝝ me-
oꝝ et ip̄m non ē meū. **Quo** con-
tra pollice⁹ hūilis x̄ps supbie vi-
ctori **Dabo** ei sedē meū in thro-
no meo sicut et ego sedi in thro-
no p̄ris mei **Quid** oro celsi⁹. quid
ampli⁹ exaltatū? **Discipul⁹** **Sē-**
tō hāc materiaꝝ vberimā ape-
ruisti ad loquēdū de disp̄sioe cor-
dis. quā assiduis fluctuatiōibus
vt in mari feruētī opellimur expe-
riri **Sed** hāc disp̄sioeꝝ israel my-
stici q̄s ogregabit. q̄s vniet. q̄s
sedabit? **Mḡ** **De**dit h̄ intelligi
palā btā maria. cātrix n̄ra naz
supbiam mente cordis sui disper-
sit. si taliū opulentia fit inanis et
vacua. q̄ sine pōdē h̄utis rapta-
tur p̄ inania. nec gr̄a cor suū sta-
bilitur osequēs vt hūilitas inni-
tēs deo fixa sedeat. et vt iusticiaꝝ
esuriens. iusticie fructib⁹ sit saciata

lū

et repleta. iam nō ad. instar arū/
dinis vento qlibet vanitatis agi-
tandoa. **Discipul⁹** **Consequens**
est fateor. **Mḡ** **Talē** deniq̄ su-
scepit. i. surū ad se capit tanq̄ pu-
erū q̄ vere israelita est in q̄ dolus
nō est. dñs recordat⁹ mie sue **Bea-**
t⁹ ergo vir cui nō imputauit dñs
p̄c̄m. nec est in spū ei⁹ dol⁹. hūilez
em̄ spū suscipiet gl̄ia. nec exēplum
nobis lōge q̄rendū ē **Ecce** ancil-
la dñi. cui⁹ dñs hūilitatē resperit.
quā ideo btām dicēt oēs genera-
tiōes. qz fecit mihi magna q̄ po-
tens est. cui⁹ nomen scm̄. cui⁹ mi-
sericordia in generatiōe et gene-
ratōes timētib⁹ eū qui vt timerēt
et p̄uenit et dedit. **Hodie** sibi ma-
riā de seclō nequā eripuit. et extu-
lit ad dexterā suaz **Ita** verifica-
tā asp̄icim⁹ psalmiste gl̄iatōez. q̄a
inqt̄ inflāmatū est cor meū. **Quo**
inflāmatū si nō igne quē misit fili-
us su⁹ in ēram et voluit vehemen-
ter accēdi? **Et** renes mei omutati
sūt mirabili p̄lus omutatiōe. vt
absq̄ viri copla fūderet opatio-
ne spūsc̄i prolem benedictam **Et**
ego ad nihilū redact⁹ sum sez p̄-
pria reputatiōe et nesciui **Quare**
Quia aia mea oturbauit me p̄p̄e
q̄origas aminadab. qui spōtane⁹
interptat. **Discipul⁹** **Que** sunt
he q̄orige? **Mḡ** **Sunt** vel nun-
ciatōes angelice. vel raptus ana-
gogici h̄ est sursum ductiui in di-
uinaz caliginez. vel p̄ne colūbe
de argente q̄b⁹ sepe assūptis di-

Super Magnificat

luculo habitauit in extremis ma-
ris ad atria glie celestis. etiaz dñi
viueret. **Beat'** igitur marie spūs
quē elegisti xpe et assūpisti. **Seq-**
tur vt iumentū fact' sū apud te.
De' em̄ sc̄sor est aie sc̄e s̄m augl.
Et ego sp̄ tecū. qz de' singulariē
fuit secū. **Tenuisti** manū dexterā
meaz q̄ spūalibus adaptat. et in
volūate tua deduristi me. non te/
meritate elata p̄cipitasti me. **Quid**
tāde. **Ecce** cōsimatio et cū glia su-
scepisti. i. surū ad te sūpisti. **Scio**
iā dō mihi sit in celo. **Scio** quid
a te volui sup fram. **Nūc** oino de-
fecit a se cor meū et caro mea. dñi
absorptum est om̄e qd̄ mortale
erat in victoria. **Deus** cordis mei
et pars mea de' in eternū. **Pro-**
pter qd̄ magnificat anima mea
dñm. **Et** nos magnificem' deum.
cuius illustratione spūs. **Intelliga-**
mus que supsūt de cantico. dum
inrerim pausabimus.

Sequitur tractatus

quintus per didragma seu dia-
logum. **Qm̄** fecit dñs marie
magna qui potens ē. **Ubi** pri-
ma partitio est si maria passi-
biliter mouebatur.

Prima nocula

Quia fecit mihi magna q̄
potens est. **Discipulus**
Magna plane et inscruta-
bilis que fecit marie dñs. **Cupi-**
mus nihilomin' scrutari. si magni-

scvj.

ficans aia marie dñm passionat'
mouebatur ad eū. **Fuit** em̄ absqz
vlla dubitatōne sapiētissima at/
qz virtuosissima. **Passiones** vero
non cadūt in sapiētem scdm̄ stoi-
cos. quoz in hoc doctrinā multi
xpiani. p̄sertim anagogici ana-
chorite secuti sūt. dicentes virtuo-
sū si perfectus est ad nihil passio-
nabiliter affici. imo cōsequitur im-
passionabilitatez. circa res corpo-
reas tam in cupiscibili qz in ira-
scibili et ad hunc finem suas diri-
gebāt intentiones. **Et** hoc ipsum
collationes patrum et **Elima-**
cus et bernardus in scala trigin-
ta graduum manifestant.
Sed in contrarium est textus eu-
angelij narrans ipsam voluisse.
de quo dolore prophetauit sy-
meon. et tuam inquit ipsius ani-
mam pertransibit gladius. quod
in passione filij se presente et do-
lente scdm̄ doctores effectum est.
Magister Amplissimos fin'
habet questio tua que de passio-
nib' ē. super quibus habes opu-
scula specialiter edita conformi-
ter ad philosophos et catholi-
cos doctores. **Quid** igitur vis
molestus esse vel superfluous in
querendo. **Discipulus.** Mo-
ueor ad tollendum scrupulos.
imo laqueos magnos. qui pro-
ueniunt conscientijs timoratis ex
lectura taliū doctrinaz. que tepi-
dos et viciosos nominant om̄es

Tractatus

mōnachos nisi vicerint et erad/ cauerint funditus huiusmodi pas/ siones aut saltem toto studio co/ nentur ipsas euellere . quod asse/ qui plures reputant impossibile et frustra niti . cum audiunt ap̄m̄ consciū arcanorum dei prote/ stando gemere **S**entio aliam le/ gem in membris meis . in quibus scilicet est anima . repugnantem legi mentis mee . **E**t iterum . **C**aro concupiscit aduersus spiritū et spi/ ritus aduersus carnem . Conso/ nat cum experientia vox cōis do/ ctorum . q̄ primi motus non sūt in nostra potestate . dicente **Aug.** **N**on est in potestate nostra . qui/ bus visis tangamur **E**st autez conquisitio specialis de pulcerra/ ma et specialissima mulierum ma/ ria . si motus suos omnes habue/ rit in sua potestate et quousq̄ . **U**trum videlicet non potuerit non dolere visa morte filij **E**t ita de reliquis passionibus quereret per apprehensionem obiectorum variorum sub conuenientis et dis/ conuenientis ratione . **C**ū dixe/ rit x̄ps **T**ristis est anima mea vs/ q̄ ad mortem . qui tñ fuit incōpa/ rabiliter virtuosus . **M**agister **A**ltior est inquisitio tua q̄ estime/ tur a pluribus qui de passionib⁹ et peccatis et motibus primis lo/ quūtur assidue . **P**ossit initiū per/ scrutationis accipi a plurib⁹ . qui de passionib⁹ loquuntur et moti/ b⁹ primis et peccatis **N**ihilomin⁹

v.

vna placet ad p̄ns quasi narrati/ ua triplicis processus qui fit in hōibus . p̄portionabiliter ad tri/ plices hierarchias angelorū . et scōm tres gradus hoim aialium rationabiliū et spiritaliū . **A**cci/ pe in primis puerulum . vtētem so/ lo sensu . et non rōe nec spū . **A**cci/ piamus alteruz vtētem sensu et ratiōe . sed non spū vel mente . **D**e/ ciplam⁹ tertiū vtētem sensu rōe et spū . **D**iscipulus sub primo et tertiū gradu vidim⁹ et legimus hoies existere . sed de scōdo non ita fit p̄spiciū . q̄ aliq̄s possit vti sensu et ratione sine spū . cum spiri/ tus sit eadem res cum ratione **M**ḡ **N**onne similiter in quolibet hoie sensualis anima et ratio . sūt eadem . p̄sus anima scōm cōmu/ niozem ecclesie doctrinaz . et tñ re/ peritur in vno hoie . vsus aie sen/ sualis vt in pueris . in quibus nul/ lus est vsus rōis **I**ta nihil videt̄ incongruū . si dicatur q̄ aliq̄s vtatur rōe qui pro tunc non vtatur spū vel mēte . qz diuersas hñt fa/ cies spūs et rō **S**pūs at̄ sola diua/ et etna . **R**ō ad t̄palia respicit et creata **D**iscipul⁹ **N**olo scēdere de possibilitate rei . qz scio posse p̄ intelligētā sic accipi tāq̄ ista : sēsus . rō . et spūs essēt reali . imo locali distinctione diuisa . **P**erge quo tendim⁹ ad euidētiaz p̄o/ site questionis . **M**agister **C**onsi/ derem⁹ in puero tria per ordinez in potentis sensitiuis qz de solis

Super Magnificat

vitalibus et vegetatiuis nihil ad
pñs plus q̄ de plātis in quibus
non solem⁹ ponē passioēs nisi for
te p̄ transūptioēm ad aiata. **D**i
cimus em̄ pratum rīdet. letantur
segetes. horret hyemez terra. fu
giunt se contraria. desiderāt se et
vniūtur similia. **D**iscipulus **S**e/
quamur vsum p̄p̄riū loquendo de
passionibus quas dicimus esse in
sensu. **I**nde passio describit̄. q̄
est apprehensio sensualis cōueni
entis vel discōuenientis presētis
vel absentis. **M**agister **S**uppo/
namus et hic nūc descriptionem
hanc passiois quasi causalem cū
declaratōe v̄l suppletionē. ⁊ dica
mus q̄ in anima sensitua pueri
qualis intelligi potest aia marie
dum cecinit. magnificat aia mea
dñm **I**nuenimus ⁊ apprehensioēz
et motionem et executionem. et
hec vel in potentia vel in habitu
vel in actu. **S**ed loquamur de a/
ctu et exemplificemus in v̄su. **P**u
er itaqz dum mater ostendit vbera
apprehendit per v̄sum et sen/
sum cōem et fantasiaz. deinde si
esurit sequitur ad hanc appren
sioēm motio quedā desiderij. ne/
dum naturalis h̄ sensualis ⁊ aia/
lis. ⁊ si nō eget cibo. seq̄tur aliqñ
motio fastidij cuiusdam. tandemz
tertio si non fuerit impedimentū
consequitur executio/ mouendo
membra. ad sugendum vbera vel
ab eis diuertendo. **D**iscipulus
Quotidie videm⁹ hec tria tam in

cuq.

pueris q̄ in aialib⁹ brutis. **S**ed
q̄d istoz triū noiaē formalit̄ et
p̄p̄rie passio. **M**ḡr **C**erte mediū
ic̄z motio interior cōsequēs na/
turaliter apprehensioēm. **D**isci
pul⁹ **N**on est igit̄ passio formalit̄
apprehensio. **M**ḡr **H**oc vtiqz
verū est sed causaliter. qz passio
formalis causat̄ ab apprehensioē
sicut et passio risus exterior poni
tur pro effectu passionis dicendo
puer rīdet. **I**ta sūtur aliqñ nomē
passionis a causa formali vel etiā
exēplari extrinseca vel a materia/
li siue obiectali vel a signo. **N**ihilomin⁹
passiois descriptio formalit̄
est p̄ motionem surgētem ex ap
p̄hensione cōueniētis vel discōue
niētis p̄ntis vel absentis. **Q**d ab
sens apprehendit̄ tanqz p̄ns si
nō re tñ intentioē vel specie. **S**ed
v̄tz apprehensio oueniētis cū cō
ueniente. sit ipsamet motio licet
sub alia rōe. reducit̄ ad p̄bleu/
ma de quo nil ad p̄ns. **S**ufficit
hic supponē q̄ passio dicit̄ motio
talis quā fecit apprehendēs obie
ctū suū sub rōe oueniētis vel dis
cōueniētis. executio sequēs in o/
pus dicitur effect⁹ eius. **E**x qui/
b⁹ p̄tz confestim intellect⁹ p̄ein/
ductoz verboz augustini docto
ris q̄ non est in potestate nostra
q̄b⁹ visis tangamur. **A**ccipit̄ ita/
qz visio p̄ apprehensioē. et tactus
pro ista consequēti motionē. de
qua dicit̄ doctores q̄ primi mo
tus non sint in potestate n̄ra.

tractatus

Discipul^o Nulla dubitatio fit. qn
ad pueros. vel alios hoies impo-
tētes vti rōe vera sit ista regula.
q̄ primi mor^o nō sint in prāte no-
stra pl^o q̄ in bestijs. q̄q̄ sit valde
difficile in hōib^o reddē cām cum
habeant rōem iūā eis. q̄o sit il-
lud q̄o impedit vsū rōis. **M**g^r
Multa p̄terim^o q̄ querenda sūt a/
libi. q̄ten^o ad rem sub op̄edio ve-
niam^o. quā rez nemo tā plane cō-
cipiat q̄ non (sic in geometricis)
p̄iora cognouerit. Sed q̄ tradita
sūt alibi sufficētē. q̄o ea nō ē as-
sidue repetē? **D**iscipul^o Presup-
ponam^o illa sicut de origine. nūe-
ro et diuisione passionū. de causis
insup et effectib^o eaz. tu dō non
obmiseris puenire quo tendim^o.
Mg^r Nostz itaqz psequamur
exēplū de aīa puuli. q̄rentis. Pri-
mo si p̄ntato obiecto visui suo p̄t
nō apprehendē. Sc̄do si facta ap-
prehensio. p̄t non moueri. Tertio
si facta motio. quā dicim^o passio-
nem p̄t in executioe non p̄gredi.
Discipul^o R̄ndet experientia
quesitis istis trib^o negatiue. **M**g^r
Nūc oritur p̄fecto difficilis que-
stio de maria. Donam^o eaz coraz
oculis nostre cōsideratiōis. in lūie
fidei q̄si paruulā sicut aliquando
paruula vere fuit et infans. Que-
ram^o si tūc poterat vti rōe. vt in-
terim sileam^o de statu q̄ latebat
in vtero matris. **D**iscipul^o Quoz
sū p̄ceoz euadet hec q̄stio tua
Mg^r Vos viderim^o Q̄o vt aper

10.

ti^o fiat. ostitiam^o apud paruulū
quē p̄dixim^o vntū pedagogū per-
uigilē. q̄ p̄tatem hēat talē sup eū
vt absqz iussu suo p̄uio nihil vide-
at. Sc̄do si viderit aliq̄d nō ad-
id moueat. Tertio si viderit et
moueat nō tñ exequat. imo si ce-
perit exēq̄ possit tñ ne cōtinuet i-
pedire. **D**iscipul^o Cū nō sit im-
possibile apud deū om̄e d̄bū con-
cedo tale aliq̄d tanqz possibile.
Mg^r Nūq̄ nō p̄supposito ca-
su tali poterit pedagog^o inculpa-
ri. si p̄miserit puulū vidē aliquo
vel ad visa moueri vel p̄sequi si-
ne iussu suo cōtra volūtatez et
ordinatiōem p̄mi p̄ris subdētem
filiū sub pedagogo tali? **D**isci-
pul^o Poterit iuste sed q̄o elicē vis
non video. **M**g^r Istec est para-
bola istius quā inquirim^o verita-
tis. Si cōsiderem^o itaqz primam
hōis institutiōem in adaz et eua-
prius q̄ peccarent. occurrit no-
bis sensualitas vtriusqz. que si nō
habuisset coniunctaz rōem s̄lis
fuisset ceteris aiantibus irratio-
nabilibus que mouent sup tram.
At vero data fuit ratio libera re-
gēs eā instar pedagogi iuxta q̄t/
tuor p̄missa quantū ad apprehen-
sionem. ad motionem. ad executio-
nem. ad continuationem. sed ho-
mo cum in honore esset. non intel-
lexit cōparatus est iumentis insu-
pientibus. et similis fact^o ē illis.
vt iam sensualitas inobediens
sit date sibi rationis. p̄ueniens

Super Magnificat

iudiciū. in videndo in mouēdo in
exequēdo in cōtinuando. sepe ve/
lit nolit ratio. **D**iscipul' Expe/
rimur heu nimis q̄tōdie hāc opa/
tīdem in nobis. **M**ḡr Putas ne
sit absq; rōis culpa p̄uentio talis?
Discipul' Non arbitroz p̄uentio
nem hmōi rebellōis p̄cessisse sine
culpa alicui' p̄uaricatōis. **M**ḡr
Culpa ista est quā appellam' ori/
ginale p̄ccm. q̄d in primis paren/
tib' fuit actuale. et primū. q̄ sc̄i
est in eis et oibus posteris iusta
puersio talis. vt ratio q̄ noluit eē
subdita diuino p̄cepto sentiet sen/
sualitatem. iure sibi primo subdi/
tam. nūc rebellez ei. vt nō q̄cūq;
ratio velit vel sp̄s illa faciet sed
remurmuret otumax et rebellē.
Discipul' Volo multa in hac
re q̄ sūt dubitabilia q̄rere. qz sūt
abūde satis tractata per docto/
res. vt qua rōe puniunt filij pro
p̄ccō parentū. Aut cur p̄ccō dele/
to remanet rebellio sicut in bap̄ti/
zatis et sc̄ificatis. imo et in xp̄o. li/
cet spontanee dixerit. Sp̄s q̄dē
p̄mptus ē caro aut infirma. **A**lio/
quin nō fuisset tristis aia ei' vsq;
ad mortē. si penit' cōsensisset rōi.
non pl' q̄ in adāz luct' fuisset a do/
lor inocētia p̄manēte. S; adhuc
remanet de btissima v̄gie dubita/
tio sp̄alis quaz p̄supponit' nullo
vmq; fuisse p̄ccō sedataz. nec ve/
niali. nec originali. nec actuali. cur
dnāte sunt ei multe passiōes. do/
loris et lāguoris. Nō em̄ p̄t r̄ndē

coiq.

ri q̄ hmōi passiōes dispensatiua
volūtate. sicut xp̄s assūperit. nec
solis fuit subiecta passiōib' in vi/
duplici. s. cupiscibili et irascibili
q̄n etiā habuit ignorātiā in rōli
dū putauit filiū p̄ditū. et dū loq/
ret inuēt'. nō intellexit q̄d diceret
In his q̄ p̄ris mei sūt oportz me
esse. Tu his itez p̄trāsitis. q̄ repe/
riunt vtcūq; tractata. remanet p̄/
posito n̄fo cōfinis dubitatio. **S**i
maria ab istāti oceptōis sue hūit
p̄fectū vsū rōis. sup sensualitatez
vt nihil apprehēderet. nec in app̄/
hēsis moueret sine iudicio rōis ei/
iusdē. **A**lioqn nō fuisset in ea stat'
nature integre p̄mit' institute. q̄
stibat vt nihil app̄hendēt vel ap/
petēt nihil exēq̄ret sēualitas nisi
p̄uio iudicio rōis. et ita fuisset ma/
ria nō sine p̄ccō saltē veniali. q̄le
habēt pueri ceteri etiā vni' diei.
qz preuenit in quolibet tali mot'
sensualis qui impedit iudiciū rati/
onis. **M**agister Arges vehe/
menter nedū in isto q̄d opponis.
sed in filib' multis vt de paruulis
si stetit adāz remanēt par du/
bitatio. **N**on em̄ videt q̄ statim
nati cum iusticia originali vel in
vtero positi viguissent iudicio ra/
tionis sicut in etate p̄fecti. neq; cū
dormiebant. **D**eniq; non appa/
ret q̄ eua potuerit libere non au/
dire serpentem exterius suaden/
tem. nec ita semper auertere vi/
sum. quin aspiceret obiecta visibi/
lia. et in aspectis moueretur vt

tractatus

videret lignū qđ pulcꝝ erat visu et ad vescendū suauē. **D**iscipul^l Si prim^o status permansissz nō oporteret dicē pueros fuisse natos etate pfectos nec tñ sensualitas rebellasset in eis iudicio rōis qđ caruisset etas ista. non em̄ fomitem captiuatē in legē peccati sensisset vt paruuli nri. Saluaret ita de nostra virgine maria in infantia qz vel oino fomite caruit. vel vsus et stimul^o ita ligat^o fuit. vt nihil aduersus rōem pualeret.

Mg^r Scio talia posse dici. sed an satisfaciant exēplo pposito nō est oino perspicuū. Amplioris fuisse pziuillegij. si marie anima simul vt creata est infusaqz corpⁱ pparato pfecto gauisa fuisset vsu rōis nō dicim^o cū gr̄a. Sic em̄ aliqui non penit^o improbabilē posuerūt vsuz rōis acceleratū in Jobe dū exultaret in vtero. et dū circūcisōis tpe mirabant insipientes Quis putas inquit puer iste erit. Et em̄ man^o dñi potentia. scilz miraculoꝝ opatrix erat. cū isto.

Discipul^o Dixisti de pmo gradu hoim. qui vt sic cōsiderati sine vsu rationis oparantur iumentis insipientib^o imo iam ex infectōne peccati deteriores iumentis cōditionis. nisi gratia saluet et iuuat. **D**ic nunc de gradu scđo quo puer. habet vsum nedum anime vt sensualis ē sed vt rationalis.

Mg^r Preassūpta similitudo. de pedagogo. dat intelligi statū. illum

v.

et magⁱ. hec manifestat in tertio qđ simul addit libertas spūs.

Dant doctores per allegoriam triplicis hui^o grad^o noticiā in tētatōe p̄ima. **U**bi fuit serpēs qđ sensualitas instigans rōemqz p̄ueniens. fuit eua quasi iam hñs rōem. sed viro minorem. fuit adā p̄fectus in mente et spū. cuius erat dirigē mulierē. **D**iscipul^o **S**entio mariā materiā hāc intētibilem in lōgi^o **D**ic modo modū quo tētatur in tētatōib^o. nunc ab infima parte aie. vsqz ad sup̄mam. nūc ordine conuerso vel vtrobizqz p̄ nouez gradus qm̄ aia apprehēdit. mouet et exequitur. **D**einde ratio sic apprehēdit mouet et exequit. **D**emū sic in spū fit apprehensio motio et executio.

Vertamus ordinez a sūmo deoz sū. apparebūt duo p̄cessus. tanqz in angelicis ordinibus. **M**g^r **C**onsiderate notasti p̄cessū. quez ad alios t̄minos posuim^o sub eadem sentētia deducē **I**n adimplētionē siqdem diuinoꝝ p̄ceptoꝝ que via sūt ad vitaz cōtingit quadrupler habitudo. **P**rima est apprehensio per spm̄ fidei inspirantem formatum. qđ spūs p̄mo. iudicat p̄cepta esse adimplēda. qđ a iussa a deo. **S**cđo mouet p̄ valitudinem et charitatem vt implet ista. **T**ertio p̄cipit rōi et aie sensuali. quatenus exequatur ista **S**ūt in ratiōe facilt̄ subinde tria illa velle. consentire. p̄cipere.

Super Magnificat

Sed aia sensualis. et si cōsentiat. velit et exequat. cōsentiēdo volendo et exequēdo. hoc tñ est frequenter cū remurmuratiōe quōdam. et renūsu ppter annexas passiōes distrahentes aim ne cōdelectet spūs et rōi in h tñ dum agitur sufficit ad salutez. Sūt em̄ priora nostre supposita voluntati. vltimū h neq̄ q̄. qd̄ est cōdelectatō sensualis in via mandatorū. Hinc iugum dei suauē. Hinc on⁹ dei leue fit ei molestū et graue. **D**iscipul⁹ Experiiri cogimur assidue rixam istam dū passionabilr afficimur ad varia. dū iudiciū rōis dū libez mētis arbitriū cōformans se legi dei lex mēbroz tyrānica. conat̄ auertere cui⁹ q̄rimonie. plenas paul⁹ reliquit eplas **S**z dic̄ interim qd̄ in hac pte aia marie fecerit. aut senserit. qd̄ insup ab alijs faciēdū censueris. **M**ḡi Accipe cōsideratiōes duodecim **A**ia marie. nūc est gloriose magnificata. vt nihil apprehēdat nihil affectet nihil exequatur. contra vel p̄ter iudiciū rōis et spūs sed neq̄ p̄t lege stante **H**ec itaq̄ lex b̄titudinis eterne. vt sicut deus est omni in oibus **I**ta stat in beatīs. aia cōiuncta libertati spūs. qui adhēt deo existens vn⁹ cū eo spūs. **E**xtenditur hec libertas spūs. nedū ad ratiōem inferiorem. nedū ad aiam sensualem resūpto corpe sed ad oēm generaliter in hoīe beatificatio motionem. **S**oluant̄ p̄inde

clē

multa que de beatīs. taz hoībus q̄ angelis queri solent **Q**uō loquūtur. qualiter illūinant̄ et illūinant. qñ volunt et qñ nolūt **D**atur insup intellectus subtilior. de primi stat⁹ impassibilitate. non q̄ non potuit pati. sed potuit a passiōe saluari a dei potentia et angeloz custodia a pp̄ia iusticia et clarissima industria. **D**eniq̄ a loci conuenientia. cū dñatione sup se perfecta. et super irrationalia vniuersa. **A**ia marie dū viatrix erat. ita fuit magnifica. vt in nullo moueret̄ contra iudiciū ratiōis et spūs. **S**ed neq̄ poterat post filij conceptiōem lege stante **C**onsequitur hec veritas ex dicti. doctoz. ponentiū ip̄am nullatenus venialiter deliquisse. qd̄ saluari non posset si non habuisset oēs motus nedū spūs et rōis. sed aie sensualis subditos rōi. vel nō cōtrarios neq̄ p̄ueniētes rōem **D**ū aut̄ rō sopita erat et in suo impedita iudicio sine culpa sua. put̄ euenit in sōno nō oportz tales mot⁹ p̄uenisse iudiciū rōis qd̄ p̄ tūc nullū erat. **F**acit exēplū p̄positū de pedagogo si sine culpa fuerit absēs vel inclusus vt paruulo cōsulere nō valeat **S**ic soluit̄ qd̄ adā vel maria somnando non errauit. **A**nima marie dum viatrix erat potuit apprehendere tētationes forinsecus immissas sicut anima christi. sed nullo modo fuisset mota passionabiliter

tractatus

per eas absq; iudicio rationis .
Poterat sane prin^o eas dñdica
re atq; repellē **P**oterat non mo
ueri scdm eas. ad libidinē vel ad
iram vel ad supbiam. ipfis etiam
in apprehensioe duratib⁹. qđ val
de secus in nobis est nō potētib⁹
ad apprehensioem hmōi non mo
ueri. non tñ hoc semp fit cum de
mēto nro. sed si psterim⁹ absq;
cōsensu rōis et spūs redūo abit in
meritū. qñq; repugnando viris
vt diffugiat. qñq; nō repugnādo
sed fugiendo vt ibi **F**ugite a dia
bolo et fugiet a vobis. qñq; non
curando sed irridēdo poti⁹ et vī
lipēdendo diabolicas immissio
nes. qles sunt blasphemie abomi
nabiles et horrēde immissas. qñ/
q; purissimis atq; sctissimis. q̄s
magis oportet irridē q̄ horrere
Elicitur ex his quēadmodum
victoria castitatis et hūilitat. in
maria. non fuit absq; pugna ad
q̄lem iugiter attingē nos monēt
Petrus et paul⁹ qm̄ aduersarius
vester diabol⁹ circuit q̄rens quē
deuoret **N**ec ignoraē ouenit astu
tias ei⁹ cui mille mille nocēdi ar
tes sed cōfidam⁹ q̄ ples nobiscuz
sunt. si toto corde suis innitatur
auxillijs **M**aria marie duz viatrix
erat cogebat nēitate naturali mē
ta pati cōtra naturalē inclinatio
nem suā. sed non cōtra rōem vel
spūm fuit iste stat⁹ marie singula
ris. inferior q̄ status brōz et xp̄i
dū mortalis erat. fuit supior ad

v.

alterum cuiuslibet hōis viatoris
statum. quamuis hoies possent
iuxta cōsideratiōem pcedētem vt
passionibus illatis ab intrinse
co virtuose negociari cū deo. to
lerādo eas tāq; iusto iudicio mis
sas vel pmissas ab eo vt in **J**ob
et in paulo et in oib⁹ generaliter
martyrib⁹ **E**uenit at vt q̄ sūt his
passiōib⁹ inq̄tiores et min⁹ in a
nima sereni sint in opib⁹ mādato
rū iplendīs fortiores q̄ pstat vbi
delicat⁹ nē cōtēplati⁹ deficiēt. **I**m
passibilitas aie p hūanaz indu
striā non p̄t acq̄ri. neq; p dñtes
cōsuetudinales a p̄bis positas. **L**ex
itaq; carnis q̄ fomes d̄r semp in
troisus heret scdm theologos q̄
lex cōpesci paulomin⁹ p̄t assuefa
ctiōe cōtraria. nō euelli. **S**atagen
tes in oppositū. p̄sūptiōe spūs sui
p̄strati sūt poti⁹ q̄ deuenerūt ad
intētuz finē. siue fuerūt stoici p̄bi
vel platonici vel q̄ mirabili⁹ epī
turi. p̄mittētes ad hāc deducē
serenitatis voluptatē. detrahētes
cupiditatib⁹ seu passiōib⁹. non il
lis adificiēdo maliciam vel fo
mentum **I**mpassibilitas anime
tanto proxim⁹ habetur ceteris
partibus. quāto spūs et ratio fue
rint in suis actibus bonis. et ha
bitibus fortiores. **D**educitur **S**
ex eadem causa qua ponitur im
passibilitas beatorum in resum
ptis corporib⁹. que cōsurgit prin
cipaliter ex plenitudine dñatiōis
spūs et rōis supra corpus.

super Magnificat

Impassibilitas anime nõ requiritur in hac vita p̄ persecutiõẽ felicitatis eterne. Manifestat hec gr̄a dei tanq̄ iugũ suauẽ et onus leue. q̄ subito pessimos et inueteratos diez maloz iustificat. et p̄ baptis mũ et martyriũ p̄uehit ad celos. Hęc nõ intellexerũt gr̄am et purificatiõem sp̄s. hoies illi sine xp̄o sicut nec haberi p̄t sine xp̄o. qui eã cui vult. et q̄ cito vult cõi cat. **D**atuit in illo latrone benedi cto comite suo in passione et re/gno. **I**mpassibilitas nec in via p̄t haberi. neq̄ in patria. sine sta bilimento gr̄e. **J**urta illud bonuz est gr̄a stabiliri cor. **C**õfunditur in B iurta qd̄ p̄actuz est. p̄han / tũ non nulloy vanitas p̄sumenti um per theletas. seu purgatiões aliq̄s sacrilegas. sic a passiõibus absolui et virtutib⁹ armari mora libus q̄ in exitu mortis aia libe / ra scandẽt celũ. **Q**ualia dixerunt porphiri. plotin⁹ et apollonius teste Aug. x. de ciuitate dei. **D**o / nit et aliud sile. **A**lbert⁹ in fine de intellectu et intelligibili. **P**assi / bilitas aie fit sepe occasio virtu / tis exercende sicut patuit in aplo paulo. **D**eclarat insuper ex utili / tatib⁹ per tentationes varias p̄ / uenientib⁹. q̄s esse cũ passionib⁹ nemo nescit. **N**ũ qui nõ. est tenta / tus qd̄ scit. **E**t p̄ multas tẽtatio / nes oportet nos intrare in regnũ dei. **Q**uo circa concludit ex p̄ / missis atq̄ subsequẽtib⁹ doctrina

cx

saluberrima q̄ non ex ablatione passionũ aie. sed ex obfuatione. m̄datoroz dei. debz sumi religiosi. p̄fect⁹ argumẽtuz. **H**oc etiaz in missaz celebratiõẽ locũ hz vt ce / lebratur⁹ nõ tãtundẽ inẽroget. si sibi deuot⁹ appareat recollectus et tranq̄llus. q̄ntuz si p̄cepta ser / uauerit dei. et seruare p̄ponit. nõ iurta p̄p̄riã estimatiõẽ. sed regu / laz euangelicã a sc̄is p̄fib⁹ decla / rataz. **S**i qd̄ in sentimẽtis suauib⁹ ei additũ fuerit. lucro deputem⁹ sicut vltra panẽ. deputam⁹ vini q̄si pitãtiãz vel saporis odimen / tũ. **P**assibilitas aie. nõario cũ gitor p̄nti vite mortali. nec aliq̄ min⁹ in oẽplatiua q̄ in actiua. tã exteri⁹ q̄ interi⁹. taz in bonis q̄ in malis. licet diuersis finib⁹. et me / ritis. **P**robãt hec exẽpla beatoz p̄cedentiũ. cũ experiẽtia p̄ntium. **D**ispensat et hec de⁹ frequẽter. vt nõ apponat se hõ magnificare su per trã. **S**i deuotis p̄mittit aliq̄ talis apparẽs deuotio in laqueũ in retributiões et in scãdalu. **D**e / ve. nobis ab B scãdalo. **Q**uid B nobis erit tutũ cũ nec tuta sit ip̄a deuotio. **P**assibilitas debz a m̄ / tis viatorib⁹ tolerari poti⁹ q̄ vt excutiãt eniti. **D**iuisiones itaq̄ gr̄az sũt. sicut et administratiões in quaz aliquibus expedit passi / ones anime cũ virtute et ratione misceri. vt in bellãtib⁹ pro re / publica quo ad irascibilem. et quo ad concupiscibile in p̄ozatis.

tractatus

filioꝝ pꝛeatiōi vacare debētibꝫ
Et ita de multis q̄ vitam actiuaz
respiciūt. In quibꝫ malꝫ est d̄tud.
meritū q̄ venialiū passionū detri
mentū. **M**assibilitas aie obsta
re solet pl̄imuz q̄rentibꝫ otēplati
onez. et suauitatem d̄etis interne
Cōsonat ois doctrina scōꝝ q̄ re
gulariter ad otēplatiōis d̄ctem
nemo puenit nisi passiōibus edo
mitis in aia et si non radicē euul
sis. Et hoc quō fiet cōueniētꝫ an
in solitudine an in multitudine spe
cialis ē cōsideratio. Sed non oēs
capit otēplatiōis donū in se p
oplexiōe vel statu. cōditōe vel of
ficio. **D**iscipulꝫ Gratꝫ mihi est
ternariꝫ iste. q̄aternaz cōsiderati
onū. Et q̄uis vt inferis nouissime
non oim sit p̄fectam querē passio
nū mortificatiōez. sicut nec altitu
dinem otēplatiōis. Nihilominus
audire cupio de fructibꝫ mortifi
catiōis h̄mōi q̄renus istos cōcu
piscē et si non obtinē. fas mihi sit
Mḡ Assignabo duodecim v
tilitates ex cantico marie sūptas
non eas p̄sequēdo. sed p̄d̄ctam
annotādo paucula que latiꝫ ali
bi legere et si deus sensum aperu
erit viuatiꝫ experiendo potēis in
telligere. **D**iscipulꝫ Ut placet.
Mḡ Consequitꝫ ad edomatio
nem passionū in aia surta decur
sum cantici canticoꝝ marie. p̄mo
altioꝝ. latioꝝ. sublimioꝝ et alacrioꝝ
d̄nī magnificatio **C**ōsequitur
sc̄do locū d̄ioꝝ. in deo. salutarī no

v.

stro sp̄s exultatio. **C**ōsequitur
tertio p̄fūdioꝝ. quā respicere di
gnabitꝫ d̄ns hūiliatio **C**ōsequitꝫ
quarto p̄fūdioꝝ ad b̄titudinēz
approximatio in edificatiōez alio
rū d̄antiū laudē deo **C**onsequi
tur quinto diuini nois in se apud
alios sanctificatio. **C**ōsequitꝫ
sexto copioꝝ dei per generatio
nes et generatiōes se timētes mi
sericordia. seu miseratio **C**onse
quitur septimo mirabilioꝝ et gra
tiosoꝝ et cautioꝝ cōtra sup̄biam
cordis et mentis dispersiōez quā
seuera diuini brachij potentia fa
cit. vnitio cordis seu recollectio.
Cōsequitur octauo. p̄cellioꝝ
et cellioꝝ. depositis de sede sua su
perbis passionibꝫ et demonibus
hūilium affectioꝝ et aiaz subli
matio. **C**ōsequitur nono opu
lentioꝝ suauioꝝ et diuinoꝝ eluriē
tium iusticiaꝝ repletio. dum diui
tes sibi dimittuntꝫ inanes omni
bono. **C**onsequitꝫ decimo mise
ricordioꝝ istoꝝ qui fide et moribꝫ
sunt israhelice. pueri susceptio.
Cōsequitur vndecimo per eiꝫ im
petratiōez. diuine misericordie su
per nos amplexās recoꝝdatio.
Cōsequitur duodecimo per sp̄i
ratioꝝ oim que locutus est deus
ad patres nostros p̄phas et do
ctores reſeratio. **D**iscipulꝫ Pre
ciosos elicisti fructus pueniētes
ex mortificatione animalis affe
ctus. cum appenso sp̄s studio.
Nos istoꝝ participes fructuum

Super Magnificat

faciat in terris. qui p̄ficiant̄ in ce-
lis ubi de⁹ q̄s p̄destinanit voca-
uit. iustificauit. magnificauit glo-
riose cantātes in id̄ ip̄m Magni-
ficat aia mea dñm. **M**ḡ fecit
tibi magna qui potēs ē o maria
fecit ⁊ tibi magna sc̄m̄ nomen ei⁹
Nomen et verbū fidei q̄d et cui
credidisti o btā et beatificāda p̄
oēs generatiōes. **N**ō es ingrata
benefic̄s dei. cōfiteris illa. q̄ten⁹
vñ exēūt flumina grāz̄ illic reuer-
tant̄. **D**iscipul⁹. **A**ffer rōem q̄
re mariā btām dicēt oēs genera-
tiōes. **M**ḡ Dabit̄ ex fine rō.
et ex affinitate. qm̄ mater ē illi⁹ q̄
fecit oēs generatiōes celi et terre
et oim̄ q̄ in eis sūt **I**deo iure dici-
tur mater pietatis. et cōsequē⁹ ois
diuine magnificatiōis laudis et
glie. **D**iscipul⁹. **Q**uo pacto sic?
Mḡ Mirabilis accipiat̄ deu-
ctio. sed vera **I**taq̄ pietas ex affi-
nitate et affinitas ex generatiōe
cōsurgit. **E**st em̄ pietas in genere
q̄dam amor pueniēs inter aliq̄s
ex radice vel causa cuiusdā affini-
tatis mutue. qualis est inter parē-
tes et filios et ecōtra. qualis in-
ciues et ciuitatez suā vel patriaz
q̄lem p̄terea nos dicimur h̄re ad
deū prēm n̄m et dñm. q̄ vicissim
pius erga nos esse laudat̄. quia
posseidit. fecit et creauit nos. **I**n
pietas de qua magis ad p̄positū
q̄ cōcernit mutuā dei ad nos ha-
bitudinez describi p̄t **P**ietas est
amor pueniēs. eo q̄ dei gen⁹ s̄

cei.

mus. capaces atq̄ participes ei⁹
Fūdat̄ in hac pietate q̄libz̄ alte-
ra sicut a diuina p̄nitate. ois p̄m
apl̄m p̄nitas in celo et terra no-
minat̄ **C**ū ergo btā n̄ra sit mater
hui⁹ p̄ris n̄ri cōsequens est vt sit
m̄ pietatis et origo ei⁹ **E**st vero
pietas ex affinitate q̄ finē dicit̄.

Discipul⁹ **P**lacet deductio.

Mḡ Quāto magis si vltra pro-
gredimur. attendētes illud p̄cla-
rissimū de se et a se p̄couiū. **E**go
mater pulcre dilectiōis et timor̄.
et agnitōis et sc̄e spei **I**n me ois
grā vie et veritatis. **D**iscipul⁹
Elucida distincti⁹ **M**ḡ **D**escri-
psim⁹ pietatē q̄ est amor pueniēs
eo q̄ dei gen⁹ sum⁹ et capaces e-
ius. **N**ulla dō pulcrior dilectio q̄z
in amore fūdata et talis pietat̄.

Discipul⁹ **A**ssentio **P**oce quid
sit mater timoris et sc̄e spei. conue-
nit em̄ materie quā de passiōib⁹
mō tractabam⁹ **M**ḡ **C**onuenit
scio. p̄pterea nō insci⁹ aut impui-
tus hec induco. **S**i q̄dem amor ē
origo cuiuslibet affectiōis alteri⁹.
Est aut̄ maria m̄ pulcre dilectio-
nis. sic igit̄ n̄ce est. mater timoris
et spei et leticie et doloris. q̄lis ē
illoz̄ q̄s beatificat lugētes filius
ei⁹ **D**iscipul⁹ **N**ō habeo quid
cōtradica. **M**ḡ **C**ōuerte nūc re-
cordatiōem tuā ad tractata p̄us
in p̄ma cordula p̄ris psalmi ma-
rie decacordi. et lati⁹ in libro de
canticis inuenies fecundū pie ex-
ercitatiōis et cōsolatiōis instrumē

Tractatus

tū sub figura multiplici. **D**iscipul^o Scio qđ suggeris. sed nescio si curiosa magis qđ officiosa reputabit hmoi figuratio difficilis scribentib^o fantastica meditātib^o vana deuotis. Quid ad nos inqunt de figuris et notulis ambulare qđretib^o in simplicitate cordis?

Mg^r Nemo quēpiāz cogit Scio mihi. p̄fuisse pro fastidio. ex varietate tollendo. pro recordatōis facilitate. pro sentētiāz multiplicitate. Constituit em̄ figuratio. nō vt māsura semp sit in imaginatiōe sed qđ ad intelligentiam purā forti imaginatiōe trahenda est fantasmātib^o supatis. **D**iscipul^o Arduū istud nimis atq; rarissimū. **M**g^r Vanū est nobis fateor ad B̄ ipsū ante lucē spūs sc̄i sugē. fiat qđ sequit̄. Surgite postqđ sederitis qđ māducat. panē doloris **D**oleam^o prius in mortificatione vicioz^o passionū moderatiōe **T**ollant si placet p̄tractationes lineaz. deē ordo sentētis vob^o et t̄minis. .a.

A .e. gaudiū .o.
E. J. O Spes .i. pietas **T**imor
V .v. Dolor.

Parum refert ordo talis a cruel. vel rote figuratiōe Sufficit tñ nobis ad om̄e canticū spūale talis ordinatio. **D**iscipul^o Delicat^o esse videbit̄ qui respuet **M**g^r Ecce vides ostitutā in medio pietatem qđ q̄tuor ex equo respicit alias affectiōes q̄ten^o cor pie gau

D.

deat. pie speret. pie timeat. pie doceat. Quisq; h̄ seruauerit. secur^o sit virtuosus est. **P**saltes est dñi in psalterio iocūdo. cythara. in cō generali musico instrumento. cū cātico symphonia et choro **D**iscipul^o **F**ac ergo manifestum **M**agister **D**escriptio pietatis facit illud perspicuum. Sane si pietas hōis ad deū ē integer amor ad ip̄m. eo qđ ip̄s gen^o sum^o capaces eius atq; participes **S**ubsume descripiōes alias vtilēs nimis. **P**ietas dolens ē affectio p̄ueniens ex cōsideratiōe diuiniōnis ad deū. **P**ietas sperās est ex affectiōe primādi deo vel herendi. **P**ietas timēs. ex renisu et fuga elongatiōis a deo. **S**i semp vno pio qđ tenore fiat circa pietatem circuit^o sequit̄ armonia. i. ad vnitatem resonātia suavis et secura qđ tpata. **S**emp em̄ et dolor erit gaudiosus. et gaudiū dolorosū **S**pes timozata. et timor non desperās imo q̄libet mixt^o erit cum q̄libet. **F**iat insup mirabili tēperie quasi cōplexio mixti vni^o tēperati p̄pter vniōem in centro pietatis. quasi in vita cōciliante cōtrarietate **S**icut si hmoi cor. n̄ario est in moribus suauissimū. velut hūoribus tēperatis **S**ic in vita moralis simul et meritoria viuax et iocundū. semp ex equo gaudēs. tristis. sperās. timēs. **A**t cōtra si pietas abscellerit. defluēt iste passiones. armonia dissipabit̄ tanq; ab ho

Super Magnificat

rologio sine pondere sine modo. vel ordine tanq̄ postremo decor a cadauē sine vita. Obuiabit ista rotatio sēualis. regulari q̄lez di/ rim^o circulo rōis. **D**iscipulus Speciosa sūt ista dū audiunt. sed impet^o obliqui circuli. sensus de/ orsum iugiter ad tpalia se depri/ mens vehemētor impellit et cir/ cuit. **M**gr Non clam me ē. sed vincē. sed obfistere scdm pietatez hoc opus. h̄ labor est. m̄re pieta/ tis adiutrice. Porro si scire dele/ ctat q̄o sit magnificare dñm q̄o exultare in deo salutarī n̄ro cum oibus ad collaudatiōem spectan/ tibus in hymnis et canticis. q̄o lucidius q̄ ex pietatis ratioe de/ scriptiōes assignare. Quid est ma/ gnificatio dñi si queritur. **D**ic q̄ ē spēs pietatis corde ore vel ope pueniens ex cōsideratiōe vel pre/ statione diuine magnitudinis et maiestatis sui dñi. **E**st em̄ maie/ stas q̄i magnitudinis stat^o. Quid exultatio spūs in deo si queritur dic q̄ est pietas prestans in gau/ dij signo quoniā deus est saluta/ re n̄m. **D**ic itaq̄ cōsequēter ad in/ terrogatiōes de benedictiōe id ē bona donatiōe. de gr̄a actiōe de adoratiōe. de latria. de religio/ ne. de tubis ductilib^o. de cordis et organis. qm̄ hec oia sūt pietas ad deū talib^o signis et indicij se/ prestans. **E**st autē pietas vt dixi/ mus ad deū amor integer. eo q̄ dei gen^o capaces et participes e/

.cxiij.

ius sum^o. **D**ignatur h̄o de^o vicis/ situdinem ad gen^o suū refundere imo puenire in benedictiōib^o dul/ cedinis. maxime per incarnatio/ nē p̄ qua cecinit mater ista pieta/ tis canticū suū nouū Magnificat aia mea dñm et scm̄ nomē. de q̄ supest non colloquēdo. sed disse/ rendo subire tractatū. **T**u interim silueris. **D**iscipul^o Supest ali/ ud special^o insinuādū. fundamen/ tuz. qua rōe btām n̄am. dicunt oēs generatiōes. **M**gr Ratio iam p̄tacta est ex fine. oēsq̄ ge/ neratiōes sūt affines ei nō q̄lis/ cūq̄ sed vt matri. **D**ebent idcir/ co cognoscere beneficioz largi/ tiones. ex ipsa p̄cedere. hec autēz recognitiō ē sua benedictiō. **Q**ua in re dices ea q̄ sequūtur. **D**icit q̄z oēs generatiōes. btām dicūt ma/ riam. sicut ad ipsam oēs h̄nt pie/ tatem saltem naturalem. **R**atio qz naturalem h̄nt amorez om̄es generatiōes ad eā. scdm genus suū p^o dñm n̄m. **I**hm xpm. **D**ei quidez m̄ est effecta. **C**lamat id circo. **V**enite ad me oēs qui con/ cupiscitis me. et a generatiōibus meis adimplemini. **E**t iterū. **M**e/ moria mea in generationes sc̄lo/ rū. **S**icut misericordia dei est ap/ genie in progenies timētib^o eum. **D**ic q̄ generationes hoim. dege/ neres sunt habende. q̄ mariā nō pie colūt nec btām spontanee re/ cognoscunt. **A**dditur spontanee qz velint nolint. ipsam naturali

Tractatus

pietate venerantē et colūt quē ad/
modū. de demonib⁹ ait **Jacobus**
q̄ credūt et extremiscūt. **Dic** p̄te
rea q̄ ab initio et ante secula cre
ata sit hoc est p̄destinata causa fi
nis ⁊ affinis oīm generationum
q̄ debēt iō recognoscē et benedi
cere gen⁹ suū. imo regeneratiōis
initiu⁹ p̄ x̄pm **Dic** q̄ apud gene
ratiōes seculoz generatio p̄terit
et generatio aduenit. **Ipsa** dō est
terra p̄manens de q̄ veritas or
ta est q̄ manet in eternuz. **Dic** q̄
nobis oibus affinis est velut in
oīm genere affinitatis ista. quam
benedicūt et beatificāt oēs gene
ratiōes **Est** soror ab hūana sp̄e.
est mater ex n̄ra p̄ filiū regenera
tiōe. **Est** cognata cū angelis ⁊ no
bis. ex similitudine intellectualis na
ture. **Est** vnū cor nobiscū. vna a
nima. vn⁹ anim⁹ et vn⁹ sp̄s ex dī
lectiōis obligatiōe. **Dic** q̄ p̄in
de fiduciā magnā habem⁹ adire
in oīb⁹ n̄citatib⁹ nostris. sue thro
nū pietatis **Plane** despiciē nō p̄t
gen⁹ suū q̄ mater ē pietatis cui⁹
origo p̄gredit̄ ex generis vnita
te. **Discipul⁹** **Gratis** ita dicere
desidero gratis affecto colē bene
dicere et p̄dicare btām et beatifi
cādā p̄ oēs generatiōes qz fe
cit ei dñs magna qui potēs est et
sc̄m nomen. ei⁹

Sequitur altera parti

tio siue dialog⁹ de scō nomine
dei. vbi de triplici noticia dei
per notulas i. r. h. j.

o.

Prima notula

Magnificat aia mea dñm
quia fecit mihi magna q̄
potens ē et sc̄m nomē ei⁹
Magna sūt et magna nimis o
virgo beata. q̄ fecit in aiali por
tione dñs p̄ incarnatiōez sui. duz
supuenit sp̄s sc̄s in te secūdans
nedū in mente sed in corpe. et vir
tus altissimi. obūbrabat tibi. tam
in corpe p̄ extindōem fomitis q̄z
in mente p̄ infusidē effectualem
nois sui vt experimentāl̄ agno
scēs. o sancta sc̄az. qz sc̄m nomen
eius. **Sc̄m** nomen. impollutū. in
cōtaminatū d̄secratū d̄firmatuz.
sine terra sine cōcretōe materie. ⁊
ab oīm p̄sius impuritate liberuz
et alienū. **Sc̄m** nomē illi⁹ q̄ dedit
filio tuo **Ihu** x̄po nomen salus
Raz ideo **Jesus**. a deo et angelo
et hoīe noiatus est. qz saluū faci
et p̄p̄m suuz a peccatis eoz. ipso
dicente. qz nemo venit ad pr̄ez ni
si per me. **Sed** obsecrat te bea
tā. cui fecit magna qui potēs est.
obsecrat te paup̄ exul et aduena
non abscondas **O** pulcherrima et
prudētissima feminaz nomen i/
stud sc̄m filij tui qui fecit tibi ma
gna qui potēs ē. non sileas a me
neqz taceas a me seruo tuo. ⁊ pu
ero tuo. **Eupis** glificari nomen i/
stud p̄ te inde gliaris te btām dī
ci p̄ oēs generatiōes. nō p̄pter te
sed p̄pter natū de te. hortaris cū
psalmista et dicis. **Magnificate**
dñm mecū et exaltem⁹ nomen ei⁹

Super Magnificat

in ipsū. **C**onsci^o est et testis me^o
fidelis in celis dñs. qui tecū ē iaz
non in vtero carnis carnaliter s̄
spūaliter in vtero tā corpis q̄ a/
nime. **C**ōsci^o inq̄z qz studiose me/
ditata ē mens cogitare qd̄ et q̄le
esset nomē sc̄m ei^o. nō qd̄ est ap̄d
se. qz nec possibile nec fas. istud
mortalem inquirē. sed ap̄d crea/
turam suā. imagine sua notatam.
et sui capacē. qre me creaz̄ digna
tus ē nō meo merito. **Q**uid enim
merēi potui p̄susq̄z in eē fui? **S**cri
psit de divinis noib^o collaudator
tu^o dionysi^o diuin^o. **O**btā p̄ oēs
generatiōes. hebreoz̄ grecorum
latinoz̄. q̄ oim generalr nationū
et linguarū. **S**cripsit et docuit q̄
noia. s. dei sumunt̄ ex triplici via
seu osideratiōe. **N**ia cālitate. et
symbolice silitudinis ex sensibili/
b^o. **N**ia supeminētie ex intelligen/
bilib^o. **N**ia abnegatiōis p̄ super/
mentales excessus. **D**ic obsecro
mihī. dic benedicta inter oēs mu/
lieres. **D**ic vbi pascat. vbi cubet
dilect^o tuus iste ex dilecto dilect^o
amic^o tu^o. dilectus et amic^o per a/
morē. **T**rahe me coraz te. p^o eum
in odorē vnguētoz̄ suoz̄ simul et
tuorū. qm̄ oia sua tua sūt. tibi nūc
est oia in oib^o q̄ cubat et pascitur
in lectulo florido mētis tue. et tu
in secreto cubili maiestatis sue a/
pud prēm qui fontale principiuz
est toti^o diuine maiestatis. **I**bi pfe
cto dom^o m̄ris sue **I**bi cubiculum
genitricis sue. **I**bi p^o deosculatio.

cxliij

nē scām et pudicam docet te. **D**o
ce. tu me que nec ip̄m. nec te igno
ras. doce p̄cor qd̄z q̄le sit nomē
sc̄m ei^o. **D**oce si sufficient̄ modos
cognitiōis explicuit paul^o consci^o
verborū q̄ nō licz hōi loqui. q̄ ex
te muliere dicit ip̄m factuz sub le/
ge. **M**uliere siquidē illa q̄ fas ha/
bet dicere. **E**go. mater pulcre
dilectiōis. cū ceteris in laudē sapi
entie positis. tibi per ecclesiam an
thonomatice et emphasice lauda
biliter attributis. **D**oce q̄so suffi
ciēter. s. et ad plenū nomē dei quē
admodū ab eo sit expositū cū ait
Videm^o nē p̄ speculū et i enigma
te tūc at̄ facie ad faciē. **E**cce sp̄li
cē inuenio nois sc̄i dei ognitiōez
specularē. enigmaticā et faciales
Prima et sc̄da nobis hic cōcedū
tur et nūc. tertia tūc in re. nūc in
spe sola p̄statur. **D**oce si scā peto
si scā requiro que z̄ qualis sit. hec
triplex ognitio. **A**udiaz qd̄ loq̄/
tur in me dñs. p̄ sp̄m sapiētie sue
et tue. sue per essentiā. et tue per
gratiam singularem. **S**emel loq̄/
tur de^o. et id ip̄m non repetit. **H**a
bes legem et p̄phetas. interroga
diligenter eos et dicent tibi. **F**iat
ita. **S**ed assit spiritus tuus bon^o
interroganti. **A**ssit et audienti ne
vel stulte et indignē interroget.
ne responsiones deniqz datas
auribus surdis accipiat. sed obe/
diat sp̄i totiens. incalcanti. **Q**ui
habet aures audiendi audiat.

Tractatus

Nō sic eoz icrassatū nec oclū mēt.
ceci. Audiā videā et intelligā p
disciplinā sc̄pture dicētis .p os p
phetaz .p hoz et theologoz . q̄
admodū notīcia dei que ē nomē
sui multiplici acq̄ritur . quo ma
xime nūc intelligē . resonās illud
apli v̄bum. **V**idem? nūc p specu
lū in enigmate tūc autē facie ad
faciē. Et qz p̄ponit v̄sōis verbū
questio est si oīs de deo cognitio
sit visio . cū visio quelibet videat
esse cognitio . 7 intuitiua cognitio
Multa v̄o sūt noīa de deo q̄ non
significāt ituitiua cognitōem. Est
ergo primū inq̄sitiōe dignissimū
qd̄ sit intuitiua cognitio siue visio
Cognitio intuitiua licet appro
priē visui vel oculo corporali . nihī
lomin? extēdit se ad oēs sen? cor
porales q̄nqz . imo ad oēm vim
pceptiua. **P**ōt autē describi cogni
tio intuitiua . q̄ est simplex et ime
diata cognitio rei sc̄dm obiecta
lē directam immutatiōez in se vel
in p̄pria sua specie. **D**atet descri
ptio qz ouenit oī et soli cognitōi
intuitiue. **D**iffert a coplexis . et me
diatis cognitōib? rez . que nō cau
sant sc̄dm obiectalē et directā im
mutatiōem in se vel in p̄pria sua
specie . q̄les sūt cognitōes abstra
ctē coplexe . vel incoplexe q̄ fiūt p
alienas spēs i imaginatōe vl̄ rōe
reb? absentib? seu nō existētib?
Vidēt autē qz cognitio intuitiua
sic descripta sit idem qd̄ experien
tia vl̄ experimētāl pceptio . seu no

v.

ticia. **P**ossz b̄ n̄ fierari p singulos
sen? . Sed ē dubitatio si cognitō
debeat dici imediata et intuitiua
q̄ fit p p̄p̄iam spēm derelictaz in
sensu . deficiente vel absente obie
cto. **Q**ualiter em̄ dice? cognitio
immediata de re . dū n̄ario req̄ri
tur media spēs? **Q**uō p̄terea dice
tur experimentalis cognitio de re
que absens ē vel q̄ nullo modo ē
? **O**portet b̄ p̄p̄ concordatiā docto
rū de cognitōe intuitiua et ime
diata cōquirere . que cognitō dice?
et q̄re dicat imediata. **P**er n̄ ve
nit ad cognoscendū q̄ et q̄lis . et
q̄t modis visio intuitiua noietur .
Inuenim? autē qd̄ duplex medium
in cognitōe vnū eleuās . alterz cō
tēperās . alterū adducēs . aliō cō
iūgens. **E**xēplū in ostensiōe colo
ris . primo req̄rit lumen mediū . e
leuās potētiam visiuā et ponens
colores in esse spūali . visibili? vi
aphano seu perspicuo. **H**oc autē
mediū nō impedit qn̄ cognitio co
loris dicat imediata. **E**st sc̄dm
mediū cōtēperans obiectū visibi
bile . oculo corporali vt seruetur ar
monia oueniens oculo vt nō ab
excessu visibilis destruat. **P**er pre
terea peruiū 7 p̄spicū nimia radi
atiōe p̄portōez excedat ad ocu
lum. **S**ed nec tale mediū p̄hibet
cognitiōem imediatā dici et intui
tiuam. **Q**uid est mediū tale nisi p
portio coplexiōis organi vidētis
Est mediū tertiuū deducēs obie
ctum ad oclum . qz sensibile possi

Super Magnificat

tum supra sensum non facit sensa-
tionem scdm aristotelē et experien-
tiam. Propterea nōc est spēs esse
medias q̄ deducūt p̄ mediū oue-
niens in contēperatā rem sensibi-
lem ad p̄riū sensum suū. Discu-
re per oēs et singulos sensus et
ita videbis. Sed nec obstat tale
mediū q̄n cognitio sit immedia-
ta et intuitiua. Alioq̄n nulla talis
ess̄ in sensu de rebus ad extra ni-
si q̄ sit de spēs et actib⁹ ad intra
de intelligibilib⁹. vbi bene reperi-
tur aliqua res. immediate agno-
sci per essentiam suā nulla specie
mediante. sed actu distincto a re.
Est quartū mediū cōiūgēs obie-
ctū cū potentia. Vocat̄ at̄ h̄mōi
mediū actus quo res intuitiue vi-
detur forte etiā habit⁹ infusus v̄l
acquisitus pōt dici tale mediū
nisi melius referat̄ ad mediū - ele-
uans. Certū est aut̄ q̄ nec mediū
tale. cōiūgēs potentia cū obie-
cto. reddit cognitionem dici me-
diatā. et nō intuitiuam. vel experi-
mentatiuā. Alioquin nulla crea-
tura habēt immediatam cogniti-
onem q̄ sol⁹ deus est sua cognitō
actualis scdm articulū parisiēn̄ ⁊
veritatem. Remanet tñ ex p̄dict̄.
satis apertis. difficultas p̄dicta
si res possit dici videri intuitiue ⁊
experimentali. dum non est vel
absens ē. Doctrina cōis artistaz
tempore meo non habebat incō-
uenientem hanc positionem. q̄n
sol⁹ absens a nostro emisperio vi-

ceitū

deretur intuitiue per lumen suum
in auroza. quin sonus audiretur
dum non erat. Ita de reliqs sensi-
bus ex quo spēs simplex et p̄pria
erat p̄ns. quasi deducens obie-
ctum ad potentia. Notanter ad-
dim⁹ ad spēm. q̄ sit simplex et p̄-
pria. ne cogamur concedere no-
ticias sensus cōis. et imaginatio-
nis et rationis de rebus ad ex-
tra esse intuitiuas. Est doctor vi-
nus q̄ ponit mediā noticiam. inf̄
intuitiuam et abstractionem sim-
plicem. dicens in casu nostro q̄
noticia que presente obiecto et
causate spēm. scilicet in oculo dice-
batur intuitiua. desinebat autem
esse intuitiua. i. vertebatur in ab-
stractiuam. corrupto seu absente
obiecto. Nilomin⁹ positio p̄or
probabilis est. que non deputat
incōueniens. q̄ res videatur intu-
itiue dum non est. Patet in deo. q̄
omnia ista que non sunt intuetur
Similiter et beati in eo. imo et p̄-
phetica visio de absentibus in
suo lumine magis dicenda videt̄
intuitiua q̄ abstractiua. sicut ⁊ in
angelorum cognitiōe. per inna-
tas a creatione species vel rece-
ptas. Auget vero difficultatez
hanc consideratio perspectiuoz
dicentium visionem non fieri. nisi
sub eversa piramide cuius basis ē
in re visa et p̄ict⁹ aspiciōis in oculo
Rursus defminat decretalis be-
nedicti. q̄ beatitudo formalis cō-

Tractatus

sistit in duob' actib'. qui sunt visio et fructio. sed addit q' obiecta
lis beatitudo est ipse deus. **P**ona
tur ergo p' possibile vel impossi
bile q' abstrahere se deo in rōe ob
iectali q'admodū libere p't. ma
neant illi duo actus visio et frui
tio. nunq' dicitur iste prim' bea
tus. etiā nūc beatas formaliter et
intuitiue. **D**ugetur amplius si cō
siderem' oēm creaturam. q' opat'
ad deum in rōe vestigiū vel imagi
nis. tanq' in rōe speciei represētā
tis deum q' per analogiam. sed
non min' q' radius. q' lumen sol'
operatur ad solem licet non sit e
iusdem sbe cuz sole. **V**idēs igitur
creaturas. et intelligens. i. int' le
gens habitudines hmōi imagi
nis et vestigiū in triplici genē cau
se efficientis formalis exēplāris.
et finis. nedum intelliget inuisibi
lia dei per ea que facta sūt. iuxta
verbum sapientis et apli. sed ha
bebit notitiam intuitiuam de dō
non minus immediatam et p'p'ā
q' habeat oculus de suo obiecto
puta de sole per lumen suū viso.
Hoc nullus videtur concessisse. i
mo damnatus est articul'. q' de
us hic immediate per essentiam
videatur. **E**t si non immediate. er
go nec intuitiue. **A**ddamus
ad difficultatem et contra arti
culum quia existente homine in
prospectu dicimus q' homo vi
detur. constat tamen q' oculus
corporalis non attingit ad sub

v.

stantiam hominis sicut nec ali
quius sensus. **O**portet ergo q' re
feratur ad visioem intellect' visio
substantie hominis vel essētie sue
Ac p'inde ponunt aliqui q' ob
iectum intellectus naturaliter.
et pro statu p'nti est quidditas re
rum naturalium. habita per abstra
ctionem intelligentie vel intellect'
agentis ex fantasmatis. **N**ūq'
ergo agentis hec intellectualis
cognitio dicit' intuitiua. **P**roce
dam' ultra. q' si requirit' et suffi
cit talis abstractio hic nos non
plus cognoscim' substantias seu
quidditates rerū materialium q'
dei quidditatem. nec pl' aiam no
stram q' angelicam naturā. imo
breuiter nihil intelligim' intuitiue
et expimentalr de reb' nisi sola ac
cidentia. nec iā p' intellectū vt in
tellect' est. sed put influit in sens'
exteriores. per se vel p' vires p'pri
as. si ponunt' substācialr ab eo di
stincte. **S**ed neq' poterit haberi co
gnitio simplex et imediata et ab
soluta cuiuscūq' differētie sbalis
imo nec differētijs accidētū. qd
occedit vn' doctoz. **Q**uid p'terea
si concesserim' cū Aug'. q' nō possu
m' hic habere cognitiōez sincerā
de rebus. nisi de luce diuina nun
quid oportebit q' in omni cogniti
one veritat. presertim sincere co
gnoscat' lux diuina saltim in suo
lūie sicut cognoscit sol in oi visioe
corpali colore p' irradiatiōem lu
cis a lūis sol. et ita redibit q' de'

Saper Magnificat

hic intuitiue videt. Deniq; super est exp onendū quōd aplis intelligit dū ait **I**dem nūc p speculū in enigmate. tunc aut facie ad facie q̄ sit differētia inter istas tres visi ones **D**ifficultates iste sunt diu mihi multūq; q̄site. sed nec satis apparet exitus nisi p noim distin ctioem q̄ noia cū sint ad placituz si per ea constet de reb' et senten tīs satis dz esset inquirentibus veritatem maxime p disciplinam et doctrinā sed nō satis ad experi entiam **P**ossūm' itaq; de noticia intuitiua loqui generalit. magis pprie. loqui ppriissime **D**iffinitio nē p̄scriptam. de noticia intuitiua loquēdo scz put visio et intuitio se extendit ad oēm vim pceptiua sui obiecti simplr q̄ immediate vt dicim' vide quō hoc sonat quō redolet quō sapit. **S**ic dz de intel ligente hec dicim' q̄ bene sentit. **E**t inde venit sentētia generaliter **O**mnis pceptio obiecti simplex q̄ immediata p̄t appellari intuitiua siue obiectū sit realiter p̄s in se siue p suam speciem tantūmodo: ipso destructo vel absente quem admodum solet dici q̄ oculus vi det et auris audit res aliquas iam destructas vel ablatas. pro pter species colorū vel sonorum que remanent in exteriori sensu. sicut preactum est. **A**ut si miracu lose visio causaretur a deo in ocu lo vel ab obiecto causata seruare

100.

Et cadent etiam hic exempla de colorib' qui videntur alij q̄ sint vt in iride et in nubibus et in vi tris suppositis obiectis et oculo linea recta visuali. **M**agis prope nominatur intuitiua noticia. que sit obiecto p̄te. et actualiter. im mutante per se vel per suam spe ciē immediate. **E**xemplū comune est in sensibus exterioribus p dif ferentiam ad interiores **P**ropriis sine vero noiatur intuitiua cogni tio q̄ causatur ex obiecto per se ipsam et essentiā. scz absq; specie media. **S**icut em̄ deus intuetur se ipsum sic angeli cognoscunt essentias suas. licet per actum su peradditum. **S**ic cognoscimus nostros actus interiores. sic perci pimus immutationes passionum per ipsasmet passiones actualit. immutantes sine specie media. li cet non sine actu perceptiua me dio. quoniam hoc propriū est so li deo. q̄ sit sua perceptio. **E**li cimus ex premissis q̄ omnis no ticia propriissime intuitiua. ac p̄n de noticia que habetur per deuo tiōem. et vniōem mentis ad deū nequaq; fit aut fieri p̄t sine co gnitōe p̄ua vel comite scdz **Q**ui cennā aut ex perceptione tali cō surgit **A**lioquin in plantis. et in inanimatis poneretur delectatio **S**ed et vt cum pbica rōe loqui nos pateat **F**undemus istud dictum per aliquas veritates.

tractatus.

Dans formā dat consequētia ad formā. **I**sta ē p̄bi et experiētīe. cōsequēns vero ad oēm formā. tā naturalē q̄ realē q̄ intentionalē q̄ spūalem. ponit esse coaptatio vel inclinatio vel appetit⁹ vel affectus spōtane⁹ et suavis. aut volūtas rēdēs in finē suū. **Q**uisq̄ sit iste finis prim⁹ mediat⁹ vel vltim⁹. **C**eterū ne multitudo noim nos impediāt appellam⁹ consequēns illud ad oēm formā. noie amor. de quo augl. **A**mor meus pono⁹. **I**n illo feror q̄cunq̄ feror. **E**st at̄ in omī re pōdus suū. **O**ia em̄ in numero. pōdere et mensura formata sūt de q̄ **J**erothe⁹ referēte dionysio oposuit hymnos amatorios. **C**eterū de mltiplici amoē dei sparso p̄ creaturas de quo boetius **O** felix hoim gen⁹. si vestros animos amor quo celū regitur regat. **E**t diuin⁹. **I**gnacius amore igne⁹. **A**mor inq̄t meus crucifix⁹ est. de quo amore puellule martyres glīate sūt inter tormenta. noiatim **A**gnes et felicula cū ceteris. **E**cce inquit felicula sicut cepi videre amatore meum xpm̄ in quo amor meus fixus est. **I**nde d̄r affectio. **C**ōcludit̄ statim q̄ amor vel affectō aialis. rationalis et intellectualis nō causatur sine cognitione p̄ua comite et consequēte. **O**mittam⁹ interea de amore vel affectu rerū inaiataz. qui vtiq̄ amor vel appetit⁹ consequit̄ formāz naturalē ipsorūz

vi

ad loca sua tāq̄ fines sue obseruationis sicut ignis causas ignē. dat formā suā cū inclinatioē ad locū suū sursum. in q̄ q̄erat. si est. mouet̄ aut̄ si nō est. impedimēto cessante. **R**estringam⁹ ad amore splicē q̄ p̄posito nō ogruit vt oñdam⁹ q̄ de⁹ p̄ amore cognosci nō p̄t sine cognitōe p̄ua et comite. **S**ic perinde palā fiet. q̄ sit et q̄lis cognitio p̄ amore. p̄ experimētalē ei⁹ noticiā. 7 q̄liter intuitiua dici p̄t. **I**taq̄ p̄ceptio amoris vel affectualis vel expimētalē ē p̄p̄issime intuitiua nō q̄dem sp̄ de re dilcā h̄ de ipso amoris actū vel affectū q̄ tendit̄ in dilectū. **S**istat h̄ oro deuota mēs. et attēdat q̄o intendit̄ hec veritas oñdere. **D**icit em̄ duo. **I**nū q̄ amor vel affect⁹ sc̄titur intuitiue. vel experimentaliter. p̄p̄ie et per essentiam et hoc tertio dicim⁹ nisi se coniungat amanti immediate per essentiam suam. et non per alienam speciem non tamen sine actū cognitionis medie inter amantem et amatum quantūlibet amatum sit essentialiter presens amanti. **C**apiamus exemplum primitus de tertio in diuinis et in beatis. **I**taq̄ deus pater non produxit spiritūz. nisi prius origine produxerit verbū q̄d in forma dei est sc̄d̄m aplm̄. **P**orro generādo et comunicādo verbo formam. dat consequētia ad formam. **Q**uid autem consequentius ad formam est.

Super Magnificat

nisi q̄ inclinēt et afficiat ad suuz
p̄ncipiū. et locū generatōis scilz.
quē ad modū expimur i generati
one naturali ignis vel alioz. q̄b̄
p̄ mensurā numerū et formam.
dat p̄odus amoris naturalis ad
locū suū. et hec q̄dē materialit̄ in
immaterialib̄. in spūalib̄ spūalr
sicut in angelis. sic in aia rationa
li imo sicut altiori longe mō in d̄/
bo dīno. q̄d ex forma diuinā p̄/
nitat. sibi cōdicata cōsequēte iclinat
afficiē et inamorat. et zelat p̄ a/
morē suū spiratū. q̄ spūscūs ē re/
dire ad p̄m circulo cōpletissimo
vbi nō differt alpha et o p̄ncipiū
et finis. Et hec circulatio in eñū
est. fuit et erit. sicut p̄ eñalit̄ dat
formā suā filioz cōsequēte eādē vim
spiratiuaz cōdicat filio. p̄ qm vim
spirat̄ cōcordiē spūscūs. amor v/
triusq̄. **R**edeam̄ sup̄ alia duo
dicta. Primū et sc̄m̄. Itaqz 2^m
d̄c̄m̄ ē q̄ tal̄ noticia nō sp̄ ē intui
tiua vel p̄prie expimētalis rei di
lecte. Nō manifesta ē qz nō sēp est
noticia talis simplex et imediata
p̄ obiectalem et immediatam no
tionem rei dilectē sicut supponit̄
et crebro videm̄. Primū vero sta
tim perspicuū est: intuenti descri
ptiōem noticiē intuitiue et experi
mentalis p̄prie d̄c̄e. Nihil em̄ ma
gis imediate. et simplr̄ et p̄ essen
tiam et p̄ obiectalez actū p̄ntiaz
sentit̄ q̄ amor intīm̄ vel affectus
sit iste intellectual̄. sit sensualis. sit
de. re p̄ntē vel absente. vel nō exi

1201.

stēte. **T**ollat̄ attē calūnia sup̄ hec
q̄ d̄r de absentia rei dilectē vl̄ nō
exstia ei. **E**t dicam̄ cū p̄bis et
theologis subtilissimis. q̄d om̄is
res creata habet triplex esse. q̄z
q̄dlibz p̄t dici presēs suo modo.
Habet esse in arte diuina. nec q̄le
cūqz esse sed diuinū et vitale. q̄d
factū in ip̄o scz verbo vita erat.
Et qualis vita? **D**imitz̄ illa q̄ est
lux. vera q̄ illuminat oēm hoīem
veniētem in hūc mūdum. **S**i q̄dē
om̄is creatura est in deo creatrix
essentia. **H**abet sc̄d̄m̄ esse in intel
ligentia angelica s̄m̄ sapiētiam
quam effudit deus super om̄ia
opa. sua q̄ ab initio creata est im
mediate. angelice postmodū de
multis. hoc esse cōdicatum est om̄i
nibus in prima creatiōe et in cō/
sequēti in om̄iū hoīm̄ illuminati
one et plus et minus clarius et
obscurius. **H**abet tertium esse om̄i
nis creatura in p̄prio genere seu
materiali seu spūali. **C**oaptemus
distinctionem triplicis huius esse
ad rem nrām et dicamus q̄ nul
la res amari potest vniuersaliter
loquendo. nisi presens sit amanti.
altero triū modoz p̄cedētium. q̄
referunt̄ ad duos. s. ad modum
p̄ntie essentialis in p̄prio genere.
vel ad modum presentie intentio
nalis seu formalis in sua cogniti
one. **U**nde de? si per impossibile
non cognosceret creaturas ip̄e
nō diligeret eas qz in principio
q̄d est verbū creauit oīa. portās

tractatus.

oia dno virtutis sue. **S**icut in angelis. amor non esset ad alia a se. imo nec ad se nisi tale quod amat et pater esset essentialiter vel intentionaliter diligenti vel cognoscenti. Obsecraret aliquid quod insensibilia feruntur potestate suo ad loca sua. nec tamen ista cognoscunt. Rursus est pater quod habent naturalem formam suam in se ipsis. cui data est et impressa talis inclinatio consequens formam. **U**nec hinc per inconuenientiam. doctor vult totus seraphicus cecidit. quod in omni re sit impressus. quodam motus cognitionis naturalis dirigentis quodam suauiter impetu re qualibet in suum finem sicut in angelis sicut in hominibus sicut in animalibus per cognitionem superadditam. quod formaliter et accidens tale. **S**ic in eisdem quemadmodum in ceteris. impressa est forma essentialis. quod spontanea in brutis. libere in intellectualibus dirigunt in proprium finem. **L**ibertas quod libertas ut arbitraria est non se per se format et inde procedit peccatum quod corrumpit modum spiritus et ordinem debitos addi per habitum et ad virtuosos ad libertatem naturalem. quod licet spiritus in se virgo sit et pulchra. etiam in demonibus violari non possit in essentia sua. precipitatur tamen a domino suo per inobedientiam arbitrarie libertatis. ut non exerceat naturale dominium suum et quo perditur est dominium. **Q**uia in re cecinit nostra tympanistrum dispersit superbos mentem cordis sui. **D**eponens potestates de sede naturalis sui dominium. non per

vi

suam. sed per subditorum rebellionem. **C**onsonat premissis descriptio dionysii de regno dei. **R**egnum inquit est omnis finis et ordinis et legis ornamentum distributio. ubi per totum ornamentum. secundum expositores accipitur inclinatio naturaliter indita. cuiuslibet creature ut obediat suauiter creatori. **J**uxta illud sapientis a philosophia deductum apud boetium. **O**mnis sapientia attingit a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter. **T**empus est et locus ex premissis soluere difficultates tractatas circa cognitionem nominis dei intuitiuam. exprimitur tale et effectuale. sicut orat ecclesia in oratione prentis dominice. **D**eus virtutum cuius est totum quod est optimum insere peccatoribus nostris amorem tui nominis etc. **P**resupponendo quod sit noticia intuitiva contra omnia. quod proprie. quod proximissime. **R**ursus quod sit amor vel affectus et vult orationem. et quemadmodum affectus omnis exprimitur agnoscat. colligat se mens humilis et videat quod conuertitur ad visionem glorie consummatam. ut de his quae certa fide credimus. et ex alijs quae quotidiana nos docet experientia citius attingamus ea quae mediantur inter cognitionem naturalem vie. et supernaturalem glorie. **I**n laudem sunt quae proueniunt. hic nobis per gratias spirituales supernaturaliter immittas. prout unicuique diuidit deus mensuram fidei. donorumque suorum. **I**sta sunt specula. iste species iste forme. iste theophanie. iste caligines lucidissime. ista filicia sub

Saper Magnificat

quib' et in quib' specular' a nobis
hic et nūc de'. **E**cocurrit ad visio/
nē gl'ie lumen q̄duplex scz lumen
potētiale. habituale. obiectale et
actuale. **L**umen potētiale est ipsa
met aia rationalis. Remanet em̄
sp̄ naturale lumen ei' et substerni
tur tā gr̄e q̄z gl'ie q̄cquid sit de a/
l'is lūmib' naturalit' adq̄sitis in
actu vel habitu. **P**orro lumen ha
bituale. p̄cipuū et p̄ncipale vo/
cat' lumen gl'ie corrōdens. lumini
gr̄e in via. differēs ab ea p̄ esse cō
sūmatū quēadmodū doctrina cō
munis docet de habitu caritatis
q̄ manet idē in patria q̄ nō' excū
dit scdm̄ ap̄lm̄. **C**eterz lumen ob/
iectale est ipse de'. se p̄tans in ob
iectali rōe. nulla specie mediante.
Ppterea d̄r videri facie ad faciez
et sicut est. et oculo ad oculū **D**e/
niq̄z lumē actuale ponit' in actib'
intellect' et volūtatis qui sūt vi/
sio et fructio **J**uxta detm̄iationem
extrauagātis b̄ndicti **C**orrōdēt
āt visioi et fructioni actualib' tres
habit' succedētes habitib'. fidei
spei et caritatis in via. q̄s tres vo
tes appellam'. aie. xp̄o despōsate
matrimonio p̄ ḡham cōsummato
Quāuis ab aliquib' ponant' vo
tes. ipsi actus. visiois q̄fructiois
sub q̄b' includit' act' qui d̄r tentio
succedēs spei. vie et p̄ approp̄atio
nem fructio noiaf. si distinguam'
dilectioem a tentioe. vel etiā fructioe
sticte sūpta. q̄ delectationi
pp̄ia ē. **S**icut in via ponit' in actf

CEUQ.

bus et habitib' gratuitis q̄dam
t̄nitas d̄tutū theologicaz. similt'
ponūtur suo mō in b̄titudine t̄nitas
dotū in v̄nitate luminis gl'ie
Hec aut' v̄nitas in t̄nitate. et tri/
nitas in v̄nitate vocat' b̄titudine
formalis. **S**i in habitib'. habitu/
alis. actualis si in actib'. **S**ed ob
iectalis dei rep̄satio. facialis ap
pellat' obiectalis b̄titudine. **U**ta
beat' q̄so p̄re manib' vt ita loqr'
p̄s distinctio de duplici b̄titudi
ne obiectali. .i. q̄ formali. qz facit
ad intellectū et cōcordātiāz do/
ctoz p̄cedētū t̄ps decretal' **R**ur
sum aduertat vnūq̄sqz q̄ memo
rie nō abstrahit' b̄titudine formal'
in p̄dicta decretali. qm̄ memoria
nō facit sp̄alez potētiaz distinctā
otra intellectū in assignatiōe ha/
bituū d̄tuosoz vel actuū. sic nec
vis irascibilis otra cupiscibilez
ponit' numez. **A**pplicem' sermo
nē de b̄ q̄duplici lūie b̄tifico. ad
q̄duplex lumē qd̄ cocurrit ad cō
tēplatiōem vie. dicētes q̄ ex p̄te
lūis naturalis in se nō est varia/
tio b̄ et ibi. sicut nec ip̄a aie natu
ra essētiāl' diuersa ē p̄sertiz i ea/
de aia q̄cqd̄ sit d̄ p̄ffone eēntiaz
diuersaz aiaz. put sonare videt'
articulus **D**e anima christi nō sit
perfectior anima iude. error. **D**i
camus de habitu gratie ad habi
tum glorie. q̄ differunt penes
imperfectum et consummatum. si/
militer q̄ act' eius. **E**t ita de actu
et habitu caritatis posset dici.

tractatus

Sed de habitib⁹ et actib⁹ fideiꝝ
spei longe aliter q̄ in visione et
fructiōe patrie. Et h̄ p̄pter tertiū
lumen qđ noiā⁹ obiectale qđ ē
ipsemet de⁹ in se visus. Sicut er
go deficit hic in via. tertiū illō lu
men obiectale non q̄deꝝ in se qm̄
vbiq̄ est sed in rōe obiecti. clare
et nude et immediate in se visi. sic
deficit et differt visioꝝ tentio vie
a visioe et tentioe patrie. **N**omen
insup dei qđ se noiāt et manifestat
in celo a noib⁹ q̄bus in terra no/
minat. Quo sup scō noie recipe
q̄ sequūtur. **S**c̄m̄ d̄r dei nomē
a sc̄itate quā d̄iōn. describēs ait
Sc̄itas est ab om̄i inq̄natiōe. libe
ra et p̄fectissima et incōtaminatī
sima puritas. **G**rece em̄ noiatur
agyos sc̄m̄ ab a qđ est sine et ge
tra. **P**ōt aut̄ hec p̄ticula cōstrui p̄
se subintellecto x̄bo qđ nomen
dei est vel dicitur vel eminet sc̄m̄
Potest nihilomin⁹ hec sententia
pendē. seu corrdere ad p̄ceden
tem vt dicat maria. qđ sc̄m̄ nomē
dei fecit sibi magna. **S**i q̄deꝝ ois
cognitio dei. sicut ē fides vel itelli
gentia recte vocat nomē dei. **C**ō
stat aut̄ qđ p̄ fidem et assensū da
tum verbis angeli virgo cōcepit
filiū dei. **F**ecit te g^o btām. qđ credi/
disti fecit magnā. nomen sc̄m̄ dei
Docent sacramenta. q̄s magna
sit in noie d̄ni virt⁹ eius. **A**ut cer
te nomen hoc in sibi⁹ accipit p̄
noiato qđ est de⁹. **S**c̄m̄ nomē dei
est. i. cōfirmatū p̄ oēm creaturam.

vi

maxime intellectualem. quaz nul
la subsisteret. nisi causa qđ dedit eē
influeret. **H**inc canit **A**mbrosius
Rerū de⁹ tenax vigor immotus
in te p̄manens. **E**t facit h̄ ad p̄ce
dētem intellectū de magna virtu
te nois dei. **S**c̄m̄ est nomē dei qz
sc̄ificatū. i. cōsecratū et dedicatum
est in electis dei ad ei⁹ gl̄iam. lau
dem et obsequiū. **S**c̄i eritis quia
ego sc̄ct⁹ sum dicit d̄ns. **S**c̄m̄ est
nomen dei qz sc̄ificatū legib⁹
eternis. qđ nephas ē violari. **E**la
māt seraphin. sc̄s. sc̄s. sc̄s. ad infi
nuatiōez trinitatis p̄sonaz. iūge
bant ad ter sc̄s nomen h̄. d̄ne de⁹
sabaoth qz trinitas ē in p̄sonis.
vnitas ē in essentia. cui⁹ opa par
ticipāt tripl̄ imitatione interne
sc̄itatis et eterne. **N**omen dei vni
cū ē. sibi soli cognitū p̄pterea non
potuit ab aliq̄ alio a se iponi vel
effari. plene et p̄prie qz naturaz su
am cū suis p̄prietatib⁹ sol⁹ p̄pre
hēdit. **D**icit h̄inc inhabitare lucē
inaccessibilē. necnō ineffabilis et
innominabilis esse laudatur.
Nomen dei datū est christo. qđ
est super omne nomen. sic ad p̄
prietatem reducendo factum est
per incarnationem. vt esset homo
deus. et deus homo. per commu
nicationem idiomatum et noim.
Nomen dei singulariter inter
puras creaturas eminet in ma
ria qđ illuminans vel illuminata
p̄ in̄pretationē nominat et d̄na

Super Magnificat

Nomen dei sumptum a creatura. sic est oimodū. q̄ ab oi creatura vsq̄ ad infimā p̄t sumi noticia que/ dam rei. et inde nomen q̄ cogno/ scaf. imponi et formari. Rō quia q̄libet est vestigiū. vel imago tri/ nitatis. scdm tria appropriata et secundū triplex gen^o cause efficiē/ tis exēplaris et finalis. **De^o** sicut p̄t nosari scdm suas creaturas. sic p̄t ab hoīe q̄ creatura antono/ matice mūdi dī. participās cuz omī creatura videri et intelligi. nūc. p̄ speculū et in enigmate ver/ ba sūt apli. **Deus** in suis. et ex suis creaturis. p̄t dici intuitiue vī/ veri. sic vīsiō intuitiua largissime sūatur. primo. put generat̄. oīs p̄ceptio obiecti simplex. ec̄ imedia/ ta. dī intuitiua. siue obiectū sit rea/ liē p̄ns in se siue p̄ suā spēm seu simi/ tudinē tātmōdo. **Constat** em̄ q̄ oīs res. siue extra aīaz siue intra gerē similitudinez dei. **Potest** em̄ hō intelligēs. i. int^o legēs et credens ferri in noticiā obiecti cui^o ē hec similitudo vestigiū. spēs. vel imago **Sec^o** de brutis et hebetib^o. q̄ dei um et cui^o signa et verba. voces. spēs et specula nō assumunt nisi vt sūt res q̄dam ad aliud nō rela/ te. **De^o** experimētaliter cogno/ sci p̄t aut percipi a creatura mun/ di viatrice. et si nō in se tñ in sua obiectali rōe. vel imagine seu simi/ tudine. tā extra q̄ intra. **Sequit̄** ex p̄cedēti. istū corrolario vno q̄ dictū ē. oēm noticiā. pprie intuiti/

cxviiq.

uā esse experimētalē et ecōtra **Reductio** patebit infra in tracta/ tu de mēte cordis **Sicut** definitio sapiētie. q̄ sup̄muz locū tenet in noibus dei. p̄ statu vie quā ita de/ scripsit dionysī. **Sapiētia** ē di/ uinissima dei cognitio que est per ignorātiā cognita. scdm vnicio/ nē supeminētez. qm̄ mēs ab alijs recedens postea etiā se sp̄am di/ mittēs. vnita est sup̄splēdētib^o ra/ dijs inscrutabili et pfūdo sapiē/ tie lūie illūinata. **De^o** si neget̄ h̄ cognosci exp̄imentalr vel intui/ tiue. vel etiā q̄oditatiue vt qz ne/ scim^o h̄ de deo q̄o est. sed q̄o nō est. q̄a cognoscit̄ p̄ ignorātiāz vt dicit definitio nūc iudā. oportet ad concordā dīctoz p̄ctoz no/ stris vti distinctiōib^o. q̄ rōbiliter ab vsqz p̄nt admitti **Una** tā po/ sita ē de noticiā mediata et ime/ diata. **Alterā** sūt inducta ē de no/ ticiā intuitiua q̄ rōbilior apparebit si cōsideremus oīcōntias istas. **Nullas** n̄ valē. **Hec** res ē intellecta. ergo hec res ē. **Hec** res ē imagi/ nata ergo ē. **Hec** res ē intuitiue vī/ sa p̄ suā spēm g^o ē sic nec ista. hec res ē cognita a deo intuitiue per suā essētiāz ergo ista res ē demō/ strata re. q̄ est solū possibilis. nec fuit. nec erit **Tertīa** distinctio ē de q̄oditatiua cognitioe rei. **Cogno/ scit̄** itaqz res. vno mō scdm q̄o noīs sicut chimera cognoscit̄ quia scimus quid hoc nomen si/ gnificat. scilicet chimera.

Secundo dicitur res cognosci quod dicitur
tunc. quoniam scilicet quod talis res est actu aut
sub quodam generalitate cognoscuntur
aliquae suae proprietates et cause
Si non admittit huius membrum distinctio
ad id. vix relinquet aliquam cognitionem
quod dicitur de rebus etiam creatis
visibilibus. **T**ercio modo propriissime
quod est de re scilicet. dicitur ipsa cognoscitur
scilicet per suam causam primam et totalem
Sic enim intelligitur illud philosophi. Scire
est rem per causam cognoscere. et quoniam illius
est causa. et Cognoscimus
hic quod est de duobus primis mo-
dis. Tertio vel est proprium deo soli
vel concipitur beatifice visioni. ubi fa-
cie ad faciem videbitur sancti nomen
eius. et cantabit in id ipsum. **M**a-
gnificat anima mea dominum

Sequitur tractatus

sextus dramaticus super huius versum
Et misericordia eius a progenie
in progenies. et. Ubi de lamentatione
marie. per notulas centum

Prima notula

Et misericordia eius a progenie
in progenies timentibus
eum. Discipulus sentio
quemadmodum resonat in cantico suo
maria cum patre suo. cuius in uno psalmo
est initium. Misericordiam et iudicium
cantaabo tibi domine. Timor itaque ve-
nit ex consideratione iudicii. Quid est
igitur in hoc cantico. iungere misericordiam
cum timore. nisi misericordiam et iudicium
pariter cantare? Quid propterea misericordiam

et timorem deo psallere. nisi exultare
cum timore? Sicut in huius cantico tenor
iusticie et mollis cantus misericordie. **S**ed
quoniam si maria iuxerit cantus et
offerens in corde suo cum spiritu exul-
tatione lamentum iusticie. presertim
quod dominum est quod in omnibus affectionum
voces se cantantis marie varia-
bat affectus. Sic enim levius induci po-
terimus nos peccatores. si cum letis
miscere tristitia. desiderare lectulum
sponsi. sed timere speluncam inferni.
girare per meridiem sed flexi ad aquilonem.
sperare de misericordia. sed timere iudicium.
scire tempus ridendi. et tempus flere
di Si spes eleuat ad presumptiorem.
deprimat timor. sed non ad desperatorem.
Resiliat timor ab horrore
seueritatis ad placorem benignitatis.
Dicat omnis christianus. Impulsus
euerus sum ut caderem propter misericordiam ini-
quatum meorum. et dominus suscepit me
secundum multitudinem miserationum suarum.
Magis lamentata est absque
dubitacione. cum multis. tunc apud dei
aures mentis sue ploratis. et gemitibus
Absit ut imitaretur inertiam
iudeorum. quam sub inducra parabola
puerorum in foro ludentium dicitur
christus. Cecinimus vobis nec saltastis.
Lamentauimus nec plorastis. Iudei
siquidem si per allegoriam loquimur.
neque christum manducatum cum eis. nec
Iohannem abstinentem in heremo susceperunt.
sed utriusque detraxerunt.
Sic mente corrupti homines omnia
ad suum trahunt iuteritum. quemadmo-
dum egrius auribus. nec carmine placet

Super Magnificat

nec lamentū **N**t in corp'alib' nō
min' spū'alib' cantib' et auribus
Discipul' **O**fferet ergo questio
dum sederim' sup flumina babilo
nis hui' exilij. quid eligibilis sit.
vel cantare v' saltare vel lamēta
ri et plorare. **M**gr **N**ōne soluti
onem aperit nobis. qui de seden
tib' sup flumina babilonis et flen
tibus subiungit **I**n salicib' in me
dio eius suspendim' organa n'ra
Deinde **Q**uō cantabim' cāticuz
dñi in terra aliena? **L**egim' xpm
crebro plorasse et voluisse. exultas
se spū semel **M**aria semel exulta
uit in cantico. **J**obes cui' hodie
dū hec scribim' decollatiōis di
es agit. exultauit semel in vtero.
O quotiens. marie aiām. doloris
gladi' p'transiit **J**obes exēplar et
p'co p'nie. nō min' opibus q̄ p'oi
catiōe. quotiēs bene credit lamē
tasse **S**altat herodiadis filia cū
gaudio. et preciū saltationis sibi
dat. caput **J**obis in disco. **E**gre
diunt inquit **J**ob de gaudētib'
Egrediunt q̄i greges paruuli et
orū. et infantes eoz exultāt lusib'
Tenēt tympanū et citharā et rī
dent ad sonitū organi **D**ucūt in
bonis dies suos et in puncto ad
inferna descēdūt. **E**t q̄o eccl'astes
denūciat audi **M**eli' est ire ad do
mū lud' q̄ ad domū cōiuū **E**t
itez **R**isum reputauit errore. et
gaudio dixi **C**ur frustra decipe
ris? **D**iscipul' **D**olo verent te
allegatiōes hmōi. que suppetunt

cxix

absq; numero. de gaudio vel tri
sticia stultoꝝ. q̄ dū letant' insani
unt. dū tristant' furiūt **S**ic collo
quiū p'ns de lamēto spōse. dū ad
huc pegrinat' a spōso postq̄ de
canticis et epithalamio satis abū
de ofabulati sum' **M**gr fiat vt
vis **E**t vñ vis exortiamur? **P**u
to q̄ a lamento lāguoris sponse
querētis. spōsum in lectulo q̄etis
scz p noctes cognitiōis enigma
tice et nō inueniētis. **S**ed neq; p
vicos et plateas ciuitatis dū an
xia circuit et discurrit. dū adiurat
filias hīrlm ciuitatis q̄ est libera
m' n'ra p obsecratiōes ardētis
desiderij **S**i inueneritis inquit di
lectū meū vt annūciat. ei qz amo
re lāgueo. **D**iscipul' **I**mo p'us
sentio oferendū de lamēto spōse
cui sponsus ob turpitudinez su
am. deformitatēq; dedit. libelluz
repudiij. qz vetula. s. et rugis ara
ta. qz deposita a sede stabilitatis
et honoris. sedet in puluere vani
tatis aut vagat' egressa p' vesti
gia gregū illoꝝ. q̄ ab vnitāte gre
gis sponsi se separāt. aut certe fa
melica inanis et egens effecta. pa
scē q̄rit hedos sedoz desiderioꝝ
iurta tabernacula pastoꝝ q̄ sunt
cōuenticla hereticoꝝ istoꝝ q̄ ver
bis et exēplis ab ouili pastor. vñ
us qd vnicū est se diuidūt. non a
mici sed ficti sodales effecti. **F**al
loꝝ si nō sponfas tales. vetulas et
rugosas. vagas et esurie cōsum

Tractatus

ptas. notabat pulcherrima mulie/
rū quāvis genere masculino loque
ret. **N**ō em̄ est in amore spūali ma
sculus aut femina. **D**ixit ergo de
sponso **D**ispfit supbos mēte cor
dis sui. **I**taq; sicut te docente di
dici pulchritudinē cōsistere in veri
tate vnitāte et bonitate. sic opor
tet q̄ ex istoz carētia resultet tur
pitudō. **M**ḡ Sagaciter aduer
tisti. vñ vero reputas tale incō
modū turpitudinis odiose accl
diffe sponse? **D**iscipul? **N**imīz
ex ignorātia sui et supbia quoz
q̄libet aut diuortū aut repudi
um opatur. **S**i ignoras te o pul
cherrima muliez. egredē et abi
Ecce de ignorātia. Porro de supbia
vasti legim⁹. et in cantico marie
de supbis audiūm⁹ potentib⁹ et
diuitib⁹ nec alicui⁹ vt dicūt egen
tibus et instruit qz miseri sūt. et mi
serabiles paupes ceci et nudi q̄/
les euomit a se deus. quales di
spergit a mēte cordis sui sine mō
necnon de sede veritat. deponit
sine numero. demum inanes sine
pondē bonitat. ordinisq; dimittit.
Mḡ. **L**oq̄ris scdm tropolo
giam. et allegoriā. que repudium
hmōi varijs locis notant in scri
ptur. maxime pphetia. in ysaiā.
ezechiele. **J**eremia cum ceteris.
Isaia pmo sub typo vinee ele
ctē. que debuit facē vuas et fecit
labruscas. **P**ostea sub figura tiri
Sume citharā p̄ntē. circū ciuita
tem ecclesie vel celestis patrie per

vi

ordem. meretricis obliuioi tradita
.i. repudiata. bene cane et frequē
ta canticū p̄ petidēz venie. vt me
morā tuā sit p̄ recōciliatiōem mi
sericordie. **T**alē deplorat **J**eremi
as **E**t egressus ē inquit a filia sy
on ois decor eius. **D**iscipulus.
Scio multa sūt in hāc s̄iam que
triplicem statū sponse notāt. **Q**ue
dam ē recōcilianda p̄ abiectiōem
turpitudinis vt iste q̄s loq̄mur i
gnozātes et supbe. **Q**uedā exer
cenda ad nitorem pulchritudinis
Quedā citi⁹ introducenda ad fe
cūditatem generatiōis. **S**ic q̄rū
tur assuero virgines. q̄ primo sei
gregant a p̄plo. de hinc decoran
tur pigmentis varijs in triclinio
demū collocātur in thalamo. **S**ic
filij isrl̄ primo fugiūt ab egyptijs
et sūmerso pharaone p̄ baptisma
fluminis aut flaminis. trāseūt ma
re rubz. postea trāseūt p̄ desertū
tandē iordane trāsito. omedunt
terre p̄missionis fructū. **H**ec ē via
triū diez. p̄ q̄d tridūū repitur ie
sus in templo celorū in medio se
niorū scōrū suoz. **D**eniq; triplex
iste stat⁹ diuisione diuidit. **I**ncipiē
tiū proficientiū et p̄fectorum.
Nūc ē questio. q̄d cui libz huic sta
tui sponse sit eligibil⁹ an exultatō
vel lamentū. **M**ḡ. **O**portz nos
addere dictis p̄iorib⁹ p̄mit⁹ di
stinctiōem de lamento. **U**nū est
in sola rōe. nō redūdās passiona
liē ad sensualitatem. et **B** appellat
displicētia vel odiū vel detestatiō

super Magnificat

vel abominatio. libere ellicita per iudiciū rōis. Sic pportionalit̄ de gaudio et desiderio. et ita generat̄ de om̄i nomine passionem sonāte operit accipe suo mō lamentū. Aliud est qđ orit̄ et radicatur in sensualitate aut ortū in rōe diriuat̄ et redūdat ad cor sē suale. non aliter de ceteris affecti b̄ qđ p̄bi solas pprie voluerunt dici passiones q̄ sensum afficiunt et qđammodo affligūt. Amplius vero vt mō notabat̄ lamentū v/ nū est tpale hoc est p̄ solū tpali/ bus inēmodis. apprehēsiō a rōe sub rōe pene afflictive. Aliud spū/ ale p̄ solis malis culpe apprehen sū sub rōe offense diuine bonita/ tis et iusticie. Lamentū pene h̄it dānati. n̄ lamētū culpe vt offēsiua fuit aut ē diuine iusticie q̄liter ē in viatorib̄ plurimis inuenire Qui/ bus presuppositis ex alijs decla/ rat. p̄ doctores. quatuor tibi p̄i/ tabo theoreumata. aut padoras .i. ḡstosas et vir credibiles p̄posi/ tiones de lamento culpe. put̄ ē of/ fēsiua diuine iusticie. Hoc em̄ solū pprie ē laudabile et meritozi/ um nec p̄t p̄cedere nisi ab electio/ ne libera volūtat̄. Lamentū offē/ se diuine q̄ maī intens̄ qđ fuerit in sponsa eo maiorē causat in ea spūalez leticiā. Hoc sentiebat qui cōfitebat̄ dño vicēs. Scđm multi/ tudinez dolorū meorū in corde meo. cōsolatiōes tuē. letificauerūt

.CEE.

aiam meā. Rurs̄ si simplr ad sim/ pliciter. et magl. ad magl. et maxi/ me ad maxime. scđm regulā p̄bi Regula xp̄i vera ē qđ lugētes cō/ latur. qđ qđ tristitia sua vertat̄ in gaudiū. 7 p̄ lamētatiōez et fletuz teste sara iunioze cōsolatiōem infū/ dit ergo magl. lugēs. magl. cōsola/ tur. et maxie maxie. **L**amentum offense tanto magl. est in sponsa. qđ fuerit ip̄a p̄fectior in via. **P**atit̄ in aia xp̄i scđm portiōem inferi/ orem. In maria vero et in paulo et in filib̄ scđm etiā sup̄ioris men/ tis apicem. **U**n̄ iurabat apl̄us qđ p̄pter frēs iudeos nolētes cre/ dere erat sibi cōtinū dolor in cor/ de. adeo vt exemplo moȳsi petēt anathema esse a xp̄o. p̄ fratribus q̄i delet̄ de libro vite. cuī intelli/ gentiā alibi didicisti. **L**egis insup/ exhortationem apl̄i. **G**audete in dño sp̄. itēz dico gaudete. **I**psuz nōne putas qđ hortabat̄ obser/ uasse. **L**amētū offēse. redūdās in sensualitatē sponse. fortitudinē indicat eo maiorē in sp̄sa ceterl. parib̄. quo lamentū pl̄ sentitur in sensibilib̄. **P**ro cuī intellectu cū filib̄ vtilis est valde distinctō iuncta p̄iorib̄. qđ lamentū qñqz p̄cedit ab obiectis exterioribus immutātib̄ primo sensus qñqz defozis vel altez de his. **D**einde transeūt ad interiores sensus. qui radicaliter sunt in corde. In cere/ bro completiue et tandē immuta

Tractatus

tur ratio inferior vel superior sit cum inferiore. et hic est processus naturalis communior. Aliquis vero sic ordo uersus non aduersus quod ex actibus rationis utriusque libere diuinitur immutatio ad cor carnale et consequenter ad cerebrum primum ad sensus exteriores. ut ad oculos per lacrimas. aut ad linguam per plangores et ad manus per explosiones et ceterorum membrorum distensiones aut contractiones. mille modis per qualitate passionum rationis imperio. Loquitur propositio de hoc processu secundo. Cuius hec est probatio quod maioritas effectus attestatur maiori fortitudini sue cause. Attamen ad actiuorum. quia sunt in patiente dispositio. posuit propositio nostra ceteris paribus non ignorans operationes. sponse huius aut illius varias. secundum dispositiones ad lamentum vel letitiam. ad metum vel ad spem cum similibus. quorum casus expedit esse cognititas a deuotis quodque notitiam theologi et oratores accipiunt a philosophis. et medicis. Per rationem quidem a philosophis. et a medicis per experientiam. Qua super re nostram habes de passionibus opusculum. Lamentum reducat eo facilius. ad cor sensitum sponse. quo fuerit ceteris paribus minus in ipsa de lamento solius pene minus quoque de reliquis passionibus sensitum ratione commodi solius vel incommodi temporalis fundat hec propositio in applica doctrina. cuius rationem explicat propositio nostra causa. Dicit namque apostolus secunda ad corinthios. c. vii.

vi

gaudeo non quod contristauit vos. sed quod contristauit ad penitentiam. Contristati enim estis. secundum deum ut in nullo detrimendum patiamini ex nobis. Que enim secundum deum tristitia est. penitentiam in salutem stabilem operatur. seculi autem tristitia mortem operatur. Ecce ista que posita est distinctio. sub applica. uerbis paucioribus exposita. quod quodam est tristitia secundum deum. quodam scilicet uel secundum seculum. Ina uita que salutem. altera mortem que salutem. suffocationem operatur. Porro tam applica quam nostra propositio tribu phisica cum theologica ratione monstratur. si teneamus illud uulgare uel magis metum. Pluribus intentus minor est ad singula sensus. Quod satiricus aliter explicat. Pectora nostra duas non admittentia curas. Si igitur fuerit occupata. distractaque ratio superior cum inferiori. imo quicquid summersaque penitus in usu suo prepedita per lamentum scilicet. consequens est ut uel minor uel oio nulla sit ad tristitiam secundum deum seu lamentum culpe liberum. Proportionaliter de gaudio dicitur habes ecce quatuor propositioes que quo modo tue petitioni satisfacciant mente pertractata. Discipulus Salubria quodque sunt que dicuntur. suppositum tamen aliquod diffusum exponenda. Non enim ratio prime propositio assignata est sed auctoritates inducite que possunt intellegi de gaudio non uie sed patrie. quoniam seruus bonus et fidelis audiet. Intra in gaudium domini tui. Nonne preterea calumniabilis est secunda propositio de spolia non habite conscientiam peccati. quod

Super Magnificat

in dubie fuit aia pulcerrime muli
erū Sed nec assignat' est mod'
cordandi p'pōnem simul et apli/
ea verba. q' b' i'ubz in dño gaudē
sp. et itez gaudē si sp opoztz spō
sam etiā p'fectissimam fm te tor/
q'ri lamento Ampli' qualiter op
posita simul stabūt. lamentū cor
stringēs et dilatās leticia Por/
ro. etiā p'positio videt' inniti tota/
liter. distinctiōib' deuotionis. ad
cās naturalis rōis. seu dispositio
nis sensualis Deniqz o'ra p'po/
sitiōem q'rtā cū sua declaratione
pont gregl. q' mala q' hic nos p'
mūt et vtiqz lugē faciunt crebro
scdm seclm. ad deū nos ire pel
lūt Juxta pabolā xpi de rege di
cēte ad seruū Cōpelle intrare vt
impleat' dom' mea Sic hebzei cō
pellētib' egyptiis. tenebrosā egyptū
sunt egressi. Alioqn flagella
sue iracūdie immittēt frustra de'
presertiz in electis vt in spōsa seu
recōcilianda. seu decorāda p' ex
ercitiū. seu ad spōsuz. primi' intro
ducēda. **M**gri Jure expostulas
sed nō oia parit' dici poterāt. Et
quidē ratio prime p'pōnis q' poni
tur cū gaudio vie simul et lamen
to. talit' accipiē Desideriū. q'nto
feruēt' et efficaci' fuerit eo ceterl.
parit' (vt sp intelligi volumus)
dū implet' ē causatm̄ intēstiorl. leti
cie. Sicut em̄ desiderii qd' vif
ferē affligit aiam. sic oblectat dūz
implet'. Quis dō nesciat spōsaz. p'
culpa lamentārem scdm deū. desi

.cxxx

verare plurima. q' lamentū implet
salm. p'babili dicitur Desiderat
q'nt' recōciliatiōem p' absolutio/
nē culpe. hāc efficit lamentatio/
nis cōtritiō Desiderat absolutio
nem pene. hāc efficit et opat' in
toto vel tāto lamētans cōfessio
vel satisfactio Desiderat augmen
tū grē ac p'inde glie Nonne p'mo
uet ad hoc. lamētās o'fo. vel affli
gēs ieiuniū vel depauperās lar
gitio q' semet exinaniuit bonis
fortune. vel nature. vel grē alijs
miserādo. Rursū desiderat spōsa
lamētās. purgatōez a scoria pec
catoz. renouatiōem q'z pulcritu/
dinis et augmētū p' lauacruz la
crimaz. debilitatiōem fomitis et
sūmersiōez mystici pharaonis di
aboli. Libidinosē p'terea o'motio
nis et luxurie magne extinctiōem
cui' obliuioez facit tristitia vni'
hore. Quid morarer p' singula cū
nemo possit verbis lamenti scd'z
deum exēre valorem? Sufficiat
ap'ls vbi supra. reddēs rōem sui
gaudij. qz cōstauerat corinthios
scdm deuz. Ecce em̄ h' ipm. scdm
deū cōtristari vos q'ntam in vo
bis opat' sollicitudinē. sed defensū
onē sed indignatiōem sed timorē
sed desiderii. sed emulatiōez sed
vindictaz. In oibus exhibuistis
vos incōtaminatos esse negocio
Jugam' officiū h' vnū lamēti sei
cūdū deū. q' nihil efficaci' ad cōtē
platōis q'erez. nihil admirabili'
ad mentis illuminationē serenam

Tractatus

quod profunde lamentatio operatio Seditia est venerabilis et expertissimi talium Richardi. Cui resonant scilicet de multis locis de preconcepto humilitati cordis. Denique lamentatio scilicet deum quanto minus habet de complacentia secundum secundum. tanto minus suspecta est tanto securior a latente superbia. nisi forte quod diabolico monstro generat superbiam ex suo oratorio quod est humilis lamentatio. **C**eterum propositio scilicet loquitur de lamento culpe non proprie sed aliene potius. quod le christus suscepit pro nobis. cui virgo mater sponsa. soror et filia super omnes carissima. se absque ulla dubitatione conformavit ad id quod ultronea voluntate consensit dilectum suum et dilectio et amicum pro amore et filium tale pro nostra redemptione crucifigi. cuius redemptionis pro filium fuit desideratrix maxime. fuit et zelatrix. Ideo donec compleret. non sufficiens scio passionis soluto pro omnibus. sed etiam iugiter et efficaciter in singulis nondum damnatis. **I**psa quoad vixit. amarissimis deum sponsum et inenarrabilibus gemitibus postulabat. frequenter quod cum clamore valido et lacrimis exaudivit est pro sua reverentia. **D**eum quatenus nunc beatam et impassibilem factam exaudiat. lamentatio tunc meruit. **P**etis rationem interiori. esticie in sponsa quod diligit interiori. **D**at istam perspicue consideratio per hanc iuncto fidei lumine. **C**uz enim tristitia sit apprehensio obiecti sub ratione inconuenientis. quanto fuerit apprehen-

di

sio fortior et clariores obiecti sub ratione inconuenientis amplioris insinuatione constat inde sequi lamentum proportionalius intensius. **C**onstat proinde malum culpe in proportionabiliter deterius esse quicquid malo pene. **Q**uibus attenditis quod superest occludere vides. **M**iraris autem quomodo sumus lamentum stat cum continua leticia. **S**olus huius tractari abinde per doctores de passionibus christi cum beatitudine gaudij. **Q**uod non oportet in beata maria. non in paulo vel moyses. vel magdalena cum filiabus in via ponere gaudium et lamentum in summo continuo fuisse. sed interruptum frequenter aut alternatum. successive. nunc remissius. nunc intensius. pro loco et tempore secundum alienas meditationum suarum volubilitates circa cardinem suum deum pro modulis exercitationum. **I**ta enim videre est in alijs viatoribus ipsos diuersimode secundum gradum. officia statim ceteras quod vicissitudines circumstantiarum exerceri. **H**oc vidit quod dixit. **D**ia tempus habent. persequens per plurima. **S**ubinde nullus catholicorum negauerit quod tenorem scripture sacre veteris et noue quod narrationes scilicet primis cognouit. **A**nthonij. **M**acharij. **M**artini et filium. pro tentationibus diabolicas nos in affectionibus carnis ac spiritus impugnari. quemadmodum boni angeli nos adiuant. **Q**ue tentationes et adiutoria non sine sensualis passionum immutatione naturali quod uis non naturaliter sepe fiunt. **S**it hoc a celo. sit a terra. sit ceteris

Super Magnificat

modis multis **P**ostrema obiectio
tua de tribulationibus procedit ex equo
catione **P**assiones quippe sensua/
les non ex iudicio rationis. pueniē
tes sed quodā necessitate natura
li sensibus impresse non sunt ut sic
dicende passiones humane hūana/
les **S**unt ob hoc impertinentes
ad laudem vel vituperium. put tales
sunt **D**icuntur ideo per **C**assianum
bona vel mala media quibus ut
contingit bene vel male per liberum
arbitrium **L**oquitur autem conclusio de
lamento et tristitia sensualibus vir
tualiter seu participative liberis.
quod libere sperat. vel recepit. **T**unc
enim dicitur tristitia secundum scilicet
et gaudium vel timor vel desiderium
quod sola radix est amor sui ipsius
usque ad contemptum dei. **A**lioquin si
referatur in deum per amorē eius super
omnia **C**ū in habetibus symbolū faci
lior sit transit ceteris. paribus. tristitia
sensualis augetur rationalem
et leticia leticia. nisi de per accidens
pueniat impedimentum. rōne xpi
aut loci. vel operationis. aut circū
stantie alicuius quā tūc obseruare
suadet virtus. et ita symbolicam
filitudinē variare decet. quando
plus obesset quod prodesset **D**i
scipulus **D**iu iam dum sedulus at
tendi que differis voluebat. ani
mus dubitationibus quā modo ver
bis multis posuisti. **C**ū enim per sta
tu vie. confusa aut saltim mixta
sint omnia. spes metus. meror
gaudium apud sponsas. cuiuscumque

capit

que fuerit etiam supremi et in
comparabilis status. qualem te
nuit maria beata. pulcherrima mu
lierum. non absurde queritur quod
sit exercitium laudabile. pulchrum at
que nobile. vel exultationis vel la
mentationis. **M**agister **I**udeus
deuotus bernardus loquens de un
guenti. sponse pietatis unguenti
proponere preciosum esse unguento
deuotionis et unguento contritio
nis **H**oc vltimum suffunditur ad pe
des iesu. 2^m ad caput quod est de
quod caput christi de. tertium ad corpus
suum unguentum. quod est ecclesia nunc
militans. que unctio fit per misera
tionem alienorum peccatorum. sicut pri
mum conficitur ex fecibus contritis
propriorum criminum in mortariolo
cordis per pilam timoris **S**ecundum
vero conficitur. ex redolentibus. her
bis diuersorum beneficiorum per pilam
seu pistillam spei. contusum in petra
meditationis **C**onsonat grego. et
eum sequens **R**ichardus in suo benya
min. quod nullum deo acceptabile sa
crificium quod zelus animarum. qui tam cer
to affectu. plangit peccata. proxi. quod
certo quis alius peccata. propria la
mentatur. imo pluri affectu. quia
puriori et perfectiori potentia men
tis et corporis ad lamentum secundum
deum disposita **D**iscipulus **S**i res
ita se habet inestimabilis est no
bis exhibita. sperandi materia. a
puo dilectissimam et amatissimam
feminarum. et consequenter apud sanctos
.q. a

Tractatus

sanctas q̄ omnes iuxta propo-
sitionem meritoꝝ. Itaq̄ si pro pec-
catoribus saluandis cum tanta
lamentorum anxietate precaban-
tur. quid agere nunc ista fornax
sue charitatis imperturbabilis et
impassibilis speranda est? **M**a-
gister Pie vereq̄ cōcludis Quid
si superaddidero propositiones
aliquas. vere fidei et bone spei.
de beata nostra? **P**rima q̄
nihil absoluta voluntate petit
a deo quod non obtineat. Alio-
quin non esset idez velle et idem
nolle sponsi et sponse. sed dissolu-
tio amicitie q̄lis hic esse nequit.
Rursus nemo q̄ petit mariam
pro se pie et perseveranter in no-
mine iesu saluatoris sui. hoc ē ad
salutez. quin illud maria. velit ab
soluta voluntate cōpleri. **R**ur-
sus maria voluntate pietati. que
dicē optatio q̄dam adiutorij. pe-
tit et obtinet nūc efficacius a deo
q̄ voluntate simili. **I**mpassibili. duz
actu dolebat in mūdo. Hoc intel-
ligit bernard⁹ dum dicit. Maria
si perdidit passionem. nō tñ com-
passiōem. **R**ursum maria triplē
cū adiuvat viatores. **I**mpetrati-
ue. si non meritoꝝ. p̄ statū. **C**ō-
missiue p̄ aliquos angeloz vel
scōꝝ quales voluerit destinare.
cū sit suprema hierarchisans post
filiū. purgando. illuminando et
perficiendo. **C**ooperatiue q̄nq̄ p̄
p̄ncipalem sui donatōem. scdm
testimonia miraculoꝝ. multis ex-

vi

hibita. tā in morte q̄ in vita.
Narrat anselm⁹ cuidaz morienti
astitisse mariā et interrogata q̄
nam esset. **R**ndet Ego mater et re-
gina misericordie. **R**ursus ergo
maria potest vt cuius in suo exi-
tu p̄ns consolatrix. dūctrix et p̄-
teatrix existat. Non aliter suo mō
dicere potuim⁹ de oib⁹ sanctis sin-
gillatim ad robur certe spei.
Discipul⁹ Grata sūt ista deuotio-
nisq̄ plenissima. **N**ellē igitur sus-
cipere sub doctrina tam specula-
tiua regulari q̄ practica velut ex-
perimentalī. quis sit orādi mod⁹
maxime puocatiu⁹ ad lamentuz.
Mgr Tradit orator tullī. cer-
tos locos scdm q̄s amplificatur
miseratio. s̄r et indignatio q̄s t̄i
bi possum nūc numerare. et ad la-
mentationis excitatōem inducē
q̄liter a nōnullis operi factū sup
lamentatiōes. **J**emie **D**iscipul⁹
Placeret adaptatio si nō fastidi-
ret plixitas et nō rapina q̄dam
videret appriatiua sibi traditio-
nis aliene q̄ oibus patet vltro.
Mgr Veritas a quocūq̄ di-
cat ē cōis oibus et singulis que
p̄ generatiōes se trāssert vt loq̄-
tur sapientia. Non em̄ caruit cice-
ro prioz doctrina. Sic de rheto-
rica aristotelis q̄ causas dat et ra-
dices passionum. Sic de tracta-
tu orationis per hugonem stūdi-
osissime. compendiosissime condi-
to. Sic de rethorica diuina wil-
helmi p̄isen. Sic de meditatio

Super Magnificat

nibus Anselmi. bernardi. Augu-
stini. Iudori et similibus. fas esset
nos remittere ad actiones. et ni-
hil quod non nouiter efficeremus
afferre. ne corniculam alienis or-
natam plumis. risui nos prebere
mus. **D**iscipulus Non ita cer-
te desipio. non ita glorioz in arro-
gantia nouitatum vt ita sapiam.
Sed consilio senece sunt apes v-
mitande. colligentes ex multis
floribus fauos mellis. Itaque ma-
teriam afferre non possumus nisi
comunem toti seculo. Forma. ve-
ro potest esse nostra. vt elemen-
ta comunia sunt. sed per formas
mixtorum in species distinguun-
tur. **E**uperem hoc modo fieret
inter nos Modus enim tractan-
di quasi formalis est. tollens sui
nouitate fastidium. et inuitans rē
irritans ad ascensum. **M**agi-
ster Tradidimus in alio tractatu
super incitium cantici Marie quin-
que verba ad que totam scriptura-
rum seriem diximus reducibiles.
et secundum que cantabilis est om-
nis melodia passionum. **D**i-
scipulus Mente teneo Sunt enim
ista quinque Dei magnificentia.
munificētia. misericordia. iusticia
et nra miseria. **M**agister Quid
si ad pauciora reduxero. simul
ostendens concordiam rhetorice
mystice diuine que cum seculari.
Discipulus Placeret audire. bre-
uitas enim memorie. simul et or-
dinis et luciditatis est amica Ma-

ccxliq

gnam quoque soliditatem habet
in se doctrina quelibet quam fun-
dat natura rerum. a quibus que
nesciunt mentiri gloriabatur a-
ristoteles tam multa didicisse et
physice id est naturaliter didicisse.
Magister Celeberrimus
hugo pinxit sicut in tabula par-
uula radices rhetorice naturalis
orationis insinuando coloribus
Orator quippe nominatur ab o-
rando. **I**nde nomina prouene-
runt orationibus. tullij demoste-
nis et similibus. Sic autem incipit
Quo studio. quove affectu. oran-
dus a nobis sit deus ex dei mise-
ricordia et nostra miseria etc. **P**o-
fitis subinde speciebus orationis
cum diffinitionibus. colligit se ta-
dem ad tria que propria sunt o-
ratorum captantium iudicem in-
flectere. Primum respicit personam
iudicis. Alterum personam ad-
uersarij. Tertium personam pro
qua fit oratio. **H**ec vero tria the-
ologice reducuntur ad duo pre-
missa scilicet ad dei iudicis miseri-
cordiam. et ad nostram miseriam.
Discipulus Quo pacto sic cum
indignatio. et inde miseratio ma-
xime solent amplificari. ab aduer-
sariozum insolentia. crudelitate.
malicia. fraude dolo. astucia faci-
noze. nequicia. proteruita?
Magister Dicam illud que theo-
logie proprium est attendere.
scilicet aduersarium nihil posse
ad augmentum nostre miserie.

tractatus.

deo nō ordināte vel permittente
Propterea Job afflīct⁹ et orator
peritissim⁹. p⁹ tot aduersā. satha
ne crudeles iniurias et persecuti
ones. oratur⁹ iudicē deū pro libe
ratiōe sua. conuertit totā aduer
sarij machinatiōem et tyrānidem
in deū iudicē suū. p hūilem cōfes
sionem **D**ñs inq̄t dedit. dñs ab
stulit **N**on impugnat maledictuz
sathanā nec infectat vt raptorem
et psecutorem **D**ñs inquit abstu
lit **S**it nomen domini benedictū
Deinde pcussus plaga pessima
scimus quid responderit mulieri
blasphemare suadenti. **Q**uasi v/
na inquit ex stultis mulieribus lo
cuta es. **S**i bona suscepimus de
manu dñi. mala aut quare nō su
stineam⁹? **E**cce mala. se de manu
dñi. non sathane cōfitemur accepis
se **H**uc accedit q̄ ois aduersā
tium crudelitas ad nostre cumu
lum miserie retorquet si non aufe
rat istam aut comprimat aut in
meli⁹ vertat. dei iudicis misericor
dia. **N**ulla sane maior miseria. q̄
si remota pietate velit nos cū se
ueritate tractare **I**des arbitroz
quēadmodū theologizātū orō
fundat in dñi pietate et in miseri
cordia. cū cernāt pietatez vnam
dei. alteram scōz scāzqz oim q̄
sunt tanq̄ assessores iudicis hñ
tes in cōsulēdo. in sententiandoqz
vocem suā **P**orro iusticia dei spe
ctat ad seueritatē. punientez per
tortores. s. demōes. v. hoies. pes

vi

simos. offēsas pctōz **D**eniq̄ q̄
q̄o patimur vñcunqz pueniat q̄o
nisi calamitas nra. q̄o nisi misēria
nra cēlebit. si non oio in meli⁹ v/
tat iudicis mia? **E**t certe salubri⁹
est. hūilius atqz modesti⁹. totam
aduersarioz debachatiōez fremi
t⁹ et hostilitatē. deuotis p̄tinus
fidei oculis. retorqueri ad infalli
bilez diuine puidētie legē. q̄ ad
toroz. nihil absqz suo nutu valē
tiū. crudelitatez. et irā ouertere
Mentior si nō ita practicauit ps.
Cū tribularer inquit ad dñm cla
maui. **E**t leuau i oculos meos in
montes **N**ō te leuau oculos me
os **E**t alibi alios sine numero
a sacris lris narratos inuenim⁹
sic orasse. **D**iscipul⁹ **P**erspiciue
concordasti hugonē secū et cum
tullio. nostraqz vba q̄nqz sub ter
nario limitasti q̄lem q̄ habet. ip̄o
signo thau triangulari. q̄o ē signū
lugentiū salutare. signat⁹ est **Q**uo
igitur p̄gredimur longius. eo se
plures offerūt q̄stiones. et velut
inexhauribili fonte sapiētie riuulū
scaturiūt. **N**ox ista multoz est.
Quid lamentū. quid fletus. no
ster p̄t coram dño cui⁹. ire resistē
nemo p̄t. qui nec penitētia mouet
vt homo. qui res sic administrat
vt eas p̄prios motus agere sinat
Qui nos tentari vult. nōne vult
vt hostium nostroruz non obvie
m⁹ insultib⁹? **N**ōne disposuit ab
et̄no q̄ futura sūt vt dici valeat
illō libelle ad pa. **D**efine fata de

Super Magnificat

um flecti sperare precādo. Quo
tandē eget nostris vel bonis vel
gemtibus et lacrimis. qui cuius
vult miseretur et quē vult indurat?
Sed quā tales inuenio dubitatio
nes alibi tractatas statui nō insi
stere p̄ hic et nūc. **Cōuerto** poti⁹
in quēritiōem ad marie canticum. **Si**
tres p̄dictas rhetorice ptes in se
cōtineat quēn⁹ inflecteret dñm. p̄
salute sequēda. nedū sui soli⁹. sed
mūdi toti⁹ satisfaciendo p̄ lamen
tū. dolorē et fletū. cū nihil audiat
resonare. nisi leticiā. gaudiū. et lau
des. quales cōfiteor voces hic con
crepare cōformit̄ ad quatuor verba
deo cōueniētia. quae sunt magnificen
tia largitas pietas iusticia. **De** no
stra dō miseria dōbū nullū. qz qd
ad iocūdum epithalamū tibia
funerea? **Magr** Erras si miserati
onez vllō tēpe vel loco. si cantico
vel silētiō creideris in maria de
fuisse. quae mater ideo dicit̄ mie quia
quodāmodo sibi p̄p̄riū est miserēi
miseris. quae figurat̄ apte p̄ templū
sine simulacro. dedicatū athenis
sp̄i mie. cui solis lacrimis et gemi
tibus offerebat̄ sacrificiū. nō san
guine hircorū v̄l tauroz de quō **Sta**
ti⁹ **Nullis** inclusa metallis forma
dei. mentes habitare et pectora
gaudet. **Fortassis** ista fuit ara. cu
ius titulum legit paulus ignoto
deo. **Discipulus** Patefeceris
ergo quod loqueris de lamento
marie cum cantico. Proderit ita
qz pro generaliori cognitione to/
tius rhetorice cordialis. dum ex
emplo doctrinam firmaueris si
mul et cordulam nostri psalterij
decacordi quā modo tangendā
accepimus cōmodius adapta
bis. **Magister** Et misericordia
ei⁹ a progenie in p̄genies timenti
bus est. **Ecce** duo misericordiaz. s.
dei subuententis. et miserā pecca
toris timētis deū et orātis. **Puto**
nō dubitas de maria quā cū p̄p̄ba
vidit ois cōsumatōis finē. **Credis**
p̄terea quod nostre redēptōis myste
riū fuit finis hui⁹ cōsumationis
de qua nō siluit xp̄us in cruce. di
cens. **Cōsumatum** est. **Cognosci**.
subinde. quāt et quātas quales et quā
ens lamentatiōis materias. secū
habuerit. finis cōsumatiōis hui⁹
mysterij. **Deniqz** nō negabis. quā
maria cōseruabat oia verba hec
cōferens in corde suo hoc est em̄
secretarij sui. **Luce** testimonium.
Discipul⁹ Oib⁹ his assentio. pro
gredere. **Magr** **Cōcedis** insup
quod maria non satiabat̄ dulcedine
mirabili. cōsiderare altitudinē cōsu
lji diuini. sup̄ admirabili p̄ssimo
mysterio redēptionis generis hu
mani cum simile legas de **Augu**
stino **Cuius** sensus interiores nō
erant perfectionis illi⁹. et perspica
cie. cōparabiliter ad mariaz. **At**
vero legitur pariter in **Augusti**.
lacrimas et lamēta. et potissime
deca mortē. ex duplici r̄cogitatōe
legēda sua teste. **Dū** p̄fūdī⁹ secre
ta dinitat. et familiarī⁹ miserā hu

tractatus

mane fragilitat. rimare. nec re/feras volo lacrimas suas 'ad so/lam leticiã qz subdit' ibidē. q' lu/gubrem et amarissimã tũc duxit vitam. **D**iscipul' Nō adeo sum hebes v' incredul' euāgelio vt ne gem in maria fuisse lamentũ. nec i b' h'at inq̄ntio p̄is. **S**z quincas peto lamentasse mariã in cãtico. **M**gr' Talia p̄parare nō sine ve/volum'. addentes ne dicēda for/te nimis horrescas. q' maria iugi/ter in om̄i meditatiōe sua et otem/platione d̄scere potuit. **O**cl' mei semp ad d̄m quo ad vim o'gni/tiuaz. **E**t illud fiat volũtas tua. q' ad indeuitabilez amoris assen/sum. quo fiebat vt nullo turbare/tur fletu. vel lamento o'tra iudici/um rōis qd' diuine voluntati per/oa concors erat nihil volēs. nisi qd' eã velle. volebat sp̄s. **N**ũc accipe finē. cur maria cecinerit in exultatiōe sp̄s. **M**agnificat anima mea d̄m. **U**tqz qz magnificata erat vehementi'. **C**ur magnifica/ta qz respexit hũilitatē ancille sue et qz fecerat ei magna qui potēs ē vt o'io liberalissim' distributor. **P**roin subdit' 2^m in q' sum'. et mi/sericordia ei' a p̄genie in p̄genies timentib' eã. **P**rogredē. tũc ter/ribile resonabit. diuine potētie. se/ueritat. et iusticie tonitruũ aduer/sum miseros et miserabiles tam hoies q̄z angelos supbos disper/sos. potētes depositos. diuites. exinanitos. **N**unq̄z p̄tractare po/

vi

tuit. secũ maria. totã vim tante se/ueritatis in deo. calamitat. p̄o' in hoib' nō d̄nat. qn' o'passione mouerent qn' o'cuterent. b'tã visce/ra sue pietat. p' oib' hoib' p̄teri/tis et futuri. atqz p̄ntib'. q̄ntuz in se erat o'formit' ad filiũ redimen/dis et saluãdis. **D**iscipul' **A**duer/to qd' intēdis. **S**z videam'. si reco/gnitio diuine seueritat. disp̄gētis supbos potētes deponētis. et di/uites exinanētis fuerit ip̄i nō la/menti sed gauoh' magna matēia. **J**uxta illd'. letabit iust' (q̄lis pla/ne iusticia fuēat i maria) cũ vide/rit vindictã. **M**gr' **L**etã d̄o non negauerim. in o'formitate volũta/tis ad deũ. sed acerbissime o'sta/tã. simul cũ vnico. p̄p̄t' inq̄tates p̄c̄a et scelera atqz delicta q' talē disp̄hōem et exinanitiōnē demer/uerūt. p̄sertim p' illis q̄s fore re/dimēdos efficacit' p̄sumebat. et o/rabat verbis int' in corde fōrtis et b' ore. **p**latis. **D**iscipul' **Q**uid orabat'. **M**gr' **Q**uaten' iterato resurgerēt ad vniōem subl' mat'i/ōnē repletidēmqz bonoz. **N**imiz cũ fili' in cruce pendēs p' trãsgres/sorib' orauerit. **P**r' ignosce illis qz nesciūt qd' faciūt. **A**udiebat se/pe talia maria. recordata mie filij sui. q' suscepit isrl' puerũ suũ. **I**ntue/bat ergo maria. dũ caneret o'tra supbos potētes. diuites. abyssuz imp̄scrutabilē miseriaz. q' inuoca/bat abyssũ misericordiaz in alte/ra abysso. q' est cataractaz dei.

Super Magnificat

Cataractæ quid aliud dicunt nisi
vitas occultissimas diuinorum iudi-
ciorum de quibus ps. **J**udicia tua ab-
yssi multa qui terribilis est in
consiliis super filios hominum. **I**n cuius
manu horrendum est incidere. dum arri-
perit manus sue iudicium. dum acce-
perit hunc est ad se ceperit tempus. ut pro-
prias iudicet iusticias quasi repro-
bis est innotatur. **I**te in ignem eter-
num. **G**rade malum prohi a facie domini
et talis domini. petus dum eieci male-
dicunt. **R**ursus malum addit. quia
pergit in ignem. **Q**uod homo subinfert
in ignem eternum. nec estimari quod
potest. quantum sit horrendum. **N**one quod
solum hec omnia conferebat frequenter cor-
dis contemplatione beata nostra prudentis-
sima feminam? **N**unquam non obse-
cro totos tremor. horroz et dolor
occupabat pios artus. suos. la-
crimeque decore manabant ex oculis
quibus in domini voluntate mens immo-
ta maneret? **D**iscipulus? **N**o fru-
stra dubitavi quod redeo nedum certi-
or de marie lamento. sed doctior
ex istis sibi colligere. quia vides seri-
atim ex primo versu magnificationis
per reliqua cantici. pulcherrimum or-
dinem reperiri. **N**ullum demum mihi su-
perest scrupulus de occlusionem colla-
tionis alteri. quod in omnes affectionum
voces marie se mens. in hunc cantico
cum omni facilitate vertebat. et marie
dum attendo. quanta puritate. quam inte-
gra perspicacitate. sensus intimi cor-
dis protulit erat ad audiendum. videtur
dum odoratum gustandum crederem

.CXXV.

dum. interpretandum seu loquendum spua-
lia cum corporalibus a summo celorum vs-
que deorsum in opibus que dominus volens
fecit in celo et in terra in mari et in
omnibus abyssis. **E**st enim contemplatio li-
bera mentis. intuitus. ad res perspicien-
das. circumquaque diffusus. tamquam si in-
star benedicti sub vno solis radio to-
tus mundus collectus cerneret. **C**onci-
turo de applicatione cordis marie
dum de patre suo salomone legitur quod de-
dit ei dominus sapiam. et prudentiam mul-
tam nimis. et latitudinem cordis quasi
arenam que est in litore maris. **N**eo si
vel dubitauerit quoniam amplitudo cor-
dis. incomparabilis maior emicuerit
in maria. **M**agister. **S**i excessa modo
volueris cum traditione canticoz
confere. occludes facile. quod nedum in
toto cantico. sed in singulo versu et ad
quolibet notulam potuit maria sic
pitissima et exercitatissima. can-
trix. cum organo gutturali. interioris
versula multiplicare. non estimabilis
armonie. **D**iscipulus? **C**onferat ali-
as. **N**unc inuestigemus si lamentationes
temie coaptauerit aliquam maria
cantico suo pleno lamentum. cum gau-
dio. et si sic versus plures ad litteras de de-
structione materiali hierusalem. quam ad tro-
pologiam domorum subuersionem in a-
nima peccatrice. intellexerit et sense-
rit operando sponse repudio.

Magister. **N**unquam oblitus es. quod de
lamento culpe secundum deum monstravi-
mus cui respectu lamentum pene vix
est alicuius momenti quemad-
modum in canticis canticorum. licet

tractatus.

¶ **¶**ba sūt carnalia. sēsus oīo spūal
requirendus ē. **¶**ō secus intelligē
possem⁹ de lamentatiōib⁹. **¶**émie
imo generaliter in oīb⁹ hymnis
nō q̄ lfa negāda sit vel abigēda
sed q̄ sensus suauior et salubrior
later in medulla. quā p̄cipue inq̄/
rere decet sp̄sām q̄ se dedit sta/
tui lagentiū in tpe nouiciat⁹ et p̄/
batiōis sue in hoc mūdo sub sp̄o
so et abbate xp̄o. **¶**Discipulus
Iheū mihi meis q̄ sibi⁹. q̄ totis
nō dicam horis. non dieb⁹. non
ebdomadis sed mensib⁹ et annis
arid⁹ manem⁹ nō suspirātes. non
gementes et flentes in hac lacri/
maz valle. **¶**Quādo certe re p̄bati
onis estimabit signū. **¶**Cor em̄ du
rū male habebit in extremis siue
in nouissimo. **¶**Et q̄d aliud cor du
rū q̄ cor lapideū. cor adamati
nū. p̄sus insensibile manens ad
oēs diuinorū canticorū lrās. notu
las ⁊ voces. **¶**Leditur ver⁹ homo
nī/spoliat⁹ bonis fortune. tollitur
sba. **¶**Q̄ mox defletur lacrimis
amissa pecunia veris. cū tñ opoz/
tuerat lamenti. amariōrib⁹ aiām
deflere p̄ditam. flere repudiatam
quā sola mors gehennalis expe/
ctat. **¶**Ne. ve. qualiter expectat?
¶Certe demergendam in stagnum
sulphuris ardentis. vbi fum⁹ tor
mentoz ascendit in secula seculo/
rum. **¶**Magister Jure flem⁹ dū
nos flere non possumus. **¶**Quid
miserius misero nō miserante se?

vi

plorat Augl. **¶**Cuius miserie dum
causas inspicimus. ille multos a
desperatōe reuocāt. alios in spez
maioz attollūt. alios formant.
ad humilitatem. alios in amplio/
ri securitate constituūt. nōnullos
vero. dānabilis ingratiōis vel
inertie reos monstrāt. **¶**Discipu
lus **¶**Causas edissere. **¶**Magr Di
uisiones itaqz grāz sūt. **¶**Est autem
grā opundiōis lacrimose donū
spūsancti faciens postulare gemi
tibus inenarrabilib⁹. **¶**Datur ali/
quādo grā in corde molli et pio
qualem femine⁹ nisi degenēt ha/
bet sexus. hic facilis ad lamentuz
opassiōez et fletū. **¶**Datur ali⁹ par
grā deuotiōis. q̄uis sit in eo cor
virile p̄pter siccitatem vel oplexi/
onis ratōem. **¶**Quis habuit excel
lenti⁹. strennuitatem cordis natu
ralem q̄ dauid ipse. qui puer leo/
nem. interfecit. et vsūm. **¶**Qui iner
mis goliad multis terribilē acte/
bus armatis. inuasit deiecit. iugu
lauit. **¶**Quammagnanim⁹. q̄ bel
licosus. q̄ victoriosus extiterit let
gimus. **¶**Nulla tamen muliercula
nullus puerulus delicatus ita fa
ciles stillat lacrimas. q̄ faciles
ad deum et sub deo. vir talis et
tantus rex dauid orando funde/
bat. **¶**Testes sunt omnes psalmi
sui penitentiales. precipue quos
lacrimis rugitibusqz lamētis ge
mitibus assiduis plenos liquit.
¶Sūt ali⁹ se magnanimes p̄ arro/

Super Magnificat

gātiam reputantes. iudicio quo/
rum flere indecorum in orōibus
aut canticis **S**unt qui lacrimaz
laudant lauacrum sed eas hauri
re de puteo cordis per cordam
meditatiois. et in peluim oculorū
immittere sūt inertes. **E**st in a/
līs fons cordis. limo replet⁹ ter/
rene cogitatiois. vt scaturire non
valeat **N**ult alios de⁹ i hūilitate
feci cordis custodiē ne ex effusio
ne lacrimarū supbiant **S**upplet
in alijs carētiā inēfici doloris
cordialis. p dolores exercitatio
nis corporalis multis modis vt q̄
non hnt irriguū superi⁹ in corde
quo delectent balneati nec inferi
us quo purgent ablutī ipsi tāq̄
ferrū vel es vel argentū ponant
in camino tribulationis. animas
clarificare vel emollire valentis.
Sūt qui nausēat sup māna deli/
catissimo verbi dei suspirātes ad
allū vel pepones vel carnū ob/
las egypti. carnales scz delecta/
tiones in fabulatioib⁹ in rumorib⁹
in desiderijs mundi continuis.
Possunt aliquando tales plozāē
fatemur. sed fletu seculi non scdm
deum. quem iterum deflere neces/
se erit quia mortem operatur. taz
culpe q̄ pene eterne. **N**o debis a/
lios qui presentis miserie curas.
rumoresq̄ vndiq̄ alienas inuti/
les imo noxias veroq̄ lamento
contrarias semper accumulāt.
Discipulus **N**etas ergo fle

.ccxi.

re damna seculi. mortes parentū
subuersiones regnorum. strages
corporum. **V**bi erit illud aposto
li flere cum flentibus. vbi pietas
naturalis. vbi christiana chari/
tas. vbi compassio proximorū?

Magister **F**ortiter impellis
si non restitero. aut si non cautus
aliorum declinauero. **T**runq̄
difficile sed armabit nos gladi⁹
biceps verbi dei viamq̄ faciet
euadendi. **P**aratus est hic gladi/
us aperire sepem obicis tui. diui/
dendo lamentum. iuxta diuisio/
nem circumstantiarum. potissime
finiuz qd̄ fiet theologice. si fodi/
amus originem lamenti secūduz
duplicem morales scaturiginis
sue venam. **H**ec vena certissime
amor est. **Q**uis em̄ flet nisi quia
leditur amor suus. s. qd̄ amat in
se vel in altero **P**orro philosophi
scdm diuisionem boni triplid. tri/
plicem amorem posuerunt **T**heo/
logizans siquidem aug⁹. coartat
amorem sub duplici fine. simul cū
origine proportionali dicens.
q̄ est amor sui. supple vel suorum.
vsq̄ ad contemptum dei per ino/
bediētiam preceptorum. **E**t ē cō/
uersus ad priorem euersum. qui
est amor dei vsq̄ ad contemptuz
sui supple et suorum **D**iscipulus
Non refugio diuidentem hūc gla/
dium si viam patefeceris per eū
Magister. **D**um quis flet
damna bonorum. temporalium.

scdm aliqđ gen^o boni. vel hono/
rabilis. vel utilis vel delectabilis
ex primo amoris sui in finez opte/
ptus dei. nemo xpian^o dubitauerit.
qn pessim^o sit et deslendo^o flet^o
iste. **Discipul^o** Nec dubito. sed
mediū inuenio qui nec ad deū di
rigit. nec contēnit ipm. qualis est
pius amor naturalis bon^o de ge/
nere. **Mag^o** Pellis itez ad aliđ
Demū si sit aliqđ ad^o indifferēs
inter bonū morale et malū. et inē
bonū meritorū et malū demeri/
torū. **Declinem^o** ad pñs talem
introitū et dicam^o sub opēdio de
fletu deliberato. bono vel malo.
ex vltimo fine deo. cū circūstātijs
ad finē illū positis vel neglectis
seu reiectis **Non** em̄ agit hō lamē
tū in genere sed agit lamentuz in
numero teste aristotele qz actōes
sunt singulariū. Igitur lamen/
tū cum circūstātijs et fine **Quis/
qđ** ergo flet deliberate tpalia vel
se ipm aut odidit oditiōem deo
quā apponē xps docuit tā verbo
qđ exēplo suo. **Veruntū** nō sicut
ego volo sed sicut tu **fiat** volun
tas tua et ita plorat meritorie. si
dicto suo nō dissentit affect^o vel ef
fect^o su^o. **Si** vero oditiōem hmōi
nec affect^o nec effect^o plorātis ad
viderint actu vel habitu. lamētuz
iam est scđi nō scdm deū. et mortē
opatur **Loquimur** tñ expressius
de fletu humano scz libero. **Non**
em̄ est in ptate nra qñqđ multis
vilis aut sensatis nō plorare. con

tranitēte etiā volūtatis affectu p
tpe **Discipul^o** Sūt aliqđ qui nec
vno modo nec alio mō flere pñt
etiā dū affectāt. qualit̄ implebūt
illud apli pmissū. flere cū flentib^o
Sūt qui lamētatiōibus ita sunt
absorpti seu depressi qđ gaudē cū
gaudentib^o vim nō habēt.

Mag^o Una est p oēs passiones
cōis difficultas. et siquidem desit
facultas sufficit et supplet volun
tas. **Ecce** debet aliquis modo fle
re cū flentib^o. gaudē cū gaudēti
bus nō inuenit fletū. desidēt aut
desiderare cōcupiscat imitando
psalmistam **Cōcupiuit** inquit ani
ma mea desiderare iustificatiōes
tuas in om̄i tpe. **Valet** hoc con
siliū in multis et apud multos. tñ
maxime paruulis in xpo. nō dum
habentib^o exercitatos sensus p
consuetudine boni operis. aut qđ
tentationū pondē vel interi^o vel
exteri^o conturbant. dū in eis obi
tenebratur intellect^o. alligat affe
ctus. obturat affatus. tollitur ef
fectus **Suppetūt** exēpla plurima
pro pluralitate scandaloz vt a
carne sicut in leprosis et phi
locaptis et egrotis. vt a mūdo
sic in calūniāz passis. spoliati. car
ceratis. et alijs mille modis. vt a
diabolo **Demū** a diabolo. null^o
est qui se abscondat qui circuit
assidue querens quem deuoret.
Sit aliquis cui dedit ociū dei
us vacandi sibi. sit segregat^o in
heremo. vel cenobio ab hūanis

Super Magnificat

turbintb' q̄q̄ non ignoret bella
opiniones ve belloꝝ cū ceteri. **D**e
quibus ait gregl. q̄ necesse ē mul
ta mala puenire vt malū valeant
sine fine nunciare. **N**ut si sit talis
in seculo ad quē nihil de regimie
publico spectat tpali vel eccl'asti
co. **N**ut forte nihil p̄cipit auditu
de talibus qualis erat in balua
vas basamite otemplationis et
seraphice sursum deuotiōis maria
magdalene. qualis altera maria
egyptiaca qualis prim' heremi
cola paul'. **Q**ueritur si fas sit cui/
libz taliū nec lugē nec gaudē p̄
primis q̄s r̄tines mūd' exagitat
vicissitudinibus infiniti. **H**oc nō
absurde queri. sciet ille qui agno
uerit plures acerrimos pati seru
pulos. si non desleant belloꝝ va
rios euentus. mutationes q̄ re/
gnoꝝ. **S**apiens est dicūt alij qui
non curat in cui' manu mundus
sit. **Q**uid si pereūt pitura. **T**ales
cōtrarie conditiōis referūt sene
ca. et flacc' p̄bs. **U**n' puto eracli
t' ad oēm occurū hoim ridendo
cachinnabat. **A**deo nihil seriū si/
bi fieri videbat. **A**li' democritus
hūanos incessanter deslebat er
rores. de quo mirandū dicit flac
cus. vnde oculis tantus suffece
rit humor'. **D**emo in primis ob
ligat ad lacrimas exteriori. oculi
sufficiūt ille cordis. seu iudicij rati
onis que nihil aliud dicūt q̄ cō/
passiōem aliene miserie. que com/
passio interior desiderat subleua

cxviii.

tionē facere p̄vt oportet et quō
oportet cū ceteris circūstātijs. si
facultatē haberet. **N**ull' p̄terea
tenetur pro quolibet tpe vel incō
modo. opassiōem affectualez vel
effectualem accipe. dū occupatio
suppetit in affectionib'. et operib'
alijs saltē bonis. et si nō eque vel
magis bonis. **N**on em̄ tenet ho/
mo semp ad meli' faciendū. **T**ol
lit hec doctrina scrupulos ab oi
bus de quib' inquiris. si se circa
diuina et spūalia sepius afficiāt
humanis affectionib' non inspe
ctis. quibus obuiare suū non est.
nec ex officio vt supponitur. nec ex
nēitatis articulo. dum p̄t afficiā.
probabilr aliunde succurri. **C**e
terū nemo pius et sapiens imita
tor esse debet alterutrius p̄horū
quos inducis. quia miseriam al
terius ridere. intēperantis est et
superbi. **D**olē dō quālibz sortez
hūanam. intolerabilis est miserie
vel inuidie stultissime. de q̄. in iob
Sultū occidit inuidia. **E**t satyri
cus. **I**nuidia seculi non inuenere
tyranni. tormentū mai'. **E**t flacc'
Inuid' alteri' rebus marcescit o/
pimis. **H**inc q̄dam cū vidissz tri
stem alium. **E**uenit tibi inquit alij
quid malī. aut alteri aliqd boni.
Rursus appropriate. pro xp̄ia/
nis scientibus illud apli. **D**iligen
tibus deuz omnia cooperant in
bonū. et q̄ dei p̄uidencia in sui
dispositiōe nō fallitur. **A**ddimus
pro serenatiōe. consciāz de q̄b'
.r .i.

Tractatus

Inquiris. q̄ secure possunt in om̄i
recogitatioe miserie t̄p̄alis. sit il/
la p̄pria. sit cōis in solaciū recipe
oīa que scripta sunt de patientia
tribulationū sustinēda quē admo
dū petr⁹ admonet oēm curaz no
stram. et solitudinē p̄ficere in e/
um. non solū tuā de te. sed omnez
de oibus **N**e q̄z em̄ tibi pl⁹ oneri
debet esse cura vel solitudo alie
na q̄z p̄pria. vt nō excutias istam
ex hūeris tuis sup̄ deū. **L**ege quē
admodū xp̄s in cruce. tanq̄z grā
dei dilectissimā emendauit m̄r̄m
suo dilectissimo discipulo. nec post
modū de m̄re verbū vllū iuenies
Hoc itaqz exemplo docemur
cruci religiōis affixi. domū p̄ris
et m̄ris obliuisci. et eē sup̄ trā sine
prē sine m̄re et sine genealogia
Quisq̄s ista opleuēt. serena pace
gaudebit in vtrāqz paratus for
tunam t̄p̄alium. vel dextrosū vel
sinistrorsum quasi neutri⁹ partis
existens. nisi quā deus monstra
uerit eligendaz. nō q̄ nō ozemus
pro principib⁹ et amicis iuste cer
tantib⁹. sed q̄ omnino voluat̄ et
terminetur ad hoc centz. ōfo. **S**i/
at voluntas tua **N**unquid non
hoc modo resistētes inuicē apud
danielem angeli habent sub expe
ctatioe diuine dispōnis concordia
am? **P**otes addere q̄ p̄ varietate
circūstantiaz expedit. nūc diu/
ti⁹ frequentari lamentū. nunc dō
gaudiū sp̄s pl⁹ assumi. **E**xem
de duob⁹ ffib⁹. conclusis. in car/

vi

cere penitētiā. **T**ri⁹ meditatio
magl. erat ad penas inferni q̄s
demeruerat alteri⁹ ad gaudia pa
radisi que sperabat. hic sc̄ds pul
cro. vegeto qz corpe. alter squali
da cute. vix ossib⁹ herente. senten
tia p̄ris in eis par meritū. iudica
uit. **P**ostremo teneat̄ pauli
determinatio cū sapiente. omnez
tristitiā seculi a corde pellendam.
Quō salubriter p̄t ad oēm passio
nem. sit gaudiū. sit ira sit desider/
um sit timor. qm̄ nō est sc̄dm̄ deuz
apte trahi **N**ō ē aut̄ sc̄dm̄ deum
si tollat aut non edificet debitum
religiose deuotiōis affectū vel ef
fectū vel intellectum cum affectu
Discipul⁹ **N**e miseris quib⁹ li
cebat flere. sibi met̄ ipsis totos
intendere. vacare. et vidē qm̄ sua
uis est oīs. qui nihilomin⁹ se de/
relinquunt nec se nec alios digne
flentes qui rumorū fabulationi
bus indulgent. sed non vt lex tua
oīe qui gratis occupātur. nil p̄
futuri. cogitatioibus vagis. q̄bus
cū se oblectauerint dicēte seneca
tristes manēt. nec sibi nec alijs v/
tiles. **I**nutiles crebro. quia tēpa
furantur. rem preciosissimā nec re
dituram. graui postremo se fasce
onerāt impediūt circūligāt mer/
gunt per murmur. per detractio
nes per leticias de casu inimicōz
per crudeles incōpassiōes super
perditiones animaz gaudentes
de partialitate valitura nihil a/
līs. obfutura plurimū sibi. **D**icit

Super Magnificat

tñ hoc agimus? querim? .vt ore/
mus attenti? .imo vero vt seduli?
vos dñetis. **M**gr Intra sa/
tyram cui nulla poterit par esse
tragedia quin poti? redeam? ad
btē nostre lamentū . qđ nobis sit
in exēplar fructuose lamentatōis

Discipul? Nescis qñtū doleaz
plen? indignatiōe spūs . **M**gr
Nide ne lacū intres quez fodisti
gemens frustra . fer eos . qđ non
habes fas corrigē timori quoqđ
dei locū linque **D**isc. Eō fera/
m? laudo de btā pulcerrima mu/
liez nedū qñā mō lamētata sit .
plorauerit . h de qlibz vniuersalr
affectu qualiter vsa fuerit in can/
ticl . rhymnis canticordis . hoc est
in exultatiōe cordis sui **C**etē nos
interea deserāt mordaces et no/
xle curaz mulce . mentis irruētes
oculis et suauitatē deuotiōis . cuz
sabbati trāquillitate p̄dentes

Mgr Reficiat tñ antea nri labo/
rem multiloquū quies oportuna
silentij **C**ras agem? vt voles **C**
iustibet interea sigillatim apud se
vigeat recordatio . lamentū nu/
triens et cōfirmās timoratū apđ
deū qz misericordia ei? a p̄genie
in p̄genies timentib? eū .

Sequuntur decē ⁊ octo considerationes.

Prima sit misericordia dñi ti/
mentib? eū . **L**etetur cor meū vt ti/
meat nomen tuū . nomē scm et ter/
ribile . **S**cio sanente te btissima

cxviii

virgo teste p̄phético sermone . qđ
beneplacitū est dño sup timentes
eū et in eis qui sperāt sup mia ei?
Iugit merito spes de misericor/
dia ad timorez de iusticia . **S**icut
em̄ nomen dñi reddi sc̄m et sua/
ue speratib? . sed ne dulcedo mel/
lei spūs pl? cōmendat qđ satis est
terror adoiē districti onis iusticie
qđ salis ad saporem **T**erret te o
aia . de? vltionū dñs . de? iustus ⁊
iusticias diligens . alliciat miseri/
cors in essētia . ⁊ miserator in ef/
ficacia . dñs suavis et multū mise/
ricors **D**amnat te thron? iusticie .
adi cū fiducia thronū mie dū licz
appellare . dū adhuc dies ē opati
onis . dū mia sedet in throno suo
que exuperat iudiciū **C**ave ne dif/
fēas . qđ dñs accipiat tps a te
tunc vtqz iusticias iudicabit nec
appellare licebit . **E**cce . confugit
ad thronuz mie . reus iste o btissi/
ma virgo regina mie . defende iu/
ra curie regni tui cū filio tuo . dū
sedes a dextris i ea dū tps ē mise/
rendi **D**efer appellatiōi mee susci/
piēs eā ad te . **N**ō remittas ad se/
dez iusticie . qm̄ terribilis ē nimis
et aggrauās et insustentabilis i/
ra ei? . **H**orrendū ē deniqz incidē
in man? eius . **O**t aplus **A**udio
qđ moneat . imo iubeat mia . **S**i
vis miam fac miam et ama eam
serua leges curie qđ dicit mia .
Quales leges? **D**imittere ⁊ dimit/
temini . **N**olite iudicare et nō iudi/
r . z

Tract. vi. sup illo di

cabimini. **D**ate et dabit vobis. In qua em̄ mensura mensi fuerit. remetiet et vobis. Deniq; iudicium sine misericordia. fiet ei q̄ nō fecerit misericordiā. Remota misericordia. et q̄s iudicium sustinebit? **C**redo dñā q̄a sic est. adiua incredulitatē meaz. **C**onsci⁹ itaq; sū mihimet ip̄i q̄ ex corde. desidero dimittē debitoribus meis. sicut et vult et precipit misericors fili⁹ tuus sed trepidat consciā sup effectib⁹. **D**esiderium paup̄is eraudit dñs. sp̄paratio nem cupiscenti. dimittē magi. aspiciet. q̄ ad exhibitiōem opis. **S**i nō satis effecero qd̄ in me fieri cupisco. vt dimittantur mihī peccata mea fiat mihī scdm̄ desiderium. qualiter ea cupio mihī dimitti. dimittaz et debitorib⁹ imo generalr̄ vniuersis desideret. **I**gitur misericors fili⁹ tu⁹. **O** regina mie desideret te orāte. q̄ten⁹ mihī dimittat pcc̄a mea. certe cum sibi suppetat posse in offiī qd̄ desiderat. **S**i desiderare dici p̄t. dimittet. vtiq; talē me faciet cui dimittere tā sit op⁹ iusticie sue. qz p̄missionis. dimittite et dimittet vob. **D**icā tñ aliqua quoz mihī videt esse testis conscientia. si fallitur corrigat. **D**imitto talī deuotione cuiuslibz debitori pro xp̄o inuita rea. q̄ nullū volo reū fieri debiti pene gehēnalis et tandem a paradiso secludi. **A**bsit hec. iniquitas tam crudelis. **D**imitto rurs⁹ talī rōe. q̄ nulli vellē penas inferri

mitte mī debita mea sic

vt pene sunt. vñs iniustis. **N**ullas insup molestias pcurare fieri. iuris ordine. qui tu⁹ est o de⁹ inrupto. **S**i autē p te aut tuos iudices subordinatos. iudicium infligis sic ad correctiōem maloz. et innocentiū subleuatidē aut solatiōem. **B**enedict⁹ tu in oib⁹ opib⁹ tuis. qz iusta sūt in oib⁹ vñs. **O**ro plane mihī sic dimitti iniquitates meas p afflictiones in p̄nti. sub manu mie tue. q̄ten⁹ nō refues eas. vbi et qñ horrendū est incidē in manus dñantis iusticie tue. **D**a mihī misero. mater misericordie. q̄ten⁹ miserear aie mee. placens deo. habea odio iniquitatē. qz q̄ diligit iniquitatē odit aiam suaz. **Q**uid autē infelici⁹. qd̄ crudelius. q̄ odire aiam suā. qz q̄ sibi neqm̄ cui bon⁹? **S**entio dñā mie. sentio fateor. et si negare p̄sumerē. mēti retur iniquitas sibi. **S**entio ve misero mihī. omotiones aliqñ varias. aduersus filios mihī pcc̄ores. aut minus pcc̄ores presertim si n̄ aut meis verbis vel opib⁹ molestias inferūt etiā si iuste sūt. **R**estoz o dñā dñ veniūt omotiones ad iudicium superioris rationis vellem nō moueri. non irasci. non formidare non conturbari. s̄ imperfectū meū viderūt oculi tui. ge mo sub pondē veteris hōis mei. velle pacis. mihī adfacet. sed posse non inuenio. **F**iat dñc volūtas tua. sicut in celo rōis sic in t̄ra sensualitat. **S**ed b̄ aliqñ d̄z non ex

super Magnificat

toto perfecte. quousq; absorpta fuerit mors in victoria. laborabo et onust' ero q̄diu sū peregrin' a te. **O**nerat corp' onerat quoti dianū op'. onerat peccās p̄xim' onerat diabol' astut'. caro blandichs. mund' angustijs. demū sic on' graue. quate sūt sup me iniq̄ tates mee cum oibus iniusticis. Succurrāt obsecro q̄orige tue. q̄orige aminadab q̄ volūtarius interpretat' **B**enigne fac dñe in bona volūtate tua meclī. i. bñ ignite age cū q̄origis his virtu/ tū ignitis. vt helye. Subleuent si des spes et charitas Veniāt eq̄ tractores q̄origaz cū rotis q̄ttu or virtutū totidem cardinalium. **I**sta. vij. onera molestiaruz fides on' corpis. spes on' opis. chari/ ras onus p̄ximi peccatoris: Pru dentia super astutiaz. tpantia cō cupiscētiam. fortitudo tristitiam **I**usticia postremo oēm nequiciā **L**etetur cor querētū dñm. **J**ubz hec virgo suauissima fili' tuus to tus desiderabilis p̄ p̄phetam **F**iat in me qd̄ iubet. **F**iat qd̄ sequit' **Q**uerite dñm et cōfirmamini. q̄ri te faciem eius semp. **I**ta dñs sim numeratus in generatōe q̄rentiū dñm. q̄rentiū faciem dei **J**acob. **N**e quid tibi et leticie p̄ccōz stoli dissime! **N**unq̄d nō audis. nonne pauefcis verbum sapientis? **N**on decent stultū delicie **N**onne legis q̄ melius est ire ad domū luctus q̄ ad domū cōiuij? **E**t rursū Ri/

cxlii.

sum reputauit errorem. et gaudio dixi. cur frustra deciperis. **S**z ex aduerso. consolātez. et cōsulentem audio. **D**electare in dñō q̄ dabit tibi petitiōes cordis tui. **T**otus deniq; psalmoz decursus inuitat ad exultatiōem. gaudiū et laudē nedum hoies. sed generalit' oēs creaturas. **H**inc de hoib' in sp̄ali **B**eat' homo q̄ scit iubilationem **Q**uid at est iubil' nisi gaudiū cor dis intēluz. qd̄ nec retineri p̄t it' nec foris exprimi. **H**ilarez ad extremū datorum diligit de' **O**nerosa res dñō suo. seru' tristis **D**electat alacris hilaritas obsequen tis **Q**ualis honor dñi si seru' sēp horreat eum tortorem. vt delusorem. vt irrisorem et tyrannum? **C**rudelem sitem hanc o aia xp̄ia/ na iam scripsimus absolutam ex aplica distinctiōe de tristitia et leticia secundum deum. et scdm se culū. scdm veterem q̄ nouū hoiez **C**etez finis et intentio leticie tue nomen imponet. si timorata. **L**etetur inquit p̄pheta ad dñm cor meum. quo sine vt timeat no/ men tuum **S**i cum modestia **G**audete in domino semper. **S**equit'. **M**odestia vestra nota sit omibus hoibus **S**i suavis in sp̄itu s̄cto **S**i gratus. si seria. si modesta. si subtristis in veteri hoie. si verecū da coraz domino. si vilis sibi spe ret in misericordia dei. si lacrimo/ sa cum decore. si querulosa cum

Tractatus

pace. exultabunda. cum timore.
Sermonio deniqz sapiētis Qui
diligitis dñm timete illuz. ecce ti/
morem. **P**einde de misericordia
et leticia siml in oblectatōem. i. o/
mnē lactationē. vobis veniet mi/
sericordia. **R**ecte quidez ad ma/
rie canticum. et misericordia eius
a progenie in progenies timent/
bus eum. **U**nde. ppter generale
in omnes beneficium. Magnificat
anima mea dñm **I**nitiū qōdam
tangens modum expōnis mora/
lis seu tropologicē lamētationū
Jeremie. **A**leph Quomodo se
det deiecta. et eiecta. ciuitas ani/
me mee. prius plena p̄p̄o. virtutū
omnium. nunc sola et solitaria fa/
cta. locus spinarum. et vepriū pec/
catoz. **F**acta est ipsa pri⁹ dñā gē/
tium per subiectiōem passionum
omnium. nunc velut mater vidua
non habens viri. dei sui protectio/
nem. aduersus tyrannidez demo/
niorum. **I**psa dudū princeps pro/
uinciarum. que sunt sensus sui iure
subditi suo principatui. facta est
eis sub. tributo durissime seruitu/
tis. in luto luxurie. paleis supbie.
latēibus auaricie. fornace ferrea
totius miserie. **B**eth. **P**lorans
plorauit assidue in afflictōis no/
ctē. et lacryme eius voluūtur in ma/
xillis eius exterius. **N**on ē qui cō/
soletur eam. ex omnibus caris ei/
us. angelis et sanctis caris eius
et omnes amici eius spreuerūt eā
quia vidēt a sponso spretoz. et fa

vi.

cti sunt eius inimici. zelantes ad/
uersus miseram et ream. pro ho/
nore dñi. quem offēdit. **S**ymel.
Migrauit iudas deserēs animaz
meam ne confiterē. et hoc ppter
afflictionem culpe totiens repeti/
te. et multitudinem seruitutis. ve/
recunde. quam habet totiens ite/
rata. nec valitura propter conti/
nuum reidiuum. **C**onfessio **D**e
leth. **N**ie syon que sunt itinera.
quibus anima scandit ad specu/
lationem diuinorum. lugent. duz
materiam dant lugendi. eo q̄ nō
sit bonus et altus cogitatus. qui
veniat ad solēnitatez gaudentis
affectus. **O**mnes porte eius. sens⁹
videlicet exteriores. sunt destru/
ctē. peruersis secantium securibus
Sacerdotes eius. vires superio/
ris rationis. gementes pro voce
cultationis et confessionis. vir/
ginales olim affectiones sue sunt
squalide turpes. et fede. **Q**uid plu/
ra et ipsa tota est oppressa amari/
tudine viciorum pro suauitate.
sanctorum bene olentium vnguē/
torum

Sequitur tractatus
septimus principaliter p̄saic⁹
de mente cordis. et cognitio/
ne dei super illo quinto ver/
su. **F**ecit potentiam in bra/
chio suo. per notulas. **C.** quinquaginta.

nocula Prima

super Magnificat

Hecit potentiam in brachio suo disper sit superbos mente cordis sui. **C**onside remus attenda mēte cordis nostri. nos q̄ tota anima magnificare dñm. qui deū tota mente. et corde perfecto diligere precipimur. **A**udiamus quid in h cantici tono. notauerit iuuēcula tympanistria. cuius mens hūilis contēplata est multa sapientē. **D**isper sit inquit supbos hoc sufficē videri poterat ad confusiōem su pboꝝ. ad collaudatiōem hūiliū ad potētiam diuinaz in suo bra chio emendādā. etiā si nō adoi tum esset mente cordis sui. **E**t firmissime teneam⁹. nihil in h tra ctatu canticoꝝ supfluū. sicut ni hil eē diminutū. qz nimiz spūscō dictante sapienter editū est. cuius perfecta sūt opa. cui⁹ in eloquijs nec vnū iota nec vn⁹ perit aper. **I**ntelligendū tñ est in primis ne nostrā fallat inuestigatiōem no minū vel equiuocatio. vel ignorā tia. quid vocetur mēs cordis. **L**ucidius. hoc cognito patebit inte ger et multiplex hui⁹ pticule sēsus. **M**ēs et si p vi memoratiua qñq̄ sumit vt cū dicim⁹. mēs meminit hui⁹. nihilomin⁹ ad pñs coarta bitur acceptio. ad illud qd̄ emi net et est precipuū in creatura ra tionali vel intellectuāli. **V**ñz mēs ab eminendo dicta est. vel a meli ore vel a mensura qm̄ et illud qd̄

CXXX.

eminet et simplicissimū est in vna quaq̄ re mensura alioꝝ in tali re sistētiaz est. **V**olum⁹ aut in pri mis incedē grossa et palpabili fi de plus q̄ pbica et subtili defmi natiōe. quēadmodū pro simplici bus et ideotl. fidelibus tñ quib⁹ curitur hoc opusculū. **T**ui⁹ titul⁹ esse p̄t de mente cordis seu de tri clinio cordis in quo p̄idet tanq̄ architrclin⁹. spūs rational⁹ scdm tres mansiōes. seu cenacula vl ta bernacula cordis sui. **C**ōstituam⁹ idcirco. quid p nomen mētis vo lum⁹ intelligi. **N**ec obstrepet aut contradicat quispiāz otētiosus ac ceptioni. naz noia sūt ad placitū. **C**ū p̄terea p̄cessus aperire pote rit agruā impositiōis rōnem. **D**ū aut q̄rit de re stultū ē dicit diony sius otendē de noie. **M**ēs ē por tio. vl potentia creature rational que facta est capax dei. et ei⁹ par ticeps esse p̄t. **C**ōsonat hec descri ptio pbicis et theologici. traditiō nib⁹. **S**ed hz plimas q̄stiones. q̄ vix etiā ab ipsis litteratis p̄nt ter minari. vt de q̄ditate potētiaz anime rationalis. de ipsaz diuer sitate et idētitate cū essentia. **D**e numerositate et officijsz hmōi ce teris. **P**laceat igitur rudior ma nifestatio. et dicat q̄ rational. vl itellectualis creatura nominatur vti mente sua. imo se ipsa. tan q̄ mentalis tūc exis. dū tota con uertit ad solū deū. tanq̄ ad obie

.r 2

Tractatus

dum suū. vnū primum. supremū
optimū. eternū. p̄cipuū et summū
Teneat iterim ista descriptio seu
q̄d nois mentis. **N**e p̄inde meta
physicales cessent inq̄sītōes. q̄les
notate sūt de q̄dditate reali men
tis de mō quo p̄t clare et nude p̄
cipere solū deum vel ferri in eum
Rūdeat etiā. quis idiota fidelis
interrogatus. que qualis et q̄n/
ta est mens tua. **R**ūdeat inquam
mens est anima mea. dū ip̄a ouer
tit ad deū soluz. tōz sola. ad solū
vnū **S**ic sonat initiū vulgati au
ctoris etiā p̄i^o inculcatū **S**i deus
ē anim^o vt nobis carmina dicūt
Hic tibi p̄cipue sit pura mēte col
lend^o **E**cce q̄ mentis officū ē p̄ci
pue colere deū. **Q**uo stabilitō. cō
festim elicere fas habem^o ratiōes
aliquas. cur ad hec verba disper
sit superbos. additum est. mente
cordis sui. **U**na ratio est. si respi
ciamus ad primos parentes no
stros adam et euam quos condi
derat deus ad sui contēplatiōem
claram et serenam pro statu vie.
quā contēplatiōem fuisse in glozia
visio facialis subsecuta. **D**e tibi
supbia **I**ta enim mente a primis
parētib^o dispergi. per diuini bra
chij potētiam demeruisti. vt iam
heu nos infelicitissima p̄les. nullū
mentis habitaculū in cordib^o ha
bere potuissē^o sicut nec deuz co
gnosce. nisi misericors et misera
tor dñs noster **J**esus xp̄s. poten
ti virtute puidisset **D**euz quippe

oq

nemo vidit vnq̄ ait **J**oh̄es. s̄ v/
nigenit^o q̄ ē in sinu p̄ris ip̄e enar
rauit. **P**otest altera ratio sumi. si
respect^o habeat ad apostatas ā
gelos. q̄s in tantam. conata est
attollere celsitudinem. stulta sue
mentis p̄sūptio vt diceret prim^o
eoz **S**edebo in laterib^o aq̄lonis
et filis ero altissimo. **M**ens d̄o ni
miū sublimata. nimitū etiā p̄cipita
ta est. simul et dispsa. **N**o s̄ em̄ q̄
dam in alta tollunt. vt lapsu gra
uiozi ruant finisq̄ ad alta leuat.
ē ruere. **Q**uerēt hic scrupulosi
or aliquis. **N**unquid h̄nt demo
nes ipsi corda. cū corpa nō habe
ant. p̄sertiz carnalia cuiusmōi s̄be
cor esse optum est **A**t vero si deū
h̄re cor trahim^o de scripturis vt
dicimus filium esse de corde p̄ris
iuxta illō psalmiste **E**ruatuit cor
meū d̄bū bonū. nēo iure negabit
posse cordis nomē angelis attri
bui cū de insensibilibus creatur.
inueniamus dictum. **T**ransferentē
montes in. cor maris. **T**raseam^o
idcirco nunc et alibi digressiones
morosiores inducere per concor
dantias multiplices. vbi statim
constare potest de varijs accepti
onibus terminoz in scripturis **E**x
quib^o accipe paucas. ad propoli
tū q̄d in manibus habetur suffe
cerit **H**oc indulto poterit et. ali^o
sensus elici. diligendo hoc cōple
rum. mente cordis sui. disperfit sū
perbos. sicut in gen̄ dictū ē tad^o
dolore cordis intrinsecus cū di/

Super Magnificat

perfit per diluuiū generale oēm
carnem **O**ccurrit et alius sensus si
traducamus dispersionem in bo/
num. **D**ispersio siquidem maloz
vel a malis bona est. sicut et dese/
ctio et separatio **S**imiliter inuent
mus a sanctis noiatam aliquan/
do superbiam sanctaz. que scilicet
nobilitatis sue conscia nescit p̄sti/
tui vel calcari. nescit nisi sūmis iū/
gi. **P**onam te in supbiam seculo/
rum ait dñs de birtm noua **A**s/
sumat vtraz mens nostri cordis
hanc superbiam. vt nulli digne /
tur intendere. nulli iungi. nulli in/
herere nisi vni. soli quod est neces/
sarium. optimum eternum ⁊ sum/
mum. qualiter elegit maria par/
tem optimam. qualiter exultans
propheta dicebat **D**efect cor
meum et caro mea. pars mea de/
us in eternum **O** vere sancta
et desideranda superbia. que vni/
cum bonum suum possidere vult
excellenter. sine arrogantia et va/
na gloria. singularit̄ sine inuidia
Imperturbabiliter sine ira. **I**nfa/
tigabiliter sine acedia. **I**ndefinen/
ter sine auaricia. **D**electabiliter si/
ne luxuria et gula. honorabiliter
sine ypocrisi ficta. **D**isperdat
oro potentia diuine miserationis
vniuersas alteritates. omnes cō/
cupiscentias. omnes sollicitudi/
nes et fantasias. a mente cordis
nostri vt libera mens ab omni di/
spersione gloriatur exultans. **M**i/
hi autem adherē deo bonum est

cxvii.

O felix dispersio. que summam
congregationem operatur prout
loquitur diuinus dionysius q̄ v/
nifica virtus diuinorum luminuz
restituit et replet et conuertit nos
ad congregantis patris vnita/
tem. et simplicam deitatem **C**ui
concinens. vates regius. **E**difi/
cans inquit hierusalem dominus
dispersiones israel congregabit.
Hanc dispersionem meretur san/
cta superbia. quatenus purgetur
et illuminetur. perficiatur in vni/
co optimo mens cordis puta ⁊
deiformis. **H**ec autem non habe
tur perfecto complemento. pre/
terq̄ in gloria. participatiue ve
ro per gratiam. plus aut minus
in via s̄m distributionez s̄ctiss̄ps
maxime per theologiam mysticā
put aperient sequentia quantum
concesserit sp̄s bonus. quez dat
pater celestis petentibus se **C**u/
cideret hic locus de diuisione sp̄s
et anime. cōpagumq̄ et medulla
rum. et discretionē cogitationuz
et intētionū cordis. p̄ potētiam
verbi. q̄ est brachiū p̄ris eterni
Qua diuisione sc̄oz doctores my/
sticos nulla mirabilior. nulla po/
tentior. **S**ed ad faciliora reuerta
mur vt cepimus. eis contenti que
tractatu dragmatico secundo no/
tanimus. **P**retactum est q̄ in cor
de rationalis creature reperitur
triplex habitaculum **A**nde no/
minari potest cordis triclinium.
Sp̄s vero q̄si p̄sides. iure d̄z

tractatus.

architriclin⁹. de q̄ p tropologia
signatū est in nuptijs. duz in cha/
na galilee xp̄us aquā ouertit in
uinū **P**rocedem⁹ aut ordine ma/
gis narratiuo q̄ demonstratiuo
vel pbatiuo. supponentes. dicta
doctoꝝ. cū suis declaratiōib⁹ me/
taphysicalib⁹ et theologicis. vsque
quaq̄ multipliciq̄ rōe fulciat. q̄s
insecuti. oposum⁹ p̄idez opuscu/
lū de theologia mystica. p̄titū in
duos tractat⁹ sc̄dm traditionem
speculatiue primo. p⁹ practice p
x̄ij. industrias. **C**ōtentē obsecro
quisq̄s lector accesserit. si nō mor/
piter oīa numerauerim⁹. q̄ faciūt
ad decorē et ornatū. dispositionē
q̄ mirabili varietate descriptaz
ex libris tam nature q̄ scripture
qz forte dicetur altero loco **S**uffe/
cerit h̄ 7 nūc sensibilis descriptio
quēadmoduz p corpalia. spūalia
figurant. eo q̄ oīs nostra cogni/
tio incipit a sensu. p̄ statu p̄ntis
miserie. **P**ropterea interior hō
noiat exteriorē q̄ est vnanimis
dux su⁹ et notus su⁹. **P**roponetur
vna descriptio. nō vt in ea sistat
sed vt manu ductio q̄dam p rudi/
b⁹ et ideo. ad diuina quolibz ca/
pescēda **J**urta qd̄ ita gregl. exoz
ditur in omelia q̄dam de thesau/
ro et preciosa margarita Regnū
celoz idcirco terrenis reb⁹ simile
d̄ vt ex his q̄ anim⁹ nouit. sur/
gat ad incognita et per hec q̄ scit
nota diligere. discat et incognita
amare **A**ssignabim⁹ igit̄ hūano

vij

cordi. tanq̄ loco grādi et spacie
so tria cenacula. sup̄remū mediū
et infimū **P**rimū noiabim⁹ cēna/
culum mentis. **M**ediū vero. cēna/
culū rationis. **T**ertiū erit et infu/
mū. aīe cenaculo deputatū. **P**olu/
m⁹ tñ vt statim. arbitret̄ inspectōr
Hec idcirco depingi q̄ ita sint. h̄
vt facili⁹ accipiat figurata dū in/
cipit sed nō sistat in figurā. **S**ic p
mysticos intelled⁹. archa noe lit/
teralis. sic archa federis. h̄is in/
star illi⁹ spūalis. q̄ monstrata est
in monte. sic tricliniū samuelis p
typū. sic ecliniū femiaz in hester
Sic vniuersalē vt ad vnū dicam⁹
omnes pabolice locutiōes signi/
ficatū accipiūt. **S**ic p̄terea coraz
oculis positum cordis tricliniū.
in quo mens obtinet sūmū locuz
de q̄ seorsuz osequēter p̄prie oīde
rationes annectent. q̄ rarius ser/
mo inuenit̄ de mente p̄cisus. **R**ō
ponitur in medio **A**nima stat in
imo **S**pūs noster tanq̄ architri/
clin⁹. p̄suet̄ toti triclinio nunc ab
arce mentis dilabens ad vltimū
aīe cenaculū. p̄ administratione
sensuū. nūc stat in cenaculo rōnis
ad inuestigationem p̄bice cuiusli/
bet discipline **P**orro si q̄s aspe/
ctu p̄mo despererit. aut abiecerit
hanc nrām speculationē. et tanq̄
cōmunis vulgata vilescat quasi
nihil afferat nouaz sententiarum
preter verba vel figuras **A**ccipi/
at pro responso primo q̄ ideo nō
est abfcienda. qz consonas habz

Super Magnificat

et piscas doctorum scias sicut et ipsi secum ueniunt. Deinde fastidum tollit dum eadem scias varie describit. **U**n fundat color rhetoris. expolitio noiatu: Denique nemo cogit insistere huic speculationi. praesertim cum neglectu aliorum. imo si non fallor. poterit ad omnem finem faciliores intellectus. praecipue si uotio primi cenaculi. quod mens refidet velut in aureo salomonis reclinatorio fuerit plene nota. **C**aveatque sibi maledictum illud sibi dici. disp/fit superbos mente cordis sui.

Quibus ita subordinat. subiugamur trichlinium cordis. Architrachlinus dicitur corculus. id est cordis cultor et cordatus. dicitur spiritus. id est rationalis. quibus sit unum in essentia triplex tamen in potentia. imo multiplex triplex in uiribus et efficacia. **T**richlinium fuit maria quam ecclesia sic salutat. **S**aluae mater pietatis. et totius trinitatis nobile trichlinium. uerbi cum incarnati. speciale maiestati preparas hospiciu. **P**rimus spectat ad mentem. alter ad carnem. ex qua uerbum caro factum est. triplex in natura. unum in persona. **T**richlinium triplicatum. reperitur in celesti hierarchia. **T**riplex insuper actus hierarchicus. **P**urgare. illuminare et perficere. **M**ateriae hanc supponimus latissime. per doctores prosecuta. **H**oc primus notetur quod in omni creatura rationali. et iuxta praesertim in homine triplex haec triplicata hierarchia. regitur secundum triplicem

CCCC.

uim. memoratua. id est et perceptiuam et affectiuam. primo in mente. secundo in ratione. **T**ertio in anima tripliciter in quolibet singillatim. **H**ic est amplissima speculatio. ex hierarchia dionysii tracta decimo. c. **T**richlinium multiplex triplex conformis ad celestem reperit in ecclesiastica hierarchia. sic similiter et in seculari iuxta triplicem in quolibet statuum coordinatorem adheret speculatio. **T**richlinium habet magnum mundum sub uo **Q**uia. quodam sunt entia pure spiritualia. quodam pure corporalia. quodam ex corpore et spiritu uoluta. **D**eclaratio supponit. **T**richlinium habet minor mundus in habitaculo cordis. id est. put superius figuratur. **H**ec pars magis proposito congruit. **A**d cuius elucidationem et dilatationem. non est necesse simplices inducere subtiliter. sufficiat eis pro deuotione capescenda quae sunt creature rationales. ad beatitudinis impassibilitatem ordinate. quae necesse est intendere quaeque regimini corporis morali. quaeque eruditione rationis. sepe et primo. diuine dilectionis. pro impletione suorum preceptorum. **I**ntentio prima concernit naturam. secunda industriam. tertia puram gratiam. **T**richlinium minoris mundi. perfecta distinctione agnoscere spectat ad philosophiae theologiae professores. si uoluerint naturam proprietatemque contemplationis agnoscere et illud implere grecum oraculum. notosolitos id est nosce te ipsum. **S**i preterea uoluerint

tractatus.

sapienter discernere quæadmodum
theologia actiua spectat ad infi-
mum. speculatiua ad medium. mysti-
ca ad supremum cordis nostri. In in-
fimo sunt adulescentule. In medio
côcubine et regine. In tertio est uni-
ca perfecta cum dilecto. **T**riclinium
cordis includit in precepto dilecti-
onis. Diliges dominum deum tuum ex to-
ta mente tua. Ecce supremum ex to-
to intellectu. ut ponit in lucâ et hec
est ratio. Ecce secundum. Ex tota anima
tua. ecce tertium. Ex toto corde. ec-
ce simul totum. **H**ic tamen attende quod
omnia vocabula. rationali creature
ut rationalis est attributa sepe per
mixtum accipiuntur. unum per alterum
singulum ipsorum per singulis quod multi-
plicitas utendi. causat frequenter
confusionem in doctrinali disciplina
vel in studiosa meditatione. nisi per-
petuas nominum. quomodo sicutur apud do-
ctores annotetur. **T**riclinium eleganter
exposuit et distinguit venerabilis
Richardus et ante eum hugo. fundan-
tes se in **A**ugustinus precipue. **B**oetius qui
quod in suo de solatone quatuor et quinto
et per istos dominus bonauentura. tam
in lectura sancti isidori. quod in suo bre-
uiloquio sub opendio. Peniculus mi-
rabilius in suo itinerario mentis in
deum. **S**ed et auctor de spiritu et anima. qui
se iudice fuit tantummodo opilator et
collector ex alijs. multa notauit di-
gna. **O**mnis postremo. qui de anima ra-
tionali et viribus eius philosophice
aut theologice tractauerunt. illu-
strat triclinium nostrum noticiam. Ita tamen quod

vij

theologica traditio preferat. **D**icitur
hoc propter **A**uicennam et auer-
roem et platonicos et alios quorum
recitator fuit **A**lbertus in suo de a-
nima. et de intellectu et intelligibi-
li discrepantes in multis a fidei pie-
tate. Seruet illud apostoli. **O**mnia tenta-
te quod bonum est tenete. **T**riclinium
cordis uenienter assignatum est sicut
triplex habitaculum seu cenaculum
sub appropriatione. nominum istorum. mens-
ura. anima. quibus proponit velut archi-
triclinium ipse spiritus rationalis. **S**pon-
sus autem potest nominari animus. uxor uero
dicitur affectus vel affectio et hec
multiplex. signant triples. **U**nde
nominari potest noster animus. nunc anima.
si ex utero animalis affectus gignit per-
lem. nunc rationis. si ex utero rationis af-
fectus gignit sobolem. nunc spiritu-
alis. si fetus ex multis affectibus
precedat. spiritus sancto supueniente atque
sui roris intima asperione. men-
tem fecundante. **T**riclinium
cordis. quandoque reducitur ad
binarium et senarium. quandoque
ad septenarium protenditur.
Famosa est apostoli distinctio. de
homine veteri et nouo. interiori
scilicet et exteriori. **D**at interiori
quicquid spectat ad diuina. **D**at
exteriori quicquid ad uicia. et ad
brutales spectat affectus. **P**rimum
uocat. spiritualem hominem. alte-
rum animale. **U**bi nominibus
aliter utitur. quod habeat distinctio
nostri triclinij. sed sententia facillime consonat
sicut ista que septenario dilata.

Super Magnificat

Tricliniū cordis habuit de^o. et p^{ri}m^o noster **J**esus xps scdm humanitatē qdem fuit in eo mēs beata. ratio p̄mpta. aia mesta cum carne infirma. **S**ignificauit h̄ tricliniū **H**ugo sub metaphora. tripliel. oculi. s. carnis rōis et mētis seu orēplatiōis. **S**ignificauit hoc ipm **R**ichard^o sub typo tripliel. diu^o h̄ ipi^o **J**acob. Unū cū ancillis fuit. bala et zelpha **A**lter^o cū liberis. rachel et lya. **T**ertiū qd̄ satis dat intelligi cū diuina sapiētia. de q̄ salomon cecinit **M**ulierē fortem q̄s inueniet? **H**ec utiqz ē sapientia. m̄ pulcre dilectionis. **H**ec nō ex virili semine. sed mystico spiramine. virgo concipit et parit dei filiū. qm̄ spūs rationalis p̄ **J**acob figuratus. non sufficit ad hūc partū. in vtero mentis. sicut nec maria vgo. secūdabat a **J**oseph spōso suo q̄ non dñat. s̄ obsequi debz. dñe sponse sue. quā fecūdat spūs **J**esu xpi. q̄ dñs simul et p̄r est et sponsus et fili^o in hoc partu **P**orro de mente. q̄ supiora cordis tenet. p̄ncipaliter. est p̄ter verba l̄re simul cū mysterio p̄tractandū **H**ec est velut in arce ad quā inuitat apud salomonem sapientia. et apud boetiu^z p̄bia. quibus obedientes sc̄i. et electi viri ascendebant in excelsa. helyas. helizeus. daniel. petrus sara. iudith. **H**ester quoqz rogatura assuerū. venit p̄ ordinē ad tertiu^z ostiū. **X**ps demū in monte. trāssi-

ccxxij.

guratus ē **J**esus in cenaclo grādi strato. montis syon cibauit apostolos corpore suo. quibus et prebuit se videndū post resurrectionem. et spūs sancti. celitus missi virtute. roborauit. docuit. et succendit. colligēs illic et vnies humiles mente. cordis sui

Sequuntur de mente.

veritates xij.

Continuetur ergo de mente expositionis collectio. repetendo primitus. q̄ mens ab eminentia nominatur. et in supremo cordis triclinio collocatur. quia propriū habet officium spiritualibus intēdere non qualibuscunqz. qz ratio cōiter. circa sui cognitionem: et spiritualiū occupat. sed mens vacat soli deo. **H**oc iam premisimus in hoc quid nois conuenimus a deo q̄ si vacet mens sibi. iam nō sortitur nomen mentis. pro q̄nto vacat alteri q̄ deo. **I**psam vero constat non esse deum. **C**onuenissent in hoc quid nominis etiam p̄bi summi. licet a modo ponendi discrepassent. **M**ens sicut a solo deo creatur in natura et in essentia sic a solo deo formatur et illuminatur tanqz imago. et similitudo sua. **H**ec iam conside- ratio. discrepat a traditionibus philosophoz qui posuerūt mentem rationalem secundū mentem proxime formari ab intelligentia vltima cum ceteris erroribus

tractatus.

notat. in tenore articuloꝝ parisiꝝ
damnatoꝝ. de quibꝰ nō est hic insi/
stendū p̄ singula Sufficiat inte/
rim pōnes fidei simplr supponere
nō pbare. ¶ Mens opatur ad
deū sub triplici habitudine. Pri/
mo sicut ad p̄ncipium p̄ductiuū.
Secūdo sicut ad obiectū motiuū
Tertio sicut ad donū s̄ctificatiū
Primū h̄z cōe cū quolibet ente.
¶ Nā reperit̄ in mente. modꝰ. spēs
et ordo. Rursus. vnitas. veritas.
bonitas. Deniqꝫ mensura. nume/
rus p̄odus. Etenim cōsistit in re/
quibet q̄ntūcūqꝫ modicū habeat
entitatis. et in accidētibꝰ et in ma/
teria prima vestigiū trinitatis
¶ Mens dū opatur ad deum sicut
ad obiectū motiuū. sortit̄ imagi/
nem trinitatis. in natura sua vbi/
cūqꝫ q̄liter cūqꝫ fuerit collocata
Rō. qz capax dei est. vt cū reco/
lat. intelligat et diligat. nec p̄t ab/
oleri triplex hec potētia a mente
ipsa stante. ¶ Nā nec in demonibꝰ
lux h̄z potētiaz seu viriū seu a/
p̄tudo naturalū extinguit̄ qn
in se lux existat put esset sol in lu/
ce sua etiāsi nihil extra se actuali/
ter illustraret ¶ Mens opata ad
deū sicut ad obiectū motiuū. est
nobilior et expressior similitudo dei na/
turalis qz si cōsideret̄ primo mō/
tanqꝫ vestigiū Rō qz imago p̄p̄e/
maioꝝem expressionem est nedum
mediū deducens a posteriori tā/
qz a signo. causato ad cē sue no/
ticiam. sed habet in se formaliter

vij

saltim in actu primo cognitiōem
et dilectiōem sue cause prime Re/
cte eodē modo quo discipulꝰ co/
gnoscit. artē mḡri obiectiue in a/
lijs. sed formaliter eā aut saltim
virtualiter in se capit. et hec ē p̄/
p̄a distinctio imaginis a vestigio
¶ Mens opata ad deū sicut ad
donū s̄ctificatiū. sortit̄ nomē simi/
tudinis dei. qz p̄ hūc modū. par/
ticeps eiꝰ esse p̄t et s̄ plꝰ aut minꝰ
scdm exuberātiāz gr̄e gratū faci/
entis. cū tribꝰ theologid. virtuti/
bus in via. aut tribꝰ dotibꝰ. aut a/
ctibꝰ in gl̄ia. Rō qz gr̄a gratum.
faciēs. vna est in radice et essētia.
et triplex in habitibꝰ sūdat. et for/
mat. in ea. et ab ea. qz ipsa est ra/
dicē et forma. et finis p̄portionalr
ad essētiā diuinā. vna in trinita/
te. et trinam in vnitate ¶ An
do gratia sit p̄riꝰ subiectiue in es/
sentia aie qz in potentis. ¶ Vide
qz in essētia sicut essētia est p̄rioz
et potētior qz potētie. qz radicā/
tur et fluūt ab ea Sed neqꝫ gr̄a.
immediate elicit actꝰ potētiarum
sed impat illos et virtutes eliciūt
scz fides. spēs. et charitas aut po/
tētie mediātibꝰ his habitibꝰ qui
sūt fides in rationali. spēs in tra/
scibili charitas in concupiscibili.
¶ Mens in paruulis baptisa/
tis. cōsēnda est vera imago et
similitudo trinitatis Ecce nūc in/
cipimus inuestigationem theori/
ce christianorum quam nullus
sapiētū et prudentiū mūdi cepit.

Super Magnificat

Ad cuius cognitionem non sunt necessariae inquisitiones physice. vel metaphysicales. nec mathematice sed sufficit gratia cum spe et fide per dilectionem operante. Quod admodum sub operando diuini enunciantur Augustini. quod fide spe et charitate colitur deus. Unde deducit contra platonicos plotinum. porphirium. hermetem. apuleum et similes longo processu. in suo de ciuitate dei quoniam de vera religione quod solus christus dederat modum generalem redeundi. mentes in deum. purgando. illuminando et perficiendo neque oportebat theletas aut targyas magicorum. vel ydolatrarum induci. sed respici. Sufficiebat de nihilo illud impleri. quod hortatur ecclesia sursum corda. **M**ens puulorum baptizatorum. et generaliter omnium christianorum quantumcumque simplicium si sint in gratia. censenda est soli deo. tanquam sponso deo et soli suauiter inherere. per influxum formalem gratie gratiam facientem. Ratio quod acceptatur quis non semper exeat gratia in actu secundum exemplum in qualitatibus materialibus albedine nigredine et calore. quod forma comunicat actum suum primum. quod diu manet in subiecto. Sic enim homo dicitur rationalis et viuens a mente sua. etiam dum homo dormit. dum actu nihil intelligit. Sunt autem influxus forales ipsi gratie tres principaliter. quos appellat hierarchicos Dionysius purgare. illuminare. perficere a propria ad vigorem virtutis in mente. ad fulgorem

scilicet

veritati. et ad ardorem vel amorem charitati. quos omnes influxus. ipsa complectitur quietudo fructiois. quae est par exuperans omnem sensum et in qua effectus principalis stat theologie mystice quae ideo dicitur amens. id est sine mente. et irrationalis. id est sine ratione et stulta. id est sine consuetudo ordine cognoscendi. prout infra nobis. **M**ens puulorum baptizatorum. de quibus minus videtur. quod non dum habent versus liberi arbitrii. censenda est naturaliter et supernaturaliter libere deo frui. quod quis non libertate. ut est arbitrius siue deliberans propterea nondum dicuntur actu mereri vel agere virtuose. sed complacenter et pulchre cum decore virtutum. copulatur ipsi deo sponso suo. Ratio est quod imago sue mentis. ad sui reformatam est honorem principis secundum memoriam intelligentiam et voluntatem. **M**ens omnibus hominibus est equalis libertati. quae ad essentiam et actum primum sed non quae ad actum secundum propter impedimenta vel adiutoria. modo istis. modo illis aduenientia. **C**aderet hic sermo de triplici libertate. scilicet a coactione. a peccato. et a seruitute. **U**nde est preterea. quod libertas arbitrii non potest cogi. nec ab hominibus. nec a deo nec a corpore. proprio. cum experiamur ipsam libertatem totaliter frequentius impediri. quo ad actum suum. Sed aliquid est cogi. aliquid impediri vel deturbari. prout sancti docent.

Mens primo modo plus descripto nedum eminet in cordis eclinio super

rationem superiorem. sed locanda videtur supra siderisim et osciam. Ratio quae portio siue ratio superior ut talis est intendere potest alius sub deo que sunt spiritualia et intellectualia. ut sunt angeli et sancti. Porro siderisim est naturale iudicatorum vel inclinatio sicut alii loquuntur. Sed si iudicatorum generaliter attenditur ad verum in vniuersali. et inclinatio ad bonum similiter in vniuersali. **Mens** autem solum respicit deum et inclinatur ad ipsum vnum verum bonum eternum solum et summum. **H**abet igitur obiectum primum et principale ipsa mens. quae ratio superior aut siderisim. prope dicit hoc. dum procedit ad actum. **Z** tam secundum potentias suas et vires quae secundum habitum quibus ipsa formatur et decoratur. **Mens** non habet intellectum agentem vel potentialem. quia potentias distinctas essentiales ab inuicem. vel a se ipsa. sicut multi philosophanti locuti sunt. quos non oportet imitari. quia ponebant aut vnitatem mentis in omnibus. aut ipsam non esse corporis formam nec de nouo creatam. sed perpetuam. nec ad gratiam et gloriam a deo sublimari cum erroribus hominum. contra nostrae fidei pietatem. **E**aderet hic ex quo sitior sermo quia ratio dicitur mens. similiter esse agens et patiens. mota et motus. Sed hec in spiritibus et a materia separatis reperitur libertas cum se ipsam mouet. dum se reflectit super se et super actus suos. **T**ranseamus ad philosophos hominum speculatiuas

et metaphysicales. et ad modos et ad causas vniuersales mens dispugnet reuertamur quatenus eius unio et simplificatione nota sit. ne incurramus verbum si in per se. **D**isperfit superbos mente cordis sui. **D**isperfitio mentis dedit occasionem impositoribus nominibus. quos non fuit sapienter attētos esse. circa res proprietates. ut mens a mente diceret. **E**st autem mens. id est quod luna vel defectus. **M**ens autem perfertim stulti. secundum sapientis verbum ut luna mutat. **L**unatica quippe est. quam spiritus immundus. mittit nunc in ignem cupiditatis. male inflammate. nunc in aquam timoris male suffocantem. nunc elidit in terris cogitationum noxiarum. de terrenis. et volutata et clamat. et stridet et spumat et arefcit. et discerpit per varia. vit tandem redit ad se. per lucidum interuallum. ut deum noscat et se et hoc ab infantia. **Q**uod quae sepe descendit nostra mens. de hierusalē pacis in hierico. lunaris mutationis. **O** quiens incidit in latrones. Sed locus est hic et nunc. doctrine non quae rele. **D**isperfitio mentis. cum habet duplicem in genere. **Q**uedam viciosa est. altera non viciosa. **V**iciosa est. quaedam est ex originali culpa. quaedam ex veniali. quaedam ex mortali. **S**unt autem cause alie. non viciose. sed naturales. quae admodum est necessitas soni. quibus aliquorum videtur opinio sentire. quod per statum nature institute mens non fuisset a somno depressa nec etiam in pueris.

Super Magnificat

quin actu semp meminisset. intelles-
sisset. et dilexisset deū. Et hoc pri-
uilegiū trahere volunt ad beatam
virginē. imo ad Jobem baptistā
etiā ex utero. sicut nō est dubium
quod xps viator. sp dicere poterat.
Ego dormio et cor meū vigilat.
Quippe beat⁹ erat. scdm mentem
Nō sic Jobes et maria stem⁹ B
et in alijs. cū traditiōe cōi. q̄ in i-
stis etiā. qñq̄ mens cessabat ab
actib⁹ suis. et causis naturalibus
et ostat sine pccō. **D**isp̄sio men-
tis p̄ statu natuē lapse. de qua p̄n-
cipalr erit sermo. nunq̄ intelligit̄
fieri. quo ad actū suū primū. hoc
iā tactū est. qz sicut aia rational̄
est p̄petua. p̄ q̄z creata est. siue sit
in corp⁹ siue extra corp⁹. Lux est
q̄dam in se nata lucidū reddē in
actu scdo subiectū dispositū. vt
corp⁹ vel se ipm si nō aliq̄s inter-
uenerit ober. **N**ā et naturalia. in
demonib⁹ fm dionysii splēdida
remāserūt. **V**ocat̄ autē act⁹ scd⁹
ipsa opatio elicita et immanens.
vel impata et transiens. **D**isp̄-
sio mentis q̄ ad actū scdm p̄ue-
nit qñq̄ negatiue. qñq̄ priuatiue
Negatiue siquidē. dum nō finitur
exire in actū sine culpa sua. Priua-
tiue vero cū culpa sua. **E**xēplum
primi in dormientib⁹. infātibus q̄
fatuis naturalr. **E**xēplū scdi in e-
br̄is q̄ philocaptis q̄ alijs q̄s exi-
cecat sua malicia. **D**isp̄sio men-
tis habet virtuose. dū spūs p̄pter
actus virtutū. in actiua. pro tunc

CEREU

impedit cogitare de deo solo et
manē in arce sua. Tertū est at q̄
oēs vtutes consonāt q̄ ad habit⁹
suos. nec se impediūt. **A**ctus vō
sepe mutuo se nō opatiūt. **Q**uis
nesciat q̄ act⁹ vite actiue. suspen-
dūt act⁹ vite otēplatiue et econ-
tra. **N**on em̄ simul est vacare acti-
onib⁹ extrinsec. et intrinsec. specu-
latiōib⁹. **S**i autē q̄rat vtz sep̄
oporteat agē id qd meli⁹ ē in se
Clara ē rñsio q̄ nō. alio qn q̄libz
obligaret ad opa superogatiōis
Nam virt⁹ et ars finios suos
hnt et certos. **S**ufficit igit̄ pro
regula ad salutē. q̄ fiant act⁹ qui
tūc iacent sub p̄cepto opantis.
q̄ntūcūq̄ q̄s videat̄ idone⁹ ad
alia q̄ p̄dit̄ talēto mltiplici ad su-
pererogandū q̄ regla tollit scru-
pulos sup̄ distributiōe talenti ac-
cepti. q̄s frequēter inducit feruor
indiscret⁹ et zelus nō scdm sciam
p̄ueniēs ex radice supbie vel va-
nitati. vel certe a demonio meridi-
ano. cui⁹ oculi sūt. sicut palpebre
diluculi. et qui p̄ arrogātiāz fer-
uescē facit sicut ollā p̄fundū ma-
ris. cui cor stultoz opatur. et po-
nit q̄i vnguēta bulliuerit. **E**st cū
de vitis virtutes effingit. **D**is-
persio mentis q̄ ad habituz grē
gratū faciētis. nunq̄ p̄uenit abs-
q̄ pccō mortali. sed act⁹ eiusdem
grē p̄t sine culpa mortali vel ve-
niali frequēter interrūpi. **H**ec ps
sequitur ex p̄cedēti. **N**ā p̄ facilio-

Tractatus

ri noticia oim q tractam^o. possu/
m^o p distinctiōem dicē q mēs in
hoie. sicut aīa rationalis. p̄t cōsi/
derari dupl^r Uno mō s̄m eē su/
um. Alio mō sc̄dm bene esse. Si
primo mō sic ē incorpālis ⁊ ima/
terial^r natural^r Si sc̄do mō sic re/
cipit varietates plimas. et s̄ du/
pliciter in genere. qz vel cōstituit.
sc̄dm bene esse habituale suū solū
vel secūdu esse actuale Si secūdu
esse habituale. sic est dupl^r. vel se/
cūdu habit^o pure supnaturaliter
infusos. vel secūdu habit^o natura/
liē p assuefactiōem acq̄sitos Cal
est distinctiō debene eē actuali. q̄a
vel p̄cedit illud ex habitu supna/
turali vel supnatural^r. vel solum
naturaliter fierēt subinde multe
distinctiōes de cōpātiōe mēt. aut
aīe rationalis. q̄ ad bene esse vel
q̄ ad esse sc̄dm q̄d. q̄d ē addituz
sub suo esse. Et secūdu istos re/
spect^o habere^t noticia. cur aīa tot
noib^o appellat^r. cū sit essentia sim/
plex et vna. vt q̄ d^r sp̄s. mens.
ratio. aīa. dicūt portio superior ⁊
inferior. d^r intellect^o speculatiuus
et practi^o. d^r simplex ⁊ cōpositus
aut discursiu^o. d^r fōrlis et actual^r
vel adeptus. d^r agens et possibi/
lis. d^r inuētiu^o et iudicatiu^o. d^r li/
bez simplicite^o et libez arbitrium.
d^r sinderisis et cōscia. d^r natural^r
agens. d^r rōlis occupabilis ⁊ i/
rascibilis. d^r tādē p̄ncipal^r sp̄s
cōgnitiu^o et d^r. volitiu^o. d^r mens
collecta et vnita in hūilib^o deuot.

09.

d^r. disp̄sa i superbis mēte cordis
sui. **V**eritates octo dixim^o de
disp̄siōe mēt. **D**e collectiōe vi/
deam^o s̄l et de deuotiōe **C**olle
ctiō mētis ad deū p̄t acq̄ri. q̄i via
triplici in genere. Una ē p̄ deuo/
tionē simplicē. Altera p̄ phyloso/
phicā inuestigatiōem. et intelligē
tiā. Tertia p̄ theologiā. q̄ cōple/
cti^o intelligentiā. et deuotiōez s̄l
si plena sit. Nūc de prima p̄ncipa/
lioz ē Intētiō ad cōfusiōez supbo/
rū mēte cordis sui. **D**escribitur
āt deuotio s̄m doctōēs. noiatim
hugonē in suo de orōe. **D**euotio
ē eleuatio mentl. in deū p̄ pium et
hūilem affectū. fide. spe. et chari/
tate subnū. **N**ihil hac descripti/
one veri^o nihil lucidi^o. nihil p̄posi/
to n̄o simpliciū documēto accō/
modatius tradi potuerat. Porro
de mētis deuotiōe. nō siluit scri/
ptura. loquēs de offerētib^o mēte
p̄mptissima et deuotissima **M**ēs
deuota est in incipiētib^o. deuotior
in p̄ficiētibus. deuotissima in p̄fe/
ctis **C**ollectiō mētis per deuotio
nē. nihil aliud est q̄ eleuatio **N**on
em̄ p̄t mētis eleuatio fieri ad de/
um p̄ piū et hūilem affectū. quin
colligat ad vnitatē **I**n. qua vnio
ne tradit diuin^o dionysi^o mysteri
um cōsistere. theosophie xp̄iano/
rū. **U**nde p̄terea s̄lūtur. distinctiō
sp̄ualis amoris a carnali. qz p̄m^o
vnit. alter spargit **E**t qz talis vnio
nō attingit absqz amore sp̄u
ali extrahim faciētē. tradiderūt ex/

Tractatus

damnata arrogātia et amentia.
Augl. dñs bonauētura cū filiis?
Est inquit doctrina eoz. ad pōi
cātiōem et deuotionē. quasi stare
neqant piter deuotio et eruditio
Sed qd? verū est qd repugnāt.
scia inflās et charitas edificans
qz execrabilis est supbo hūilitas
Sed est scia q non inflat sapiētia
scz q de sursum est pudica. suadibi
lis pacifica q erudiēs intellectum
simul per deuotionē informat et
inflāmat et pascit affectū. fauus.
.i. cum melle. oleū cum igne. vtile
cum dolci. **D**euotio nihil hās
de pbia vel theologia scholasti
ca speculatiua. sufficit ad salutem
Sufficit insuper ad collectionem
vnitiuam mentis cum deo. per su
permentales excessus. pbia vero
et theologia sine deuotione. disp
gunt superbos mente cordis sui.
deprimūt et auertunt. vt se misce
ant questionibus infinitis Ratio
breuis in p̄mptu est. qz deus su
perbis resistit. hūilibus autez dat
grām. **D**eclaratio sermonū tuo
rum illuminat ait psalmista et in
tellectum dat paruulis. **C**onsi
deremus pprietatem deuotionis
vt consequēter appareat. quales
sunt ad deuotionem **I**lli nimiruz
qbus est suauitas in affectu pie
tas in intellē. hūilitas in effectu
simul q intellē. **E**st itaqz deuotio
affectus pius et humilis **Q**uid ē
aut affectus nisi spontanea qdaz
et suavis inclinatio ait hugo Por

uq

ro contrariā affect? suauitati/men
tis duritia. q opūctiōe nō molliē
de qua sapiēs. **Q**ui autē mētis ē
dure corruet in malū. **E**t iterum
Cor duz male habebit in nouissi
mo **C**ōtrariā pietati fidei. men
tis insipientia. de qua psalmista.
Dixit insipiens in corde suo. non
est deus **E**t alibi. **I**lluminans tu
mirabiliter a montib? eternis tur
bati sunt oēs insipientes corde.
Predicam? xpm ait ap̄ls. grecis
quidē stulticiam **C**ōtrariā hūi
litati. spei. mentl. arrogantia. que
psūmit de meriti. vel desperat de
p̄miis **H**ic ē vir q nō posuit deū
adiutorē suū. sed p̄ualuit in va
nitate sua. **E**t rurū **M**an? ei nra
excelsa et non dñs fecit hec omnia
Et illud de iudeis apud pp̄ham
Desperauim? **S**ciuerit igit? ōnis
hō. qui noluerit op̄prehendi **S** B
maledicto. disp̄sit supbos mēte
cordis sui. q ad mentis collectio
nem vnitiuaz n̄caria est deuotio.
quā descripsimus. q est eleuatio
mentis in deum per piū et hūilez
affectū. fide. spe. et charitate sub
nixū **P**ropterea quēadmoduz
videris carētem istis dic q disp̄
sus est mente cordis sui. qntūcun
qz se pbm. vel scholasticū theolo
gū eē iactet **D**ic illud **J**ob de tali
Si ascenderit in celum supbia ei?
et caput eius nubes tetigerit. q̄si
sterq̄linium in fine perdeē. et di
cent qui eū nouerāt vbi est? **Q**ua
si sōnium auolans nō inueniet. et

Super Magnificat

transiet q̄i visio nocturna **D**ic q̄
est sal infatigatū. efficiendū et con-
culcandū. **S**ec̄o vero si quez agno-
ueris in affectu suauez. piū et hūi-
lem. si ad deū cū simplicitate fidei
spei. charitat. eleuatū. q̄uis iste
sit sine f̄is sine ph̄ia sine theolo-
gia. talis utiqz collect̄ et vnitus
est mente cordis sui. **Q**uid igit̄?
Vana est ph̄ia. inutilis est theo-
logia. **V**ana. prius inutilis. no-
ria habenti si nō comes affuerit
deuotio. que pius est et hūilis af-
fect̄ qua comite poterit ad intel-
ligentias plimas euehi. q̄s non
habebit de lege cōi simplex xp̄ia-
nus. **P**oterit insup talis esse vti-
lis in doctrina q̄ fides saluberrī-
ma gigniē. nutritur defendit ro-
boratur. **U**tiles p̄terea sicut dicit
ap̄ls ad arguendum. **P**roinde
deuotio sola non sufficit ad expli-
cationem sui mentib̄ alienis insi-
nuandā. cū amplius in experimē-
tali sensu vel affectu. q̄ ratiocina-
tio intellecta consistat. **S**ūt idcir-
co male deuoti. simplices illi. qui
iuxta suas affectōnes. tradere sa-
tagunt alijs regulas et leges ex
scripturis sacris. **H**inc fatue reue-
lationes. hinc sup̄sticiose affectio-
nes p̄dierūt. **S**ic ecōuerso ph̄i et
theologi deuotione carentes sini-
stras de deuotiōis mysterio. de-
risiones intulerūt. **R**ursus ita se
habent affect̄ pietas et hūilitas
in deū. vt neqat vna veracit̄ sine
altēa inueniri. **D**usqz em̄ pietas fi-

CXXXVII

dei. rite stabilit̄ sine affectōe hu-
mili. nec hūilitas spei. et suauitas
charitat. sine fidei solide pietate.
Quo factū est aliq̄n vt dolē. pe-
nitēqz se. dicerēt n̄ nulli f̄atoz. q̄
non in simplicitate parentū. s. lai-
coz p̄mansissent. **F**ides itaqz do-
nū dei ē. ne quis gl̄iet. **P**ax insup
in credendo p̄dicabat̄ ab ap̄lis
suis. **D**e inq̄t spei. repleat vos oī
gaudio et pace in credendo. **R**ō
subdit̄ vt abūdetis in spe et vir-
tute sp̄s̄s̄i q̄ d̄tus est charitas.
Caderet hic sermo de certitudine
fidei. et quēadmodū intellect̄ in
ip̄a stabilit̄ sicut in spe et in cha-
ritate. p̄ oīmodam sui derelictio-
nem sub potenti manu dei. capti-
uādo oēm intellectū in obsequiū
xp̄i. q̄liē suadebat. **T**rigoson̄ a-
nastasiae. **T**u vero ancilla xp̄i. tro-
pheū crucis tota mente ostringe.
Mod̄ infra notabit̄. **Q**uid autez
est mens tota. nisi mens vnita to-
tāl̄ et collecta. **O**is vero mēs ta-
lis deuota est in incipientib̄ de-
uotior in p̄ficientib̄. deuotissima
in p̄fectis. q̄s non disp̄git super-
bia mentis cordis sui. **D**e deuo-
tissima mente dicem̄ aliq̄. **P**rimo
de deuotiōe p̄fectoz. ad alios re-
ditura. **D**e deuotissima mens q̄lis
est in p̄fectis. h̄z in se secretū soli-
tudinis. serenū lūinis. tabernacu-
lū pacis. h̄z et cenaculū seu diuer-
ticlū refectiōis. cubiculū reŕectio-
nis. nidulū pullificationis. hoc ē
ex bernardo. **N**oit illic lucē. q̄m

Tractatus

non capit loc^o. Audit armoniaz
quā non capit tēp^o. Odozat fra-
grātiā. quā non spgit flat^o. gu-
stat cibū. quē nō minuit edacitas
heret amplexui. quē non deuellit
sacietas. Hec ex augustio. **S**ed
admirabilior ē sup oēs. dionysij
traditio. q̄ videt insipietib^o corde
rem magl. inuoluē otraditōibus
q̄ docē. Siquidē ad timotheuz
scribēs de mystica theologia. sic
dicit **T**u aut timothee circa mysti-
cas visōes. corroborato itinere
et sensus desere. et intellectuales
opatiōes. et sensibilia et inuisibi-
lia et omne nō ens. et ens. et ad v-
nitatē vt possibile est insci^o restitui-
ere ipi^o. q̄ est sup oēm essentiaz et
sciam et a te ipso. et oibus. immē-
surabili et absoluto. pure mentis
excessu ad supessētales. diuinaz
tenebrarū radiū oia deserens. et
ab oibus absolut^o ascendens.
Querēt aliquis quō p̄nt hec fieri.
q̄ repugnare vident in forma
hōib^o. **T**entem^o aliq̄ dicere p̄-
notando. q̄ duplex est hic notifi-
catōis mod^o. **I**n^o doctrinali ex-
trinsec^o. **A**li^o experimentalis intrin-
sec^o. **N**ō sciendū q̄ ois cognitio
nra ortū hz ab aliq̄ experientia.
Dis p̄terea cognitio si p̄fici debe-
at in experientia t̄minat. **E**xpiētē
vero nomē dicitur ab ex. et pario pa-
ris. qz parit experientia. ex reb^o in
virib^o cognituiis et affectuiis. **H**inc
dicim^o. **H** experior **H** operio. **H** repe-
rio **E**st aut experientia scōm rez

uq

seu qd rei. pceptio simplex nō dis-
cursiua. causata seu pata immedi-
ate ab obiectali motione. Ita q̄
sufficit ad hāc pceptionez p̄ntia
obiecti cū potētia pceptiua. fmo
tis ipediment. **S**i ei color obicit
visui. sufficit ad visioez. p solā im-
pedimentoz ablatioez. vt q̄ oca-
lus non sit clausus nec cecat^o. nec
aliter impedit^o. Sic est de auditu
respectu soni. **D**e gustu respectu
gustabilis. de tactu et olfactu suo
modo. **C**eterz pceptio ponit in
diffinitōe p genē. q̄ scōm nomē
dicitur pfecta captio. et hec cōuenit
experimentalī cognitiōi p̄cipue. qm̄
in ipsa. put experimentalis ē. non
cadit error vel deceptio. nisi for-
te occasionaliter apud potētiāz
discursiuaz. quē admodū dicit ypo-
cras. q̄ experimentum est fallax.
Tam dicti p̄misit **A**rs inquit lon-
ga **A**rs itaqz format nō ab vno
tm̄ expimēto. sed a pluris quorū
vtiqz singlm̄ vez est. **A**liquin si
esset p̄ experimentū. **A**ttē obinatō
expimentoz. et cōditio discursiua
de cōditate. et cōditōib^o rez ex-
perimentataz imo et ipoz experi-
mentoꝝ q̄ res sūt. an sbe vel acci-
dētia sepe fallit. **C**ōsurrexit p̄nti-
nētias grāmatice et logice. pro
cōdicatiōe mutua sup experimētis
singulis. et reb^o exp̄tis. ne omnes
aut plures experientie laterēt vicif-
sim hoies. p̄sertim experientie inte-
riores q̄s nemo nouit nisi sp̄s
hōis qui in ipso est. **C**ōsurrexit

Super Magnificat

deniq; mod' alter cognitiois. q; p experientiam q; disciplinalis vel scholastic' vel doctrinalis appellat' per voces et scripta. qm' aliq; nō possum'. ocept' pmos per experientiaz habitos exponē. **C**ōsur rexit etiā distinctio ver'. de oceptib' p'ime intentiois. et sc'de vel tertie. et de modis significādi. et de suppositioe naturali. **T**ota potremo ps. p'bie q; rationalis d'z p'pterea n'cariū sūpsit exordium. **S**uffecerit ad p'ns omemoraatio distinctiois vt oñdam' p'mo q; vnio mentis de q; nūc loq'mur consistit in experientia p'pterea trās fundi nō p't in alios p' doctrinaz sicut nec visio. nec aliq; sensatio exterior aliter in alios trāsūditur. nec amor nec odiū. nec leticia neq; dolor. neq; generalit' aliq; expi mentalis cognitio. **N**ihilomin' doctrinalis traditio nō ē frustra. **P**rimo p'pter inductioem vt fiat amplificatio. potētiāz p'ceptiuā rū. cū obiectis expimentalr' p'cipiendis. **D**eīn notificatio fiat ipe dimentoz q'ten' auferant'. **H**ec em' duo sufficiūt ad experientiam. **I**ta tñ si obiecta moueāt naturaliter. **A**lioq; tertiū remoueret. s. actualis et libera motio obiectal' qualē hz extra se deus. qlem hz libertas arbitrii sup act' suos. **N**ull' idcirco putet vel expectet q; ab hoie de p se. sibi tradi pos sit cognitio: sup vnioe mentis cū deo. **M**erito quidē. qz nec de q'cū

CXXXVII

q; experientia p't hec fidei circa creaturas. **N**emo p'terea speret experimentū. nisi sublatū fuerit impedimentū. **E**st igit' cōe studium. oim q; de theologia mystica. que consistit in vnioe locuti sunt inducē ad tria q; requirūtur et sufficiunt videlz desiderium diuini obiecti. **R**emotio impedimenti. **I**mplo ratio diuini beneplaciti. **P**rimū fit insinuādo pulcritudinē et valorē. **S**cōm fit aperiēdo defectū n'rm et lāguorez. **T**ertiū fit per orōnis vehementiā et ardorē. **H**ec autē tria opletit' ipa deuotio. q; est eleuatio mentis in deū. sicut in obiectū p'p'riū et h' per piū et hūilez affectū. in quo sp est deo beneplacituz. **O**curret forsan aliq; et dicet. **Q**uid ad te de doctrina mystice sapiētie q; non es particeps hui' experientie? **R**ādeo. **C**redidi p'pter qd locut' sum. **C**redidi ser monib' expertoz. p'pter qd oformit' ad eos locut' sū. q'ten' inducar. 7 inducā. quātū dñs adiuuerit. ad desideriiū tāti obiecti cum isto q; dicebat. **U**nā peti a dño hāc requirā. **U**nā videlz p'ciosā margaritā euangelicā q; habita dicam'. sufficit q; non habita saltem desiderare o cupiscam'. **E**nitamur deniq; p remotioe cuiuslibet impedimenti. cū imploratioe diuini bñplaciti. **S**anabit ita forte oculū mentis. 7 ei se p'ntabit expiendū. gustandū 7 vidēdū. q; sua uis ipse ē. q; magna multitudo.

Tractatus

dulcedinis sue. quā abscondit timētib' se. **S**upēst oīdē. q' doctrinal' traditio theologie mystice se extēdit ad theologiaz scholasticam. nec ab ea diuersa ē vl' seclusa. imo nec a d'ca p'bia fiet aut h' omode. si verba bti dionysij a paulo. imo a spūscō docti. doc' d'auerim' adinucē. per scholasticaz theologia. cui' ignozātiā habētes q'uis exp'entiaz inēnsēcaz sētiāt btē vniois. tñ hanc doctrinā elucidare neqbūt. Exēplum ē manifestū in doctrinis phylosophicid. **N**ōne poterit astrolog' q' nūq' expert' est eclipsim sol' et lune tradē doctrinā hui' rei qlē rustic' q' exp'iet ipsas ad oculū tradē neqbūt? **P**osterit rustic' vtiq' dicē socio pñti. **A**peri oculos et vide. poterit extēdē digitū ad eclipsim. sed nīl ampli'. **A**strolog' dō. licet ita monstrare nō poterit pñtiātr. docebit tñ absentes qlē aperiendi sunt oculi qualia sūt impedimēta q' remoueri oporteat. imo si catholic' sit diuinum bene placitū iungē nō omitter q' facit eclipses si vult et qñ vult. **S**ic in pposito. nisi q' astrologus h'z demōstratōez. theolog' vero solaz eruditōez in fidei auctoritate firmatā. **M**ulti multa locuti sunt. nos multoties iam inter multos. de et sup' d'bis dionysij dum tractat de mystica theologia et diuina sapiētia xpianoz. **D**ixerunt aliqui q' cōsistit hec theologia. in

vij

abnegatiōe oīm a deo. **A**lij q' in affectu et dilectōe. nōnulli q' in telligētie puritate. **A**lij q' in mentis ad deū collectiōe vel vnione. **A**lij q' in deuotiōe seu mētis eleuatiōe. **A**lij q' in raptu vel extasi vel mētis alienatiōe q's sex positiōes absq' otētōe ptractem' sub certis p'pōnib'. oñsuri p'formiter ad d'ba cāctici marie. qd' existit in exp'imentali. et gratuita vnione seu collectiōe et exultatione hūilīū mente cordis sui cū deo. dū disp' sit. sup'bos. dū deposuit potentes de sede. dū esuriētes impleuit bonis dū suscepit isrl' puerum suū re cordat' mie sue. **D**icam' igitur abbreviato sermone. q' sapientia xpianoz de q' tractauit diuinus dioñ. est vnio mētis seu collectiō tanq' p' genē. **J**ugit' exp'imenta/ lis et gratuita. cū p'fe lūinuz deo tanq' p' formali differētia et. p' fine vel obiecto. **M**ens ponit' qñ p' materia vel subiecto. **H**abem' ecce gen' descriptiōis. s. vnionez simul cū obiecto suo deo. et mētē p' subiecto. **N**ec oportet insistere scrupulosi'. qz null' ambigit. **S**ed in b' est difficultas. q' et qlis sit ista vnio. et quēadmodū opetur et cur p' d'ca additū. exp'imental' et gratuita. **P**orro qñ gratuita sit hec vnio. q's negaret. ad quaz nec natura sufficit nec industria? **S**ed neq' satis ē vnio gratuita si nō percipiā quēadmodū deus habitualr. vnif' p' grām et vtutes

Super Magnificat

in puulis baptisat. q̄s tñ nō dici
m^o mystice sapiētes. **S**uperest
igit̄ difficultas velut vnica q̄d sit
et quō sit vnitiōis experientia. **P**os
sum^o aut̄ dicē. q̄d experientialis v/
nio mentis cū deo. ē simplex ⁊ a/
ctualis pceptio dei gr̄e sue. gratū
faciētis dono qualis h̄ incipit. ⁊
p̄ficiat̄ in gl̄ia. per gr̄am cōsumā/
tā. Est igit̄ hec vnio experimenta/
lis p̄gustatio q̄dam gr̄ie pignus
et arra felicitat̄. eterne. cui cōtra/
ria ē disp̄sio et auersio sup̄boruz
mente cordis sui. **R**elinquit̄ tādē
hec depurata. seu expolita. theo/
logie mystice descriptio. **D**icēdo
q̄d ē experimētalis dei pceptio. **P**o/
tius aut̄ ponit̄ pceptio q̄ cogni/
tio q̄ generalis ē termin^o ad oēs
vim mentis. s. racionalem. cōcupi/
scibilem. irascibile. vel ad vim ap/
p̄hensiuā et affectiuā. q̄uis nihil
vere videat̄ p̄cipi. q̄n̄ vis appre/
hensiuā. concurrat. **A**liquin vis
affectiuā fieri posset in cognitiuā
q̄d aliq̄ nedū cōcedunt. sed hoc p̄
bare ostendūt. **N**ec theologiam
scholasticā suscipiūt in hac parte
sed a mystica secernūt super qua
re videri poterit in p̄cessu.

De experimētali vnio/ ne veritates.

Experimētāl dei pceptio. faci/
alis ⁊ imediata. nō hētur h̄ in via
de lege cōi. sed expectat̄ p̄ p̄mio
in gl̄ia cōsumata. **C**ōcedit̄ hec ab
oib^o. nec oportz p̄batidib^o imo/
rari. imo sic concessa est propoli

cxix.

tio vt in errore aliq̄ p̄lapsi sint.
dicētes q̄ nec in patria deus im/
mediate videbit̄ sed in theopha/
n̄is q̄busdam cōtēperatib^o inac/
cessibile lumē dei. imbecilli menti.

Quo sup̄ errore destruendo. do/
ctores nedū copiosissima dispu/
tatiōe. sed sētētiali dēterminatione
p̄cellerūt iuxta notata dñi bona
uenture. sc̄do s̄n̄iaz. dis. xxij.

Experientialis dei pceptio nō vi/
det̄ esse cōlitter ipsa vnio. **A**dmittit̄
aut̄ hec p̄dicatio. q̄i per cām
vel cōcōtātiam sed nō multū inf̄
est ad rē nr̄am. **T**āta q̄ppe ē cōne/
rio oim viriū mētis. vel habitū
virtuosoz cū habitu gr̄e. et actū
p̄ncipali ei^o q̄ apparet q̄dā cir/
cūincessio. velut in benedicta tri/
nitate. suo modo. **E**st em̄ gr̄a gra/
tūfaciēs. vna in trinitate habitu/
um theologicoz et trina in vni/
tate sua seu radice. sicut mēs vna
est in essentia. et trina in potēt̄is

Atz vero potentie sint realit̄
ab inuicē distincte. vel tātūmodo
relatiue seu comparatiue. **E**t si gra/
tia prius informat essentiam mē/
tis q̄ potentiam. parū interest.
pro deuotis scrupulosus inqui/
rere. **E**xperientialis dei per/
ceptio videtur fieri. dum influ/
rus formalis et habitualis gra/
tie gratum facientis in actus su/
os immediate se protendit. **E**x/
emplum de formis alijs. dum ex
actu primo qui ē informare. pro/
cedunt ad actus secundos sicut
vita ad viuere. lux ad lucere.

Intellectus ad intelligere. sensus ad sentire. **S**unt autem effectus pluri gratie. **T**res hierarchici. Purgare illuminare. perficere quos aliquid multiplicat. secundum mentis vigorem. fulgorem et amorem. dicentes quod virtutem memorie. purgat. eleuat. et stabilizat. fulgorem intelligentie illuminat informat et assilant. Amorem affective perficit. viuificat et unit. et mentem acceptam deo reddit. **E**xperimentalis dei perceptio. fit secundum fructus spiritus. quorum maximus et primus est charitas. id est. cara unitas. unde procedunt alij. gaudium. pax. patientia. longanimitas. bonitas. mansuetudo et fides. modestia. continentia. castitas. **N**on charitas. puta est virtus theologica dicitur habitus sed puta est fructus dicitur actuale charitatis. experimentum. vel sentimentum. quibus nesciat homo certitudinaliter unde veniat aut quid vadat. sicut infra notabitur. **E**xperimentalis dei perceptio. vel noticia si pura esse debeat. et vehemens. requiritur in sensibus anime proportionat. sensibus carnis. quod purgant. illuminentur et perficiantur per operationes gratie gratum facientis. quos nunc elicit immediate. nunc imperat mediate per habitus virtutum. donorum et beatitudinum. **S**ic experimur. quod homo non percipit se viuere nisi dum anima procedit ad actum secundum opera vite. que cessant utique postea. impedimentis in sensibus. per ebrietates. per somnum per infirmitates aut egritudines. **E**xperimentalis dei perceptio si de-

beat esse perfecta. et talis que dicitur materialis sapientia diuina vel mystica eminat in caliginem quam inhabitat deus vere abscondit et qui ponit te nebras latibulum suum quod ut fiat experimetaliter nunc est mentem ab omni cognitione actu. vel affectiuo circa creaturam omnem etiam circa se ipsam tunc vacare. et in silentio summo esse morique denique toti creature ut soli deo viuat creatrici essentie. **H**ic est nunc punctus difficultatis. et mysterium absconditum. quod nemo nouit per experientiam nisi qui accipit. **P**otest tamen nosse per doctrinam in auctoritate fundatam cum manu ductionibus et exemplis. **A**lioquin vane penitent. studiuissimum beatitudinis. cum ceteris. videre libros super hac re. **E**xperimentalis dei cognitio eminat in caliginem. huius punctus deserit aliam caliginem. **C**aligo que deserit est omnis creatura. que de se non nisi caligo est. per uatio. id est. luis. **A**lioquin non dicitur. **J**ohannes de creatura. quod lux in tenebris lucet. et tenebre eam non comprehendunt. **I**fit autem ista desertio secundum tria. que notat dicitur. in omnibus premissis. **P**rimo deserit operatio sensitiva. quia non oportet ut vegetatiua deserat. **S**ecundo operatio intellectualis. secundum omnem ens. et non ens et huius plane accipiendum est de ente vel non ente creato vel creabili. non de ente primo et puro. **T**ertio deseritur mens ipsa. non utique quod maneat essentialiter in se. **A**lioquin esset et non esset. nisi velimus insanire cum almarico. et filibus hereticis. dicentibus

Super Magnificat

mētē otēplatiui. vel beati pōē
sui esse in p̄prio genere. et redire
in illud esse ideale. qđ habuit esse
ialr in arte diuina. Et h̄ essz p̄r/
sus mētē ānihilari. aut nihil oio
posset ānihilare de°. Et h̄ aliqui
volūt seō male. qz s̄l̄r ipse creare
nihil posset. **Q**uid ē igit̄ mētēz
se ip̄am deserē. hoc ē ip̄am in a/
ctu primo suo essentiali manētez
nullū actū scđm circa se ip̄am aut
circa qđlibz aliud ens. p̄ter deuz
exercere. et tūc intrat nouā cali/
ginē de qua sequitur exponēdū
Experimentalis dei cognitio
seu noticia v̄l p̄ceptio quā iuesti/
gam°. qz nō terminat̄ in deū cla/
re et nude visuz. s̄l̄t̄ in caligine
qđam supra se. deserendo primā
caliginem creaturaz. p̄ se. vel s̄
se imo et se p̄ et sub se mō dicto.
Nō est qz nec mēs hz oculū qui
nat̄ sit h̄ vidē deū. nec de° ob̄icit
directe et imediate se ip̄m **G**ran/
dis att̄n̄ difficultas ē. si ois noti/
cia experimētalis sit intuitiua. su/
per q̄ noticia tractat̄ de scō noie
dei **S**atis sit h̄c dicē q̄ intuitiua
cognitio dei nō negat̄ h̄c in via
ex h̄ p̄scise q̄ de° est obiectū im. p̄
portionatū mētis oculo. p̄pter ex/
cellētiam visibilis. sed quia non
placet deo. **R**atio qz obiectū in/
telligibile. quāto est p̄fecti°. tāto
mag. idone° est ocul° mentis ca/
pere ip̄m **N**on em̄ leuitur. armo/
nisa mentis de se ab excellentia in/
telligibilis. quēadmodū destruiē

.cxl.

armonia oculi sensualis p̄ excel/
lētiaz luci. **C**ōpatio igit̄ oculi ve/
l p̄titionis ad solē. nō ēt oēm s̄l̄u/
tudinē ad oculū ment. resp̄cū ma/
nifestissimoz in natura. dicēte a/
ristotele q̄ intellect° q̄nto p̄fectio
ra itelligit. tāto sit habilis ad al/
tiora. v̄n̄ p̄bat imaterialitatem
ip̄i°. **E**xperimentalis dei p̄ceptio
p̄ caliginē non fit sine clarissima
irradiatōe ac sine silentio susur/
rāte. et ocelte dicēte. difficili° hoc
videt̄ ad explicādū **E**redendum
t̄n̄ ē v̄bis dionysij. crebro sic lo/
quētis in diffinitōe sapiētiae q̄ ali/
bi. **P**lacuit inquirē exēplū sensibi/
levisus corpalis ad lucē solis. fit
em̄ frequēs per dionysij q̄ augu/
stinū et aristotelē cū ceteri. opa/
ratio talis. qz nihil simili° in crea/
turis corporeis luci sp̄uali. q̄ lux
solis sic visui corpeo visio mētis.
Exēplū vnū **S**int due dom° val/
de distātes. q̄z q̄libz fenestrā h̄/
at aptaz. asp̄cū mutuo et directo
sit mediū p̄r° expeditū. sit ocul°
seu vidēs in vna fenestraz. distat
qz q̄ si nullū sit i medio lumē. pu/
ta de nocte. ocul° erit int̄ duas ca/
ligines. q̄z nullā attinget. qz nec
illā q̄ retro se ē in domo sue fene/
stre vel istaz q̄ in ista fenestra est
qz ad fenestraz vacuitatē nō p̄/
tingit mediū nō illustrato. **S**z il/
lustret̄ mediū p̄ qđ acies oculi di/
rigat̄ ad fenestrā oppositaz. iudi/
cabit v̄t̄qz talis ocul° eē caliginē
quamuis dom° intra se copiose

tractatus

fit illustrata. Docet h̄ experientia
cū rōe p̄spectiuoz. qz nunq̄ vide
tur lux sine coloris mixtiōe. q̄ nō
est nisi in corpe t̄minato. **U**n̄ oculo
carnis pure. in medio luci. po
sit̄ nihil vidēt. sed essz in caligine
Ecce q̄ ad inspiciendū caliginez
oportz q̄ ocul̄ sit inter duas ca
ligines retroz aū. **O**portz nihilo
min̄ si debeat anterior caligo v̄
deri q̄ fiat irradiatio p̄ medium.
Exēplū de voragine t̄re. q̄ nō a
gnosceret̄ p̄ oculm̄ sub se tenebro
so. medio inter oculm̄ et voraginē
nullaten̄ illustrato. **E**xēplū al
tez. qd̄ ab auḡ. iā pū inductuz
est de diuisione spūs. **S**it oculus
in excelsō mōte. q̄lis fertur esse o
limp̄ sit ab imo nubes caligino
sa. phibens aspectū oim̄ q̄ sub eo
sūt. sit rursuz inter soles et oculm̄
alia caligo impediēs aspectū so
lis directū nō aūt diffusiōem lūis
ex obliquo. **C**ōstat q̄ ocul̄ sata
gens inspicē solē. nō intuebit̄ nisi
caliginem. q̄uis in̄ suscipiat obli
quā irradiatiōem. **A**lioquin non
videret ocul̄ istā caliginē radia
tiōe h̄mōi non existēte. **P**otest h̄
induci illud **I**saie. **S**urge illūinaē
hierlm̄. ecce tenebre operiēt t̄ram
et caligo p̄p̄os. sup te autē oriet̄
dñs et gl̄ia eī in te videbit̄. **C**on
sonāt exēpl̄is. verba **R**ichardi de
diuisione aie et spūs. **I**n hac in
quit diuisione aia et qd̄ animale
est in imo remanet. spūs at̄ et qd̄
spūale est. qd̄ eleuat ad sūma. q̄

vij

ab infimis diuidit̄. vt ad summa
subleuet̄. ab anima scindit̄ vt dñs
diūgat̄. qz qui adheret deo. vn̄
spūs est cū illo. **F**elix diuisiōz mi
rabilis separatio vbi qd̄ corpule
tū est et feculētū deorsū remanet
qd̄ spūale ē et subtile. vsqz ad cō
tēplatiōem diuine gl̄ie sublimat̄.
et in eādez imaginē transformat̄.
Pars inferior sponit̄ ad sūmaz
pacē et trāquillitatē. cū ps supe
rior sublimat̄ ad gl̄iam et iocū
ditatē. **H**ec aūt sub eisdez verbis
ponit̄ auctor de spiritu et anima.
Que aūt sit ista par. q̄ gl̄ia. q̄ iocū
ditas et qd̄ est qd̄ videat̄. hoc
est qd̄ inquirim̄. **E**xperimentalis
dei p̄ceptio. nō sit p̄ solā abnega
tiōem. **R**ō qz pura negatio nihil
ponit̄. **U**n̄ damasc. li. 2. ca. 2. in fi
ne d̄t. **S**ūt etiā qd̄a. affirmatiue
de deo dicta. **A**tutez [super]cellēt.
negationis habentia. puta tene
bras dicētes. **I**n deo. non tene
bras intelligim̄. sed qm̄ lux nō ē
sed super lucem. et lux qm̄ non te
nebre est. hec ille. **S**ic igitur quic
quid affirmatiue de dō dicimus
includit negationem aliquam. et
econuerso negatio relinquit af
firmationem. non qd̄em ad idēz
et scdm̄ idem. et pro eodem. **A**lio
quin essz contradictio manifesta
sed accipiuntur affirmatio et nei
gatio respectu diuersorum. quia
negatur a deo quicquid est imp
fectōis in creatura sicut ois crea
tura est imperfecta. quantūcūqz

Super Magnificat

perfecta sit in suo genere. et ponit
per excellētiā affirmatio de deo
Propterea dicit sepe dion. qd deus
non est ens. s. supens. sup bono
sup onis et silia **E**xprimetal dei
preceptio claudit in se duplicem vi
am cognoscendi deū. scz per ab
negatiōem et excellētiā. nec via
abnegatiōis suffic. nisi via excellē
tie adiungatur nec eodra. Propte
rea dānatus est articul' pisciē. di
cens qd non cognoscim' de deo s.
in via nisi quid nō est Exēplū be
ati dionysij est aptissimū vbi dicit
scdo de mystica theologia Sicut
per se ipm agalma naturale faciē
tes. i. imaginem. ex ligno vel lapi
de. auferūt ea. q. supiecta sunt. pu
ta oculi visioem vetantia et ipsaz
in se ipsa ablatione sola occultaz
manifestāt formaz vel in manife
statiōem ducūt. sic supple fit in co
gnitiōe. per abnegatiōem **C**ōstat
āt qd statue factor nihil addit ad
lapidē vt sculpat imaginē. sed
trahit tātmōdo de Verūtū ali
qua ablatiōe facta. linqt pulcrāz
scz imaginem. **C**ōsonat Aug'
dionysio. et exēplo per confirmati
one dictoz sic dicit Cum audis.
bonum hoc. bonū illud. tolle bo
nū hoc et bonū illud. et vide si po
test ipsū. bonū nullo alio bonū. tē
videbis deū. Ita de vero Ita de
pulcro Ita de ente precipue Ita
de quilibet attributo dino **E**xpe
rimentalis cognitio dei. p̄t intelli

.cxi.

gi per ablatiōem fieri. septem mo
dis Quoz duo spectāt marie. p.
posito nro. **I**n' ad intelligentiā
ali' ad deuotiōem **I**n' mod' ē per
noinis impositiōem. ali' per volun
tariā acceptiōez seu credulitatez
Terti' per realez ablatiōez **Q**uar
t' per intelligentie depuratiōez **Q**uin
t' per intelligentie p̄spicitatē **S**ex
t' per intelligentie deiformitatē **S**e
ptim' per intelligentie simplicissimā
vnitatez **D**iscurrā' per singu
los modos. Est itaqz prim' famē
liaris nobis per statu vie. vbi grā
de vno hoc noie bonū vel bonū
tas. qz hito de ipso. sic accipi pote
rit de ceteris **E**xperimur itaqz qd
sint alique res a nobis appetibi
les vel qz vtilēs. vel qz delectabi
les. vel qz pulcre et honorabiles
Imponim' ad hec appetibilia si
gnificāda s. nomē bonū **E**xperi
mur osequēter. qd res appetibiles
sūt in mltā. defcūose et quibicunqz
qrim' refectiōez ibi repim' aliqm
defcōnez. molestā appetitui car
nis a sp̄s **P**rocedim' vltra ad im
positiōez vni' nois qd sūt bonū
vsqz quaqz p̄fctm. cui nihil assit. v̄
adesse possit de malo. nihil bonū
desit. ita qd sit bonū qd mai' cogi
tari nō possit sic augl. accipit **P**'
modū anselm' de h noie de'. qd
appellamus bonū simplr. ens aut
sūme perfectū **Q**ua ipositiōe fa
cta. d̄festim ois qui scit impōnem
et audit h nomen de' vel h nomē

tractatus.

bonū nullo addito .i. bonū simpli
citer qz simplr. dico qđ sine addi
to dico **O**is itaqz talis accipit p
reliq̄ re tali pstantissima. quā cer
teris oibus asponit .hoc nomen
bonū et hoc nomē de^o. ita q̄ con
uertibilr se hnt bonū simplr de/
us **C**ōstat ita fieri potuisse. et fa
ctū esse. et ita retineri **Q**uo sup/
posito voluit Anselm^o et quidaz
alij demonstrare. deū esse sicut pu
tabāt. euīdēs eē. q̄ bonū q̄ mal^o
cogitari nō poterat .nēario erat
Alioquin si possz nō esse: iā nō es
set bonū q̄ mal^o cogitari nō pos
set **S**ed scđm veritatē. pcessus est
sophistic^o et inualid^o si nō aliter
ōfirmet **D**iceret em̄ insipiens cō
tra quē arguit se admittere istū
qđ nois. q̄ deus est bonū q̄ ma
lus cogitari nō p̄t. negaret tñ q̄
aliquō tale sit in re. sed tñ in noie
siē si de^o imponeret ad significan
dū bonū sūmum in trib^o supposit.
absolutis. nihil in re noi rñderet.
Propterea restat scđus mod^o q̄
nēarius est accedē volēt ad deū
credere. s. voluntarie. q̄ aliquō ta
le bonū est vere in rez natura. s.
mo sup oia q̄ cogitari p̄t in rez
natura p aliquā imaginatōez. ra
tiōem vel intellectū **H**ec aut vol
untaria et fidelis acceptio. q̄ ne
dum concedit qđ nois sed quid
rei firmiter credit. et ita in omī lo
cutiōe sibi supponit. hoc nomē de/
us. qz suppositio est acceptio emi
ni in p̄ōne p suo signato vltima

vij

to **E**x hac acceptiōe scđa. pti
nus elucidare possem^o quēadmo
dū deuotissima mēs laicoz sim
pliciu ptingere p̄t ad experimenta
lem dei pceptiōez seu theologiā
mysticā q̄ in vniōe oisistit mentis
ad deū dū oisigit eos sibi dū di
spgit supbos mētis sui **P**erga
m^o attñ prius ad aliquē modoz
alioz. numeratoz declaratiōem
Et qđem tertū p̄t a solo deo. fie
ri. redigendo oia bona in vñū se
bonū q̄liter erāt ab eterno ante
mundi ostitutionez in architipo
mūdo solo. sed nō mltū facit ad
p̄positū. nisi p q̄nto facili^o venit si
delis simplex vel theolog^o ad co
gnoscendū. sup eminentiam boni
eterni super omne aliud boni no
men quādo credit vñū posse ne
cessario manē. alijs nō existētib^o
vel destructis. **Q**uart^o mod^o ma
xime ogruit. p̄posito augustini s̄z
quē pcessit in suis ocessiōib^o imo
in oibus pene libris suis. etiā cuz
simplice m̄re sua. dū colloqrētur
valde dulcis ad fenestraz **D**epu
tabat itaqz m̄rem deuotā tal ab
stractōnis pbicalis esse capacez
put colligit ex libro suo scđo
de ordine dū vult deducē q̄ ois
phylosophica traditio. ordinate
processit ex amore preuia gram
matica. de hinc logica et conse
quenter suo ordine de reliquis
Amor enim cum fuēit humani
conuictus ad quem loquela re
quiritur. nec sufficit nisi polita

Super Magnificat

fit ratio scdm deductioez illie tra
ditā q̄uis in laudē pith agoze ni/
mūs fuit vt idē in retractatiōib⁹
fateē hūilic Augl. Modus iste tā/
tus reputat⁹ ē a p̄bis. vt dicerent
absq̄ illo nō posse q̄c̄q̄ sciē pprie
vel intelligere Ita em̄ posuit **Alb**
in suo de intellectu et intelligib. de/
ducēs per longū p̄cessuz. pōnes
antiq̄z p̄hoz imo et idolatrarū
q̄ theletis et thurgiti. purgatiōib⁹
vtebant q̄z meminit Augl. de tri/
nit. disputās aduersus eos **Auto**
p̄terea dicem⁹ de isto q̄rto abstra/
ctiōis mō. si fieri p̄t absq̄ deuoti/
one! **Cōstat** ita posse. qz cōis est
ad oēm cognitionē de reb⁹ habē
daz p̄ rationez maxime p̄ intelli/
gentiā **H**z aut̄ intelligentia multi/
plr̄ inueniri. sicut ex f̄bus modis
p̄sequēter additis colligif. q̄uis
p̄ceperint aliq̄ boetiū voluisse in/
telligētiāz esse soli⁹ dei. sed mode/
rati⁹ est vsus. q̄ est soli⁹ diuini ge/
neris. sicut ratio hūani. **Gen⁹** aut̄
sum⁹ dei. licet nō illa p̄fectiōe hic
q̄ erim⁹. dū filies erim⁹ deo et āge/
lis vel intelligentis eius. **Intelli**
gētia nō erit in actū suū absq̄ ml̄
tis abstractionib⁹. pp̄t̄ oneridēz
suā cū materia **Corp⁹** aut̄ qd̄ cor/
rūpiē aggrauat aiā. qm̄ p̄ sta/
tu vie talis est ordo potentiaruz.
q̄ supior non erit in act⁹ suos nī
si p̄cesserint act⁹ inferiores **Hoc**
āt̄ p̄m Augl. nō ē nature nisi desti/
tute **Porro** seq̄ns mod⁹ h⁹ respī
ciebat statū nature sue p̄mit⁹ insti

.cxlii.

tute. s̄lr et excellēti⁹ spectabat ad
angelos aī gl̄ificatiōez creatos
Remāsit hec p̄spicuitas natu/
ralis. etiā in ip̄is demonib⁹ q̄ ad
speculabilia **In** practid. em̄ exce/
cat eos malicia vehement⁹ **Sext⁹**
demū modus spectat ad oēs gl̄i/
ficatos spūs. **Septim⁹** dō ppri⁹
ē soli deo **Restringet** aut̄ p̄mo nī
ad duos modos. q̄b⁹ p̄t p̄ abne/
gationē et ablatōez agnosci de⁹
Un⁹ est fidel et simplex deuotio
Ali⁹ est p̄bica vel theologica itel/
ligentiē depuratio **Hic** em̄ sēp a
disposiōe fit resolutio ad vnitatē
sic a pluralitate singulariū vago/
rū. vt h̄ ens h̄ bonū cū inuolucr.
accidētū loci et t̄pis. h̄ic et nūc fit
resolutio ad vnitatēz sp̄i. et cōse/
q̄ntē ad q̄oditates simplicissimas
q̄s signāt termini trāscendentes.
Cōr̄ndent at̄ vocibus ad extra
cōcept⁹ naturalr̄ significātes. se/
cundū q̄s sumebat̄ suppositio na/
turalis. **Colligimus** ex his. du/
as p̄ fūdamētō veritates **Pri**
ma q̄ exp̄imentalis dei p̄ceptio
agnitiōē intelligentiē. pure p̄ce/
dētez. nō req̄rit nec seq̄ntē **Appa**
ret p̄ indirectū. qm̄ hec intelligen/
tia. paucissimis ouenit **Theologi**
az dō mysticā d̄t̄ d̄iosī. cōem eē
xp̄ianoꝝ. **Altera** d̄itas **Exp̄imē**
talis dei p̄ceptio. p̄t in simplici/
b⁹ p̄ deuotionē obtineri. q̄nq̄ fa/
cili⁹ q̄z p̄ l̄atos. **Dez** ex descripti/
onib⁹ deuotiōis. et exp̄imētalno/
ticiē et abstractionis voluntarie

tractatus.

per solidam fidē Reuolet tandē.
O ad a finis ad principiū tracta-
tus ipsi. **O** beata solatrix peccato-
rū q̄ ceptus ē sub hac nota canti-
ci tui **D**ispfit supbos mente cor-
dis sui. **R**esumat imaginatio. de
trichinio cordis. **F**iat scdm̄ illud
deductio clarificās q̄ supsūt **C**ō-
stituat sibi noster spūs tria cena-
cula **I**nfimū mediū et summum.
Sit in infimo. sicut incipiēs. sit in
medio. s. scdo. p̄ficiēs. sit in tertio
p̄fect⁹ **C**ōcordātiām sup qua sta-
bilisat. accipiat. ex cōsideratiōe sa-
cramenti eucharistie. de q̄ fiet po-
steri⁹ sermo. sup isto. **E**surientes
impleuit bonis. **S**ūt in hoc be-
nedictio eucharistie sacramēto. p̄-
mo res sacramenti q̄ est vez cor-
pus xp̄i signatū. p̄ accidētia pa-
nis simul et vini et contētum **E**st
insup hoc corp⁹ verū sacramētū
toti⁹ corp̄is mystici. qd̄ est hic si-
gnatū. nō signans aut otentū **E**t
tertio p̄ cōcordātiāz p̄sonalēz es-
sentiale ip̄e verus de⁹ quia caput
xp̄i deus. **E**cce q̄ spūs hōis fide-
lis. simplicis etiā et sine l̄ris. p̄t et
debet cōsiderare et credere cū aia
.s. in infimo cenaculo posita. qm̄
hic est corp⁹ xp̄i vez et viuū. cuz
articulorū fide q̄ hūanitatē respici-
unt **P**otest ex hac fide totā se re-
colligere ad meditatiōem istoz
q̄ corporaliter acta sūt p̄ xp̄m. et ex
illa meditatiōe p̄t cōcipere sp̄m de-
uotiois p̄ p̄m et hūilem affectū
Pōt etiā virt⁹ sp̄ssācti talē affc̄m

vij

deuotiois ita purificare. vt ad ni-
hil aliud diligendū p̄ tūc. saltem
qd̄ sit aduersus se conuertat affe-
ct⁹ sic credētis. **C**ouertat se mo-
do s̄str ad piā cōsideratiōem. et si-
delem corp̄is xp̄i mystici. i. aīarū
iā saluataz in paradiso vel saluan-
daz de hoc mūdo. ac etiā de pur-
gatorio. **H**ec ascensio tenet locuz
suuz. vbi lustrat spūs vniuersa in
circuitu. celestiu. terrestriu. et infer-
noz **C**ouertat et eleuet postremo
fidelē sue meditatiōis deuotioez
ad solū deū. secludendo nō p̄ ra-
tiōem seu intelligentiaz. sed p̄ sin-
cerā dilectiōem om̄e aliud diligi-
bile creatū sub enigmate soli⁹ pie-
fidei. qua credit actualiter. q̄ hic
est de⁹ suus quo mai⁹ et nobilius
cogitari nō potest nec amari qui
tot⁹ est desiderabilis **S**epe. op-
tus est in deuotis simplicib⁹ tot⁹
casus quē ponim⁹ **E**t quo col-
ligim⁹. quēadmodū deuotus sim-
pliciu spūs. exercet se tripliciter v-
niendo mētē suā in deo. p̄ p̄m
et hūilem affectū ad hoc sacm̄.
Spūs aut maḡ erudit⁹. p̄ rōem
et intelligentiā potest ex idustris
sciētialib⁹ acq̄sire. clari⁹ ista agno-
scere q̄z per solā fidez sed nō veri-
us neq̄ sublimius **I**n visitauit
p̄dem in infirmitate sua q̄ndā se-
minā etate grādeuā **Q**uesiui quō
sibi esset **M**ox suspirando clama-
uit quō potuit **R**emouit cor meū
ab om̄i creaturaz reposui in cre-
atore. **E**go vero r̄nsonem tante

Super Magnificat

fidei stupens et laudans abscissi B
vni inferens. **S**atis est. Et vere
si ex aio. nihil supra. Spūs subin
fas hz. per sapiētie diffusiōez et il
lapsū magl. sursum agi et reduci.
qualis erat pauli. mēs **S**iue inqt
mente excedim⁹ deo **E**t itez Sa
piētiam loqmur inter perfectos.
Et rursus Nos aut reuelata fa
tie. trāformamur de claritate in
claritatē. tanq̄ a dñi spū. **S**a
pientiaz hāc supra dixim⁹ descri
psisse dionysiu. tractantes illud.
Et sc̄m nomen ei⁹ circa finē **A**s
signat idem dion. q̄ hec sapiētia
est amens et irrationalis et stulta
et tñ est ois rōis. et mētis et scie
causa **V**ideam⁹ de verbo hoc
te docente et illūinante **O** virgo
btā. o sapiētissima feminaz **Q**uid
sibi vult B verbū. vt sapiētia qm
q̄rim⁹ in nullo videat. n̄i triclīnij
cenaclo repiri **N**ūquid in supmo
vbi mens habitat? **A**t sapiētia est
amens. i. sine mēte. **N**unq̄ in me
dio. vbi ratio collocat? **A**t ipa di
cit irrationalis. sine rōe **N**unquid
in imo vbi cognoscit aia? **E**t hec
sapiētia stulta vocat. q̄i sciam nul
lā h̄ns **D**ic obsecro te virgo pru
dētissima. dic p sapiētiam tuaz q̄
pacto talis repugnātia. verborū
et noim. imo et rez secū stabit?
Hoc ē qd lōgo iā p̄essu vestiga
uim⁹. **H**oc altero iā tractatu p̄o
ri de scō noie filij tui q̄daz dicere
sponndim⁹ sub te fisi **H**oc nunc
exsoluē tētabim⁹. expōnez recen/

celij

fetes diffinitiois. sapiētie. a deuo/
to tuo dion. posite. **S**apientia
inqt ē diuinissima dei cognitio. q̄
ē p ignorātiāz ognita sc̄m vni
onē sup mētem. q̄i mēs ab oib⁹
alijs recedēs. postea etiā se ipsaz
dimittēs. vnita ē splēdētibus ra
dīs. inscrutabili. et p̄fūdo sapiē
tie lūne illūinata. **F**iat ergo per
pticulas. n̄ cursus **S**apientia est
diuinissima dei cognitio **E**uz dei
ognitio hic in via (qz sic loqmur
in sequētib⁹) sit triplex in genere
Quedā symbolica b̄i vtēs sensu
bilib⁹. quedā p̄ria. b̄i vtēs intel
ligibilib⁹. **T**ertia mystica q̄ ducit
ad supmentales excess⁹. **H**ec ter
tia b̄ noiat diuinissima. qz p̄fectis
sima. qz expimētāl̄ habita **Q**uid
em̄ p̄fecti⁹ sc̄t. q̄z qd in expientia
cognoscit? **S**upra dō deondum
ē q̄ theologia mystica ē expimē
talis dei p̄ceptio. et intuitiua suo
mō. **S**apientia ē p ignorātiāz. co
gnita. **S**i ad idē et sc̄m idē oio
fiat locutio ostat q̄ b̄ ostare nō
p̄t sicut nec otradictio p̄t. **R**efereū
tur ergo ad diuersa hec duo. p
ignorantiā et cognita **T**ollit vi
nitio intellectual. discretiua cuius
cūqz rei create vel creabilis. et b̄
nō in habitu. sed in actu. saltē in
tentio. q̄ possz mouē vel trahere
intellectū discretū ad impediē
dū affectū mētis circa deū ab a
ctu. q̄ d̄z b̄ ognitio **E**t q̄lis cogni
tio. statim ap̄t. sc̄m vniōnē sup
mētez. **E**rit sup hac vniōe sermo

Tractatus

posterior sup illud. **E**urientes repleuit bonis. Non enim potest hec materia grandis. tota simul euolui. **V**ocant vnioez hanc expositoies dionysij q̄s legi. vnioez extatica vnientem affectu mentis cu deo. **V**ideet alhs q̄ hec vnio nō sit formalr amor vel dilectio. sed radicaliter sūdat in grā gratū faciente dū est in actu sicut principali et supmo q̄ est vnire cu deo. **J**uxta illud apli. Qui adheret deo vnus spūs ē. **H**ec vnio p grām psupponit tres virtutes theologicas. dona simul et beatitudines et ceteros habitus. psertim infusos q̄z grā gratificans ē radix. forma et finis. qd̄ d̄z ppter grās solū gratis datas q̄ non reddunt ex se gratū deo. vt sūt grē omnes si stricte loq̄mur pter charitatem. **C**uius ratio ē qz sola charitate excepta q̄ non opatit̄ qd̄cūqz mortale oīra legez dei. ceteri habitus stare p̄nt cu pccō mortali et grē puatioe. sed ecōtra grā stat sine illis. **R**ursus hec vnio d̄z sup mētē. quēadmodū tractatu scdo sup illud **E**xultauit spūs me⁹ de uictū ē. mariā fuisse sup spm̄. imo et sine spū qn̄qz dū cecinit b̄ canticū. **M**agnificat aīa mea dñm. **P**ropterea d̄z hec sapiētia amēs nō q̄ mēs p̄dita sit vel destructa sed qz p̄ tūc. de se nil cogitat. intelligendo se ip̄az actualiter vel amādo **E**t b̄ explicat̄ cū subdit̄ in diffinitōe. qñ mēs ab oib⁹ alhs

vij.

recedēs. postea etiā se ipsā dimittēs. **H**oc quō fieri possit pluries oñsum est etiā naturalibus industrijs maxime psupposita fide sūmi dei. **S**ed qd̄ seq̄tur prius grauituz. ad qd̄ nec natura sufficit nec attingit industria p̄pterea iure d̄z hec sapiētia singulari puilegio. data a spūscō. q̄bus vult q̄ mō vult spirāte. et nō nisi fidelib⁹ xp̄ianis. q̄ntūcūqz alhs fuerint p̄ intelligentiā eleuati et illūinati. **H**ec sapiētia nō dat̄ p̄ leticiā internā affect⁹ circa deū. sine sapiētia incarnata et impanata sic loquēdo. **S**ed qz xps ostiuz est. ad hanc sapiētiam dux et scala **J**ocirco sequit̄ vnita est. s. mēs superiorz p̄ncipalior portio spūal. sup̄splendētib⁹ radijs inscrutabili et p̄fūdō lūme sapiētie illūinata. **C**ōfestim elscit̄. q̄ hmōi sapiētia nō sit pura caligo. nec pure tenebre nec pura ignorātia. **A**lioq̄n mēs ipsa. q̄liter esset inscrutabili. et p̄fūdō lūme illūinata? **C**olligit̄ scdo q̄ hec illūinatio neq̄t haberi. p̄ hūanum scrutiniuz. qz d̄z inscrutabili. lūme et p̄fūdō. qm̄ ad illud neq̄t per se ratio vel aīa de ducē. sicut nec altitudinē diuine sapiētie penetrare. **S**unt em̄ apud deū idēz altitudo seu sublimitas et p̄fūdū. sicut ip̄e ē initū et finis **S**ol⁹ igit̄ spūscs. causat hanc illuminatiōez sapiētie. cui⁹ spūs ē aīcut⁹. et oib⁹ mobilib⁹ mobilior. attingēs vbiqz p̄pter suā mūdici

super Magnificat

am. **S**plis aut scūs quē mittit p̄
in noīe filij n̄ ē acceptor sublimis
p̄sōaz. in docēdo veritatez/ puul
et simplicib⁹ derelictis. q̄ credunt
in filiū. Quin etiā si q̄ dici possit
acceptio. cadit illa sup paruulos
et hūiles in oculis suis. Ita p̄ in
quit fili⁹. et sic placitū ē apud te.
Placitū dic. nō cuiuscūqz meritū
Cōfūdōit hec. sn̄ia generaliter
oēs scrutatores maiestat. hūa/
na quīs industria. nisi hac. vna so
la hūiliari sub potenti manu dei
vt nos exaltet factos hūiles. Por
ro recūbere in nouissimo loco. cū
nouissimo viro xp̄o in cruce posi
to. vt dicat ipse q̄ nos inuitauit.
Amice ascende superi⁹. veni vsqz
ad thronū patris. et in ei⁹ sinu q̄/
esce. vt tibi sit gl̄ia in id ipm.
Promptū erit. deinceps o corda/
re. retētis p̄sus dictis. q̄o sit di
uina caligo q̄o diuine tenebre. Si
q̄oem est vna caligo. respectu cre
aturaz. s̄it et tenebre. q̄m cessat
actualis illuminatio. seu visio in
tellecualis. vel sensualis cuiuscū
qz creature. Imo q̄ ipsiusmet mēt.
cessat cōsideratio de se. Est altera
caligo seu tenebra. que d̄r diuina
qz nullo modo cōprehendī p̄t a
mente. illud q̄o p̄ illūinantem ra
diū. vel radios cōditur et h̄ min⁹
q̄ abyssus corpalis immensa p̄
oculū. quocūqz solis lūine. supsu
sum penetraret. **F**as tñ ad illud
immensū diuinū quantūcūqz sit
absconditū et in caligine positū. vt

celstij

sui spūali. **F**as inqz affectui. q̄o
aspiret. q̄o desideret. q̄o ad illud
q̄lectūqz sit vnitiuis p̄tensioibus
se extēdat. **S**i q̄oēqz inuisa nec ple
ne cognita diligim⁹. desideram⁹.
suspīram⁹ et speram⁹. **H**abem⁹
igit̄ duas caligines. Inā inferio
rem q̄ est actualis ignorātia cre
aturaz. Alterā a superiori. q̄ est a
ctualis ignorātia dei. q̄ ad visio
nem obiectales. **H**abem⁹ mediuz
lucē. imo lūina multa. multos ra
dios. que tñ sūt vna virtus vniti
ua. vn⁹ radius sursum educens ad
prēm lūinum. vn̄ oriūtur vt a fō
te. **S**i c̄ insup virt⁹ magnetis et
trahit et reducit et ouertit ad se
ferrū. **E**t generalit̄ sicut om̄e obie
ctū appetibile suū trahit appetitū
q̄o vidit q̄ dixit. **T**rahit sua quē
qz voluptas. **Q**uo mō loquitur
sponsa ad sp̄sum. **T**rahe me p̄
te. **S**ciebat qz nemo venit ad e
um nisi tract⁹. **S**ed o felix tractus
Oditur hic non parua dubi
tatio. q̄ fundat̄ in notificatione.
q̄o sit diuina caligo vel tenebre.
Est em̄ caligo talis. defect⁹ cōpre
hensiois diuine maiestat. **C**ōstat
aut̄ q̄ beati. s̄it ab illa cōphensio
ne deficiūt. et si nō ab apprehen
sioe. **S**oluit h̄ nomen mor ad
ditū et si nō ab apprehensioe. **A**p
prehendūt itaqz deū obiectaliter
et nude et clare et immediate. p̄
pterea dicunt̄ extēso noīe cōphen
sores. nec reliquūtur eis tenebre
ulle. vel caligines. vl̄ theophanie
.t .z

Tractatus

put hic in via. Sūt scircō sēp
in luce et lūne sup se q̄ntificūq; ex
altetur de^o apud mētem btām in
cognitiōe **S**ec^o in via. qz nec mēs
h3 oculos dispositos p lumē glie
vt videat obiecta^r deū. nec deus
vult obſcure hic nude semet ipm
Et hec ratio potior ē prima. qz si
vellet hic de^o posset. qd̄ et fecisse
credī moysi et paulo. et dilectissi
me femiā. **N**ōnull etiā fortassis
ex p̄uilegio et exercitio amor. sin
gulari. **H**inc bernard^o p̄posito
verbo illo. **A**bſcōdit lumē in ma
nibus scribit ad **C**arthusien. de
monte dei dicens **N**ōnunq; q̄i p/
trāsics gr̄a p̄stringit sēsū amār.
et eripit eū sibi. et rapit in deum
p̄ modulo suo ad momētū id ip/
sū ei oñdens videndū sicuti ē **I**n
terim etiā et ipm efficit id ipm vt
sit suo modo sicut illud ē. hec ille.
Sonāt in hāc s̄ntam. p̄lma d̄/
ba **A**ugl. et **G**regorij **N**ōnulli ve
ro lati^o et elati^o **B**asserūt q̄z satis
est. dicētes aiām in oēm plentū
dinē dei trāsire vt optat ap̄ls. in
illud. .i. ideale esse suū cōuertī. qd̄
h̄nt ab eterno. **P**osset et **B** sane i/
telligi. et inde colligi singularitas
amoris. singulariū btōrū in deo
sicut h3 et attingit q̄libet linea. p/
pe centz suū. singularit̄ et discre
te qd̄ tñ oib^o lineis cōchē sibi **D**e
sipiūt aūt qz nō ocedūt aiām in
esse pprio sui generis remanere
Sequit̄ de reliq; q̄ otradictiōez
implicare vident̄. **S**ilētii occulte

oq.

docēs ē par illa mētis q̄ erupat
oēm sensū. et quies ab oi ope itel
lectuali et sensuali mō dicto. **E**st
q̄i sibil^o aure tenuis. p^o spm̄ opū
ctiōis. subuertētem mōtes. et ote
rētez petras p̄cōz. p^o o motōez
se manifestātem in o fessione. post
ignez zeli satisfactiōis. **H**ic sibu
l^o est vocatio marie in silentio per
marthā. **H**ec ē vox. aure lenis. cu
ius venas susurrj furtiue capit
auri. oteplātis. **H**ec mors optabi
lis. sine q̄ non videt̄ de^o. qz nō vi
debit me hō q; viuet ait d̄s moy
si **H**ic ē vent^o rozis flās in medio
fornacis babilonice. q̄ ē cor nrm
sue nature destitute derelictū **N**ā
cor impj q̄i cliban^o ignis succen
sus **Q**uāto puras opus est silen
tio q̄nta pace. q̄nta serenitate. vt
audiat̄ vox sponsi. in abscondito
cubiculi cū spōsa int^o introfū val
de cū sūmo silētio sol^o cū sola de/
lectat̄ nec admittit alienos. **S**it
et spōsa secretū captat. nūc in fo
raminib^o petre in cauerna mace
rie. nūc in monte mirre aut colle
thuris. nūc sup mōtes aromatz
Un cū q̄sisset dilectus **Q**ue habi
tas in ortis amici ausculta. **F**ac
me audire vocē tuā. verēcūda de
p̄ntia amicoz. interlinear. **F**uge
dilectē mi. nō q̄ eo vellet carere
sed habere solitariū. **E**t vbi? **V**er
te sup mōtes aromatz. q̄ sūt mō/
tes eterni a quib^o deus mirabilē
illūinat **P**ascit in illis et quiescit
vñ turbati sūt oēs inspiētes cor/

super Magnificat

de **C**larer subinde qđ sit obscuris
simū illud . qđ est supmanifestissi/
mū . hoc ē ipse de^s . **C**ōstat autē il/
lud p̄bice traditiōi . qđ manifestissi/
ma nature . sic de^s et itelligētie sūt
occultissima nobis **V**eritas ē qđ
p̄bia nō cōsiderauit aut cōcessit re/
uelatiōes desup a p̄re lūinū . qđles
ponit et in quib⁹ qđi solis . innitit
spūs xp̄ian⁹ . **V**oluit de^s efferre
nos ad supnaturalē et eternā vi/
tā . **D**edit p̄pterea legē et sacra/
mēta sua . sup naturā **I**ta vt vita
xp̄iani . magi p̄deat a miraculis
qđ natura **M**ilitat hoc cōtra curi/
ositatez . oim naturalia scrutatiū
vel ex eis in viuēdo pendentū . sic
astrologorū nōnulli sūt et medi/
corū et alioz p̄ prudētiā suā . re/
gere rempublicaz existimatiūz . qđ/
les oēs deducit in stultū finē cre/
bro de^s . vt sciāt qđ dñs ipse ē de^s
qđ regna mutat et tpa . **P**erspiciū
deniqz sit . qđ alta sis mente cōtem/
plata . virgo brā . tu sup oēs illū
natric . et illūinata cū decursu mū
di labentis pegrinatiōes hoim .
sub stabili dei puidētia p̄spici/
ens cecinisti . **D**isp̄sit supbos mē/
te cordis sui . cōfirmās p̄ id qđ se/
quit **D**eposuit potentes de sede
et exaltauit hūiles .

Sequitur tractatus

: viñ per dīozagma seu dialo/
gū . partitiōes habens quattu
or **P**rima de depositiōe p̄ im/
pulsus demoniorum per notu

celo.

las . xliij .

Prima notula

Deposuit potētes de sede
Discipul⁹ **G**liatur psal
tes n̄ra cui⁹ dñs hūilita/
tem respexit . gliatur in hūiliū col
laudatione simul et exaltatione .
Ex abūdantia em̄ cordis hūilia/
ti . loquit^r . legerat qđ magna potē/
tia dei soli⁹ et ab hūilib⁹ honora
tur . **P**ropterea magnificat dñm
cū exultatiōe spūs qz sibi hūili fe
cit magna qui potēs est qz mia
eius a p̄genie in p̄genies timen/
tibus eū . **E**t qui sūt timētes deū
si nō hūiles⁹ **Q**uo cōtra . si ab hūi
lib⁹ honora^t . et time^t de^s . cōsequē
ē vt despiciat a supbis . **Q**uid p̄/
terea supest . nisi vt despicientes
supbi . disp̄gan^t et a sede depoi
nant^r qui sibi ipsis in dño poten
tes esse volūt **S**z hz questiōez
Qui sūt hi potētes⁹ **M**g^r **V**o/
lo prius agnoscas . quāta subtili/
tate . nota^t in hac psalterij cordu
la . duplex impulsus . **I**n^o in deoz
suz **D**eposuit . i . deorsum posuit . z
depulit **A**lter sursū euehit . et tra/
hit et impellit et exaltauit hūiles
Cōsonantia multiplex sup h im/
pulsu duplici suppetit . **I**n^o deoz
sū et malo . sursum altero et bono
Audi de malo **I**mpuls⁹ euer⁹ sū
vt caderē **E**t itez **E**xpuls⁹ sunt
nec potuerūt stare **D**e helya ve/
ro dicebāt filij p̄phaz . **N**e forte
tulerit eū spūs dñi . et p̄lecerit eū

Tractatus

In vnū mōtū vel in vnā vallius
et de xpo scribit marc' q' expulit
eū spūs in desertū. In' tñ impul-
sus vīguit añ pecm. q' spūs intelle-
ctualis ferret in deū nō violēf.
sed vltoneo voluntatis amoze
Sic trahi petebat q' dicebat Tra-
he me p' te. **E**t xps **N**emo p't ad
me venire nisi p'r qui me misit tra-
gerit eū. **P**eccauit lucifer. ortus ē
alter impulsus vsqz ad abyssum.
Nñ dicit' ē diabol' q' deorsū flu-
ens. **S**educti sūt et seductozē imi-
tati sūt p'mi parētes. in peccādo.
fact' est par impuls' in cadendo.
nec poterant stare p'ria virtute.
Sed dñs fecit potētiam suam in
brachio suo. **I**psē misert' est et fe-
cit hūiles vt exaltarent fierent qz
sublimes. **D**iscipuls' **N**e ve pccō-
rib' ab impulsu male q'sito. q' sūt
hic potētes. q's maria p'intellexit
An demones isti! **M**g' **L**oq'f
ad **J**ob dñs de diabolo sub me-
taphora behemoth. q' nō ē ptās
sup terrā q' ei possit opari. qui ne-
dum supb'. sed rex est sup oēs fili-
os supbie. **Q**ui testante aplo ex-
tollit sup omē qd' d' de' de quo
p'p'ha supbie sue vocem expmēs.
Cōscendaz sup astra celi. exalta-
bo solū meū. sedebo in mōte te-
stamenti. **S**eq'tur **E**t ero filis altis-
simo. **F**uerūt qui opinarentur
lucifēz. inuidisse altissimo filio. et ei
qualitatē ei' affectasse. **E**t qz p'p'f
filii. tēpestas aduenerat mortis
ex inuidia diaboli. in orbez trap

viq.

dirit in secreto trinitatis consilio.
Si p'p'f me orta ē misere me in maē
fiam hō passibilis. oib' fluctibus
tentationū exposit'. et cessabit tē-
pestas. **V**idef huic pōni. text' al-
ludē cantici. **C**ū em dixisset ma-
ria de deo. fecit mihi magna qui
potēs est. qz videlicz hūilitatē an-
cille sue respererat. rursū subluxit
de dispōsione locutura. **F**ecit potē-
tiam. nec hic stetit. sed addidit in
brachio suo. **N**ouimus aut' q' ab
ysaia. fili' incarnat' et passus. ap-
pellat' ē brachiū dñi. **Q**uis inq't
credidit auditui n'ro. aut brachiū
dñi cui reuelatū est. **D**e quo seq't
vere lāguozes nrōs ipse tulit.
Discipul'. **C**ōcordare videt' hec
positio cū traditione doctoz' per
oia. **P**onūt em q' per sūmaz hūi-
liatōez filij dei. superbia diaboli
deiecta est. qui qh fortis armat'
custodiebat atrii suū. **S**ed habz
oppositōez. qz lucifer nūqz vidit
intuitiue trinitatez. nec p' reuelati-
onem. videt' ei' cognitōem habu-
isse. sicut nec fidem. et min' vitam
eternam. q' est dicente xpo. vt co-
gnoscāt deū vezz. quē misit ihm
xpm. **S**z nec casū p'sciuit suū. **P**o-
luisse em penaliter sine culpa. **N**o-
lo tñ otētionib' deseruire. abun-
det qlibet in sensu suo. **S**atis est
ad rē nrām. q' diabol' voluit eē
filiis altissimo. qz sibi suā beatitu-
nez. a p'p'hs virib' expetebat. nul-
li qrens. aut ferens esse subiectus
Hinc euenit illud xpi. **V**idebam

Super Magnificat

sathanam tanq̄ fulgur. de celo
cadētē. Sic finis ad alta leuatis ē
ruere dū hūiles exaltant. **Sunt**
q̄stiones alie plimoz. vt cur deus
creauit. q̄ casuz nouerat. Cur nō
apposuit vt redimēt eū sic hoīem
p̄ lapsū erexit. et talia q̄ abūde
tractata sunt p̄ doctores. Hec tñ
oib̄ curiosis. et potentib̄ apud
semet ipsos. nulla poterit sati. esse.
vt investigare sufficiāt sēsū dñi. Nī
sī p̄ fidei hūilitatez se captiuent
obtundēt et reuerberabit pot̄
ex lūine rationū. suus visus. Cre
dant de dño optimo. et sapientis
simo q̄ bene oīa fecit. Alioquin
de opib̄ nullā poterint inuenire
rōem. **Mḡ. Sobrie vsulis Sa**
lubri est nobis intendē. ne depo
nat nos dñs de sede. sed exaltet
hūiles. contra potent. insidias et
impulsus. aduersus quem est nob̄
colluctatio. qz assidue circuit que
rens que deuoret. Sit deinceps
iḡ si placet. collocutio n̄ra. cōtra
tētationes inimici. cui noīa mille
mille nocēt artes. **Disc̄. Lau**
do p̄positum. Mḡ. Plus lauda
bis. si recogitaueris p̄cipuā hāc
esse sibi artē celare suas artes.
Discipulus. Quo pacto. Mḡ.
Tollere satagit ante oīa nr̄os o
culos. ne credam̄ v̄llos esse de
mones. aut v̄llos a demonibus
tētationū impuls̄ violentos im
mitti. Scit q̄ p̄niciosior ē occult̄
noster inimic̄. Nihil insup̄ piculo
p̄rimi. q̄ suū nescire nec credere

cylo

piculū. Aut si forte habitualr cre
ditū est. actualiter id nec attendit
nec timet. Male dormitur inter la
trones. Cecatis oculis q̄d nisi pa
teat in foueam lapsus. **At cōtra.**
Frustra iacit rete añ oculos pen
natoz. Discipul̄. Imo iacitur
aliqū vt terreant̄ sonoz impulsu
b̄ et territi captant̄. Hec alta dei
monū fraus ē. si viderint se vi
deri p̄ oculos fidei aggrauant.
piculū. spem euasōis intercludūt
falloz. si nō conabat̄ sathan sic il
ludere. sic tenere. Anthoniū cū ei
totū mūdūz. laq̄is plenū ostēdit
Qui territus et suspīrans ait ad
dñm. quis hos euadet. Scis q̄le
rñsum accepit. Mḡ. Hūilitas
Discipul̄. Cōsonat psalmista.
Custodiens puulos dñs. hūilia
tus sū et liberauit me. Euadūt pi
sciculi. p̄ rimulas retis dum ma
gni retinent̄ inclusi. Et in quo
potissime vsitat̄ hūilitas. Adoi
m̄ em̄ plimos. p̄ nimiaz p̄ditos
hūiliatiōem quales pusillanimes
q̄les desperātes. quales tedio vi
te se necātes. Mḡ. Certum tene
et nullatenus dubites. nullū pe
rrire diabolo impellente. nisi p̄ri
posuerit in eo pedē sup̄bie. Idit
hoc. qui orabat. Nō veniat mihi
pes sup̄bie. et man̄ p̄cōzoris non
moueat me. Ibi ceciderunt om̄es
q̄ opantur iniquitatem. Fūt ergo
duoz principum vexilla. duo di
stinctiua. hūilitas et sup̄bia. Hūi
litas dei et sup̄bia diaboli. Sunt

Tractatus

impulsus duo. deorsū et sursum.
Quid hūil^o cruce xpi. **Q**uid arro
gāt^o supbia diaboli. qui extollit
sup omne qd̄ d̄r deus. ⁊ vt deus
et plus q̄ deus satagit adorari.
hinc oia reperit machinamēta
p̄ ydolatrias. per magos. sortile/
gos et maleficos. **D**iscipulus.
Fuerit hec arrogātia p̄ diabolu
sp̄ intēta. multos tñ decipit non
supbos. quales aliq̄s notauim^o
Mḡ. Inueniat in oib^o p̄ditis
supbiāz dñatam. Nōne initiū su/
perbie est apostatate a deo. Apo/
statat ois q̄ non credit. q̄ despe/
rat. qui suū p̄ oibus iudiciū ante/
ponit. q̄ p̄riā nō dñi volūtatē
implere satagit qui iusticie dei nō
vult esse subiect^o. sed p̄riāz statu/
ere. Sic cayn desperās maior est
in q̄t iniquitas mea q̄ vt veniam
merear. Certe maior est o cayn.
iniquitas tua q̄ meritū tuū ex te.
sed non maior q̄ dei misericor/
dia. si eidez subiecēs te. **J**udas p̄/
us in tenebris sathane nimis au/
dar. postmodū tenebris a corde
remotis per astutiāz diaboli. fa/
ctus ē pusillanimis supra moduz
ad nudū p̄spectū. horrendissimi
sceleris sui. Cecidit inde a se per
desperatiōem. et sub se p̄ dānati/
onem. sed nō adiecit vt ad venie/
petitiōem assurgeret de p̄c̄o qd̄
ore d̄fitebat. qd̄ detestabat ope
pecunia restituta. **D**iscipulus.
Hozreo tot^o dū versutias diabo/
li. recogito. dū terribilis de^o aspi

viq.

citur in d̄silhs sup filios hoim. dū
iudicia sua abyssus multa. dum
oia respicio fieri peccatorib^o ad
muscipulā. laqueū et rutnā. **C**adit
iustus et resurgit. cadit alter nec
dñs supponit mansi suā. **M**ḡ.
Sz nō min^o mirabilis ē misericor/
dia dei sup hūiles. **I**lludit draco
ni isti behemoth sicut aui. **P**uer
aut emanuel tenet ipm laq̄is. **S**i/
niē aliq̄n p̄cedere ad impulsione
electoz. gaudz erumpere. Porro
dū excedit. p̄tin^o reuocat. facit
ta de^o cum tentatiōe p̄uentū nec
sinit tentari supra id qd̄ possum^o
Possum^o. intellige. nō in n̄a. sed
sui fiducia. **D**iscipulus. **P**utas
ne sathan iste posuerit inimicia
rū suaz laqueos oīra mulierem
nrām. virginez purissimā q̄ a sexu
mulier nō a corruptione d̄r. s̄lt̄ a
fecūditate et venustate. **M**ḡ.
Puto nanqz cantātem vt audi/
uit. **M**agnificat aia mea dñm. mi/
rat^o cām gaudij pariter et exulta/
tionis. credit arrogātem. cum
s̄intulit. **E**cce ei ex b̄ btāz me dī
cēt. oēs generatiōes. **J**urit applau/
sum suū demon. impulit ab extra
quali blādiens. vt eleuatam mari
am vehemēt^o allideret. **S**ed illu/
sus est ⁊ elusus ab hūilitate marie
valid^o q̄ repulsus. **S**ed repulsus
ad alteraz se ouertit astutiā. sub/
inferens. **Q**nta facta es. btā p̄
oēs generatiōes. q̄ talis existis ⁊
tanta. **T**u supbiā hūilitate. vi/
cisti. rara p̄sus honorata. **E**uge

Super Magnificat

euge. qz digne beata. quia digne
laudanda p oēs generatōes es
inuēta. **C**ul' insidias subdolas.
intelligēs maria. blādiētem mor
repulit vt aduersātez **E**uertantē
Inquit retrosum et erubescāt. qui
dicūt. mihi euge euge. **D**iscipu
lus **E**quissime deus. quid hic noi
bis erit tutū **D**icitur in prosa cū
nec ipsa vel virtutū tuta sit victo
ria **O** mōstrū horrendū ingens
supbia. q̄ nunc a suo extrario. nūc
a vento solo. nunc a ppria morte
nephariā trahit. originem. **S**o
quale p̄stabitur effugiūz si tam a
dextris impugnat q̄ a sinistris?
Si viuit si moritur. semp seuit sēp
impellit sp̄ euertit vt cadam.
Mgr **A**ccipe consiliū **I**mpulsus
cadeq̄ vide ne steteris in te **J**acta
te cū nouissimo virorum in nouis
simo loco. **S**ecurus eris. quia sus
cipiet te. **H**oc erit altissimum re
fugiū tuūz. **N**on accedet ad te
malum si habitaueris in adiuto
rio altissimi. non in te. non in me
ritis tuis. non in industrijs. non
in timore malorum tuorum. dicēs
dño. **S**usceptor meus es tu. exul
tabis te liberatum a laqueo ve
nantium. **E**terum pullicul' esto
sub alis sue miserationis. nō time
bis ab hoc rapace miluo. **T**e pu
pillum et viduam animam tuam
te mansuetum. constitue. **E**rede
psalmis suscipiet te **S**tatuēt te in
sublimi protectionis sue throno.

.celos.

faciens etiam hic et nūc sedere
te in celestibus. quia conuersatio
in celis est. dū speras in eo impul
sus impulsu vincez. **C**antabis et
dices **D**eposuit potentes de sede
In me ponere. et super me et affe
ctiones meas. exaltauit hūiles.
quia gloriā precedit hūilitas
Discipulus **S**pectiosa sūt que
loqueris et deuota. sed qua pote
rit ratione homo iustus sibi bene
consciū de virtutibus iudicare
se virtutes non habere. **M**agi
ster **V**irtutes vere non sunt nisi
quas gratie gratificantis radice
profert. viuificat. fouet et robo
rat. quia non habet aliquid viri
ditatis ramus boni operis. nisi
maneat in radice charitatis. **N**e
scit autem homo an amore di
gnus sit gratificante. quare ne
scit se veras virtutes habere
Discipulus **S**cit nihilominus
gratias se plurimas a domino
recepisse in bonis. vel fortune vel
nature. vel anime. **Q**uid super i
stis dicet deo? **M**agister **T**ri
q̄ **C**onfitebitur domino. grati
asaget benefactori suo **D**iscu
pul' **L**ego pharizeū in euāgelio
grās agentē. qz nō erat iniustus
adulter raptor. **J**eiunabat bis
in sabbato decimas dabat. **R**e
cessit tamen iniustificatus in do
muz suam. potensq̄ in re gratia
tione sua deiectus est. dum publi
canus hūilis exaltatus. **M**gr.

tractatus viij

Intende diligenter et inuenies laqueos inimici superseminatos in vjs pharize. **A**mbulabat iter rectū gr̄az actiōis. **Q**uid enim gratitudine recti esse potest. q̄o puer si in ingratitudine. **P**osuit iuxta h̄ iter quo pharize ambulabat laqueū arrogantie: q̄ apprehen^o corruit in foueā cōtēpt^o ceteroz. **I**n otēptuz noiatiū astantis et penitent. publicani. **R**equicia hec est demonū. oia statim pariter depuare. **S**ufficit eis vel vn^o aditus ad pniciez. **S**ciūt bonū ostitui ex circūstātijs oib^o bonis. malū vero sibi sufficit ad reatum. si vel in vno peccauerit. **D**iscipul^o Pharizeus iste bene dotat^o in gratijs dei cōsiderare q̄o habuit. **M**gr̄ **P**rimo illd. **Q**uid habes q̄d nō accepisti. et hoc. videt fecisse gratias agens deo. **S**ecdo dicet. **S**i accepisti. q̄o gl̄iaris q̄i non accepisti. **E**t si putabat obseruare mētiebat iniquitas sibi. **Q**uare. **Q**uia primos otēnebat non h̄ntes. **J**udicabat alienū seruū publicanuz q̄ dño suo iā iustificatus astabat. **D**edit dñs aplis formā. q̄o agerēt in articulo tali. **N**on inqt vos me elegistis. ne gl̄emini q̄i ex vobis. sed ego elegi vos. ne sitis in grati quasi nō acceperit. et posui vos vt eat et fructū afferatis. ne torpeatis ocio. grām dei in vacuum recipientes. et fructus vester maneat. quatin^o pseuerantia coronetur. **D**iscipul^o **I**facile talia

De impulsibus

dicim^o. facile nos in verbis defici m^o. **S**z o prauū cor hois et seruabile. **Q**uis cognoscer illos occultissimos in cordis sinib^o sathane laq̄os. et vehemētes ipullus. q̄s euadet. **M**gr̄. **P**aulo añ r̄idebas ex oraculo. **A**nthonij. hūilitas. **D**iscipul^o. **Q**uid q̄ hūiles etiā in arrogantia meri volum^o iudicari. **M**gr̄. **H**ec est palma supbie. videri vult hūilis ne vilescat. **C**ōfite^r se aliqui peccasse. vmo pl^o peccasse q̄ fecerit aut sibi cōsci^o sit. **Q**uare h^o. **Q**uia querit in peccō laudē iusticie. dū audit a sapiente. **J**ust^o in principio accusator est sui. **D**iscipul^o. **M**ach. q̄l hec pnicies q̄ stulta gl̄ario filij hoim vsqz quo graui corde. vt q̄o diligitis mendaciū. **Q**uale dabit inter ista cōsiliū. **M**agister. **C**ōsulit beda cōtrariū ad pharizei h̄ba modū. **D**e^o ignosce mihi peccōri. qz nō sū sic ceteri hominū. **I**nnocētes. castitate pollentes orōi istātes. sobrie iustez pie viuētes in h̄ seculo. fruct^o dignos penitentie facientes. sicut etiā h̄ publicanus sicut hec meretrix. de qualib^o iurat veritas. q̄ p̄cedent in regno dei pharizeos. **N**ō ieiuno. non decimas do. **S**i aliquid boni facio. illud qua distinctione iudicetur ignoro aut quo sine t̄mine^r. **D**iscipul^o. **T**ot^o in tremiscit in me spiritus meus. dum hoc vltimū maxie recognosco. quia nescit homo finem suuz.

Super Magnificat

Quia ve etiā laudabili vite ho/
minū dī augl. p mfe flens. si fmo
ra mīa iudicet. Non aut ex meri/
tis dat gfa. alioqn iā nō eēt gra
tuita nec gfa. Profecto si aliq̄ de
bet hūilitatez parere cōsideratio.
hec vltima debet. qz q̄ dīstrīctiōe
iudicet vita nra. et quo sine t̄mie/
tur. ignoram. **Mḡ Recte sētis**
Sz tñ hic insidiari hic impellere
nō desinit inimic⁹. **Testes accipe**
multas hereses. ex his diuine gr̄e
laudib⁹ ortas et velut aduersas
Dixerūt aliq̄. si totum diuine gr̄e
tribuim⁹. nra quid agūt opera?
Bene male fecerim⁹. soli q̄s susce
perit gfa saluabunt. **Non alioz**
est. boni nō est nisi bona tribuere.
Nō fecit de⁹ hoies precipue fide
les suos. vt dānent. **Benignus ē**
nō crudelis. q̄ in poitione hoim
delectet **Tollit sathan p̄inde se**
men bonū a terra cordis nri. p̄
turbat. aut suffocat in ortu vel
dum fructus habend⁹ esset exter
minat. **Discipul⁹ Hereticos in**
numerabiles nō inficior a satha/
na circūuentos. **Porro sermonē**
habeto de xp̄ianis fidelibus.
Mḡ O si cordis secreta. lincets
vt dicūt oculis penetrare fas ha
beres q̄t peiores heu introit⁹ he/
reticos sub velamine xp̄ianitatē.
inuentres. **Atq̄ nolo te curiosum**
scrutatozē esse vite aliene. sp̄ me/
miner. p̄conij charitatē. qz nō co/
gitat malū. **Non est xp̄i. Et quid**

i celossj .

eogitat. mala in cordib⁹ vestris!
Discipul⁹ Quo pacto possum
ista nō cogitaē. q̄ experētia palā
facit? **Mḡ Fuge q̄ntuz potes**
expientiam. tecū habita. te cogi/
ta te circūspice. clausos in alienis
scelerib⁹. apertissimos in tuis ocu/
los habe. **Quid nō est vt alienis**
sordib⁹. cor tuū inquines. aut im/
pleas suspicionibus maliuolis et
impuris. **Discipulus . Homo**
sum. fratres et p̄rimos q̄ ratōe
possum non curare. quo pacto non
lugere euz lugentibus cum infir/
mātib⁹ non infirmari? **Mḡ**
Crede iam hic latet laque⁹ satha
ne multiplex. vix extricabilis. tan
q̄z deo ali laborint⁹. quasi negoci/
um pambulās in tenebris. et vñ
veniat aut quo tendat vix depre/
hensibile. **Donatur interim silenti**
um de beneficiat. et officiat. in re
publica de p̄sidib⁹ alioz q̄rū cu/
ra vel ingesta. vel arrepta. vel sus/
cepta ē. **Loq̄mur de homie sic li**
bero. q̄ soli deo et sibi viuere q̄rte
q̄ n̄ hz hoies ipositos sup caput
suū. quē punitio p̄cōz nō vrget
vt intēdat eis **Cui cōuenit illud**
attendē. q̄d ad te de his qui fo/
ris sūt iudicare **Portabit on⁹ suū**
vnusq̄sqz. vaca tibi. tueqz saluti.
Ecce tales multos cōtinet ecclia
p̄cipue in religionib⁹ qui deposu
isse se credūt curā oim. Ita vt nec
sui ipsorū retinuerint. **Attendat**
oro quilibet taliz fili accedens

tractatus viij

ad seruitutē dei. Ita in timoreq; p̄
para cor tui ad tētatiōem. **T**ps
quippe nō deerit. nā impulsus eti
am in ista re frequēter. quā potif
simū vitare debueras. **D**iscipu
lus **Q**ue ē res ista? **M**gr Nimi
rū quā dixim⁹ de alioꝝ iudicio.
Cogitāt malū gaudēt sup iniqui
tate. et si nō faciēda. tñ audiēda
Vidēt curiositatē. aspectu stradi
tiones nedū ciuitatē. sed regnoꝝ
In tūc de bellis. de titul regnāt/
um p̄mos oīm rez mot⁹ accipiūt
Carissimā. et in familiaritatē re
cipiūt sibi famā. monstrū horren
dū ingens. qđ sua per mendacia
crescit. qđ magnas fritat vrbes.
sp et auditis / aliqđ noui adifici
auctoz **D**eniq; sic cupiūt oia co
gitare. qđ de oibus fuerint rōem
reddituri. **J**ubent a petro. solici
tudinē oēm et curā suā. in deū p/
ficere **I**psi vero curā oīm suscipi
unt **D**iscipul⁹ **N**unqđ nō audi
re talia p̄t. qđ nō audiētes? **A**u
diūt vt sibi cōsulāt vt vilescat mū
d⁹ cū p̄turbatiōib⁹ suis. vt patri
am celestē desiderēt vt p̄ afflictis
deuot⁹ intercedāt apud deū:
Mgr **I**nducis perizomata puri
entis ficulnec. qđ nō nuditatis sue
pudenda tegē putāt. qđ nō meli⁹
in pace colat et ore de⁹ in animi
collectione. nō in dispsione quam
necario rumoresq; fabulatōes nō
vt lex tua dñe causant nutriuntq;
augēt **I**hinc incerte fluctuationes

De impulsibus

impulsue cordis. **I**hinc mō gau
dia vana. timores solliciti. false
spes. odia ludus p̄talitates **E**t
terminiū postremo toti⁹ vnitatis
ad deū. quā pro pte optima sibi
elegisse. blādiūt **I**taq; duas ci
uitates cōstituūt duo amores Ci
uitatē dei. amor vniēs. ciuitatem
babilonis. amor disp̄gens **S**ēti
et hec q̄squis attendē p̄fūdi⁹ co
gnouēit. qđ cōuersio ad creaturas
disp̄git de se cor in vana. **C**olli
git aut et vnit. sola in deū cōuer
sio **R**elinq̄t illa p⁹ se tristitiā. ista
cōsolatiōem **D**eniq; satis erit im
pulsori etiā si cetera scelerū dāna
nō afferrēt. t̄p̄is cōsūptio ih̄ec vi
ctozia. hic triūphus su⁹ ingens
Discipul⁹ **Q**uid qđ in talib⁹ con
tra tediū animi cōsolatiōes q̄rūt
Mgr **Q**uerūt. sed inueniūt p̄ refe
ctiōe defectiōē. **I**taq; dulcedo
fallax. et scalpens aurīū purigini
nē. abit celeriter fixus acule⁹. p̄u
git acrius miscēt se vltro rixis
alienis. **P**ares sunt tenentib⁹ ca
nem. vel lupum auribus quorum
morsus vix vel nunq; effugiunt.
Nihil ad sanationem animi flu
ctuantis. plus aduersum q̄ se in
talibus oblectare. qui nunq; ani
mi suauitate sicut nec sanctitate
gaudebunt. **E**t quid opera
tur hec omnia nisi superbia menti
tis que spreto vero bono. que
rit i infimis delectari. vult q̄erē p̄
in q̄tudinē possidē **Q**uod si sēsēt

Super Magnificae

potēs calūniator xp̄ianoꝝ. q̄lem loq̄mur rumores. fugere. curare se ip̄m solícite putas req̄sceset. In puluere sufflabit alioꝝsum. sed tñ ad deorsū. Conabit̄ vt fiat solit̄ari⁹ agrestis. inciuilis. austerus suis. sibi tristis. oib⁹ odiosus aut inutilis. loquēda tacebit indiscre/ t̄. tacenda loquet̄. Quar⁹ vtilis Prim⁹ ad ofessidēs audiēdas i/ done⁹ ad omotiōes secretas aut publicas. Fugiet oīa velut a fa/ cie colubri secū rabiosa silētia ro/ dit. Nñ sub regula posuit q̄dam Dū fugiūt stulti vicia. in contraria ruit̄ Nec iā currūt. s̄ impulsū rapi/ unt. s̄ rapti p̄cipitant̄ Absorbet eos p̄fundū et vere q̄d nō h̄z re/ mediū. si v̄geat sup eos pute⁹ os suū descēdent in eternū. qz super/ bia eoz q̄ te oderūt ascendit sēp

Discipul⁹ Excludis in vnū cō/ traria. ascensū et descensū **Ma/ gister** Ascens⁹ supbie. descēsus i. sic gr̄e descēso. exaltatio sublimis/ sima reputat̄. Qd̄ em̄ altū ē ap̄d hoies. abominatio ē apud deuz. Dicta sūt multa sup multis ipulsi/ b⁹. qua rōe. q̄ ve possent iudicio/ secerni bon⁹ impulsus et mal⁹ **Hec** breuis ē distinctio **Deorsū** deoz/ sum depositio de sede q̄etis. exal/ tatio ad sedez pacis dicta ē **Alte** ra vnitio et disp̄sio noietur. **Ter/ tia** delectio et susceptio noietur. **Quarta** rēitudo et curuitas. ad/ datur. q̄nta facietas et inanitas vocari p̄t. **Et sexta** exultatio mē/

celix.

ris et desolatio **Discip̄s** Quō/ p̄nt hec fieri cuz reproboꝝ multi gaudeant. iusti lugubrē trahunt vitā! **Maḡ** Intra in scūarium dei. vt intelligas in nouissimis e/ ozū **Si** videris stultū fixa radice **Vide** simul et exitū **Maledices** pulcritudini ei⁹ statim. qz ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt **At** vero. qz nō attendūt ista filij hoim. ipsi absqz timore p̄petrāt mala. qm/ uis timida semp̄ sit malicia. secu/ ra vero mens. q̄si iuge cōuiuium **Nō** est aut̄ vnitas. nisi in vno et solido. eternoqz bono **Pellitur** et impellit̄ vnita mens. sed remo/ ta manet disp̄sa velut arūdo ven/ tis agitata. non subsistit. corrūt tādem. et fit illi⁹ ruina magna **Im/ pellit̄** vicissitudine miserabili. nūc contra deum p̄ presūptionez. per impietatem p̄ desperationem. per infidelitatez. **Nunc** contra se per dissolutionem cordis. per debili/ tatem corporis. per eneruatiōez virtutis per consūptionem tem/ poris. **Deniqz** contra proximum per errorum inductionem. per pu/ doris exterminationem. per ran/ coris contētionem. per fauoris denegationem. **Discipul⁹** Latif/ simos. impulsuum malignorum notos impetus generales. parti/ cularis enarratio. v̄l enumeratio plus doceret. **Magister** Infini/ tū tradit **Aristoteles** incognituz eē. nec numerari p̄t. **Circūstantie**

tractatus viij

vero particulares impulsuū sūt in finite q̄z p̄terea, q̄ nō se sp̄ conti nuo manifestāt. latet exit̄. deficiunt aliq̄n pl̄ q̄z sentiat̄. Notauit psalmista sp̄es septez impulsuum. **Un̄** ē timor nocturn̄. et hic ob scur̄. **Alī** subit̄ sagitta volās in die. **Tertī** perplex̄ et inuolut̄ negotiū pambulans in tenebris. **Quart̄** importun̄. **Quint̄** violētus. q̄ pariter exēit ab incurso. sextus ē a demonio meridiano. q̄ se in angelū lucis trāfiguratur. septim̄ ē a diuinoz curioso scrutinio. sup filios hoim q̄ pereūt oēs a sinistris. cadēt a latere suo mil le. q̄ videbant̄ p̄fectiores. et decē milia a dextris tuis omnes fide signati. **U**horrend̄ nimis ē. h̄ impulsus. **E**cce dū hic viuim̄ nauigam̄ velut in mari magno fluctu antiuz cogitationū. **O** q̄z sepe suscitāt et inhorret sp̄s p̄cellose tē tationis. p̄mittente deo. impellente diabolo. **I**nuidet em̄ depositus iste. sublimandis ad sedē vñ corruit. **A**scendūt fluct̄ interioris nostri maris ad celos p̄ p̄sūptionē. descendūt vsqz ad desperationis abyssos. **A**fflat ex aduerso. bon̄ noster sp̄s. ponit p̄cellam nostri cordis in aurā. et silent fluct̄ eius et deducit nos in portū n̄re voluntatis. **D**iscipul̄. **V**enit in recordationem illud scriptū tuū per sex lectiones. vbi dictum ap̄li trāctas. **I**n ipso viuim̄. mouemur et sum̄. **D**istinxiisti q̄ozuplicē. vi

De impulsibus

tam sp̄s. Porro de motu et statu nostro in deo p̄tolabant̄ aliq̄ sermonem. **N**ūc aduenit occasio loqui de motib̄ impulsū bonorū et maloz. duz nunc impulsos et depulsos suscepit tremiscens morientū terra velut in quodam statiōis serene. **sinu** **M**gr **C**enti logiū accipies seorsū de impulsibus. **E**ras p̄terea dum suppetit hora q̄ nunc tarda est. p̄tima rursus me loquēte. te auscultante de bonoz contra maloz angeloz officio q̄etus accipies. **D**iscipulus **D**electabit auditio.

Sequitur secunda par

ticio de custodia angeloz et fallacis demonū p̄ notulas. l

O Ep̄osuit potētes de sede et exaltauit h̄uil. **D**iscel. **I**n hoc heri stetimus. in hoc rursus aduenio post impletū canonicē institutiōis officiū. **a**uditur te sicut es pollicit̄ locuturū. **M**agister **S**i p̄ potētes de sede depositos dignitat. intelligim̄ apostatas āgelos. **o**leq̄ns ē vt exaltati h̄uiles accipiant̄ āgeli boni. in se de felicitat. et n̄st̄ exaltati. **S**i malignitas inuida demonū. circuit et impellit hoies. ad ruinam viatores si per eos fiunt immissiones male. vult opposita charitas btōrū angeloz fieri. q̄d dicit̄ in psalmo. **I**mmittet angelos dñi in circuitu timentium eum. **A**d quid? **A**t eripiat eos. **h**z l̄ra hierony/

Super Magnificat

mi fm hebreu. **C**ircūdat angel^o
dñi in gyro timētes eū vt eruat e/
os. **A**udis circuitū malū . audis
et gyrū bonū immisiōem. s. bo/
nā et malaz **D**atur oibus ad ex
ercitiū circuit^o sathane q̄rentis vt
deuoret **C**ircūdat angel^o dñi in
gyro timētes eū vt adiuuet q̄ sal
uet. **E**xaltat demon ad ruīnaz qz
p supbiāz **E**xaltat angel^o bonus
ad gl̄iam. et ad vitā. qz p hūili/
tatem **E**st nanq; exaltatio q̄ cau
sat hūiliatiōez h̄ vtraq; mala de/
primēs et dānans. **E**st optata ex
altatio hūilis . et hūiliatio exalti
tans. qz penitēs et saluās. **S**i bñ
te hūiliaueris bñ exaltaberis **S**i
te humiliaueris ad pñiaz. habes
veniaz et exaltaris ad gl̄iam.
Sūt hostiles nobis infidie. p de/
positos a sede. sunt excubie cele/
stes. p nobis plures **N**e timeam^o
Merent vt aliqui tradūt. ange
li suā quā iam hñt beatitudinem
ministrando hōibus. **E**rgaudēt
eis. certū est dū saluantur. **S**au/
diū est angelis dei. testatur xp̄us
sup vno peccatore pñiam agen/
te. quanto magl. super vno iusto
pñiam nō deserente. **V**exilluz sa/
thane. cū p̄dito exercitu se desert
infidelis temeritas **C**ruce fidelis
seu crucis hūilitas vexillū est an/
geli dñi qui circūdat in gyro ti/
mentes eum vt eruat eos **H**ec est
victoria que vincit mūdū teste dñi
lecto dñi fides nra. **P**etr^o quoq;
pnceps. vexillū **B** iubet erigi con

.cl.

tra diabolū. q̄ circuit q̄res quem
deuoret. cui resistite ait. fortes in
fide **S**ilis est apli. nō ignorantis
astutias sathane snia . sub meta/
phora scuti. **I**n oib^o ait sumētes
scutū fidei. in q̄ possitis oīa tela
nequissimi ignea extinguere **S**cu/
tū istud nūquid nō est veritas fi/
dei de quo psalmista. **S**cuto cir/
cūdabit. te veritas ei^o. **S**equitur
mult^o effectus victorie p discursū
psalmi p totum. **I**nterrogauit
me pridez. virgo grandeuā p̄ba/
tissime et deuotissime vice. nomie
Agnes. p̄p̄inqua q̄ndam. **U**rba
ni pape. v. **Q**ū ē potissimū cōtra
diaboli tentatiōes subsidiū? **P**uz
suspendere ego cogitabū^o rñsio
nem **I**psa subintulit mox. **C**ruce.
Suscepi p̄tin^o hāc voces. q̄si de
celo sonuisset. q̄ ita sonuerat **E**go
em̄ etiā atq; etiā. multis iā ānis
mecū reputās. oferēs insup cū a/
l̄ijs. nō inuenio cōpēdiōsi^o nō effi
caci^o antidotū. **Q**uare? **Q**uia nul
lū hūili^o. nullū insup arrogātie dia
boli magis aduersū. nullū qd̄ ita
ipsū p̄strauerit **C**ruce signum
triūphale. clamat ecclesiastica p/
sa. **E**t in hymno. **O** cruce aue spes
vnica. **E**t iteruz ecclesia **E**cce cru
cem dñi fugite p̄tes aduerse. **E**t
apls **M**ihi absit gl̄ari. nisi i cruce
dñi nri ihu xp̄i. **S**ileo interim
de p̄batissimis miraculis qz no/
ta sūt satis **I**n ostātino **I**n era/
clio **I**n iustina **I**n x̄p̄oforo **I**n iu
deo cruce signato cū ceteris mlti.

tractatus vij

Suadet ob hinc hieronymus Eustochio ad oem gressu pingē crucis signū. Et Crisogon^o ad anastasiā carcere clausam. Tu aut ancilla xpi. trophēū crucis. tota mente ostringe. Accipiat breuis ars crucis. ad victoriā viciorum nō ad ppetratiōem maloz. quē in militarib⁹ insignijs gerūt aliq nō deuotione hūit. sed sacrilega tyrānide dnādi. Impellētis o anima xpiana. superba sapere vel q̄rere. crux apponat p̄tin^o. corde voce. vel opis signatiōe. Quid ei magl. est supbie inimicū. Inuidia vult obrepe. vir⁹ q̄ suū aīo sp̄gē crux tyriaca fiet efficacissima. Crux oem ire vel rācoris amaritudinez dulcorabit. Crux reddet extra desiāā strennuū. cōtra cupiditatez efficiet paupem spū. crux gule simul ⁊ luxurie febres acutiflimas tēperabit. Una oim cōis ē ratio. qz pendens in ea crucifixit pestes istas oēs. triūphās in corpe suo xps. hoc ē signū thau q̄ signatos angelus exēminator pcutere nō sinitur. saluat poti⁹ et p̄tegit. si tñ corde fidelis cruci isti osetiat. Alio qn mendax angelus et mendach pater arripit qd suū est. Sicut moyses exaltauit serpētem in deserto. sic exaltat⁹ ē filius hōis prudens vt serpēs. Curabātur a serpētib⁹ p̄cussi enei serpen-tis inspectores. Aspice serpentez hūc p̄ similitudine. sine veneno culpe. xpm pendentez in cruce fides

De sancta cruce.

ei⁹ a morib⁹ tentationū. ne te perimāt. liberabit. Hinc de luca ca/nit ecclia. q̄ crucis mortificatiōne fugit in suo corpe portauit. Hinc ap̄tus ait. xpo cōfixus sū cruce. Hinc Andreas let⁹ et alacer. i/bat ad cruce. Hinc rurs⁹ paul⁹. nihil me iudicauit scire inē vos nisi. Im xpm et hunc crucifixum hec hūilitas sua fuit. hec exalta-tio. Et scdm mensurā hūilitatis dabit⁹ sublimitas exaltationis. Propterea tu cui⁹ hūilitatez p̄fūdiorem oib⁹ respexit dñs. Ergo beata merito gl̄iaris sup omnes in exaltatiōe tua. Molo tñ putauerit aliquis lignū crucis. vt lignū est adorandū sicut nec ē ens diuinū et sūmum quo sit fructandū qd sit sup omnia diligendū. Sciunt hec fideles. sciūt et phī oēs. Nihil hz lignū crucis diuinitatis etiā in qua pepēdit dñs. h̄ in cruce tāqz in signo. surgit fides nra ad dñm nrm. Im xpm deuz verū qui salutem nrām operat⁹ est in ea. Sic de imaginū veneratiōne. vetus habet doctoꝝ determi-natio sic per figuram. signū accipitur p̄ signato. vt nomen p̄ nominato. imago pro imaginato. Dices forte mihi. nunquid nō in hoie. presertim in marie virgine. verior et expressior est imago beatissime trinitatis? Sed et ipse demon. retinet hanc essentialē imaginem. Alinus proinde cui christus inedit cur nō adorat.

Super Magnificat

Rfideo primit' sub vna genera
li veritate. de re qualibz indistin/
cte. **N**on est aliq' res. qntūlibet
etiam vilis appareat. qn ex ei' cō
sideratione. possit anim' fidelis
eleuari ad magnificatiōem et o/
rationem dei. **R**atio qz a qua/
libet tanqz a signo p̄t a postero/
ri vestigari. vel inquiri maiestas
dei. sempiterna quoqz virt' eius
et diuinitas. ab alijs quidē clari'
ab alijs obscuri'. **D**ozro min' hz
de piculo scāoali et ydolatrie te/
ste b̄tō dionysio. si noietur deus
infimis noibus creaturaz vilium
p̄ metaphoram et symbolū. qz si
fiat hoc de reb' dignitatez hnti/
b'. quales sūt angeli qles sūt ho/
mines rōe predicti. **Q**uis em̄ cre/
diderit. q' de' sit essentialr lapis
a d̄mis. **C**ōfūdē nihilomin' ydo/
latria. q̄cūqz fuerit circa creatu/
rā aliqm̄ seu de creatura. qz non
refert totū hoiez ad deū. sifēs in
auxilio creature. maxie dū hec. fa/
cē phibet. **V**irgo b̄ndicta s̄ā
ctitatis p̄uilegia. hnt et hoies in
dignitatib' dstituti. q̄rū cōsidera/
tione p̄cipatiue solū. et p̄ analo/
giā dicuntē honorādi. sed sub deo
cui veraciter soli debet honor et
glia. **D**eniqz vitamus scandalum
vel irrifidē infidelium aut simplici
um. si coleret asin' sicut colit' crux.
Non em̄ eque faciliter honorē re/
ferrēt ad p̄otypū. i. ad signaturz
xpm̄. nec ad redēptionis n̄re my/
steriū. quēadmodum sit de cruce

cli.

Cruc hūilis mor vt in memoria
venerit anime fidelis. sit hoc vi/
su sit cogitatu sit auditu. qd ali/
ud s̄igt qd aliud p̄ signum seu si/
gnationem. intellectui rep̄tat qz
dñm n̄rm. **I**hm̄ xpm̄ in quo est sa/
lus vita et resurrectio n̄ra p̄ quez
saluati et liberati sum'. **H**ec ideo
dsonāt p̄posito n̄ro. qz vincē do/
cent nos de impulsoze n̄ro. **C**ruc
hūilis memoriter intellecta. libe/
ratiōez s̄igt. vitam et salutē. **I**psa
d̄solatōez. et ex d̄seq̄nti gliaz et
ultatiōez si grat' sit anim' opaē.
Cruc hūilis hoiem collocat et re/
cūbere facit in nouissimo loco. q'
null' cogitari p̄t inferior qz no/
uissim' viroz p̄ndet in ea. **S**ic re/
cogitat'. credit'. sperat' et amat'
q' nos inuitauit dicet. **A**mice ascē
de supius et erit nobis glia. **C**ruc
sicut hūilat in p̄fundissimo loco
sic exaltat in sūmo. **N**ō em̄ mentis
n̄ra psaltes. **E**t exaltauit hūiles.
Glia crucis et exaltatio simul cū
exultatione. tanto verior est soli/
dior atqz iocūdior. q̄nto min' hz
de creaturaz vanitate. **G**loria
crucis sit in cōfirmatiōis sacra/
mento. et alijs mysterijs de oleo
simul et balsamo. q̄nqz de oleo so/
lo sed sacrato. vt qui cōsiderat pe/
nam in cruce d̄solef ex intima. spi/
ritusscī vndiōe. **G**lia crucis facit
insignē xp̄ianū. dū oleo leticie li/
nit ipm̄ ex noie. **E**st ei xps p̄ iterp̄
tatiōem vndē. **R**eges aut' sacer/
dotes p̄phete et pugiles inungūt
.v. .i

Tractatus viij

pulco more. **G**lia crucis. nō cō
stāter retinet et predicat. si nō ad
crucis ignominiā. passiōez. et tole
rātiāz animus pparat. Nō ei na
tura opatur. vt duo fines prin
cipales et vltimi simul intendant
pserim cōtrarij. Quid aut vane
glie quid auaricie. qd libidini. pl
qz ipa crux repitur aduersū. Sūt
q sub noie xpianitat. arbitrant se
magnificare dñm. q crucifigūt in
se rursus filiū dei. et hñt ostentui
q gustauerūt verbū dei bonuz et
virtutes futuri secl. sed p aposta
sie supbiā plapsi sūt. qz impossi
bile p difficile dicit aplus est ruri
sus renouari ad pñiam. vel certe
sūtur hic renouatio baptismalis
quā cōstat iterari nō posse. **G**lie
tur frater humilis in exaltatione
sua p crucē. mores insup scdm no
men xpiani. vitamqz sponat. Sit
pma sit vltima sit tota laus tua.
O aia deuota. dic siml et pfitere
xpiana sum. Sic enī magnificas
dñm. Accipe rurs^o Exaltatio cru
cis xpi tota mysterijs plena re
fulget. Est in ea lōgitudō. latitu
dō. sublimitas et pfundū. longi
tudo eternitat. Latitudo charita
tis. Sublimitas maiestat. Profū
dū sapientie iudicantis. **H**z crux
excelsa. simul et hūilis. mediū cui
sursū deorsū. dextrosū sinistrosū
diūgunē in h medio. **I**hs tot^o ef
fluens et affluens misericordie vi
scerib^o. **I**n si eidem. fide affixeris
tuā. radiabit sursū amor. dextroz

De impulsibus.

sum spes. sinistrosū timor. et de
orsum dolor. q sūt aie qttuor pn
cipales affectiones. scdm qz. bñ
cōtpatas et ordinatas ē ois ar
monia spūalis. **V**ocat te sup his
traditio de cantid. **E**duer^o ad
crucē. pie mentis. oculis lacrimo
sis. inspicias extēsus in hoc ligno
sanctissimū corp^o Jesu. sicut tym
panū vel citharaz. vñ ptulit vo
ces suas in symphonia diuinis
aurib^o gratissimas. **P**ro inimicis
primā. **A**d latronē scdam. fuit ad
mrem tertia. **A**d discipulum qtra
Ad prēm quinta. p se ipso sexta.
p osūmatōe redēptōis septima.
pro suo trāsitu octaua. **I**ta fact^o
obediens pñi vsqz ad mortēz de
dit fidelib^o suis. pfectū hūilis o
bedientie. nec non pietatis docu
mentū. **E**st aut hūiliatio p obe
dientiā exultatio. **T**riplex ē in ge
nere q sub arboze crucis exerceē
hūiliatio. pñialis. sacramentalis
supnaturalis. scdm tres stat^o. **I**n
cipientū. **P**roficiētū et perfectō
rū. **S**uadet rex ipse dauid. dare
psalmū iocūdū cū cithara. **E**st
aut cithara penitētū q vertit in
luctū in psalterij solatiū. **T**radit
expositor vn^o. citharam qua da
uid adhuc pastor et psallēs corā
saul. expellebat ab eo. spm dñi ma
lum. p̄tendisse signū crucis. **J**ubet
apud pphetam. aia peccatrix su
mere citharā. et bene canē. **C**ant^o
iste puto lamētātōis ē pñialis de
quo psalmista. **C**ōfitebor tibi

super Magnificat

in cithara de^o meus. **I**te demuz
sonat psalterio iocundo interne
lericie. **I**te sub alio typo consonat
philomene modulis turtur. suspi
riū. **I**ta spūs noster verat^o ab an
gelo dñi malo. meli^o habz. **I**ta si
de poeticis aliq^o misceri placet
Orpheus furias mitigat inferna
les. i. furiosas suas passiones. q̄
quidē potētes nimis deponūtur
de sede cordis. et hūiles exaltan/
tur affectiōes pie mētis. **C**ōpone/
bat ad cithare modos pithago
ras. mot^o suos. ⁊ ad excitatiōez
p̄p̄bici spūs psaltē adhibuit heli/
zeus. **H**ec de crucis auxilio. cō
tra demonis impulsus generales
tātūdez dicta sūt. simul et angelo
rū p̄sidio. **C**etēz qz piculorum
pticulariū aiaduērsio pl^o horreē
et vitat. plus insup liberator im/
plorat. gratior deniqz sit mia
liberātis. expediēs iudicau. pt/
cularib^o mouendis intendere. nisi
tñ aliter celsueris frater. **D**isci/
pul^o. **I**mo. vere cupid^o et attent^o
sicut actenus auscultabo. q̄sqz
petiueris a me verbū. **M**gr̄ f̄sit
impulsus angelic^o virtuose. sapien
ter. ⁊ benigne. q̄tenus hūiles exal
tent. **N**e vero deposit^o iste de sede
diabol^o. deorsū fluēs sathanas
satagit hoies deponere violenē
fraudulēter. et maligne. **V**iolen/
tia cernit in obsessis. **F**raus vero
dñi spē bona. salubris et virtuosi
p̄siliū. quasi moralis p̄bus dolose
impellit. **P**aucos accipe modos

clit

ex innumeris. et vt sit aliq^o ordo
in non habentib^o ordinez. sed cō/
fusiōem babilonicaz. dicenda p
quaternaria seu p tetrades par
tiemur. **D**etestat^o q̄sqz supbiaz
patētem. sed. vt i deteriorē sub in/
uolucro fide hūilitat. p̄cipitet. **N**ā
est qui se nequiter hūiliat. **E**t rur/
sus ait sathanas. **N**oli hūilis esse
in sapiētia tua. q̄ten^o insipicēter ex
altet. **D**etestat^o p̄sūptionē. et ti/
morem laudat q̄ten^o ingerat ti/
moris scrupulos. vbi nō ē timor
vt ablata pace cordis. recedat i/
ste cui^o locus est in pace. **D**e/
testat^o inobediētiāz. vt p̄ccī serui/
tutem. inducat. et afininā patiēti/
am que fert nō ferenda. q̄les no/
tabat ap̄lus esse corintheos. **F**e/
fellit innumeros nequā iste. q̄ sub
velamento obediētie. nephanda
p̄petrarūt. q̄i peccare nō possent
qz non hūt velle vel nolle iuxta
verbū suū. **D**etestatur supstiti/
ones q̄sqz manifestas. h non oc/
cultas et obūbratas sanctis ob/
seruatiōibus. **I**n ieiunhs. in virgi
nitate. in sanctis ordibus. supstiti
ones impellit. **P**roinde. cur/suit
prima demonis vox ⁊ interroga
tio. **C**ur inquit p̄cepit vobis dñs
Uti^o frequētissime. cur isto / q̄te/
nus hoies in curiositat. noxie la/
q̄os cadant. **C**ur fecit deus ratio
nales creaturas. q̄s p̄sciebat fore
peccaturas et dānandas. **C**ur e/
as de^o tales nō cōdidit. q̄ peccatē
nō possent. **C**ur delectat^o in perdi

Tractatus viq

tionē viuentiū! Quod inde sibi lu-
crū crescit! Nunquā nō meli⁹ esset
vniuersis. si peccatis oib⁹ ablati.
remanerēt i solo decore virtutū!
Cur inouat aliquos et aliorū
miseret! **Cur** acceptio psonarū
reperitur apud ipm! **Cur** nō citius
venit ad hoies redimendos. q̄ le-
gē veterē quā dederat in sed⁹ et/
nū per aliam omutauit. **Cur** tot
absq̄ baptismo innocētes tot in
insulis sine legis auditu viuentes
tot qui saluarent si bonis doctri-
nis et societatis instruere. peri-
re permittit et dimisit! **Scit** iste
nequā. q̄ pscrutator maiestatis
opprime a glia **Scit** hominē phi-
bituz. ne in plibus dei opibus fu-
erit curiosus. **Culpat** ypocrisim
sed vt hoies absq̄ honestate. ve-
lo. ppetrent mala. **Laudat** simpli-
cem cū verecūdia scā q̄ten⁹ ypo-
crisis fidiōes introducat **Culpat**
inuidiā q̄ benignitatē laudat. sed
vt malignitas impzoba nocenti-
um foueatur. **Culpat** econtrario
iniquitates altoz vt psonale odi-
um. cōtra fraternā charitatez sus-
citetur. **Culpat** iratos. sed vt ze-
lū scī abfciat. **Laudat** zelū scī
quo preceps ira furiat. **Culpat**
inertiam. sed vt inquietudo plus
equo laboriosa fatiget. **Laudat**
quietem scām. sed vt in sterq̄liniū
torpentis inertie deficiat. **Osten-**
dīt odibilez auariciā. et q̄ nihil
neq̄us q̄ amare pecuniam. sed vt
p̄digalitatez consumptione oim

De impulsibus.

cū rapinis introducat. **Pulcrā**
dicit et amabilem frugalitatē. vt
tenacitati locum paret. **Ostendit**
quātas gignit infirmitates gula
sed vt piculiosorem vacuitatem.
capitis et corpis absq̄ remedio
operet. **Laudat** oia sana cē sanis
et nihil esse reficiendū. q̄ cū gra-
tiaz actione accipit. vt a tpantia
fallax abducatur. **Ostendit** q̄ sedita
sit luxuria. q̄ vilis nec honore di-
gna. vt coniugioz iura otammet.
Laudat p̄lificationez **Imo** iubet
p̄ illud. crescite et multiplicamini
q̄tenus cōcubinātū. licere demon-
stret. **Ostendit** non esse iurādum
Sit inq̄t sermo vester. est ē. nō nō
vt detestet omne iuramentum **Pi-**
cit ex aduerso. **Qui** bene iurat. be-
ne credit. vt piuria v̄ otumeltas
nois dei multiplicet. **Circuit** iste
sathan terrā et pambulat eaz. vt
circūstantias oim otideret **Quis**
quid. vbi. quib⁹ auxilijs. cur quō
quā. **Tendit** laqueos in q̄s impel-
lat mltos valde. vt si fuerit aliq̄s
ab vno liberat⁹. cadat i alterū **fa-**
cit ad hoc macharij narratio de
poculis. **Non** est semel vict⁹. ces-
sat sicut opinat⁹ ē **Origenes** Ita
q̄ otiderat dū circuit et obseruat
volētes placere deo **Videt** aptū
aliquē ad religionis ingressū **Im-**
pellit ad oppositū sic illudēs **Cur**
ciuilē vis deserē ouersatōem. qm̄
homo natura. ciuile aial est. ho-
mines hoim gratia facti sūt vt se
mutuo iuuēt. sic pecora vt hoib⁹

super Magnificat

seruiat. **N**e soli. **C**ur nō poteris sub habitu sc̄ari. salutē tuā opari. **S**ub vno abbate tuo xp̄o. gaudeas lege libertatis. quā dedit tibi deus. et emit xp̄s. **Q**uid pulchrius. quid eligibili? libertate? **C**ur tot et tales. vis subire obseruationes. et vota sup te inducere. qui nō sufficiēs ad p̄cepta seruanda? **Q**uid sūt obligatiōes tot nisi laquei totidem ad transgressores. **V**ide ne illaq̄at. verbis oris tui cadas. **D**isplicet em̄ deo stultas infidelis p̄missio. **E**cce q̄t. quales in religionib⁹ defecerūt. q̄t ceciderūt. q̄t apostate retro abiecit. **C**ur nō vis talentū tibi creditū. in his et in alijs gratijs multiplicare? **N**e quid p̄ditio hec esset in religiōis ingressu siue solitudine. **C**elat p̄ditus iste laqueos in secto. fit iste qui saluā⁹ fuerat in religiōe p̄ditus in seculari ouersatiōe. fit secularis. disingit vxori. **H**eu q̄s illic laqueos tribulationū nō inuenit? **N**ascunt filij. alia cura si procar vxor. grauis magnifica. si sterilis. si feda. si lubrica. **O** q̄le supplicij. **S**it de militia. aut de curialiū nūero. q̄t illic curis inuoluit. **P**rimis⁹ erit dulcis in experto cultura potētis amici. **E**xpert⁹ metu et inuidiā nō tolerabit. **S**it oportet assentator ad oia. fit miser. viuens. dormiēs. omedēs ad alterius arbitriū. **S**it caustidic⁹ aut praetic⁹ in pb̄ica. fraudes mille spargent in practicatiōe. **D**ū q̄rit di-

clit

ues fieri. incidet in desideria multa et laqueos. quib⁹ m̄gat in interitū. **S**it beneficiat⁹ in eccl̄ia et celebs. cauendū sibi erit a retib⁹ symonie a negligentia seruitij. a luxuria. ab inerti ouersatiōe. a dilapidatione bonoz eccl̄ie. **C**ircuit et considerat sathan iste altez quē et instabilitate pp̄ria vel infirmitate cognoscit. ad religiōis aut solitudinis vitā ineptū. **V**ide aut quāta sit religiōis. quāta solitudinis p̄fectio. vacare soli deo. salutem suaz opari. **Q**uid p̄dest hōi si vniuersū mūduz lucrez. sic deo sue detrimentū patiat. **V**ide q̄ntū tot⁹ mundus in maligno posit⁹ est. q̄z breuis vita. q̄z mors incerta que tormēta inferni. q̄ gaudia paradisi? **V**ide ne p̄casti nes. ne oīlia multoz p̄fertim domesticoz et seculariū q̄ras. **I**nimici hōis domestici ei⁹. et aialis hō nō p̄cipit. q̄ dei sūt. **R**es certa est. **D**e solis incertis habendū ē cōsiliū. **D**icere q̄ religiōis status nō sit p̄fectior heresis est. **M**agna vero stulticia est nolle esse p̄fectū. **Q**uid hecitas. quid tergiversaris. **V**ocat te de⁹ per inspirationes istas. quid in te stas et nō stas? profice te in eum. et ipse te suscipiet et neqz deseret iam susceptum. **V**ide nunc pauper homuntio dum cōpungeri. corde. fac votū deo celi. firmet te iuramentuz. **F**elix nēitas que ducit in melius. **S**ciueris opus cū voto deo esse acceptabi-

Tractatus viij

lius. **D**at totam arborē voluntatis tue cū fructibus suis deo tuo **D**eniq; qui propositum tuū istō sc̄m diuerteret a te reus esset vt dō se redderet in religione loco tui.

Silet iste nequaz q̄ ad religionis introitum oportet attendere nedum bonitatem religionis in se. sed alias circūstantias maxie duas. Quarū vna se tenet ex parte religiosorum. si perfecte regulam seruant. Altera ex parte sui ipsius si iuxta parabolam christi dum inchoat poterit consummare. **Q** scilicet s̄m rationis consiliuz res tam grandis aggredienda ē quam postmodū mutare non licet. **N**on tamen sequendi sunt viriles impetus. aut motus deuotionum quales habere possunt pueri aut puelle. q̄nq; plus ex instantie vicio. vel melancolie. q̄ gratie certo instinctu potius aliquid. qualiter modo ex astuto demonis impulsu. q̄ certe deuotionis afflatu. **S**ilet. qm̄ media sūt moderāda s̄m virtutē. tam agentis q̄ patientis. **N**ec poterat dauid cum armis saul egredi cōtra golyam. **N**on p̄nt symee cum botis latioribus quas in fraudē eis derelictis accipiunt. incedere. **S**ilet onera religionis. cum moribus inhabitantiuz. **D**at bene sentire de omnibus. neminez iudicare spes adicit q̄nq; magnas q̄ proficiet alijs sua eruditio. suū consilium. qz litteras nouit. qz prudens

De impulsibus.

est in agendis. **D**eniq; dabit exemplū reliquis de seculo. vt ita faciāt quēadmodū et fecit. et seculū derelinquāt. **Q**uid? **T**andem voto se cōstringit. deserit habita beneficia. dat sua paupibus. **N**ia sibi vnica religionis relicta est. **C**aptus est ait insultans demon. **E**uge euge. **J**am nō est silendū. **J**am in odium religionis. exaggeranda sunt oīa. **A**periendi sūt oculi. discrimina reuelāda. murmur inducendū. **D**icat ipse sibi sentiens se delusū. **Q**uid mihi feci miser. **I**n qd me malū impulsi. **N**on potero ferre iugū hoc intolerabile. **Q**ue sui requiem. vt in pace seruire dō et ecce turbatio. **F**ugi hoies. homines inuenio. **S**edebā tentationib; de seculo. detertiores demonis pfero. **Q**uid feci. quid agam quo me vertam? **A**micos carnales offendi spernens eos cū suis consilijs. **N**ullus mihi ad eos regressus. **S**i dispensationem voti quesiero nō dabitur. aut in data nunq; cōstans sibi animus quietabit. **S**ed neq; quō uiuerē in seculo relicto est. **S**i ad aliam migrauero religionē. scandalosus ero mee. et forsitan intolerabilis aliene. **Q**uid feci? **D**euotidē in seculo suauiorē. et crebrius inueniebam. qz sensus vegetiores. nec perturbati per vigiliās. nō exinantiū cerebrz p̄ ieiunia. nō oppressa mens in p̄lixitate vocalis seruitij sed 7 secularib; inuoluoꝝ curis. p̄

Super Magnificat

nētatibus fratꝝ Cogit obediētia currē. discurrē p̄ sc̄m. qui quiescē solā: sperabā mihi obtinere. Sic quotidianis fatigor odijis et rixis. Quid feci: quid tādē volui mihi miser! Delectabat me studiū. docebā et docebar. Nūc qui doceatur aut doceat nullus est. Frēs satis esse rīdent occupationes Religionis sue vexatio satis est. Nō est inquit religio schola docendi. sed disciplina viuēdi. Si vixero sc̄m mores fratꝝ: collapsos oīo a regulis patꝝ. p̄dit sū sine dubio. Si singularis mihi vī uere volo. nec datur nec sufficit. Ecce q̄o murmurat incōstās qm̄ q̄ nō sine magno. p̄plexitatis vinculo. maxime si monasteria mulierū collapsa. iunior iā aliqua voluit et intrauit. Circuit iste depositus de sede. querit quē deoret. Inuenit hoiem deditū studiis Irāz et sciētiāz. Si p̄t auertit. Affert occupationes ex seculo. sicut ex platorꝝ seruitijs aut principuz aut penuria trāscribentisū. vel impericia. aut libroꝝ causat nimietatem onerosam. aut frustra fieri verba surdis dicit. Si nequiuērit abducere q̄tenus ocisū desideret studiosū sed sibi vacet et sapiētiā scribat in ocio. subdol⁹ impellit. vt alios dū docere vult scribēdo se seducat. Laudat iam laborem. sed corrūpere satagit intentionē. **E**ia doctoz scribe q̄ relegat posteritas. que tibi sint in nomen

clxxx

eternū. qm̄ meli⁹ est nomen bonū q̄ vnguenta p̄ciosa. Orabūt a/ lii pro te. Non tibi soli laborabis talentū tuū distribues. **S**ed ad quid sathan ista! Quid sibi super alioꝝ salute! Profecto nihil. h̄ satagit. vt iste sub hac intentiōe scribens. audiat in iudicio. recepisti mercedē tuā. Accipe q̄d tuū est et vade. Ex ore tuo et scriptis tuis te iudico serue nequā. Fers literas mortis tue sal infatuatum. **E**ia scribe sed subtilia sed extra nea. sed nouiter inuenta. Turpe est alienis vti. **S**ic impellit vt deserat terminos quos posuerūt prēs sui. vt vane gloriosus dicat. Sup̄ omnes docentes me intellexi. vt deserens vias certas dicat. Neque furtiue dulciores sunt. et panis abscondit⁹ suauior. **E**ia scribe. aut de tuis virtutib⁹ aut celeritatem oīde dictandi. Aut da satis intelligi. q̄ bene. q̄ deuote viuīs vt loqueris. Aut certe in alienis laudibus quere laudem tuā. Quere celebritatez nois. si nō ex te. saltē ex illis. quos exaltas scribendo. miracula sua. visiones. vitam supra modū mirabilem diuinationes. sectas nouas. Canonifatus eris in ipsoꝝ canonifatione. **S**ed o fraudem sathane detestādam qm̄q̄ tū ita fallentem. vt interim taceam⁹ de manifestis erroribus et heretica p̄auitate. **E**ia scribe. totus insiste laboribus.

Tractatus viij

importūe. nō des requiē calamo
Postpone horas canonicas. aut
absq; intentione. pferas **I**nulge
secur' lautiorib' cibis. **I**tere so
mno vsq; ad saturitatē **D**esere et
uilez alioz ouersatiōez **C**ōpensa
bit hec oia labor tu' in dicādo.
Sic impellit iste nequā. scit q; in/
utiliter. imo noxie fiūt. non iusta
pceptis omissis **S**cit q; fauemus
vltra modū scriptis nris. diligi/
m' vt filios. **P**lacent etiā si defor
mia sūt et inculta. si vacua senten
tias **T**est. ē symea fabulosa **F**ali
lina. dū nimio clamore pōit ouū
pōit illud **C**ozu' crocicans. vt a
vulpe laudet fraudat' cibo suo.
Nō aliter sepe virtutes pōit scri
be docti. vel q̄stas pri' vel acq;
rendas in tpe. **R**ō. q; dicūt et nō
faciūt. q; de doīs dei dū gliaz q̄
runt. deo rapiūt qd suū est. quia
scit insup sinistra talis. quid facit
dextera **P**nt nihilomin' merito/
rie fieri noua scripta. si mod' affu
erit. finis et ordo recti. **U**nū facē
et aliud nō omittē. **C**ircuit et
inuenit hoīem doctū. cōfessōib'
audisōis. **Q**ū q̄t immisōdes fac p
angelos suos malos. **V**enit ad
cōfessōem plebeius ideota. veni
t pueriq; puella iuuenes et mari/
tate. **S**uadet inuestigare diligē/
ter sup oibus circūstantiis vt a/
gnoscat vultū pecoris sui. q; nec
aliter solui p̄t p̄cor. nisi dixerit
oia **A**bsit iste curiosus. scrutator

De impulsibus.

et deficiat scrutās scrutātia. cum
scādalo cōfiteū. cū lapsu p̄prio
cū suspitionib' infintis. cū infmi/
nabilibus scrupulis siue remittat
nō absolutū. siue detineat moro/
sissime vix tādem absoluēdū. **V**e
niūt tales postmodū et vertit in
oppositā qualitātē q; timet exper
tus. tales facē interrogationes.
Dicit sibi ip̄i. saluet se si voluerit
nō intrabo domū cōsciētie aliene
nihil interrogabo. scit p̄ca sua di
cat illa si vult. **S**ic dimittit insci/
os sic verecūdos latere in p̄cis
suis. nō vtens clauē sciētie. q; va/
ta est ad aperiēdū (cū discretōe
tā) secretas cōsciētie plagas. **V**e/
niūt alij magni prudētes de secu
lo. veniūt p̄dones. vsurarij symo/
niaci rācorosi. violatores ecclia/
stice libertatis concubinarij no/
torij nolūt a peccatis resilire. no/
lunt restitutiones facere. sūt excō
municati. sūt irregulares. **A**lij si
culpanē excusant aut defendunt
pccū suū. dicūt se iusta bella gerē
Et plane mirū ē. si etiā angel'
de celo. repiret quid agendū in
talib' multis. nisi coassisteret sibi
miraculosa dei virtus. **V**eniunt
alij vel alie curiose agentes. ad fa
bulatiōes vertunt confessōes su/
as miscēt colloquia de p̄phāis
vtinā nō de nephariis. vtinā que
spū cepisse vident. nō cōsāmēt in
carne. **P**hibeat deteriora deus
Circuit et inuenit declamātem

Super Magnificat

in p[ro]p[ri]o seu predicantem. **C**ogno-
sce. demonis q[ui]t impulsus sunt in
sermone **D**um de omni statu per-
sone s[un]t. que vicis stratis infe-
cte s[un]t **S**i culpat auariciam. poi-
gus applaudit. et ridet auaz. **S**i
p[ro]digalitate[m] vituperat. auarus
libens ad se contrahit dicens: te-
ne q[ui]d habes **S**i loquitur aduer-
sus inertiam gaudet iste qui stul-
to labore sumitur et esse sub sen-
tibus curaz mordentiu[m] delicias
oputat. zelus laudat. accendit i-
racundos **P**ietas laudata pusilla-
nimes nutrit et desides. pro nunc
et q[ui]e tua p[ro]dicatio fructu[m] afferet
confidera. **S**unt qui nolunt pre-
meditari. volu[n]t sanctoru[m] allegati-
onib[us] vel auctoritatib[us]. aut certe
nesciunt vti. **G**arriunt et effundit
quicquid in buccam venerit. ceteri
cecos alloquentes **S**unt ex oppo-
sito. qui tot accumulunt allegati-
ones sup[er] allegationes. rigmos
ad rigmos. concordantias cum
concordantijs effluunt vsquequa-
q[ue]. no[n] deum sed se. sed scientiam
suam ostentare volentes. **B**lan-
diunt sibi. quia no[n] p[ro]pter se et fa-
ma[m] scientie. sed ad edificationem
querunt alioz **S**unt qui solum a-
pud auditores scz inobedientiaz
et rebellionem culpando. vicia su-
perioru[m] etiam du[m] absunt. **N**ihil
plausibilius audit inuidia plebs
q[ui] superiorum vicia prode[re]. au-
gere. inculpare. **E**t hec sepius et

i clo.

accuratius student aliqui p[ro]feca-
tores detestari. qui si vel in modi-
co vicio culpantur. protin[us] im-
placabiliter obisterent vera dice[n]-
tibus. et capitali. clam vel palam
persecutione vexarent **M**ode-
g[er] multitudo predicationuz. sepe
fit in laqueum audientium. **Q**ua-
re? **Q**uia iam sane sciunt volunta-
tem d[omi]ni nec faciunt. preuaricato-
res effecti de peccantib[us] **P**ropte-
rea perplexos habet behemoth
neruos in multis. quibus non est
exitus frequenter possibilis. nisi
mors inflicta iudicialis seu capti-
uitatis hostilis viam fecerit libe-
rans ab omnibus debitoruz vin-
culis. **A**ut si non fuerit assumpta
religio cedens omnibus. aut vl-
tronea paupertas sua. et suorum
subeat **S**ed q[ui]a difficilia s[un]t
hec remedia. presertim in senibus
in egrotis. in delicatis viris et
pomposis **I**n feminis. nescit ne-
mo. **S**ingulariter idcirco no-
tauit apostolus auariciam. ten-
tationibus et laqueis diaboli
plenam esse. que mergunt homi-
nem in interitum vnde vix fit re-
sponsio. **C**ircuit iste sathan
iste depositus et inuenit homi-
nem in solitudine. vel deserti. s[ic]
cut est pellicanus. vel domiciliu[m] s[ic]
cut nicticozar. vl[ut] ceteri sicut passer
p[ro]tinus imittit frauduler[us] auceps
iste laq[ui]os exq[ui]sitos. et t[ame]n maligni-
tate conat[ur] inuoluere nuc[un]c penas. ne

tractatus viij

pedes isti q̄ solitari⁹ eligit viuē.
volatur⁹ vt estimat ad supna. et
secū furēs ait. Nō sic abibit solita
rius iste. si bene me noui. **S**it pi
ger impatiēs. mala cogitet ⁊ sua
querat. **A**gitatur nūc. seruoze no
uitio fingit sibi quietē et oriū. fin
git patientiā si nō habeat osorti
um. fingit puritatem in affectib⁹
habituraz. fingit deniq; q̄ dabit
se deo totū. **S**ed o miser nescit
q̄ntum meis artib⁹ ab expectati
one sua. longe fiet. **S**urgite vos
Infernales et im. pbe pestes mee.
Stultū hūc impellite casuz in re
tia peccoz. que fugere putat nec
pcauet. **T**u primit⁹. inertia. deses
ad bonū sed ad pnicie efficacissi
ma. **H**ic exteriori caret exercitio.
ociosus vacat. **A**ge. **T**ediosa sit
ofo sibi fastidiat et dicat. q̄sq;
eadem **S**uccedat nūc impatiētia
Fac ipm suimet penitere. fac dis
plicē quietez. fac ocū p̄p̄iū hoz
rere. nec se iā ferre possit. **F**ac lā
guateat totus et pigritet. **E**xurge
nūc blasphemia. cogitatioes nei
pharias immitte. **F**ac desideria
occidant pigrū. **A**ge doceat ocio
sitas mala multa. **T**radideris eū
q̄ttuoz quaternionib⁹ passionuz
vinculandū. in carcere nfo peccō
rū. **S**cis noia. scis officia vulga
ta sūt. **S**pes. meroz met⁹ gaudiū
Speret vana. metuat falsa. mere
at moleste. gaudeat molesti⁹. **T**uū
erit vltimū hoc officia. o libidino

sa cupiditas q̄rēs assidue q̄ tua
sūt. **Q**uerat iste osolacūculas p/
prias si poteris in carnalib⁹ deli
tijs. cibo sōno venereis. **S**i r̄fuge
rit patētem hāc turpitudinē tuā
velaueris eā silitudine deuotiōis
ad deū. **N**ā mendaciter intelligi
ipm querē que dei sunt se in dño
delectari solo. cū sua principalē
q̄rat obdulcatio. **S**ignū hui⁹ acci
pe certū. qz dimissis. diuinoz im
pletionib⁹ mandatoz. laborat in
hoc totus. vt in alijs que spūalia
fingit delectetur. **D**eridem⁹ meri
to sabbata ei⁹. videntes ignomi
niam ei⁹. **V**idemus introzū for
nicationib⁹ p̄p̄ijs mendax. pro
car meretrix inquit et rapit. **A**d
auge dolos tuos o libidinosa cu
pido. **I**nterrogat curiositas tua
cor eius in plimis. **S**i mallet da
mnari qz offendere deū sponsum
suū. redēptozem suū de quo glori
atur. **S**i mallet subire mortez aut
incendi qz frangere ieiunium vel
incurrere carnis lapsum. **Q**uicq̄
elegerit irretiemus eum. vel arro
ganti mendacio. si penam propo
suerit inferni vel incendi. **Q**si p/
posuerit iam peccauit quia pecca
re preelegit. **A**dde si videris ipm
in multis deficere. dic blandiens
non concutiant te defectus isti
frater. **P**ermittit eos deus in te
ad hūilitatis custodiā. ne magni
tudo virtutū te extollat. **H**abes in
paulo sile de stimulo sathane. p̄

Super Magnificat

magnitudinem reuelationū Capi
amus est et illaqueabim' vt dese
ctus p'rios iam nō laboret corri
gi. h' in illis audeat etiā gl'ari. Sit
rursus tuum. o blasphemia. soroz
inertis desioie machinamentū. sit
cogitatōes immittere. quales nec
hoies secti. nec meretrices digna
rent' admittere. Pudeat ipm qui
tant' est in oculis suis. pudeat et
indigne et irascat. supbiens eti
am in deū et scōs angelos eius. et
scōs. et desperet tandē se ipsum

Suaderē vobis inq' qtuor so
dalib' mihi charissimis. sup hmōi
solitarijs in alia discrimia detur/
bandis. sed ea q' tidiana q' dome
stica Preterea in curiositatez per
scrutatiōis vite aliene. negligē/
tiaz p'rie vite. videre festucaz in
alieno oculo. nō aduertere trabē
in suo. Ceteros spernē. sibi suaqz
placere Rumozib' nouis assidue
agi. et suspicionib' temerarijs in/
q'etari Proinde minus oibus hōi
bus. alacres spū. min' esse patien
tes. plus sui amatores. pl' sordi/
dos alioz mala tenētes. Agite
postremo sodales fidelissime mi/
hi. quaten' istos exhibeatis soli
tarios. tādē mihi filies fieri So
litudinem odiant. fiant dispersi.
mente cordis sui. fiant gyrouagi
et pfugi. fiāt instar cayn vagi et
pfugi. Quid est magi. p'riū ē mi
hi. q' esse gyrouagi. circuire tras
et pambulare eā. Nec nequā sps
Et nō q' te agitas frater. quid

elvj.

turbatis. cū taz silētiū pati nō po
tes acten' obseruatū? **D**iscipu
l' Nūc p'rius inspicio. qm' vnde
quaqz miser sū. et miserabilis. nec
q' agā. nec q' me verā scio. Ita
occlusus sū inter angustias. ex im/
pulsib' sathane numeratis. p'ser/
tim in vltimis. vt merito tedeat
aiam meā vite mee. Volo tñ de/
sperare memet ipm. sed auxiliaria
poti' documenta querere Itaqz
fraudes et laq'os inuestigasti. tuū
sit remedia tradē cautelas et au
xilium. **M**g' Si hūanum p'stola
ris auxiliū falleris. Illud em. nec
p'spicuū ē nec validū. maxime ad
uersus aereas ptātes. Est vita
hōis militia sup fram Aduocādi
sūt milites angeli boni cōtra ne
quā hos spūs. Plures sūt. fortio
res sūt. sapiētiores sūt absqz vlla
opatione. seruētiores in iuuādo.
q' alioz malignitas in ipellēdo.
tātūmodo assim' nobis ipis. nec
vltra pellam' eos adiutores taz
seculos beniuolos et certos.
Discipul' Hoc ē p'fco potissimū
q' flagito. q' ab eis peto dari
mihi ne repellā eos Cupio p'iter et
dep'cor. q' ten' impulsōes suas q/
b' instigāt nos bene agē stude/
ris apire **M**g' Si de custodia
angelorū precipue singulorū. qui
dantur singul. s ab exordio. si
de suis officijs singillatim. cona/
rer aperire que sub exemplis
leguntur in scriptura sacra. que
qz per historias. que subinde per

tractatus viij

doctores sacros tradita sūt. sup/flu? imo van? iure diceret. res suscipiens supra vires. Atq̄ ne tor? obmutescam. quasi spernēs p̄cem tuā. eligā vnū. sua auctoritate refulgens exēplū. Deinde p̄ osidel rationes aliq̄s paucis versib? cōprehensas. curabo nos aduers? diabolicos insult? reddere doctores. **Discipul? Frat? audias et attent? Mḡ Petr? p? tot p? petrata virtutū insignia. dormiebat in carcere. vind? catenis inter duos milites. Typus iste est xp̄iani licet egregij meritis. qui p̄ herodem istū sathan. glantem i pelibus que palliāt nequiciam suaz detruditur in tentatiōis horridū carcerem. discrimen imminet mortis. nisi q̄ orante iugiter eccl̄ia fit qd̄ sequit̄. Angel? astat. fulget. pulsat. surgere clamat. Soluit. et eduxit. libertatiq̄ relinquit. **Discipul? Placet metri cōpendium quo septem. angelico sancto fēa ministerio oplecteris. Mḡ Solerter aduertis existimo. Nō gra uaberis si. considerationes pauculas. rursus ita versibus ligauero super cautelis. quib? agē nos oportet. et prius facere qd̄ in nobis est. gallice. fay ce que doce. **Discipulus Non grauabor nec leuitati deputabo metrum quale frequēter in psalmis et canticis p̄ he sūperūt. Mḡ Imo nihil apud veteres p̄bos. seriosi? metro fuit. Accipe ergo. dogmata******

De custodia angelorū.

septem. Pensa quis finis p̄ius q̄ sit status ois. **Sathan impelli sperās faciūssa. timensq̄ Magnifica dñm. dic. o me suscipe xp̄e. Vixeris hic et nunc velut. hic et nunc moriturus. Vixit pius. purus. velut hic et nunc obiturus. i. obuiam xp̄o iturus. **Discipul? Et si prouocet me auditas expositionis latioris. nolo tñ esse molestus exactor post tam multiplex eloquiū p̄ te nunc habitum. Conseruabo iterim oia verba hec. cōferens in corde meo. quousq̄ altera nos collocutio. congreget in id ipsum. quousq̄ preterea centilogium de impulsib? acceperō. **Mḡ Fiat vt vis et in eo bene vale. qui deposuit potentes de sede et exaltauit hūiles.******

Sequitur tertia partitio de septem modis generalibus angelice custodie per notulas. lxxij.

Exaltauit humiles **Discipul? Cōuentiōis huius nre diez. et locū prosperū faciat istorū beatorū beatissimā ista per hūilitatem singularit̄ exaltata. cui? est hoc verbū Et exaltauit hūiles. **Mḡ Fiat. tu qd̄ affers colloqui post triduanum B silentiū? **Discipulus Perlegi tuū sup impulsibus centilogiū. Experior illud esse connexū poti nostre collationi. definit in auxilio bonorum. contra apostatas******

Super Magnificat

angeloz nobis i B exilio. vbi eē
filius dilectus nihil differt a suo
cū sit dñs oim. sed sub tutoribus
angelis et adozib⁹ est vsq; ad p̄fi
nitū t̄ps a p̄fe. **Mgf.** Bene est
bonos tutores h̄z iste fili⁹. **D**i
scipul⁹. **I**ste nēpe sum⁹ agnoscere
qualia sūt adiutoria bonoz. q̄lia
ministeria q̄les pulsus aut immis
siones Memini vero te nudi⁹ ter
tius septez officia numerasse. sub
tropologia liberatiōis petri. An
gel⁹. astat. fulget. pulsat. surgē cla
mat. Soluit et eduxit. libertatiq;
relinquit. **Mgf.** Non errat re
cordatio Scis ne memoriter. ad
vitas simul. vñ. cōsideratiōes ad
tutelā n̄am. sub quadruplici vsu.
Discipul⁹. **N**imz sic continent.
Pensa quis finis proprius ē. vt
supra. Spiritus esto pius. velut
hic et nunc obiturus vt supra
Mgf. Scires adaptatiōem fa
cere septē ad septē. reddendo sin
gula angeloz auxilia. singul⁹ his
cōsideratiōib⁹ aut doctrinis. **D**i
scipul⁹. **C**upio securi⁹ ex te agno
scere simul vt abbreviatior sermo
fiat. **Mgf.** Tēptabo sic efficere
pariterq; reddere totū marie can
ticum consonans dictis nostris.
Itaq; taliter accipe summam
primo. **D**ebinc amplior conquisi
tionis erit loc⁹. **A**ngelus astat
vt pensemus. hoc est ponderem⁹
et libremus in trutina cordis.
quis sit finis. **S**i em̄ sathan adest

scloj.

nobis vt noceat q̄s ferret. si non
contra staret angelus bon⁹. **S**i/
cut p̄terea querit iste sathan clau
dere. vel eruere penit⁹ oculū fidei
ne recogitem⁹ finem nostz q̄ de
us est. conueniens est vt angelus
bonus sanet et illūinet oculos cor
dis in viāz et in finem pacis. hec
de primo. **A**ngelus astat ful
get in carcere mortis hui⁹ vt no
uerit vnusq; positus in tenebz.
qualis suus sit status p̄prius. **S**ūt
em̄ iuxta qualitates morboz sin
guloz. qualitates auxilioz. **A**n
gelus astat et fulgens. pulsat
incitans ad bonū. **S**cit em̄ gene
raliter omnes et hoc nos scire fa
cit a sathan impelli. **D**um em̄ scit
periculum. solitudine maiori fu
gitur ad auxiliū. **A**ngelus astat
fulgens et pulsans. iubet surgere
velociter. **H**oc autem implet duz
sperando. diuina mandata seruā
tur. **A**liquin tacet obrutus in
peccatis vetus homo noster. de
se desperans. aut non cū minori
discrimine nimis sperans seu pre
sumens. **A**ngelus astat. fulgens
pulsans. surgere iubens. soluit a
catenis viciorum. vinctum in men
dicitate et ferro. **C**oncussus enim
timore casto et scō cuz grata dñi
magnificatiōe. iā se p̄cingit v̄tu
te actionis. iā calceat caligis p̄ce
ptoz in p̄parationē euangelij pa
cis. **A**ngelus sextum peragit offi
ciū. vñ astat. postq; fulsit. pul

tractatus viij

sancti surgere iussit et soluit. educit extra carcerē. Aperit vltro portam ferreā pñie. trāsit vicū vnū satisfactiōis arte et directe.

Angel⁹ tandē. sic eductū. libertati derelinq̄t. Quo factō sic sane deinceps q̄ retro sūt obliuiscēs. liberat⁹ in anteriora se totus extēdit. Reuersus quidē ad se deo grat⁹ et angelo suo d̄t ex sn̄ta. Nūc scio vere qz misit de⁹ angelū suū. et eripuit me de manu herodis. ⁊ de om̄i expectatiōe plebis iudeorūz.

Discipul⁹ Delectat simul et edificat adaptatio. Neqz curiositati deputand⁹. iste mihi vere breuis et lucid⁹ ordo. **N**odideris qd̄ spopōdisti. **M**ḡr. **I**ntellige pri⁹ quē admodū q̄tuor p̄ma spectāt ad oēs generaliter q̄ purgantur. spectāt alia duo magi. ad illūinādos. tanqz p̄ficientes. septimum p̄prie querit eductus et p̄fectus. Porro canticū n̄m sic adapta.

Sciueris vt scis. qm̄ finis vniuerse rationalis creature consistit in magnificatione dñi. et q̄ exulcet spūs in deo saluari suo. **Q**uid est em̄ b̄tudo nisi dñi dei n̄i salutaris magnifica iocundaqz fructio. honor et collaudatio. **H**oc p̄mū. **C**eterū respect⁹ hūilitat. cōsideratio et cognitio stat⁹ p̄p̄ri et cōditiōis in vnoquoqz. hoc scdm̄.

In hoc p̄inde q̄ facit nobis magna q̄ potēs ē. q̄ beatificat ap̄d alios. **C**ōcludim⁹ q̄ dñs ē in circuitu sp̄i sui. q̄ immittit angelus

De custodia angelorū.

dñi in circuitu timētū eū. contra tot gyrouagos demonis impulsus. hoc tertiu⁹. **R**ursus ex sanctificatiōe nois sui. dū dat spemqz impletiōem mādatorū dei velociter inclamat. qui p̄sus astiterat illuxerat. pulsauerat ad deum ad nos. ad aduersariū solerter agnoscentū. **S**ubsequit̄ q̄nto. timor dñi liberās a p̄ccō. timor em̄ dñi expellit p̄ccm̄ testimonio sapientis. **S**ed ne seruilis sit a viliter mercenari⁹ timor. magnificat ip̄e grati dñm̄ recogitās qm̄ m̄ia ei⁹ a p̄genie. in p̄genies timētib⁹ eū. **C**ōsurgit at̄ timor dū aia. n̄ra cōsiderat hūanaz miseriam si seuerē faciat dñs potētā in brachio suo. si sup̄bos disp̄git mēte cordis sui. deponit potētes de sede. si diuites dimittit inanes. quis non extimuerit. si ex cōsideratiōe sue mie. q̄s ip̄m nō magnificauerit. qz timētib⁹ veniā dat. qz hūiles exaltat. qz esurientes faciat et saluat. **S**uscepit. p̄te rea sexto dñs isrl̄ puezz suū. illūtatū pulsatū. cōmonitū. absolutū. si dixerit dñe. **J**esu suscipe sp̄m̄ meū. **D**ū vero suscepit quis de manibus suis eripiat eū. **D**ñs qui iustificat. dñs qui suscipit. q̄s ē qui condēnet aut quis abijciat. **P**ostremo sp̄s ita suscept⁹ in manib⁹ saluigardie. i. saluē custodie xp̄i sueqz libertati dereliq̄t. p̄ oēm herodis expectatiōem. q̄o supest. agat ille qui sp̄ū dei agitur. qui tam perspicit vltra. in lege per

Super Magnificat

fecte libertatis. q̄ nō timore suppli-
ci. nō spe p̄mij trahitur. sed suauis
iugo xp̄i. mētem scām sp̄taneaz
totaz otulit ad honorez deiꝝ pa-
trie liberatidē. **Recordat̄.** p̄fe-
cto soli misericordie dei. dulce h̄z
in lege dñi meditari die ac nocte.
sicut locut̄ est ad abraham p̄m̄
n̄m et semini eius in secla q̄d ē
xp̄s. hoc deniq̄ ē perfectoz. sicut
alia sūt illoz q̄ p̄ficiūt aut incipi-
unt. **Nūc** per iugla discurrām
angeloz misteria q̄ tacta sūt cir-
ca petrū. **Angel̄** astat. **Cur** i-
ta. cur si nō vt astare coram deo
nos faciat. Deo aut̄ tunc astare
nos tradit dionysiꝝ cū castissimis
ozōibus insistentes. reuoluto ani-
mo p̄pinquam. credētes qm̄ ip̄e
est dñs deus salutaris noster. in-
nitentes ei sicut litōri fixo. tracti
a magnete virtuoso. **Astās** do-
tūc **Refulget** angel̄. cū nos edo-
cet cuiꝝ oditiōis et stat̄ et hūilita-
tis sumꝝ. q̄tenus inspiciat deꝝ hūi-
litate ancille sue aie n̄re. **Novet**
ip̄sa q̄d se q̄rere oueniat. **Non**
em̄ oibꝝ. oia equaliter licēt decēt
et expediūt. **Totū** pastorale gre-
gorij otextū est in hmōi documē-
to. **Propterea** trāseūtes. inducā-
mꝝ q̄tuor industrias specialiter
assumēdas cōtra astutias satha-
ne. fūdatas ex locis dialecticis. q̄bꝝ
hoies ignaros p̄prij status conat̄
auertere. vel mutando dñi bñ sūt
vel retinendo p̄tinaciter statū. dñi
male locati sūt. **Locū** assumit ab

.clvssj.

auctoritate. sed applicat sinistre
Locū ab exēplo et similitudine h̄ dñi
similiter. cuz nihil in p̄sona vel re
n̄ra **Locū** ab inductiōe. q̄tenꝝ p̄e-
cipitet in iudicia falsa et temera-
ria **Locos** deniq̄ sub truncato en-
timemate. minore sua non appo-
sita vel explicata. **Scit** enim q̄ ex
minoribꝝ seu p̄ticularibus p̄missis
tota pendet difficultas illationis
Fallit se volūtas sepiꝝ in hac ar-
gumentatione. dñi p̄tato aliquo
obiecto generaliter sub rōe boni
ofestim fertur in illud attēp̄rādū
nō discernens in p̄ticulari. q̄d vel
quale sit illud bonū. **Dicit** ratio
succurrendū n̄tati p̄prij corporis.
sui. **Comede** et bibe iubet volun-
tas **Colendꝝ** est deꝝ. tene ergo te
igitur in hac religione respondet
voluntas. **Dicit** ratio maledicti
sunt qui viam pacis prepediunt
Respondet voluntas. q̄ maledi-
cti sunt qui viam cessionis huius
contendētis de papatu non inq̄-
runt. **Notum** est qualiter loco ab
auctoritate abutebatur apostata
Julianus. xp̄us d̄t **Nisi** q̄s re-
nūciauēit ic̄ **Imo** sic diabolꝝ ausꝝ
est dicere christo. **Scriptum** est.
Angelis suis ic̄. **Non** habemus
necesse. longe morari quia ex ip-
so sūperunt om̄es deceptiones
hereticoz exordiū. maxime dum
q̄runt hoies vltra sapere q̄ diui
sit eis deus mensuram fidei vel
doctrine dum fieri volunt ma-
gistri qui nunq̄ fuerunt discipuli

tractatus viij

sacraz lraz interpres. qui nunq̄
didicerūt illas. **A**diecit igitur
diabolus aliud machinamentū ef-
ficaci⁹ ex B loco p̄ auctoritatē fie-
ri trāslatīdes varias p̄ vulgari-
bus idiotis. quib⁹ habit. et lecti.
in sup̄ficie. otēnūt mox sacros
expositores. **N**olum⁹ inquit nisi
textū nudū. quē tradidit spūscs
Tādē reddūtur imperuāsibiles
neq̄ sibi relinquūt auctoritatē pō-
dus. vnde valeāt ad veritatis co-
gnitōez illustrari. **C**eterz de lo-
cis ab exēplo et sili. tot sūt experi-
mēta fallaciāz. q̄t hoīm capita.
dū q̄libz assequi vult quēlibz. dū
exēplo dicit se viuere taliū q̄ taliū
q̄s approbat aut canonizat ecclia
vel qui supiores eoz sūt. qui rēo-
res qui doctores q̄ laudati. **Q**uid
facit fili⁹ aiūt nisi qd̄ viderit pa-
trē faciētez. **P**atres tñ optimos
ipsi nolūt sed pessimos hoc exem-
plo sequi. **N**ox alioz est **P**aulus
se laudauit. **P**aul⁹ visiones in ra-
ptu suscepit cur nō p̄t modo dñs
i talib⁹ et talib⁹ siliā opari. **H**inc
ofictio. p̄phetiāz. hinc miraculo-
rū admonitio. **H**inc etiā adora-
tio damnatoz. hoīm in populis.
Testis ē mihi legēda imo de ad-
oratione canis mortui. vīū est in
viēna. **C**aveat igit̄ sc̄a sedes
Rōna. caueat in ea sedēs papa.
q̄bus argument. et causis et me-
dñs canonizatio alicui⁹ sit faciē-
da. **D**iscipul⁹ **C**ognita sūt oia
q̄ loq̄ris. etiā p̄ infelicissimis die-

De custodia angeloz

bus nris. **N**eq̄ de loco p̄ induc-
onem nre habes exēpla ponē q̄a
quotidianis. suspitiōibus impro-
bis. contra status varios mili-
tat p̄ ipm demon. p̄sertim apd̄ so-
litarios et deuotos in oculis suis
vt dānent ceteros oēs. **D**iabol⁹
dicit ex p̄clarib⁹ inspecti. defecti-
b⁹. generalem inferāt adēnatōis
sūiam. **A**ut vero difficultatē hñs
maximā q̄duplex ille fallendi lo-
cus. qua rōe vitabit. **D**icunt isti.
Si glosas recipit text⁹ vnus scri-
pture cur nō ai⁹. **S**i licuerit istis
glosas addere. cur nō nos inqui-
unt. aut cur nō eadē facilitate re-
spuim⁹ eas sicut doctrinas ypo-
criphas. **Q**uo pacto igit̄ fiet di-
stinctio inter miracula vera et fal-
sa. **I**nter reuelatiōes veras et fi-
ctas. **S**i canonizata est hec perso-
na. p̄pter attestatiōes miraculo-
rū et austeritatez vite. cur nequit
hoc tpe fieri sile sub siliib⁹. **M**gr
ihabes alibi tractat⁹ q̄ ad istas
q̄ q̄tidie sūt obiectiōes rñdē co-
nantur. **S**ed apud plimos. neq̄
talis sufficet rñsio nec puto q̄ al-
tera sine gratuito. miraculosoq̄
dei dono. **O**lim dū scriptis q̄ ver-
bis ostēderē. q̄ in istis nō potest
tradi ars vel regula infallibilē
hūanitus. **I**nducebam argumētū
q̄ se fundat acadēmicoz ambi-
guitas dicens nihil sciri. **I**mo nec
hoc sciri q̄ nihil scitur. **A**rgumen-
tū est de distinctiōe dormientis
et vigiliātis. dum se videri putat

Partitio .iii. De

dormiens. similiter ad vigilantem
7 hoc cū ratiocinationibus multis
et reflectionibus quibus dicit sepe
sibi. **Cu non dormis. Ecce talia et
taliam facis et inspicias Tu somnum
tuū alijs narras et recolis Est autē
vigilantis ait Seneca narrare so/
mnia sua. Ita somnians hec et ta/
lia nūq̄ agit Porro suppetit i hac
re visitatio petri quam tractamus
De ipso quidez utiqz vigilante scri
bit historia Luce. Nesciebat verum
esse quod fiebat per angelum. exi/
stimabat autem se visum videre.**

**Discipulus. Conclusio magis qm̄
necesse sit nobis in his tenebris et
vmbra mortis angelica visio simul
et illuminatio cum ista que intimo
sensu et gustu docet de omnib⁹ spi/
ritu sancti vñdione** **Magister**
**Jure cludis iure consulimus nos
assidue per deuotionis orationem
sub hoc duplici refugio suppliciter
humiliari quatinus v̄itas nos ex/
altet** **Angelus astat. Dōt in mo/
mento in ictu oculi noster angelus
a summo celo deorsum nobis asta
re qui nihilomin⁹ semper astat deo
beatifica visione. Non deserit exem/
plar eternū dum venerit circa nos
operari. consulit non minus diligē
ter. quia sue actionis regulam esse
scit et artem directiuam. Fit autēz
aliquando custos angelus longe
a custodito. non per ignorantiam.
non per negligentiam suā. sed p̄pter
maliciam nostram cui dedignatur
astare. Fit hoc aliquando p̄ dispen**

custodia angelica cliz

sationem ad experientiam nostre col
luctationis cum aduersarijs nostris
**Dū em̄ angeli boni qui iuxta nos
erant delonge steterint fit quod se
quitur. Et vim faciebant qui que/
rebant animā meam. Et qui inqui/
rebant mala mihi locuti sunt vani/
tates 7 dolos tota die meditaban/
tur. Fit tūc angelus noster adiutor
in oportunitatibus in tribulatione
facit cum temptatione puentum.
Erudiuit em̄ prius quid agere con/
ueniat tempore conflictus 7 impul/
sus** **Discipulus. Opere precii est
agnoscere quib⁹ doctrinis armat
angelus bonus suos stare contra
diabolum in die belli** **Magister**
**Multi multa scripserunt in enigma/
tibus et figuris et similitudinibus
varijs corporaliter pugnantiu Tu
qm̄ scolasticus fuisti gratantius pu/
to recipies si exemplū quasi famili/
are de scola tibi tradidero Consti/
tue sathanam quasi sophistam. cui⁹
hoc totū studiuz est fallere. nō que/
rit sapiens esse sed videri. Unde vt
decipiat garrulus est. multa petit.
Celat p̄positum suum et inuestigat
alienū. sophisticus per omnia. Tu
econtra doct⁹ ab angelo bono cau/
tus esto. nominatim in quattuor.
differemus postmodū de reliquis.
Primo velis nō videri sapiens sed
esse. Sapientis autē precipua cura ē
finem respicere. Secūdo pauca cū
aduersario loqui vel ex toto silere
Certū habe tertio p̄positū suum q̄
te querat decipere. nō docē. Certū**

Tractatus viii.

fit quarto ppositū tūi nolle verita-
tem deserere. **D**iscipulus. Discur-
re sūmatim de singulis. **M**agister
sapientia xpianoz est id ipa nō so-
lū nomine pferi se xpianū. hoc q̄
bona fide quesierit. hoc qui cupie-
rit vt malit esse bon⁹ q̄z videri. **E**xē-
plo cathonis pueniet ad optatū.
iuxta socratis documentū. **A**tuēo
spūs discipline effugiet fictū. ipo-
critā scz. et delusorē ipse deludet. qz
deludi sinet. **E**litgit talis seruire do-
obus dñis. **I**ngredi terrā viuentiū
duab⁹ vñs. fit p̄pterea inconstans.
fit arundo semet agitās. fit cū gar-
rulo sophista se similiter in omnib⁹
effluens. deserit cautelā secundā si-
lentij. **I**n silentio aut et spe est forti-
tudo nostra. **O**bservatio silentij q̄z
necessaria sit notauit rex penitens.
Ego inquit tanq̄z surdus nō audie-
baz ⁊ sicut mutus nō aperiens os
suū. **V**ulgata veritas est femina q̄
auscultat et castrū qd loquit. nesci-
unt diū stare. **P**ossum⁹ addere de
curiositate alteri⁹ cuiuslibet sensus.
Qua si clausisset aures ad primam
diaboli curiosam interrogationez.
quia p̄ **C**ur incepit. **S**i mox ofugis-
set ad mariti ofiliū superasset tem-
ptatozis astutiā. **E**xemplo cuiusdā
matrone q̄ dū impeteret ab adul-
tero. querā inquit a marito meo si
tibi ofentiā. **P**robe quidē si verbo
suo cor et operatio p̄tin⁹ iungebā-
tur. alioqn̄ p̄ccacitas dicti plus ac-
cendit adulterū. diuertere se p̄tin⁹
et silere cautū magis. **F**ulciam⁹ etiā

Sup magnificat

ex animalū fabulis dogma nostz
Vulpes ⁊ cattus dū in nemore fu-
issent obuiam sibi. audierunt alōge
sonitus venatoz et latrat⁹ canum
Cōtremuerunt. mutuo inquirentes
qualit̄ euaderent. **N**escio inqt catt⁹
nisi modū vnicū. **S**pernens eū vul-
pis asseruit se habere modos mille
et mille p̄ circuitū. **F**acta est interlo-
quendū irruptio canū. cattus exili-
uit in arborē. vulpis canū morsus
plurima circuitione deludens diū.
tandē cōprehensa docuit saltū cat-
ti vnicū plus ad euasione valuisse.
Hec nos fabula respicit semper ad
arborē ad quā docet sapientia cō-
fugiam⁹ nō tā motu corpis q̄z p̄ h̄
cordis. **V**amus aliqn̄ aliquod tale
salubre ofiliū dū p̄terim⁹ decipi-
mur. **E**xēplū doceat a parabolis
sumptū. **N**idificabāt palumbi silua-
rum in arboz p̄ccacitate more suo.
circubat vulpis ad radices se cō-
minans ascensurā se nidos omnes
cū fetib⁹ direpturā nisi pullul⁹ sibi
p̄ficere vñs. **T**repidantes palū-
bi agebant qd̄ petebat et abibat
Reuertebat ad simile quousqz pas-
ser dato palūbis ofilio cōtinere se
nidis suis. vspes a fraude sua frau-
data est. **S**ed in passerem vertit in-
sidias. non viribus sed adulatione
Erat in dumo passer. vulpis affuit
beatificans auiculas q̄ volatu suo
se p̄geret a bestijs et laqueis ter-
re. **S**ed hoc vñs deest inquit qua-
ratione otra ventoz turbines ⁊ fri-
gora se protegant. **N**oluit passer

Partitio .iii. De

gloziari et concionari cū garrulo. Respondit se p̄tectionē habere dū flabat boreas a sinistris. mergebat em̄ caput sub plumis ad dexteram et ecōtra si a dextris. Fingens vulpes se nō satis audire p̄pter distantiam. protrahebat alloquū. **D**ilapsus ē passer ad ramos primiores terre. queſiuit vulpes dum ventus flabat ab anteriori quid agebat. Sic ait demittens caput ad pectoris plumas. Exiit vulpes in non videntem. et deceptam blanditijs vorax raptiuit. **I**nducam⁹ de scripturis. **O**culi mei semper ad dominum dicit ps̄. Sequitur effectus et ratio quia ipse euellet de laqueo pedes meos. Et in ps̄. de **D**auido qui factus erat sicut homo non audiens et nō habens in ore suo redargutiones. **S**ubditur. **Q**m̄ in te domine speraui. tu exaudies me dñe deus meus. Et alibi. **E**duces me de laqueo quez statuerūt mihi qm̄ tu. &c. Et iterum. **P**rouidebam dominuz in cōspectu meo semper. Et rursus **E**cce sicut oculi seruoꝝ &c. **D**isc̄. **R**idebunt forte n̄ri scolastici fabulationes tuas de auibus et bestijs. quia subtilia querunt. **D**icent preterea spectare potius ad opprobriuz respondentis metam silentij si non audeat cum aduersario congregari. congressus nihil respondeat. **U**bi erit preterea quod iubetur **J**acobi **R**esistite diabolo et fugiet a vobis Et petrus de eodem. **C**ui resistite fortes in fide. **D**ic que fortitudo.

custodia angelica clē

que laus est fugere? **T**ime cede malis dicitur apud poetam. Sed contra audentior ita vulgo dicit. **Q**ui fayt on le chasse. **Q**ui fugit fugat. **M**agister. **Q**uid si fugerint scolastici tui quartam cautelam a nobis hic notatā qualiter accipiat. crassius ridebunt. **D**ocemus vt quicq̄o sophista nequam diabolus argumentans concluderit cōtra bonos mores aut fidem. **D**icat pius et fidelis animus ab angelo monitus nego cōsequens nec aliter. nec alia forma respondeat. **S**tet in sua positione secur⁹. **U**nde illud de comico agunt homines birreus semper homo. **D**iscipulus. **S**tultus hic modus responsionis habetur. **M**agister. **U**teruo nullus sapientior nullus cautior apud xp̄ianos respondendi modus contra diabolum. **Q**uicquid agarriat. quicquid neccat. hec vna sit responsio fidelis anime. **X**p̄iana sum. **S**ic olim blanda martir. **S**ic re et nomine quidam sanctus apud tortozes persterat vt nihil extorquere possz sua malignitas ab eis q̄ xp̄iana sum. xp̄ianus sum. **H**oc meum nomen. meum genus. mea fors et patria. **M**entior si non ita iusserit apostol⁹ deuitare otentōes verboꝝq̄z p̄phanas nouitates et nō intendere genealogijs interminatis cū similib⁹. **D**iscipulus. **C**ur ergo sancti doctozes tot questiones induxerunt/ agitauerūt. determinauerūt. **M**agister. **H**abes altēo opusculo rōez

Tractatus viii.

Porro principalis noster sermo est hic de impulsibus secretis diaboli cum blasphemis suis que non melius quam stemnendo vincuntur fugiens indignans aut deridens. anima christiana dicat simpliciter quod alia dixit proaciter. Quere qui tibi respondeat. Dicat. blasphemia tua super te furcifer et damnate. alio quam si velit sibi facere laudem quia bene dissoluerit sophistrias omnes nequissimas. ipse se seducit. quia iam superbiens meretur illud. meretur laqueis irretiri. nisi talis sit qui pro consuetudine habeat sensus exercitatos. totus spiritualis effectus omnia diiudicans. **A**ngelus astat ad recordationem dei fulget ad cognitionem nostri. Pulsat ulterius tertio ad confutationem aduersarii. Diximus super huiusmodi pulsibus et impulsibus iam plurima. volo nunc inducere fallacias quatuor ex logicis sumptas ad cautelas quatuor predictas. et totidem a locis dialecticis deceptiones ortas. Sunt huiusmodi fallacie. vna scilicet plures interrogaciones ut vnam. altera scilicet quid ad simpliciter. tertia scilicet accidens per coniugationes inutiles. quarta per apparentiam contradictionis et non existentiam. **D**iscipulus. Iste sunt ignite logice. sed quid ad de notum. quid ad morale documentum? **M**agister. Multum per omnem modum. Scis quia extra dictionem nominantur iste fallacie. quia non ex dictionibus sed ex rebus ortum ha-

sup magnificat

bent in apparentia simul et defectu. Neque preterea quispiam est deo sine litteris quam istis possit falli. **D**iscipulus. Induc exempla. **M**agister. Subdolos impulsor. instar sophiste proponit aie timorate plurimas interrogaciones. Urget quatinus vna detur absoluta responsio. Ad formam inquit. Querit ab vno exempli gratia qui ex adulterio gratissimum et optimis moribus et artibus institutum habet filium. Velles tu de note petre non habuisse filium tale? Si respondeat. placet hunc habere. Perstat inquirens. Quid super adulterio dicis? ex quo non aliter habet est. responde. quid elegeris ex duobus. carere filio. vel adulterio. Si dixerit carere filio. conscientia sepe contradicit. Si placet adulterium. plane peccat. nec penitet. **D**iscipulus. Sentio quod danda sit duplex responsio. placet filius. displicet illicitus concubitus. **M**agister. Consulte sentis. unde si milites impulerit ut facta comparatione filii ad adulterium. respondeat petrus quid e duobus mallet. non oportet ut simpliciter respondeat sed distincte. Tactus est prius alter casus super interrogacionibus curiosis. Si doleat homo de peccato. sic quod mallet fuisse damnatus vel annihilatus? Si fugiat ita peccatum quod mallet cruciari per incendiū multis diebus quam frangere debitum ieiunium aut omittere mendacium. Vitanda est fraus interrogacionum huiusmodi plurium que impeli-

Partitio .iii. De

lunt respondentem aut ad temerariam falsam et arrogantem de suis viribus presumptionē aut culpabilem electionez. **D**icat igitur. neutz eligo. displicet peccatū. horreo incendium. nunc incendium non incūbit eligendū. **Q**uid si vehementius vigeatur aliquis eligere quid ageret adueniente casu tali. prout erat martirium tempore tyrannoz. **R**espondeat se humilians sub deo et sancto angelo eius dicat. **D**ominus nō patiatur me temptari supra id quod possum. **E**t si casus eueniret qualē sponis spero in domini bonitate q̄ faceret cum temptatione prouentū vt posses sustinere. vel aliter q̄ per peccatum euadere. **C**aveat igitur arroganter predicere cū petro. **E**t si oportuerit me mori tecum non te negabo. **D**icat potius Imperfectū meum viderunt oculi tui. sis adiutor in oportunitatibus in tribulatione. aut in talem temptationez me non inducas. **D**iscipulus. **C**aute sobrie q̄ consulis. **C**onfundis ex hoc curiosas inquisitiones quorundam confessorū sup voluntate certa non peccandi seu reciuiuandi in futurū vt dū interrogat penitens a se vel altero. **C**redis tu q̄ postmodum nunq̄ cades in tale peccatū. **R**espondeat. ego fragilis formido lapsus. non tamen volo nunc vel eligo casum. **D**e futuro misericordie dei me commendo deprecās vt me custodiat a peccato. **D**e si ceciderit fragilitas mea.

custodia angelica cxi

deprecor adficiat vt resurgat. **H**ec fallacia fm plures interrogatiōes vt vnā quantū video non meli⁹ euitatur q̄ per silentium modestū se diuertēs ad alia cogitanda. aut per distinctionem acutam interrogatiōnū. aut persistet iuxta quod notasti. neget q̄ psequēs. **M**agister. **I**ta est etiam circa speculabilia sūdem rectam tangentia. **D**iscipulus. **E**xemplifica. **M**agister. **D**is pene deceptio prouenit in speculabilibus ex defectu distinctionis et resolutionis ad simplicia. qua deficiente. doctor quo plus inquireret p argumenta se dissoluere. tātō plus inuoluet. et eo plus si non veritatē sed aduersarij confusionem p sua laude scrutatur. **E**xemplū volens vnus doctor cōcordare simul quō actus peccati a deo et a libero arbitrio. **C**oncludebat argumentoz subtilitate non pia religiositate q̄ deus erat causa peccati. q̄ deus facit hominē peccare. q̄ de⁹ vult hominē peccare dum peccat. **A**ddidit ipse idem q̄ libertas arbitrij cōparata ad deuz faciat ista necessario q̄ factura est. **I**n opatione ad diuinā p̄scientiā omnia de necessitate sūt futura. alioqn inq̄t deus posset falli. **A**ddidit q̄ q̄ ideo et non aliunde res dicunt impossibiles fieri qz positive deus vult ita esse possibile. cū tñ si de⁹ p impossibile non esset. impossibilia nūc nō essent tūc minus impossibilia. **A**ddidit contingenz in deo intrinsecā esse. qz distinguē

Tractatus viii.

Annotationes terminorum vel nesciebat vel spernebat. **D**iscipulus Tange breuiter formas argumentorum. **M**agister. Arguit sic in forma logicali. demonstrato Sorte qui facit homicidium. vocet actus ille. **S**ortes facit a. Et sortes habet preceptum de non faciendo. a. ergo sortes peccat. **T**unc ultra **D**eus facit et vult totum antecedens et quamlibet partem antecedentis. ergo facit et vult consequens quod est illud. sortes peccat. **D**iscipulus. **V**idet insolubilis hec ratio. **M**agister. **V**idet si non distinxeris aliquid in ea. Si preterea non respexeris ad blasphemiam insanam vitime illationis. quod deus facit et vult quod sortes peccat. Quanto magis oportuerit sapere ad sobrietatem. ubi etiam solutio rationis latuisset et dicere. soluat eam angelus domini et solutionem aperiat. **O**mnis absque dubitatione ratio que militat contra pietatem sophistica est peccata in materia vel in forma. **Q**uod si non videat discipulus homo. videt doctor christus homo et angelus eius in ipso. **I**taque dum subsistit doctor iste anglicanus quem presertim dum cognominant quod sortes habet preceptum de non faciendo. a. actum. vel intelligit absolute de esse actus solummodo. et tunc est falsa minor ista quia sortes potest in casibus multis facere. a. actum sine peccato sic in furia vel in inuincibili ignorantia. **S**i vero intelligat quod sortes habet preceptum de non faciendo. a. defor-

Sup magnificat

miter et peccabiliter. hoc utique verum est. **S**ed iam deus neque facit neque vult quod sortes taliter agat et ita non facit neque vult antecedens predictae sophistrie sue quia palam occludit deformitatem. aut consequentiam nihil tenet. **C**onstat enim quod nec dominus. imo nec homo potest velle deformitatem sub ratione deformitatis dicente Dionysio et pho quod nemo ad malum aspiciens operatur. vel le autem est quoddam operari. **D**iscipulus. **C**ui simplicitas placet. placeat et tua responsio. consequens est iudicio meo. **S**ed neque si calumniosa esset ista vel altera responsio deberet inconueniens tantum credi quod offendit omnium piarum aures tam pho quam moralium et simplicium in quacumque lege viventium. **D**ic alteram sophistria de futuris contingentibus. **M**agister. **D**ecepit sic. **A**ntichristus fuit heri futurus. et antichristus non erit. ergo deus vel homo qui credit antichristum esse futurum deceptus est. **A**ntecedens est possibile et compositibile quia prima necessaria et secundum da possibile. omne autem possibile stat cum necessario. **I**gitur consequens possibile quod impium est de deo concedere. **D**iscipulus. **D**ic responsiones. **M**agister. **D**istingue minorem qua dicitur. antichristus non erit. tanquam possibile sit. **A**ut intelligis quod est possibile quacumque lege posita et tunc istam nego. **A**ut intelligis quod possibilitas operatur ad dei potentiam absolutam seclusa omni lege

Partitio .iii. De

seu operatione. et sic procedit. **H** negat consequentia. **Q** ergo credens antixpm futurum ex fide sit deceptus de facto vel de possibili. Ratio est clarissima quia in maiori non creditur aut sciuit aliquis antixpm fore nisi de lege ordinata sciens quod de absoluta potentia deus non posset facere quod non potentiam haberet ut antixps nunquam foret. Non est igitur aliqua deceptio sed summa conformitas. Porro deceptionis rationes quae ponit intrinsecas in deo contingunt modo notauimus. **A**libi laici apta est in centilogio de modis significandi. **D**iscipulus. **P**er spicua sit amplius mihi sapientis narratio. quia quod sophisticate loquitur odibilis erit. **E**t iterum. **I**llusores ipse deludet. **S**ic qui querit mendacium subuertetur ab eo cadens in laqueos quos tendit. Porro. quod ambulat simplicitate ambulat confidenter. **M**agister. **N**on aliter est. **N**arrat Rufinus in illo quem addidit historiae ecclesiasticae eusebii libro de quodam inuincibili sophista contra pietatem fidei quem simplicitas per senis nudam proponendo veritatem fidei vicit. **D**ocemur in hoc apud sophisticas etiam demones prestare in simplici confessione fidei. **N**osti illi quod mox ut aliquis sentiebat sophisticate ostendit quiescebat nisi forsitan ex silentio suo circumstantium scandalisatio timeret. **M**os sophisticarum est ut tandem semet ipsos fallant et apprehendant in astutia sua. dum ad agibilia venerint. **D**ocet haec peruerbia demonum quorum argutias retorquet ange-

custodia angelica clxi

lus domini contra semet ipsos in fines contrarios. **D**iscipulus. **E**xempla da. **M**agister. **I**mpulit fratres Joseph ut ex visionibus somniorum inuiderent ei querentes media quae scripta sunt ne regnaret super eos. **Q**uis euentus fuit scimus. **R**egnauit. **I**ta quotidie fideles impetit. quosdam ut deficiat et exaltat. quia per tribulationem humiliantur. **F**iant doctores quos infatuare querit. **F**iant purgatiores sicut sanctiores quos satagit inficere. quia disciplina conuertit in penitentiae patientiae quae virtute. **P**ermittit angelus futura quod demones ab eis cognita similiter inuestigare et audire. quare? quia scit quod dum querit obniti conplebitur voluntatem dei. **S**ic in Joseph sic in omnibus fiet electis. **D**iscipulus. **S**atis enim de fallacia secundum plures interrogatones dixisti quemadmodum nunquam absque distinctione danda sit vnica responsio. **V**ideo proinde consilium saluberrimum quod est quod se fideliter resolvere consuecat. **M**agister. **D**iadromete quemadmodum in moralibus etiam istud potest et expedit. **S**i dolet caput aliquis ex ebrietate vel alia culpa. fiat eger. acceptet dolorem et egritudinem patienter ut est afflictus orans deum quatinus sit per purgationis suae. peniteat de causa. pro quanto est culpabilis. **S**i moritur pater et fiat heres filius locupletatus. doleat pie mortem patris. gaudeat gratis de operibus relictis. **S**i puniuntur iudicialiter peccatores. letentur de iustitia. tristentur de demeritis. **P**otes aliter speculari

Tractatus viii.

de prescientia dei circa damnatos
etiāsi pponis tibi talez fore. nō qui/
dem asserendo vel cū desperatione
Dic considerando iustitiā dei. **I**ust^o
es dñe et iustitie tue diligende sunt
et honorande. peccata vero q̄ sunt
damnatiōis occasio. detestor odio
abominor. qz taliter me velle vis ⁊
precipis. **S**oluit inde laqueus iste
neq̄ssimi quo vult responsionē vnā
dari dū curiosus inquirat. **S**i deus
vult te damnare. vis hoc et tu? dic
nolo peccare. **O** si non peccauero
non damnabor. **S**i rursus vrgeat
pulsans. **Q**uid si tibi reueletur tua
damnatio? **Q**uid si reuelet de te pe
tro. q̄ alter q̄ peccauerit in hac die
tandem saluabit. alter qui non ita
peccauerit tandem damnabit. **C**a
sus ē possibilis. et ideo reuelabilis
Nunquid eligeres hodie peccare.
nunquid in p̄mo casu desperares?
Responde cautus semp. non vnica
sed duplici respōsione. **H**abēt hāc
industrialiā pueruli dum interrogant
quē e duobus plas diligis patrez
aut matrem? **I**nquirit. diligo patrē
diligo matrem. **S**ic interrogatus
demū petrus. diligis me plus his?
Distingit et respondit. **T**u. scis dñe
quia amo te. innuens quia diligūt
et alij te. **S**i querit. nūquid mallez
peccare nūc. postmodum saluari?
Respōdeo. **N**olo peccare. volo sal
uari. **E**t in altero casu. **D**ic. volo
sperare quia sic precipit. **C**redo si
mūlter deū non reuelare nisi veruz
sed non ita q̄ neget semet ipm. **S**i

sup magnificat

sub electione pponunt duo mala.
caue neutz eligas. **N**am in malis
quid est eligendū? **A**uero si culpa
nostra ceciderim? vt necesse sit alte
rum ex peccatis fieri minus est ac/
ceptandum. quia iam in opatione
deterioris sortitē boni p̄m quid ra/
tionem. **D**eniqz. pficit iste pulsus
angelicus quo dissoluit colligatio
nes spirituales. sicut in petro mate
rialiter actū. **P**roficit inquā cōtra
omnes pene fallacias que sequūt
si pla voluntas affuerit. **D**iscipu
lus. **E**xplica de fallacia p̄m q̄o ad
simpliciter. **M**agister. **C**onsidera
solerter vnde volūtas decipit. pre
sertim a mundo et carne p̄ p̄secuti
onem voluptatū. aut p̄ fugā tribu
tionū. **P**resētant itaqz sibi tanqz
bone simpliciter. vel simpliciter fu
gēde q̄si sic. arguat. caro vel mū/
dus. **H**ec delectant nūc. hec contri
stant modo. **E**st aut delectatio bo
na. et tristitia mala. **S**i volūtas sit
impia vel incauta confestim eligit
hoc bonū p̄m quid et refugit simi
le malū. **S**i vero sit virtuosā consu
lit rectam rationē et obedit cōsilio.
Si vero neqz sit refugit rationē cō
sulere. imo claudit oculos ⁊ aures
sibi. **D**ozzo voluntas incōtinentis.
audit quidem cōsiliū rationis con
scia sibi quia bene suadet. **S**ed tan
dem inclinata p̄ bonū p̄m quid di
mittit iudiciū ratiōis actualiter cō
siderare et impetu suo ferē in illud
sciens semp in habitu et cōsentiens
rectū esse. preferendum qz rationis

De custodia angelica

judiciuz **D**iscipulus. Quo pacto fieri potest quod voluntas ferat in obiectum non preiudicium rationis iudicio quod in illud ita ferri debet. non enim fertur in incognitum **M**agister. Est inter doctos grandis disceptatio si et qualiter fieri valeat quod inquirimus maxime quod dicente philosopho consone ad sapientem. Omnis malus ignorans. **E**t ex parisiensi articulo habet ita. Si ratio recta et voluntas recta. est error supple sic dicitur. Itaque duo sunt in hominis liberi arbitrii iudicio. Unum quod est recte rationis. et vocatur proprie iudiciale seu legale. Aliud est per modum arbitrarie potestatis. Arbitrarius autem non semper tenet insequi iudicium secundum leges. sed habet plenam facultatem eligendi sicut sibi placuerit. nunc autem tale est iudicium quia potest insequi vel non insequi per sue voluntatis arbitrio iudicium rationis **D**iscipulus. Intellego tale effici sepe propterea ratio participat voluntati non ut ancille sed sibi consulit ut dicitur. Portat tamen sibi lucernam ut videat qualiter sit incedendum non ut cogat eam. imo diuertit ad eius imperium lucernam suam vel suffocat et deserit eam ne luceat actu pleno **E**t ita quavis voluntas viciose eligens sit semper errans in electione tali arbitraria. non oportet tamen quod error sit ratione iudiciaria vel assensiva. Est nihilominus ut omniter ignorantia crassa vel supina. Solutur queadmodum **N**on potuerit peccare nec tamen errore seductus est in ratione sicut incognitens dum peccat contra ca

Partitio. iij.

clxxxii

ritate non ob hoc potest fidei perspicua **D**enique factum est auctoritatis moralis documentum dum aliquid proponit confirmatum discute quod sit. **C**onfestim virgo prudentissima sic discussit cogitabat qualis esset ista salutatio. **M**agister. Addendum est per cautela quatinus a bonis secundum quod delectabilibus nimium reuellendis voluntas prius se diuertat dum ista ostenderit simpliciter mala esse. **P**otest autem in malis secundum quod de tristabilibus considerandis insistere ad patientiam exercendam. **N**on enim furantur intellectum sapientis aduersitates que admodum voluptates. **H**abes proinde rationem dicti illius prius inducti per te. **J**ubet apostolus. **F**ugite fornicationem. **E**sset hic exquisitio de primis motibus sic et quomodo repelli debeant si et quando stari potest quod voluntas acceptat istos vel refutat et hoc imputabitur ad peccatum mortale. **R**ursus si stat in eodem tempore temptationis quod voluntas peccet in venialibus multis. et cum hoc multipliciter vitam eternam mereatur. **T**olleret istorum decisio scrupulos a conscientijs plurimis timoratis **D**iscipulus. **S**ed peto transias ad aliam fallaciam que dicitur accidentis. quod super his dubijs alibi tractatum est. **C**omplectitur in ipsa accidentis fallacia quilibet inutilis coniugatio seu connexio dum putet aliquis quod ex conuenientia vel disconuenientia aliquorum duorum vel plurium ad unum terminum conueniant vel disconueniant inter se. similiter in ista duo vel duo **M**agister **S**uper hoc autem tene pro regula quod

Tractatus viij

omnes ⁊ singule volūtates que p
caritatē vniuntur cum vno tertio
quod est deus ipse vniuntur inter
se quantuncunq; vise fuerant dis/
cordare. sicut de dispersione legi/
mus pauli et barnabe. **D**iscipul⁹
p̄pulcerrimū hoc p̄ meam fidem et
gratissimū est hoc theoreuma veri/
ficat plane psalmiste verbū. Parti/
iceps ego sum omnium timentium te. et
custodientium mandata tua. felix er/
go mirabilisq; vno plurium in deo
quasi in vnico medio onerorum
Magister. Quid de plurib⁹ quantū/
libet vnitis et coniunctis in alio q̄
in deo? **D**iscipul⁹. Video q̄ nō
simpliciter vniuntur. fas est q̄ nul/
le virtutes inter se coniungunt si non
in vnica veritate p̄ma onere sint.
Mg. Hoc videt̄ difficult⁹ presertim
cū in diuinis videat̄ exceptio fieri.
qm̄ pater et filius et spiritus sanct⁹
vniunt̄ in vna veritate que deus ē
seu diuina essentia Est tamen alius
pater. alius filius. alius spiritus san/
ctus. **D**iscipulus. **S**ubintras
aliam fallaciaz accidentis ad quā
alie quasi singule reducuntur que ad
moduz fallacia p̄m non causam vt
causam sicut fallacia consequentis
que omnes fere complectit̄ paralō/
gismos ex locis dialecticis male for/
matos **M**agister. Subit̄ aim re/
cordatio generalis me dum pueru/
lus essem legisse quandā fallaciaz
applicationem moraliter ad pecca/
ta mortalia. sed abolita est recor/
datio specialis **D**iscipulus. **D**is

sup magnificat

si habes istam in promptu vel ali/
quam affer probabilē **M**agister.
Non recordor illius. possum⁹. autē
dicere q̄ infernalis bestia de mari
passionū ep̄iens a corde imp̄h qd̄ ē
sicut mare feruens habet septeꝝ ca/
pita et cornua decē quibus impel/
lit ad transgressiones nominatim
septem. **A**ppropriat autē quodāmo/
do singulas singulis capitalib⁹ vi/
cijs. **V**titur ad superbiam fallacia
petitionis principij. **A**rguens ita.
Omnis magnus est honorandus.
tu es magnus. dum quia nihil ha/
bet quod non accepit. ⁊ ita de nihilo
sui potest gloriari quasi principio.
Si autem venerit ad verū p̄n/
cipiū iam non in se sed in domino
glorietur **D**iscipulus **P**latz ada/
ptatio. discurre per reliquos **M**a/
gister **V**tit̄ ad inuidiam fallacia
p̄m non causā vt causam. arguens
sic. Omne nociuū est odiendū. **I**ste
qui pollet virtutib⁹ tibi nocet. **T**ol/
lit em̄ tibi ne sis in virtutib⁹ singu/
lariter honorandus. **E**cce q̄ virtu/
tes assumit ad causam odij que sūt
ad amorē cause vere. **V**tit̄ ad iraz
fallacia ignorantia elenci. q̄i vtra/
victoriū sumat ab aduersario hono/
ris sui dum p̄turbat ip̄m ne alit̄ q̄
oportz gloriat̄. **D**ebet insup trāsci
culpe non persone. vincere maliciā
que iram cōcomitat̄ et hoc p̄ miti/
tatē. nō maliciā ip̄az irascendo nu/
trire **V**tit̄ ad acidiā cōiugationi/
bus inutilib⁹ et ineptis p̄ euagatō/
nes mētis innumēas q̄ ad fallaciā

De custodia angelica

spectant accidentis. **U**ti ad auaritia fallacia fm plures interrogationes vt vnā facere dū ad omnes necessitates hūanas subleuandas dicit sufficere ogregare pecunias que frequenter afferūt plures indi gētiās. qz qui plura habet plurib⁹ indiget. **U**ti ad gulā fallacia fm quid ad simpliciter. **I**stud est delectabile ⁊ bonū gule. ergo est simpliciter eligendū. **U**ti tandē ad luxuria fallacia ista et altera. qz nō cōiungunt extremitates oueniēti medio. **F**allaciā qz pponit osequentis arguens sic **G**eneratio filiorum est bona. erga cessatio a generatione mala. p argumētū a cōtrario sensu qd fit ab opposito antecedētis ad oppositū osequentis. **S**ed ecce cuz tibi quasi scolastico satisfacē cupio viciū curiositatis apud nō scolasticos vereor incurro **D**iscipulus. **T**olerabūt inter alias matēias cōgruas eis hāc inseruisse scolasticā. **M**agister. **I**ta maxime qz p̄ angelus dñi bon⁹ ex istis maligni sophiste pulsb⁹ curiosis inducere pulsus ad virtutes **D**iscipul⁹. **T**ange quō **M**agister. **S**i p singula discursus fuerit prolixitas pareret fastidiū. **D**icā vero tibi sub cōpendio regulam certissimā sed non ab omnib⁹ statim agnoscibilē seu practicabilez **S**ic in pure speculabilib⁹ nulla format osequētia tenēs vniuersaliē nisi fieri possit reductio ad primā et vnicā veritatē que de⁹ est **S**ic nulla valet osequētia in agibilibus bonis nisi possit reduci ad p̄

Partitio. iij. clxiij

nam bonitatez que deus est. finis omnis bonitatis. **S**imilitudo fundat in hoc qz sic se habet finis vltimus in agibilib⁹ sicut primū principii incomplexū vel oplexū in speculabilib⁹ hec est phi. **P**orro nō fit silogismi resolutio ad primū principii rez speculabiliū. nisi virtualitē aut expresse regule p̄ dici de omni. aut p̄ dici de nullo. alioq̄n nō poterit effici vēa otradictio penes quā deficit fallacia ignorātie elenci specialiter sed generalitē etiā quecūqz fallacia. **H**inc est q̄ ex puris indefinitis nō tenet argumētū de forma nec ex puris negatiuis. **H**inc est q̄ termin⁹ omnis ad plures res hīc hoc nomen essentia diuina nō pōt esse mediū sufficiens in silogismo expositorio. **H**inc ē q̄ si affirmatiua de dici de omni nō includat omnia que possunt de subiecto predicari. illa nō sufficit vt sit p̄missa de omni **E**xemplū. ois p̄ est generās. si nō distribuat p̄ essentia diuina nō est efficax p̄missa ad silogisandū d̄ dici de omni. et sic ostat tūc. q̄ est vltis falsa p̄ essentia. **N**ō aliter accipien dū de dici de nullo q̄ neget omne qd affirmatiua de dici de omni ponit alioq̄n nō esset vēa otradictio. **E**adūt in absurditates nō ferēdas q̄ illud nō osiderant. **C**ōcedit vn⁹ q̄ duo contradictoria non verificantur in instāti temporis. alius q̄ innumerabilia contradictoria vera sūt in instanti eñnitatis **A**li⁹ q̄ p̄mū principii nō est euidentis in diuinis cū sit ibi p̄cipue certissimū **A**li⁹ q̄

Tractatus viij

anima mouetur et non mouetur. qz mouetur in manu et quiescere simul potest in pede. **A**lij qz relationes in deo sunt deus et non sunt deus. **A**lij sunt de formalitatibus in diuinis aut vere sic negatio capiatur de dici de nullo que scz negat omne illud conuertibiliter quod affirmatio ponit in tempore modo. loco. et ceteris euidentis est qd erit vera contradictio **E**t si non. **I**nde non contradicunt iste due pater generat. essentia non generat nisi neget negatio generatione a patre. **S**ed homines grossi intellectus subtiles istas non aduertunt resolutiones in negando vel affirmando. **P**utant idcirco contradictiones esse ubi non sunt. **D**iscipulus. **E**doctus sum iuuenis sup hoc dici de omni et de nullo qd in eis fit datur vel resoluitur omnis consequentia bona et formalis sed non habui tam expressam super istis explanationem. **P**utabam qd esset idem propositio vniuersalis affirmatiua cum dici de omni. **S**ed video differentiam non modicam similiter et in dici de nullo **M**agister. **C**onabantur aliqui soluere paralogismos in diuinis addendo ly qd est. **S**ed hec ars breuior est et certior quam aristoteles satis intelligitur posuisse **P**latonici quoqz de homine communi et singulari loquentes habebant introducere tale dici **D**iscipulus. **N**unquid non multe sunt consequentie topice seu rhetorice que non possunt nec debent isto modo regulari?

sup magnificat

Magister. **P**rudenter opponis propter canonistas et legistas. imo propter omnes in sacra scriptura consequentias in moralibus et historicis accipiendas modo qui congruit morali negotio ubi non possunt haberi consequentie vt sepius nisi que tenent solum gratia materie et non forme quales accipiuntur a locis dialecticis. quales preterea non resoluitur ad contradictionem. nisi secundum quid et modificate. vt si dicatur **R**esponde stulto iuxta stultitiam suam. statim subditur. **N**e respondeas stulto iuxta stultitiam suam que videtur contradictoria. **S**imiliter in euangelio **V**ideant opera vestra bona **E**t in eodem textu culpantur hypocrite qui faciunt opera sua coram hominibus. **S**ed ratio dictorum tollit contradictionem apparentem imo existentem ex vi logice in speculabilibus. **H**inc de subtilitate logicorum et metaphysicorum surrexit dictum qd nimia subtilitas reprobat iure cuius intellectus nunc expositus verissimus est atqz saluberrimus. alioquin sunt ad morale negotium subtilitates hominum logicorum et metaphysicorum sicut cynifes egypti morales oculos suis aculeis tenebrantes **S**unt ex aduerso grossi morales ad subtilia speculanda que de metaphisica sunt et theologia speculatiua nimis inhabiles sic modo diximus. qz consequentias non accipiunt nisi per tropos et apologos modo suo **D**iscipulus. **Q**uorum est laudatio et dicitur? **M**agister. **A**traque laudabilis

De custodia angelica

imo necessaria. sed pro necessitate
materiarum varianda. Dicit pbs
in primo ethicoꝝ de querentibus
acribologias id est metaphisicas
demonstrationes in moralibꝝ. **To-**
picas aut rationes in mathemati-
cis vtrunq; est vstuperabile. quia
querenda est certitudo iuxta nego-
cij qualitates. Proficit hec regula
contra nimium scrupulosos in mora-
libus dū certitudinem querunt am-
plioꝝ q̄z haberi possit secluso mi-
raculo. sufficit em̄ pbabilis et mo-
ralis coniectura. **D**iscipulus. **E**o
cordas more vulpis fabulose que
discantū philomene tenozꝝ coruo
dedit. **M**isceas grossum subtili. vtile
dulci. imo iam non misceas sed sua-
des separatiz accipere. **V**eni si pla-
cet ad alteram principalis confide-
rationis declarationem. q̄ omnis
consequētia debet in agibilibus re-
duci ad vltimū finem si probabilis
debet esse. **M**agister. **H**abes apo-
stolum. **O**mnia in gloriā dei facite
Habes xp̄z. **P**rimū querite regnū
dei. **H**abes ab eodē preceptum de
dilectione dei super omnia q̄ finis
precepti est. **Q**uocirca cluodimus
salubre pro xp̄ianis omnibus do-
cumentū. **P**l^o insistendū ē dilectio,
ni q̄z speculationi. **P**lus insup vni-
oni affectus vacandū est q̄z discre-
tioni intellectus. **D**iscipulus. **a**pe-
ri quō. **M**agister. **p**rietas intel-
lectus est discernere et hoc adeo q̄
illa que realiter idem sunt. satagit.
et valet sepatim considerare et sepa-

Partitio. iij. clxx

ta coniungere. **V**eritas est hec p̄hie
et experientie. **A**tuero pprietas af-
fectus est se in vnū ferre et se in vni-
tatem recolligere. vbi etiā distincta
sunt realiter amata. **P**ropterea di-
cūtur amantes se vnū cor. vna ani-
ma. vnus spiritus. **C**um autē deus
sit totus desiderabilis fm̄ om̄e q̄d
in eo pōt intelligi. constat quanta
facilitate et libertate potest affect^o
se totum in deum ferre. **I**nlect^o
dum discreta rimatur metaphisicā
do circa deum pensus vnicū. plus
spargitur. plus difficultat. minus
edificatur in sine legis que est dile-
ctio. **D**eniq; non ita deum compre-
hendit vel apprehendit intellectus
cum non sit a nobis totus cognosci-
bilis sicut est totus amabilis. si for-
maliter sunt in deo perfectiones di-
stincte. quo ad affectiuā que totum
amare querit. nō perfecte formales
hanc vel illam. **D**iscipulus. **S**a-
luberrimū in p̄hica radice dogma
fundatū eliciisti. **N**os em̄ iubemur
omnē intellectū captiuare in obse-
quū affect^o xp̄iani. que necessitas
est totū in intelligēdo seu discernē-
do deū n̄m p̄ vniuersū labilis vi-
te tps studiū cōsumē nec tñ attingē
Videm^o effici poti^o tales temera-
rios assertores garrulos. inflatos
aridos. sine deuotione. sine pietate
Mḡ. **E**xperta loq̄ris p̄ dieb^o
n̄fis. **Q**uocirca ē laudāda p̄ talib^o
ideotaz simplicitas amantia. **N**e q̄z
mibi vident aliunde p̄hi dati in re
probū sensū q̄z eo q̄ relicta pietate

Tractatus viij

vniciua affectus circa deū. toti eu-
nerunt per inquisitiones solius in-
tellectus impulsi non dubium a spi-
ritibus erroris quibus seruerūt p-
theletas theurgias sacrilegas po-
tius q̄ creatori. Collaudāndus ad
extremū est doctoz theologus cui-
doctrina sic erudit ad intellectū di-
stinctionē. q̄ non minus allicit tra-
hit et inducit ad affectus vnionem
Sed ecce dum officia beatorū an-
geloz circa nos ex historia Petri
querimus per multa digressi sum-
us. vix tamen attingimus pauca pro
multitudine dicendorum nomina-
tim circa contradictionis observa-
tionem ad quā oportet fiat omnis
resolutio **Sed** necessariū predixim-
us esse q̄ in v̄a contradictione nega-
tio destruat quicquid ⁊ qualecūq̄
quod affirmatio posuerit. fundat-
ur in hoc ars obligationum. ars insu-
per responsionū ad insolubilia lo-
gicorum. ars theologoz circa my-
sterium beate trinitatis. **Sepe** em̄
fit apud subtiliter intelligentes in
speculabilibus q̄ negatio non acci-
pitur vt negans simpliciter omnia
de quibus fit affirmatio. **Dicim-**
enim q̄ pater et filius sunt essentia
diuina. tamen vere dicimus q̄ pa-
ter non est filius. **Non** accipitur ibi
negatio secludens essentia sed vni-
tatem solum personalem. **Saluat**
hec consideratio multos subtiliter
formalisantes. sed paucissimi sunt
qui capiant virtutem negationis
h̄mōi nō simpliciter s̄ cū moderatōe

sup magnificat

Circa hāc vt estimo moderationē
p̄hs in materia trinitatis facili-
us admissit q̄ hōies nō p̄hi si fides ab
eis seclusa sit. hec autē fides saluat
eos dicentes. **Magister** noster x̄ps
sponsa ipsius ecclesia dedit nobis
ita credere simul et confiteri **Suffi-**
cit auctoritas. **Si** plus detur intel-
ligi gratias ei **Discipulus.** **Sen-**
tio q̄ multa supersint ex propositis
de angelorum custodia quibus ho-
mines exaltantur contra diaboli-
cos impulsus **Vix** diximus de con-
stantia boni angeli quo ad primū.
de illuminatione sua quo ad secun-
dum. de impulsu suo quo ad tertium
Quid de clamore quo iubet surge
re petrū quasi mystice diceret. **Sur-**
ge velociter per spem. fac iussa per
obedientiam quo ad quartum.
Magister. **Hoc** est precipue ser-
uandum. alioquin nihil valent cete-
ra. **Soluit** proinde quinto ligatū
angelus. vnde timens et gratus
magnificat dominum. **Educit** sex-
to petrum quia **Ihesus** suscepit eū
Septimo libertati relinquit tunc
viuit purus velut hic et nunc mori-
turus. **Cantat** dum exierit de cari-
cere corporis. **Nunc** scio vere x̄ q̄
prius existimabat se videre visum.
Et quid omne q̄ videm⁹ in carcē
positi nisi visus aliq̄s fidei simul et
spei. **Tunc** autem sciet homo vere
cum liberatus ab angelo plene re-
linquetur in libertate glorie filiozū
dei q̄ depositis potentibus de se/
de gloriari licebit apud sanctorum

De custodia angelica

omnium cōiues. Et exaltauit humi/
les **M**editemur de reliquis

Sequitur quarta partitio

per soliloquiū ubi de custodia an/
geloz per nomina quinquaginta.

Prima

Deposuit potentes de sede.
et exaltauit humiles. **S**is
igitur humilis anima mea
quatinus exalteris. **M**agnifica. ma
gnūm predica dominū. **G**ratias
age sibi in quiete tui silentij. **Q**uid
nisi magnificetur iste cuius opus ē
cōfessio et magnificentia. **G**ratias
et tibi beata virgo cui⁹ est hoc ma
gnitudinis exordiū. **I**taq; gratum
est anime mee posse in magnificati
one domini cantico tuo uti **D**onū
istud est gratie dei. donum pariter
meriti tui. **D**ederis exemplo tuo
cātare domino pzimitus misericor
diam pro beneficio speciali. **Q**uia
respexit humilitatem ancille sue ani
me mee. creans eaz sui capacem. fa
ciens eam in baptisate sui partici
pem atq; dei conformem. confor
tans eam sacre confirmationis vn
ctōne. **D**einde per penitentiam. re
parans lapsam. eruens eam toties
misericorditer ab inferno. inferiori
cibans eam pane celesti qui dat vi
tam mūdo. spem deniq; felicitatis
eterne concedens. **M**agnificat ani
ma mea dominū **C**antans ei mise
ricordiam simul et iudiciū p omni
bus et singulis animabus cum qui
bus debet esse anima vna et cor

Partitio. iij.

clxi

vnū. quia misericordia sua est a pro
genie in progenies timentibus euz
Cantet rursus anima mea magni
ficans dominū. **P**rimo super iudi
cio. quia deposuit potentes de se
de. **D**einde super misericordia. q̄a
exaltauit humiles. fiat iterum ouer
sio de misericordia in iudicium. q̄a
esurientes impleuit bonis. **E**cce mi
sericordiaz. **E**t de iudicio sequitur
quia diuites dimisit inanes. **S**ola
postremo misericordia sicut ab ini
tio decantetur. **Q**uia suscepit israel
puerum suū recordatus misericor
die sue. **A**pposuit ab initio magni
ficare se lucifer super celū. et adam
postea super terram. **T**u vero bea
ta nostra contrario modo magni
ficare cepisti non te sed dominum.
Vide anima mea si vere magnifi
cas dominū **S**i sis humilis ancilla
sua. non diaboli serua. non ire filia
Horrendum nimis est dictum ad
iudeos. **V**os ex p̄e diabolo estis
Et iterū. **Q**ui facit peccatū seruus
est peccati. **P**roditor igitur domini
sui nō magnificator. **V**ide anima
mea ne magnifices deū verbis. fa
ctis aut neges. vilifices et blasphe
mes. **D**ilige salutare dei. confitere
peccata tua et dic semp. magnifice
tur dñs. **N**olo solam te cogitauer.
Nolo ceteros excluderis. **E**xhorta
re potius cum exultatione spiritus
Magnificate dominum mecum. **E**t
exaltemus nomen eius in id ipsum
Magnificatio tua sit oim omunis.
et oim sit tua special. **I**ta em̄ decet

Tractatus viij

fieri magnificationem vnā sicut est
cor vnū et anima vna. **S**i cecinerit
mus magnificantes dñm preuent/
ent nos principes angeli nostri cō
iuncti psallentibus. **S**is o anima
mea talis qualiū in medio sunt ipse
principes. **S**is tympanistria. quia
sunt in medio iuenculaz tympani
stria. **A**dollescentule sunt iste dñe
deus salutaris meus que dilexerūt
te nimis. que per mortificationem
carnis immouate suauiter tympani
sāt. **O**si deposito onere veteris ho
minis qui nos tyrānisat. q̄ nos in
carcerem mittit vt herodes petrū.
qui nos tradit quatuor passionib⁹
carnis nre quali rotidē quaternio/
nibus. **E**st em̄ quelibet in quatuor
qualibet. **Q**ui catenis alligat dua/
bus que sunt amor voluptatis et
vanitatis. **O** si nos inter hec mala
sopitos discinctos discalcios p̄
ueniat vel vnus de principib⁹ istis.
Osi angelus astet. fulgeat. pulset.
surgere clamet. soluat et educat. li/
bertatiq; relinquat. **O**si tunc in iu/
bilo cordis. in magnificatione ani/
me. in exultatione spiritus cantare
licebit. **N**ūc scio vere quia misit do
minus angelum suū et eripuit me.
Tanta est dignitas tua o aia mea
tanta q̄ ab exordio creationis tue
tibi tue q; custodie deputat⁹ est an
gelus vnus de principibus celi qui
depositis potentib⁹ in sua superbia
de sede dignitatis ipse humiliatus
sub dño pp̄rio et sup̄remo exaltat⁹
est magnificans nō pp̄riū dñm. sed

sup magnificat

dominantis maiestatis imperium.
Deniq; datus est tibi quatinus se
rectore se duce suscitet te dominus
de puluere et stercoreoso corpore vt
collocet te cum ipso principe tuo.
ceteris q; principibus populi sui et
soliū glorie teneas in palacio dei.
Cauere precor o anima mea ne ipsi
sis ingrata tanto principi tuo. **N**o
li turpiter in oculis suis viuere. no
li vilis offendere. noli presentia suā
a te molestis actib⁹ iniuriosa repel
le. **N**e tibi. ve si eo longe stāte vim
faciant et impulsū qui te querunt
p̄dere. seducere. et deuorare. **Q**ua
tunc virtute resistere. qua poteris
aut scies industria sola miserabilis
ceca. nuda. pauper euadere? **C**onfi
de nihilomin⁹ etiā si ambulaueris
in medio vmbre mortis. si vinc̄ta fu
eris in mēdicitate et ferro p̄nceps
tuus pius et custos est tuus tibi nū
cius so est angelus preueniet te fre
quenter. astabit. fulgebit. p̄cusso q;
latere tuo quod est sinderis accla
mabit. surge velociter per spem. cir
cunda tibi vestimentū tuū p̄ opera
tionē. p̄cingere p̄ disciplinā. **C**alcia
te in p̄parationē euangelij pacis p̄
obedientia. **T**unc catene consuetu/
dinis male cadent de manib⁹ tuis
vt possis bene agere. **E**ducat te de
medio duoz militū timore et dolo
re et hoc infra te. **T**ransibitis ipse
et tu primā et secundā custodiā no
stis circa carcerem. **E**cce sunt hi cu
stodes mundi temptationes in de
siderijs et letitijs vanis q; bona

Partitio iiii. De

spes transit et letitia spiritualis. venietis ad portam ferream. Hec est diabolica custodia tertia. que viso angelo discedet vltro. viam facies transitoris. Transibitis vicuz vnu strictum et longum et rectum. Hec est sancta meditatio de diuinis p^o satisfactionem de peccatis. Hic te videbitur relinquere ductor tuus. quia soli deo per contemplationez tunc assistis. et herabis sola soli. vnica vnico. Quid est enim contemplatio nisi assistentia coraz deo. et hoc in secreto solitudinis. in sereno luminis diuini in ameno pacel. Postqz saluum te fecerit a pusillanimitate spiritus. per securitatem. et a tempestate per tranquillitatez. postqz inuicauerit tibi. vbi pascat. vbi cubet in meridie. Tunc psalles ex sententia Dominus regit me et nihil mihi deerit. in loco pascue ibi me collocauit. Deniqz si priora respexeris quasi tibi sobrie reddita et rediens a mentis excessu suspirabunda grata qz cantabis. Nunc scio vere quia misit dominus angelum suum Deinceps ia conaberis redire ad ipm familiaris esse satagens amplius et amplius pzincipi tuo angelo bono. cuius pzventionem in modis peccatorum tenebris in obliuione torpida diuine et sue pietatis experiri datum est. Absit vt aliquando immemor sis liberationis tui. Caue sic postmodu esse mortua in cor de tuo. Absit vt gaudium suum suorum qz quod habuit in penitenti/

custodia angelica clxvii

ali solutione tua perdas vnqz vel minuas. Dic sedulo. dic toto cor/dis incendio ad ministrum tuu qui totus est ignis dei. quia ministros suos facit igne vzentem id est vziel. Dic angele qui meus es custos pietate superna. Me tibi commissum serua. defede. governa. Paruulos honora qui tales angelos habent. Doce similiter eos credere. honorare proprios angelos qui vident omnia que faciunt. Caueant eis spectantibus agere turpia que videntibus hominibus facere non audent. Assuescat orare sepius quilibet bonum angeluz suu modo predicto vel simili. Cancellatis manibus super cor et pectus stringens. Dicat ex affectu magno paruulus corpore. Mi bone angele custodi me bene. Men bon angel gardes me bien. Sic imbibat noua testa quem vetus seruet odorem. Lactet ab vberibus pietate religionis. ad deum et angelum suum sicut infans Agnes Ihesum. Non enim paruus refert pueros sic vel sic affici. Loquor expertus cuidam infanti pater effigauit se contra parietem in modum crucifixi dicens. Vide filii mi quia sic fuit crucifixus et mortuus deus tuus qui te fecit et saluaui. Mansit hoc exemplar puero vt habuit memoriam illa etas illa anima speculum adhuc mundu mansit vsqz in senectam et seniu crescens crescentibus annis. Benedict^o pater iste pius qm dies exaltationis

Tractatus viii.

sancte crucis fuit dies obitus sui
quo obuiam sūt xpo per crucis hu
miliationem sublimiter exaltatus.
Audis an libenter. obsecro te do
mina angelorum piū de tuis an
gelis soliloquium simul et preconium?
Audis profecto. imo nude cō
spicis complaces et approbas. **P**i
ssima quoq; verbū de pietate col
laudes neq; sinas irremuneratam
cuiuslibet ad angelos abire deuotio
nem. non magnificentiaz anime
non exultationez spiritus in recor
datione. **Q**uid porro dicemus **O**
regina celorum. o domina angelo
rum. quid de filio tuo qui vocat?
est magni consilij angelus? **C**onsili
um illud magnum et antiquū per
ipm verbum fuit nunciatum et ex
pletuz. **S**i mater es principis imo
creatoris angelorum. **S**i mater es
illius qui totiens nominatur domi
nus exercituum dominus q; virtu
tum. qui electus est ex milibus tam
angelorum q; sanctorum. **C**ui^o cur
rus decem milibus multiplex. iure
superest vt exaltata sis super cho
ros angeloz vt audias a filio tuo
Equitati meo assimilauit te qui ti
bi me parificauit. tibi me humiliat
paulo minus in hoc ab angelis mi
nor factus. **S**ic humiliatus in te et
me et te superexaltaui vt in nomi
ne **I**hesu et marie omne genu fle
ctatur celestium terrestrium et infer
norum. **B**eatus ille cui beata dede
ris affectum diligendi te. honoran
di te. loqui de te. cantando tecum.

sup magnificat

Magnificat anima mea dominuz.
salutandi te. **A**ue maria gratia ple
na dominus tecum. benedicendi te
super omnes mulieres. confitendi
q; laudandi. quia benedictus fruct^o
ventris tui **I**hesus. **A**men. **B**eat^o
cui beata spiraueris affectum peti
tionis septiformis ab angelo ma
gni consilij filio tuo descendens.
Pete in primis triplicem nobis be
atitudinem. obiectalem in sanctifi
catione nominis sui. formalem in
aduentu regni sui. virtuale in ad
implerione beneplaciti sui. **D**einde
prouentum cuiuslibet rei necessarie
corpori vel anime in pane quotidi
ano et supersubstantiali. **P**eniq; re
motionis impedimenti. sit illud cul
pa dimitte nobis debita nostra. sit
illud pugna. et ne nos inducas in
temptationem. sit illud pena et mi
seria. sed libera nos a malo. **B**eat^o
cui tu beata fidē dederis (que per
dilectionē operatur) credere in de
um cum ceteris sm diuinitatem et
humanitatem articulis. **B**eatus in
super magnificans et magnificus
si astantibus angelis tuis in illumi
natione vultus sui. si pulsantibus.
si vocantib^o nos magnificabit ani
ma mea dominum. exultabit spiri
tus noster in deo salutari suo. **S**i re
spiciet dominus humilitatem ancil
le sue. anime nostre. si beatificabit
apud omnes generationes beato
torū in celis sanctificans in nobis
nomē sanctum suum. et hoc quo ad
implerionem preceptorū et osculū

Partitio iiii. De cu
pedum fm' anmalem obedientiuꝝ
statum. **S**i pꝛeterea soluerit ange/
lus tuus bonus colligationes in/
firmitatuz nostrarum. **S**i nos edu/
xerit a tenebris tot fantasmatuꝝ et
custodiarum. **S**i portam ferream
aperuerit vt nos in primis canen/
tes suscipiat angelus magni consi/
lij xp̄us ad osculum. manus per
gratiaz actiones. quia timentibus
misericordiam. quia humilibus ex/
altationez. quia esurientibus imple/
tionem bonozuz benigne largitus
est superbis dispersis potentibꝝ de/
positis diuitibus inanis. et hoc
quo ad rationalem statum. **S**i po/
stremo deserit ip̄e magni cōsilij an/
gelus liberos in lege perfecte liber/
tatis. sub actōne vel impulsu sui spi/
ritus tanqꝫ in statu perfectionis et
filialis adoptōnis et in osculo oris
Nam qui spiritu dei aguntur hi fi/
lij sūt dei. hi subleuatis oculis post
contemplationem et mentis excessum
nihil vident nisi solum **J**hesum solā
salutem. solaz misericordie recorda/
tionez. **S**icut locutus est ad patres
nostros **A**braam qui diem eius vi/
dit et gauisus est. **E**t semen eius in
secula. **T**ūc fiet in quolibet tali quē
ita dignatus fueris angelozuz do/
mina. **V**ive pius purus velut hic
et nunc moriturus. imo vero iam
mortuus toti mūdo viuens soli so/
liloquium meum et angelozuz do/
mino deo salutari suo. **C**omplacitū
tibi sit o beata beatorum o domi/
na angelozuz. quia ita soliloquiuz

Stodia angelica clxxiii
meum conformiter agito. ad canti/
cum tuū. conformiter ad aliud dra/
gma meum. de pulibus et officijs
beatoruz angelozuz contra depo/
sitorum potentū. tot violētos tot
fraudulentos. tot malignantes im/
pulsus. conformiter rursus ad libe/
rationem petri. **I**nsuper ad septem/
plicem inoustriam que versatur in
recordatione dei in recognitione
status propꝛij. **I**n debellatione ad/
uersarij. **I**n impletione diuini pꝛe/
cepti. **D**ebinc in meditatioe. in spe/
culatione. in cōtemplatione aut be/
atifica visione. **N**ihil itaqꝫ dulcius
nihil suauius qꝫ consone tibi dicere
vel viuere cuius spiritus super mel
dulcis que suauissima facta es in
delicijis que mater es pulcre dilecti/
onis timoris agnitionis et sancte
spei. **Q**uanta sententia sapientissi/
ma feminaz latz hic in paucis ver/
bis. **S**ūt ista eterne sapientie vbera
cui tu vnigenito a patre eternaliter
et a te temporaliter pꝛebuisti vb̄ea
tua. **S**unt nihilominus ista create
sapientie verba ppꝛie angelozuz.
qui ab initio creati sunt in sapiētia
dei. quo ad imaginez. quo ad simi/
litudinem fiunt ip̄is originaliter in
spirata. **O**mnia siquidem in sapien/
tia fecit. sed et refecit in sapientia q̄
pꝛimitus incarnata. postmoduz vt
ita dixerim voluit impanari. quia
panis vite fieri. **N**on est iam o ani/
ma mea. quid excusationis inueni/
as. **S**i queris a te flente vbi est deꝝ
Respice in sacrametum altaris. de.

Tractatus viii.

tota fiducia. **I**ste est deus meus. Iste frater. iste dilectus ex dilecto. Et ipse est amicus meus filie Iherusalem. **I**ste cui astant angelorum choiri. **I**ste qui facit angelos suos spiritus. **I**ste qui misit angelum suum petro et eripuit eum de omni expectatione plebis iudeorum. **V**ellem ex te cogitare petre. quo nomine vocabatur angelus tuus ille bonus qui astitit et refulsit in habitaculo carceris. **D**a veniam si curiosus interrogo. **H**abemus nomen illius qui Thobiam duxit et reduxit quia raphael. medicina dei secundum nomen et officium eius. **N**empe liberavit ipsum a deuoratione piscis. cuius mors. multis vrbibus utilis fuit. **J**unxit sare coniugio. demone fugato. viro rum septem necatoze. **R**eddidit patri sententiã visus luminis. simul et spiritum contulit prophetandi que omnia plena sunt mysterijs **H**abemus nomen principis sinagoge et nunc ecclesie **M**ichaelem qui vt deus pro filiis populi sui stat. qui primitus in celo fecit ruinam diaboli magnam et angelorum eius. **Q**ui mulierem illam. signum magnum in celo amittam sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum duodecim protexit a dracone septem capsum. liberavit filium quem perierat et collocavit in throno dei. **D**edit mulieri alas sicut aquile vt volaret. non absorpta ea ab aqua draconis sed vt in solitudine nutrire non prosequimur per singula ista

Sup magnificat

habemus nomen illius angeli qui ad te missus est virginem desponsatã viro. et appellabat hic gabriel. fortitudo dei. quia forti mulieri quã salomon inquirebat deputatus est. quia fortiozem forti armato nunciabat tibi quia singulariter ad opera fortis nostre saluationis ordinatus fuisse probabiliter estimatur **S**icut in prophetia ad **D**anielem in reuelatione confortatiua et directiua ad **J**oseph sponsum tuum virginalem **I**n nunciacione **J**ohannis ad zachariam. **I**n canticis celestibus ad pastores **I**n monitione ne redirent ad herodem. ad reges. **I**n resurrectionis nunciacione ad mulieres. **H**abemus proinde nomen illius angeli qui purgavit **I**ste labia per calculum de altari. vocatus est seraphin ab incendio. **H**abemus de cherubin: dictis a plenitudine scie. in aialibus et rotis **E**zechielis. **N**unc precissime quero **P**etre quod erit nomen angeli te liberantis quem angelum proprium fuisse custodez tuum. fas credere est nobis. **D**icitur in **A**pocryphis **E**lore **S**ermo nobis fieri de vriel angelo. cuius interpretatio sonat ignis dei. **V**t siquidem ignis est deus. benedictissime deus **L**iceat nobis cuius ignis est in **S**yon et caminus in iherusalem. in cuius dextera est ignea lex. cuius eloquium ignituz vehementer. imo qui totus ignis consumens es. **C**uius denique ista vox est. **I**gnem veni mittere in terram. **E**t quid volo nisi vt

Partitio iiii. De cu

ardeat. Liceat angelū tuū o petre licet et quemlibet aliorum viatoribus singulis deputatum vziel appellare. cuius officium est suauiter vrere renes et cor nostrum. consumere sordes viciorum succendere totum ad virtutes. sacrificare pietatis holocausta quod est in odorem domino suauissimū. Potest nec negamus sufficere nomen angeli. quia nuncius domini est. sed addere videtur aliquid q̄ angelus iste sit spiritus. et flamma ignis quia fulget in intellectu et ardet in affectu. **S**ubleuauit angelus spiritus helyam igneo curru qui prius ambos quinquagenarios e celo descēdēs incenderat. **D**ata fuit lex per angelos in manu mediatoris. quantus vero flagrauerit ignis loquitur hystoria. **C**ustos erat paradisi flammis ensis. **D**escendit deniq̄ spiritus sanctus sup̄ apostolos in igneis linguis factus vziel in singulis. **Q**uid est q̄ vziel iste redigit quos inflammat in cinerem per timorem et humilitatem spiritus. mollit per pietatem et mititatem contra cordis duritiam lapideaz. resoluit in luctum per proprie fragilitatis scientiam. corroboret per decoctionem et humoris fluidi resolutionem unde venit apud animas fames et sitis congrua. tractabilem reddit ad consilium et misericordiam. subtiliat et purificat cor ad intelligentiam. **D**erimum saporem et internam pacem efficit per renouationem iuuentutis

Stodia angelica clxiē

sicut aquile sicut ceruorum. sicut accipitris vt serpentis. **N**ote sunt similitudines iste quales p̄ metaporphaz operatur in nobis vziel noster si non obstiterit ipsi animus noster. anima nostra cū corde simul et spiritu. **S**tudiositas theologoz querit plurima de custodijs circa nos angelorum si nos vnq̄ deserunt. si nos saluandos presciunt aut damnandos. **S**i xps magni consilij angelus (cui ministrauerūt angeli p̄ ieiunium. quem et angelus in agonia confortauit) habuit angelum pro custodia. **S**imiliter si talem habuerit domina nunc angelorum futura. **S**i deerit anti xpo custos angelus. **N**unquid angelus bonus loqui potest anime nostre sine fantasmatum simulacris. quia de ordinatione fantasmatum per angelum. et impedimentozum remotione nō est dubium. **E**st em̄ modus iste ordinarius pro statu vie. qualiter erudit magister discipulum proponendo per ordinem doctrinaz cognoscendorum iuxta modum capacitatis sue. **S**i boni angeli sunt intētores ad bonum sicut mali dicuntur inclinatores ad malum. si causent radiū vel lumen spiritui nostro. si cogitationes nostras inspicunt. **Q**uis numerus angelorum. **S**it hec studiositas theologis accommoda. **D**esit autē curiositas ab omnibus quos decet amplius studere deuotōni q̄ subtili speculatione. **C**ertum habet at vnusquisq̄ seruiens deo quoniā

Tractatus viii.

omnes sunt fm apostolum admini-
stratoz h spiritus. et hoc mediate vel
immediate in ministerium missi pro-
pter eos qui hereditatem capiunt
salutis. Qui vero capiunt et quot.
noli querere si non vis errare. **T**er-
tus esto si bene vixeris sub lege ma-
gni angeli et custodia suozum an-
gelozuz quozum domina est maria
saluus eris. socius eozum factus in
euum. **S**tudeamus igitur plus be-
ne viuere q̄ disputare. **S**is o xp̄ia-
ne spiritus assidue paratus ad mor-
tem. **V**ive deo purus velut hic et
nunc moriturus. **E**rat vnus insignis
causidicus in articulo mortis. **D**ixit
confessor vt voce qua posset dice-
ret septē psalmos. **V**enit ad versū
illum. **Q**uonia non est in morte qui
memor sit tui. **T**epit arguere more
suo qualiter illud stare nō poterat.
Nā et ipse moriens memor erat dei.
Subintulit confessor. **O** domine tē-
pus est penitendi et orandi. nō dis-
putandi. **R**espicit omnes hec narra-
tio. quoniam media vita in morte
sumus. **A**ngelicum potius implo-
remus auxilium. q̄ de modis auxi-
liandi disputemus. **S**ciunt aduocā-
di sciunt auxiliandi. sciunt consulē-
di. sciunt purgandi. illuminandi et
perficiendi suū gerarchicum triplex
officium. **N**on est egroti velle medi-
cantis artem. neq̄ litigantis aduo-
cati scientiam perscrutari. maxime
duz constitit super vtroq̄ fidelis
et prudens. fidelis ne decipere ve-
lit. prudens ne decipi possit quales

sup magnificat

sunt angeli. **D**eputet autem anima
quelibet xp̄iana magno dei dono
si se senserit affectam ad aliquē san-
ctorum nominatim ad propriū an-
gelum reuerenter pie et humiliter.
deputet hoc beneficio tuo o domi-
na angelozum. **M**agnificet tecuz su-
per ista talis anima dominuz. psal-
lat in conspectu angelozū domino.
ministret incensum deuote oratio-
nis quod offerant deo salutarī no-
stro. **P**reterea non timuerit inuidi-
am facere anima xp̄iana ceteris si
forte fuerit ad vnū q̄ ad alterū de-
uotior. si fiducialior ad quempiam
si frequentior sit recursus. **S**unt re-
pleti charitate. non inuenit locum
inuidia. non querit q̄ sua sūt. **O**mnia
deputant omnia. **R**ecursus est ad
Stephanum. recursus est ad petz
Johannem. michaelē gabrielem.
raphaelem. vrtelem. mariam. mar-
tham cum ceteris. **T**uam em̄ in cō-
mune recipiunt orationez vni fusā
dūmodo par vtrinq̄ deuotio. tuū
optant meritum non honorez a te
suum. **Q**uid em̄ ipis est in celo que
gloria. que laus. que magnificentia
est ab omnibus. quid volunt super
terraz. **A**rgue tibi sic **O** anima xp̄i-
ana dum impellit te spiritus super-
bie super vanitatibus transitoris.
Si glorificanda. siue si magnificā-
da a domino in eternitate qui sem-
per et vbiq̄ gloriā meam dicit.
Quid mihi de punctali et vmbzati-
li gloria super terrā? **S**i vero iusto
(quod auertat dei pietas) iudicio

Partitio iiii. De cu

dammandus sū totus honor impē
sus ab hominibus plus ad tormē
tum mihi cedit q̄ solacium. **P**lus
inde blasphemabit anima mea do/
minū. plus exiliet furens spiritus
in deum. quia nō fuit salutare suū.
plus exardescunt inuidi demones
animaz cruciare quo plus in bonū
senserūt honorari. **A**gite quod ve/
strū ē ministerium sancti angeli dei
Depositū vestruz seruare. **P**oterit
omnipotens dominus homines p
se custodire quos possedit fecit et
creauit. sed voluit s̄m legem sapiē
tie sue q̄ nos inferiores reducere/
mur ad ip̄m supremū per vos me/
diatores. **V**oluit ostendere maie/
statem potentie sue. magnificentiā
glorie sue. quia tales habet virtutes
et exercitus militantes sibi. vñ no/
minat dominus exercitū q̄ virtu/
tū **V**oluit cōmunicāre bonitatē fil/
cū virtute vobis angelis suis vt il
lā ne dum f̄spicientes i vobis sed in
alios cōmunicare possētis. audebo
dicere debētis. **S**i deus ita res ad/
ministrat vt eas agere p̄rios mo/
tus sinat imo subeat sc̄dm ordinez
iustitie sue **V**si autē p̄riū motus
āgelicū spiritus sūt custodire viato/
res magna nobis fiducia datur in
vrē caritatis auxilio si dñā. si regi/
na n̄ra. si m̄r. si soroz n̄ra gratū vob
erit semper tales filios et fratres
dirigere protegere et saluare. maxi
me quia sumus futuri ciues vestri.
Si tanto furore satagit nos satha
nas impellere seducere et perdere

Stodia angelica clxx

tantus amor vester conabitur am
plius per impulsus bonos nos sal
uare. **D**ebilis ē oratio nostra pau/
per. fragilis. balbutiens. cespitans.
et ceca si non fulciatur et illumine
a vobis. si non loquelam placentē
et aptam loco eius feceritis in ne/
cessitatibus nostris. **S**i nō ip̄az ege
nā et mendicam deduxeritis hostia
tim per vicos ciuitatis sancte hieru
salē qui sunt ordines vestri. qui sūt
sanctoz s̄ctazq; omniū chozi va/
rj. qui platee patentes omnib⁹ ad
misericordiaz. **C**lamate nobiscū et
nobis. panem nostrum. quotidianū
da nobis hodie. cum ceteris petiti
onibus. cum modis petendi querē
di et prestandi per vniuerse scriptu
re cōtextū. precipue euangelicū no
bis in exemplū datū. **S**ed et f̄res
habem⁹ in purgatorio carceratos
sub manu iustitie. futuri protin⁹ sunt
confortes vestri. imo sunt iam per
gratiā cōfirmatam. **V**isitet eos pi/
etas vestra. consulatur sedulitas ve
stra. salutate singulos vice nostra.
Suggestite vt memores nostri sint
dū bene sibi fuerit. **I**nsinuate quō
nos memores ip̄oz sumus. quati
nus inde cōsolationem accipiant.
Sunt nobis viatoribus aduersan
tes. mundus. caro. demonia. **N**os
potētiores excubie stete pro nobis
in acie. **S**unt incōmoda nobis plu
rima ratione corporis: nunc ab ele
mentis per intemperie. nūc a celesti
bus influentijs p̄pter materialē ad
influrus suos sustinendos vite in/
y a

Tractatus viii.

dispositionē **F**as habetis in meli⁹
naturalia etiā incōmoda vertere.
si naturalia possūt demones bona
frequenter in deterius quantū di-
uina puidentiā et quantū v^{ra} cu-
stodia pmiserit immutare. **S**euiūt
autē p^{ri}di et homicide si et dū pmit-
tūt eis. seuiūt tūc toto malignitatis
ardore q̄ si nō astiteritis adiuro-
res in oportunitatib⁹ in tribulatio-
ne quis subsistet? **T**radiderūt gen-
tiles nos h^{ic} ab hora deceptionis
quēlibz vnū suū genū qui cū mori-
ente deficiebat. **S**tulti dicebant ge-
niū esse deū qui et fata fortunazqz
deos faciebant. **P**rudētiores genū
um ad inclinationes nobis corpo-
raliter impressas a celestibus refe-
rebant. **C**um autem huiusmodi
inclinationes nobis corporaliter
quedam et commode sint duplex
genius erit nobis. bonus et malus
Assumunt perfidi demones ad no-
stram vtrunqz perniciem. **T**estrum
vero est angelice virtutes p^{ri}ncipa-
tus et p^{ri}ates ex aduerso pro salute
nostra a dextris et a sinistris omnia
in bonū deducere. si p^h. si deuoti. si
seduli q̄siuerim⁹ opem v^{ra}m quam
querere p^{re}monetis sepe. p^uenien-
tes nos in b^{en}edictionib⁹ dulcedis.
Dormiebat petrus. nō orabat ali-
quē ex angelis. factū est tamē illud
q̄d s̄ tractauimus in exemplū n^{ost}rum
et angelicum p^{re}conium. **A**ngelus
astat fulget pulsat surgere clamat
Solut et educit libertatiqz relinqt
Sed ecce dū meditatio nostra pro

sup magnificat

tendit in longius frater astat pul-
sans ad ostioli solitudinis nostre
quesitur? (arbitroz) venit sup plu-
rimis que de cantico n^{ost}ro tractāda
sup sunt. p^{re}cipue sup eo q̄d sequit^r
Esurientes impleuit bonis et dimi-
tes dimisit inanes. **N**ō me fallit esti-
matio. **S**umit ab hoc versu p^{ri}nci-
piū colloquendi. **E**t nos parebim⁹
inquirenti. **C**oncētus est centilogi-
um de impulsibus. consedebimus.
sit in medio nostri iesus ch^{ri}st⁹ do-
minus noster

Sequitur tractat⁹ non⁹

de eucharistia oragmaticus. super
illud **E**surientes impleuit bonis p^{er}
quinqz partitiones. **P**rima par-
titio procedit per dialogū p^{er} notu-
las centū

Esurientes impleuit bonis
Discipul⁹ Si ita res se
habet esuriaz obsecro qua-
tin⁹ impleat me d^{omi}ns bonis. diues
non fiam queso ne dimittat inanis
Esurio nihilominus in hoc cātico
nosse quid cōtemplabat^r anima ma-
rie super hac esurie. **M**g^r. **L**egis
de diuina sapientia dictū ex p^{er}sona
sua. **Q**ui edunt me adhuc esurient.
et qui bibunt me adhuc sitient. **E**st
igitur esuries et sitis aliqua nō cor-
poralis quā experiuntur et bruta.
Sed spiritualis que est fames non
panis materialis sed audiendi ver-
bum dei quod est sapientia dei. pa-

De eucharistia

tris procedens ex ore eius in quo
viuit interior hō noster **Discip.**
Nide ne dissona sibi sit hec exposi-
tio. Etenim si edentes et bibentes
sapientiam adhuc esurient et sitiēt
quomō dicunt hic repleti bonis?
Sitis quoq; et fames dicunt vacu-
itatis indigentiam. nō plenitudinē
sacietatis. **N**ōne sapientie fons et
fluuus est ista salutaris aqua quā
qui biberint nō sitient in eternum?
Nō autē coherere vident. sitiet ad-
huc et nō sitiet in eternum. **Mg̃r**
Erras. nesciēs diuersimode dici sa-
cietatē sitim et esuriez sapientie cen-
et iusticie. **Discipul.** **N**ō poterit
hoc aptius fieri q̃ p̃ descriptionez
resolutionē q̃ terminoz iuxta mo-
rem tuum. Dic igit̃ quid sit esuriez
quid sacietas sapientie Et quid op-
posita sacietas diuitū. quid sit ina-
nitas eorundē osequenter appare-
bit **Mg̃r.** Esuriez in genere de-
scribit̃ q̃ est amor vel appetitus rei
vt oueniētis et absentis. **E**tsi amor
sequitur apprehensionē intellectua-
lem seu rationalem de qua ad pro-
positum tunc addendū est in descri-
ptione tanq̃ pro differētia q̃ **E**su-
riez est amor osequens apphensio-
nem rationalem rei sibi conuenien-
tis et absentis vel vt conuenientis
et absentis **S**acietas sibi correspo-
dens est amor consequēs apphē-
sionem rationalem rei vt conueniē-
tis coniuncte seu presentis **Disi.**
Differunt ergo sacietas et esuriez
sicut amor et desiderium quoz sūt

Partitio. j. clxxi.

opposite rationes quia amor p̃sen-
tis est. desideriu vero respicit ad fu-
turū **Mg̃r.** **I**nuenimus eluriam
et sitim dici non timodo de absen-
ti vel futuro. sed etiam de presenti
tam habito quod auidē sumitur si-
ne penuria propterea non tollit sa-
cietatem. **R**ursus auiditas ipsa tol-
lit fastidiuz quasi nouū semper ac-
cipiens quod habet et amet id est
cupiat. **U**nde dicit̃ auiditas qua
cupit simul habere et tenere. **S**ic ha-
bes in prosa fruuntur nec fastidi-
unt. quo frui magis sitiunt. **E**xem-
plum est in voraciter edentibus et
bibentib⁹ q̃a satisfaciūt desiderio.
neq; protin⁹ illud fastidiunt quous
q̃ fiat alteratio virtutis appetētis
in aliam qualitatem **Discipulus**
Exemplis consentio. **S**z vnde ve-
nit nausea vel fastidiū spirituali fru-
itioni cū anima sit immortalis nec
alterabilis in essentia sua? **Mg̃r.**
Prouenit hoc ex coniunctione cuz
corpore **P**otest etiam in separatis
spiritibus cum nō fuerint confirmati
variatio cognitionū simul et affectū
onū suboriri. **S**ecus in confirmatis
quos fruitio diuinitatis iugiter eo-
dez tenore quasi semper renouato
delectabit et implebit. **Q**uam rem
postulat ecclia p̃ orationē orās.
Ifac nos quesum⁹ dñe diuinitatis
tue sempiterna fruitōe repleti quā
preciosi corporis et sanguinis tui
temporalis p̃ceptio prefigurat.
Discipul. **A**udio nūc q̃ dñe dicit̃
x̃ps ad hoc canticum. **B**eati q̃ esu

Tractatus 12

riunt et fruunt iustitiam quoniam ipsi saturabunt. Et ps Edet paupes saturabuntur. Et alio cantico famelici saturati sunt. **Magister.** Non dum forte sensisti quorsum te ducere possunt hec cantica. **Discipulus.** Quorsum precor? **Magister.** Si quidem ad compendiosam totius beatitudinis cognitionem. **Discipulus.** Quonam modo? **Magister.** Paucis accipe. Si esurientes implentur bonis. si ideo beati sunt quia esuriunt iustitiaz cum additur quia saturabunt. si beatitudo nihil aliud sit quam dei fructio quod est omne bonum. nonne consequens est quod esurientes de quibus maria loquitur sint beati? **Discipulus.** Consequens est. fateor. nisi de beatitudine fiat sermo equiuocus. **Magister.** Describamus quid sit fructio dei quatinus equiuocatio nulla latere possit. Est itaque fructio dei operatio secundum habitum gratie gratificantis non impedita. **Discipulus.** Breuis est descriptio hec magistralis. Sed vide ne cadas in illud. Dum breuis esse volo/obscuro fio. **Magister.** Non tamen magistralis est hec descriptio sed philosophicalis quoniam ut de terminis sit contexta theologice. Describit enim philosophice delectationem quod est operatio secundum naturalem habitum non impedita. Constat autem quod fructio dei. delectatio est. aut non sine delectatione. Fruimur inquit Augustinus cognitis in quibus ipsis propter se mens delectata quiescit.

sup magnificat

Discipulus. Fluere tenuster incipit proportionalis ad tuam philosophice descriptio. Sed habet utraque dubitationem. quo pacto describitur delectatio per operationem. cum delectatio sit passio quedam mulcebris ad operationem consequens. et non operatio. Ratio quia sit operatio quasi exprimendo. delectatio autem velut imprimendo. Exemplum in pueris lactentibus. unde nomen delectationis et oblectationis tractum est. puer exprimit se ad ubera unde lac imprimit in os eius. **Magister.** Conquisitio tua videtur a philosopho sine decisione dimissa. Sed saluemus utrarumque viam. dicentes quod si delectatio sit aliud ab operatione causatur tamen ab operatione et ita descriptiones dicte sunt date pro causam quasi diceremus. Delectatio est ex operatione secundum habitum connaturalem non impedita. Similiter de fructione suo modo. **Discipulus.** Sit ita ut dicis. Non enim placet in hac re litigium. Atque non habet intentum quod fructio dei sub tali descriptione sit beatitudo. Conuenit enim viatoribus per gratiam deo fructibus. **Magister.** Poterit mox explanari tua dubitatio si voluerim distinguere duplicem beatitudinem. Unam spei. alteram rei. Unam gratie. alteram glorie qualis distinctio communis est et accepta. Aut si volumus ad beatitudinem glorie sermonem strahere. patet hoc ipsa additio qua dicitur non impedita. hoc nempe non implebitur perfecte nisi in gloria que est

De eucharistia

gratia consummata nullatenus im-
pedita **D**iscipulus. Malo ample
ēti fateor distinctionē de duplici be-
atitudine. Similiter q̄ duplex est
fruitio vie scz et patrie. scrupulus
tamen ingeritur ex presenti dicto
tuo. quia nulla ē hic operatio fm̄
habitum gratie gratificantis que
non impedimentū patiatur **M**a-
gister. Et patitur scimus. sed non
semp tale q̄ tollat fruitionis dei
rationē **U**nde quadruplex in ge-
nere numeratur impedimentū frui-
tionis actualis. vnum causat neces-
sitas. alterum fragilitas. tertiū va-
nitas. quartum iniquitas. Causa
prima est tolerabilis. secunda mise-
rabilis. tertia punibilis. quarta da-
mnabilis. Prima interrūpit frui-
onem sed non esse morali seu meri-
torio habitu gratie remanente. In
secunda frustratur actus fruitidus.
In tertia sordidatur vt leprosi pā-
nus propter veniales culpas que
sunt ligna cremabilia fenum stipu-
la. Quarta vero totum destruit et
eradicat fundamentum **D**iscipu-
lus **N**ota loqueris. adde qualia
sunt adiutoria **M**agister. Nimirum
conatus libertatis multiplex. Insu-
per habitus acquisitus ex actuum
frequentatione bonorū. Inat pre-
terea roboratio vel augmentū ha-
bitus gratie gratificantis tam in
se q̄ in suis ramificationibus per
dotes dona et beatitudines. De-
niqz per ablationem impedimento-
rum intus et extra. diuinitus per

Partitio. j. clxxij.

angelos aut humana industria in
corpore et anima comparatam.

Discipulus. **L**ataz aperuisti ma-
teriā quam coartes oro **M**agi-
ster. **S**i cupis agnoscere precipuū
fruitionis dei pro statu vie nutriti-
mentum et feruoris incentiuū quid
vel quale potero cōuenienti⁹ expo-
ponere q̄ eucharistie sacramētū?
Hoc est sacre communionis myste-
riuz in quo sp̄s sumitur. recolitur
memoria passionis eius. mens im-
plet gratia et future glorie nobis
pignus datur. **H**oc exclamādo ca-
nit sancta ecclesia **H**inc superad-
dit. **O** q̄ bonus et suavis est domi-
ne spirit⁹ tuus in nobis qui vt dul-
cedinem tuam in filios demonstra-
res. pane suauissimo de celo presti-
to. esurientes implens bonis. fasti-
dolosos diuites dimittēs inanes
Discipul⁹. **S**anctū pulcē et dōnū
das fruitionis auxiliū. **D**e quo fi-
at obsecro collocutio inter nos p̄-
lixior q̄s ordinauit de⁹ esse regale
sacerdotiū **M**gf. **F**iat vt voles.
cui q̄renti responsiones adiciā.
Disc. **D**ic in p̄mis si beata n̄ra
isto fuerit vsa sacramētali cibo dū
viueret marie in illo cenaculo grā-
di strato mōtis syon vbi p̄mit⁹ ex-
hibita est institutio h⁹ sacramenti
q̄ an̄ fuit p̄dicatū dicētib⁹ multis
⁹ retro abestib⁹. **P**ur⁹ ē hic sermo
cui p̄dicatōi p̄babile ē in̄fuisse ma-
riā **M**gf. **P**robabile qz seq̄bat fi-
liū tē vniciū custodē suū sic loq̄mur.
pede p⁹ pedē. **P**robabilia insuper

Tractatus 18

sunt plurima de et super hac bea-
ta beatarum que sunt potius acci-
pienda de pietate deuotiois q̄ de
fidei necessitate vel temeritate asser-
tionis vbi non suppetit auctoritas
scripture cogens aut ratō quincēs
Discipulus. Sic accipienda de/
creui dicta tua aliozq; doctoꝝ in
hac materia. Alioq̄n via minus p/
na preberet ad errorem. Neq; pla-
cet ratōcinatio nōnulloꝝ genēalis
oū arguūt. Deus potuit conferre
hanc gratiā matri sue. ergo contulit.
Potuit itaq; dare fructiōē patrie
ab instanti oceptionis cū alijs mul-
tis que certū est non dedisse **M**a-
gister. Quid si addat ad posse dei
q̄ hec deuit ipm dare matri sue
Discipul⁹. Redit i mentē opusculū
tuū p articulo simili in materia p/
bationis articuloꝝ fidei. Cuius
resolutio finalis stat in hoc q̄ in re-
bus ad extra non ideo deus dicen-
dus est facere aliqua quia decen-
tia sunt et bona. sed ecōtra potius
ideo aliqua dicunt̄ et sunt bona. qz
deus talia vult esse illa. Consonat
illud pbie apud Boetium de deo.
quem non externe pepulerūt finge-
re cause. materie fluitantis opus
Magister. Sic est vt meministi.
Sic tollendū est argumentum tale
ad intelligentiā veritatis nisi p̄sup-
posita rectitudine fidei. alioq̄n non
edificatio sed irritio sepe venit.
Discipulus. Quid est pietas fidei.
Magister. habes a me lati⁹ ali/
bi quod nunc sub cōpendio repeti

sup magnificat

pōt. Pietas fidei est pbabilis seu
verisilis opinio sup aliquib⁹ q̄ dei
uotionem edificare possunt. que ex
scripturis autēticis nec clare sequū-
tur nec repugnant. Et sic accipi vo-
lo que pridē vel deinceps enuncia-
uero qualiter in nra Josephina pre-
misi p̄testationem metro ludens
Discipulus. Redi nunc ad priora
post digressiōē hanc non penitus
inutilem. **M**ḡ. Imo necessariaz
p̄ dicendis vt temeritas euitet̄ et
ceruicosa otentio q̄n et vbi securioꝝ
est testib⁹ Hiero. et Greg. p̄ta du-
bitatio q̄ temeraria diffinitio. Po-
test igit̄ pie credi de beata nostra.
Primo q̄ credidit et sciuit myste-
riū benedicti sacramenti. et ante in-
stitutionē et post. imo et dum insti-
tuebat licet presens fuisse non cre-
datur nec tūc omunicasse sacramē-
taliter potuit. att̄ tunc spiritualit̄
et ante et post effectū manducatio-
nis accepisse **D**iscipul⁹. Ediffere
qua ratione fieri potuerit illud qd̄
dixit. **M**agister. Possū faciliē ex
traditionib⁹ doctoꝝ de triplici mā-
dicatione sacramēti. Quidā sacra-
mentū manducāt solū spūalit̄. Alij
solū sacramentalit̄. Alij vero sacra-
mentalit̄ et spūaliter vtroq; modo
Discipulus. Usitata est hec dis-
tinctio sed ipaz per descriptiones
elucida **M**agister. Manducatio
sacramenti solū spūalis non sacra-
mentalit̄ sit per fidē hui⁹ sacramē-
ti que per dilectionem operatur
Discipulus. Sistamus hic primo

De eucharistia

cōquirentes si spiritus angelici dī/ ci possunt frui hoc sacramento be/ nedicto spiritualiter qz cōstat eos frui deo impletos bonis ab eo **S**i milis esset questio de maria beata que non iam fruitur per fidem sed per speciem clare et immediate visi onis cum inhesionē perfectissima. quietissima qz per amorem. **M**agister Respondet descriptio negati ue Non em̄ prozsus idē est frui deo et frui spiritualiter hoc sacramento licet econuerso quisquis fruitur spi ritualiter hoc sacramento. fruitur vere deo. **D**eficit igitur in angelis ratio manducationis sacramenti. quia non ordinatum est nisi p̄ via/ toribus hominibus. Ideo recte vi/ aticum appellatur. **M**aria vero nō modo sed tūc dū instituebat̄ sacra mentū viatrix erat habens fidem. **D**e primo vero dicit **A**ug⁹. **C**rede et manducaſti. **C**redidit maria p̄ pter quod et manducauit. **D**iscipulus. **S**ic videt̄. transi nūc ad mā ducationē solum sacramentalē de/ scribendo eam. **M**agister Sacra mentalis manducatio dūtaxat. est actualis susceptio sacramēti corpa lis cū informi fide sine caritate. **D**iscipul⁹. **S**i ita est cōfestim video sine multiplicatione questionum qz nec brutū nec angel⁹ nec infidelis nec heretic⁹ nec discredens hoc sa cramentū comedunt hic sacramen taliter ip̄m. **R**atio perspicua est qz fide carent **I**nfantēs vero baptisa ti quia fidē habent habitualez seu fidei sacramentū. assumere p̄nt etiā

Partitio. j. clxxiiij.

sacramentaliter. qz de spirituali cō llat̄ p̄p̄t̄ habitū fidei. **A**lio q̄n quō vez esset generaliter illud verbum xp̄i **N**isi manducaueritis carnē filij hōis non habebitis vitā in vobis **C**onsequēter habet̄ quid sit mādu catio sacramēti spūalis simul et sa cramentalis si due precedentes iū/ ganē in vnaz. **M**agister. **L**iberat nos a multiloquio preuolās inge/ nisi tuū. **N**unc accipe qualis et qz frequens fuerit manducatio marie presupponēdo. p̄ dicendis qz in ip̄a nō minor fuerit fides. cū caritate circa figuras hui⁹ sacramenti da/ tas in lege scripture simul et natu/ re qz in alijs patriarchis et p̄phetis saltē post cōceptionē **I**hu xp̄i. **D**i scipulus. **N**ō dubito q̄n ex tunc nō obscurior sed clarior fuerit in ea fi delis cognitio cū caritate pre cete ris patriarchis et p̄phetis imo et aplis. **Q**uicquid sit de illa pōne qz ab vtero fuerit ab ea p̄uentū iōis iudiciū cū actuali opatione gr̄arū simul et virtutū. **S**umūt argumētū ab exultatiōe **J**obis in vtero m̄ris **A**ddunt qz nec in somno cessabat opatio talis in adu mētis **J**ūgunt qz oia sciūt tūc q̄ beati sciūt lz non cū claritate pari. **S**ufficit at̄ ad rez n̄raz solidior positio quam me dixi nō ambigē. **D**educ vltra qd̄ inten dis. **M**gr̄. **D**ignae me laudare te d̄go sacrata simul cū b̄ndictō fr̄u vētris tui ihu xp̄o. **D**a de ligno vi te dignos ac salubres fruct⁹ carpe siue excerpere. **D**a theozemata di gna promere quoz sit hoc primuz

Tractatus *ie*

Maria Sicut pre ceteris in via esuriit iustitiā. sic pre ceteris puris viatoribus impleta fuit bonis ex illo in illo et p illū q̄ ē omne bonum. dicens ex sententia anime sue magnificenti deū. **Benedic** anima mea dominum qui replet in bonis desiderium tuū. **Discipulus.**

Consentio
Magister. **Maria** Sicut pre ceteris in via cognouit credidit et intellexit figuras legis et nature xpi sacerdotium prefignantes. sic in illis aut per illas māducauit fructiue benedictum fructum ventris sui. et spiritualiter eius sacramentū vnde exultauit spiritus meus in deo salutari suo. **Discip.** **Consentio.** **Mḡ**

Maria Dū legebat Dauid patrem suū dicentē de xpo filio suo Tu es sacerdos i eternū p̄m ordinem melchisedech qui scz panē et vinum obtulit ex tunc intelligebat et māducabat spiritualit̄ hoc sacramentum benedictum. vnde cecinit. **Magnificat** anima mea dominū. **Discipulus.** **Consentio.**

Magister **Maria** Psallens illud dauidicum. **Memoriam** fecit mirabilia suoz misericors et miserator dominus escas dedit timentibus se. **Memor** ero in se. test. sui. **Credebat** et intelligebat hanc escam sacramentalem figurari et in figura comedebat eaz. et testamentum sperabat hereditatis eterne. **Discipulus.** **Consentio**

Magister **Maria** Non minus refecta ē et imple

sup magnificat

ta bonis huius sacramenti q̄ p̄ tres antiqui quos loquit̄ apostolus p̄ eandem escam spirituales manducauerunt et eundez potum spirituales biberunt. **Biberunt** aut̄ de spiritali osequēte eos petra. petra autem erat xps qui est vere panis qui de celo descendit. **Discipul.**

Consentio
Magister **Maria** Dum stans vel orās in templo aspiciebat credebat et intelligebat omnes oblationes victimas et holocausta. sacrificia insuper matutina et vespertina māducās. implebat̄ bonis huius benedicti sacramenti etiam ante ceptum benedicti fructus ventris sui. **Discipulus.** **Consentio**

Magister **Maria** Sicut intellexit filium suū fuisse agnum qui occisus est ab origine mundi prout **Jobs** in **Apoē.** loquitur. Sic recolens sacrificium abel et eius martiriū fruebat̄ xpo agno q̄ fuit figuraliē occisus in eo p̄mitie martiz et virginitatis osecrator. **Discip.** **Consentio.**

Magister **Maria** Dū celebrabatur pascha iudeoz. celebrabat et ipsa aia cū exultatōe spūs pascha nostz qd̄ immolat̄ est xps que epulabāt̄ in azimis sinceritatis et veritatis fermento veteri reiecto cū fermento malicie et nequicie. **Discipul.** **Consentio** **Mḡ.**

Maria Quocunqz loco fuerit corporaliter in vespere cenę domini comedit ante et post institutionem huius sacramenti vez corp⁹ et bibi

De eucharistia

spiritualiter verū sanguinez filij sui plus appropriate duz illud iudas comedit solum sacramentaliter si fidem informez tūc habuit. aliter nō ceteri vero tam spiritualiter q̄ sacramentaliter receperunt. **D**iscipulus **C**onsentio. **M**agister.

Maria **V**espere dicte cene dicē da fuit frui corpore et sanguine filij sui plus appropriate q̄ ipse xp̄us. dicitur se cibasse eodē pane et vino mystice consecratis quia non in fide sed in clara visione nec in augmentuz charitatis se ipso fruitus est. **D**iscipulus **C**onsentio **M**agister. **D**icto

Maria **V**espere **J**ouis s̄cto. **E**t si non fuit insignita caradē sacerdotalis officij dum **J**udas illum suscepit. **N**ihilomin⁹ nūc et antea et postmodum fuit in regale sacerdotium pre consortib⁹ suis inuncta. non quidem ad consecrandum sed ad offerendum hanc hostiam puraz plenam et perfectā in altari cordis sui. **I**n quo semper ignis ardebat holocausti. **F**uit cū rubus ardens incombustus **D**iscipulus. **C**onsentio **M**agister

Maria **P**lus complacuit deo plus humano generi profuit post xp̄m benedictum fructum siue filium suū offerendo ip̄m spontance in holocaustum in ara cordis sui. feruentissima charitate succensū quāuis hoc primitus fieret in enigmatibus et figuris ante cenam hanc benedictam fructus ven-

Partitio. j. clxxliij.

tris sui **D**iscipulus **C**onsentio **S**ed ecce numerasti quasi fructus duodecim ligni vite quod in paradiso viderunt **E**zechiel et **J**ohannes transplantatum iuxta decursum fluij defluentis a sede throni dei et agni s̄m ripas duplices a dextris et a sinistris **D**ixisti ḡ sinistra figurarum in lege nature et scripture veteris notatarum. **A**dde si vis totidem ex dextra. fructus veritatum in euangelicis historijs completarum maxime quia dixit apostolus **S**acramentū christi absconditum fuisse a seculo. sed in ecclesia et ab ecclesia propalatum **M**agister. **D**ictum apostoli non. ita strictum accipienduz putaueris vt nō aliquo modo fuerit et ab aliquibus intellectum. quippe sine cuius fide implicita vel explicita. nunquā fuit salus. **N**on tamen fuit ante legem gratie sicut in ipsa realiter exhibitū seu opletum. **I**faciā igit quod hortaris. **E**t sit theoreuma primum

Jesu **T**ua fruitio esurientes replens bonis virtuos⁹ affectu marie sp̄m q̄ corporalis cōtractatio et lactatio suauissima tui ip̄i q̄ es benedictus fructus ventris sui. **R**atio qz cū maiori merito vñ exultauit sp̄s suus in deo salutari suo **D**iscipul⁹. **C**onsentio **M**ḡ

Jesu **T**ua fruitio seu manducatio esurientes replens bonis mirabilior fuit et virtuosior suo mō in maria s̄let virginali sponso suo **J**oseph q̄ sola cōtractatō vel visio

Tractatus 12

corporalis dum natus es in beth/leem iude. dum reclinatus super fe/num iacuisti in medio duum anima/rium in presepio quasi pabulum iu/mentorum. Et certe comparat⁹ est homo iumentis insipientibus qui/bus te dedisti cibum. Et ad quoru⁹ vilia et sordida corda sepe venis conchmentibus cum ecclesia choris angeloru⁹. Gloria in altissimis deo. Et in ter. pax ho. bo. yo. **Disc.** Silētio meo deinceps osētire vide ar vbi nihil addidero **Magister.** **Ihu** Tua fruitio p̄sentabat^r Marie et Joseph in circūcisōe quādo pri mo sudisti p̄ciosum sanguinē tuū non dubium cum clamore valido ⁊ lachrymis. vnde tunc exauditus es pro tua reuerentia **Ihesu.** tua fruitio figurabatur in oblationib⁹ trium regum pro primitiis gentiū. qm̄ tūc figurā intelligebāt Joseph et maria confitentes in corde suo. sicut orās postulat ecclesia vt que solenni celebramus officio purifica te mentis intelligentia osequamur **Ihesu.** tua fruitio fuit ipsi Simeo ni qui iustus erat et timoratus. Si mul et anne p̄phetisse cum parenti bus tuis in exultatione sp̄ritus et gratiaruzactione cognita dum ex clamauit Symeon benedicēs deū et inter vlnas te puerum balulans **Nunc dimittis t̄.** Deniq⁹ in oblati one et immolatione turturum aut pullozum columbarum cognosce/ bant oblationez tui ipsius in cruce signatam. **Ihesu** Tua fruitio su

sup magnificat

it in maria et Joseph per illud vni/ uersum peregrinationis septenniū dum preterea fuisti ipis subditus stans in medio sicut qui ministrat tam in domus obsequio q̄ in sa/ bzili fortassis opificio. **Unde dicit⁹** es a iudeis nedum fabri filius sed faber. mansisti vsq⁹ tempus dum eras quasi incipiens triginta anno rum vt putabaris filius Joseph. **Ihesu.** Tua fruitio gustabatur tam a maria et ab apostolis credē tibus dum predicasti. hoc sacramē tum et dum abeuntibus alijs ques iusti a remanentibus. Nunquid et vos vultis abire. **Respondit petr⁹** illuminatus intus a patre fortassis et a matre tua astante nutibus et signis admonit⁹. **Domine** ad quē ibimus **Verba vite eterne** habes et nos credimus hoc primo. **De** hinc et cognouim⁹. qz tu es christ⁹ filius dei. **Ihesu.** Tua refectio dum maria recepit ecclesie sacra/ mentum etiā sacramentaliter maxi me post aduentū sp̄s sancti qm̄ ce/ pit hoc sacramētū frequētari fuit admirabilior suo modo q̄ mater/ nalis generatio verbi dei. **Hec em̄** fruitio sacramentalis ponit gene/ rationē verbi dei et aliud multum vltra in admirationē et vtilitatem oim a p̄genie in p̄genies timētib⁹ eum **Ihu** Tua fruitio sacramē talis fuit ministrata marie viatrici sicut pie credi potest nedū a Johā ne custode. nedum a petro vicario tuo et totius ecclesie principali.

sup magnificat

Nezetia a diaconibus septem cōstituitis ad hoc ipm̄ inter quos primus fuit Stephan⁹. imo et a quolibet passim sacerdote sine distinctio ne. quia sic exigitur humilitas marie singularis dū attēdebat oportū tempus et loc⁹. **I**hesu. Tua fruitio sacramentalis quo maria impleta est bonis exemplar erat et est omnib⁹ fidelibus q̄ esuriāt hoc sacramentū et impleant bonis eius cū fidei certissime firmitate q̄ spes et dilectionē operat. Deniq; q̄ nō inuanū vel omissionē et contemptum gratiā hanc id est eucharistiā suscipiant. **I**hesu. Tua fruitio sacramentalis impleuit mariā prius bonis q̄ obiret id est obuiā tibi xp̄o iret et assumere in celū nec abhorret a pietate fidei q̄ tu benedictus fructus ventris sui totus festu⁹ adueniens dederis sibi sicut postmodū dionysio in carcere mysterium hoc corporis dicēs. Accipe hoc caro mea qd̄ mox cōplebo tibi in regno meo vna cū patre meo. **I**hesu. Tua fruitio nunc est matri tue regnanti in patria copiosior et audior quasi impletio et toto ore dilatato sed suo modo vidē fuisse mirabilior in via. **R**atio. q̄a difficilior et in augmento meriti p̄pter enigma fidei maior. **D**iscipulus. Consentio. **M**agister. Congaudeat igit et exultet semper ecclesia cū iocundo pignori. amozosi solata dono. **E**cce em̄ emanuel id est nobiscū deus quāuis absconditus quāuis ve

Partitio. i. clxxv

latus tamen vere deus. **C**ompleuit deniq; quod ascendens promisit. **E**cce vobiscum sum vsq; ad cōsummationē seculi. neq; iam est aut fuit alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes sibi. sicut deus noster adest nobis. et certe ipsi non sunt dñi. **D**iscipulus. **S**tupeo totus mecum et admiratione suspendor vnde talis qualiter et cur hec gr̄a. hec eucharistia hec bona gratia. **M**agister. **M**irari te non ad infinita. **N**olo que sic voluit sciuit et potuit. **O**mnia em̄ quecūq; voluit fecit. et que fecit bene fecit. **V**idit em̄ cuncta que fecit et erant valde bona. **D**iscipulus. **C**ur hāc mihi causaz inducis que generalis est ad omnia vellem vt ad particularem et proximiorē causaz huius sacramēti descenderes. **M**agister. **S**i hec in primis tibi causa nō sufficit neq; si mille alias assignauiero poteris cōtentari. nec ad intelligētie lumen ascendes. **E**t hoc dictuz sit vniuersaliter p̄ omnib⁹ articulis fidei. **V**erū siquidem credere oportet accedentēz ad deum quia est. et quia mentiri aut fallere nō potest. **S**ed in hoc sacramento precipue requirē firmissimū fidei fundamentum. **A**lioqn̄ quicquid rationis inductum fuerit plus offendet et obruct q̄ edificet vel ostendet. **D**iscipulus. **C**redo sicut ecclesia credit. **M**agister. **S**ta firmus in hac certitudine verborū et secur⁹ es. aut si opendiosius agere vis. dic ex to

Tractatus 18

to corde xpianus sum. **D**iscipul⁹
Fiat assidue domino propitio.
Magister. Quid igitur ultra petis.
quid exigis? **D**iscipulus. Sane
Cupio vtrūq; intelligere quod cre
do. tum ad consolationem meam.
tum aliorum catholicorum fortas
sis edificationem simul et hereti
corum confutationem. **M**agister.
Cause placēt si tenueris illud apo
stoli. Non plus sapere q̄ oportet.
Sunt enī diuisiones gratiarū. Am
bulet vnusquisq; igitur prout ei di
uisit dominus mensuraz fidei. Hoc
in expositione vel intellectu sacraz
scripturarum. Hoc vniuersaliter in
omnibus operibus dei consideran
dis obseruari necesse est. quod q̄a
philosophi non fecerūt errauerūt
in vanitatibus suis. et obscuratum
factum est insipiens cor eorum. Si
militer et seclē omnes hereticorum
date ob hoc in reprobū sensum.
Discipulus. Dabit deus melio
ra nobis qui credimus vt intelliga
mus. non intelligere volum⁹ vt cre
damus. **M**agister. Preposterus
esset ordo neduz in theologica sed
in omni generaliter disciplina noui
ter accedentiū ad discendum. Hoc
pitagoras. hoc plato hoc s̄cti pa
tres pro cenobijs. hoc omnis scō
la non discola canit. Hoc rursus
absurdum est docentibus ne dent
sanctum canibus. ne spargant mar
garitas ante porcos. ne non edifi
cent sed destruant memores illius
sapientis. Qui erudit illuzorem ip̄e

De eucharistia

sibi iniuriam facit. Fuit notus mihi
quidam scolasticus habens deuo
tionis spiritū. Ingesti sunt animo
suo scrupuli multi questionū circa
benedictū hoc sacramentum. Pete
bat instantia otinua dissolutionez
dubioz suoz a maximis theologi.
quos nouerat parisijs. Quid mo
rarer enarrando per singula. Tre
scebat morbus ex remedijs. et sicut
de emorroissa legit⁹ per⁹ in dies se
habebat ex remedijs et impensis.
Consuluit tandem vnus experto
rū vt ad orationē totū se ouerteret
et cōtra scrupulos omnes ageret.
susciptens sacramentū. dicens hec
aut similia verba. Credo sicut eccle
sia credit. Credidit et accessit. sere
natus est et solidatus nec paz illu
minatus deinceps circa veneratio
nem huius sacramenti. **D**iscipul⁹
Noui et ego illū. **M**agister. Noui
pinde et expertus noui nedum cir
ca hūc articulu⁹ sed in alijs varijs
osiliū hoc habuisse similem effectuz
quē admodū testat⁹ Aug. q̄ ad vnā
vocem cesserunt omnes dubietatis
tenebre. et perierunt omnes questio
nes quibus anxiebat⁹ circa textum
apostoli. Deniq; meminit alio lo
co q̄ nō satiebat⁹ dulcedine mirabi
li. Considerare dei osiliū circa redem
ptionē generis humani. qualē de
niq; postmodū in omib⁹ articulis
fidei. nominatim in hoc se prestiterit
experta letat⁹ omis ecclesia. Hodie
maxime sub annuo solennitatis sue
festo quo hec scribim⁹. **D**iscipul⁹

sup magnificat

Orandus ergo est de^o Magister
Credo dñe. da intelligaz quod cre
do nunc quidez ex parte. tunc autē
facie ad faciem et perfecte oratum
est **Discipulus.** Quid si noluerit
exaudire dicens. Sufficit tibi gra
tia mea quia credis. Fides em̄ dei
donū est ait apostolus ne quis glo
rietur **Magister.** Sufficit itaqz
mibi. Sed si amplioza mihi libera
litas sua cōcedere voluerit nō abfi
ciā nec ingrat^o recipiam. Alioquin
deneget aut tollat omnez in caligi
ne peregrinatōnis huiusmodi intel
ligentie collustrationem. sit lucerna
pedibus meis solū fidei verbuz et
lumen semitis meis potius q̄ cum
claritate maiori. man^o peccatoris
per superbiā aut curiositatē moue
at me **Discipul^o.** Placet hoc hu
militatis fundamentū **Magister.**
Nunc si vis videre **Jhm** oportet
quia statura pusillus es et turbe fā
tassaz te compmunt vt ascendas
in arborē sicomoz exēplo zachei
simul obedi sapientie que post pre
parationē hui^o sacramenti sub ty
po immolationis victimaruz suaz
vocat ad arce^o **Discipulus.** Ex
plana quid p arcem intendis et si
comoz **Magister.** Mentem tuam
et mysticam sapientiā. **Discipul^o**
Quo pacto sic? **Magister** Collig
ge per interpretatōnē sicomoz que
ficus fatua dicitur similiter et cre
de dionysio dicēti sapiam dei diuis
sissimā stultā esse. Siquidē q̄ ap̄tm
audi. Quod stultū inquit est dei. sa

Partitio.i. clxxvi

piētius est hōibus. Et itez. Qui
vult sapiens eē stultus fiat **Hic ti
tulus scole hui^o stultitia est traden
te** **Laetantio.** Audi ap̄tm. Predica
mus **Jhm xpm** **Judeis** quidē scā
dali. **Precis** vero stultitiā. sed qd
stultū est dei sapienti^o est hominib^o
Discipulus. Cur ea que cōmu
nia sunt p tota fide xpiana nunc
inocis ad singularē materiā quā
tractamus **Magister.** Ratio in
pmp̄tu est quia nulla videt̄ apud
sapientes huius seculi maior. nulla
absurdior stultitiā. nulla qz magis
infatuat sensus carnis exterius et
interius qz hec sapiētia dei. **Cogni
tum** est. quid latrator iste demens
euomuerit aduersus leges omnes
q̄ male sunt. xpiana vero pessima
que deum suū quotidie comedit
Discipulus. Cum tot nephande le
ges fuerūt et horrende vantes in
sacrificiū et epulas homies viuos
imo filios pprios et filias cū alijs
innominabilib^o portentis vicioz.
Colligo quantū quale ve scādali
et ruinā maledict^o iste sibi suscitauit
aduersus hoc bñdictū sacramē
tū **Magister.** Sic refert **Lyra** de
iudeis q̄ idolatras nos exinde pes
simos execrant. **Facit** ad hoc histo
ria iudei bullientis et transuerberā
tis hostiā cōsecratā parisi^o sed mira
culi cōfutauit illū. a lios qz cōuertit
Discipul^o. Nota loqueris. **Ad
queſta** nūc accede causā aperiens
ad intelligentiā. **Cur** ita deus fieri
voluerit qui omnia fecit in sapiētia

Tractatus. iij

Magister Respondet apłs qđ qđ in dei sapientia mundus eum non cognouit. placuit deo p̄ stultitiam p̄dicationis saluos facere credētes. Est autē hec stultitia p̄dicatōis qđ deus pōt alia facere q̄ fecerit aut facit p̄ liberrimo sue volūtatis arbitrio. Hoc em̄ xp̄iane religiōis fundamentale p̄ncipiū. quo cōcelso subuertit et corruit fundit̄ oim̄ p̄hoz radicale p̄ncipium. Omnia quecunq̄ voluit dominus fecit. ait xp̄ian̄. Omnia quecunq̄ fecit domin̄ dicit p̄s necessario fecit. nec aliter aut alias facere potuit. **Discipulus.** Quidem recensui meū. qđ nō pōt tradi capitalioz diuersitas inter fidem et p̄biāz. Nam posito p̄bie fundamento. sequit̄ necessario mundi nuncq̄ incepisse. Sequitur animas humanas v̄ esse infinitas vel esse vnica vt delirat **Auerrois.** vel migrare de corporibus in corpora p̄ infinitas reuolutōnū vices vt somniabant **Pitagoras** et **Plato** et sequaces. aut qđ anima rationalis mortalis est. Quodcunq̄ vero excessuz fuerit ex altero quatuor hoz modozum tollitur cōsequenter omnis pia religio. **Magister.** Tere colligis nunc oculos tue cōfide rationis fide purgatos. Conuerte ad beatā beatāz **Mariam** perpendens aperte qđ verum sit illud ecclesie laudantis eaz p̄coniu. Gaude maria virgo cūctas hereses sola interemisti in vniuerso mundo. p̄hoz maxime. **Discipulus.** Quo

De eucharistia

pađo sic? **Magister.** Nimitz. quia verbū v̄bo virgo concepit. virgo p̄mansit. hoc nos credimus. ip̄a p̄ experientiam intellexit. Nihil vero scitur verius q̄ doctrine experientia. Hanc solam habere ducem et magistrā p̄fessi sunt p̄bi. Siquidez tolle certitudinez experientie. tolle veritatē eius subuertit̄ pariter ois philosophantiū via vel inuestigatio veritatis. Tollit̄ vero falsa. vel insufficiens experientia quā opina ti sunt p̄bi habere generalem. qđ ex nihilo nihil fit. qđ nō nisi cōmixtione seruū homo fit. qđ deus nec hominibus nec corporib̄ cohabitāt. cū ceteris sine numero que omnia partus p̄ virginem nostram expertus falsificat et confundit. **Discipul̄.** Habebat ne maria rationes alias ab hoc vnico partus experimēto? **Magister.** Habebat p̄fecto per spiritū p̄pheticū tam suū q̄ p̄cedentiū patrū. qui spiritus apertissima luce sup̄ omnē rationem vel demonstrationē haberi naturalit̄ possibile. veritates nostre fidei certissime reuelabat. et ad intelligentiam collustrabat. **Discipulus.** Quis queso dixeris? An beata n̄ra videbat v̄z corp̄ filij sui. dū ip̄m sacramentaliter cōsecratū sumebat? **Magister.** Si de visione sensuali queris nec ab oculis eius in via neq̄ nunc in patria corporaliter p̄cipi p̄t vt hic est. Intelligi vero sicut et credi vere p̄t posse sp̄s oculo. **Discipulus.** Confundit hec intellectualis

sup magnificat

experientia sapientissima. stultum
phie principium velut in omnibus.
Sed erat altera ne ratio Marie co
tra phos q̄ p̄ reuelationem aut fi
dem! **M**agister. Erat p̄fecto q̄
uis rationē hāc etiā ex naturalib⁹
et metaphisicis officinis. et nostra
fides plurimū iuuaret et illustraret
Discipulus. **A**ffer obsecro ratio
nem vel moralem si habes. vel me/
taphisicā vel mathematicā v̄l logi
calez vel legistiaz fm̄ tres partes
phie **M**agister. **A**nimaduerte in
p̄mis veritatē vnā. qua salubriozē.
quā solidiōzē nullus vnq̄ phozū
legit̄ posuisse. nullus recte philoso/
phantū tradit̄ vel nescisse vel ne/
gasse! **D**iscipulus. **P**ape. dic que
sit illa essi theologie consona sit.
Magister. **C**onsona plane. **E**st aut̄
hec veritas. **Q**uēqd̄ sit. sit p̄ finē
Discipulus. **L**egi eam in phisicis
et metaphisicis ab Aristotl. legi ab
Auicenna. legi a comentatore et **A**
lgafel cum ceteris sub hac sentētia
varie demonstrataz. **N**ec vox vlla
experientie consonantior inuenit̄. sed
quid ad rem n̄raz! **M**agister. **M**ul
tū p̄ omnia. **P**rimo quia consequē
oportet vt fm̄ experientiā vel ex/
gentiam finis ceterae omnes cause
tres habeant moderari. sicut effici
ens causa sit illa p̄ncipalis instru
mentalis aut coadiuuans. **I**terum
materialis causa sit illa prima vel
secūda vel tertia. **R**ursus formalis
causa sit illa. constitūēs. informās. in/
herēs aut solū exemplaris. aut ob/

Partitio. i.

clxxvii

teatraliter seu vitaliter immutans de
quibus nō est differendū p̄ singula.
sufficit applicae p̄posito. **D**iscipu
lus. **S**ufficiat. dū p̄mit̄ ostenderis
veritatē hanc theologie consonam
esse **M**agister. **N**on pōt ad p̄is
efficacius exemplū sumi neq̄ subli
mius q̄ in cōstitutione prima gerar
chice policie vbi seraphin supiores
collocant̄ et immediatiores deo.
q̄ bonitatem et amorem dei p̄ri
mius inspiciunt. q̄ bonitas et amor
finis est omnium alioz. **A**d cherubin
vero. causa formalis vel exempla
ris spectat sicut efficiens ad poten
tiam in thronis designata **D**isci
pulus. **L**ego exemplū hoc a diony
sio traditū simul et deductū **M**a
gister. **N**unc vero solerter attende
p̄ re n̄ra demonstrationē morālē.
primo a fine p̄ stultitia n̄ra contra
mundi sapentiā que more golyad
iugulat̄ ense suo. **P**ortat insup litte
ras vt **V**rias mortis sue. **S**i enim
cuncta facta sunt p̄pter finē. homo
tū bona grā phoz. si sūt homines
nō erit excludend⁹. **R**undō em̄ va
ne constituisti omnes filios hominū
querit̄ p̄phetic⁹ p̄hs hoc a dño sic
impossibile. **E**st igit̄ hominū finis
aliquis. et hic quidē supior ad bru
ta omnia. quēadmodū precellit ea
ratione. qua dei capax est et parti
ceps esse pōt p̄ cognitionē et amorē
cū memoria. **M**entior si non **A**ristl.
inchoauit̄ duos libros ab hoc p̄u
cto fm̄ duplicem vim anime ratio
nalis. voluntatis scz et intellectus.

Tractatus. iij

In ethicis de voluntate. Omnia inquit bonū appetūt. In metaphisic. de intellectu. Omnes inquit hoies natura scire desiderāt. Colligatur acriter vtrobiq; consequēs deductio quid aliud inueniē? oclusū q̄ ho mines factos esse ad beatitudinis seu ad felicitatis consequē? Hec autē consequē nequit haberi sicut p̄ximo dicebat. Si omnia de necessitate eueniūt. vtiq; necessario si deo necessario agit ad extra. quia nulla causa secunda est nō sibi essentialitē subordinata. Sed neq; p̄t vlla beatitudo manere si hoies vel infiniti ponunt actu vel finiti sub vno intellectu vel p̄ mortē totaliter deficientes aut de beluis ad beluas fm animā regirantes. **Discipulus.** Irget vehementer moralis hec ratio cōmunes habens p̄ omni lecta cause partes. dic logicalē rationem. **Magister.** Accipe simul cum metaphisicali. p̄ maiori solidiori q̄ op̄dio. Pono istā. Deo est quo maius cogitari nō p̄t. Debet eam logicus admittere qm̄ ex eius consequē nihil sequit̄ impossibile. Debz q̄ eā metaphisic⁹ acceptare q̄ ponit deū esse primū in entib⁹. imo sup̄ omnia quo nullū maius esse p̄t. qz iā si esse posset. esset. cū in necessarijs nō differant esse et posse fm Aristotilē et veritatē. Pono consequē vtriq; logico et metaphisico. Cū deus sit optimū et sūmū in reb⁹ et sup̄ oia. dicet̄ recte et erit ens vniuersaliter p̄fectū. Et ne p̄cessū impediāt vel

De eucharistia

nominis equiuocatio vel ignorantia. **Hoc** ens vniuersaliter p̄fectū cui nulla deest p̄fectio. nec imp̄fectio vlla adest. Et hoc anselm⁹ sic explicat. **Ens** cui conuenit omnis p̄fectio seu potius omnis p̄fectionis denominatio que meli⁹ est ip̄m q̄ nō ip̄m id est vnde res p̄fectior dicit̄ et est simpliciter si sibi cōueniat illa denominatō p̄fectionis q̄ si careret illa. **Discipulus.** Non v̄ deo qualiter in hac descriptioe entis simpliciter p̄fecti debeat logic⁹ aut metaphisic⁹ dissentire tibi. cum nomina sint ad placitū. **Magister.** Vocamus ens tale deū. Imo iam non solū vocam⁹ cū logico sed ip̄i metaphisico apertissime demonstramus qm̄ natura semp̄ incepit a p̄fectis. **Hoc** necesse est q̄ purus act⁹ p̄cesserit omnē potentiam. **Quid** autē est purus actus si nō ens p̄ se et simpliciter dictū sine additione quacunq;? Et hoc vtiq; excessus est ab omnibus esse et esse deū. Nam si tale ens simpliciter dictū nō est ens quid aliud esse p̄t? **Si** logicus resoluit diffinitiones suas ad aliquod primit⁹ intellectū. illud vtiq; necessario dicitur ens primū et simplex. **Quicquid** em̄ intelligit̄ arguit. **Bo** nauentura. intelligit̄ vel vt nō ens vel vt ens. **Hec** diuisio est p̄ immediate et in p̄mo p̄ncipio scz vt ens et nō ens. cū p̄uationes et negationes nequeant intelligi nisi p̄ habitū oppositū prius intelliget̄ ens q̄ nō ens. **Si** autē ita est oportebit q̄

sup magnificat

ens intelligat altero modo vel ut ens in potentia vel ut ens in actu. pmitto potentie vel sine potentie admixtione. Si istud secundū deū. habet ppositū. qz illud est de^o. oportet autē qd ita sit qd potētia non nisi p actū cognoscit. et quasi p analogiam Et osequenter ex phi regula logicali. Si analogū p se positum ponit. p suo significato principali Ita est prima vera necessaria. De us est ens ocedenda tam a logico qz a phi metaphico. imo apud habētes veram tminoꝝ illoꝝ duoz notitiā. Ens et de^o dicenda est per se nota nō min^o qz primū pncipiūz **D**iscipulus Irrefragabilē mihi videris cōplecti iuncto qd si ens in potentia prius dicat intelligi. necesse est hoc fieri resolutiue per ens in actu. sed perge osequēter. **M**agister. Precurro. tu sequere. Si deo competit omnis denominatio pfectionis simpliciter. abiecta proius impfectione. cū pfectius sit agere libere. otingenter. extra se. qz necessitate nature. Cōuenit hec libertas deo. qzuis em̄ libertas otingentie nō sit pfectionis simpliciter respectu finis. est tñ pfectionis respectu ordinatoꝝ in finē qñ sine talib^o medijs finis nedū haberi vel adquiri pōt sed obtinet necessario sicut est de deo cuius pfectio non dependet ab alijs extra se. alioqn nō esset p se sibi sufficiens. alioqn. preterea nō posset esse beatus absqz creaturis **D**iscipulus. fecim^o ab incho

Partitio. i. clxxviii

ata sacramēti eucharistie materia digressum plus mole sententiaz qz verboꝝ grauidum. nō tñ inutiliter ad exaltationē stulticie xpiane contra sapientiā mundanoꝝ **M**agister. Quid si voluerim^o traducere metaphisicā ad rem nraz **D**iscipulus. Vide oro quid agas. quia nō habet encharistie sacramentum emulā acriorem que p suas acriologias id est demonstrationes potissimas p omnes animi oceptiones oppugnare nos satagit. **C**ōstat autē qd si due qditates iuxta ponant et neutra alterā excedat ambe sunt equales. Itē si ab equalibus inequalia demas que remanēt sunt inequalia. Totū est maius sua parte. Et ita de ceteris p se notis. Ecce vero clamat ista. Ecce corp^o humanū solite quātitatis applicat hostie paruule. nec tñ excedit vlexcedit **M**agister. Esset vtinam nobis intellectualis iste vigor elcuat^o sup fantasiā et imaginationē quē admodū fuit in maria. perspicuum esset statim qd aduersus hoc sacramentū metaphisice positōnes nihil ocludūt. Possem^o insup ex diuersis eloquijs filiaz metaphisice que sūt **A**rismetria **G**eometria **M**usica p/ spectiua **A**strologia gratas accipere p nobis manuductiones. Sz ad opendiū satis sit hic explodere q obiecta sūt p distinctionē. Quid est quantitatē applicare quantitati Aut hoc fit dimensiuē. aut omentu ratiue vel circūscriptiue. et ita meta

Tractatus. ix

phificas ceptiones non negam⁹.
aut applicatio fit tñ modo diffiniti
ue et nō localiter. quē admodū ani
ma rationalis applicat^r corpori suo
tota in toto. et tota i qualibet par
te non localiter. Et super hoc nihil
ad metaphisicā cui deest intellectu
alis oculus fide purgat⁹ vt possit
diuinū hoc mysteriū intueri. Dem⁹
queso deū plus nosse q̄ metaphisi
cus naturalis pōt intelligere. Si fi
lia ei⁹ astrologia potuit inuestigāe
licz ymbzaliter et impfecte. virginē
beatā gestare in gremio puerū ce
litus in signo virginis quem aliqui
Ihm vocant. sicut testis est **A**lbu
masar. Nō abnegem⁹ partū nostre
virginis. qz talis decz partus deū
Discipulus Omiseris ista. p nūc
fauozē fidel sonantia et ad defensi
onem ppriam intende docens quē
admodū quantū corp⁹ alteri pos
sit coaptari modo nō quātitatiuo
qm̄ exemplum de anima rationali
nullū est vere. caret em̄ quantitate
Magister. fiat hoc p ouersionē
panis in corpus xp̄i iam existens.
accidentib⁹ panis remanentibus.
Ita q̄ iam corpus xp̄i non est hic
locatū in hostia p dimensiones p/
prias. sed per illas que panē afficie
bant Et quia quelibet pars panis
transsubstantiata est in totū corp⁹
xp̄i. p̄pterea totū est in tota hostia
et totū in qualibet parte. non plus
habens positionē ad locū dimensi
uā q̄ anima nostra **D**iscipulus
Et si presupponat hec responsio tua
rem valde mirabilē. non tñ ita deo

De eucharistia

impossibile q̄n subsit sibi cum volu.
erit posse. Neqz em̄ maius. estimo
rem esse mutare in aliam per potē
tiam obedientialem creature q̄ rē
ex nihilo poucere. Sed quid dice
retur fm̄ positionez illozum qui cō
tendunt panis substantiam rema
nere tanq̄ sit facilior ad saluandū
hec positio. **M**agister. Imo vero
difficilior et hereticalis. tum quia
damnata per ecclesiam. tum quia
tollit veram existentiam corporis
xp̄i in hoc sacramento. Non em̄ re
manet via vel ratio saluandī verā
presentiam actuaalem corporis xp̄i
nisi quia transsubstantiatus est pa
nis in ipm̄. sed saluat^r modo dicto.
Fallitur itaqz p̄hoz mathematico
rum imaginatio quasi totum cor
pus sit extensum et extensue sub di
mensionibus hostie. ita q̄ propria
quantitas sit ratio sibi essendi in lo
co. quasi p̄pterea sit respectus ad lo
cum sicut est ad inuicem partib⁹ in
toto. neqz tamē dimēssiones panis
remanentes afficiunt corpus xp̄i
vel inherēt sibi. sed per se stant ab
om̄i corpore separate. **U**nde sicut
dicimus nos petrum videre dum
videmus sua accidentia vel figurā
Ita dicimus nos videre corp⁹ xp̄i
dum videmus accidentia panis il
lius qui in ipm̄ transsubstantialiter
conuersus est **D**iscipulus. Cau
sam aperis cur predictus error dñ
putatur esse facilior destruit totaz
fidem huius sacramēti de vera exi
stentia corporis xp̄i sub speciebus
panis que non solum figurant sed

Sup magnificat

continent. Alioquin si non contine-
rent non plus esset hostia adoranda
quā petra deserti que xpm figu-
rabat. Petra autem erat xpus ait
apostolus. Sic de figuris omnibus
alijs. Sic de imaginibus et pictu-
ris et litteris curreret argumentū.
Deniq; nec fides haberet merituz
nec veritatem xpi verbum. nec effi-
caciā eius sacramentuz **Magi-
ster.** Adde qd fieret iniuria predica-
torib; primitiue ecclesie doctis ab
ore xpo beate virginis. Sicut et
paulus asserit se hanc veritatem a
domino accepisse Possem adduce-
re mira super hac transubstantiati-
one mōstrata per alia Insuper ma-
nuduere legis vtriusq; mira exem-
plo ambrosij promptum esset. Sed
si sensus deficit ad firmandum cor
sincerum sola fides sufficit **Disci-
pulus.** Sufficit mihi plane quāuis
claritas intellectualis rationis ad
vita sit deo laus et gloria. Claret
ex fine qd institutum est hoc sacra-
mentuz quatinus ostenderet deus
immensitatem sue potentie. Incom-
prehensibilitatem sue sapientie Ine-
narrabilitatez sue beniuolentie. Et
hec triplex ratio est potissima quā
in perfectione finalis cause solida-
tur. Propterea transfer te nunc ad
declarandum copiosissimā utilitatē
huius sacramenti et postmo-
dum regredi posterius ad ceteras
questiōes si fuerint insinuati fructus
p̄ benedictissima d̄go benedicti fru-
ctus ventris tui. vnde crebro ceu-
nisi magnificans cum exultatione

Partitio. i. cxxxix

spiritus ad supmentales excessus
rapta. Esurientes impleuit bonis.
et diuites dimisit inanes. **Magi-
ster.** Esuries in p̄mis necessaria no-
bis est. si tantis querimus impleri
bonis **Discipulus.** Sic putandū
sed quid impedit aut quid inducit
hanc esuriem aperire paucis non
postponas **Magister.** Scis quid
obstabat filijs israel ne manna sa-
peret eis sed verteretur in nauseaz
Discipulus. Murmur improbu-
z et ingratus quia desiderabant car-
nes allia porros et pepones egypti
Magister. Caueamus similes
fieri. Sustatis quippe tam vilibus
egyptiace tenebre scitatis escis de-
spit omnis cibus spiritualis. Esu-
ries itaq; causatur ex euacuatione
stomachi. a noxijs humorib;. hanc
vero paupertas spiritus facit. Ex-
emplum habetur xpi crucifixi. non
vult bibere vinū secularis delecta-
tionis. qz mirratū. qz felleū. qz ace-
tosū ē spū **Dicit cū ps.** Renuit cō-
solari aia mea. Memor fui dei et de-
lectat' sū. Rursus ipse timor domini
reuerēcialis obediēs et hūilis ope-
rat' esuriē sandā. qz sandā a seculo
inanitatē. Mititas p̄terea cū pieta-
te tollit vir' amarissimū rancoris
et inuidie. Scientia vero cū ludu
purgat et abluit vasculū cordis a
sintomatib; et fetozib; p̄teritoz
criminū. Conferē p̄inde fortitudo
sanitatis in spū vñ surgit esuries
et sitis iustitie. Et vbi iustitia si in
hoc defuerit sacro? Deniq; p̄ di-
gerat p̄pheta de male habentibus

Tractatus .iij.

Omnes escam ebeminata est anima eorum. **A**ddit. Clamauerunt ad dominum. **S**equitur Misit verbum suum et sanauit eos de interitionibus eorum. **E**t quomodo sanauit? nisi quia fastidio pereunte recreauit appetitum. **I**deo sanauit. quia non in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. **N**on ubi mittitur istud verbum presentius alibi quam apud hoc sacramentum? **D**esit igitur iners desidia que sibi noxios ex indigestione humores attulerat cum per exercitium calor non acuitur in spiritu sed languescit. **A**ssit tandem masticatio per integros et fortes meditationis sancte dentes. quo sicut et vt cibus ita ruminatus plus sapiat plus appetat. ac postea plus nutriat. **S**uffecerit hic pro presenti oragmate psalterij marie super hac cordula. **E**surientes impleuit bonis per notulas centum. **P**orro super sunt longe plura que certis ex causis censeo conuenientius per soliloquium quam per alloquium nostrum meditanda esse vel quantum nostra psaltes impetrauerit contemplan da. **T**u interim frater tecum habitata. postmodum fiet dum reditus erit nobis ad commune colloquium doctrinalis apertio super omnibus in soliloquio personatis. **D**iscipulus. Longanimis expectabo.

Explicit primus tractatus

De eucharistia

Sequitur alter soliloquium multa varietate distinctus. **E**t sunt in eo particule quasi notule cantabiles ceterene vel ultra pro loco peregrinationis mee

Magnifica anima mea dominum. dum clauso ortulo nostri florētis hostiolo vacamus a seculo. dum nullus obstreperit alienus. **L**oquar nunc ad cor tuum. dicam. **M**agnifica precor anima mea dominum. **M**agnifica quoniam magnifice fecit. **E**surientes enim impleuit bonis. **D**edit nobis panem de celo verum sub vmbra cullo sacrosancti eucharistie sacramenti. **D**edit et nobis abunde omnia ad fruendum in hoc benedicto fructu ventris tui. **O** benedictissima feminarum. **F**as tibi est o anima mea fas gloriari et ex toto dicere. **S**ub vmbra illius quem desiderabam sedi et fructus eius dulcis gutturi meo. **S**ede igitur solitaria sede et file et leua te super te sede per quietem non per torporem. deus implebit desiderium tuum in bonis. desiderabas dilectum ex dilecto. dilectum per amorem amozosissimum. **E**cce sub vmbra istius sedes sub sacris eucha-

Sup magnificat

rissime symbolis. os aperi per aucto/
tate deuotionis et attrahere spiritum
caritatis. **Dilata** os tuum per de/
siderij feruorem. **Ipe** fm pmissum
suum complebit illud. **Et** quibus
implebit. **Plane** fructu eius qui dul/
cis erit gutturi tuo. **Sit** o aia mea
guttur tuu sicut dilecti tui suauissi/
mu. **Noli** cadere in maledictionem
talium quales ppheta detestatur. **Es/
pulcrum** patens est guttur eoz. **Ca/
ue** fetores horridos exhalare cri/
minaliu sepulcroz. **Noli** scaterere te/
tris detractioiu. aut quarumlibet
spurciciaz cadanercsis feditatib?
et vermibus. **Sit** purum sandum
nitidius oleo letitie guttur tuu. **Sit**
vinu optimu dignum dilecto ad bi/
bendum et labijs illius et dentib?
ad ruminandum. **Experteris** certe
vicissitudinem dilecti. quia dulcis
est gutturi tuo fructus eius. **Fru/
ctus** iste si nescis o anima mea. fru/
ctus est trium seminuu. **Tricesimus**
incipientibus. **Sexagesimus** profi/
cientibus. **Centesimus** perfectis.
Seminatus fuit in terra non excul/
ta vel operta. sed fuso tismodo im/
bre celitus cum voto spiritussancti
viuifico qz calore. decoctus fuit me/
ridiano sole passionis. **Datur** tibi
nunc velatus nebula. **Dixit** sapiens
qz in festinatione nebule est omniu
medicina. **Suscipe** latentem. sede
vacans tibi et sibi soli. **Senties** af/
firmo quid sapiat verbum illud. **Et**
fructus illius dulcis gutturi meo.
Gustabis itaqz o anima mea qm

Participo. i.

clxxx

suavis est dominus gustabis bonu
verbum eius qz virtutes futuri secu/
li. credes sapientie de se illa preco/
nifanti. **Spiritus** meus super mel
dulcis et hereditas mea super mel
et fauum. **Curre** post exhortatio/
nes. **Transite** ad me omnes qui co/
cupiscitis me et a generationibus
meis adimplemini. **Surge** propoa
o anima mea. **Curre**. ecce trahit te
dilectus tuus post se. **Trahentem**
sequere. **secura** sede sub umbra sa/
crozum eucharistie velaminu. **Expe/
rieris** sane. gratulabunda qz can/
tabis. **Et** fructus eius dulcis gut/
turi meo. **Fustato** fructu dulcis a/
mici tui. **Quid** supest o anima mea
quid dicis. quid speras. quid ge/
mis? **Accipio** furtiue venas susurrj
tui clamans intorsus cum silentio
Sitio **Introducat** me rex in cella
vinariam. post cellaria fructus sui
En ipse est vitis vera. cuius vinum
generat virgines. nec solum gene/
rat sed impregnat. **Det** ipse vir um/
illu. det bibere sobria ebrietate spūs.
Introducat me in cellam vinariaz
Quid tibi vis o anima mea? **Du/
dum** dixisti post petitum osculum
oris sui. **Meliora** sunt vbera tua vi/
no. **Et** iterum. **Memores** vberum
tuorum super vinum. **Cur** nunc vi/
num petis? **Sed** pro te mihi respō/
deo. quoniam ipse tibi est lac et vi/
num siquidem. et vbera eius sunt
botri vinee. **Loquitur** quoqz. bi/
bi vinum cum lacte meo. **Vo/
cat** insuper **Comedite** amici et

Tractatus .ix.

bibite et inebriamini carissimi. do-
cte facis **O** anima mea. inuitata
non abnegas. non dissimulas. non
causaris. **D**ulcis fuit fructus eius
gutturi tuo. queris sitiens et voca-
ta bibere vinum diuine suauitatis
post vbera consolantis humanita-
tis. petis impleri quod sequitur **I**n-
troduxit me rex in cellam vinariam
Quid agis anima mea. quenā hila-
ritas vultus. quis tremulus et ho-
norus oculoꝝ nitor. quisnā omnis
gestus. omnis alacritas letitia simi-
et voluptas? **Q**uid files. quid qua-
si spasmata stupes? **V**ere agnosco
quia introduxit te rex in cellam vi-
nariam. ordinauit in te caritatem.
imo caritate vulnerauit te **I**mo ca-
ritatem si dici potest. sicut sine mo-
do. sic sine ordine dedit. **H**inc modus
dilectionis tue non habet modum.
hinc tota liquefcēs. tota collabēs.
tota te non sustinens suspirabūda
suspiras. **F**ulcite me floribus. stipa-
te me malis. quia amore langueo.
quia vulnerata caritate. ego sum.
Meditor ego mecum dummodo te
talem inspicio. **O** tristis nup̄ anxia
et paup̄ anima mea. quāta et qua-
lis sit. hec dextre dei sponsi tui mu-
tatio mirans et ego tecum. recog-
nosco. **I**taq; libet exclamare. **O** q̄
bonus et suavis est domine **I**hesu
xp̄e spiritus tuus. q̄ viuus et effi-
cax sermo oris tui qui in cenaculo
grandi strato ecclesie tue syon pa-
nem et vinum corporalis edulij cō-
uertit in fructum dulcem animarū

De eucharistia

corporis et sanguinis tui. **S**iquis
sermo ille. verba ista que locutus
es. spiritus et vita sūt. **V**ere spiritus
et vita. vnde in te talis effectus est
exortus. in te sicut anima mea. **Q**uid
reliquū est o anima mea. fulcita es
floribus sanctorum desiderioꝝ. sti-
pata malis ordinarum affectio-
num sub expectatione futurorum
premioꝝ. **V**ideo q̄ bene tibi sit
non deseruit te collabentem dilectus
tuus. **I**ndicat hoc tuum velut aui-
re tenuis suspiriū. **L**eua eius sub ca-
pite meo. et dextera illius amplexa-
bitur me. **E**cce iam fructum edere
non queris suauez gutturi tuo. nō
cellam vinariam introire. non fulci-
ri floribus. nō stipari malis. sed tota
in totum lapsa et collapsa. tota
complexu suauissimo. serenissimo et
casto in eius sinu consopita quie-
scis. **O** q̄ beatus et efficax et felix
est cibus iste fructuosus **V**inum ē
viuacissimū corporis et sanguinis
tui xp̄e **I**hesu. **U**nde talis compa-
ratur effectus. talis refectio. talis
dormitio quies talis in pace in idē
ip̄m. **A**tuero q̄ breuis hora dic ob-
secro te benigne **I**hesu. **S**ic enim
Innuere videtur anima mea. **D**ic p̄
amores tuos quod sequitur. **A**diu-
ro vos filie iherusalem per caprea-
as ceruos q̄ campozum ne suscite-
tis neq; auigilare faciatis dilectas
donec ip̄a velit. **O** q̄ bene sibimet
et mihi excidit. siue excedim⁹ deo.
verbum o **P**aule summa suau-
itate refectum siue sobriū sumas

Sup magnificat

vobis verbis heu erumna miserie repletum. quia repletur homo multis miseris dum redit ad se. dñ red dicitur ipse ad terram miserie et tenebrarum. ab illa qua interim quiescebat in regione viuorum. Sic est o anima mea suscitauit te vita immortalis. refozbuir te ad se pondus corporis. Corpus itaqz quod corrumptur aggrauat animaz. Languida prozulus et vulnerata charitate vigilas. Tu suspensa respectas vñdiz qz si forte redeat ad te dilectus tuus Cuius adhuc caloze tepet lectul' nosster florid'. Dirigis aures ad oem sonitū vel flatum seu siblum aure tenuis. Si forte audiatur in silētio vox optata dilecti tui. fallor autēz in somnis vigilo si nō ita res se habeat. Non em poterat zelotes amicus. minus amare qz amica nō impar esse ad amoris vicissitudinem. Nam audio clamantem. vulnerasti cor meum soror mea. Quid igitur? Considerans ego amorem sponsi in celeri reditu. laudo pariter vigilantiam sollicitudinis tue o anima. Erat adhuc delonge saliens in montibus. transiliens colles alacer et hilaris canticans pre amore. Sensisti continuo distantis adhuc vocem et exultationē. Exilisti ilico tremefacta et dixisti. Vox dilecti mei est. supplendum quā audio. Vox sonora. cuius auditu resurgunt mortui. naz qui audierint viuent. Et nō ne te mortuā indicas o anima aut certe mortue similem dum amicus

Partitio. i. cxxxii

abesse putatur? Non auertas inqt propheta faciem tuam a me. Dat rationem precis. quia similis ero descendentibus in lacum. Vox autem domini dum super aquas et aquas multas. fantastiarum fluctuantium qz curarum sonuerit. fit cōfestim ipso iubente tranquillitas facit inhabitare diluuiū tale fluidum agum. illic sedens. illic virtutez pulpulo suo spiritali dans et benedicens in pace. Sed et intercidit flammam ignis illecebrose temptationis vitulosqz petulantis superbie licet libani id est cārdiati videant sub colore boni concidit obruit et conterit. Hec est vox dilecti. Verū quod agimus quozū anima quozum abzipimur? Referam ego terum secrete inter nos alloquia tractare de fructu vite. de pane qui de celo descendit. et dat vitam mundo. vox exhortationis mee hoc dederat initium. Magnifica nunc anima mea dominū. subiunxeram quasi pro causa vel theozumate dicendoruz. quia esurientes impleuit bonis. Sed ignoscendum est. danda venia sobrie ebrietati. quam cella vinaria propinauit imo vere iam venia. nil opus est quia dignissimo nostro probationem intimiozem operatur. ostendens in hoc nostro sacramēto. Esurientes impleuit bonis. Et sic implentur vt plenitudinem non capiant. desiliant quasi ruptis lagunculis virium omnium. titubant quasi quis crapu-

Tractatus .iij.

latus a vino nihil pondere plenitu-
dinis spūs. tandē resident et quies-
cunt in idē ipm. **Pond'** meū. amor
meus. **Dic** si potes quantis bonis
impleta est cuius oportuit caput a
leua dilecti suscipi et leua istic ē ef-
fectus principalis vnus inter cete-
ros. tibi et potus salutiferi sacra-
menti videt ne tibi parū deficere a
se. rari super se. posse ex sentētia di-
cere. **Defecit** i salutare tuū aia mea
Et rursum. **Defecit** caro mea et cor
meū. **Sed** ne mala putareſ hec de-
fectio subiunctū est. **Deus** cordis
mei et pars mea deus in eternum.
Nonne pars optima quam elegit
maria. pars de qua gloriās ps. vi-
cebat **Dominus** pars hereditatis
mee et calicis mei? **Sustollā** te sup
altitudinez terre ait dñs et cibabo
te hereditate patris tui iacob **Pro-**
pterea ideoz ps. subintulit. **Etenim** he-
reditas mea p̄clara est mihi. **Dic**
i alio loco. **Parasti** in oſpectu meo
mensaz. **Postq̄** premiserat. dñs re-
git me et nihil mihi deerit. **Tandē**
subiunxit. **Et** calix meus inebrians
q̄z preclar' est. **Noli** deinceps mira-
ri ebriam que in cella vinaría bibit
hunc calicem. **Uertū** quia reperit
alius calix inebrians calix aureus
babilonis putares nil inſeſſe inter
ebrietatē ⁊ ebrietatem. **Audi** quid
anima quam introduxit rex pacifi-
cus in cellam vinaríam. addidit p̄
munere. **Ordinavit** in me caritatez
Babilon interpretat̄ confusio. con-
trarium vero confusioi quid any

De eucharistia

plius est q̄z ordo et ordo caritatis
Caritas enim quasi cara vnitas.
Unde colligis q̄z ordo caritatis ē
ordo vnitatis **Hic** assum' o anima
bonum est nos hic esse. **faciam'** hic
tria tabernacula siue cenacula que
fabricauit ordo caritatis ad esum
⁊ potum spiritualis refectiois sub
vmbraulo spiritus obumbrantis
tibi vnum intellectui vnum. menti
vnum. vel tibi vnum. proximo vnū
xpo vnū. **Quid** respondes anima
mihí. **Nescit** forte spiritus meus ex
emplo **Petri** quid dicat. **Bibit** et
ipse de cella vinaría. experitur in se
ordinatam caritatem. **Est** nimiruz
ordo parium disparium q̄z rerum
sua loca vnicuiqz tribuens disposi-
tio. **Erit** igitur ordo caritatis ideoz
q̄d ordinat' amor. **Ordinatur** au-
tem amor ad deum. ad pximū. ad
se ipm. xps est deus et proximus si-
mul **Moyſes** similiter inter deum ⁊
proximū mediator erat. **helyas**
deniqz bonū zelabat vtriusqz. **De-**
cet o anima mea attentionis trine
libenter accipere te que dicantur
et que dicenda parantur. **Multa** su-
per hoc triplici tabernaculo vel ce-
naculo seu triclinio scis vbi tra-
ctauimus super cantico **Marie** po-
nentes spiritum nostrum velut ar-
chitriclinum te velut in inferiori ce-
naculo. cor vel intellectum in secun-
do. mentez in tertio. **Procedamus**
nunc hic et altera via tribuantur
singulis vniuersa. **Sit** vnum cor.
et vna anima. et vna mens. et

Sup magnificat.

et vnus simul cū intellectu et volū/
tate et ratione et affectu spūs. Oīa
siquidem vnū facit ordo caritatis.
ordo care vnitatis. Tu anima sis
eadem. qz cor. mens. spiritus. intel/
lectus. ratio. volūtas. iudicis. af/
fectus cum ceteris. Nec hoc extra/
neum cū legamus qd multitudinis
credētū erat cor vnū et anima vna
quāto magis vnus hominis in se
ipso qui habet nihilominus intra se
regnū dei. regnū omniū seculorū?
Distribuat ordo singulis in plura/
litate et vniuersis in vnitare. fructū
ligni vite. fructus duodecim spūs.
quoz precipuus est caritas. supre/
mus quidem. ideo dulcissim⁹ quia
altissim⁹. Distribuat in primis sub/
ternario fructus suos. Assignet p
relationem ad deū sacrificij oblati/
onem vel hostiaz. Assignet ad pxi/
mū istā cōmunionē et amicitia. Assi/
gnet ad se ipm totū hominē. viati/
ci refectiōnē et exitus ad patriam.
Bene hic datus est ordo caritatis
circa benedictū sacramentū ⁊ quo
ad initium. et quo ad medium. et
quo ad finem seu terminū. que tñ
tria redeunt ad se ipaz velut in my/
sticum circulū vt sit cōsummatio in
vnū. Oblatio siquidem iniciata est
in cruce. facta deo sacrificiū viati/
cum. perducit hominē ad terminū.
cōmuniō tenet interim pxiomos hic
in vnū. O si habeamus amicū ad
quē vadam⁹ media nocte presentis
miserie et dicamus ei. Amice cōmo/
da id est cōmode da mihi tres pa-

Partitio .i. cxxxii

nes. O vtinā instantia vidus. det
quotquot habemus necessarios et
esurientes impleamur bonis studi/
ositas nescio an curiositas ordina/
re meditatē cuiuslibet hozū triū fructū
duodecim sub mysticis assignatio/
nibus in scriptura. Primo de nume/
ro duodecim panū ppositionis in
antiqua lege. Secundo de numēo
duodecim panū in euangelio scz
septem et qnqz duplici refectiōne.
Tertio de fontibus iherosolym quasi
totidez refectiōnib⁹. quia nihil pbi/
bet omne quod reficit panem dici
Dicit nanz a pan quod est totū
Doceat nos hec petitio cū sua glo/
sa. panem nostrū quotidianū et su/
per substantialē ponit lucas. da no/
bis hodie. Quid mirandū si fōtes
nominauerimus panes cum de la/
chrymis testatur ps. Iuerunt mihi
lachryme panes die ac nocte. Et
alibi de cinere. Cinerem tanqz pa/
nem manducabam. Bene suggeris
et suades o anima mea suffecerit
ista tetigisse pro ordine caritatis
pro qz iuuamento memorie in stu/
dio meditationis. Causam aperis
perspicuam. Nescit amor ordinem
talez insequi. nescit coartari. Ordo
suus est hic ordinē nō seruare. Per/
git quocūqz rapit. ducit aut impel/
lit aut agit spūs. qui vbi vult ⁊ qñ
vult spirat. nā et rote sandaz scri/
pturaz mouebant fm impetū spi/
ritus. Spūs em vite erat in rotis.
et cum eleuatis animalibus eleua/
bantur p cōtemplationē cū stātib⁹

Tractatus .se.

stabant per distinctionē. et cum ambulabant ambulabant per opationez. Sequamur quo rapiat feruoz spiritus. Oremus vt olim quasi respōsuri deo. Prebe fili mi cor tuum mihi vt ita p mensura metri. prebe cor tuū mihi fili. respondeam. Ac cipe pater quo vis. fer rape. duc. age. defluat a se et ferueat ad te. Estuet ebria mens in suū ouersa fu rorez. Scis anima quid sequit sub triplici siluodie solis nota tibi q m̄ Arx. par. fax. dur. lux. frux. rex q̄q̄ lex. lanx. Concernunt he dictiones triplicate tria diuinis appropziata psonis. Solitudinem interim nocturne vigilie teneam. soroz aimadū puenit germanus noster oquesitur. moze suo p dialogum seu dramata variā dūs erit sermo. Pote rit nihilominus nostri postmodum particeps esse secreti. Esuriētes impleuit bonis. Nolēs reficere benignus Ihs bonis nō qualibuscūqz sed eternis. cibo qui non perit. pane qui dat vitam mundo. calice noui et eterni testamenti predicabat dicens. Caro mea vere est cibus. et sanguis meus vere est potus. Liti gabāt ergo iudei. Compescuit eos Nolite inquit murmurare. Nemo venit ad me nisi pater meus q̄ mi sit me traxerit eum. Mira sententia tua x̄p̄si iungat cū altera similiter tua. Nemo venit ad patrē nisi p me Dic nobis per benignitatē veritatis tue qualis iste sit circuitus. qualis giratio. qualis circuitus Nemo

De eucharistia

venit ad me nisi a patre tractus. Nemo venit ad patrē nisi p te. Atueo sic est. Nemo venit ad filium nisi repletus bonis spūs sancti. Nullus dat spiritū sanctū filio in diuinis nisi pater. Nō potest igitur venire ad filiū: nisi cū spūs sancto quē dat ei pater. Hinc est oratio x̄pi ad patrē. vt dilectio inquit qua dilexisti me sit in eis et ego in eis. Mira circūincessio Rursus ipse filius nō redit ad patrē nisi p spiritū sanctū quem spirando redit patri felici et inenarrabili. id est. nō narrante circulo dat spiritus sanctus mentē quaz inhabitat nūc filio a patre. nunc patri a filio. De tebat hūc circulū q̄ philosophans dicebat. Da fontem lustrare boni. Sic intelligit illud de sc̄is aiab' q̄s lege benigna ad te ouersas reduci facias igne reuerti. i. ignea caritate spiritus sancti. Consone ad illud Ecclesiastes. Girat per meridiez q̄ pergit in circuitu lustrās vniuersa spiritus celestium terrestriū h̄ et infernoz quia flectitur ad aquilonem. motu vel obliquo vel recto. Ambulant impij in circuitu. sed circa se re curui sunt. Referunt omnia ad se. nihil diligunt. nihil agunt. nihil timēt nihil fugiunt vel odiunt nisi ppter se. qz se suū finē statuerūt. Sunt genus sathan qui circūiuit terram et perambulauit eam. qui circuit. querens quez deuoret Perambulabat q̄ Jesus hierico circūibat ciuitates et castella. Audis ex suis vni perambulantem in innocentia cordis

Particio iij. De

sui in medio domus sue. nā et dñs in circuitu ppli sui. **C**ircuit igit iust⁹ et pambulat sed circa deū. circa cētrū illi⁹ intellectualis spere cui⁹ cētrū est vbiqz. circulerētia nūqz nisi in se. **D**eserit se iust⁹ nihil refert ad se. sed ad deū. nihil amat. nihil agit nihil desiderat nisi ppter deū. imo nec se vult esse vel viuere vel bene esse nisi ad deum et ppter deū. **I**n/ telligis anima circuitū et circuitus attendas effectum. **P**auperes in se diuites in deū replētur bonis. qm̄ veritas est in circuitu suo lumen et requies. **D**iuites non in deum sed in se dimittunt inanes. qm̄ vniuer/ sa vanitas omnis hō viuens. **D**ozmierunt somnū suū et nihil inueni/ runt omnes viri diuitiaz in mani/ bus suis. **S**ulte. hac nocte morie/ ris. animā tuā repetent a te. et que congregasti cuius erunt? **Q**uerebam aliquando pauper et esuriens. **I**n/ dica mihi quem diligit anima mea vbi pascas. vbi cubes in meridie. volebam pasci cum pascente. quie/ scere cum cubante. nolebaz vagari sō est vane agi in circuitu impiorū. nolebā egredi a conspectu dñi. hor/ rebat animus pascere hedos feti/ dos sensuū meoz⁹ circa tabernacu/ la pastoꝝ ab vnitāte diuisorū. **I**n/ uitabat me qui dicebat. venite ad me omnes qui laboratis et onera/ ti estis qualis heu sum. **P**ollicebat^r repletionē in bono. **E**t ego inquit reficiam vos. **O** plena refectio. **S**u/ padebat de quiete. et inuenietis

eucharistia cxxxij

requiem animabus vestris. **V**ene/ rat aliquando timor et tremor sup me et contexerunt me tenebre. **N**e/ queherit aliquis vnde? quoniam vi/ di iniquitatem et contradictionem in ciuitate babilonis. et dixi. **Q**uis dabit mihi pennas sicut columbe? **N**ec sunt suauē iugum xpi et onus leue qui totus columbinus est. to/ tus mitis et humilis corde. **E**xpe/ ctabam eum qui saluum me fecit a pusillanimitate spiritus et tempesta/ te exorans. **V**elociter exaudi me domine. defecit spiritus meus. **D**efecit pre inopia cibi et potus in regione longinqua dissimilitudi/ nis horrozis et egestatis. **S**ic vo/ lebam. sic expectabam. sic orabam. **T**u vero homo vnanimis. vetus homo quia fact⁹ eras vt esses vna/ nimis. dux meus et notus per pre/ uiam sensibillum cognitionem. qui simul mecū dulces capiebas cibos sacramentalis deuotionis omuni/ catōis. in domo domini domo ora/ tionis ambulauim⁹ cum consensu. **E**t heu quale nunc et hic dissidiuz? **V**eniat mors sup illos vnde scan/ dalum tale venit. **D**escendant in infernum viuentes et funditus pe/ reant quo ad demones. aut. si sunt homines vt corrigantur ne in infer/ num descendant morietes. **D**et u/ serunt euridicem meam mentē meā apud inferos. collocauerunt me in obscuris sicut mortuos seculi. **Q**ue/ rebam elongare seculum et mane/ re in solitudine sed ingenti mole fā

Tractatus .ix. sup

tasmatum depressus corruū duri-
ter allisus sum. **D**imerit me tempe-
stas aque fluctuantū desideriorū.
absorpsit me p̄fūdū curarū. sup̄ est
ut urgeat super me puteus os suū
vtriusq; mortis. **S**ed tu o benignis-
sime deus emitte manū tuam de al-
to. eripe me de aquis multis. de la-
cu miserie et de luto fecis. **D**a de-
pterā misero. et tecum me tolle per
vndas. **I**nbe me domine venire ad
te super aquas fantasmātū. fac so-
lidū litus eternitatis attingere. **R**e-
putabam cū spiritu meo. **N**ū mibi
talis oppressio. tanta depressio qui-
mentis alacri volatu. irruentia vi-
diq; fantasmata transuolare non
preualco. **E**cce quotidie pauper et
esuriens. ad mensam eius sacramē-
talem accedere satago. obedire vo-
lo preceptis salutaribus diuina in-
stitutione formatis. et dico. **P**anē
nostruz quotidianū da nobis ho-
die. **D**at. **A**ccipio. **N**ō sentio me re-
pleri bonis. dimittor inanis fame-
liti. macie q; consumo et laboro.
Ubi ergo vox tua x̄pe si vocatus
si laborans oneratus. si veniēs ad
mensaz tuam non inuenio refectio-
nem v̄tinaz non defecationem. **T**er-
ret me heu nimis tua per os p̄phe-
ticū imprecatio. **D**ederunt in escaz
meam fel. vtriq; fel amaricationis
victorum. et in siti mea potauerūt
me aceto. quod et acerbum est et
frigidum est per in deuotionem. nec
non ob stupefcere dentes cogit me
ditationū p̄ abominationē de qua

magnificat

p̄pha. **O**mnē escam abominata est
anima eorū. **D**e. ve. ve. quid sequi-
tur. fiat mensa eorū coram ip̄is in
laqueū vsq; ad maledictiones. xij.
quaruz neutra tolerabilis est a re
proba creatura. **C**onsultius est n̄ti
per penitentiā effugere q̄ curiosi-
discutere vel effari velle. **D**a beata
virgo p̄phetissa mea. da nunc ape-
rire misterium verbi tui. **E**suriētes
impleuit bonis ⁊ diuites dimisit in-
anes. **M**ensa iudeorū erat mensa le-
galiz. omnū sacrificiorum suorū.
oblationū. victimarū. hostiarū p̄mi-
ciarū. decimarū. holocaustorū v̄i
implebant sacerdotes. **V**uebant
cū ceteris quos per talia s̄difica-
ri dicebant. **V**enit sum m̄ p̄ncipex
et sacerdos in eternū. **I**hs x̄ps fm
ordinē melchisedech. panē et vinū
obtulit. **F**ecit cessare sacrificia cū ce-
rimonijs omnibus nō soluendo sed
implendo legem. **N**on inquit venit
soluē legem sed adimplere. **T**rāsiit
ymbra figurarū. lux veritatis emi-
cuit. verificauit x̄pus quod p̄dixit
Auferetur a vobis regnum dei et
dabitur genti facienti fructus eius.
Relinquetur vobis domus vestra
deserta. hoc imprecabā seu p̄dici-
cebat allegatus p̄beta. **F**iat habi-
tatio eorū deserta. **C**onsonat ois
cetus p̄phetarum super ablatione
iugis sacrificij. super cessatiōe lega-
lium per mortem x̄pi. **H**oc idem te-
statur effectus. **H**oc dedit x̄ps intel-
ligi pendēs in cruce. dixerat. **S**itio
ut implerent scripture. **D**ederunt

Partitio iij. De

in escam meam fel et in siti mea potauerunt me aceto. **V**ide mirabile correspondentiā ad pphetiā inducā. Continuo xps dicit. Consummatū est. quare? quia omnia que de eo scripta erant finem habebant. **V**eritas veri sacrificij. vmbra tile consummat. **H**oc in spiritu pzeuide rat qui dicebat. omnis consummationis vidi finē. finis itaqz legis xps fm apm. **D**edit ille mandatū dilectionis latū nimis latū ad deum ad primū. ad amicos et inimicos et ita latū vt ab eo et in eo pendēt omnis lex et pphete. quia finis omnis legis dilectio. **T**unc ablatum est a iudeis regnum dei. **V**oluerunt cōstituire iustitiam legis. i. in ea continue stare. abicientes gratiaz dei nō pstituerunt. ipm velamen oculorum. et importabile legis iugum tenere super se. **I**taqz regnū dei dicite **D**ionysio est omnis finis et ois ordinis et legis et ornatū distributio. **R**esecerunt a se quatuor ista in dei. resciendo xpm. in quo. p. quē. et ex quo. et a quo est omnis finis. ordo. lex et ornatū. **O**rnatū intellige quālibet in re qualibet inclinatio. quā indidit sapientia disponens omnia suauiter in finem suuz fm legem a deo et ordinē inter se mutuo ostitutos. **Q**uādo non o benedicta in mulieribus notatā olim circa te desertionē hanc inuenimus **R**emanserat puer **J**esus in iherlm q̄ situs per trionū magni misterij **I**n uentus est in templo sedens in me/

eucharistia cxxxviii

dio doctoz. de lege disputans et respondens. **E**t de quibz arbitrandum est questionibz nisi de tpe aduentus messie. et scripturaz impletionē. voluit ipse benignus filius tuus. **Q**uod virgo benigna virgo bene ignita. **V**oluit benigne facere bona voluntate sua tibi. deseruit litteralem syon cum sua iherlm. **D**escendit quz **J**oseph et tecum in nazareth floridam nō vetustam. et erat subditus vobis. in quibus mystica iaz syon et iherlm residebant. **M**ansit annoz spacio. xvij. quousqz baptisma sumpsit anno xxx. quousqz consummaret opus ad edificationē celestis iherlz quousqz acceptaret deus sacrificiū iustitie. sacrificium spūs cōtribulati xpi oblationes. **D**emū in hoc vni co sacrificio holocaustū et vitulos typico super altare crucis imposuit. **I**ntroiuit semel in sancta sanctorum eterna redemptione inuenta. facta est hostia peccati. **D**amnauit de peccato peccatū. liberauit ecclesiam suam ab intolerabili iugo tot sacrificioz que neqz perfecta neqz plena neqz placita per se erant. sed nec placita reputabat ea dominus ex bonitate offerentiū. ppter maliciam studioz suoz. **L**ege **I**saiā. psalmos discute. nihil apertius inuenies q̄ reprobationez et abominationē. cum p̄hibitione sacrificiorum. si ad litterā prout accipiebāt tunc iudei referātur. **Q**uoniā si voluisses ait dauid. sacrificium dedissem utiqz. holocaustis non delecta

Tractatus .lx. Sup

beris. Et alibi. voce dñi. Non acci-
piā de domo tua vitulos neq; de
gregibus tuis hircos cū ceteris si-
ne numero cadētib; in hāc sentētiā
Sacrificiū nihilomin⁹ expetit dñs
sed quale figurabant sacrificia illa
non littera sed spiritu. Significauit
hec sacerdos noster vnicus dñi pre-
dicaret oblationē puram pfectam
et placitam corporis et sanguinis
sui. Verba que ego loquor inquit
vobis spiritus et vita sunt. Et p̄us
ad samaritanā. **D**eus spirit⁹ est. et
deus oportet adorare in spiritu et
veritate. **C**ū igit o anima mea sis
spiritus in carne. quid ouenientius
q̄ vt sacrificiū tuū esset spiritus in
carne. vel caro in spiritu. p̄ cōmuni-
cationē carnis et sanguinis. **N**eque
enī absq; sacrificio manere debue-
ras in p̄estationē sup̄remi dominij
quod habet deus super omnia. p̄
omnia et in omnib;. **S**ic enī descri-
bitur sacrificiū. q̄ est oblatio facta
deo in recognitionē sup̄remi domi-
nij sui **S**ic hec oblatio solū interior
in spiritu. sit exterior in affectu vel
effectu. **S**acrificiū sicut et verbum
abbreviatū fecit deus super terraz
hostiam vnā. vnica. mundā. plenā
bonis plenā effectib; omnib; illis
pro quib; hostia l̄alis solebat of-
ferri. **S**i deletionē peccatorū petis
Ecce agnus dei. ecce qui tollit pec-
cata mundi **S**i gratiarū a ctionem
gratias agit xp̄us patri **S**i malo-
rum euitationem. sanat ipse nos et
liberat. **Q**uia vere languores nor-

magnificat

stros ipse tulit. **S**i bonorū ofsecratio
nez celere. interrogatus latro do-
cebit. qui tempore huius sacrificij
vespertini audiri meruit cum iura-
mēto. **A**men dico tibi. hodie mechi-
eris in paradiso. **N**eque dicis o aia
Sunt ista. iam apud xp̄ianos oēs
ita digesta ita cognita vt fastidiuz
sit apud plurimos vel repetere vel
audire. **N**is aliquid offerat nouū
aliquid insolitum? **S**ubit illud ra-
bidarū delictarū ait **S**eneca **Q**uo-
usq; eadem? **T**ales inuenit paulus
athenienses qui ad nihil aliud va-
cabant q̄ audire vel discere aliqd
nouū. **S**imiles sunt prurientes au-
res diuitem qui dimittunt inanes.
qz quos nō replet bonis spirituali-
bus veritas. vanitas inq̄etat. **S**ed
ecce o anima nouus rex. noua lex.
nouus grex. nouū sacrificiū. nouū
testamentū. nō vituloz sed xp̄i san-
guine offirmatum. testamentū here-
ditatis eterne. p̄pterea dicit qui se-
det in throno. **E**cce noua facio oia
Nis vno verbo agnoscere. qd est
nouū et solū tale? **E**ternū. **V**etera
sūt omnia et ad interitū tendūt que
separant ab eterno. **B**reuis distin-
ctio veteris et noui sic et tp̄alis et
eterni. **N**oua plane oia. sed in noua-
tis. noua si lex p̄ spiritū viuificata
seruet. **Q**ue lex? **A**udi nouis supue-
nientib; vetera p̄ficietis. **E**t quid
vetusti? veteri hoie n̄o fm carnē?
Quid si sibi nihil sapit nouū? **F**ebri-
citans et excecatur est malis humo-
rib;. qz pessimis morib; replet⁹ est

Particio iij. De

Tolle vetera. noua erunt spiritua/
liter omnia. cor. opus. et lingua. **D**a
bo tibi latissimā nouitatū materiā
Cōsidera tot varietates sacrificio
rum. oblationū. holocaustoz. vete
ris legis presertim in leuitico **T**olle
nebulas figuraz ab eis. **A**ufer ab
oculis tuis velū qđ scissum est tpe
passionis. **C**onfer ad interioris le/
gis spiritū. oriet̄ ptinus tibi sol iu
stitie xp̄s **E**t qui in sacrificio corpo
ris ⁊ sanguinis sui noua fecit omnia
paschalez agnū manna deserti. pa
nem celi. thauros vitulos immola
tōis. hircū emissariū. passerēs. tur
tures et columbas. vinū et libami
na. sal in omni sacrificio. caudā cū
capite. neq; mel neq; fermentum.
Deniq; quotidianū bis sacrificiuz
cū matutino vespertinū. **O**mnia hec
cū similib; erunt tibi nouitatis ma
teria. immolabis hedū xp̄m. p̄ sili
tudine carnis peccati. sine peccato
Comedes agnū nō crudū p̄ infide
litate tuā. nō coctū aqua p̄ curiosā
pbiaz. sed assum igni. p̄ caritatis
ardore. deuorabis p̄ deuotā audi
tate caput. **S**iquidē caput xp̄i de;
simul cū pedib; humanitatis et vi
scerib; sacramentoz intimis. **D**s
nō ofringes ex eo. violentia p̄scru
tationis. **T**otū qđ comedi nō pōt
p̄ intelligentiā. igni sancti spūs obu
res p̄ venerationē amoroz. **S**int
azimi panes sine fermento malicie
cū lactucis agrestib; amare opun
ctōnis. **S**int accincti renes p̄ casti
tatis zonā. sit spei longanimis ba

eucharistia cxxxv

culus in manib; et comede festinā/
ter. auide scz anhelans et tendens
peregrin; ad patriā **L**ini ad extre
mū vtrunq; postez seu supliminare
domus tue vel hostij de sanguine
agni. **F**it hec linitio sub signaculo fi
dei in intellectu et amoris in affectu
Scis hec o anima mea! **S**cio. **N**e
nihil est qđ magis suadeā facē de
te qđ ipaz te sacrifices totam deo
Fiet hoc si captiuaueris et quodā
modo trucidaueris omnem intelle
ctū tuū in obsequiū xp̄i. omnē affe
ctū in holocaustū caritatis. **C**rede
et ama illū qui latet et p̄ns est. sis
ip̄a placens hostia. sis rationale
sacrificiū. nedū mane et vespe sed
assidue nocte dieq;. **I**nuitata es o
anima ad nuptias et cenā magni
regis in hoc eucharistie sacramēto
Noli excusare te noli tardare. **A**ssu
me vestem nuptialē tandē in nouis
simo loco recumbe. cū illo qui p̄ te
factus est nouissimus viroz. vnde
nec reputauim; eū ait p̄pheta euā
gelic;. nec erat ei spēs neq; decor.
Habet altare crucis latitudinē ca
ritatis. lōgitudinē eternitatis. subli
mitatē maiestatis. p̄funditatē sapi
entie iudicātis. **P**roffice te et absco
de in hoc p̄fundo. et toto nisu pe
dez crucis stringe amplectēs. **D**ic
cū fiducia sperande pietatis. viuit
dñs quia non dimittaz te. **O**ritur
hec vīrga crucis ex radice **J**esse qđ
interpretat̄ incendiū **C**oncremetur
hic totū cor tuū o anima mea. **D**r/
deat in holocaustū in odore suauis

Tractatus .ix. sup

simū dño **D**icit propheta dño de ma-
lignis. i. male ignitis **P**one illos vt
clibanū ignis in tpe vultus tui. **D**i-
cat idem de benignis. **S**int ipi cli-
banus boni ignis qui est in syon. ⁊
camīn⁹ eius in iherlm. **M**onstruosū
nimis gelicidiū si non fluat sicut ce-
ra cor tuū **O** aia mea a facie hui⁹
ignis qualiter defluebat qui dice-
bat in cāticis. **A**nima mea liq̄facta
est vt dilectus locus est. **J**am ha-
bem⁹ nō vocē sed p̄ntiaz. **Q**uid si
addiderim⁹ in bonū qđ de malis
subiūgīf. dñs in ira sua in ira boni
zeli quē tollit a repudiata. **C**ontur-
babit eos vt sanent. et deuorabit
eos ignis bonus qui dñs est **F**elix
vero deuoratio. **D**euoret vtinam
nos totos ignis tuus benigne ihu
Si quidez ignis cōsumens es tu et
pedes tui sicut electrum in camino
ardenti. **J**acuit ad pedes istos. cō-
gelata prius maria tota mox in la-
crimis instar niuis. ad solem ferui-
dū liquefacta est. **A**udiebat simul
eloquiū tuū. quod est ignitū vehe-
menter. nō solū ignitū sed sic oleū
effusum nomen tuū in fomentū ar-
doris. **A**nte faciē ardoris hui⁹ qđ
sustinebit⁹ quis est qui se abscondit
a calore ei⁹? **Q**uisqđ erit infelix. cō-
gelat⁹ erit **S**pectat hoc nimis ac-
cōmode mysterio corpis ⁊ sangui-
nis tui **I**hesu chrisite. qui propter
nimia caritatē qua dilexisti nos de-
scendisti in abissum incendi. **C**orri-
get forte aliquis. et dicet nō te de-
scendisse. dū mitteres hūc. ignez in

magnificat

terrā sed ascendisse in altitudinem
crucis. tpe meridiane et ardentissi-
me passiois tue. **P**rofecto nihil ad-
uersum est. **Q**uisquis descendit ipse
est qui et ascendit. **Q**uisquis humi-
liabit. ipse est qui ⁊ exaltat. **Q**uisqđ
nouissimū locū eligit. ipse ē cui dicit
inuitans. **A**mice ascēde supi⁹. **F**elix
nimis et sublimis humilitas. **P**ro-
pterea demerge te o anima mea cū
nouissimo viroz in pfundū sapien-
tie iudicātis qui et humiles eleuat
et replet bonis. potentes vero de-
turbat et dimittit inanes. **E**st aliud
ex dictis nris qđ scire desiderat ani-
mus meus. **Q**uo pacto pōt ignis
int⁹ claudi velut in clibano cordis
nri dñi ipm deuorat exteri⁹. **H**erata
p̄sus hec inquisitio sed gratior in-
uentio. **E**xp̄ientia deniqz cuz sensu
gratissima et ita gratissima vt nil
sup̄. **H**ec ē repletio om̄is boni. hic
effect⁹ p̄cipu⁹ eucharistie sacramen-
ti vbi s̄m dionysiu xpus est carbo
ignitus. imo totus ignis. **A**diuuat
nos philosophica positio. **N**ihil ei
p̄hibet vel ab hoste doceri quāqz
vera p̄bia nre theologie nequaqm̄
sit aduersa sed nō ascendit ad eius
altissima. **T**radit p̄bia. qđ aia p̄ser-
tim rationalis tota est in toto cō-
posito suo et tota in qualibet eius
parte tanqz in hoc sit microcosm⁹.
id est minor mund⁹ maiori s̄lis vbi
de⁹ tot⁹ est in toto et tot⁹ in quali-
bet parte p̄ essentiā. p̄ntiaz. et potē-
tiā. **C**ōsidera cor hōis et vide qm̄
intra se est tota asa tanqz in clibano

Particio ij. De

Est enim anima secundum philosophos et poetas ignea vis. vel igneus vigor. Diffundit itaque se per totum cor tanquam infra speram adiutivitas sue vivificationis ipsam. Ipsa nihilominus anima preambit et circumdat et continet exterius totum cor nostrum tanquam circumferentia eius ad extra dum est ipsa eadem tota. sic centrum ad intra. tota tamen indivisibilis non sicut punctus positionem habens in continuo nec extra se fluens. sed aliter mira virtute et operatione qua penetrat se diffundens. Fatemur. Imaginatio enim non capit hoc sed ratio claudit et intelligentia. si pura sit et simplex intuetur. Elevat se supra continuum et tempus. supra hic et nunc tempus et loci materialis. Vis intelligentie vel mentis pure. defigit oculos concipuos. ad hic et nunc cui vel eternitatis. Et si non modo per essentiam tamen aliquam per speculum nitidum et imaginem. de qua apostolus. Nos inquit reuelata facie supple ab involucris fantasmatum transformamur de claritate in claritatem tanquam a domini spiritus. Fit quippe talis transformatio per illapluz sancti spiritus purgantis animam et elevantis in id ipsum. Actenus hec introducta faciunt ut oremus cum ecclesia cuius orationes elevatissime sunt et tunc ignee nisi sit frigidum pedus plus cristallo congelatum. Illo nos igne spiritus sanctus inflamet: addam et deuolet. quem dominus noster Iesus christus. addam in hoc sacramento. misit in terram et voluit vehementer accendi. Capiet tunc

eucharistia cxxxvi

ignea mens cum summa facilitate. Sentiet cum summa iocunditate quem admodum deus est omnia in omnibus et totus in singulis. communis omnibus et unicuique singularis. totus apprehensus a quolibet beato. a nullo comprehensus totus intimus. totus extimus totus omnium center. totus et circumferentia. totus stabilis dans cuncta moveri. Ad hoc perhiberi conati sunt maxime metaphisici. sed sola dei gratia et veritas que per Iesum christum facta est poterit hoc adipisci tunc per gloriam consumatur et hic in via per theologiam mysticam. Valet insuper hec mentis elevatio mirabiliter ad intelligentiam mysterioz eucharistie sacramenti. Tradidit enim christus rem a sensibus taliter elongatur ut discamus non solum amare sed intelligere et venerari celestia. secernere materialia a spiritualibus. deum a creaturis omnibus. vitam eternam a mundi fluxibus et caducis calamitatibus. Sciamus proinde quod aliter habet processum suum dei providentia super homines. aliter super bruta. Cur ita? Certe ut magis divine gratie et miraculis innitamus quam nature. Non quidem ut temptemus deum sed ut noverimus nos ad finem nostrum qui supra nos est non nisi gratuitis supernaturaz miraculis peruenire. Hoc quia non vidit Pelagius. erravit. ingratus gratie dei non quod homo destituatur operatione sua naturali propria plus quam bruta sed ad altiora niti debet et in his gratie dei tot

Tractatus .lx. sup

tus inniti. Nota distinctionez hanc de duplicitate operationū et oppositas contra rationes Augustini cōcordabis. Voluit dei sapientia spiritū rationalē coniungere materie quatin⁹ ista nos connerio. doceret spiritū nostrū cum deo qui spiritus est facilius coniungi posse. Et qm̄ ex eisdez gignimur et nutrimur. incarnata prius. dehinc velut impanata vel inescata sub specieb⁹ sacramenti sapientia. facta est nutritio n̄ra sicut et formatio. Et qm̄ nutritio p̄ficat sanis et mundis. facta est eadē sapientia nobis in pbatica piscina. quinqz vulnerib⁹ corporis sui. sal⁹ et mundatio. **C**or famelicū. cor qd̄ aruit quia oblitus sum comedere panē meum. cor durum. cor carneū cor ad solem iustitie nō liquefens sed obduratū. Cor qd̄ derelinquit animā meā. et facta est sicut columba effraim seducta. **R**edi nunc ad vocantē te xpm̄ in altari. **D**ic cum psalmista. **I**ntroibo ad altare dei. ad deū qui le. iuuē. meā. **E**ras nēpe cor vetustū priusqz emitteret lucē suam. **R**ecreauit te et innouauit in tabernaculis ecclesie detracta pelle vetusta peccati/ defluentib⁹ plumis ad calozes austri. **C**ontusa ad petram xpm̄ in abstinentia curuita te nimia rostri. **G**randem nobis fiduciaz sperande pietatis indulisti benigne **I**hu p̄ponens exemplum filij p̄digi cui tanta celeritate pater occurrit. cecidit sup collū osculatus est eum. **S**tolam cito primaz

magnificat

iussit p̄ferri. anulū cum calciamentis dari. **D**eniqz vitulū saginatum in epulationem occidi. **T**u figurali ter es vitulus iste quē reuertēti de regione longinqua peccati. filio vis apponi. **Q**ualitudo diuitiaz sapientie et scientie dei. **Q**supeminens scientia caritatis xpi si māfisset apud patrem. p̄ditus iste filius qui typū tenet adē fugientis a facie domini vitulus ad epulationē nō fuisset occisus quia nec xps̄ immolatus fuisset. **C**esset igit o curiositas questio tua. **Q**ur dimisit deus vt peccaret adam? **E**cce quantū fructū dei sapientissima bonitas elicere sciuit potuit et voluit ex peccato. **C**urre iaz o anima penitens clama post xpm̄ cum chananea. **D**ñe ihu fili dauid miserē mei. **Q**ui si forte a matre comite rogatus vt dimittat te. sileat et procedat. irrue festinatione tota preueni faciem eius in adoratione dicēs. **D**omine adiuua me. **S**i rursus opposuēit ofūdens te qd̄ panis filioz nō est dandus canibus. **R**esponde tota fiducia. **E**tia domine nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dñoz suoz. **T**andem mereberis audire. s̄ fiat tibi sic vis. **F**iliā tuam (que est sensualitas lunatica ⁊ a demonio fomitis originalis male torta) inuenies sedatam et sedentē in obedientia rōnis. **C**onuliuū em̄ si recogites o anima figurali ter restaurāt septē filij **J**ob cū tribus sorozibus qlibet in diem suum. **S**ensisti qñqz motū reueren-

Partitio ij. De

tie p̄funde. necn̄d̄ humilis ad deuz
timoris. nō audens p̄re verecūdia
sursum oculos attollere. dicens cū
p̄cussione p̄toris. **D**eus p̄picius
esto mihi peccatori. **S**cito q̄ apud
te fecit diuini p̄mogenitus filio ti
moz in die suo. **S**ensisti motū pieta
tis ad deū. ad te. ad primū suauē
et letum. mitem. insuper valde p̄fu
sum. **H**ec dies est secundi filij. **S**en
sisti estimo tot miseror̄ afflictiones
in penis et culpis super filios ho
minū vel ex p̄p̄iis angustijs luxisti
beato sanctoq̄ luctu. **H**ec est dies
tercij filij. **C**orroborata es in vigo
re tolerandaz aduersitatum vel in
abstinētiar̄ rigore firmata. facta
es esuriens et sitiens satisficientem
iustitiam. **E**cce quart⁹ filius instau
rauit die suo diuini. **C**onsiliata es
in opibus superogantis iustitie ca
sistatis paupertatis et obedientie.
Hec est dies q̄nti filij. **I**ntellexisti
mysteria sacramētor̄. p̄cipue hui⁹.
retulisti omnia que vident̄ ad eter
nitatis spectacula. obtinuisti etiam
mundiciam cordis neduz a pecca
tis. sed a fantasmatis et curis.
Pulcer iste dies et serenus est sexti
filij. **S**apuit tibi tandem p̄ omnes
sensus intimos q̄suauis et bonus
est spiritus domini gustantibus eū
videntibus eum. audientibus eum.
adorantibus eum. amplectantibus
eum in hoc sacramento. **F**elicissimū
hunc ac beatissimū in apparatu cō
uiuij diem filius septimus habet su
um. **S**ibunt illic vinum septem filij

eucharistia clxxxvj

cum tribus sororibus. cuius qua
lis sit effectus si scire desideras. in
sinuabit qui dicit. **I**nebrabuntur
ab ybertate domus tue et torren
te voluptatis tue potabis eos. **S**i
berat hanc sobriam ebrietatem spi
ritus pia mater augustini **M**onica
dum post susceptionem sacramenti
in publico rapta clamauit. volem⁹
in celum fideles volem⁹ in celum
Pulsataq̄ exquisita quid ita clama
ret. **D**emissa cū vultu voce inquit
Cor meuz et caro mea exultauerūt
in deum vinum. **A**ltera quedam ru
ptis venis expirauit vim amoris
sancti ferre non sustinens. **F**elices
sunt domus ille fidelium per quas
fiunt per orbem per fructum conui
uia singulis diebus illuminate con
uersationis. **O**fferit nihilomin⁹ ho
locusta **J**ob mysticus quoniā in
stirpe nostre non sunt omnino sence
re. **E**gent insuper conseruatione.
Debet deniq̄ consumationem ac
cipere in gratiarum actione omnis
cib⁹ omnis. **Q**uos pretēa fruct⁹
apponere solet in hac eucharistic
mensa spūs sapientie. censeo medi
tationi deuotoz poti⁹ q̄ scriptoz
expressioni linquendū. veniant. va
cent. gustent. et videbūt. **S**ed neq̄
putandū est nos consortes et con
cives futuros beator̄ spirituū ab
ipsis deseri. duz sedemus in ecclesie
conuiuio. **F**acti sunt quippe omnes
administratorij spūs p̄pter eos qui
hereditatē capiūt salutis cuius ar
ram recepim⁹ hic et p̄ign⁹. **S**i ad

Tractatus

.se.

instructionem cuius pfectam pluri
ma requirunt. diuites sunt hi spūs
ad ampliora. habent ad votum cel
laria regis. pferūt de thesauris su
is queq; voluerit intēior homo no
ster. **P**etit ignis et caminus incen
dit. seraphin ardent. **P**etit sal et lu
men. cherubin sapiunt et lucent. **P**e
tunt sedilia. throni habent illa. **M**i
nistrat a suprema gerarchia. quia
ministrantib; imperant. **Q**ueritur
qui dominet in cuius. qui virtute
pareat. qui potestate tueat. hec se
cunda potest gerarchia. **Q**ueritur
p inferiori cenaculo q; ordo sit in
cuiuantib;. offerūt se principatus.
subordinant archangeli et angeli
subseruiunt. **S**i fructus defuerint
ascendam in palmā crucis. appre
hendam fructus eius. **Q**u si solos
carpere possum; infimos minus q;
matturos distribuat liberaliter de
medijs et supremis chorus ipse san
ctoruz per ramos inhabitans. **E**xē
plum accipe. **I**bat ad passionē **D**o
rothea virgo **T**heophilus quidā
scolastic; exclamauit ad eā (suspi
cor irridēs) **O** Dorothea sponsa
xpī mitte mihi mala de paradiso
sponsi tui. **S**pondit se missuram
Iussa flectere ceruicem orarisi pri
us eximēs astanti dedit puero qui
ferret theophilo et diceret. **D**oro
thea ancilla xpī mittit tibi mala de
paradiso sponsi sui. **R**ecepit grat;.
applicuit faciei. **S**ensit otinuo vim
celici cuiusoz odoris quo replet;
et totus in altez virum mutat;. **re/**

sup magnificat

petens dicebat. **B**enedictū sit no/
men domini mei **I**hu xpī. **Q**ui mor
capt;. dire tortus post occisus ascē
dit in palmā vbi pleno ore vorat
fructus eius. **E**teteruz qua possum;
ad te fiducia ofugere bñdictissima
femina;. **T**u mater es eucharistie.
quia mater gratie bone. **T**u clau
gera cellarioz regis pacifici. **T**u
frangere panem potes illum peten
tibus. **T**u epularis quotidie splen
dide. non negabis micas vlcerosis
nobis q; mendicis quoz tot sūt lin
gue clamantes ad tuam misericor
diam quot sunt vlcera nostrā offē
dentia miserā. **N**ox sapientie. vor
tua est. **N**imirum. quia tu nedum sa
pientia per emphaticam locutionē
sed mater es sapientie. sponsa. soroz.
filia. **O** q; amplissimū pandat no/
bis hec meditatio. et q; amenū or
tum. imo paradysum deliciarum tu
arum virgo sapientissima. cuius in
filio sacramentaliter suscepto. laus
omnis terminatur. **E**go inquit ex
ore altissimi pdiui. **E**go mater pul
cre dilectionis. **E**go sicut vitis fru
ctificauit cū ceteris in sapientie pco
niū numeratis nec finitl. **T**u quasi
oliua speciosa in cāpis que mūdo
naufrago. ramū illū oliue paterne
ptulisti ihm xpī. **C**olligē fas hz.
ipm in b eucharistie sacramēto fidel
aia. fas illū ferre i ore suo dū vesp
mortis adueniēs. suadebit regredi
ad verū **N**oe deū. qui duz creauit
eū misit per aquas et terras huius
diluuū quatinus bene volande

Partitio iij. De
rediret ad ipm qui misit illaz **Felix**
plane anima que redibit ad vesper
ram vite sue ferēs in ore suo ramū
hunc oliue xpm p sacramentalē sal
tem spiritualiter susceptionem.

Sequit̄ tertia partitio.

Per soliloquiū ouersum ad mariā
per notulas quinquaginta.

Prima nocula

Qontemplationib' tuis de/
inceps intēdere cupientes
Nos esurientes ouertimur
ad te esurientē olim. Ad te paupe/
rem spiritu et humilē ancillam xpi.
virgo beata. virgo iam benedicta
p omnes generationes. virgo nunc
eternis epulis sp abundantissime
plena. Cui' mens otēplata est mul
ta nimis sapienter. Tu oscia super
omnes post filiū sacramenti hui' ab/
sconditi a seculis extitisti. Ecce pl'
q̄ salomon hec **Quare?** Dic nobis
p miserationes tuas. dic q̄ et q̄nta
bona otēplabat mens tua cū p'
bñficia tibi singulariter exhibita.
Tu generalia omib' cecinisti dicēs
Esuriētes impleuit bonis. Narrat
Lucas osci' secretorū tuorū. q̄ apli
erant cū mulierib' et maria matre
Ihu Subdit postmodū. Quotidie
quoq̄ p̄durātes vnanimē in tem
plo frangebāt circa domos panē
sumētes cibū cū exultatione et sim
plicitate cordis. Eras inter hos su
mentes cibū haud dubiū **O maria**

eucharistia clxxxviij

mater **Ihu**. exultabas in simplicita
te cordis. collaudās deū et habēs
grāz ad omnē plebē **Quid sequit̄?**
Dñs aut̄ augebat qui salui fierēt
quotidie in id ipm. Est igit̄ saluta
ris effect' hui' sacramenti. salus ⁊
augmētū fidelīū quotidie in id ipz
Et hec otēplatio tua precipua
Nulla fuit natio que nō sacrificiūz
censeret offerendū illi soli quem cre
debat aut fingeat deū sibi **Sacer**
dos et sacrificiū est nobis fact' o
maria fili' tuus. **Sed** qualis sacer
dos et quale sacrificium? **Exponit**
apls eius latissime scribens ad he
breos. **Non** in vituloz sanguine. et
tauroz cede **Hec** otēplatio alte
ra. **Contēplabat** mens marie quā
tū se sacrificiū arbitrabat **Dauid.**
quantū salomon. quatū oēs p̄isce
legis exoluisse. **Si** multa milia tau
roꝝ. si agnos absq̄ numero iugu
larent dño. **At** nos sub vnica pa
nis exigui specie. sub modici vini
calice sacrificiū absq̄ vlla op̄atōe
placidi' in odorez suauissimū dño
osecram' offerentes. **Et** si q̄oz ho
stia sm l'faz. **Parua.** nitēs sana. te/
res. azima. mūda q̄ sc̄pta. **Signat**
hec septuplex cōditio nos debē vi
cia capitalia septē excludē. **In** par
uitate supbiā. **In** nitore inuidiā **In**
integritate irā. **In** rotūditate volu
bili acidā. **In** azimo surfur auari
tie. **In** mūdicia seditatē luxurie **In**
scriptura hebetudinem gule. **Gra**
tias tibi virgo beata que talem no
bis hostiā ptulisti. **Gras** filio tuo

Tractatus .se.

qui nos a iugo legis intolerabili liberavit. Ne temptantib' inducere rursus sup' ceruices credentiū illō. quib' se paulus ostanter opposuit. et apostoli osenserunt. **C**ontemplabat' maria quāmodū fuit tps ante passionē dū legalia currebāt fructuose in populo iudeoz. fuit tps post passionē vsq; ad pfectaz predicationē euangeli' p iudeā dū erāt pmissa q' uis inutilia quatin' mater synagoga cum honore ferret' ad tumulū. fuit tps tertiu' quo temeratoz materni sepulcri reputā dū est et a fide alien'. qui legalia vel obseruat vel obseruanda otendit. libenter pfecto nos credentes de gentib' carem' iugo tali. libent' q; in hoc sacrificio puro facili pfecto q; gloriāmur. Non sum' ingrati gratie dei. Iustitiaz em' ostituere volum' sed p gratiā speram' saluari longe osidenti' q; illi p legem vt interim de sacrificijs execrādis gētiliū silcam'. Congregauit nos de' in vnā ecclesiā. in omunionē sanctōrū vnā. dans remissionē peccatorū. Itaq; sub fide articulo q; vni' ecclie catholice oprehendit' omunicatio seu omunio omniū sanctoz. Est em' ecclesia gregatio seu poti' conuocatio fidelīū viatoz put accipit a triumphante distincta. Est insuper ecclesia otinens omunionē sanctōrū id est sacramētoz p que nimiz sacramenta fit remissio pccoz. Cessat igit' questio nōnuloz. Cur de eucharistie sacramento nō fact' est

sup magnificat

in simbolis articulus. fact' quippe est sub omunionē sanctoz. i. sacramentoz. Inter que post sacramētū baptisimi istud sacramētū fuit predicatū et vsu otinuo diulgatū qd et anthonomaticē omunio vocat'. **C**ontemplabat' hec omunio nē sapuit mens marie otinuandam p generationes vsq; ad osūmationē seculi. **O** si nō mutabit' hoc sacrificium. vtiq; nec sacerdotiū xpī nec lex mutabunt' otra Joachin et sequaces ei' nouā spūsancti lege in euangeliū eternū damnabiliter pmittētes. p'pterea dicit' hora nouissima tps legis xpī. qm' altera non succedit. **C**ontemplabat' mens marie oferēs iugiter in corde suo quē admodū xpī corp' otentū nō solū signatū sub specieb' panis et vini. est vera res huius sacramenti. Est insup signū seu sacramētū totius corpis mistici. qd est ecclesia catholica tam militans q; triumphans. cui' caput xps est. xpī aut' de'. Corpus xpī et si nō videat'. est tñ de se signū visibile. gratia vero vnicens fideles in vnū corp' et spiritū causat' a xpō. **C**ontemplabat' quē admodū in omni sacrificio altaris dat' sponus christus ecclie sponse sue. dat' caput mēbris a q' suscipiūt influentiā pfectōis fm mensurā vnius cui' q; mēbri quicq; pueniāt ad mensurā plenitudinis xpī. **C**ontemplabat' omnē hoiez viatoz significari sub B sacramento q' ad sufficientiā sacrificij nō tñ q' ad finalē efficaciam nisi

Partitio iij. De

tm electi **C**ontemplabat hominū
omunionē sub multiplici dīa. Est
omunio nature a qua null⁹ excipiē
Est omunio fm aptitudinē ad glo
riā. et ab ista nullus viator excipiē
qz de⁹ vult omnes hoies saluos fie
ri. Est omunio predestinationis et
gratie finalis. et ab illa oēs repro
bi viui et mortui excōmunicantē vel
excipiunt. **C**ontemplabat omuni
onē aliquam esse in grā. in meritis
fm p̄fitez iustitiā t̄mmodo. Similiē
aliqua erat excōmunicatio fm p̄n
tez iniustitiā et demeritū. Rursus
aliqua erat fm p̄fitez ecclesie extrin
secū iudiciū p̄ sententias irregula
ritatū et excōicationum iniiciata
Contemplabat q̄ in oblatione sa
cramenti vt erat sacrificiū. null⁹ via
tor q̄ntūcūqz p̄uersus vel excōica
tus erat excipiend⁹ ab offerētis af
fectu caritatiuo. ex quo erat capax
beatitudinis. **S**ec⁹ de excōicatione
tam damnatorū. hinc orat ecclesia q̄
hoc sacrificiū sit absolutio sceleruz
et remissio omnīū delictorū. quat
nus p̄ sacrificij virtutē p̄ccōres re
uoluant et ad vitā grē reuertant.
Contemplabat q̄ ecclesie iudiciū
poterat arcere sacerdotes offeren
tes sacrificiū ne p̄ expressā ecclesie
orōnez cōphenderēt excōicatos ab
ip̄a. Noluit t̄m nec debuit p̄hibē ca
ritatis interiorē affectū vt dictū ē.
p̄pterea forte fuit institut⁹ mētalis
modus orandi p̄ memento **C**on
templabat q̄ horrenda esset excō
municatio et q̄t̄imide ferēda et ti
mid⁹ sustinēda q̄ faceret hoiez ab

eucharistia clxxxix

hac omunione salutifera sepatū
Contemplabat q̄ in ratione sacrifi
cij petit sacerdos quoslibet associa
re nō p̄hibitos ab ecclesia et ei⁹ pia
intentiōe. **N**ō sicut oblatio xp̄i fuit
singularis p̄ om̄ib⁹. Ita fuit cōis p̄
quolibet singulari. **N**ec cōtra timi
de auaros in sp̄ualib⁹ q̄ querūt ap
prop̄are ea sibi quib⁹ nō est liberali
tas hui⁹ sacrificij satis nota. **C**on
templabat q̄ lz vna missa sufficiēs
essz de se. sicut et passio xp̄i p̄ salua
tione omnīū viatorū. **N**ihilomin⁹ in
ratione satisfactiōis q̄ p̄c̄ plus va
lebant plures misse q̄ vna. et plus
vna p̄ vno q̄ p̄ multis fm ordinē
diuine sapientie q̄ dat om̄ib⁹ mensu
rā namerū et pond⁹. **S**cit aut̄ ip̄a
beata n̄c in verbo mensuraz hanc
in ezechielis mensuratōe figuratā.
nos nescim⁹. **C**ontemplabat q̄ exē
plo xp̄i poterat sacerdos offerē sa
cramentū p̄ p̄cc̄is aliorū q̄nqz cū
pluri merito q̄ si p̄ se solo celebra
ret nec se t̄m nec aliq̄ dz excipe nisi
modo dicto. nec singularit̄ approp̄
are. p̄pterea stulte agunt q̄ volunt
missas dicē fm intētiōnes suas q̄si
venales q̄ mercenarias q̄ auaras.
q̄ non fm intentionem et traditio
nē ecclesie liberales plane. nec sunt
audiendi. **C**ontemplabatur q̄
ita seruabat charitas Marie vt
sacrificiū intus offerret non nisi
deo nec ad aliquē se obligaret q̄si
pro vice gratuitoz oblatorum. **J**a
em̄ videretur simoniaca mercatio.
sed non primo modo tuz solus de
us est principalis terminus. **C**on

Tractatus .se.

templabatur q̄ titulus solus securus et mundus a simonia vel turpi questu in receptōne temporalium per sacerdotes est titulus sustentationis ministri seu sacerdotis celebrantis. **Q**ua super re longus alibi de solitudine ecclesiastico tractatus est habitus. **C**ontemplabatur q̄ titulo generaliter quaduplici q̄libet persona viatrix tenet offerre sacrificium hoc ipsi deo saltem spiritualiter in sui cordis altari. **P**rimo ratione caritatis ad se. **S**ecundo titulo ratione consortij ad omnem hominem capacem beatitudinis. **T**ertio ratione beneficij suscepti. sit in bonis nature. sit in bonis fortune. sit in bonis gr̄e. **Q**uarto ratione gratiarum actionis deo et sanctis omnibus pro beneficio tanti sacramenti cum ceteris. complacenter et beniuole recolendo. **C**ontemplabatur q̄ ultra titulos istos obligabant sacerdotes. titulo suscepti tanti sacerdotalis officij vt possint gloriari cum apostolo. **G**ratia dei in me vacua non fuit. **C**um enim crescunt dona rationes etiam crescunt donorum. diuersimode t̄mp̄ qualitate circumstantiarum. **C**ontemplabatur quemadmodum x̄ps lauit pedes ap̄torum ante constitutionem huius benedicti sacramenti. et ante ministracionem in signum q̄ solis mundi debet tradi et a mundis celebrari. dicente ap̄lo. **P**rober autem se ip̄s homo et sic de pane illo edat. **N**ota sunt que sequuntur. sed pro multis horrenda. **C**ontemplabatur q̄ ad celebracionem et susceptionem tam subli-

sup magnificat

mis sacramenti nullus de se dignus est qz nec ex meritis que incerta et sepe vana et sordida sunt. nec ex officio qz iuste et sancte q̄ sancta sunt exequer. **H**inc fuit tanta apud multos reuerentia q̄ sacerdotes esse fugerunt. legit hoc de sancto Marco et de nonnullis heremitis. **C**ontemplabatur q̄ stante conscientia bene sibi conscientia de non impedimento peccati mortalis vel irregularitatis vel excommunicationis vel scandali. **S**acerdos laudabiliter faciebat celebrando modo et tpe constitutis ab ecclesia qz propter solam reuerentiam abstinendo et hoc. ceteris paribus. **R**ationes poterunt infra tradi. **C**ontemplabatur quemadmodum staret aliquis sacerdos vel alterum communicante esse realiter in peccato mortali et extra gratiam vel in excommunicatione et tamen non peccabit nouiter in celebrando vel communicando. **N**on negat tamen quod si sit in peccato hoc non peccat nouiter in hoc actu suo. **V**aleat hec contemplatio pro scrupulosis. et huius locum quando facta est examinatio conscientie put solet in talibus fieri bona fide de recolendo et amouendo omne peccatum et impedimentum pro nunc non occurrit. **C**ontemplabatur exinde maria q̄ ad non indigne celebrandum seu communicandum sufficit conscientia probabilis dicere q̄ nullum peccatum tunc habet impedimentum necessario vetans vel arcens ad celebrandum vel communicandum. **E**t hoc iterum contra scrupulosos consolatorium est documentum. **C**ontemplabatur q̄ a tanto bono. tam honesto. tam

Partitio iij. De

utili de se et delectabili nō erat priuand^o vel arcendus homo sine magno et legitimo impedimento vt p^r immundicia corpali sola que mortali peccato iuncta non est. scanda lo tñ rationabili non imminente. Longus esset hic p^rcessus de leprosis. de menstrua patiētib⁹. v^t emozroydes. vel pollutiones in somno cū ceteris. Ratio omnium est. qz non est afflictio danda afflictio sed consolatio. Ratio altera quia cib⁹ iste magis est spiritus qz carnis q̄ nec carnalibus sordibus in se vel ex se maculat. Eleuet in hac consideratione deuotio fidelium sursum corda **C**ontemplabatur magnificans anima marie dñm cum exultatione spiritus in deo salutaris suo quē ad modū presentialiter erat in hoc sacramento iste cui ministrant milia milium et decies centena milia assistunt ei. Non ita tñ q̄ omnes dimisso empireo celo assisterent huic in terris sacramento. nisi p̄m ordinationem diuine sapientie cū beneplacito creatoris **C**ontemplabat nō esse indignū s̄ dignissimū vidēi angelicis spiritib⁹ visitare presentialiter ecclesias in qua celebrat^r vel seruat^r eucharistie sacramentū. Exemplū hui⁹ figurale fuit in scala Jacob et in monte synai qñ data est lex per angelos in manu mediatoris cū similib⁹ multis. **C**ontemplabat quanta erat patientia xpi. qñ ta angelorū beatorū hic assistentiū dū tolerant indignitatē cōtrectan

eucharistia ec

tium hoc sacramentū. Cū illi tanta seueritate puniebant^r accedētes ad montē synai. Nā et bestia si terigisset montē obzuebatur lapidibus. Sepe autē potest in hoc sacramento conqueri xpus. Manus tradentis me mecum est in mensa. Et illō Juda osculo filiū hominis tradis. Nihilominus ex peccatis talium elicit deus bona in salutē electorum. sicut ex bonis dei. mala peccatores eliciūt. **C**ontemplabat q̄ hoc sacrificium dabat gloriā deo in excelsis. Et in terra pacem hominibus bone volūtatis. letificabat angelos. liberabat purgatorio detentos. vt eorum pena breuior sit aut leuior. **P**iatorib⁹ impetrabat. nunc ouersionem ad grāz. nunc cōseruationē in gratia. nunc cōtra mundi picula firmamentū. nunc angelorū custodiam et refrenationē temptatorū. **C**ontemplabat ex his et similib⁹ effectibus. laudabili⁹ esse ex amore sacramenti. et cōfidentia misericordie dei sepius accedere. qz ex timore vel scrupulis diu se ab eodem sacramento quodāmodo se excommunicatū facere. qui nec se exponit periculo qui nō habet certitudinez de legitimo impedimento. et accedit. quē ad modū supra notatum est. **S**ed et stult⁹ illius timor est. vel reuerentia minus prudēs qui ad dominū se vocantē q̄ inuitantem non accedit sed procrastinat. sed dicit corui vocem. cras. cras. cras. **S**epe demum fit illud. Qui non est

Tractatus .ix.

hodie. cras min⁹ aptus erit. **C**ōtemplabat^r tales qui nolunt accedere nisi sint actualiter deuoti et feruidi. similiter agere quasi frigidus nolit ad ignem primare nisi prius calidus sit. nec sordidus nisi sanus. **S**it tamen iste uiuens non mortu⁹ per mortale qui confidit accedere. alioquin si sit mortuus non recipit emolumenta uiuoz. non est conditio mortuoz vt comedant. **C**ōtemplabatur maria etiā se ex se nequaquā esse dignam. excelsior super omnes. Dicebat igitur cū apostolo. **V**enit deus saluos facere peccatores quoz prima ego sum. **E**t misericordiā in preseruatua sancti ficatōe et redemptione ab omni peccato etiā originali consecuta sū. alioquin etiā natura filia ire fuisset sicut et alij. **S**olus et vnicus filius meus. neq; peccatū neq; necessitatem habuit consequendi peccatum priuilegio singulari. quia singulariter ex spiritu sancto natus. **C**ōtemplabatur aliqui cōmunicantes secum in eucaristia peccatores esse forte et peccatores sciebat esse aliquos qui sacramentū ministrabāt qualis fuisse putat septimus diaconoz. **N**icolaus. **S**ed non cessabat ob hoc non refugiebat. non se excommunicabat. i. extra cōmunicatiōem se ponebat. **S**ciens et recolens dictū filij sui qui sumit in hoc sacramento. **V**eni peccatores saluos facere duz phariseoz falsa iustitia indignaret. exprobrās et di

sup magnificat

cēs. hic peccatores recipit. **E**t itez ad discipulos. **Q**uare cuz publica nis et peccatoribus manducat magister vester? **S**ed neq; xps prohibuit iudaz per abnegationem cibi sui. **C**ōtemplabatur amplius et complectabat^r amplissimo sinu caritatis omnes peccatores terre publicanos et meretrices quales sepe pcedunt in regno dei. **C**lamabat vade cuz lachrymis intra templum cordis sui se cōnumerans exemplo danielis. **P**eccatores te rogamus audi nos. **M**iserere nostri fm magnam misericordiam tuā. quia peccatores magni sumus. **E**t fm multitudinē miserationū tuarū. qz multi sicut inspicis sumus. **E**xemplum itaq; dedit nobis quantumcuq; videamur iusti vt quēadmodū illa fecit ita et nos faciam⁹. **N**emo aliuz iudicet. nemo damnet. sed solum p ecclesiā suā et suos damnet deus. **C**oru⁹ fuit q̄ pascebat helyā. **P**rescripsit formā orōnis excipiens nullū q̄ dicere iussit. pater nr̄. nō me⁹. dimitte nobis debita nr̄a. nō mea. **C**ōtemplabat^r fieri quicquid vt rex introducēt questorē in cellaria sua collatur⁹ bona dū p plurib⁹ et maiorib⁹ indigentib⁹ exponit se querē. **S**iqui de vbi abundauit delictum supabundat et gr̄a. maior qz miseriariū abissus abissū forti⁹ inuocat misericordiarū. **C**ōtemplabat^r et assumebat hmoi sacramentū quasi hora sua esset qua transitura erat ex hoc mundo ad patrem vel post

Particio iij. De

desertū ad terrā pmissionis. come-
stura de fructib⁹. Reuoluebat ani-
mo tota celeritate. omnia noua et
vetera de thesauro cordis sui que
ad deuotionē et uenerationē et lau-
dē et iubilū cū exultatione spūs p-
uocabāt. maxime omnia que cepit
Ihus facere et docere singulariter
secū. et vniuersaliter cū omnib⁹ p totū
uite cursū ab introitu i exitū et vsq³
in seculū. **O** quantā q̄s vberem vi-
des aia xpiana mariam tibi mini-
strasse materiā etemplandi. **E**xper-
giscere igit̄ oculos aperi aures eri-
ge. cor dilata. et excipiens eucha-
ristiā clama. fascicul⁹ mirre dilectus
meus mihi inter vbera mea cōmo-
rabit̄. Fasciculus vtiq³ paruulus
mole sed virtute immensus. **D**ie ex-
sentētia hoc est sensu vel sentimēto
intimo. Omnia poma diuinaz scri-
pturaz noua et vetera dilectē mi-
seruauit tibi. **E**t vñ⁹ qz dedisti mihi.
de tuo tibi reddo. **T**alis mihi certe
es qualē te fideliter recogitauero.
Infans. puer. **I**uuenis. predicans
sanans. moriens. resurgēs. regnās
Contemplabat̄ susceptionez eu-
charistie quasi filiū audiret ex cru-
ce dicentēz sibi qd latroni iurauit.
Amen dico tibi hodie mecū eris in
paradiso. **S**iquidē grā dei testimo-
nio sapientis est paradysus in bene-
dictionib⁹. **E**t vbi grā si nō eucha-
ristia que p excellētiā bona gratia
nūcupat̄. **P**orro grā dei vita eter-
na scz vita et pax. **E**st autē in eucha-
ristia pax nra xps. **C**omplet̄ ergo

eucharistia cxi

salutatio tua o paule toties posita
et a Johāne et petro sumit̄. **G**ratia
vobis et pax. **Q**uid grā et pax nisi
grā pacifica. **E**t si pacifica non est
impedita. **D**eductū vō pus habes
q³ paradysus et eterna vita est frui-
tio dei fm habitū grē nō impedita
presertim qm̄ est cōsumata. **C**on-
templabat̄ cū exultatione spūs eu-
charistiā in templo. iubilansq³ vi-
cebat. **S**uscepim⁹ de⁹ misericordiā
tuā in medio templi tui **S**uscepim⁹
olim misericordiā hāc visibilit̄ me
pntante **S**imeone recipiente **A**nna
pphetante. **E**t em̄ de⁹ me⁹ misericor-
dia mea **S**uscepim⁹ hāc eādē sacra-
mentaliter quotidie si volumus in
medio templo cordis nri. **I**taq³ tē-
plū dei sum⁹. **N**ō qram⁹ sapientiā
accusantē. nō iustitiā damnantē. nō
potentiā punientē. **S** miaz absoluē-
tē. **S**uscepim⁹ eam sacramentaliter
quotidie mirabilia in excessu faciē-
tē. **I**facit de sapientia accusante ad-
uocatā. de iustitia damnāte absol-
uentē. de potentia puniente ptegē-
tē et liberantē. **S**iquidē fact⁹ est no-
bis xps a deo sapiētia. iustitia. san-
ctificatio. redemptio. via. veritas et
vita. **C**ontemplabat̄ existentiam
mirabilē filij in hoc sacramēto quē
visibiliter tractauerat cū blādictis
et osculis suauissimis in gremio cor-
ridentē. **C**redebat hoc idē sibi licē
nūc q̄uis alio modo sed nō mino-
ri merito. **O**sculat̄. tāgit. et qd sibi
tūc nō licuerat corpali⁹ manducat
et bibit et accipit vitā. **N**az q̄ man

Tractatus .ix. sup

ducatur me inquit et ipse viuet ppter me. **G**radē rē tibi o anima xpiana grandez nimis estimasses si virgo benedicta posuisset olim filiū suū in gremio tuo. Si ocessisset ample xū et osculū. **S**ed habes hic rē suo miraculo q̄ merito grandiorē. **E**ia nūc o aīa tanta cantica canticorū que suspirabunda petebas. **Q**uis det mihi te fratrualem meū sugētez ybera matris vt inueniā te solū foris et deosculer te. et iam nemo me despiciat. **E**cce foris. et vere foris a nemine visibilis. dat se soluz tibi. dat vt osculeris eū. fac qd sequit̄. **A**pprehende eū et introduce in domū osciētie tue que est dom⁹ sapiētie matris tue. **I**llic docebit te. **D**a et mihi potū ex vīno conditū deuotionis tue. **D**a mihi mustum malo/ granatoꝝ tuoꝝ feruēde dilectiōis. **C**ōtemplabat̄ in eucharistia. qz nō est hic localiter corpus filij sui. **N**ō em̄ posset trahi linea visualis a corpe xpi vt hic est sacramentalit̄ vsqz ad oculum et ecōuerso. **C**redebat q̄ p̄ ocomitātā erat anima in corpe. similiter cū sanguine et cum deitate. **S**ed nunq̄d p̄ ocomitātā erant illic dū consecrabat̄ tpe cene vestes sue. nunq̄d aer circūstās corpus q̄ vestes? **C**uriositas aut studiōsitās hoc inquit vt deducat q̄ in hoc sacramento p̄ ocomitātā sūt omnes angeli. omnes sancti. **E**t tu beatissima virgo imo sub breui verbo tot⁹ mund⁹. siquidē deo canit̄. **P**leni sūt celi et terra gloria tua

magnificat

Orat proinde ecclesia patrez vt veniens filius tuus cum omnib⁹ sanctis paratam sibi inueniat mansiōnem. **C**ontemplabat̄ corpus verū filij sui sacramentū esse corporis sui mystici. **S**ignat igit̄ hoc sacramentum totam ecclesiam electoꝝ etiam ex vi sacramenti. **N**on tñ dicimus q̄ contineatur hic tota ecclesia sub sacramento. **C**ōcedim⁹ q̄ xps homo est vbiqz personaliter quia videlicet persona xpi. verbum dei est vbiqz. **N**on tamen concedimus q̄ xpus sit vbiqz corporaliter dimē siue sed tñ in celo. et sacramentaliter in templo. **L**ogica hic opus est vna ex ancillis sapientie si nolum⁹ male loqui. **C**ontemplabat̄ ideo dici corpus xpi in hostia quia conuersa erat in se speciebus hostie re seruatis. **U**nde osequēs est. si xps apparuerit hic aliquādo sub specie pueri vel crucifixi si debeat credi q̄ sit ibi xps. **O**portz q̄ species hostie remanserint. alioquin non erit ibi xps sacramentaliter. sed nec videtur q̄ localiter cum talis non sit in celo status q̄ statura. **C**aveat igitur sibi curiositas inquirendi miracula. **C**aveat vicina leuitate. tales protinus adozare visiones. **M**emnerit de martino cui spiritus neqz transfigurat⁹ apparuit in specie xpi qui angelus est magni cōsilij. ne dū angelus lucis sed lux angelozum. **C**ontemplabatur existentia filij sui viuacius per intelligentiam q̄ per solā fidem. et nullo modo ima

Particio iij. De

ginationez admittebat imo nec rationem. Percipiebat insuper presentiam eius per amoris sentimentuz et coplexum. Quanto vero sit perspicacior ocul⁹ intelligentie q̄z imaginationis vel rationis metaphisici tradiderūt imo et mathematici de quib⁹ min⁹ vidēt vix credibilia posuerunt. Putant se perspectivi demonstrasse q̄ omēs radij luminis et colorū omniū quātumcunq; a circumferentia prodeuntium concurrūt impermixti in quolibet puncto mediū vel speculi vel oculi. Sic inq̄unt. In guttula iridis sunt tres colores qui apparent in arcu. sic in collo columbe. sic certe cōsequens est q̄ infinities infinite. Sic i organo memorie diceremus Et quis invidiosus oro crederet ista? Demōstrat arismetica cū geometria q̄ in quilibet paruo piso vel calculo sūt oēs numeri cum figuris omnibus et habitudinibus suis que omnia vtiq; sunt infinita. Nec est vt dicatur q̄ solum sunt in potentia Videt quippe deus actu et in actu omnia talia Si potest per solam remotionem exemplo Dionysij vna figura fieri visibilis i hoc piso. preexistebat igitur in eo quia nihil additum est sed subtractum. cur non ita de ceteris figuris dici potest? **C**ontemplabatur hec maria longe viuaci⁹ oculo intelligentie quantum spectabat ad magnificanduz dominū (cuius potentie et sapientie non est numerus) q̄z quicunq; philosophus do-

eucharistia cexij

cente eam spiritu sancto omnem veritatez. Et si non forte semper in actu tamē in habitu. Accipiat hāc expositionem quisquis aliquā vellet struere calumniā super omnib⁹ marie cōtemplationib⁹ tactis aut tangendis si et quantū continent veritatem. Sciat mariaz maiori cognitione totius seculi cum decursu fuisse peditam q̄z prophetarum vel apostolorum vel philosophorum cetus vllus. Si mathematic⁹ viso piso cognoscit in eo non per imaginationem neq; per sensum exteriorē. sed per scientiam demonstratiōis adquisitionem tot theozemata geometrie. tot arismetice. tot perspectiue. non abneget illa que de sacramento credimus intelligi posse domino reuelante qui intellectum dat paruulis. **S**unt innumerabiles populi quos deus trahere vult post se per cognitionem et amorē. Et quia cognitio intellectualis datur paucissimis. dedit fidem innitētem auctoritati dicentis. intuentēz vicinius et adherentē firmitus et certius q̄z adhereat p̄bus p̄ scitiam suis occlusionibus. Docet hoc effectus quia fidelis citius vitā deserit q̄z fidem. non ita p̄bus. Tale aliq̄o mirat⁹ est in ignatio Traian⁹ sicut legit. Cui⁹ ignacij illud est insigne eulogiū Amor me⁹ crucifix⁹ est q̄ a te virgo beata l̄fas accepit respouduas suis petitionib⁹ vt ex te per te et in te fides neophitoz firmaretur

Tractatus .ix. sup

Sequitur particio quarta

Per soliloquiū quasi narratiuum de contemplationib' marie sup hoc sacramento. Et pncipaliter de duo decim bonis eius quib' replent esurientes p notulas centū de additione quadraginta theozematū de vnitare.

Incipit pncipula quarta

Contemplabat amplius maria magnificās dñm qmagnā fecit ipse cenā. q. lautū et splendidū cōuuiuiū dū suis fidelib' instituit hoc cōmunionis sacramentū. Esuriētes impleuit bonis. **D**icta sūt aliqua de eucharistia put data est in oblationē sacrificij. mixta sūt aliqua de ipsa eadē put est in cōmunionē cōuuiuij. **S**z supsūt amplioza: si bñdixēit dñs cenam sue familie si fregēit panes. si cū pisciculis iusserit illos recubentib' ministrari. Nunc duodecim spozte. nūc cophini septē post saturitatē colligenē fragmentozuz. **T**anta est tam efficax xpī bñdixio qz et p bñdixionē se totū largit' ē in hoc cōmunionis sacramento. **E**terū factō interim silentio de speciali seu psonali refectiōe viatici qd est tertium bonū. **N**otemus adhuc pauculas beate marie cōtemplationes de secundo bono cōtenti de vltis sup pmo. **C**ōtemplabat maria cōferens in corde suo ad instructionē hui' diuini quasi omnes ca

magnificat

raradas celi aperiri. **Q**uis fidelū dubitet inqt Gregl. in ipsa imolationis hora celos aperiri et imis celestia iūgi? **D**icunt hic aperiri celi nō p fractionē sed p influentiā specialē qualiter optabat ppheta dicēs **A**tinā dirūperes celos. **E**t iterum **R**ozate celi desup zc. **N**ox insuper est ecclesie gratulantis hodie p totū mundū. melliflui facti sūt celi. **S**icut inuenim' valida p fidā dixisse de samsonē. **N**unc aperuit mihī cor suū. secretū em reuelauerat. sic hic reuelant celestia. **C**ontemplabat qz istic iungunt' ima celestib' ppter cōnexionē membrorū ecclesie militāris cū membris ecclesie triūphātis in vno capite xpō pncipaliter hic exhibito. **O**rat ecclesia patrē **T**ube hec pferri p man' sancti angeli tui qui xp̄s est angelus magni cōsilij. pferens totū corp' mysticū in sublimē altare diuine maiestatis id ē supreme et altissime diuinitatis. **M**aiestas itaqz dicit' quasi magnitudinis status. **P**eracto demū sacramēto dicit' corp' xpī rapi et in celū ab angelis deferrī. nō p realē loci mutationē sed per opatiue cōnexionis virtutē. **C**ōtemplabat qz istic est oblatio vna et plures offerunt. **O**fferunt filius. offerunt spūs ei' sanct'. **O**fferunt angeli. offerunt sacerdotes. offerunt fideles assistentes qz quāto plures sunt et deuotiores tanto fit acceptior oblatio. qd valet p celebrātib' in medio seu patēti ecclesie loco. **T**u singulariter et efficaciter

Partitio iij. De

offers post filiū virgo bñdīta vlt
ta dulcedo et spes nra. **C**ontem
plabat q̄ istic aliud est sacramētū
aliud vsus sacramenti. nō sic in ba
ptismo. **V**sus est sacramentalis co
medere et bibere sub intentionē ec
clesie. **H**ic vsus est veraciter nutri
at corpus sicut et alios effect⁹ hz
naturales (ne dephendat transsub
stantiatio. et hoc ad fidei meritū)
nō tñ ordinat vsus ad hūc effectū
sed ad solius mentis nutrimentum
hinc xps ait. **V**erba que loquor
vobis spūs et vita sūt. qz vitā spī
ritalē reficiūt. **I**ste est finis hec insti
tutio. **C**ōtēplabat maria q̄ istic
post desitionē accidentiū panis et
vini desinit esse corp⁹ xpi et sāguis
non p̄ annihilatōnē vel altam in
se mutationem. **R**edit autē materia
vel eadē numero que fūus fuit qd̄
vtiq̄ fieri pōt p̄ creatōnē vt rede/
at idem numero. aut materia creat
nouiter qualis est carnis vel om̄is
vel alteri⁹ rei que p̄ actionē accidē/
tium succrescit. **P**lacet alijs melius
dicere q̄ sicut accidētia habēt mo
dū substantiē p̄ se subsistendo sic te
nēt locū materie et forme panis in
agendo et patiēdo. nō nouo sed
antiquo miraculo. **C**ontempla
bat magis ad rem nraz et deuoti
onis amplificatōnē. **A**spiciebat in
latitudine cordis innocētis quēad
modū electi om̄es oferunt partes
suas ad opulentā hui⁹ diuini a p̄
mo abel iusto vsq̄ ad vltimū q̄ na
scitur⁹ est in mundo. **C**onsiderabat

eucharistia cxxlij

precipue fratres suos :xij. aplos.
hī volentes diuini esse splendidi
collegerit ex om̄ib⁹ reliquis cibo
rū a dño bñdītoz et multiplican/
doz. xij. sportas vel cophinos.
Hos vocam⁹ symbolū aploz. **A**p
posuit em̄ quilibet bolū suū. i. arti
culū. **S**ed o magne de⁹ q̄ magna
virtute referunt. **I**ntroducat nūc
nos rex i hec cellaria sua. qz tu cel
leraria es. **O** tu beata tu maxime
scia substantia .i. fundamentū es
illoz qui xpm de te dicūt. ceptuz
et natū. **C**ontemplabat quēad
modū sup floridū ihm (qui flos est
cāpi inenarrabilis bñdīti ventris
sui) spūssand⁹ septē dona q̄ totidē
refectōnis spiritualis. nutrimenta
diffuderat p̄ descensuū illapsū nec
desinit effluere tanq̄ caput in mē/
bra. **S**ed p̄ qd̄ mediū? **P**lane p̄ te
virgo virga **J**esse. **T**u collū eccle
sie firmissimū et candidū. tanq̄ tur
ris eburnea et suauissimū quasi vi
nū. **T**u onectis ecclesie membra suo
capiti xpo filio tuo. tu sustentas. tu
vitales haust⁹ p̄ima suscipis et re
fluis. tu aspiras et respiras in eccle
sie corp⁹ vniuersū. **C**ōtēplaba/
tur septē panes dotū istoꝝ donoꝝ
diuinos panib⁹ alijs septē beati
tudinū quib⁹ onectūt septē panes
dotū beatay. **P**orro sacramenta
sub eodem numero necnō virtutes
totidē otra rabidā famē septē vici
orū. **S**ed hec ex alibi traditis notis
fima. nō hic docendo sed cursim re
memorādo posuisse satis sit ad am
B 3

Tractatus .ix.

plificationē nostrī diuini. **C**ōtem
bat maria paupes ecclesie militan
tis circa tale diuinū diuēsimode se
habentes. **N**ox aliquoz est. Para
sti in cōspēctū meo mensā aduersus
eos qui tribulāt me. **E**t itez. **C**alix
me⁹ inebrians q̄ p̄clar⁹ est. **O** ve
re mirabilis cōtra tribulātes arma
ture spēs vt mensa sit ad tutamētū
que p̄us litteraliter affēre solet car
nalib⁹ nocumētū. **O** vehemēs ebrī
etas que mortē supat ⁊ infernū. de
qua p̄s. **I**nebrīabunt ab vbertate
dom⁹ tue. **C**ontemplabat alios
quasi mēdicos. petere. qucrere. pul
sare. dicētes ex institutione xp̄i. **P**a
nē n̄m quotidianū et supsubstan
tialē addit lucas da nobis hodie.
Iugebāt scz petitiones isti medie.
tres vltimas que sūt de remotiōe
triplicis mali scz culpe. pūne. ⁊ pe
ne. **N**ecnon tres p̄mas que sunt de
collatione boni sanctificationis et
regni ⁊ bñplaciti diuine voluntat.
Cōtemplabat plurimos p̄ oēs
generationes eā dicentes beatas.
quia gr̄a plena. qz dño sociatā. q̄a
bñdicta i mulierib⁹. ⁊ p̄cipue qz p̄
eā collat⁹ fuit fruct⁹ vite. fruct⁹ bñ
dicti v̄tris sui ihs xp̄s. amē **Q**ua
re tota deuotione offerebant sibi
sue maria. qz p̄placebant in recoz
datione nōis sui. qz p̄gratulabant
sue felicitati et suā famā optabant
augeri **C**oncinēbāt deniqz post im
pletionē bonoz ab ea p̄uenientiaz
Magnificat anima mea dñz **C**ō
templabat mēs marie magnificās

Sup magnificat

dñm cū exultatione spūs quemad
modū dñs instituēs eucharistie sa
cramentū. **E**surientes impleuit bo
nis et diuites dimisit inanes. **E**t **B**
sub triplici bono esurientiū impleti
uo. **U**nū est bonū oblationis sacri
fici. **A**lterū bonū cōmunicatōis cō
muni. **T**ertū bonū refectiōis via
tici vel edulij. **P**rimū quo ad deuz.
scdm quo ad p̄ximū. tertū cuiusli
bet quo ad se ip̄m. **E**t quidē de du
obus p̄mis plurime sūt marie cōte
plationes induat. **I**uerūt nōnulli
q̄ nō satis attēdebāt ad hoc p̄mū
duplex bonū eucharistie qd̄ habet
oblationē deo et cōmunionē p̄ximo
Considerabant dūtaxat tertū bo
nū p̄pter similitudinē ad panē ⁊ vi
nū qd̄ dat in refectiōne edulij seu
et viatici. **C**ōsulebāt idcirco seueri⁹
ne quis accederet ad hoc sacramē
tū nisi valde sanus et mund⁹ **M**oue
bat eos iste medicoz amphozism⁹
Egra corpa quāto magis nutries
tanto plus ledes. **A**tuero p̄spiciū
est qd̄ eucharistie sacramentū etiā
vbi ledit accipientē aut cōsecrantē
neqz sibi p̄dest p̄ viatico refectio
nis. p̄dest tñ ecclesie toti p̄ sacri
ficio oblationis et sacramento cōmu
nionis. **N**e tñ homini si vniuersum
mundū lucref. anime vero sue detri
mentū patiat. **H**ec p̄ p̄fatione ve
niam⁹ ad marie cōtemplationes cir
ca tertū fructum. **P**remittam⁹ sub
quaduplici metro totū marie op̄e
dū p̄ dicitis ⁊ dicēdis. **H**ostia sacri
ficat. satiat. cibat. **E**cce tres fruct⁹

Particio iiii De

principales. Sequitur in speciali de cibo sub numero contemplationum duodecim. Et cibus iste. restaurat. satiat. delectat. roborat. auget. obdormire facit. caro seruit. mens dominat. vim genitiaz dat. transformat. inarrat. et vnit. **C**ontemplabat mens marie sacramentum eucharistie tanquam cibum refectiois. **S**pecie panis et vini ut signum signato respondet ut similitudo curreret pedibus suis. **D**icitur **E**surientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. **C**ontemplabat in eucharistie sacramento filium suum qui factus est cibus hominum qui spiritus est cibus angelorum. **C**ontemplabat gressus esurientes qui sunt pauperes spiritus impleuit bonis per hunc cibum dum fastidiosi diuites dimittunt inanes. **E**surientes siquidem impleuit

Primo. bono restorationis

Secundo. bono satisfactionis

Tertio. bono delectationis

Quarto. bono roborationis

Quinto. bono augmentationis

Sexto. bono obdormitionis

Septimo. bono subiectionis in carne.

Octavo. bono distationis in mente

Nono. bono insuper generationis virtutis.

Decimo. bono transformationis

Undecimo. bono inarrationis.

Duodecimo. bono unionis.

Summam operum a vocabulis bonorum istorum cum suis contemplationibus in maria iungendo prouidit. Primum bonum restaurat. Vita spiritualis sicut et corporalis suo modo conseruat in casto et habito debite commensurat. Lo

encharistia cxxliii

quimur at hic de vita secunda que consistit in actioe. puenitque a vita prima. **V**ice calidi tenet caritas seu gratia per caritatem nominam feruorem caritatis in agendo vice humidum qui passiuam sibi vendicat affectio bona voluntatis. **S**it hoc memorabile per dicens omnes fundamentum. **S**icut enim non potest vita essentialis aie. sic nec restaurat. **P**orro dicimus vitam aie christiane. vitam amoris. **A**mor tuus vita tua. loquitur ad aliam suam **B**ugo. **A**more intellige non transiitque huius dei. alioquin quilibet aduersus amorem nominat libido vel cupiditas mors non vita dicitur est. **D**iliges deum ex toto corde iubet deus. subiungit amoris huius effectum et viues. **C**rescente vero cupiditate vel libidine minuit aut obtundit adque feruor caritatis. etiam habitus permaneat. **Q**uot autem modis et quotiens istud contingat plus experientis edocemur quam verbis. **N**otauit hec mala sed quadruplici clade **A**mos propheta qui per totidem aie passiones que sunt spes. merus. meror. gaudium. **I**n eruca nominat gaudium carnis vitetia carpens. **I**n locusta notat spes arrogantis. **I**n bruceo autem iners et totus exterforibus incubens metus **I**n erugine meror seculi interiora consumens. **E**t ex his quod super est nisi vitela languens et egra. **P**ollicetur alius propheta vice domini que reuertentibus ad ipsum restitueret annos quos eruca. locusta. bruceus. et erugo consumpserunt. **H**ec est restauratio quam operatur dominus per eucharistie sacrum cibum quia sanat

Tractatus .ix.

has infirmitatū pestes et replet in bonis esuriētes. **C**ōtemplabaris o maria restaurationē h. mōi h. aliē expebaris q̄ ceteri. Nihil quippe p̄ viciū dep̄debat in te de vita gr̄e qualiter in nobis. Att̄n̄ naturalis necessitas vite nō sinebat hāc vitā i suo feruore sp̄ esse qualit̄ tibi nūc est in patria sed nec eras i termino meriti. Tu idcirco iusta iustificabaris adhuc et erat semita tua sic lux splendens crescens vsq; ad p̄fectā et̄nitatis diē. Restauratio tua erat nō tā suppletio dep̄diti q̄ augmentatio iam habitī. Sciebas eucharistie susceptionē virtutē habere p̄t̄ legiatā quā dicim⁹ vim opis op̄ati. Addit hec vis ad p̄p̄iū meritiū soli⁹ volūtatis vel p̄p̄iū opis plus valet hic. sicut et in baptismo adueraliter accipe q̄ solū volūtatis desideria h̄re. Quocirca stulte agunt qui se reddūt inhabiles ad susceptionē. stulte qui sine causa rationabil̄ impedimēti se subtrahūt. Prudent̄ vero qui sibi bñ d̄sch̄ frequent̄ accedūt. Porro meret̄ sacerdos digne d̄secrās h̄ ampl⁹ digne cōmunicās etiā non sacerdos. Adde q̄ fingentes hostiā d̄secratā esse q̄ nō est. et ita p̄ntātes ad adorādū vel cōmunicandū rei sūt criminis idolatrie quātū in se est. Et q̄ uis ignorātia possit alios excusare nec peccēt adorando p̄pter cōditionē subintellectā etiā nō expressā. suscipientib⁹ tñ nō accrescit tant⁹ fruct⁹. Exemplū in alijs sacramētis maxime de ba

Sup magnificat

ptissimo. Deniq; non est cauta satis d̄secrantiū sollicitudo q̄ hostiā p̄us q̄ sit d̄secrata sursū leuāt. flectūt genua post bñdicunt p̄p̄o respiciente nec attendente d̄secrationis horam vel momentū. Est at̄ corp⁹ x̄pi p̄ntialit̄ solū tūc in altari p̄mo dū d̄ba sacramēta lia finita sūt in instāti ultimo. Ita q̄ primū nō esse verborū est p̄mū esse corpis x̄pi in hostiā q̄ verba nō solū sūt significatiua vel dem̄stratiua. h̄ opatiua ex ordinatione institutiōis x̄pi coassistētis efficacit̄ p̄ isto instāti p̄mo non esse verborū. Et illud instans demōstrat̄ ad intellectū dū d̄r. hoc ē corpus meū. qz illud est primū instans existentie corporeis x̄pi. et nō factio. Ideo nō bñ d̄r. hoc fit corp⁹ meū. Conformer de sanguinis d̄secratione suo modo cui⁹ forma nō dependet a p̄ma. Cognouit ista tu⁹ o virgo beata deuot⁹ et sapientie magn⁹ discipul⁹. Hugo q̄ laborās in extremis noluit vti hostiā quā p̄ intimū sp̄s sensū dephendit non esse d̄secratā. Post dū est allata cōsecrata timens piculū vomit⁹ si sumeret. dixit magna fide. Illi⁹ redat ad p̄ez et sp̄s ad deū q̄ dedit illū. Et ita pie credim⁹. quia statim obijt esse opletum.

Secundum bonū. latiat

Quanta sit et q̄ improba fames peccōz q̄s nō implet et occupat caritatis cib⁹ et pot⁹ recogitare stupor est. sentire gr̄adis et incōpabil

Partitio iiii. De

miseria. qz vsqz ad mortem. **C**rede nō mihī sed sapiētī. **D**esideria inq̄t occidūt pigrī. **E**xpiētīā interroga respondebit quemadmodū aures puriūt ad ruzores. oculi furiunt ad respiciendū vanitates et insani as falsas. glo. sez q̄ faciūt insanire. **I**taqz nec satiat ocul⁹ visu nec auris auditu. **A**dde q̄ os scurrilitate et vaniloq̄is. gust⁹ saporib⁹. olfact⁹ odorib⁹. tact⁹ streationib⁹ adimpleri videt nec saturat. **P**roinde sūma maloz vanitas vanitatū q̄ oia vanitas si nō repleuerit veritas. et caritas erigit. et inanescit vanitas sibi diues. vacua deo. **S**uadet imo vrget supbia et dicit viuas excellēter **I**nuidia susurrat emineas singulariter. **I**ra vult hoc secundum impurbabiliter retinē. **A**cidia infatigabiliter. **A**uaritia indefectibiliter. **G**ula et luxuria delectabilē. ipocrisis venerabiliter. **D**eniqz sūmatim collige q̄ vanitatis fames q̄ cupiscētia ē vt sibi subseruiat impunita neq̄tia. **H**ec felicitas mundanoz. hec vero qz vana sūt et inania non satiāt sed acrozi tales fame perurgent. lambūt vmbzā fructuū super spinas apparentem. **I**nhiāt vmbze crassi ossis instar canis q̄ natās dū vanitatē vmbze captat. hiādo perdit verā escā. **Q**uidnā mortalia peāora n̄ cogis auri sacra fames. ex clamat q̄daz. deuorat ali⁹ carnes suas. ali⁹ scintillas ardētes haurit. ali⁹ in mōtib⁹ attrahit ventos. **E**t cur hec oia nisi qz rabies famis est

eucharistia cxcv

valida. **A**tuero cib⁹ noster digne suscept⁹. qz vero bono replet vere satiat aut p̄ magna parte famē sedat. **A**lio q̄n timeat q̄ nō mun⁹ aut plusqz ante dimittit inanis ne iudiciū sibi māducet et bibat. **C**ōtemplabaris satietatis hoc bonū sim⁹ et expiebaris o beata. p̄pterea nūqz in te dñabat vana gloria quam replebat totā eucharistia. **N**ec erat loc⁹ in te vanitati. nec duplicitati. nec falsitati quā fūdīt occupabat veritas simplex q̄ solida. **Q**uid em̄ q̄reres in celo aut q̄d velles super terrā p̄ter vnā hanc rem solā. optimā et eternā. dicens ex sentētia. **E**t ps mea de⁹ in eternū. **P**lane nimis auar⁹ ē cui tāta ps nō sufficit. imo miserrim⁹ et paupim⁹ q̄ p̄ter hāc aliā q̄rit. **S**ūt qui te mariaz de inani gloriatiōe vellent notare qz cū exultatione spūs ptulisti. **E**cce em̄ ex hoc beatā me dicent omēs generationes. qz fecit mihī magna qui potēs ē. faciūt de te s̄m se iudiciū qui ad omnē gloriūcule ventū agitant vt arundo. **N**esciūt quāto humilitatis pondē stabilita eras non in te sed i deo salutari tuo. **D**ū hec p̄phetica nunciatiōe p̄ferres. beatā me dicent omēs generationes

Tertiū bonū. Delectat

Si delectatio est perceptio conueniētis cōiuncti aut ex hmōi p̄ceptione consurgit. **N**ihil vero cōuenientius nihil intimius coniungitur anime qz iste cibus in quo xp̄us sumitur.

Partitio lxxxij. De

sim coadunat in se ex circūstāte nō penetrāte strario. ac p inde fortifi cat. Sedet Job pcussus vlcere pes simo sedet in sterquilinio vbi velut in throno regio cōcionat. nec inno centiā deserit nec v̄ritatē nec animi robor et virtutez amittit. Quāuis at delectatio teneat opantē in opa tione. nihilomin⁹ tenet et tristitatio que fm deū est. Cur ita? Nimir⁹ qz delectat. Que ratio? qz scit se placē deo. In hoc certe qz vel pbat ex/ercēs ad virtutē vel purgat et libe rat a reatu vel erudit ad sapientiā.

Quintū bonū. auget.

Consequit ista se mutuo in anima nōduz pfecte charitatis videlicet. restauratio. satiatio. delectatio. ro boratio. et augmētatio. Et rursus sextuz qd est obdormitio. Collige simul vnico psalmiste verbo tres vltimos fruct⁹ suos. **P**edisti inqt le titiā in corde meo. a fructu frumētū vini et olei sui multiplicati sūt. Ecce post delectationem augmentū seu multiplicationē. Sequit obdormi/tio. In pace in id ipm dormiā q re quiescā. **C**ōtemplabaris et expie baris hoc augmētū p eucharistiā o beata. Dixim⁹ sup qm virtus eu charistie sacramentalē opat in sui digna pceptione. Differt ex B ma/ xime a sacramētis antiq legis. qm virt⁹ inanis erat. si nō ex deuotiōe suscipientiū. aut si virt⁹ erat in circū cūsiōe erat longe minor. **T**rāsbim⁹ Interea de augmento virtutū tuaz

eucharistia cecv

o beatissima beatissimaz. **T**u facta es nobis exemplar lōganunitatis efficacissimū vt non ita desiderem⁹ peregrinari a corpe qn incolatū ce dar p pacē et equanimitatē tolere/ mus. **P**ostulantes et sperātes gra tie simul et glorie nos ampliozem cumulū recepturos. **C**onfundant et erubescāt neqz spūs qui pastos hoc cibo dū p sternē querūt eleuāt dū expugnāt coronas fabricāt. dū se extollūt sup omē qd dicūt de⁹. vi dent inuidi stercozosū hoiez quem suscitāt dñs egenū de puluere q de stercoze erigit pauperem vt sedeat cū pncipib⁹. vñ excōicatī sē q solū glorie teneat qd appetētes cecide runt vt fulgur in abyssum.

Sextum bonū **O**bdormi re facit

Felix vero somnus suavis et iocun dus. hic aufert et ligat sensus exte riores. vt vigeat interior. **H**ic hic somnus extranea valde sed saluti fera somnia. suo modo peragit se/ pe vigilantū opera. **S**omnia hec si queris sunt diuina spectacula ad que noster spīritus dormiens rapit tur et eleuatur. **P**ulcra valde sūt et iocunda et que in fastidiū ducant omnē gloriā mundi. cum ista que dicebat. **R**egnū mundi et omnem ornatum eius contempsi. **C**ontem plabaris et experiebaris frequēf hec somnia o serenissima feminarū. **L**egimus de virginali sponso tuo **J**oseph q plures corpalit dormi/ ens acceperit diuinas reuelatōnes

Tractatus .lx.

Tu corporaliter vigilans sed p contemplationis extasim dormiens mirabiliores respexisti. Signū tue dormitionis post conceptionē filij notat Lucas dicens Exurgēs autē maria in dieb' i'is abijt in montana cum festinatione. **U**n precor ut erurgēs fueris si nō a somno quodā non tā sensuali q̄ spirituali. et hoc in contemplatione quatin' sedula fieres ministratrix in actione. **O**ciosoz em̄ ē sedere vel dormire. actiuoz exurgē et p̄gredi. **N**e nunq̄ soporatis in hoc somno requies spiritualis. **T**orquet eos insania vigiliāz hui' seculi. sequunt' fantasias et freneses capitis sui. furiūt. mouēt lites. neque unt catenis preceptorum teneri. lacertant occurrentes. discerpūt se. reuersant. nescientes q̄o dicant. neq̄ de q̄b' affirmāt. accipiūt umbras et falsa simulacra p̄ veris rebus q̄ sole sunt eterne. eoz vero similitudines sunt flexibiles q̄ incerte. **A**t ecōtra dormientes mundo et vigilantes deo vidēt vera. sed ab insaniis istis irridēt vt insani. **R**atio quia nō capiunt ea que vera sunt s̄ umbratilia vident sub imagine vanitatis que par est leuib' ventis volucri q̄ similia somno. **H**inc implacabilis rixa oīra spiritales p̄ mūdānos. hinc subsānationes et pugne. **V**olunt nempe spiritales ad sanitatē ducere freneticos istos. at sibi met sapientes. sibi diuites. suis in malis ridentes q̄ cantantes refugunt odiant et p̄sequuntur. **D**ixit em̄

sup magnificat

insipiens in corde suo. nō est deus **D**ixit et sapienti quotidie. vbi est de' tuus. **S**apiens et fidelis ostendit sacratā hostiā. et dicit. hic est deus meus. **P**rotin' extollunt risum. subsannant et blasphemāt. **D**ur' est hic sermo et quis pōt cum audire?

Contemplabaris o virgo tales benigna opatiebaris et orabas. q̄ mentem optabas eis meliorē dari

Septimū bonū Caro seruit

Debilitat itaq̄ fomes carnis concupiscens et tyrannisans aduersus spiritū dū rite sumit iste cib' vitalis. **G**ustato quippe spiritu. desipit caro **C**ontemplabaris experta (non nouiter) bonū istud o maria. quippe fomité omnē carnē extinxerat verbū in te caro factū. **U**trum vero passionabiliter aliquā mouebaris tractauim' quodaz oragmate canticū tui. **S**ed videre me videor subsannantes insanos legem et eucharistiā dei nostri. **E**cce inquit pmittis p̄ eucharistiā carnem subseruitute redigi que plerunq̄ seuit acrius. impugnat acerbius. **E**xemplū de apostolo v̄ro sumite qui dicebat. **C**astigo corp' meū q̄ in seruitutē redigo. nihilomin' subponere ei' pressus gemebat. **N**ō quod volo facio. **E**t rursus. **V**elle mihi adiacet. posse at nō inuenio. **H**inc exclamabat. **I**nfelix ego homo q̄s liberabit me de corp'e mortis hui'! **A**ccipiat dō q̄s opposuerit talia. dictū q̄o otinuo subiūxerit q̄i talib'

Partitio iiii. De

sibiq; respondens. **G**ra dei supple li
berauit me p **I**h̄z xp̄z. Et vbi gr̄a
si nō i eucharistia ofert̄ dispositis?
Dudū in re simili multas assignaui
mus rationes. fere viginti. cur non
sp̄ ocedit̄ sentimentum sp̄s. extin/
guens fomitē carnis actualē. **T**res
sunt principales. humiliatio. patie/
tia seu pbatio et coronatio. **P**ro/
cedim? nūc alia via transeūtes ad
octauū eucharistie bonū.

Octauū bonū. Mens do

minatur.
Si mens in sacramento eucharistie
subicit se fideliter deo. subiectā ha
bebit pfecto carnez. **D**ixit dñs ad
Sayn. Sub te erit appetit? tuus et
tu dñaberis illi?. **I**ntellexerūt hoc
aliq; dictū de appetitu volūtario et
libero. **S**ed illi fm̄ arisl. ratio dñat̄
regaliter qz pōt otradicere nec obe
dire tanq; libera otradictorie in se
ipsa. **D**ominat̄ at ratio cū volunta
te appetitui sensitiuo seruiliter et dis
potice. qz pōt et debet rebellantez
coercere. **A**t si non potest et vult li
berat̄ a culpa. si mens sit in gratia
sub lege xp̄iane libertatis. **C**on/
templabaris hec dū viueres virgo
beata. **C**olligebas ex hac radice
causam assertionis filij tui. **J**ugum
em̄ meū suauē est et onus meū leuē
Det̄ aliq; quantūlibet oneratus
pōdere carnis. tollat supra se iugū
xp̄i vel in baptismo vel in eucharis
tie sacramento vel in penitentie la
uacro. ofestim̄ efficit̄ dign? ciuis vi
te eterne. **T**radebāt p̄h̄i felicitatez
aliquā nos posse ofeq;. **S**z o bone

eucharistia cecovq

deus p quāta tempoz dispendia
p quot exercitia virtutū moraliū.
p quā ratā et artā prudētie semitā
et directionē paucissimis datā. xp̄s
noster vno momento viā ad beati
tudinē. nō qualēcunq; sed eternam
aperuit. **Q**ui crediderit et baptisat?
fuerit saluus erit. **E**t rursus pro re
nra. **S**i q; mādicauerit ex hoc pa
ne viuet in eternū. **D**eniq; legē de
dit quā obseruat. **S**i septies. imo
septuagesies septies peccauerit hō
et dixerit. penitet me. iubet vt dimit
tat̄ ei. **N**ō est min? misericors vt nō
dimittat sibi dicēti penitet me. **P**le
ne sunt exemplis scpture sue de pu
blicanis. de pccozib?. de adultera.
de latrone. de petro. **Q**uis dō nesci
at. qn mens eucharistie sacramēto
se rite subficiens. dicat ex animo. pe
nitet me. **Q**uo dicto vincit carnem
vt nō sibi rebellis sit ad pditionem
si nō sponte se dederit rursus man
cipiū sibi. serua vilis effecta p indi
gnā libidinē aut furozē. **A**st forte
dicet aliq;. **D**ñationē mētis supra
carnē esse fragilē seruitutiq; pcliuē
Fatemur qm̄ et thesaurū nrm̄ habe
m? in vasis fictilib?. ne q; glorie. **S**
assit robur fidei q̄ p dilectōez opa
tur. **A**ccedat fides hmoi mēs vtq;
dñā fiet inuincibilis. **P**oterit q̄dez
a corpe violēta morte tolli sed nō
vince. imo victrix coronabit. **N**olo
p exempla singula morari. **T**urba
martirū oim̄ de oim̄ etate et sexu. p
fert testimoniū oim̄ exceptione vel
calūnia mai?. qz plurimi sub eodē
pene momento. de reprobis p oēz

Tractatus .se.

vitam seruis sue carnis. fecit fides
xpi dare carnem suam ad mortem Ro-
manum. Genesius Josias. latro bonus
mille alij tam subito mens eorum dñi-
ta est carni tam feliciter et fortiter ex
eius subiectione sunt in eternum trium-
phatores effecti.

Nonum bonum **V**im geniti-
uam dat.

Cibus habet hoc proprium dum nutrit
omementa. ut tempore suo faciat habilem
ad generationem. Semen enim superfluum
est alimenti. non in quali sed in quan-
titate. puenit inde stimulus et tempus ama-
tium. Plane quando venit plenitudo temporis
deus deicit cibum eucharistie. fecit per
ipsum mentem esse verbigenam sterilitate
depulsa. Cibus iste iuxta premissa.
restaurat. satiat. delectat. roborat.
auget. obdormire facit. **Q**uid conse-
quetur quod ut vim genitiuam det. Im-
misit dominus soporem in adam. ex eius co-
sta vice seminis statuit eam in mulie-
rem. **M**ysterium est christi dormientis in
cruce. et ecclesie sponse. hunc christum
inebriatum vino caritatis et nudatum
seniorum iudaicorum filius irrisit et maledi-
ctus est. **C**ontemplabaris o maria
quoniam si mens exemplo tuo sit domina. sit
apta ad generationem verbi. **T**ua
enim interpretatio dominaz sonat. **E**t cer-
te ita decebat ut ad dominaz mitteretur
angelus. partu consecranda domino. pari-
tura quod dominum dominantium. hoc quo-
ad lraz de carnali generatione ver-
bi. non secus de generatione men-
tali. **C**ontemplabaris omnia que
de spirituali desponsatione dei et ani-
me notata sunt in scripturis prefer-

sup magnificat

tim in canticis canticorum. **I**ntellige
bas omnia quemadmodum vergunt
in hanc sententiam. **E**cce per anagogi-
am virginalis aliqua mens nutrita
cibo vitali. manet in se tanquam in ciui-
tate. i. ciuium unitate. quod se cogitatos
et affectos ordinate. **C**ivitas hec est
galilee per transmirationem eternam.
per volubilitatem obedientie. per ro-
tam interminabilem circa beatissimam
trinitatem. **H**uic civitati nomen
nazareth ob floridam conuersationem.
mittitur angelus a deo fortis
scilicet instinctus diuinus. ad mentem
hanc virginem desponsatam sed
non in concupiscentia iunctam. viro qui
est spiritus suus intellectualis sonans
in augmentum. **I**deo nomen eius Jo-
seph de domo David regis utique
celestis manu fortis. **E**t nomen vir-
ginis maria quod domina salutem ut gratia
plena. turbam ut verecunda. cogitat
ut prudens. qualis est ista salutatio
Confortat. edocet. asscurat per in-
stinctum quem spiritus sanctus superueniet in se
purificans eam ab omni secretionem ma-
teriali. et virtus altissimi verbum pre-
obumbrabit sibi per secretum sui latus il-
lapsu. **I**deoque et quod nascetur ex illa
sanctum. vobis filius dei. **C**redit optat
desentit et accipit. efficit verbigena
mor ut obediendo dixerit. **E**cce an-
cilla d. f. m. s. m. v. tuum. **C**ontempla-
baris experiens quotidie mentem tuam
o maria filium dei parturire per amo-
rosos exercitia donorum donec in beth-
leem domo panis celestis. nascetur. **H**ic
iam non puer sed vir perfectus nominatur. et
collocaretur non in presepio. sed in throno

Partitio iiii. De

patris summi et astares a dextris eius regina. que omnia ecce cōpleta sunt in te. Ideo beata que credi disti. Ideo p̄ hanc beatitudinē obsecram⁹ mentes nostras tuis precibus diuino germine repleat eucharistie sacer cibus.

Decimū bonū.

^{transfoz}
^{mat}
Nullus inuenit̄ ilapsus intimior in corp'alibus q̄z vt cibus ouertatur et transformet̄ in cibātū. Manet iā nō in se sed in comedēte. viuit eius vita nō sua. Scim⁹ q̄ ex voce dñi dixerit Aug⁹. Tibus sum grandiu. Cresce et manducabis me. Nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue. sed tu mutaberis in me. Nota/ uit hanc intimitatē xp̄us qui olim sub nomine sapientie posuisse se dixerat mensam et miscuisse vinū. Nouissime cum cenaret cū ap̄lis. Ecce inq̄t dispono vobis regnū vt edatis et bibatis sup̄ mensam meam. Poterat infirmos aut canales mouere vt crederent q̄ regnum dei sit esca et potus nisi verba sapientie prius nos a tali suspitione redderēt alienos. et ap̄lis expressisset imo et xp̄s affirmasset q̄ erūt in gloria sicut angeli dei qui nec nubent nec nubent̄ p̄fecto nec ideo comedent aut bibent. cibū carnis. Quid autē sit iste panis et iste cib⁹ regni celorū dedit xp̄us intelligi dū ait Qui manducat meā carnē et bibit meū sanguinē in me manet et ego in eo Est igit̄ hūc cibū manducare in eo

eucharistia cecolq̄

manere **C**ontēplabaris o sapien-
tissima feminaz qm̄ in eucharistie
sacramento fit trāsformatio panis
in essentia sua remanentib⁹ acciden-
tib⁹. **A**tuero dū mens in deū trans-
format̄ remanet quidē essentia mē-
tis s̄ accidētia noua succedūt non
fantastica. nō materialia. s̄ deifor-
mīa diuina claritate radiāte. **T**rās-
formamur inq̄t ap̄ls de claritate
in claritatez. de claritate cōmunis
notitie rationalis adquire in clari-
tatē fidei deiformis infuse. de clari-
tate hac fidei in claritatē intelligē-
tie. **E**t de hac demū in claritatē sa-
porose et sapiētialis experientie. **E**x-
periebaris transformationē istā in
sumptione sacri cibi. p̄pterea hīc de
voluptuos̄ brutalib⁹ vcludit p̄bia
apud boeciū q̄ deformant̄ in be-
luas. **I**ta de sapientibus elicit q̄ in
deū transformāt. **D**eniq̄ sicut p̄mu-
sunt belue vel pecora in effigie cor-
pis hūani. **I**ta de secūdis recte di-
cim⁹ q̄ sūt dñi s̄ hūana specie trās-
formati. **L**ex hui⁹ transformatiōis
cognitio sed experientū et sentimen-
tū longe beatius

Undecimū bonū

^{Inar-}
^{rat}
Dederat olim dñs anime ratio-
nali pignora sue dilectōis pulcras
arras sue desponsatiōis celū et ter-
rā ad ei⁹ obsequiū simul et solaciū.
Cōtempserant has arras plurimi
et p̄boz atq̄ eis oīa viluerāt. **D**e-
dit ad extremū se ip̄z parit̄ i arras
p̄ficiū dñi i B sacro diuino iuz cāticū

Tractatus .ix.

ecclesie future glorie pignus dat
Contemplabaris o dilectissima
mulier sedula mente cum gratia pactio
ne pignus et arram desponsationis
tue non in vna terra sed in qualibet cre
aturarum refulgere. Dicebas ad in
tuitum cuiuscumque. arram hanc dilectio
nis sue contulit mihi dominus sponsus meus
Dedit omnia mihi. et non minus mihi
quod cum multis. imo tanto iocundius
quanto nulla sine socio iocunda pos
sessio. Dedit omnia mihi. quatinus ipse
cum omnibus et super omnia agnosca. co
lam. diligam. laudem. et adorem. Dedit
celum et terram. Quid enim horum indige
bat? Dedit et omnia que in eis sunt
in consolatum vel famulatum. Ecce pi
gnus amoris. Dedit maius in repa
uione quia propter nimiam caritatem
suam exinanivit maiestatem suam
ut acciperet causa mei. pro me serui
lem formam. frater effectus et filius ex
deo rege domino et patre. Creuit itaque
arra beniuolentie simplicis in dile
ctione gratuite electionis. Vnde dile
ctio nomen habet. Proinde prolapsa est
dilectio in amicitiam que addidit ad
dilectionem signa mutua cum comuni
catione secretorum quam cum hominibus ouer
satus est. Jam inquit non dicam vos
seruos sed amicos. Amicitia enim pro
inde prolapsa est in zelum. propter singu
laritatem amicitie que non compatitur so
cietatem in amore. qualis est sponsa
ad sponsam et e contra. dum et si socie
tas rumpet federa pactiois. zelo
tipiam hanc consequitur inamoratio qua
le suo modo exprimitur in stulte phi

sup magnificat

locaptis hanc senserat qui languens
dicebat. vulnerata caritate ego sum.
postremo nil superest nisi plena et se
cura possessio. Hec notat proprie in
bonum charitas. id est cara unitas de qua
sequens est ultimum eucharistie bonum

Duodecimum bonum unit

Hic finis. hoc complementum omnium
que dicta sunt aut dici possunt super cibi
istius laudibus. fructibus et effectu. To
tus ob hoc mundus creatus est exteri
or et interior. Ad quod inquires? Cer
te ad unitatem ut omnia sint in vnum
assimilata. hoc est illud verbum de quo
christus. Porro vnum est necessarium. Et
diuinus dionysius. omnia vno partici
pant. Demum ipse theologia suam
mysticam in vniione supra mentem con
stituit. Vniionem hanc preposuit spon
sa pro fine dilectionis sub osculi no
mine. Osculetur me osculo oris sui.
Consonat apostolus. vnum panis et vnum
corpus multi sumus. omnes qui de
vno pane et de vno calice partici
pamus. **C**ontemplabaris o beatif
sima beatarum vniionem istam sub vela
minibus et symbolis multipliciter insi
nuatam. qualis erit in patria vna do
morum patris et mansiones multe et vnum
ouile et vnum pastor. vnum denarium di
urnum. vna corona. vnum brauium. vnum
lectulum. vnum sinum. vnum cubiculum. vnus
nidulus. vnum panis. vnum corpus et vnum
spiritus. vnum gaudium penetrans et tem
plum omnes has similitudines. Sed ne
scio si difficilius et profundius sit ad in
telligendum verbum christi quam dominum transitur

Partitio iiii De

ad patrem oraret p electis vt sint vnū inquit cōsumati in vnū. Et rur/sus vt sint vnū sicut et nos vnū sum^m. Maior itaqz vel singularior vnit^{tas} nulla ē qz beate trinitatis. Magna igitur et singularis est vnit^{tas} omnium electoꝝ inter se et cum deo. Magna et admirabilis est vnio humanitatis xpi in vnit^{ate} p sone verbi. Sz si p intellectu secludat vnio beatifica. hec secūda erit inqz eligibilior pma. Da sapiētissima beatorū omnium. da posse me quicqz in re tanta scribere qd sentit aut sentire desiderat hebes mēs mea. da te illustrante et deo p picio aliqo balbutire. Assumit i primis manu ductio imaginatōis nō vt doret h vt trāseat. Imaginet circūl^o more mathematico. ex cui^o centro medio indivisibili pēnt^o et vnico p tendat lineam recte vsqz ad qdlibet punctum circūferentie. Trāscendat ratio vel mens imaginatōem et addat qz cētrū. habeat vim cognitivā qualē hz angelus habeat sicut quilibz linea recta a centro egrediens ad circūferentia vim hmoi cognitivā. Constat ex hac ypothēsi qz qlibet linea p cognitionē. nō solū p cōminationē attinget totū punctū. Neqz em pōt dici qz partē vnā vna. alterā altēa. solū apprehendat cū ps ei^o non sit. Centrū similiter intelliget singulas lineas a se p tēsas ad circūferentia. maxime si ponat qz iste sit ambiet^o actiuitatis sue et cognitōis. Discēdat adhuc sublimi^o mens nra et po

encharistia cxcix.

nat qz illud centrū spere intellectuallis nō accipiat cognitionē lineaz a se p gredientiū p receptionē cuiuscunqz motiōis obiectalis ab extra sed in se sit ex se sufficiens omnium cognitio. Ecce qz hucusqz nihil posuimus a magnis et eleuatis pbis alienū. Si dixerim^o deū esse centrū tale. talis ve nature. Accedat modo fides aut intelligētia p fidē purgata. illustrata. roborata. eleuet mētē sup pbiaz. sequētū solā expientia effectū ad inuestigationē cause p me. Doceat fides quē admodū deus qz centrū tā positū. nō educit ex se lineas aut circūferentia ex se causat extra p effect^o. nisi pure libere contingēt qz plane bonoꝝ creature sue nō eget sufficientissim^o p se sibi. Porro sicut nō efficit aliqo extra se nisi pure contingēt. Ita nec obicit se p modū forme intelligibilis cuiuscunqz intellectu creato nisi pure. libere contingēt sub quacūqz ratione. Sit ista ratio absoluta entis. Sit denominatiua ratio vni^o p indiuisionez sui. Sit denotiatiua ratio veri p cōpationē ad intellectū. Sit denotiatiua ratio boni p cōpationē ad appetitū. maxime ad appetitum rationalē vel intellectiū seu mentalem qz p pte solus talis est pmi boni capax et ei^o piceps esse pōt sicut et intellect^o pmi veri. Consequēt adiuuet imbecillitatē nre mētis illustratio tua virgo sapientissima quatin^o istā quā qrim^o vnionē attingam^o. Etsi non hic p expientia facialem.

Tractatus .se.

salte p̄ intelligentiā discretiua et p̄
ceptionē directiua. **C**oncessū inue/
nio et deductum a magnis mundi
p̄his maxime platonici. q̄ p̄ virtu/
tes purgati animi p̄t intellect⁹ se/
pat⁹ a corpe vniri. formari susten/
tari in deo p̄mo et vnico oim cetro
Cōcessit hoc aduersari⁹ noster p̄ca/
cissim⁹ **A**uerrois. Errauerūt tñ isti
et defecerūt scrutātes scrutinio. qz
viā ⁊ hostiū scalā et vehiculū pue/
niendi nō habuerūt aut reiecerunt
dñm nrm **J**hm xp̄m. Rurs⁹ qz deū
nō sicut deū glouificauerūt bñ viuē
do et humiliē gr̄as agendo pie qz
colendo **E**rat eoz intelligentiā dis/
cretiua nō satis q̄dez clara de deo
sup̄ hic ⁊ nūc. qualē habēt ⁊ demo/
nes. sed sine humilitate pietate et
deuotione et caritate. **I**n elatione
oculoz. in exaltatione cordis. in su/
is nō dei virib⁹ spez habētes. **V**e/
nit xp̄s tuus et nos̄t̄r o bñ uicta se/
viā et exemplar oppositē humilita/
tis exhibuit fact⁹ obediēs deo vsqz
ad mortē. mortē at̄ crucis. quia nil
abiecius poterat cogitari **C**ur sic?
vt eleuat⁹ a terra. i. ab om̄ib⁹ q̄ ter/
reni hoies querē p̄t trahēt ad se
om̄ia. tñ exemplo tali. q̄ auxilio in/
uisibili **P**ostremo qz transitur⁹ erat
ad p̄ez. etiā corpaliter videntib⁹
discipulis. cū quib⁹ eras humillima
creaturaz. reliq̄t hoc p̄ign⁹ dilectio/
nis hanc arrā eucharistie que nos
cōsumat in vnū. **N**ā q̄o dici p̄t vni/
tus q̄ q̄ manducat meā carnē et
bibit meū sanguinē in me manet et

Sup̄ magnificat

ego in eo. **D**e inesse et mansione su/
p̄ admirabilis p̄sus ista sententia
Qui māducat meā carnez et bibit
meū sanguinē in me manet et ego
in eo. **N**ec min⁹ admiranda simul et
amplexanda que sequit⁹. **S**icut me
misit viuens pater et ego uiuo p̄p̄
p̄ez. et q̄ māducat me et ip̄e uiuet
p̄pter me. **D**eniqz subdit. **Q**ui man/
ducat hūc panē uiuet in eternū. **E**t
qm̄ alio tpe et loco xp̄s ait. **I**n do/
mo p̄ris mei mansiones multe sunt
Et itez de diligētī se. **E**t p̄r me⁹ in/
q̄o diliget eū. et ad eum veniem⁹ et
mansionē apud eū faciem⁹ **S**ubda/
mus aliqua de hmoi mansionē per/
quā noster emanuel q̄d interpretat⁹
est nobiscū de⁹ manet in māducan/
te se. et manducās in eo. **M**ansio in
alio p̄supponit esse in. **S**ūt aut̄ fm̄
grammaticos. xvi. modi essendi in
quos p̄bus restringit ad octo. ad/
dūt aliqui nonū **S**ed sub spendio
dicam⁹ q̄ esse in alio maxime p̄ mā/
sionē dicit duo. **D**icit em̄ distinctio/
nē aliquaz qz nihil vnū penit⁹ sine
quauis distinctioe reali. vel ratio/
ne substāiali vel accidentali abso/
luta v̄p̄relatiua dicit̄ esse in aliquo
licet bñ ocedam⁹ aliq̄o esse idē sibi
ip̄i resoluēdo locutionē ad hāc ne/
gatiuā q̄ idē nō differt a se ip̄o. **A**t/
terū q̄d importat mansio d̄t q̄ndā
vntionē seu ouententiā duoz in ali/
quo quasi tertio. siue illud tertiu⁹ sit
substātia siue sit res aliqua relati/
ua siue sit accidēs absolutū siue re/
latiuū **S**ublata em̄ p̄ intellectū om̄i

Particio iiii De

conuenientia ad inuicē nō remaneret
mod⁹ cur vna res diceret esse in al
tera. fiet hoc pspiciū quīq̄s mo/
dos essendi in. discutē voluerit. Sz
veniam⁹ ad cōpendiū sup pposita
mansione Mansio mutua. māducant
tis cū manducato in eucharistie sa
cramēto manifestā hz māducantis
et manducati distinctiōne et diuer/
sitate. Superest idcirco solum inuesti
gare qd̄ est illud in quo vniunt. Et
p̄mo dici neq̄t q̄ vniant in eadē es/
sentia sicut tres p̄sone distincte sūt
eiusdē penit⁹ essentie. **U**n̄ cōsurgit
q̄ pater est in filio et fili⁹ in p̄re et
sp̄s sancto p̄ circūincessionē q̄ nul/
la p̄t esse maior. Sic em̄ euangeliū
s̄cī Jobis incipit. In p̄ncipio erat
v̄bū. et verbū erat apud deū. Sed
neq̄ est ista vnio in identitate rela/
tiua p̄sone quē admodū i xp̄o tres
nature vniunt. Porro nō ē vnio q̄
est p̄ participationē carnis eiusdēz
quō tū beata virgo cū filio tuo cō
munionē sortita es vt diceret̄ sin/
gulariter. dñs tecuz. et q̄ filio tuo
singulare prepassi hospiciū. Mansio
quā inq̄rim⁹ nō est t̄mmodo gene/
ralis in existētia q̄ de⁹ d̄ esse in re/
bus p̄ potentiā. p̄ntiāz. et essentiā.
p̄m triplex gen⁹ cause. Efficientis
qua d̄ de⁹ esse in reb⁹ appropriate
ad potentiā. formalis ad p̄ntiā. et
finalis ad essentiā. qm̄ hoc modo
est in re qualibet vsq̄ ad insensibi/
lia et demones. Imo et si p̄ impos/
sibile res nō dependerēt a deo i ali
quo genere cause. tñ p̄pter immensū

eucharistia cc

tatē suā qua diceret̄ de⁹ adhuc es/
set in reb⁹ qz videlicet res nō essent
sine deo ip̄as penetrāte neq̄ deus
sine eis. Sz neq̄ mansio quā inq̄rim⁹
fundat̄ sufficientē in diuisione do/
noz nō gratificantū qualia nume
rauit ap̄tus de diuisione gr̄az lo/
quēs. q̄ lz sint a sp̄s sancto. p̄nt̄ n̄hi
lomin⁹ esse sine ip̄o. supplet̄ doctores
gratificāte vel acceptāte qz cōstat
istas gratias esse non posse. ip̄o
nō opante p̄m triplex genus cause.
imo si scrutamur acutius nulla res
p̄t dici esse i deo et ecōuerso nisi p̄m
allquā hitudinē cause vel p̄ductio
nis vel cōicationis. accipiēdo am
ple no⁹ cause ad creationē et cōua
tionē. Et sic Rich̄ extēdit in d̄inis
ad p̄ductionē p̄sonaz h̄ nō admit
tit̄ a modernis. Sic em̄ pater est in
filio qz cōmunicat essentiāz quā hz
p̄mit⁹ et fontalit̄ p̄ducēdo filiū. et
nō q̄ sit p̄fectior filio vel fili⁹ imp̄e
ctior. h̄ hec est p̄ductio ex p̄prietate
primi p̄ncipij. sicut est ex p̄prie
tate filij q̄ recipiat a p̄re totū qd̄ ē
p̄ris. seclusa p̄mitate. p̄ducēdi natu
rali modo filiū altez. cōmunicat ni/
hilomin⁹ p̄mitatē respectu spiratio
nis sp̄s sancti modo liberali. San
ct⁹ vero sp̄s nō p̄t ultra h̄re p̄mi
tatē nisi respectu p̄ductiōis creatu
raz vt vnū p̄ncipiū cū p̄re et filio.
U Mansiōnis conueniētia quā inq̄rim⁹
cōsistit in habitu vel actū vel vtroq̄z
gr̄e gratū faciētis vel cōsumate sic
in p̄ria. vel inchoatiue sicut in via
cōsonat̄ doctores. Sedq̄ ex p̄missis

Tractatus .ix.

p indirectū. Stem^o igit in hac veritate et videbim^o quō sūt in domo p̄ris multe mānsiones et tñ vnica ē. **M**ulte quidē p̄pter multitudinē singulariū gr̄az formalium differentiū in p̄fectione sicut stella differt a stella s̄m ap̄ s̄m in hoc p̄posito. Est at̄ vnica gr̄a gratificās obiectaliē. clarius et obscuri^o nō in actu suo in s̄m secō (qui certe vnica est. et immēsus et idē) sed in effectu extrinsecō. Sic saluat̄ illud de p̄sa q̄ vna vox est letatiū et vnus ardoz cordiū. **T**rahit ad idē illud p̄s. **I**n voce exultationis et salutis son^o epulātis. **N**ō dicit in vocib^o et sonis. nec dicit in vna voce et sono **T**raheret nos si sequi vellem^o ad amplissimū istam de canticis materiam et armoniā. quēadmodū vnica est simphonia in vniuerso tanq̄ i organo magno qm̄ vnica vox est et vn^o sonus vel vnison^o decent^o. **I**n et armonia et concent^o et simphonia et vnisonuz vel monicordū sua interpretatiōe dicunt̄ ab vnitāte. **E**t hoc quidē gratissime et approp̄atissime ad versuz psalmiste nūc inductū. **T**ōsonat ad māducationē vel epulationē eucharistie q̄ respicit insup simphoniā illā et chorū. dum occiso vitulo sagi nato pro reditu filij dicebat pater euāgelic^o duro et dissono f̄ri. **E**pu larī q̄ gaudere oportebat. **S**z alibi copiosissime materia hec vtinaz salubriter a nobis tractata est i vtra q̄ lingua. **M**ansionis hui^o ouenientia lz sit vnica in radice gr̄e gratū

Sup magnificat

facientis. fortit̄ nihilomin^o noiatio nes plurimas sine numero p̄ sc̄pturas sacras. **E**t hoc expediens est scire simul et notare p̄pter amplificationē sanctaz meditationū q̄ affectionū deuotarū cōsequendā. q̄y uis hoc nequeat ad plenū fieri nisi fuerit hō spūalis effect^o et q̄i totus deiformis aut deiformat^o aut deificat^o s̄m varios grad^o gr̄e in via et cōsumatōis in p̄fia. **D**icit̄ exēpli gr̄a mansio dei in hōie et hōis in deo vt hic d̄z viuificatio q̄ habitio vite eterne saltē in radice vt hic viuet in eternū qz suā gr̄az h̄z. **D**icit̄ at̄ ap̄ls q̄ gr̄a dei est vita eterna. **D**icit̄ et osculū oris sponsi qd̄ petit sponsa. **D**icit̄ lac et vinū et vnguēta et oleū effusū. et trad^o et pulsus ad sponsū. **D**icit̄ Introductio i cellaria. cōiunctio dilecti inter vb̄ea spōse tanq̄ fascicul^o mirre. d̄z suus decoz. sua quies in lectulo florido. hoc est donū p̄fectū de sursum descēdens nō ascendēs de deorsū. **H**ec est sapia diuinit^o inspirata cū suis laudib^o vniuersis. hoc diuinū silentiū. hoc sibil^o aure tenuis. hoc susurriū s̄bi absconditi. hoc vox q̄i aure lenis. imo et tonitruū magni. **E**t vt ad vnū colligam^o innumēa quicqd̄ sonat mansionē vel habitationem vel inhesionē vel vnitātē vni^o corpis et vni^o sp̄s. aie cū deo. sponse cū sponso. vnice cū vnico. sub gr̄e gratificātis nōie et radice. p̄ncipio forma. et sine vnico vocabulo dat̄ intelligi qd̄ est manē in x̄po p̄ m̄

Particio iiii De

tuū gr̄e cōplexū. Inuenies at̄ sp̄ in hac mansione quolibet nōiē h̄abitudine cause ad causatū et econtra. Sic materia de qua min⁹ videt̄ d̄z esse in forma nedū qz recipit influ- r̄ū formalē ab ea sed qz cōicat sibi potentialitatē subiectiuā vt subster in ea sicut in materia. q̄uis d̄z solū patiēs nihilomin⁹ appetitiua simul est vt accipiat formā vt pficiat ab ea. Sic locatū appetit locū vt cōseruet. et loc⁹ locatū vt cōseruet ipsum. Sicut de⁹ q̄ bonoz nr̄oz non eget vult gratuita pietate cōicare se creature sue. p̄sertim rationali. q̄ cōicatio d̄z inhabitatio fm̄ triplex gen⁹ cause extendēdo ad creationē ⁊ cōseruationē ⁊ obiectalē motionē. vel immutationē vocabulū cause. Plurimū est ista cōsideratio p̄ cognitōe quidditat. ip̄i māisionis rez̄ i deo iuxta illud philosophicū qd̄ paul⁹ theologicū fecit. In ip̄o viuim⁹. mouemur ⁊ sum⁹. fas porro ouertibi le dicē est. de⁹ in reb⁹ suis est p̄ potētia p̄ntiā et essentiā modo dicto. S̄z in aliqb⁹ vltra simplex esse confert bñ esse. maxie p̄ gr̄az et gloriā. Et hec inhabitatio respicit influentiā diuinaz q̄ sup̄addit̄. ad naturā et essentiā. Māisionis hui⁹ ouenientia gratuita. p̄fecto felix q̄ possederit habitualit̄. felicior q̄ actualit̄ cū habitu. S̄z felicissim⁹ q̄ reuelata facie trāsfornat⁹ fuerit in eandem imaginē. de claritate in claritatem tanq̄ a dñi spū act⁹ duct⁹ et tract⁹ ita q̄ s̄t̄iat p̄ illūiatos cordis oca

encharistia cci

los. Sicut imp̄cat̄ ap̄ls sup̄eminē- tē scie caritatē xp̄i. hoc ē gr̄az h̄ac diūgentē et carā vnitatē ad simpli- ficā deitatē. Multi q̄dez sunt q̄ h̄nt in habitu sicut pueri nouit̄ baptisati. Multi q̄ in actū possident et exer- cēt dū merent̄. S̄z paucissimoz est sentire distincte et ap̄te nexū istum. mansione istā. vocē istā p̄pter occur- satōes curaz in memoria fantali arū in intelligenētia et cōcupiaz. q̄z/ uis minime criminaliū in volutiua vel affectiua. Sentiūt h̄ac gr̄az in habitatōis xp̄i et spūssandī q̄ cum ap̄lo mente excedūt deo. q̄ p̄terea sentiūt opationē intra se verbi dei. De quo dic̄ idē ap̄ls q̄ viu⁹ ē ser- mo dei qz loq̄ p̄t cū quolibet et effi- cax et penetrabilior om̄i gladio an- cipite quez gladiū venit xp̄s mittē in terrā vt p̄trāseat vsqz ad diuisio- nē aīe et spūs vt ferat̄ spūs sursū ⁊ aīa maneat deorsū qd̄ fieri nequit nisi maxia pax fuerit et silentiū taz sursū q̄z deorsū. nisi p̄terea fuerit di- uisio opagū et medullaz et cogita- tionū ⁊ affectiōnū naturaliū sese cō- plectentiū. Fiat etiā discretio cogi- tationū et intentionū simpliciu na- turalit̄ adq̄sitaz vel adq̄sibiliū et remaneat in sentimēto et expientia. Sol⁹ felix iste ⁊ gratuit⁹ deiformis illapsus et influx⁹ spūs Jhu xp̄i pl⁹ sup̄eminēs in spū et mēte sup̄ aīam q̄z distat celū a terra. Dicim⁹ opa- tionē vitalē nō ita penit⁹ esse eandē in spū vel cū spū et aīa. Sentiūt h̄ac gr̄az actualē et expimentalē. non

Tractatus .ix.

quidē omnes qui digne manducant
corp^o xp̄i et in quib^{us} manet xp̄s et
ipsi in xp̄o sicut modo dicebamus.
Sed ve etiā cordi hōis qđ prauū
est et inscrutabile. qz putauerūt ali/
qui gloriātes in se et habētes cor
elatu et exaltatū et elatos oculos
ambulātes in magnis et mirabili/
b^{us} sup se neqz hūilit^{er} sentiētes. **P**uta
uerūt inqz vel ex osuetudine sensuū
exercitatorū sic aliqñ fit i habētib^{us}
osuetudinē pphetadi vel ex diabo/
lica illusione excecāte cor/iusto sed
occulto dei iudicio tāqz in somno
gravi. sentire distinguē et expiri in
se regnū dei hoc intra se et dicē ex
sentētia. **D**efecit caro et cor meum
de^o cordis mei. et ps mea de^o i eter
nū. **S**z mētichas iniq̄tas sibi. **B**ea
ta igit et ter beata sp hūilitas quā
sol^{us} docet et dat ille q̄ ait. **D**iscite a
me qz mitis sū et hūilis corde. **D**e/
niqz. brūis vir q̄ sp est pauid^{us} et exul
tās in tremore oplēs illō qđ ē ois
hō. **D**eū time et mādata ei^{us} obser
ua. **N**ō q̄ timor hūan^{us} mūdā^{us} et
seruilis stet cū caritate q̄ talē omēz
timorē mittit foras. **S**z nō illū p/
fecto castū qz manet in eternū. **D**u/
get poti^{us} assidue vsqz ad gloriā cō
firmatā in qua firmat^{ur} et sistit. **M**a/
nifestū est igit magnū pietatis sa/
cramētū qđ manifestatū est i car
ne. iustificatū in spū et est assumptū
i gloriā. **N**eqz min^{us} mirabilē i hac
sacra mādicatione sacramētū **B**
pietatis exhibet. qđ q̄dez manife/
stū est in sensibilib^{us} signis panis et
vini velut in carne s̄ p grāz cū fide

Sup magnificac

spe et caritate iustificat hōis spiritū
et quodāmodo assumit. in gloria
qz fides dirigit ad imaginē specu/
larē glorie dī. **E**pes erigit vsqz ad
interiora velaminis eiusdē glie dei
Caritas vero se erigit subintrat et
apphendit et astringit dicēs. **I**ne
ni quē diligit aia mea. tenui eū nec
dimittā. **S**ubinde vox ei^{us} est suna/
mitis ad helizeū. viuit dñs et viuit
aia mea qz nō dimittā te. **A**pprehē
dā te inq̄t aia in cāticis et introdu
cā te in domū m̄ris mee et in cubi/
culū genitricis mee. **F**elix introdu/
ctio et nota sūt q̄ sequūt. **Q**uest^{io}
pterea magn^{us} est pietas hec cū suf
ficientia. **R**eposit em̄ cor hōis in se
de sua et in centro et in loco qñqz
prim^{us} dū pl^{us} est cor assimilatū. de
puratū. et illūtatū cū pondē maio/
ris caritatis. **E**xemplū in magnete
ferrū trahēte nūc vehemētius nūc
remiss^{us} pro qualitate medioz. nā
si circūliniat ferrū p allū suspendit^{ur}
vis attractiua. **P**ietas itaqz subin/
de valet ad oia qñ reddē docet et
ordinare put vniciqz debitū est.
deo sibi et primo fm genus omne
passionū vel affectionū vt gaudeat
speret timeat et doleat sic optet mo
derata fm circūstantias oēs put
sapiens iudicabit et debita p̄f cor
dis armonia suadebit. **D**icam^{us} p/
terea q̄ mātio mutua māducantis
hoc sacramētū cū xp̄o manducato
saluari nō p̄t neqz agnosci sine cor
dis metalis motu. **I**ta em̄ dicebat
Bernard^{us} pluries expt^{us} sentire se p̄
sentia verbi ex motu cordis intelli

Particio iiii De

ge mentalis. **U**n̄ etiā nōnulli volue-
runt hanc mansionē posuisse sine ha-
bitu gr̄e distincto a spūs sancto. nul-
li t̄m negauerūt motū cordis distin-
ctū tā a deo q̄ a corde seu mente
cordis q̄ mot⁹ cordis tot⁹ fit sup-
naturaliter p̄ infusionē ac illapsū
spūs sancti mouētis cor. qualiter nul-
la facē possz creatura. imo nec ip̄a
mens sola taliter se mouē possz. q̄
uis sit instrumentū se ip̄m mouens.
sed non tali motu deiformi nisi de
a spūs sancto. **I**ste at̄ mot⁹ est nexus
ip̄e medi⁹ quo xp̄s est in manducā-
te se digne actualiter. et manducās
in eo. ita q̄ recipiēs istū motū tan-
q̄ si corda musicalis pcutiendo so-
nore moueret. reddit illuz motū et
istū sonū deo. quēadmodū fili⁹ reci-
piens spūs sanctū a p̄re p̄ inspiratio-
nē actiuā p̄ris. reddit p̄ eādē vim
spiratiuā quā recipit spūs sanctū pa-
tri. **A**git ergo et agit aia mandu-
cans actualiter digne xp̄m et in eo
manens. qz sez facit illū actū p̄ ac-
ceptionē et redditionē spontaneaz
esse suū. **Q**ualis at̄ sit iste mot⁹ aut
q̄o. dixerūt aliq̄ nō esse rem absolu-
tā vel formā. vel respectiuā seu rela-
tiuā. **A**lij q̄ est oplerē significabile
sez aiaz sic se habē. **A**lij formaz po-
suerūt esse absolutā de genē quali-
tatis. **A**lij tenentes idē q̄ simul est
forma respectiuā. addiderūt subie-
ctū denōiare esse tale vitalit̄ immu-
tatū et deo acceptū. vñ nec tali de-
nōiatiōe posset informare subiectū
non cognitiuū vel affectiuū. **E**t qm̄

encharistia cclii

de⁹ nō p̄t esse talis forma constitūēs
vel informās et relatiua depēdens
Jure damnat⁹ est parisi⁹ articulus
tali positioni fauēs. **S**icut in decre-
talib⁹ sūmōz pontificū. q̄ de⁹ sol⁹
est formalis beatitudo siue lumen
glorie nihil actū supaddito. **N**ec ce-
leberrim⁹ ille **H**ugo. neqz mḡ sen-
tētiāz vnq̄. ita ponē voluerūt. **Q**u-
ter improba quorundaz subtilitas
sine modestia sine freno furiose se
agens trahē conata ē. **P**tz ad ex-
tremū sensus ap̄lici verbi vnū cor-
pus et vn⁹ spūs et vn⁹ panis sum⁹
Et alteri⁹ **L**uce **E**rat cor vnū et aia
vna. **I**n intellect⁹ insup totū illi⁹ cele-
stis sermonis nocte iouis sancta p̄-
tria capta licet exclamare cū p̄ph̄a
canticū illud. **E**cce q̄ bonū et q̄ io-
cundū habitare fr̄es in vnū. **S**icut
vnguentū in capite xp̄o. xp̄i aut̄ ca-
put de⁹ est **R**eliqua at̄ q̄libet crea-
tura. maxie aut̄ rationalis ē corp⁹
ei⁹. vestimentū ei⁹. mons ei⁹. **M**ons
quidē hermon p̄us anathematiza-
tus. et mons syon iustificat⁹. **E**t q̄o
ros nisi gr̄osus illapsus illi⁹. **E**go
ros et israel quasi lilū germinabit.
Deniqz dat̄ credi dat̄ etiā sciri. da-
tur et aliqualit̄ intelligi. s̄ q̄ beati⁹
erit et expiri q̄o de⁹ hospes glori-
osissim⁹ erit oia in om̄ib⁹ modis vt
poti⁹ expositis. **S**ed plus docebit
verbū istud in pressū menti q̄ exp̄s
sum ore. dū ip̄o plene viso toto ore
totaqz auditate fructum. **Q**uā frui-
tionez et temporalis perceptio cor-
poris et sanguinis prefiguratur

Tractatus .ix.

Cōnectemus ^{quasi p notula} centesima q̄ora
ginta notulas seu minutias theo
reumatū q̄oraginta **Unitatē** dei
p unitatē centralis p̄cti posse ma
nuduici. Hinc est ex p̄bis dei descri
ptio q̄ est spera intelligibilis cuius
centrū est vbiq̄ circūferentia nusq̄
Unitatē dei absq̄ creaturis posse
intelligi **Unitatē** dei absq̄ ip̄i abso
luta entitate si posse intelligi. **Uni**
tatē dei nō posse stinuo et tpe p̄fe
cte intelligi. **Unitatē** dei nullaten⁹
a creaturis dependē. **Unitatē** dei
necario creaturaz producibilitatē
virtualiter includere. **Unitatē** dei
necario suā eternitatē occludere.
Unitatez dei nō necario quāli
bet distinctiōne formalē intrinsecā
ex pte rei quo ad nos concludere.
Unitatē dei nō necario p̄ducti
ōne actualē creaturaz supponē vel
iferre. **Unitatē** q̄z numeri et ordi
nē creaturaz existentū. referri ad
diuinā q̄z unitatē et monadē opoz
tere p̄m triplex gen⁹ cause. efficiētis
exēplarīs. et finalis. **Unitatē** diui
nā gignere unitatē et in se suā refle
ctere unitatē p amorē sp̄rativū tri
angulo intelligibili p̄fecte circūlato
Unitatē dei posse plus aut minus
intelligi p libero arbitrio sue mo
tionis obiectalis nunc sine visione
creaturaz. nūc cū visione plurium
vel paucorū. **Exēplū** de lineis omi
bus terminatis ad centz. q̄z quel
bet si p̄ct⁹ centralē ad eas libero

Sup magnificat

contradictorie influeret cognitionem
aut lucē posset intelligē centrum. li
neis egredientib⁹ nō cognitio aut
inequalitē cognitio. **Unitatē** diuinā
se ip̄a se inuariabilē habēte. agno
scere variabilia immutabilē. muta
bilia futura p̄ctialē. contingencia
necario et certitudinalē. nullam
tū id ponēdā esse cōtingentiā intrin
secā in deo sicut nec tps. nec locū.
nec corpa. nec oplexiones. nec dis
cursus. q̄z talia scit et agnoscit. **Et**
hic ē lapsus magnorū doctoz q̄re
tū metaphisicā vbi logicus faciliē
se expediret **Unitatē** dei posse di
uersissima p̄ducē ad extra nulla di
stinctione nisi p̄sonali existente ad
intra **Nulla** insup variatōne deter
minationis ad intra facta **Et** hic ē
lapsus hoim grossi sensus ponētis
nēitatē fati aut fortunā in omnib⁹
Nec valentiū p̄videntie simplicissi
mā formā formalē intueri. neq̄ cū
libertate humane volūtatis ipsam
concordare. neq̄ cum peccatis ho
minum actionem dei iungere. neq̄
cuz misericordia reprobationē pre
scitorum. **Unitatem** dei potuisse et
posse semp̄ effectuz varietatē edu
cere et eductis p̄videre et prouisa
reducere ad se. q̄dlibet ad p̄ortio
nabile vnionē **Hic** est lapsus p̄ho
rū p̄supponentiū q̄ ab eodez inq̄n
tū idē nō puenit nisi effectus idem
Nec ab ātīqua volūtate nou⁹ effe
ctus sine immutatione voluntatis
Hic est lapsus eorū qui putāt intel

Partitio iiii De

ligere operatione dei ad creaturas absque creaturis comparatis. **C**um in intellectus unius correlatiui necessario presupponat alterius intellectum tanquam duo relatione operationis extrinseca seu fundamenta. **U**nionem nature intellectualis creature cum deo per deum in deo. aliter consistere quam creature creaturarum non intellectualis nature quam iste precipue deum. aliter non. **U**nionem nature intellectualis cum deo et per deum in deo non posse nec debere concipi per transformationem ipsius intelligentie essentialis sed accidentaliter per habitum scilicet et ad hoc obiectales influxus seu vitales seu clarius loquendo perceptivos. **U**nionem aptitudinalis nature intellectualis cum deo per deum et in deo consistere et attendi secundum triplicem eius potentiam in unitate essentie que sunt tres memoratiua intellectualis et volitivae. **U**nionem habituales gratificam nature intellectualis cum deo per deum et in deo consistere et attendi pro statu vite secundum triplicem virtutem theologice in gratia facientis unitate. **U**nionem actualis nature intellectualis cum deo per deum et in deo consistere et attendi pro statu vite secundum operationem perceptivam et motivam triplicis virtutis theologice in radice gratie facientis. **U**nionem actualis nature intellectualis cum deo per deum et in deo consistere vel attendi pro statu glorie secundum operationem triplicis dotis in radice glorie seu gratie consummate quas includit habitus fructio que est consummata perceptio. **U**nionem intellectualis nature cum

eucharistia cccii

deco aptitudinalis habitualis vel actualis in via vel patria non posse consistere vel attendi per transformationem nature divine essentialis in naturam intellectuales creaturam. **U**nionem nature divine cum natura intellectuali creata debere concipi per illapsus obiectivos fieri conformiter seu quadam proportione ad motiones sensibiles et sensus obiectales et hoc altero trium modorum ab apostolo positorum facialiter aut speculariter aut enigmaticis percipiuntur. **U**nionem nature divine cum creatura intellectuali radicaliter plus attendi secundum vim tactivam obiectalem. proportionaliter ad sensus materiales qui omnes in vi tactiva radicantur. **N**as et gustus est quidam tactus. similis alij sensus suo modo. **C**onsonat illud philosophi omne agens agit per contactum. **U**nionem dei cum creatura intellectuali secundum vim contactivam spirituales obiectales esse vehementiorem intimiorem et puriorem non sicut in sensibus in quibus tactus est materialiter et impurus. **U**nionem dei secundum vim tactivam spirituales obiectalem perfectius purius intimius et suavius attendi in via quam secundum motionem obiectales ad visum vel auditum spiritus percipientis. **U**nionem dei per eucharistie sacramentum digne susceptum plus attendi secundum vim tactivam et gustativam spirituales quamvis in hac unione advenit sensus omnes spirituales suo modo saltem in enigmate et per fidem per spem

Tractatus .ix.

Unionem dei scdm vim tactuam spiritalē obiectalē actualē esse secretissimā. nec p̄cipi posse nisi ab accipiente. Sicut nec subiectū p̄ceptionis alibi vel extra est. Hinc ē illud **N**emo nouit q̄ sunt hōis nisi spūs hōis qui in ip̄o est. Unionē dei cū natura intellectuāli grad⁹ habere varios et multiplices p̄ varietate obiectaliū illapsuū diuinorū p̄cepti uorū et sentimētōrū. Unionē dei cū natura intellectuāli p̄cellere post xpm̄ in maria et osequēter om̄ib⁹ in patria. Unionē dei cū natura intellectuāli. remotissimā esse a lucifero vel altero siquis sit damnatioꝝ eo. et osequēter alijs in gehenna. maxime quo ad unionē obiectalis illapsus s̄m vim tactuā p̄ quā sentit et gustat q̄suauis est dñs. Unionē dei cū natura intellectuāli inter hec duo extrema patrie et gehenne medias intellectuāles naturas plus aut minus recipe vel a se repellere. Unionē cōsumatā omniū electōrū cū dō obiectaliē effici p̄ repletionē intuitiuā et nudā omniū sensuū spiritaliū et redūdantiū in sensuales tā ad intra q̄z exteri⁹ vt siue ingrediat siue egrediatur natura intellectuālis pascua inueniat. Unionem cōsumatā esse cū quolibet electo singulariter et tñ cōmunicē apud om̄es iuxta op̄ationē centri sperē intelligibilis respectu linearū egrediētū et in centro diuinctarū. Sic virt⁹ celestis influentie in spera corruptibiliū necessario diungit ad centrum. imo veri⁹ ad deū. Unionē cōsumatā

sup magnificat

taz recipe magis aut minus iuxta maiorē aut minorē circa centrum sp̄m qd̄ est de⁹ virtualē et quasi circularē p̄imationē. Exemplum de circulis sperē. hec op̄atio cōmodior est q̄z q̄ egressus creaturarū fiat in star numeri p̄ additionē vnitatum qz p̄nt esse spēs multe eque p̄fecte et officē de necessitate diuincte deo sūt. sicut in centro lineē. Unionē cōsumatā efficere vt sit de⁹ omnia in om̄ib⁹ cū tradiderit fili⁹ cū spūs sancto patri regnū. qui fontalis est diuinitas et vnititas. qua simplicior aut vltior neq̄t intelligi. Hec est apli a dionysio declarata. Unionē cōsumatā si p̄ intellectuāles circulos accipiam⁹ oportere p̄ cōuersum modum ad materiales speras celestes intelligi. q̄ quāto maiores sūt mole. tanto efficaciores in virtute. Sp̄ūalia vero quāto simpliciora et centro p̄ximiora plus h̄nt de influentia. In beata beatarū cōtinet om̄es gerarchias in ambitu simplicissime virtutis sue. Inde regina celoz et dñā angeloz digne vocata est. Unionē in eucharistia figuratā et sacratā desiderare nos et esurire. p̄ ceteris bonis cōtemplatiuis debē. p̄ptēa sursuz leuare corda a speciebus materialibus hostie ad xpi corp⁹ vep̄. et ab illo ad mysticū et ab inde p̄ eleuatiuā vim et vnitati uā. verbi diuini reducti ad cōgregatis p̄ris diuinitatē et simplicā dei tate qua nil vltra. hec est dionysij. Unionē h̄c nō posse nos osequi p̄fecte sine dīno illapsu segregante

Partitio v De

mentez ab omni alteritate. curis in/ super sollicitudinibusq; depulsis. et super mundane explicatis vt in di/ uinam monadē congregemur et ineffabilib' et ignotis ineffabiliter et ignote congregemur. hec est dionysij Unionē hāc. nō posse nos cōsequi nisi irruētia vndiq; fāta smata nos mētis puritate trāsuolare p̄ualea/ m'. hec Bernhardi. Erras inq̄t si cōtra expectas locū dētis secretū solitudinis serenū luminis tabernaculū pacis. Unionē hāc percipi motu cordis maxime mētalis esse presen- tē. colligi vero suos effect' et effica/ ciā viuacē ex diuisione spūs et aie cū depulsione vitioꝝ et reformati- one virtutū in iocūditate et suauita- te in spūs anđo iuncta magnificati- one dei et exultatione spūs in deo salutari suo. Dū in hoc diuino mēs implet grā. et future glorie nobis pignus dat. Amen

Explicit quarta partitio.

Incipit quinta partitio

Per soliloquium exhortatoria ad meditationes hui' sacramēti p̄ no- tulas quinquaginta.

Meditare nūclia xp̄iana cui forte cōtemplari non sa- tis adhuc cōcessū est. Me- ditare cū vehementi stu- dio animi qualis et quāt' sit iste q̄ tibi sacramentalit' nūc offerē. q̄ ma- gnus. q̄ sapiēs. q̄ delectabilis et be- nign'. Esuriēs et paup̄ es nihil ha- bēs. plurima debes. tibi non suppe- tunt merita vñ restituas. vñ diues

eucharistia cccij

fias. fōdē nō vales s̄ mēdicare nō erubescas. Sit tibi mendicitas tua lucrū tuū. Necessitas nescit verecū- diā sicut nec hz legē. Ille tibi nunc offerē si nescis q̄ p̄pter te dixit et pas- sus et expt' est. Ego at' mendic' sū et paup̄. Tibi dat iste q̄ p̄pter nos egen' fact' est vt illi' inopia diuites essem'. Tantū tribuit q̄ q̄i nihil sibi retinē viderē. Diues eē debes cui diuitie largite sūt immense. Noli ca- dere o aia xp̄iana in illā exprobra- tionē vt dicas. Ecce ego diues sū et nulli' egeo. Sciueris qz misēra es et miserabilis et paup̄ ceca et nuda et eo plus misēra et miserabilis si h' ignoraueris. Nā qd' miseri' misēra se misēra nesciēte? Audi cōsiliū suade at tibi saluator tu' p̄ns in hoc sacra- mento. Suadet tibi vt emas aurū ignitū quaten' diues fias. Nō op' est p̄ diuersa vagari vt venditores inuenias. Ipe est venditor simul et p̄ciū emptionis. Suadet inungere colliriū oculos tuos. ipe fecit colliriū ex sputo gr̄e sue et luto mortali- tatis tue. Suadet vestiri vestib' al- bis. ipe tibi gratis et aurū ignitum erit in hoc sacramēto et colliriū et vestis. Esuris et sitis. cenare vis. ho- spes nō est longe querend' qui ce- nam dat. Ecce ipe stat ad hostiū et pulsatur. aperi sibi ianuā. cenabit tecū et tu cū illo. O splendida felix et lau- ta cena vbi ipe qui cenat xp̄s sumi- tur vbi fas est habere et dicere. In voce exultationis et confessionis sonus epulantis. Stat et pulsatur nunc quasi cum digito qui est

Tractatus

.lx.

spūssand^o. nūc malleo terribilis iu/
diciū sui. Nūc sonitu velut aure tenu
is blāctis et dicēs. **A**peri mī soroz
mea colūba mea immaculata mea.
Cōquerit nō tā sua q̄s sucz q̄ tuā
noctis incōmoditatem. vñ refrige
scit feruoz caritatis. **D**at hoc itelli
gi qz caput meū plenū est roze ait
et cuncti capitis mei guttis noctiū.
Noli tardare **E**xurge veloci. noli
somnialeta verba redde. **A**lioquin
declinabit et discedet atq; sepe q̄si
tus clamat^o c̄burdescet. **F**aciat ce/
nā **S**imon olim leprosus nūc cura
tus a dño **I**pe est spūs noster ante
leprosus. ministret martha et solici
ta sit erga frequēs ministeriū. hoc ē
inferior portio rōis **M**aria vero su
pior ps inungat pedes **I**hu fracto
deuotionis alabaastro. **E**ffūdāt in/
sup ofisa magis sup caput illi^o recū
bentis. **C**aput at̄ xp̄i de^o **I**mpleat̄
dom^o tota cordis ex odore vngue
ti. **C**esset murmuratio inde sensual
et furis. de quo fure vquerit vnus
p̄haz. **O**culus me^o de^odat^o est
aiāz meā. **S**ic lazarus nup̄ resuscita
tus p̄ gr̄e vitā vn^o de recūbentib^o.
Et hic est affect^o n̄ sepe quatridu/
an^o mortu^o misericordia dei suscita
tus **F**aciatz aliā cenā xp̄o **S**imon
idem vel alter in littera similis q̄ in
figura. **A**ccedas o peccatrix aīa
xp̄iana nulla te verecūdia p̄bibeat
nullū in peccādo modū tenuisti. ni
hil ad te moderari ē. q̄ sanerl. **S**c̄a
maneat retro sec^o pedes recūbētis
in hac sacramentali cena laua. lacri

sup magnificat

mis. terge capillis meditationū s̄a
darū. **J**unge oscula caritatis. oleo
pie miseratōis inunge. **S**ic age vt
tādē merearis audire. fides tua te
saluū fecit. vade in pace. **O** fides. o
salus. o vade. o in pace **E**fecerūt
xp̄o corpalit̄ diuersi varias cenas
cū viueret i terris. **F**ecit apud illos
magna miracula. **N**ō ē impotētior
nūc in celis. nō est man^o eius abbre
uiata vt saluari nō possit in mente
sicut tūc in corpe. **E**stima cenā hāc
o anima xp̄iana nūc ex illis vnā
esse. **C**enabat apud petrū et andze
am **J**ohannem et **J**acobū noster
xp̄s hic in sacramēto velat^o **T**ene/
bat socrus petri magnis febribus
imperauit febr̄i. et socrus cōtinuo
surrexit et ministrabat eis. et tu spe
ra s̄it. **C**onuiuia fuit apud matheū
noster xp̄s hic in eucharistia. **C**on
uenerunt publicani et peccatores.
murmurabat falsa iustitia phariseo
rum qui cū morbo suo sensū amise/
rāt pariter. **C**ōfite te de numero
pccoz et indigētū penitentiā q̄ au
dies. **N**ō veni vocare iustos s̄ pec
catores. **A**udies p̄terea similem in
domo zachei penitentiā in iherico
ciuitate lunatica. **E**t vere tu lunati
ca es aīa xp̄iana hic in vīa tua im
mensū lunatici. **T**u stulta q̄ vt luna
mutarl. **T**u q̄ nunq; in eodē statu
pmanes nihilomin^o obedi dicenti
Oportet me hodie manē in domo
tua festin^o et let^o. descēdat o aīa **f**e
stin^o suscipiat ihm in hoc sacramen
to spūs tu^o p̄nceps publicanoz. qz

Partitio u De

princeps et prim' p'ceoz. **D**ic hila-
riter. **E**cce dñe dimidiū bonozum
meoz do paupib'. **O** heu dñe qd q
quale est illud dimidiū bonoz qui
nihil habeo. nihil hñe cupisco dñ
tñ cupio nisi te duz portio mea tu
ps mea. tu hereditas mea qz p'cla-
ra es mihi. **E**cce ergo dñe nō dimi-
diū bonoz sed te totū bonū meū
in hoc sacramēto contētiū do paupi-
b' hospitalis tui magni in hac ter-
ra morantiū. **E**t in altera scz i pur-
gatorio positoz. **Q**u si aliquē de-
fraudaui reddo quadruplū. qz te/
met ipm q' vn' p' decē milib' cōpu-
taris. et in cui' ditione sūt oīa quo
soluente et adq'tande nemo p't dicē
cur ita facis. **T**ollis qd meū ē. qm
oīa tua sunt iure pleno. **D**esiderio
desiderauit manducare pascha cū
discipulis suis **I**hs passur' **O** aīa
xp'iana putas desideriu' suū vt sal-
ua sis imminutū sic p' gloriā vt nō
desiderio desideret manducare pa-
scha. s. tecū suā cenā! **C**auē ne dura-
sis ingrata. rustica. ciuilis vt frau-
des dñm tuū benignissimū a desi-
derio suo hospes est. **P**etit in hospi-
ciū tui cordis suscipi et colligi. **E**t o
bone **I**hu qualis et quāt' qz hone-
stus suauis et omod' hospes adue-
nies qm aduenis etiā nō inuitatus
sepe sed inuitans. **Q**uid inuitatōez
omemoro! **C**ōpellis. **M**ittis manū
tuam. omnipotentie tue actiue p' fo-
ramē obediētialis potentie passiue
in omī creatura. **S**ic tacta dic o aīa
xp'iana. et venter me' intremuit ad

eucharistia cco

tactū ei'. **E**surge taliter excitata.
stillent man' tue mirrā p'mā. pleni
sint digiti tui mirra. p'bauissima qsi
nihil in ope tuo putredinis aut fe-
toris appareat. **M**ortificat oīa car-
nalia. mirra opūctōis amarissima
Aperi dilecta pessulū hostioli tui. h
heu tepida sedes somnolēta. penā
agnoscis pigrantis ignauie. vult
certe. vult ad feruorē spūs alti' in-
flāmare. **S**entis iā nūc vim eloquij
sui vehemēte igniti. alioqñ vñ cla-
mor ille tu' **A**īa mea liqfacta est vt
dilect' locut' est. **N**ō iā tenet aīa ter-
minis p'p'is sicut fluit cera a facie
ignis. **S**ic tota defluit. tota liqscis
in amatū. **I**nuenerunt te vigiles q'
babilonicā custodisūt mundi ciuita-
tē. dū p' creaturaz noctes q'ris di-
lectū et vocas p'cutiunt te suis pul-
critudinib' allectiuis q' sūt in mun-
do. **C**ōcupiscētia oculoꝝ cupiscē-
tia carnis et supbia vite. **V**erber-
rāt te q' uis nō ad mortē p'ccī mor-
talis h' venialis. tñ ledūt **P**orro cu-
stodes muroꝝ iniquitas et dolus q'
iniusticia puerorū ciuū dū nō ta-
lia h' dilectū q'ris eo q' tristitiā infe-
rūt cordi tuo. **P**alliū gaudij tui nū-
qd nō auferūt! **Q**uis scādalizat et
ego nō vroz **A**īa pauli clamat igni-
ta. **N**uero caritatē cū suis lampa-
dib' q' sūt ignis et flammārū extin-
guē nō potuerūt aque tribulationū
multe. nec turbida babilonis flūia
obruerūt eā. trāsī o aīa trāsī ciuitatē
hāc cū hitatorib' suis nō quefuerūt.
Non viderunt quē diligis. verbera

Tractatus

.14.

poti⁹ q̄ verba bona dabūt. **E**leua oculos tuos in montes vbi sunt filie iherlm. clamor ingens tuus audi at filie iherlm nūciate dilectō quia amoze languet. **F**elix languor et suavi vulnerans telo caritat. **E**cce sentis o aia quantū p̄fuerit tibi ei⁹ quē diligis absentia. **T**orpebas algida. iacebas somnolenta. nūc curris. nūc liquescl. et lāguida p̄ amore ad filias iherlm ignitas anxia anhelat̄ ouertere. **C**lemētes sūt filie iherlm amorosuz hnt pecc⁹ amoris. **I**ocirco verba scintillātia recogno scūt. **I**nrogāt qualis sit dilect⁹ tuus ex dilectō. i. dilectō p̄ dilectionē tot⁹ amor tu⁹. **D**ilectē nōiant te pulcerrimā muliez nō vt supbias nisi forte sādā supbia. **N**olūt q̄ tua sādā pulcritudo. tibi cognita sit. que iā digna sit et amari et amare. **T**alē pulcritudinē nō decet amor nisi pulcerrim⁹. **T**emp⁹ tibi venit amātiū. caue ne des amorem tuū indigno tuo. **D**eniq̄ post notificatōez speciositatis sponsi. **T**u o aia xpiana recte cēses inrogata. **U**bi abijt dilect⁹ tuus. **M**ysticū ostēdis. eccle siē ortū in quez descendit quotidie sacramentalit̄ ad areolā aromatiū et in altari sacro suauiter redolēte vt ibi pascat̄ in ortis irriguis et formosissimis sandāz aiaz et lilia castissimoz spirituum ad se trahat et colligat ad talami celestis ornatū. **A**ccede p̄pius ad hūc ortū imo sis ortus a p̄p̄ba descript⁹ irriguus. a cui⁹ fonte nō deficient aque grāz.

Sup magnificat

Sis ort⁹ oclusus seruās te solā soli
Sis fons signat⁹ ne pateas adultero.
Sis pute⁹ aq̄z viuentiū cui⁹ impetuōsū a libano paradisi fluxū nullus ober peccī tardat aut impediāt.
Hora ē q̄tidie o aia xpiana
Hora qua transeas ex hoc mūdo ad p̄ez ab exilio in patriā. a deserto afflictionis in terrā p̄missionis.
Si retardet te corpus. liber tñ est anim⁹ vt euolet. **V**ult tecū ihs facē pascha suū. fac te illi cenaculū grāde stratū in dilatatione et amplitudine cordis. **C**enare dignabitur. la uabit pedes discipuloz suozū qui sūt disciplinati affect⁹ tui. **S**int ipsi nouelle oliuarum in circuitu mense dñi quozum et mater est sapientia vxoz spūs tu⁹ deiformis. **H**abitet ipa sicut vitis abundās in laterib⁹ dom⁹ tue. **E**go inq̄t sicut vitis fructificauit suauitatē. &c. **Q**uid deniq̄?
Cibabit omnes ex adipe frumētū. **D**icet. **C**omeditē amici et bibite et inebriamini carissimi. **T**repidat̄ timore!
Tādē hic timor aliq̄n pellenus est foris a caritate. **C**ogitas te tantis indignū mysterijs? **C**erte nec ex mēitis tuis etiā p̄ mille milia annoz satagēs digna fies. **D**ignificet te oportet qui te inuitat ad se. **D**ignificabit at̄ si studueris ea q̄ displicent oculis suis a domo cordis expellē. **E**nitere p̄cor hic et nūc o aia mea parare te si te agnoscis imparatam. **C**auē diuti⁹ in sterquilinio fecis mortifere volutari sub expectatione crastini. **Q**uid scis

Partitio o De

si crastin^o elucescet tibi dies. Quis sup hac te reddet te securam Non est tuū nosse tpa vel momenta que pater posuit in sua ptate. Rursus ita collige si oscia tibi nō fueris im pedimenti legitimi, quo minus eu charistiā suscipias. Cur tāto te bo/ no pigra q̄ ingrata puabis? Si re/ mordēs accuset te conscientia, cur pe nitendo, cur impedimēta tollendo posseten^o nō intendis? Cur nouis te laqueis male differēdo. stulte cō temnendo te rursus inuoluas? Au/ dio q̄d respōdeas frigida sū. disp/ sa sū. carnalis sum. exagitor curis. scrupulis inquietor. mordēor cōcu piscētis. fides imbecillis est. nutat spes. caritas refriguit. q̄ mihi uen tio cū hospite tanto? Imo vero q̄ tibi curatio nisi sub medico tanto. Si te sanā iudicares. opus medico nō haberes. iure repellēs a te. Exē plū petri nō approbam^o in hac par te. Stupuit ad capturā pisciū. sub/ intulit tremens. Exi a me dñe quia peccator ego sum Tanto magis o petre si pccōr es retinēdo est medi/ cus sanctificans et pccā tollēs a te Quāto sapienti^o pccōr zache^o q̄ fe stin^o gaudens suscepit Im ad se. Deniq̄ q̄ prudēter hoc fecerit da/ ta salus ofēdit Centurionis O aia mea similitudinē inducis quā in hūili tate tua pcliuior es imitari vtinaz nō ex ignauī pccāstinatiōe. Dicat inq̄t Ihs tantū verbo et sanabit^o puer me^o. Affect^o scz rationalis q̄ iacet paralytic^o et male torquetur.

eucharistia ccol

sufficit hoc. nō intret tectū meū. nō intret ad me vt rememorent^o pccā mea et inficiat de^o puez meū. red dēs ipm d̄ lāguīdo mortuū. vrges p̄tinaciter. Nō est nouū absconsuz a sapiente. qz occasiones querit q̄ vult ab amico recedere. Si vera te humilitas compescit a suscipiendo Cur eadē te nō impellit in obedien do? Vocat te de^o ad mensā suā. cō pellit etiā p̄ seruos scz platos de ecclesia qñqz intrare t̄pib^o institu tis. vt in pascha. Statuit xps testa mentū hoc eternū et nouū dicens. Hoc facite in meā cōmemorationē. Si te retrahit indignitas tua. ma/ ior alliciat ofēderata dignatio sua. Caritas. misericordia. veritas mihi tas. atqz benignitas. Accede q̄ dic Misericordia et veritas tua semp suscepēnt me. Egror^o. an n̄ agit stul tissime cui tantū displicet deformatas egritudinis sue q̄ aspectuz vel aduentū horret medicātis manus aliene. dū medic^o inuitat. offert. p/ uocat. astat. vt suscipiatur q̄ sanet. Debilis es o aia xpiana. surge co/ mede. bibe in mēsa sapiētie. in arce syon. aut si poti^o inueneris te in de/ serto solitudinis mestā si tedio vite hui^o moribūde deiectā. Surge cōme de et bibe et ābulabis in fortitudi/ ne tibi illi^o vsqz ad mōtē dei ozeb in mēsa refectōis eēnalis. Esurit Da/ niel in lacu leonū Ser^o scz fideliz in purgatorij lacu mersoz. fer prā diū melloz laboratiū in ecclia via/ toz refocillabit eos cib^o iste tu^o. qz

Tractatus

.se.

p te datus est et oblat^o in altaris
aluelo ad cetū desiderantiū nunc
in lacu degētū Portabit in momē
to. et hoc in cinnamo vno capitis
tui. qui cinnamus est vnica mentis
ad eoz refectiōne intentio. **R**espō
des o aia pigritās. aia voluens et
reuoluens cor tuū ad excusandas
excusatiōes. vtinā nō in pccis **P**re/
patū ait vult medic^o corp^o alis infir
mū suū fieri p euacuationē hūoz
corruptoz p^o q^o cibet eū antido
to saluari. **S**cit illū amphozismū.
egra corpa quo pl^o nutries eo ma
gis ledes. **C**ōsonat ap^ols q^o p^oconf
sans et arcens indignos. **P**robet
āt inq^o se ipm homo. **N**il plane cō/
traoixerim verbis tuis istis. **O** aia
xpiana nō phibeo sed p^ocipio ppa
rationē. **S**z talis sufficiat vt plena
reuaq^o p^omit^o p^ofecta q^o sanitas exi
gat. **C**ōpat^o seccū vita spūalis lan
guores q^o nō sūt ad mortez **T**ales
nō auget morbos s^z tollit eucharis
tie gratiosa susceptio. **N**olo vt di
iudices te dignā isto sacramēto et
am si calida. si feruens. si tranquilla
si in pace spūs. si stabilis in fide. si
spe gaudēs. si efficac et vigil i ope
si castitate. si sobrietate pollēs. **N**il
oq^o n^o odemnat te os tuū et pra/
uū te iudex tu^o oprobabit **Q**uid in
gemiscis ad hec et suspirabūda cla
mas cū **E**usanna. angustie sē m vn
diq^o? **C**auē ne sic errauris **P**atet
exit^o q^o egressus amplius. desere te q^o
p^orice te in manus salutaris tui. **N**ō
est crudelis. non inuidus. **C**ur inui

Sup magnificat

tans te nō suscipiat te. et suscipiens
nō oseruet et sanet! **C**onsiliū tū est
vt recumbas in nouissimo loco vt
crucē ab imo tota mēte cōstringas
Porro si cōscia fles veste te nuda/
tā nuptiali. hic illā cōfestim potēs
ab inuitate rege si petieris impetra
re. cōtemptus solus desit. **S**z sola
fantasijs aut pboz argutijs impe
tit fides si curiositas accesserit cuz
serpente dicens. **C**ur ista et ista cō/
stituit deus? cur nō manifeste se pre
sentat de^o. cur p^ontia diuinitatis nō
sufficit? **Q**ualis situs est hic corp^o
xp^oi? vbi caput. vbi pedes. si corpo
reis nos intuetur oculis? si audit si
mouet? **D**ic ad hoc oia fide simpli
ci. xpiana sū. catholica sū **D**e^o oia
quecunq^o voluit fecit. deus omnia
quecunq^o fecit et dixit vere dixit et
bene fecit. sit nomē eius benedictū.
sit in ecclesie fide meritū meū sit ac
cessus ad sacramētū **E**t tu maria
mater eucharistie. qz mater gratie.
mater pia miseroz. qz mater miseri
cordie. **T**u contra tales versutias.
tales fantasias. viles cōcupiscenti
as vilissimas nec nominādas blas
phemias tu nos ab hoste protege
Et qz morimur assidue. **Q**uid ei ali
ud! q^o tidian^o defect^o corruptionis q^o
qdā p^olixitas mortis h^o. tu cōtinue
nos hora mortis suscipe. **S**is susce
ptrix omniū qui filio fide^oter dicim^o
vnusquisq^o. **D**ñe ihu. suscipe spiritū
meum si te miserante et opitulante
suscipimus filium tuum. in eucharis
tie sacramento. **P**roscāto ille nos

Particio v De

suscipiet et incorporabit in mystico suo corpore. **E**redim⁹ et manducam⁹ eum diligim⁹ et speram⁹ et ipse manducat nos quod sibi nos incorporat. **D**ic tecum offerens o aia. **D**ic si introiero in domum ecclesie domum utique meam si coheres sum filii cui⁹ domus hec est. **I**n uentem victimas immolatas quod unicum pro omnibus hostiam preparatam. **I**n uentem mensa sapientie posita et mixtum uinum. **S**ic cibata. sic potata desiderabo in iocunditate spiritus in inuentione iuuentutis uerbigena fieri. **N**on enim est plus aia apta venire ad osculum pignorationum uerbi nisi fuerit ab uerberibus inebriata suisque fragrantia sunt unguentis optimis amozosissime allocutionis. **I**n sententia sicut oleum effusum nomen suum. **I**n adolescentule nonduz apte uiri copule. stimulos inchoant amantiis sanctos intra se sentire. necnon amoris pro amore igneo sed sobrio furore succedi. **P**lurimis obligata es debitis o aia mea. multis nimis et apud creditores et exatores que purgent dicentes. **R**edde quod debes. **E**cce nihil habes ex te uen restituas nisi forte parum olei deuotionis. **E**clama ad uerum helizeuz in hoc sacramento. **D**ne uim patior. responde pro me. liberabit ipse te pro infusionem olei in uasa uentris cordis tui que perstabunt filii tui. **A**ffectus scilicet pro ad ihm cui⁹ nomen est sic oleum effusum. **C**reditor primus est creatio cui te totum debes sic ab alio nihil habes. **S**ecundo est recreatio a quo bene habes que tota pieras. **T**erti⁹ est baptismalis adoptio que non data est cui

encharistia cccvii

libet nationi. **Q**uart⁹ post tot peccata penitentialis iustificatio et ab inferno liberatio quez milies demerueras. **Q**uint⁹ gratuita beneficiorum largitio. noniam in hoc altaris sacramento. **S**ext⁹ primorum damnificatione. in ommissis. in amissis. in omissis. **S**eptim⁹ futura beatificatio cui⁹ consequende nulla sunt digna tuorum operum meritoz. **E**t ecce venit ad hoc sacramentum christus qui factus est nobis sapientia creans. recreans et adoptans. **I**ustitia iustificans. sanctificatio mundans et implens. redemptio. debita soluens. **D**enique uia vehens ad celum. ueritas dirigens. et uita beatificans. **S**uscipe proque ihm sacramentaliter ut suscipiat te misericorditer faciens spiritum tuum esse israel puerum suum. **S**uscipe regnum celorum se consule sicut puer. **A**mplexabitur te. benedicet tibi. **D**icet. **S**inite paruulos venire ad me. talium enim est regnum celorum. **I**num tale que suscipit. me suscipit. **N**ec mirum quod tu idem es o bone ihu que suscipis et susceptus haberi. dulcis hospes aie. dulce refrigerium. non exhibes te uidentum. sed tangendum. sed gustandum. sed amplexandum. **T**u aia mea sicut ouis que perierat redempta. reportataque propter humeris. comedis nunc domestica de pane suo et de calice bibis. dormis in sinu suo. habet te pro filia. imo pro sponsa. imo pro matre uerbigena. cui ministrare dignatur et subiectus esse. **N**one mira susceptio. **F**iet super hac susceptione dragma sequens. **S**uscepit israel puerum suum. **D** i

Tractatus .x.

Incipit tractatus .x. sup

illo. Suscepit israel puerū suū. Et est in eo duplex partitio. Prima fit p̄ dialogū et notulas septuaginta/ sex

Suscepit israel puerū suū. Exhilarare tu q̄ pieras i adā tot' isrl' Exulta in iubilo cordis et laudibus oris.

Exulabas expositus p̄ditioni. cecitas ceciderat in israel. Erraueras sicut ouis que perijt. Videbat' domin' oblit' misericordie sue qua iurauerat abrahe dicēs. Per memet ip̄m iurauī qz fecisti hanc rem. Et nō pepcisti vnigenito tuo p̄pter me In semine tuo b̄ndicent' om̄es gētes. Clamabat vn̄uersus p̄ditōrū cet'. Vbi sūt misericordie tue anti/ que dñe. Ecce cū esset rex in accubitu suo quiescēs in sinu p̄ris. Vard' tua o pulcerrima et suauissima feminaz dedit odorē suū sicut odorē agri pleni cui benedixit dñs. Odo/ rat' est de' pater odorē suauissimū toti' honestatis tue virgo sanctissima nata ex semine abrae Propt̄ea recordat' est misericordie sue antiq̄ sicut locut' erat ad abraaz et semi/ ni ei' in secula. Misit cōtinuo et ab intimo sinu diuinitatis sue filiū suū q̄ ad liberandū susceptur' hominē nō horruit tui virginis vterū. Hoc deniqz est q̄ magnificans dñm cū exultatōne sp̄s deprompsisti iubilans et erumpens in canticū. Suscepit israel puerū suū. **D**iscipulus:

sup magnificat

Dic obsecro rationē exhortatiōis tue p̄ntis sup hac notula cāctel marie vehemēt' habite q̄ i exordio ce/ teraz. **M**agister. O nescis frater q̄ iuste. q̄ alacriē id effecerim. Sūt alia b̄nficia dei magna valde pro quib' psaltebat iuuenula n̄ra in b̄ psalterio decacordo. Magnificās in aia dñm cum exultatiōe sp̄s in deo salutarī suo. Magnificabat q̄ respererat humilitatē ancille sue. q̄ beata diceret p̄ oēs generationes. q̄ fecisset ei magna q̄ potēs est et factū nomē ei'. hoc quo ad magnitudinē dei in se et ad singulare b̄nfi/ ciū collatū in maria. Procedebat cōsequent' ad insinuationē alioz s̄b generali narratione b̄nficioz. sub tropicis antitheticis iungēs cū mia pietatis. timorē seueritatis. cū disp̄sione et depositione supboz exal/ tationē humiliū. cū esurie satiante saturitatē inanē. Tandē oio cōclu/ sit vt oratrix piissima p̄ hoc v̄buz Suscepit israel puerū suū. **D**iscipul'. finis hic nō stetit. Subdidit em̄. Sicut lo. est ad pa. no. Abra. et se. ei' in se. **M**gr'. finis vt p̄bia te docuit p̄m' est in intentione. vltim' in executione. Precesserūt plurima susceptionē israel pueri dñi p̄ incar/ nationē inter q̄ fuerūt nūctationes p̄phetice quas maria ponit cōsūma/ tionē accepisse tūc p̄mū cū suscept' dñs israel puerū suū. **D**iscipulus Nunq̄o videt' ecōuerso text' euan/ gelice locutionis notare crebro di/ cēs. Hoc at totū factū est vt imple/ rent' sc̄pture p̄pharū. **M**gr'. r̄ndet

Partitio

vsus comunis glosatorum ly vt possit
tū hic dici p̄ sequentiā nō p̄ causā
p̄ncipalē et finalē Sub B sensu scri-
pture sunt implete qz taliter factū
est nre redēptōis mysteriū Sed in
pposito quicq̄ dñs locut⁹ est p̄ os
sanctorum finē accepit cū susce. is. pu.
suū. Hinc toties de susceptiōe tali
nūc ad lras nunc p̄ allegoriā. mō
p̄ tropologiā. sepe p̄ anagogiā lā
ctorum vnusq̄qz meminit. consonat ad
hoc bñficiū Suscepit isrl. pu. suū. vt
est illud. Susceptor me⁹ de⁹ Jacob
Et illud. Dicit dño susceptor me⁹
es tu. qz itez. Adiuutor me⁹ tibi psal
lā. qz dñs susceptor me⁹. de⁹ meus
mia mea. Quare mia mea? qz recor-
dat⁹ misericordie sue mihi dedit il-
lā Discipul⁹ Copiosissimā cū dis-
solutione dubitātōis facte materiā
deuotōis apuisti de susceptiōe di-
gnatiua dei **Mgf.** Imo si recogni-
tes qz merito sic inciderim. **Disci-**
pul⁹. Cur illud est p̄cor eloq̄re?
Mgf. Spūs me⁹ vt xp̄ian⁹ dei do-
no qz sacras ab ifāria lras nouit
cōsidēabat frequētes septuagz voces
sb hac snia. **Memento finis** Recordā-
re nouissima. **Memento iudicij mei.**
Et qz mors nō tardat **Et ab eccle-**
siā. Media vita in morte sum⁹ **Expi-**
ebat hoc idē quotidie in mortibus
hoim etiā magnoz et carissimozū.
Aduertebā tutū esse cōsiliū sapiē-
tis. **Ad iudiciū** para iustitiā. Et qz
bon⁹ finis nō est quē nō p̄cessit bo-
na vita. **Subibat** et illud. **Ad aliq̄**
sanctorum ouertē. **Quid multa?** Pro-
posuit mihi spūs exemplum vnus

Prima

ecclij

scōz cui⁹ in morte fuerat B verbuz
Dñe Ihu suscipe spm̄ meū. **Percus-**
sit ilico cor meū suavis q̄daz qz spō
tanea deuotio suspirās meū et di-
xi. **O** si daret hoc esse verbū meum
silt vltimū. **dñe Ihu** suscipe spiritū
meum **Suggestit** p̄inde cor meū in
me. **Consuetudo** inq̄t est altera na-
tura: **Cōsuesce** in vita. qd̄ p̄tin⁹ oc-
currat in morte dū cursus vite tue
coget dicē **Cōsumatū** est. **Dic** vbi
vltim xp̄i. **Pater** in ma. t. o. l. m. **Iu-**
ge supplicās cum illo magno p̄to/
martire **Stephano.** **Dñe Ihu** suscu-
pe spm̄ meū **Discipul⁹.** **Jocūda**
simul et exēplaris est hec narratio
Mgf. **Confirmationē** hz ab illo
qz durissimus ad baptisima suscipiē-
dum p̄ appositionē florū de altari
eiusdē **Stephani** sub puluinari ca-
pitis ip̄i dormiētis delatorū repē-
te mutat⁹ est in virū alterū qz teti-
git de⁹ cor suū. **Suscepit** de⁹ spm̄
ei⁹. ad fidē baptisat⁹ ē **Et** deinceps
vsqz ad vltimū fuit in ore suo hoc
verbū. cū nesciret **Stephani** illud fu-
isse nouissimū. **Dñe Ihu** suscipe spm̄
meū. **Vade** et fac silt **Discipul⁹.**
Fiet ita. **ppicio** m̄ deo cū om̄ib⁹ san-
ctis ei⁹ et **Stephano.** **Fuēat** iste mos
me⁹. tñ dicā in om̄i recollectōe mea
ad deū cū nouit p̄fitētib⁹. **Suscipe**
me fm̄ eloquiū tuū et viuā. et non
cōfūdas me ab expectatiōe mea ad
iuua me et salu⁹ ero **Mgf.** **Salu-**
bit idē effeceris. sum⁹ eni nos xp̄ia-
ni de numero illozū q̄s asp̄nabat
pharisaica iustitia. et idē iā n̄ iustitia
D z

Tractatus .x.

qz pharisaica. qz b pccōres recepit
Suscipit nos benign⁹ **I**hs in reli-
gione sua rū clamam⁹ **A** bba pater
Sum⁹ hic dū viuum⁹ in ea nouicij.
Tps p bationis habem⁹. vsq̄ quo
venit dies pfessionis facie de co-
rā abbate nro deo et celestiu ouen-
tu toto vbi tunc habeam⁹ vocē in
capitulo. stallū in choro. cibū in re-
fectorio. lectulū in dormitorio. **C**ō-
stituit hic et ostruxit officinas ma-
gnas. abbas noster xps sue abba-
cie dū pendēt in cruce p nobis no-
uicij **O**razoziū **P**ater ignosce ill.
Capitulū. **L**atronē ofitentē absol-
uēs **A**men dico tibi x̄. **D**ormito-
riū. curā mris **J**obi in q̄ graz totā
linquēs **C**laustrū. clamans q̄ stās
pseueranter in cruce. **R**efectoriū. di-
cens. **S**itio. **C**ellā pbationis vsqz
ad ofsumationē dicēs. **C**onsumatū
est. **D**eniqz nil sup est nisi pfessio in
manib⁹ abbatis. non fm carnē sed
fm spm̄. **D**icendo. **P**ater. **I**n man⁹
tu. omen. spi. meū. **E**t orādo. **D**ñe
Ihu suscipe spm̄ meū. **D**iscipul⁹
Nimium heu miser os dixerim hos
nouicios si pfessionis hora dū ve-
nerit audiāt. **N**ō suscipiā vos. **D**is-
cedite a me maledicti in ignē etnū.
Quo ostra beatissimi q̄s misericor-
dia et veritas suscipiūt. **A**udiētes
Venite bñdicti p̄ris mei. **S**z reuer-
tamur vt ostendas q̄s est iste puer
israel fm lrāz. quis fm allegoriā.
q̄s fm tropologiā. q̄s fm anago-
giā sicut ari tangens nonduz eluci-
dasti **M**agister. **I**srael vn⁹ littēa

Sup magnificat

lis est fm carnē ppls vn⁹ xps carnē
sumpsit. **N**usqz em angelos appre-
hendit sed semen abrae in maria.
Israel ē alter lrālis p repromissio-
nē ppls gentiū. q̄ vidit lucē magnā
Hūc ppsm ab impotētia. ab igno-
rātia. a neq̄tia. ab omi turpitudine
et inq̄natione suscepit de⁹ in ppsm
acceptabilē doctū sanctū pulcrum
incoīnq̄natū. vt rex potētissim⁹ ad
regnandū. vt doctoz sapientissim⁹
ad erudiendū. vt sp̄s suauissim⁹
tot⁹ pulcer et decor⁹. tot⁹ desidera-
bilis. **C**ui diceret. **D**esponsabo te
mihī i fide qz caritate perpetua di-
lexi te. **D**eniqz repudiato carnali
israel spiritalē suscepit gentile ppsm
tanqz israel puerū suū **D**iscipul⁹
Nō me latet qn multa pnt lrāliter
hic queri. de vocatione gentiū. **J**u-
deis reprobatis. trāsi ad allegoriā
Magister. **E**pectat ad eā ipā gē-
tiū spiritalis vocatio. **N**ihil em pt. i
bet eundē textū plures simul diu-
gere sensus. quoz. quilibet tñ erit
lrālis. q̄. uis sit allegoric⁹ et moral⁹
Pz ex illo. **E**x egypto vocaui filiū
meū. **E**t iterū. **I**srael p̄mogenitus
me⁹. **I**n israel lrālis et allegoric⁹.
ipe pariter vn⁹ est xps. **D**emū isra-
el moralis et anagoge⁹ figurat in
psonali israel qui et **J**acob dict⁹ est
q̄ bñdictionē p̄ris accepit rebecca
ofilio. qui scalā in monte vidit. qui
duodecim patriarchas genuit. qui
post bñdictionē angeli mutato sibi
nōie gloriat⁹ est. dicēs **V**idi dñm
facie ad faciē q̄ salua fca ē aia mea

Particio

Et ap[osto]l[us]. Nos inquit reuelata facie glori[am] d[omi]ni specular[um] transfor[m]emur de claritate in claritat[em] tanq[ua]m a d[omi]ni sp[irit]u. Tropologia simul asp[er]icio c[um] anagogia lucente in puero humili et obsequioso israel p[er]sonali. Elucidauit omne mysteri[um] anagogicus iste Richard[us] de. xij. patriarchis. cludens ad benyam[ini] adulescentul[am] in mentis excessu. Pot[er]o fortassis abbreviato sermone aliq[ui] post quer[er]e. sed vehement[er] mouetur anim[us] ad hoc mysteri[um] c[um] auctoritate apli nouissime positu[m] c[um] sc[ri]ptu[m] nouerim[us]. N[on] videbit me homo et uiuet. Nec hoc passim cuius dictu[m] e[st] sed moyse oranti videre facie[m] d[omi]ni.

Discipul[us]. Quasi nihil an[im]i notaue[ris] in alijs tractatulis. et sup[er] b[ea]t[um] canticum de cognitione dei. N[un]c ita uide[ris] nouus et inscius p[er]scrutari uelle. **M**agister. **M**ateria hec crede mihi et iam uet[us] est et t[ame]n sp[irit]us noua tonor iudicans obedire scierony[mo] monenti. **D**iscam[us] in terris q[ui] nobiscu[m] scientia p[er]seueret in celis.

Oro c[um] Aug[ustinus] ad d[omi]n[um]. Nouerim te nouerim me. Et certe si n[on] noueriz desu nec me nosca[m]. Querebat in canticis aia deuota. **I**ndica mihi que diligit aia mea. vbi pascas. vbi cubes in meridie ne vagari. i. vane et inutiliter agi incipia[m]. supplendu[m] est te ignoto. **Q**ui gloriat[ur] ait p[ro]p[ter]ba u[er]te dei in hoc gloriatur scire et nosse me. **D**eniq[ue]. hec est uita eterna ut agnoscant te desu uer[um] ait x[ristus] ad p[re]z. **N**oli p[ro]pterea te in admiratio

Prima c[on]c[lu]sio

ne cordis duc[er]e si p[er] die si quotidie circa uisione[m] dei uersor satagens un[de] esse generationis illi[us] de q[ui] p[er]s. **H**ec est generatio querentiu[m] d[omi]ni q[ui] r[ati]o[n]e fa. dei. **J**a. Et itez **T**ibi dixit cor me[um]. exq[ui]siuit te facies mea fact. tua. d[omi]ne req[ui]raz. letet cor querentiu[m] d[omi]ni ad osculu[m] oris. **Q**uerite d[omi]ni et c[on]firmamini p[er] oplexum amoris. querite facie[m] ei[us] sp[irit]us. q[ui]d nisi p[er] aff[ec]tu[m] c[on]templationis aut apte uisionis?

Discipul[us]. **C**ollaudo desiderium tuu[m] simul et studi[um]. quale me decet maxime duz occupat me senect[us] et seniu[m]. **E**t q[ui]d ampli[us] in seculo nisi labor et dolor? **N**isi c[on]solatio nisi q[ui]a miserationu[m] d[omi]ni cum sua ueritatis agnitione recordabor? **D**epereant omnes iste questiones infinite quib[us] p[ri]u[us] frustra laboraui. dicam deinceps. **U**na p[er]c[us]sio a d[omi]no a qua vna quisquis auertit miscet se necessario questionib[us] infinitis et interminabilib[us]. **S**i auertitur uoluntas ab vna p[ri]ma bonitate otinuo miscet se questionib[us] infinitis p[er] cupiditate[m] insatiabilem. **I**ntellectus p[er] sciend[um] curiositatem. **P**otentia uel memoria p[er] inquietam mutabilitatem. **S**ic igit[ur] nobis sp[irit]us dulce quer[er]e facie[m] d[omi]ni. **N**ut si n[on] dat[ur] concupiscat aia n[ost]ra desiderare sicut ceruus ad fontes aquar[um] ad te de[us]. **S**itiuit aia mea ad te fontem uiu[um]. **D**icebat ad hanc similitudine[m] p[ro]p[ter]ba. **S**ed quousq[ue] u[er]tes o p[ro]p[ter]ba. **S**ane donec uenia[m] et apparebo an[im]i facie[m] dei. **D**ne auertu[m] si facie[m] tua[m] a me et sc[ilicet] su[m] oturbat?

D. 1

Tractatus .x.

similis descendit in lacu. Suscipe me dñe puez tuū israel aut si nō dū sū tali dign⁹ nōie pueri tui israel. Suscipe me vt dignū efficias qz tali honore dign⁹ erit quē tu volueris honozare qui clemēs eris in q̄ tibi placuerit. Suscipe verbū tuuz in bonū. **M**agister. Ex quo votū est vnicū cordis nr̄i querē faciē ei⁹ sp̄. nec mutuo q̄rim⁹ si nō inuicē de deo loq̄mur. Colloquimur assidue quatin⁹ sit in medio de se loquētū. Ostendet se fortassis. saltē sub peregrina specie ap̄riet intellectū. inflā mabit affectū. Postremo coactus ad eucharistie mensam se cognosci faciet vel saltē raptim in fractione panis quē quotidie frangim⁹ celebrādo. **D**iscipul⁹. Dic id circo qd sibi vult anagogic⁹ israel. **V**idi in q̄ dñm facie ad faciem. Concinit Paul⁹. nos at̄ reuelata facie. Quid est aliud reuelata facies q̄ visio nuda facialis? **C**ur dicit specularē et nō iungit facie ad faciē vidētes. **M**agister. Doces de respōsione dū prudētē interrogas. **D**iscipulus. Qualiter ita queso nūquid sapiētē inscius sū. **M**agister. Diaduertere quō si facies esset penit⁹ reuelata. put̄ in p̄ria fulgeb̄ it nō essem⁹ specularē h̄ op̄hensozes. Rursus si nihil gr̄e specialis vltra omnez statū vie offerret. non fieret hec aditio de claritate in claritatē tanq̄ a dñi spū. **D**iscipul⁹. Tuū ē hoc ap̄ire. **M**gf. **D**ubioz̄ inuolucra quid euoluit et determinat si nō di

Sup magnificat

stinctio? **D**istinguem⁹ ergo de triplici facie. de triplici velamine. de triplici speculatione. de triplici claritate. de triplici transformatione. **D**iscipul⁹. **A**usculto. **M**agister. **H**abes ex priorib⁹ triplicē in trichino cordis hōis faciē eē fm̄ triplex habitaculū siue cenaculum. **F**acies mentis supior est facies rationis media. facies aie nō illi⁹ brutalis. sed obedientis rationi q̄ dicitur portio rationis inferior. **D**iscipulus. **M**emini traditū p̄us sup̄ isto. **D**isq̄ sit sup̄bos mēte cordis sui. **S**tudui post hoc mecū p̄hiaz̄ ocozdare iuz̄ coordinationē habitūū quinq̄. nobis partim insitoz̄ partim ad q̄sitorū. **I**taq̄ ars et prudētia primum vendicāt cenaculū. **S**ciētia ⁊ intellect⁹ secundū tenēt. **S**apiētia velut in arce sedet. in sup̄mo cū mente v̄l spū vel animo retinens p̄ncipatum. **M**agister. **S**olert̄ egisti colligens ex auditis alia non accepta. **T**riplex osequēter accipe velamen. **C**erte fidei velamē p̄mo q̄ sola soli deo nata est onecti. **E**t nebulas patit̄ aliq̄n̄ nō in se intrinsece et essentialiter. sed fm̄ qd̄ et accidentaliter p̄pter molem et nebulas corporis. **N**ā solitudines velant memoriā fantasmata intelligentiā. occupācie voluntatē. **V**elat̄ aliter secūdo facies mentis eminentior. nō vt p̄us ex corruptione corpis sed ex statu viatorum. **S**ic facies hōis p̄ statu nature institute recipiebat velamē saltē in somno. saltē in quotidiano

Partitio

corpis obsequio ut nō tota claritate faciei sue ferret sp in deū. **V**el aliter tertio facies mētis velamine quodā nō tā positīue q̄ negatiue. et nullo modo p̄uatiue. **T**ale velamen ut accipias facili⁹ q̄ dico habuerunt angeli incorporei p̄ma morula vie sue p̄us q̄ raperentur ad gloriā felicitatis et̄ne. **D**iscipul⁹. **S**ed quid vel quale velamē erat illud? **M**agister. **P**lane voluntas dei nolēs se facialiter et obiectiue p̄ essētiā suā nude apire. **E**st igit̄ istud velamē tertiu⁹ sp̄ apud vsatores de omuni lege. **E**st primū apud omēs p̄ statu nature destitute. q̄nq̄ tota liter. q̄nq̄ plus aut minus nisi fuerit ablatū p̄ gr̄az specialē qualiter fuit in te o maria br̄a et b̄ndictissima feminaz. **A**lterū videlicet scdm velamen mentis quale fuisset nō in angelis sed in parentib⁹ primis dū stabant innocentes p̄t auferri min⁹ de omuni lege q̄ p̄mū. Imo nec arbitroz q̄ a te dignissima et pulcherrima fuerat totaliter dū viatrix eēs euolutū vel ablatū. sed crebro. sed sepe. sed frequētissime tollebat̄ pro loco et tpe quantū status vie mortalitatis tolerabat. **D**iscipulus. **N**ō obuiō si nō ascribas preconia ista dignissime feminaz que nec ecclesia sibi tribuit p̄ que ponere extra vie statum. neq̄ em̄ simul et assidue poterat non esse viatrix et esse. **M**agister. **T**riplex amplius nota speculū quia dicit̄ speculantes. cui

Prima

CCX

diunge triplicē claritatē. **U**nū speculū est cū claritate sua quod indidit natura. et industria poliuit quale fuit apud p̄hos quo ad intelligibilia p̄ inuestigationem naturalem quāuis mixte fuerint multe nebule imo tenebre errorz. **N**ō tñ oportet dicere cū aliquib⁹ q̄ nihil speculati fuerint veritatis. etiaz de deo et intelligentiis. **S**ciebant saltē q̄ deus nō erat lapsus aut brutum. **R**ursus alterū nota secūdo speculū. p̄ supernaturalē irradiationē sup̄ intellēm humanū cū limpidiore et sinceriore claritate q̄ possit natura sola vel industria p̄pinare. **D**eniq̄ tertium accipe speculū cū sua claritate q̄d intime latet. quod ab exterioribus nequit assumi totaliter. **S**ed om̄is hec claritas filie regis ab intus est introsus valde. ad quam non admittit̄ alienus. **B**ibe de aquis tuis prior iubet sapiens. **C**or quod nouit amaritudinez anime sue in gaudio eius non miscebitur alien⁹. **N**ō enim gaudium habet intrinsecus ortum ab amaritudine cordis in contritione qui non similiter afficitur in dolore qui vertitur in gaudium. **D**iscipulus. **F**requenter audiui talia qualia dicit̄. sed nondū dicere vales nisi mentior q̄ plene scipiā. **F**ac manifestum si potes. **M**ḡ. **S**i manifestationē expectas doctrinalē et disciplinalē polliceor hoc faciliē effectur̄ si discipuluz q̄ puez te p̄bueri. **C**rede p̄mo more.

Tractatus

discipuli sciveris ita postmodum quod dicent: saltē ex medijs seu locis extrinsecis videlicet ex auctoritate dicentis quod et ex ista maxima Cuilibet experto in sua arte vel scientia credendum est. **T**ali loco et maxima. si vis in ira deo et ecclesie que regit spiritus sancto stabilis. Si vero non ostendit ista notitia tibi quesiveris demonstrationē evidentē. aut notitiā intellectualem ex terminis aut experimentalē perceptionē. frustra ne dicā stulte conabimur. Manifestissima sumit ratio ex alijs in nobis expertis que nemo potest extra se tradere experiri nec tamen absque experientia potest sciri. **T**ale speculum talis sua claritas ne te iuspendā diuina. est unio per gustum et tactum spirituale. que unio dicitur hic per analogiam susceptio israel pueri tui dei. Per apostolum dicitur transformatio. Dicitur in canticis osculum et amplexus. Dicitur per psalmistam adhesio et inhesio. Jungit adhesionem susceptio. Adhesio inquit anima mea post te. me suscepit dextera tua. **H**ec est mutatio dextre excelsi. hec actio vel deductio spiritus. **D**iscipulus. Multiplices licet talia centies nomina non ad intelligentiam satis erunt. **M**agister. Verbum latens in mente non aliter potest extra prodire quam per voces. maxime quoniam est verbum tale quale describit augustinus. Verbum inquit est notitia cum amore. Dixerit aliquis fidus tibi Nosco Jobez et amo eum. consentis ei. et formas in te credulitate de notitia cum amore. quam intueri. id est intus

Sup magnificat

tueri vel aspicere fas non habes. **N**ihilominus enitere tecum in corde tuo Jobez illum diligere. uniet dilectio te Jobez. non prior aliena dilectio habet tua. Senties intra cor susceptionem ipsius Jobez non iam aliena habet inter propria experientia. **C**onverte similitudinem hanc ad unionem cum deo. per proprium tuum non alienum amorem. senties in te quod habeat suavitatis. quod virtutis habet hoc anagogice de te. ad te. et in te. **P**latum. Suscepit israel puerum suum. **D**iscipulus. Cur si non amauero sentiam tale nihil suauiter vel iocundum. **M**agister. repetam aliter ex intimis principibus quod non iam credas auctoritati sed rationi vincenti. **T**riplex esse generum boni diffiniuerunt philosophi per nature voces edocti. Bonum utile. bonum delectabile. bonum honestum. **C**ognouerunt vltimum quod res aiate tendunt per appetitum naturalem inditum ad bonum duntaxat eis utile sicut ad loca sui obseruatiua. et ad alia sine quibus esse vel bene esse non possunt. Porro de delectabili bono nihil habere dicunt sicut nec tristabili nisi per transiptiones voluerim ample nimis loqui. Res autem aiate per formam sensitivam in actu subiectam tendunt quodam in bonum utile quod dum consequuntur et illud eis diligunt sentiunt delectationem. ita ut iam ferant in proprium bonum quod delectabile eis. etiam si non esset utile imo nocivum sepe. **N**atura tamen plerumque ingenia vit delectationem in animalibus propter operationem utilem quam propter delectationem suauiter vult si habet animal numerum sufficientem

Partitio

sibi cōiunctū. si preterea generaret sibi simile ad cōservationē sue speciei natura non curasset adiungē delectationē in sensib⁹ gust⁹ et tact⁹ pl⁹ q̄ in igne qui fert ad locū suū et generat sibi simile sine delectatione. Si autē aialia dimisso sibi vtili vel sue sp̄ei. querūt solū delectari. fit hoc p̄ter intentionē nature principalē. Si vero coniungūt vtrūq; nō errant vt delectatio teneat opationē et foueat. **Discipul⁹.** Dicitis ea q̄ p̄hie cōsonāt et expientie. cōclude pinde qz delectatio nō fit sine opatiōe aliqua cognitiua simul et motiua. q̄a nec motiua vis sola sufficeret plus q̄ in reb⁹ sine aia. Nec rursus sola discretiua sine motu virtutis appetitiue satis esset ad delectationis originē. **Mag⁹.** Censes acute. porro cernas acuti⁹ volo. qualis sit hec cōbinatio sensus p̄cipientis et appetit⁹ mouētis. Nec ideo q̄siuerim si sint due potētie realiter et essētia liter distincte. vel sola ratione. Sufficiet q̄ ad causādaz delectationez mutuo se p̄supponūt. **Discipulus** P̄supponūt scio nō aliē q̄ forma lraz p̄supponit oculū dirigentē et manū mouentē vbi neutrū p se sufficeret. **Mag⁹.** Exemplū placet. et si nō penit⁹ adequatū. Exēplū aliud est de libertate arbitrii q̄ nō vnā h̄ duas p̄supponit potētias aut potētie vni⁹ essentialis. duas rationes. Quero tñ q̄ potētia p̄us occurrat ad causatiōez delectatōis. apprehē sua v⁹ motiua? Aut si sit penit⁹ res

Prima

ccxi

eade querit sub qua rōne p̄us ip̄a cōcurrat. vel apprehēdendo vel mouēdo? **Discipul⁹.** Cur hoc i questionē vocas. cū vis appetitiua aialis nō mouet nisi p̄us obiectum sit apprehensū et sibi p̄ntatū. p̄ptea et nō ob aliud vocat aialis. **Mag⁹.** Quid si tibi monstrauero cōuersuz ordinē inueniri. Exēpli gr̄a. in hōie q̄ potentiā h̄z reflexiua sup se delcatur ip̄e in obiecto p̄ apprehēsiōnez et vim motiua volūtatis cōuertat et reflectat apprehensiuā ad cognoscendū qd et qualis sit hec delectatio causata ex p̄ceptiōe p̄ma cōiunctiōis obiecti cōueniētis cū appetitu q̄ est vis motiua solū vt sit non cognitiua nec p̄ceptiua. Attēde solerter hoc dictū. Cui⁹ ignozātia vel inconsideratio multos fallit et inuoluit. Nesciūt em̄ secernē id qd attri buat virtuti motiue vt sic a virtute discretiua et hoc p̄pter cōtinuitatē mutuā et circūincessionē seu coexigētia. **Disc⁹.** In⁹ ex illis vsq; nūc fui In frequēnt turbatū et circunda tū me tenebris inueni ne cognosce re illud dilucide ad qd quantū iaz cōiecturo ducere me satagis. **Mag⁹.** Nil admirandum. si discreta coniunctim. et coniuncta discretim. concipiuntur aliter q̄ oportet confusio subsequat. Cōcedis q̄ in p̄ma causatione delectationis necesse est vim apprehensiuam in actu suo p̄cedē. si nō tpe tñ ordie nature. Nūc aiaduēte postq̄z delcatio causata ē si vis cognitiua cognoscat h̄c

Tractatus

¶

delectationē. constat q̄ inde consequat̄
noua delectatio ⁊ reflexa qua fit vt
hō sciat et velit se delectari. **D**isci
pulus. **C**ōstat et expiri p̄tin' licet
vnicuiq; nō p̄teruo. **M**ḡr. **Q**uēo
nūc similiē a nō p̄teruo nec disco/
lo q̄ causa p̄cedat ordine naturali
p̄ceptionē delectationis isti' secun
de reflexe vtrū appetit' vel vis p̄ce
ptiua sensus aut intellect'. **D**isci
pulus. **I**deoz apte respondere si
dixero q̄ ad hanc delectatōis secū
de p̄ceptionē neutra potētiaz p se
p̄mo. sola occurrit. sed vt cōsūte fue
rint et vnite ad prime delectatōis
q̄ nūc obijcīē habendā reflexe sup
se p̄ceptionē. **M**ḡr. **C**onsequit̄ er
go secūda p̄ceptio ad vnionē vtri
usq; cause occurrentis. nec potuisset
aliunde p̄cipi reflexa delectatio nisi
simplex p̄oz esset. **D**iscipulus. **R**e/
queo cōtradictē. perge si placet ad
tertū bonū qd̄ honestū nominat̄.
Magister hoc p̄p̄iū soli nature
intellectuali ē vt ad bonū honestū
solū p̄pter se moueat̄. etiā si nihil in
de vtilitat. nihilq; delectatōis ori
ret̄. q̄uis in se tñ sūme sit vtile ⁊ de
lectabile. **H**onestū inq̄t tull' est qd̄
sua nos vi trahit et allicit sua di
gnitate. **F**inis itaq; nature intelle
ctualis est vt suscipiat̄ ad bonū ho
nestū quo solo fruat̄. et in illo dele
ctata quiescat. **N**ulla ad hūc finem
attingit irrationalis creatura. quia
nec ad illū creata est memoranduz
intelligendū et amādū. **C**ōtempla
baris altissimā hanc et pulcerrimā
veritatē o altissima et pulcerrima

Sup magnificat

feminarū. **H**anc insinuasti dū de so
lo israel q̄ sua interpretatione d̄z vt
dens deū vel visio dei cōpleuisti cā
ticū tuū. **S**uscepit israel puerū suū.
Discipulus. **P**roposueras inter
distinctiones ante dictas. de facie.
de velamine. de speculo. de clarita
te distinguerū te insup de transfor
matione. **M**agister. **P**te recolis
simul et alia sūt de susceptione per
anagogiā (quā susceptionē trāsfor
mationē dicim') addenda p̄iozib'
Pauses interim ab inq̄sitione et su
per hac susceptione trāsformatiua
tredecim cōsideratōes accipe.

Susceptio. **S**ancti israel trans/
formatiua sicut nō
p̄prie dicēda est generatio vel trās
substantiatio. **S**ic nec p̄prie est natu
ralis alteratio. **G**eneratio quippe
tendit ad introductionē forme sub
stantialis qualis nō introducīē in
hac transformatione quaz nōiare
possum' deiformē. qz forma impri
mit̄ diuinit' menti qualē non hz ex
natura vel sola industria. **S**z neq;
mutat̄ aliqua res essentialit̄ i aiām
quēadmodū panis trās substantialit̄
in corp' xpi. **P**orro naturalis alte
ratio fit p̄ abiectionē forme p̄oris
cōtrarie. et hoc in meli' vel in peius
Susceptio vero trāsformatiua
deiformis nō p̄sup
ponit aut req̄rit hmōi variationez
p̄m cōtrarias q̄litates. **S**icut̄ sc̄cir
co magis illuminatōi solis in celo ⁊
medio quio atq; p̄spicuo. **S**ic a lu
mine supno illūinari d̄z tā vniuersa
lis q̄ p̄ticularis ecclia sūt a sole luna

Partitio .i. De

Susceptio transformatiua pl^o consistit in pceptione unitiua q̄ in amore solo p se vel in cognitione sola. Veritas ista ocludit ex colloq̄o p̄us habito quo q̄si uim^o delectatōis originē etiā sensu alis. **De^o** itaq̄ cū sit sūmū bonum obijctie mediate v̄l immediate dilecto israel puero suo sub triplici ratione generali. boni scz honesti. delectabilis et utilis. **Aut** sub alijs loquendo terminis illabit in mentez vt pulcritudo seu formositas. vt suauitas vt salubritas. **Est** deniq̄ deus immēsa lux in quo tenebre non sūt vllē **Johis** testimonio. **Est** autē p̄prietas lucis se cōicare seu diffundē p̄ vniuersā sperā sue actiuitatis. **Spera** vero diuine actiuitatis ē immensitas et eternitas sua cui^o cū ferētia nullaten^o extra se est. **Unde** eternitas q̄i extra finios entitas vel unitas. **Sic** idē est penit^o cētū q̄ circūferētia. **Sic** infinitas in deo. magis s̄m rē dīz positīue q̄ negatiue. **Nomē** dō videt negatiuū. **Sic** ecōtra de finitate q̄ vocat fininarō sic qz fines habeat vltra q̄s p̄gredi nō p̄t. **Est** igit̄ hec negatio quā negat infinitas q̄i n̄ finibilitas. **Nosti** dō p̄ logicā q̄ duplex negatō reddat affirmationez. **Sz** sequimur qd̄ sepi^o lux dīna cōicat et p̄ducat suā spēs p̄ totā se simillimā sibi q̄ eq̄lez. **pp̄t** qd̄ hz pulcritudinē infinitā. de qua sapiēs. **Pulcritudinē** ei^o admirabit̄ ocul^o. **Nā** oculo maxie uenit de pulcritudie iudiciū sic alijs sensib^o de salubritate et suauitate. **pp̄tē**

eucharistia cccxi

opat bono honesto bonū pulcrū qd̄ nec delectabil^o nec vtil^o vt sic includit rōez. **Amare** enī etsi nec vtil^o essz nec delectabilis aliūde q̄ ex se. **Porro** si dīna pulcritudo solū se offerret indiuiduo creature rōnalis intuentā siue pluri sol^o intellectual^o ocul^o iudex esset. nō tact^o aut gust^o qua super re sequat̄ alia cōsideratio.

Susceptio transformatiua si p̄fecta sit presupponit indiuiduo creature rōnalis illapsū fieri verbi luminosi qd̄ est spēs adequata sue luci et hoc s̄m virtutē actiua sūme p̄portionatā et s̄m opatiōnē p̄fecte replentē omēz indigentiā pueri isrl. ad hāc trāsformatiōnez suscepti. **Placet** itaq̄ spēs pulcritudine. **ec̄ pp̄t** se solā. **Sz** virt^o spēs agēs p̄portionalit^o in potētā receptiua. suauitatez inducit. **Sicut** et opatio replēs indigentiā affert salubritatē. **Habes** igit̄ bonū honestū i pulcritudine. habes delectabile i suauitate. habes vtile i salubritate. habes p̄inde bonū omne. de quo ad moysen d̄s. **Dñdā** tibi omē bonū.

Cōcludit iterū qd̄ susceptio trāsformatiua consistit in cursu omis boni et si nō formalit^o saltē virtualiter et eminent^o hoc at̄ tale bonū in habitib^o deiformib^o est sola grā gratificās aut gloria cōsumate b̄tificās.

Susceptio transformatiua nūq̄ potuit obtineri nisi per gratiam diuinitus infusam que radix est omnis transformatiōnis deiformis et sursum vniōnis. **Continet** autem virtualiter

Tractatus

.f.

In se fidem spem et caritatē cū ceteris habitib⁹ luminosis et affectiuis taliter suo modo qualiter essentia aie originālit^r cōplectit^r suas vires **O**mittat^r inter. in similitudo de diuina essentia respectu triū psonaz. respectu inuicem omnium rationū pfectionē in diuinis dicentū. qz nulla creata simplicitas isti p̄t adequari

Susceptio (vel par esse transformatiua actualis nō cedit de cōmuni lege sine exercitio actuali mētis. faciēdo qd̄ in se est ad hanc susceptiōnē. salteqz p̄ obicis cuiuslibet ablationē. **E**xēplū i supnaturali forme rationalis introductione que naturales dispoſitiōes presupponit in corpe. **C**ōcludēt ex hac duplici cōsideratione statim qd̄ ab qz miraculo non fit susceptio transformatiua maxime gratificans. nihilomin⁹ illā asserere non fit certū euidēt. sine miraculosa reuelatione. **I**deo p̄pter cōsimiles motiones quas hz natura p̄ habitus adq̄sitos informes ad habit⁹ fide spe caritate qz formatos. **H**inc heretici p̄tinaces. hinc nōnulli infidelles. hinc p̄cōzores vanigloziosi de suis sentimētis sepe cōfundunt in estimatione sua. relaturi supplicium vñ premiū magnū cōsequi putant. **H**inc est illud. **C**adent a latere tuo mille qui se de latere p̄timos arbitrabant. **E**t decem milia a dextris tuis statū xpianitatis assecuti

Susceptio transformatiua viciſſitudinem hz recipiā qz q̄i circularē **A**timur similia

sup magnificat

dine palpabili ex scripturis **D**ixit in Apoc. xps. **E**cce sto ad hostium qz pulso. si q̄s mibi aperuerit ianuā. **I**n troibo ad eū qz cenabo cū illo qz ipse mecū. fit p̄inde illud de grāmatica hospes q̄ recipit qz q̄ suscept⁹ habet **A**udis qd̄ xps intrat vt hospes in aiaz. aiaz cibab vt ipaz suscipiens **E**t certe sic est tenendū simul qz admirandū. nō iā p̄ similitudinē si ad susceptionē eucharistie trāseam⁹. **Q**ui māducat inq̄t xps meā carnē et bibit meū sāguinē in me manet q̄i hospes suscept⁹ a xpo. **E**t ego in illo q̄i q̄ suscipit in mētis hospitio. **F**elix nimis puer israel hospite tanto. **F**elix munē duplicato atqz reciproco. **S**uscipit israel. deiformis n̄ spirit⁹ puerū suū. iure stupes ad h verbum o frater. **S**cis qz vocē ihm xps puez n̄m. suscipit israel spūs suus deiformis suscipiēdo sacramentum **P**lane sic legis de eodē xpo. **P**uer nat⁹ est nobis qz fili⁹ dat⁹ est nobis p̄t hoc intelligi de puero **I**hu fm carnē qz p̄ te virginē puerperā dat⁹ est nobis et corpalit^r nat⁹. **E**st ali⁹ mirabilior et nisi de se testis esset in credibilior sensus qz dat⁹ est nobis vt sit puer noster p̄ filiālē susceptiōnē in vtero mentis israelitice concept⁹ et genit⁹. **Q**ui fecerit inq̄t volūtātē p̄ris mei ille me⁹ frater soroz et mater est. **A**udis m̄ez. et cuius m̄ez. nōne pueri **I**hu! **S**ic em̄ a patre puer et a p̄phetis et ab euāgelistis crebro xps nōiat. q̄uis vir fuerit ab vtero **E**t iā inde fēm ē nouū sup terrā qz mulier circūdedit virū

Particio

Susceptio transformatiua red-
dit aiaz verbigenā.
Ipa siquidē q̄ p naturā ancilla est
q̄ p graz adoptionis filia. q̄ p **I**bi-
arrationē dignatiuā spōsa. fit p ni-
miā grē supabundantiā grauida
de te puero **I**hu. te marito. te viro
te sponso vt iaz sponsus et sponsa
sint duo in vno spū. imo in vno fe-
tu q̄ es tu dñe **S**uscipe p̄p̄tea o dei
formis aima et simul sponsa dicta.
Suscipe tuū puerū nō iā vt hospī-
tē tuū. nō iā vt dñm. nō iā vt amī-
cū. nō vt sponsū qualēcūqz. sed vt
sponsū et filiū tuū. filiū qui d̄cipit
in vtero memorie p infusiōnē roz s
grē. filiū q̄ format in vtero intelli-
gentie p infusiōnē deiformē. filiū
q̄ parturit p opa caritatis eliciti-
ue vel impatiue donec in mundum
nascat pennitatis gloriose. **V**ide-
or audax nimis et recte videor si
nō testimonijs sc̄pturaz fulcit̄ esse
q̄ deū esse tradūt aie sancte et isra-
elitice. **O**mnia que dicta sunt filioli
mei inq̄t **P**aulus quos itez partu-
ris donec formet̄ in vobis x̄ps. **E**t
dñs p̄ p̄baz amos d̄r. **V**ir me-
es tu. dur virginitatis mee tu es.
Et itez. fornicata es x̄. tñ ad me
reuertere et ego suscipiā te

Susceptio transformatiua mi-
rabilioz effecta ē p̄
lapsū q̄ stante nec peccāte natura
fuisse **P**rimo qz non maius est ce-
lū et terrā creare q̄ p̄ccozes iustifi-
care. **R**atio. **N**ō em̄ hz positiuū cre-
atio strariū sicut strariat̄ iustifica-

Prima

ccxx

tioni p̄ccm. **R**ursus in creatione so-
la potētia cōsiderat̄. s̄ in iustificatio-
ne sapientia simul et beniuolentia.
Nec min⁹ cū potētia pensat̄. **Q**uid
sapiētī⁹ q̄ vt vincat sapia maliciā
et ita vincat q̄ ex ea sit elicē maxi-
mā iustitiā? vult exhibē sūmā beni-
uolentiā. vult exercē sūmā potētiā
in debellando p humilitatis deie-
ctiōnē omnē supbiā. **C**onferebas
hec verba frequenter in corde tuo
Digo dignissima nec satiabar̄ dul-
cedine mirabili sup hac susceptiōe
israel puēi sui **H**inc deuotū tibi cū
exactione pia dirigit̄ in p̄sa votuz
Nec abhorre p̄ccozes sine quib⁹ nū-
q̄ fores tali digna filio. **T**u quoqz
Gregori sic exclamasti **O** felix cul-
pa **E**ue q̄ talē et tantū meruit h̄re
redēptorē. addam⁹ susceptorez. **O**-
certe necessariū **A**de p̄ccm qd̄ x̄pi
sanguine deletū est. **N**oli p̄pter hoc
extolli o culpabil̄ eua. noli tibi blā-
diri p̄ccoz **A**dā. qz dei benignitas
om̄ipotēs nō impotēs v̄ra pueri-
tas talē meruit redēptiōnē et susce-
Susceptio (ptionē exhibuit
transformatiua cla-
rior q̄nqz nōnunqz obscurior inue-
nit̄. **P**rouenit hoc p̄ncipalit̄ a bñ-
placito suscipiētis actiue sed dispo-
sitiue a cōditiōe suscepti. **N**ox inde
est illa pauli. **T**rāssformamur d̄ cla-
ritate in claritatē. qz videlicet alia
claritas solis et alia est claritas lu-
ne. sicut nō par sp̄ est reuelatio faci-
ei. **T**enet dñs in manib⁹ lucē x̄ **S**i
vult vidē ait **A**ugl. si nō. non. **S**ic

E i

Tractatus .x.

aliquis clausis palpebris seu membranulis oculorum positus extra radios solis. constat quod nihil aut tenuis sine videbitur quod uis oculi sunt sanissimi. nec velamen aliquod maxime compositionis habentes. prodeat iste ad intensissimum lumen solis aspiciendum. ouerso intuitu non videbitur itaque rotam solis. attamen multo splendore luce sciet oculis per velamen palpebrarum. Sit aliud exemplum de oculis apertis ad obliquum lumen solis circa crepusculum diei in susceptione matutina. quali christus resurrexit cum tenebre essent super terram orto iam sole. Sit aliud exemplum. Si ponemus solem libere obiectaliter se visu perstrare

Susceptio ^{transformatiua feruenti} ex candescit et tepidius. duplici ratione quam nunc declaritate ponebat scilicet arbitrio dei vel dispositione subiecti. Disponitur autem subiectus quod est mens rationalis maxime per humilitatem spiritus. quia humile spiritus suscipiet gloriam. Interrogatur naturam audis sub exemplo respondente. Obsecro speculum oceanum politum solaribus radiis causabitur ex multa reflectione in puncto concursus radiorum ardens ignis. Sic erit effectus ex vase cristallino vel vitro pleno aqua. Quid ergo aspectus pulchritudinis corporalis aliquis transformat in furiam et mentis amentiam? Cur non poterit inspecta pulchritudo spiritalis dei? Cur non diuinorum spectaculorum pulcherrimorum consideratio in tale suo modo spiritalis ardoris effectum men-

Sup magnificat

te euehit? Cur non poterit extra se fieri? Cur non ad dilecti pulchritudinem tota rapi ac pinde amens esse? Sic enim diuinus loquitur. **Dico** in re nra. **o** felix amentia pro qua sequitur

Susceptio ^{transformatiua spiritalis} contrario modo se habet ad transformationem aialem et brutalem. **Tradit** **Dionysius** quod amor in terrenis est disphio et labefactio amoris. **Sed** diuinus amor est succut quidam eternus circulus per optimum. ex optimo. et in optimo. et in optimo inenarrabili ouerthode circueis. **Colligit** **per** diuinam breuis in duos amores quod per unum constituit ciuitatem dei secundum **Augustinum**. aliter. ciuitatem babilonis. **Primum** uenit. scilicet disphio. **Et** vere sic est si per omnia respexeris. **Dedit** christus intelligi causam. quia inquit. unum est necessarium. plurima uero sunt contingenter uariabilia. **Necessarium** itaque (quia terminum unicum est) colligit. cetera omnia quia labilia sunt disphio. **Amor** qui innititur uni necessario stabilis in eo. **Amor** innitens mutabilibus ut mutetur necesse est. **Est** autem omnis creatura uanitati subiecta. **Audi** de hoc die quod fugit uelut umbra et nunquam in eodem statu permanet. **Ciuitas** igitur babilonis quae fundat amor sui usque ad contemptum dei qui recte babilon. i. confusio nominatur. **Ciuitas** uero iure uocatur ecclesia quia ouocat et colligit. **Dicitur** et iherusalem cuius participatio eius in ipso. **Edificans** inquit propheta iherusalem dominus diuisiones israel congregabit. **Sit** hoc uero suscipit dominus israel per se suum. quia

Particio

similiter venit ad hoc caypha pphete. h̄ nō a se ip̄o. venit em̄ vt ali/ os israel in vnū oregaret. congrega- tione non tā locali q̄ sp̄iali. in vnā fidē. in vnū ouile. in vnū nidu/ lū sub alas amozosissime circa fet/ galline q̄ est eterna sapia x̄ps ihs.

Susceptio ^{quelibet a deo. nōie} ^{pp̄r̄issimo. dici p̄ōt} vnitio siue l̄alic̄ susceptionē accipi as. siue p̄ allegoriā. **Mysteriū** quip pe incarnatōnis q̄ celebratū est. fi nis suus tot/ fuit vnitio. **Tūc** em̄ fe cit x̄ps vtraqz vnū dū diuixit ima sūmis. dū fact/ est lapis i caput an guli. dū cātata est in terra par ho/ minib/ bone voluntat. pace refoz/ mata celestīū cū terrenis. **Si** h̄o p̄ tropologiā. si p̄ anagogiam susce/ ptio israel pueri oseret. q̄o aliud videbit q̄ vnitio. hoc est ad vnum collectio et ad vnum exaltatio. ad vnū impletio restitutio et ouersio hūiliū mente cordis sui? **Disc.**

Sile q̄o sile. iā satis est mihi. iā q̄i luce serenitatis infusa. om̄is cōsum matōis video finē. **Cōsumatio** ser/ moni em̄ ista est p̄cul dubio. **De** hoc vnū de/ et dicem/ sufficit nob. credem/ dicēti sufficit tibi gr̄a mea **Maḡ.** Estuas gaudio nouo. q̄si nō p̄us oia q̄ ptulim/ milies audi/ eris tū a sc̄ptis euangelici. et ap̄lic. tū a collatōib/ mutuis q̄b/ ita fre/ quent̄ insert/ est h̄mo de theologia mystica doctore **Dion̄** **Disc.** **Audiui** fateor q̄ legi. nunquā vero mentē ita p̄stringit q̄oaz vt nūc in/

Prima

ccxvi

tima p̄ceptio **Nunq̄** ita mihi sapu it verbū hoc hōis pleni fide q̄ ip̄ū sancto. **Stephanū** loqr. **Dñe** **Ihu** suscipe sp̄m̄ meū. **Qd** verbū nōne osonant̄ erat ad verbū marie siue cātici. **Susce.** isra. pu. suū. **Hoc** ple ne mox effectū est h̄m̄ anagogiam dū obdormiuit stephan/ cū dñō in pace in id̄ ip̄m. **Maḡ.** **Gloriosus** de/ in s̄ctis suis. mirabilis in maie state et magnificētia q̄ nūc magis apuit intellectū vt intelligeres scri/ pturas in sua collocutiōe. hic i via sub pegrina licet effigie tetigit cor et strinxit quo susceptionē ei/ p̄cipe res. nedū p̄ disciplinā doctrinalē h̄ experimentalē ognitionē. **Hec** est co/ gnitio cū qua et sine qua nō adq̄ri tur et gustat̄ sapia mystica. **hec** sus/ ceptio vnitiua s̄cti israel regis n̄ri **Hec** collectio hūiliū mente cordis sui. **Hec** sola diuidit inē ciues iherz et babilonis. **hec** sanctificatio. **hoc** regnū **hec** volūtas dei. **hic** panis sup̄substantialis. **hic** liberat a malis culpe. pugne. et pene **Amē.** h̄ ē sine mene v̄ defectu mixto cuiusuis na ture p̄ momēto h̄m̄oi experientie. **Crede** mihi qm̄ vel expertis mere gratis dat. q̄uis nō soleat dari ni si desideratib/ q̄rentib/ et pullanti b/. **Deniqz** vim patit̄ q̄ si cui datur **Conferē.** aliq̄n̄ nihil agētib/. q̄nqz aliq̄o agentib/. q̄nqz somnolentis raptim vt subito nescire possis q̄n̄ veniat aut q̄ vadat: **Cur** ita? **Pla/ ne** ne tuo merito vel industrie ascri p̄leris susceptionē visitationis sue.

Tractatus .x.

sed dic tps bñplaciti deo. **D**iscipulus. Loq̄ris expta. Sufficit ad exemplū paulus supabūdant in miraculose visitatis et susceptis testimoniis. **M**agister. Crede tamē q̄ nō idcirco tibi prohibenda est. vel alteri lectio. non allocutio deuota. nō meditatio solers. nō oratio frequēs et feruida. nō demū sacramentalis susceptio. q̄ si rite fiat superat vigor ei⁹ attractiu⁹. **H**ec om̄ia spiritalis exercitij documēta. Crede equidē. tū in ortis ecclesie habitas cōsecratiōis tpe assūt amici angeli. auscultāt. fac dilectū audire vocez tuā. **O**stende ei facie tuā si decora est. **S**onet vox tua in aurib⁹ eius si suavis est. **D**iscipul⁹. Docueris obsecro que sit illa vox quaz audire petit dilect⁹ meus mihi. **M**ḡ. **D**oceat te finis et cōsumatio cantici canticoz q̄ iūgem⁹ ad hoc psalteriū. **F**uge dilectē mi assimilare capree hinnulo q̄ ceruoz sup mōtes aromatū. **D**iscipulus. Mirabilis vero talis est amice vox ad dilectū petē vt fugiat. quo absente nihil iocundū. cui⁹ p̄ntia nil optabili⁹ esse p̄t ad votū. **M**agister. Ignorās mysteriū nescis qz nō p̄t altera p̄ximior ad dilectū fieri p̄ntia q̄ si fugiat ip̄e sup montes aromatū. nō qualicūqz modo. s̄ ad similitudinē capree hinnuli q̄ ceruoz. **M**os est capree solitudinis secreta diligere. **C**aprea quasi captens alta. **S**ecretū similiē mutuū q̄rūt dilect⁹ et dilectā. **N**ūc in foraminib⁹ petre. nūc in

sup magnificat

caverna macerie. **P**etra at est xp̄s crucifixus p̄forat⁹ et in latere cauerat⁹. **S**ecretū vero nouissimū et vltimū est sup mōtes aromatū. montes q̄ suscipiūt imo dāt pacē populo. **C**erez q̄ querit hinnul⁹ ceruorū dū fugit p̄ deserta montium puato redit assidue ad vbera matris. in cul⁹ antro quiescit et sinu. **S**cis at qz se refert et om̄ia fili⁹ sp̄ ad patre. **I**p̄e hinnulus gratissim⁹ ad ceruā carissimā sapientiā ingenitā cōfert. **C**oncludo tandē q̄ sonet hec delicatissima vox in amozato per amozē. dilectē mi q̄o p̄ adiunctam oro te petis similitudinē nisi vt fugiat dilect⁹ ad p̄rez. quo ibidē quiescente trahat dilectā suaz secū. collocet nō iam in ortis vbi sūt amici. sed solā cū solo. vnicā cū vnicō delictosus amator cōplectat⁹. **S**icut in eodē lectulo florido. sicut in lectulo salomonis pacifici. sicut in cubilib⁹ sponsi. vbi sponsa dicat ex sentētia. **D**ilect⁹ me⁹ mihi tot⁹ et vnic⁹ coniungit et ego illi. **D**icat⁹ suus dei formis spūs iam israelita p̄ limpidā visionē. **J**am puer amplexat⁹ p̄ intimā susceptionē. **J**am suus effectus heres p̄ filialē hereditariā qz possessionē. nūc quidem in spe sub certa expectatione futuroz. **S**uscepit israel puez suū. **D**iscipulus. **B**ñdixit⁹ deus et magnific⁹ in sanctitate desero iam ex animo alias questiones om̄es p̄ dulcedine vborū istoz. p̄ suauitate mellei spūs sapientie. **M**ḡ. **P**lacet ad initium

Partitio

h

regredi. nō ratiocinando. sed iubilando. placet concinere euz exultatione spūs in id ipm. Magnificat aia mea dñm. qz suscepit israel pueruz suum

Explicit prima partitio

Sequitur altera partitio.

qñ per soliloquiū et meditationes p notulas triginta.

Suscepit israel puez suū
Suscipe me dñe seruum tuū in bonum. Seruus tuus sit spūs meus qui desiderat esse israel puer tuus. Multi dicūt anime mee nō est salus ipsi in deo eius. Dicunt hoc crebro calumniatores supbi. mūd. caro. demonia. Tu āt dñe susceptoz meus es. glo m. et ex. ca. me. Caput meū. mens mea dñe qz capiat te Caput em a capiēdo nomē hz. Sed nec altera est assignabilis dña potioz mentis ad reliqua omīa mente carentia nisi qz capax tui est et participes esse p̄t. Capax p̄ intrinsecam oditiōē. memorie. intelligentie. et volūtatis Particeps vero. i. p̄fecte capiēns. p̄ habit. ad qz sup additos. maxime per illapsū deiformis gr̄e tue. Suscipias igit me fm eloquiū tuū. suscipiā et ego te p̄ amorē tuū. Quid hoc suscipe. nisi sursū me cape in mentis mee cenaculū? Dñe inclina celos tuos et descēde vt ascēdā ad te adiutor me⁹ tibi psallā qz de⁹ susceptoz me⁹ es. Ad hoc em̄ fecisti me de⁹ me⁹ mia mea

ccxxij

Propterea p̄cor ⁊ obsecro suscipe me recordat⁹ misericordie tue. Sūt vane susceptiones hoc est sursū acceptiones mentis mee de te quousqz veniat cōsumatio. quousqz dextera glorie tue suscipiat me in finem. Susceptio āt enigmatica creatura rū extrinsec⁹ est Inter⁹ capio te int⁹ in aia mea. nūc p̄ speculū cognitio nis et amoris. nūc in eisde speculis q̄ sūt cōgnitio et p̄ceptio dilectiua quib⁹ interim cōstringis ⁊ allicis expimentaliē paupculū cor meū suscipiēs ipm h̄ nō in illa qua refulges claritate in id ipm. nō in illo torrēte voluptatis tue. Cū hoc factū fuerit vt ita suscipias me et ego te. fit et illud de ps. Satiabor cū apparuerit glia tua. Dic benignissime puer Ihu. dic spiritui meo quē impleas dono tuo. Ecce puer me⁹ quem elegi. quē suscepi. quē amplector. cui bñdico. Olim ferebas indigne si q̄s phiberet pueros ad te venire. Nemo ad te suscipe me. Si effcis foras venientē ad te. quō suscipies fugiētē? Ubi est illa vox mansuetudinis tue. eum qui venit ad me nō effcias foras? Scio dñe docēte te p̄ sc̄pturas qz est puer et puer Puer sensib⁹ et nō malicia vel morib⁹. qualis est puer centū annoz maledict⁹ Nolo dñe talis inueniri puer. h̄ in quo sit innocētia. hūilitas et obediētia q̄lis appellat⁹ est dauid annosus iaz. qualis abraā centenari⁹. Collegit vn⁹ septē pueroz oditiōnes aduersarias septenario vicioz. Sūt puēi

E

Tractatus .x.

parui vñ frangit supbia. **Puri** vñ frangit luxuria siue deturbat. **Modico** faciat. quos gula nō superat. **Ludū** ne sint inertes et lāgudi. **Cō** cordant. ostra malignitatē inuidie. **Cito** dant vt liberales. cito pacificant rancoris exptes. **Sūt** ista sepius ex etatis bñficio. comitantur alia multa ex etatis vicio. **Ceteruz** verus puer efficit spūs rationalis in qualibet etate corpis si fuerit p̄dit' innocētia si humilitate. si obedientia. **Talis** erat spūs marie humilis et obedientis ancille. **Talis** ip̄i' dauid q̄ vilescbat in oculis suis. **Talis** in abraaz qui iussus imolare filiū. p̄tin' obedire p̄auit. **Et** o q̄ mirabilē obedire. **Sp̄m** talē q̄ sic humilis innocens et obediens. innoua in me de' quem digneris suscipere. **Sit** in eo simplicitas. h̄ cū prudētia. sit humilitas h̄ cū fiducia. sit obedientia. h̄ nō in angaria. **Magna** p̄sus erat in humilitate marie fiducia. magna obedientie p̄mptitudo. magna in simplicitate prudētia qm̄ nec temeritate p̄ceps fuit in r̄ndendo. nec post insinuationē angeli qualiter fieret mater dei dare diffidit suū assensū. quo habito mox p̄ incarnationez suscepit israel puez suū. **Susceptio** tua dñe. **Ihu** colluctationi similis est. dū te vicissim suscipere et retinere laboram'. **Figurauit** hāc luctā israel iste l̄ialis puer tuus. **Timebat** nimis a facie fr̄is sui **Esau**. transmiserat om̄ez comitatū solus remāserat. **Appuit**

Sup magnificat

vir luctās cū eo vsq; mane in phanuel. **Jacob** illum vo lentem discedere detinuit. **Nō** inq̄t dimittā te nisi bñdixeris mihi. **Bñdixit** in eodē loco et statim ort' ē sol. **Statim** luctat' hō solus existens. metuēs impullus contrarios. orat deū tota mēte nocte tribulatōnis. **Et** ita luctat' cū angelo magni consilij. **Quid** em̄ oratio feruens est nisi quedā luctatio dei cū hōie? **Se** mutuo brachio amoris suscipiūt. **Porro** non cessat **Jacob** supplantator vicioz quousq; bñdictionem suscipiat meritoz. etiā videat' iā auroza mētalis illuminationis. p̄stat tñ donec statim post bñdictionē sol oriat' luminosior in experimentalī p̄ceptione. **Mutatur** nomē qz transformat' in vix alterū. **Jam** est israel vir potēs et fortis dei. viget in act' one arduoz et in difficultū p̄pessione et in limpida dei visione sit israel. **Gratulat** se viddisse deū facie ad faciē. h̄ p̄ subiectā creaturā q̄i p̄ speculū. **Cōcipit** internū fiducie gustū et salua inq̄t facta ē anima mea. **Robur** deniq; carnalis amoris qz necesse emarcescit. **pterea** claudicat solo pede necessitatis tangens terraz. **facta** sūt hec post generationē .xi. filioz et nat' ē multo post i introitu bethleem dom' panis. ip̄e benyamīn filius dextere vel doloris moriente rachel matre sua dū parturit eum. **Placet** pretēa o aīa xp̄iana sūmātim recordari mysteriū genealogie n̄ri **Jacob** isrl̄. ab alio disertissime

Particio

¶

expositū. hz mystic' israhel. dñi iacob
est duas sorozes libeas in vrozēs
Ayam et Rachel. habet **Lya** vim
affectiuā. hec laboriosa ē s̄m nomē
in exercitio virtutis. **Huic Lye** de/
est oculus intelligētie p̄spicaci. **Hz**
idem **Jacob** mystic' **rachel** decorā
q̄ simplicē instar ouis s̄m nomē scz
hec est intelligentia supioris rōis
q̄ se versat in exq̄sitione veritatis.
specialiē p̄ncipiū. **Dat** vtriq̄ ancil/
la sua. seruit **rachel** imaginatio nō
qualificāq̄ nec brutalis sed cū rati/
one participans. **Dicit** hec **bala** s̄
est inueterata. loquit̄ pridē incessā/
ter etiā dū sola est more senū. **Sen**
sualitas at̄ vel sensualis appetitus
obsequitur **Lye**. Est ip̄i nomen
zelpha. interpretata os inhians. q̄a
neq̄ visu neq̄ auditu teste **salomo**
ne. nec alio sensu s̄t̄at̄ in h̄iando
seu desiderando. **Ceterz** **Jacob** vir
videns in p̄mis paup̄tate suā gene/
rat affectū timoris ex **lya**. **Dicitur**
iste **ruben** fili' visionis. **Signif** p'
h̄ac effect' doloris **Simeon** hic est
exauditio. qz q̄ vere dolet et peni/
tet p̄tin' exaudit. **Sequit** terti' fi/
li' dicit' **Leui. i.** additio qm̄ post ti/
more et dolore addit' spes. **Quar**/
tus in filijs **lye** **Judas** cōs̄tens vel
cōfessio subsequit'. hic est amor aut
gaudiū. **Copulat** em̄ **lya** q̄ est bo/
na voluntas deo tanq̄ viro suo p̄
gaudiū. amorosū. **Cernens** at̄ **Ra**/
chel sorozē **lyam** scz voluntatē to/
tā. plis secūditate letantē. zelat et
ip̄a parē. **Et** qm̄ hz timorē q̄ est p̄n

ccxxvii

cipiū sapientie. hz et amorē q̄ tra/
hit rōnis oculū videre dilectū. desi/
derat ip̄a **rachel** agnoscere deum
quē **lya** timet et diligit. **At** uero qz
necesse est agnitionē p̄us a sensu et
imaginatione fieri dicentibus hoc
p̄ho. aplo. et experientie sono. **Dat**
rachel ip̄i **Jacob** sponso suo **balā**
ancillā in sensualitatē. **Suscipit** ab
ea duos filios spectātes ad imagi/
nationē iunctā rationi. **Un'** ē **dan**
qui cōsiderat speculat' et iudicat de
malis futuris in maloz damnatio/
ne. **Neptalim** alter fili' cōsiderator ē
bonoz futuri seculi. dans eloquia
pulcritudinis nūc in canticis cantī/
coz. nūc in psalmis. et iuxta nōis
interpretationē. nūc vtiē opatione.
modo ouersatione recognitō futu/
ra. **Porro** dū **lya** aspicit ancillā so/
rozis **balam** peperisse geminā h̄ac
prolē **dan** et **neptalim**. puocat' tra/
dere similē ancillā suā nōie **zelphā**
in sinū viri sui. **Fit** ita. **Nascit** inde
duplex sibi fili' **Sad** et **Azer**. horū
interpretatio est beatitudo et felici/
tas. qm̄ beati sūt et felices qui post
speculationē eternozū hinc maloz
hinc bonoz pariunt in sensualitate
q̄ est iuncta voluntati imo partici/
patue volūtas. **Pariūt** inquā du/
os filios quoz p̄m' est vigor absti/
nētie. scōs vigor patiētie. **Accipe**
quō beati sūt qui lugent vt **Sad**.
beati qui p̄secutionem patiunt vt
Azer. **Merū** post hoc tps **ruben** iā
adultus ingrediens et egrediens.
inuenit **mandragoras** bone fame.

E 2

Tractatus .x.

qm̄ qui abstinentes sunt et patientes sūt cū timore dei collaudantur **Bonus** odor xp̄i inquit sum? apostolus. **Rachel** vero petit partem māozagozaz quas totas lya dat libenter rachel. qz subicit se rationi quatin? viro suo copulet. **Jā** em̄ nihil ad famam respicit sed ad dei gloriā. sed ad futurā viuentiū terrā et quietē. **Dicit** e sentētia. **Quid** em̄ mihi est in celo. et a te. quid volui sup̄ terrā? **Superest** igit? vt **Lya** generet duos filios q̄ sūt **Nachar** et **zabulon**. **Nachar** est afin? fortis sibi vilescens qui vidit requiē haud dubie eternā q̄ esset bona. et terrā supple viuentiuz q̄ esset optima. et fact? est tributis spūaliū exercitiorū seruiens. q̄ inter terminos habitauit. neqz em̄ querebat esse in terra. neqz poterat in celo. **Fecit** quod potuit. **Inter** terminos habitauit. positus hic in orizonte diuinoz et hūanoz. crebro vertebat oculos ad diuina. **Quint?** iste est filius lye qui est gaudiū spūs. et amor boni quē olequit sext? filius q̄ est zelus fact? in odio mali. **Hūc** sextum lya mater appellat dotē bonā. **Nā** que melior dos zelo aiaz q̄ odio viciorū? **Nomē** ei? fm̄ laudē suā **zabulon** habitaculū fortitudinis. **Nā** quod aliud habitaculū forti? q̄ vbi morat? emulatio dura sicut infer? veniens ex gaudiosa diuini muneris dilectione q̄ vt mors fortis est cuius lampades sūt lāpades ignis atqz flāmaz. **Datuit** in martyrib? zelan

Sup̄ magnificat

do salutē aiaz. quoz caritatē multē psecutionū aque nō potuerūt extinguere. nec flumina voluptatum obuere valuerūt **Rursū** vero satis est pbabile q̄ zelus dñi exercet? offendit in multis et dū currit incurrit si nō inde nascat? sancta verecundia corā deo. quā nō iam? dynam in feminino sexu ppter minozē q̄ in viris fortitudinē. **Et** qz ppter formositatē pl? allicit. **Quid** em̄ apud deū qd apud hōies gratiosius q̄ humilis verecundia post tot sctos mozes p? genitos. quales dixim? sex lye filios? **Sūt** isti sex principales affect? volūtati. moderati simul et ordinati **Item** virt? qd aliud est q̄ dilectio vel affectio vēratis moderata p rōnis normā. et ordinata p volūtatis intentionē **Nō** ta sunt. **Timor**. dolor. spes. gaudiū. quos sic nōiat p̄sa **Spes**. meror. metus. gaudiū **Subinde** sūt amor boni zelus vel odiū mali. **Cōiungunt** filij quatuor ancillaz. **Bala** quippe genuit duplicē speculationē. vnā inferni. alterā paradisi. **zelpa** aut? genuit duplicē in sensualitate affectū. vnū q̄ est rigor abstinentie. altez q̄ dicit? patientie vigor. **Sed** ve filijs hominū a scandalis qm̄ nō est hō qui viuat et nō peccet. non est q̄ nō hostilibus qnqz pateat insidijs. **Ecce** dū p̄dicti omnes filij **Jacob** circa pascendos greges bonarū actiōnū ad proximos occupant **Dyna** soror iam adulta nec se continēs in solo mentis habitaculo egredit? vi

Partitio ij

dere mulieres regionis illi? Egres-
sus est hic per curichatē dum vitā
aspicit alioꝝ. dum deniq; mores et
formas vite eoꝝ comparatione sui
considerat. **G**loria sua iam non to-
ta est testimoniū conscientie sue co-
ram deo. sed gloriam foris expetit
Violatur hoc modo dyna que est
sancta verecundia dum satagit mū-
do gloriosa videri. **S**ed a quo vi-
olatur dyna id est iudiciuz verecū-
die. **C**erte a labore asinino scz a sy-
chem qui interpretat labor que gi-
gnit **E**moz. qui sua interpretatione si-
cut et actione notat asinum. **Q**uid
eni stultius q̄ vane gloriari de nō
suis virtutib? vel de receptis aliun-
de? **A**mor igitur p̄te excellēte ge-
nerat vanam gloriam que dynam
q̄uis obnitatur opprimit et violat
Offerit se nihilomin? ad compescē-
dum furozem fratru dyne. **S**ychē
iste offert circūcidere mores suos
omnes scz p̄ gloria vera laborare
vt nihil appareat in suis moribus
inuerecunduz. **H**ac circūcisione fa-
cta p̄pter hominuz gloriā. tres di-
es qui sūt tres cōsiderationes trans-
eunt. dum symeon et leui dolor et
spes nō s̄m scientiam arreptis gla-
dijs suis insiliunt in omnes mares
sub sychem et emoz habitantes. vi-
riles quoq; suas opatōes occidūt
dū dolor est grauissim?. **S**ymeon
p̄ gladiū exprobrationis. **L**eui per
gladiū exactōnis impossibilis seui-
unt. **D**olor grauis est quia perdi-
derūt exteri? famā. **L**abor est graui

ccxix

oz. qz p̄diderunt interi? innocenti-
am. grauissim? qz demeruerunt ge-
hennā. **Q**uanto satius erat hmōi
filios opationū custodire sub reli-
gionis disciplina. ipos quoq; pau-
latim bonos efficere p̄ intentionē
melioꝝ q̄ furoze pertinaci et emu-
latione dura inutiliter exprobran-
do et plus exigendo q̄ poterat p̄-
dere simul et opprimere? **V**idemus
quēadmodum necessaria sit post
et inter virtutes oēs discretio quā
p̄ sui nobilitate non est nata parē
nisi rachel ratio superior. **E**st iste p̄-
mus rachel filius in ordine filioꝝ
vndecimus **J**acob patriarche q̄
nominatur **J**oseph scz accrescens
quoniā experimentis crescit assidu-
is et virtutibus excolitur dū plus
viuit. **F**acit huic pater tunicaz tala-
rem quia solus ad talos cōsumma-
tionis opera perduxit. hūc odiunt
fratres sui dum modum vult eis
imponere. dum impetus refrenare
Accusat eos apud patres crimine
pessimo quod est ypocrisis quia si-
mulata equitas nō est equitas sed
duplex est iniquitas. **R**ursus inter
hec Ruben violat balam dū nimis
grandis effectus est qz timor si ni-
mius est dum se custodire nitit? for-
mat inutiles imaginationes quib?
se conuoluens a salutaribus impe-
ditur. **T**andem ipse **J**oseph dum se
met excolit quotidie per prudenti-
am fit maior. **M**ater eius **R**achel
conciplens et parturiens anxij
doloris desiderio **B**eniamin

Tractatus .xi.

hic est filius dextre. filius in portio-
ribus donis celestium collocandus. mo-
ritur in eius partu. Rachel. quia dum cele-
stia mensurata oportet ut ratio
succubatur. et huic vite moriatur quia
non videbit me homo et viuet ait
dominus ad moysen. **H**ic est beniamin
adolescentulus in mentis excessu. **E**t
ubi? Est nempe in ecclesijs ubi bene-
dicitur domino. **E**t que sunt ecclesie nisi con-
uocationes tantum cogitationum quam affe-
ctionum sanctarum? **P**salunt meditatio-
nes sancte domino cum iuuenulis inspi-
rationibus tympanizationibus in corpe
mortalitate. **P**reueniunt principes
angeli. coniuncti psallentibus in medio
iuuenularum tympanizationum. **I**bi
beniamin adolescentulus in men-
tis excessu. **S**uscipit dominus hunc pue-
rum israel quoniam amantissimus est domino. et
habitat confidenter. et in eo sicut in tha-
lamo. tota die amozabitur. quia manet
in caritate. et omnis talis in deo ma-
net et deus in eo. **D**enique delictosus
puer inter humeros dei per mutuos
amplexus requiescit. **D**ixit in exces-
su suo omnis homo mendax. quia ita
factus super hominem dicit in excessu
mentis sue per humiliationem huius mi-
serie. **P**roieci sum a facie oculorum
tuorum. **U**squequo domine auertis faci-
em tuam a me. quoniam facies tua plena est
gratiarum quam adhuc velamine
mortalitatis huius celas a me. **O**-
scians vendit domine noster **J**oseph
in egyptum tenebrarum harum. quoti-
ens iste frater suus beniamin mini-
mus descendit ad eum. **J**ungit oscu-

sup magnificat

la cum amplexibus dum discretio pru-
dens in humanis. et contemplatio pru-
dens in diuinis. vna veritatis sen-
tentia conueniunt. **S**ic iustitia de pra-
cticas. et pax de speculatiuis oscu-
late sunt. **E**t ita? **N**imirum quia miseri-
cordia et veritas obuierunt sibi.
de quibus vterque gloriatur. **M**isericor-
dia tua et veritas tua semper suscep-
erunt me. **E**t tu domine **J**esu per quem fa-
cta est misericordia et veritas. cuius
cursus est decem milibus multiplex.
Currus igneus vehens ad celestia
qui equitat victoriosus est in cur-
ribus pharaonis. trahens sponsam
ad te. **S**uscipe seruum tuum in bonis.
non calumniet me superbi inimici
mei. dum loquar eis in porta obitus
mei. **O**bstituat sapientia tua. susci-
piens causam anime mee furores
calumnie sue. recordatur soli misericor-
diae tue. domine **J**esu spes vltima
anime mee: **E**xplicit

Incipit tractatus .xii.

Dragmaticus sub duplici partitione
sup illo versu. **S**icut locutus est ad
patres nostros. **P**rima partitio de
contemplationibus marie sup locutio-
ne dei per prophetas et maxime per se-
met ipsum incipiendo ab euangelica
narratione. iuxta compilationem no-
uiter factam que dicitur vnum ex quatuor
per notulas quadraginta sub ru-
brica prima. **I**n principio erat verbum
non datur intelligi quantum sup reliquis
sermo pretiosior esse posset

Paritio

Sicut locutus est ad patres nostros Magister Multifarie multisque modis olim deus locutus est in prophetis et prophetis. Nouissime locutus est in filio. Conseruabat autem maria. sic scribit Lucas omnia verba hec deferens in corde suo. Conseruabat ne dum noua sed vetera. Similis erat prae familiaris quam profert de thesauro suo noua et vetera. Similis et sponse quam dilecto suo seruat omnia poma vetera et noua. **D**iscipulus. Quo pacto non obuiat deum Job. Semel loquitur deus et ipsum non repetit. Quis propterea uerbum per se non repugnat. Semel locutus est deus. duo hec audiui. quia patris dei est. et tibi deus misericordia. **M**agister. Locutus est semel deus. locutus est etiam multipliciter. Semel in eternitate. multipliciter in tempore. uerbum semel in eternitate locutum non repetit. Ex uerbo temporali multa audiuntur. Inter quae praecipue sunt duo misericordia et ueritas seu potestas. Ceterum inde uersiculus cantici huius. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum. Super quo tractatur habitus est. **D**iscipulus. Habitus est meminisse. Esset autem iocunda nec infructuosa collocutio si recenserentur collationes marie super uerbis illis que locutus est deus in prophetis et prophetis. quam praeterea locutus est in filio qui fuit semine abrahae cui deus locutus est. **M**agister. Locas ad rem magnificam ualde. et cuius multitudinis non sit finis. Dicam tamen ex

Prima

CCXX

in finitibus paucissima quam maria offerebat in corde suo de locutione beati domini. **T**u ex minimis collige quantum magna potueris. Interroga paruiter quantum uolueris super his omnibus quam contemplata est mens marie sapienter. **V**ideoz autem ita ueniēter incipe si dixeris contulisse maria in corde suo. quemadmodum profecerit omnia que sibi dicta fuerant ab eo iuxta cognate Elizabeth uaticinium. Est enim magnificentie proprietatis. consummatio fortis inchoatorum. sicut ad magnanimitatem spectat aggressio considerata magnorum. Laudans igitur et magnifice gratias agens domino cuius perfecta opera se concinebat in psalterio hoc decacordo per mentis iubilum. **D**iscipulus. Placent ista. **M**agister. Licet autem de multitudine magnificationis marie multa perquirere. Multa iam sane dicta sunt sed eo plura supersunt tanquam de infinito quodam pelago cuius quantitatem non molis sed uirtutis accipientibus semper ultra contingit accipere. Neque uideamus idcirco ab hauriendo desistere. sed insistere ad refocillationem animarum nostrarum quam non arescent sicut. dum fons ortorum. dum puteus aquarum uiuentium fluunt impetu non impediti de libano candoris uirginis scaturientis in abundantia de fontibus saluatoris christi sui. Ceteris quippe per partes datur. marie autem Hieronymo teste se infundit gratie plenitudo tota. **I**deo salutatur anthono/

Tractatus

xi.

matice gr̃a plena. cui⁹ plenitudinis abundantiaz nullus aperire sermo sufficet. Non em̃ iam esset adeo mirabilis et angusta si verborum angustijs clauderet. **Discipul⁹** Recte dicis. **Magister.** audebo nihilo minus i auxilio plenitudinis gr̃e tue transire ad contemplandã sapiẽtiã contemplationis sue. sapientiam quã cõtemplata est multo intuitu. querã plurima de se ip̃a. vtinã hoc se ip̃a vel ab ip̃a liceret. **Discipulus.** Oratũ te. peratũ q̃ cupio q̃tinus in om̃i locutione nr̃a misceas vtile dulci. speculationẽ cũ deuotione. nec per multos opinionũ riuulos effundaris. Dic positionẽ vel q̃ potior vel sua nouitate iocũdior apparebit. **Suscitor** in p̃mis q̃b⁹ et quot modis agnoscat q̃ m̃s marie cõtemplata sit multa sapiẽtẽ vt ad magnificandũ dñm. anima cũ exultatione sp̃s moueret. **Magister.** Congratulor sancto tue deuotiõis studio q̃ in amplissima et magnifica. vis nos exerceri materia **Contemplationes** beate ⁊ sapiẽtissime sapientiũ om̃niũ. suadens recẽseri. nõ quidẽ om̃es vt impossibile recte censes. sed quot et qualis ip̃a dignabit ministrare de se loquentibus. magnificentia simul cũ laudemirantibus et cupientibus quantũ fas fuerit recordari. p̃testatione p̃missa q̃ ea tñmodo volum⁹ asserere que certa tradit auctoritas fidei vel que ratio clara quincit. **Cetera** vero tanq̃ pie op̃inabilia ad exer

sup magnificat

citũ deuote speculationis recensere/ bimus non q̃ ita fuerit affirmantes. sed q̃ ita fieri potuerit scdm̃ pbabiles coniecturas estimantes. **Didicisti** q̃ duo cõtradictoria nõ in veritate stant simul. sed in probabilitate pictores imitabimur et rhetores qui non adequatã et apertã significationẽ gestorum promittũt inducere. Alioquin temeritate fallerentur atq̃ mendacio. sed verifiles illi picturas: isti ratões offerre contenti sunt. **Discipulus.** Discipulum esset plus exigere de rebus que nec sensu percipi. nec ratione probari. nec auctoritate possunt cõfirmari. **De** quibus tamen aliqua dicere vel scribere vel audire decet licet et expedit. **Incipe** secur⁹ quia persuasum sic teneo nec aliter recipio. **Magister.** Contemplationes marie recensere placet tempe quasi vidua mater post ascensionẽ filij post missionem spiritus sancti clauso super se cubiculo reducebat ante mentis oculos p̃teritum decursum vniuerse vite filij sui. **Hoc** sibi speculum. hoc sibi exemplar satis erat in om̃i cõtemplatione sua. **Discipulus.** Placet electio temporis dũ beata nostra viatrix adhuc existeret. et dum reductis ad gesta dicta q̃ domini nostri spiritualibus oculis illorum poterat reminisci. **Nos** demũ per hec edificari familiari repetitione valem⁹. **Ubi** em̃ mō pascit. mō cubat. in merioie claritatis immense. q̃s cõtemplatur⁹.

Partitio

ascenderet. Porro ne te fortasse or
do gestorum sollicitet perge quorsuz
volueris in contemplationib⁹ bea
te marie virginis recensendis. qm̄
nec euangelistaruz traditio doctri
nalis ordini se gestoz per omnia
conformauit. Sentis ex ista compi
latione laboriosissima que nuper
edita est ex quatuor vt vnum neq³
veritati tñ euangelice. neq³ deuoti
oni. neq³ doctrine deperit aliquid
salutari. **Magister.** Cōtemplaba
tur eo tunc maria solitaria secū fre
quētius omnia que viderat vel au
dierat que contrectauerat de ver
bo vite sicut eius custos virgineus
Johannes de se pro multis loqui
tur dicēs. Quod fuit ab initio. qd̄
vidimus. quod audiuius. quod
oculis nostris perspeximus et ma
nus nostre contrectauerunt de ver
bo vite. ⁊ vita manifestata est. ⁊ vi
dimus et testamur ⁊ annunciamus
vobis vitā eternam que erat apud
patrem: et apparuit nobis. Hoc te
stimonium in nulla fuit eminentius
creatura pura q̄ in maria verifica
tum. que verbum vite nedum vidit
nedum audiuit neduz contrectauit
sed concepit peperit. lactauit ⁊ alu
it. **Ceterum** multa sunt quorum so
la sibi conscia fuit nec prodidit di
cens. **Secretum** meum mihi **Multa**
que potuerunt se sola reuelante co
gnosci. quorū fecit participes apo
stolos et euangelistas maxime **Lu
cam.** Cognouit viuente **Joseph** vir
ginali sponso suo singula que dñs

Prima

ccxi

noster subditus eis operat⁹ ē vsq³
post obitū felicem eiusdem **Joseph**
custodis et testis fidelissimi quādo
cessit ip̄a in custodiam peculiarem
filij sui sequens eum quocunq³ iret
presens in omnibus que faceret et
doceret vsq³ dum custodie **Johan
nis** in cruce tradita est. **Discipu
lus.** **Offer** si habes vel auctoritatē
vel rationem de sequela matris to
to tempore christi predicātis hac
illacq³ discurrentis per ciuitates ⁊
castella qz venerat ad hoc sicut re
spondit ip̄m retinere volentibus.
Talis autem discursus videbatur
importunus verecundie virginali.
honozi maternali sexus. insup eta
tisq³ fragilitati. **Magister.** Con
uenientissimus ergo fuit comitat⁹
talis matris cum filio **Mari** nempe
viduata solacio fuit. filius quoq³
predicans matris indigebat obse
quio quoniā non reuuit extraneas
etiam mulieres se sequi. sibi qz mini
strare de facultatibus suis p̄ om̄e
iter quod erat ip̄e factururus. **Testa
tur** hoc euangelica narratio q̄ ma
tris societatez expressit locis pluri
bus vt in nuptijs dum dixit filio.
Vinum non habent. vt postmodū
dum descendit capharnaūz infide
lem ciuitatem ip̄e et mater sua. di
cit **Johannes** Quanto probabili
us credenda est ascendisse cum eo
Iherosolimaz sanctam ciuitatem
vbi vidit filiu³ qui cū fecisset quasi
flagellum de funiculis. omnes cie
cit de templo. **Legimus** preterea

Tractatus xl.

q̄ mater Ihu sepe quesuit loqui et
toris stans et insequens. Q̄d insup
efficaci⁹ afferre possum⁹ argumen
tū presentie cōtinue q̄ illud dū fili
us ignominiosissime morti tradū
tus esset. voluit beatissimam ma
trem adesse conspēctricez. De disci
pulis rursus et apostolis scribit lu
cas post passionē dñi q̄ erant per
seuerātes in oratione cū mulierib⁹
et maria matre Ihu. Porro si fili⁹
non habebat vbi caput reclīnaret
hoc ip̄m pbabile de paupe vidua
matre sentire. fouebat̄ igit̄ a filio.
Legim⁹ quatuor philippi filias p/
phetissas sequentes ip̄m predican
tē. Ap̄l's quoq; dicebat se potesta
tem habere sorozē circūducendi si
cut et ceteri apostoli. Deniq; q̄o
charitas materna velit et audeat.
quid filialis retribuatur pietas Au
gustin⁹ cū Monica testis assit. **D**i
scipulus. Probatā satis estimo seq̄
lam marie orinūā cū filio q̄ nobis
afferet nō mediocrem oremplatio
nū suaz materiā atq; fidem p̄ vni
uersam totius euangelice seriei nar
rationē. Quinetiā maria orempla
bat̄ ea que didicerat infantula sub
parentū domestica disciplina. De
hinc que toto puellaris etatis tpe
didicit et plegit in templo sub do
ctrina sacerdotū cū alijs virginib⁹
de sacerdotali regali q; p̄sapia no
bilē trahentib⁹ originem erudita.
Tandē reliqua tā ab euangelistis
posita q̄ longe plura non posita p̄
totū beatissime vite sue cursum estī

sup magnificat

mam⁹ multa nimis Inuenire tuū ē
Incipe quō placuerit. Dignabit̄
spero sese n̄o qualicunq; sermone
laudari. quā audire videoz exhor
tātem omnes p̄ verba p̄ris sui da
uid. Magnificate dñm mecum. et
exaltem⁹ nomen eius in id ip̄m. di
centes Magnificat anima mea dñm
quoniā hic est finis noster. ista sal⁹
ista p̄fectio. istud p̄ncipiū et vlti
mū creature rationalis op⁹ bonū.

Ontemplatio marie preci
pua fuit de magnificando
dñm. Causā vero posuisti.
Et dicant sp. Magnificet̄ dñs ait
p̄pha qui diligūt salutare tuū q̄d
est x̄ps verbū in p̄ncipio apud pa
trē. Deus de deo. p̄ quē omnia fa
cta sunt. p̄ quē et destructa p̄ p̄c̄m
refecta sunt. quoniā verbū caro fa
ctū est et habitauit in nobis. Et q̄
oremplabat̄ mens marie quem ad
modū futurus erat deus homo fa
ctus. Iudeis in scandalū et gentib⁹
in stultitiā et derisum. voluit a ma
gnificatione dñi salutaris sui canti
cum inchoare significans. nihil in
depressionez diuine magnificentie
factū esse p̄ incarnati verbi myste
rium. noua potius mentis n̄re ocu
lis. **O** magnificentissime deus lux
tue claritatis infulsit vt dū deū visi
biliter agnoscimus per hūc Inuisi
bilium amore rapiamur. **D**iscipu
lus. Hec causa probabilis est cur
a magnificentia sumpsit exordi
um. dum recreata considerat
per exinanitionem passionis.

Partitio

Atuero dñi attēderet omnia q̄ facta sūt p̄ verbū nōne cōfestim a magnificatōe creaturaz assurrexit ad cognoscēdā laudādā q̄ magnitudinē creatori. **M**gr̄. Assurrexisse nō denego dicēturās ip̄az p̄tēa sp̄o fuisse nomē domini q̄ salutaris cōsonando psalmiste verbo. Omnia quecūq̄ voluit dñs fecit in celo et in terra in mari et in omib⁹ abyssis. **J**deo quippe dñs appellat⁹ q̄ subiectā habuit creaturaz. iure suo factā aut ab eo fieri possibilem. Porro si quererē a maria de reb⁹ cōditis in tali mensura numero et ordine nōne p̄ omni ratione potuit respondere. **D**ñs est. qđ bonū fuit in oculis suis hoc fecit. et qđ fecit prius in ip̄o vita erat. et vita erat lux hominū. et lux in tenebris lucet. et tenebre eū nō cōphenderūt. **D**iscipulus. **T**ollebat ex hoc curiositatē stultā scrutantiū scrutinio volentiū sape non ad sobrietatē. non ad mensurā cordis sui nimis exiguaz qua nequit immensitas dei claudi. **N**ō attendūt isti qđ omniū q̄ facta sūt et quō facta sūt simul et refecta tota ratio est om̄ipotens et om̄isciens voluntas opantis. **M**agister. **C**ontemplabat⁹ in hoc euangelico **J**obis custodis sui p̄ncipio mens marie multo intuitu septem abyssos q̄s solus dei penetrat oculus. lucidior sup̄ solem. **S**iquidem deus ip̄e dñs q̄ intuetur abyssos. **J**deo q̄ sup̄ omnē creature scientiā notatā p̄ cherubin sedere perhibet

Prima

ccxxij

tur. **H**inc tenebras esse super faciē abyssi moyses sc̄psit. **H**inc de luce diuina positū est. qđ tenebre eaz nō cōphenderūt. nō negando qualem cūq̄ participationem huius lucis velut vmbatilē. **V**mbra quippe dicimus esse refulgentiā quondaz lucis. plus aut minusq̄ nō omnimodaz lucis priuationē. **S**ic angelus est ordine naturali prima vmbra seu refulgentia summe lucis participatio. **R**atia rationalis altera. **D**e niq̄ vmbra cognitue lucis. occumbit post vmbra sensitiue virtutis in vegetatiua ac deinceps. **D**iscipulus. **Q**uid de vita dicem⁹. **A**n effulgeat similiter in creaturis et occumbat. **M**agister. **S**i vita dicat⁹ om̄ino illud qđ h̄z vim motiua sui. **C**ōclusim⁹ alibi qđ nulla res est sine vita qm̄ naturalis amor omnibus insitus est quo res quelibet tanq̄ pondere suo moueat⁹ mediate vel immediate ad p̄riū centrū omniū deum. **R**ationales creature per cognitionē diunctam sibi. sed irracionales per separatā. ferunt nempe ad loca sua per impetum amorosū dei dirigentis vt a sagittante sagitta dirigitur petere signum quod sagittans intendit. **E**st igitur res q̄libet in deo quedaz vita. etiam p̄us q̄ fiat. et hoc per rationem ydeale non quidem extra deum put̄ **A**ristoteles arguit **P**latonem ydeas posuisse sed in deo s̄m respect⁹ habitos ad creaturas per intellectuz paternū et p̄ verbū suū iūcto volū

Tractatus xl.

tatis amore quo vult de^o bonita-
tes suā ad extra communicare et lucē
immentā quodāmodo splendescē.
et vmbzatiē radiare. **A**lio qñ ipm
verbū dīamū vt sine volūrate tali
cōsideratū pure speculatiuū nō ope-
ratiuū censendū est. etiā dū p̄tendi-
tur seu p̄cedit comunicatiue ad p̄-
cessionē spūs sancti q̄ amor est p̄ris
et filij. **P**raxis igit̄ nō attendit̄ in
intellectu speculatiuo si dū se se ha-
beat ad appetitum nisi p̄cedat ad
opationis rationez. **S**icut alibi de
theologia q̄ sit speculatiua didici-
sti q̄uis ei⁹ finis p̄cipuus sit amor
dei et laus eius magnificās dīm.
Tūc vero diuinū verbū nō irrati-
onabiliē appellat̄ practicū dū diui-
na volūtas accipit ipm ad p̄ducti-
onē seu p̄ductibilitatē eoz omniū
q̄ facta sūt p̄m triplex fieri. vnū est
in mente angelica vel humana. se-
cundū in existentia p̄pria seu genē-
p̄prio et in esse forma i suo. **E**tez
p̄uatio seu nihil dicit̄ sine verbo fa-
cta. nō qz sit aliq̄d extra intelligen-
tiā. sed ita q̄ nomen entis vel esse
vel existentie p̄hs extendit ad illa
circa que negociat̄ intellect⁹ vt sūt
p̄uationes et relationes rōnis vt
c̄plere significabilia ex fabricatōe
intellect⁹ oponentis et diuidentis
cū filij. **D**iscipul⁹. **G**randes sub
paucis collegisti c̄templandi mate-
rias. redire placet ad illas abissos
septē quas innuis marie mentem
fuisse c̄templatā. **M**agister. **A**bis-
sum dicim⁹ p̄funditatē. cui⁹ fund⁹

Sup magnificat

aut termin⁹ nō p̄t ab insipientib⁹
intueri. vide si non sit abissus talis
ipse b̄ndict⁹ de⁹ trin⁹ et vnus in sua
maiestate nō p̄ respectū quēuis ex-
trinsecū cōsiderat⁹. qz nemo nouit
p̄rez nisi fili⁹. nec filiū nisi p̄r nō ex-
cluso tñ spūs scō qui p̄sus est eiusdē
cōgnitiōis essentialis cū patre et fi-
lio. **S**ex alias abissos numeram⁹
habendo respectū ad res exterio-
res maxime rationales que sole ca-
paces sūt beatitudinis eterne vel
perennis miserie nūq̄d nō abissus
est misericordie dei que res viles
et de se nihilum dignata est facere
se ipsa dignas atqz participes sue
pulcritudinis nobilitatis et hono-
ris immensaz vsqz adeo q̄ id ipm
sūt p̄ gratiā quod dei filius est p̄
naturā hoc intuebat̄ in spū p̄ba-
loquēs in p̄sona dñi. **E**go dixi dñi
estis et filij excelsi omnes. **S**iquidē
dedit eis p̄tatem filios dei fieri nō
ex sanguinib⁹ corporeis p̄ volūta-
tē viri se cōmiscētis cū carnis sue .i.
mulieris voluntate sed ex grē ger-
mine dum ex deo nati sunt per ver-
bum regenerans. quod ideo caro
factum est vt esset caro deus habi-
tans in hominib⁹ qz homines in eo
sup̄admirabili p̄sus vnitate. **H**is
altera velut ex opposito tibi mōstre-
tur abissus. hec est incōprehensibilis
et horribil⁹ diuine iustitie seueritas
que proficit a facie sua rationalem
creaturā. reprobans et indurās eā
reputans eā indignā se ipō qui cre-
auit eam. **S**ubinde sunt abissi due

Particio

proportionabiliter ad duplicem hanc hominum sortem assignande. **Primus** dicitur. venite benedicti patris mei. percipite regnum quod paratum est vobis ab origine mundi. quod nec oculus vidit. Audient alij. Ite maledicti. Demum considera duas abysfos velut intermedias que sunt viae ad duplicem precedentem. De quibus in psalmo. Uniuersae viae domini nra et veritas. Ecce quae incomprehensibilis sit utraque via. Quia est via quae videtur homini recta. et nouissima eius ducit ad mortem. Et viceversa iustorum semita reputatur insania. Alternatio tanta postremo cernitur in vobis istis tam ambigua tam perplexa. tam timida et incerta. ut vere dictum sit. nescit homo finem suum. et omnia in futurum seruantur incerta. Latio pro tota vita scelerat ad unum petitionis verbum mouit audire. hodie mecum eris in paradiso dum petrus negauit. dum iudas apostolus desperationis peiori laqueo quam canapis se suspendit. **O** quotiens mentem marie contemplantem sapienter has abysfos arbitramur deo dixisse. Oculi mei defecerunt in salutare tuum. quo ad tres abysfos misericordiae. et in eloquium iustitiae tuae. quo ad tres abysfos veritatis et seueritatis eiusdem iustitiae. **O** quotiens expauit sicut paulus. quotiens casto silentio magnificans dei secreta. nec audaci temeritate subintrans aut irrumpens suspirauit. **O** altitudo diuitiarum sapientiae scientiae dei. sapientiam quo ad intrinsecam abyssum

Prima

ccxxi

diuinitatis. scientiam vero referamus ad alias. Sequitur quae incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles viae illius. **Has** vocat psalmista. cathartas. **Abysus** ait abyssum inuocat in voce cathartarum tuarum. **Discipulus.** Considerans ista totus horrore acutior totus ad me. meam quae uilitatem relinens diuinam maiestatem trepidus expauesco nec quid agam quid dicam. quo me uertam. quo fugiam proorsus scio. **Magister.** Profice te totum securus in illum qui est deus noster refugium et virtus. Itaque patre trahente uenimus ad filium. filius uero pollicetur eum qui uenit ad me non eiciam foras. Proficiamus tota fide tota quae spe nos in manus misericordiae suae resiliens a seueritate iustitiae. Non poterit misericordia claudere gremium redeuntibus que pro fugientibus requirendis. reparandis et saluandis in hoc miserie deserto laceraata est spinis et cruce clauata. **Postremo** quid nisi magnificenciam talis domini reuerentis. exultans ei cum tremore dicens. Domine deus magnificatus es uehementer. **Rursus** cum sapientissima mulierum. Magnificat anima mea dominum. **Discipulus.** Contemplationem dic alteram marie. quia proposui redire posterius super ista de abysso iudiciorum dei. qui alios quos misericorditer dat filios dei fieri. coheredes regni. alios ad interitum derelictis. iusto quidem sed oculi

Tractatus .x.

to iudicio **M**agister. Salutanda sepe est et oranda mater misericordie die vita dulcedo et spes nra quatinus dei misericordiam non iudicium sentiamus. **E**tiam si quod factum est in verbo vita erat quanto perfectius fuit. et est ipsa in eodem verbo vita per quam et in qua verbum caro factum. reddidit perditis et mortuis vitam? **D**ulcedo subinde nostra est que fontem in se parturit dulcedinis. **S**pes insuper intercedendo. reconcilians et subleuans. non auctoritate prima saluans. **T**ransferuntur ab inde per ecclesiam. illa verbi preconia. sub nomine sapientie predicata. per sapientem ad istam verbigenam de verbo et in verbo glorianem. **A**b initio inquit et ante secula creata sum. per predestinationis electionem pre omnibus. **I**n me omnis spes vite et virtutis per auxiliacionem. **D**iscipulus. **N**oui talia omnia que sapiens colligit et mecum sepe retracto maxime dum natiuitatis eius sacra celebritas recolitur. de qua fieri posset comparatio ad illum natiuitatem qui fuit homo missus a deo. cui nomen erat Johannes. qui venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine. **M**agister. **A**lludis si sciens vel inscius nescio ordini extertus euangelici cui supra meministi de quatuor. ut vniu quod opus in centum quinquaginta rubricas partitum est cum aliquot rubricellis. **D**um enim verbi generatione contemplationem incepti-

Sup magnificat

mus marie tu nunc traducis ut de percursorum loquamur. sequamur hunc ordinem si complacitum ita tibi fuerit. **D**iscipulus. **S**equamur queso de beato Johanne qualis fuerit marie contemplatio quasi secunda principalis ediffere. **M**agister. **C**ontemplabat mens marie Johannem nunc ad litteram nunc ad tropologiam quibus vero per allegorie et anagogie mysterium. **D**iscipulus. **L**ittera palam facta est de Johannis nunciacione cum preconis eius parentum quibus suorum. affer aliquid de mysterijs. **M**agister. **C**ontemplabat maria verbum quod erat in principio quibus metaphysicaliter. **A**ssumebat enim similitudinem hominis per artem operantis in exteriori materia. **C**onferrebat ad primum artificem deum quod omnia que facta sunt prouenerat non naturali necessitate. non casualiter aut fortuite sed spontanee. **R**ecensebat aliquos per hoc ita sensisse sicut dicit Johannes euangelista. **D**e enim manifestauerat eis quoniam inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura mundi id est homine intellecta aspiciuntur. **S**empiterna quoque virtus eius et diuinitas ostendit ordinatissime constituta supra omnem artis excogitationem. ars vero quid est nisi recta ratio rerum agibilium. **N**on occludebat maria metaphysicans oportet ponere verbum seu logos id est sermonem vel rationem per se quod verbum omnia facta sunt et quod factum est erat utique prognitum ab hoc verbo non alia cog

Particio

nitioe q̄ se ip̄o q̄ de' est que null' dubitat esse vitā et primā vitā. alī oq̄n iam nō esset de' verbū suū vel ydee sue. Cui' rei absurditatē ipse etiā phoz pnceps Aristl. ferre nō potuit. oferens cū Platone Porro noluit de' condens vniuersa latere penit' immensitatē lucis sue dū eā fecit splendescē p creaturas quas omnes in sapientie sue luce cōstituit Omnia in sapientia fecisti ait ps. Fuit igit' homo missus a deo. q̄ spe ctator essz omniū opez dei. qui qz testimoniū phiberet de lumine. nō em̄ erat ille lux. sed vt testimoniū p hiberet de lumine. Erat lux vera q̄ illuminat omnē hominē venientez in hūc mundū. qz nullus illuminat ad cognitionē liquide et pure et perspicue v̄itatis absqz p̄ma luce fm̄ triplex gen' cause efficientis exem platis et finietis. quali dono. qua ḡra. qualis oro p̄t esse maior. etiā phie testimonio! Erat p̄terea hōi missus a deo nomen Jobes dū mū di spectator in statu innocentie cō ditus est vt testimoniū perhiberet de lumine. Videbat p̄mā lucē per speculū et in speculo creaturaz. nō in obscuritate enigmatis Videbat et in imagine mentis sue et p̄ eā lucidius multo q̄ p̄ vestigiū vel spe culū creature. nondū tñ intuebatur in sua quidditate nudā lucē. Sed heu homo cū in honore esset nō intellexit. opar' est iumentis insipientib' et filis fact' est illis. Proptēa tūc euenit vt lux vera in mūdo essz

Prima

ccxxxi.

p̄ quā fact' est mūdo. Et mundus iste microcosm' eū nō agnouit. ad quē cognoscendū fact' erat. **¶** Discipul'. Nihil acten' attulisti in hac contemplatione marie fm̄ pbicaz rationē qd̄ sit ab hōie vere philoso phante negandū si non sit auersus a vera luce deo p̄ tenebras p̄ccoz si nō sit obscuratū inspiens cor ei' nec datus in reprobum sensū. Si dei niqz fuerit in eo ḡra dei vt merito Johs appellef. Atvero si id qd̄ se quē ita possit ad ymodū phie fle cti desidero cognoscē scz in ppria venit et sui eū nō receperunt. quot quot at̄ receperūt eū dedit eis potestātē filios dei fieri. his q̄ credūt in nōie eius. qui nō ex sanguinibus neqz ex voluntate carnis. neqz ex voluntate viri. sed ex deo nati sunt Et verbū caro factū est **¶** Mḡ Non p̄t ad l̄faz expositio tradi nisi de incarnatione verbi. p̄ cui' fidez fūt hōies filij dei. cui' insup l̄falis Jobes preco fuit. vox et lucerna. Confitef hinc Augustin' q̄ quid haberet mysterij. Et verbū caro factū est. nec quidē poterat suspicari cū de p̄cedentib' aliq̄d nō negaret intelligentiam ocepisse ductu phie. Erat nempe platonis institutus et pithagore disciplinis. Attñ sine p̄ iudicio littere videam' si verbū dei possit dici in ppria venisse p̄ infusio nē luminis vultus sui sup̄ faciē mē tis humane. imo p̄ quandā ex rero mentis incorporationē sui. Omnis itaqz res quantūcūqz subtilis sit.

Tractatus .x.

incorporee qz nature si oparat ad simplicitatē prime lucis corporea iudicat. materialis insup qz potentialis est atqz mutabilis et non purus act^o. **D**ū ergo prima lux influit et illabit in portione rationis superiorem quā dicim^o apicē mentis vel sinderisim virgineā. quidni dicam^o dei verbū quodāmodo incorporatū vel hominē factū ppter deiformez pncipalis humane partis vnionez p quā si Boetio credim^o fiunt homines dñi? **D**ei etenim ppterea gen^o sum^o in quo mouemur viuim^o et sumus. **E**t habitat in nobis verbum suū vnigenitū et eternū plenū grē et veritatis. **D**iscipulus. **N**ō aduertebā talis physice contemplationis applicationē que nō aberret a fide. **M**agister. **F**ides plus eleuat arcem mentis vt verbū dei inhabitet p fidem in interiori homine vt horraē aplūs. **C**onsiderans igitur hanc vnitiuā habitationē Augustinus dicit mariā matrē dei ocepisse primo felicius deū p fidē qz posteriori p carnē. **N**on em̄. secunda sine prima sibi salutē attulisset oceptio. **D**iscipulus. **U**trū potuerit maria sine fide vel charitate fuisse mater dei corpalis. **M**agister. **S**i potentia ordinatā spectes nō potuit. qm̄ deus hoc facere nō ordinauit sed qn̄ aliter ordinasse potuerit cū sit immense potentie nec implicz cōtradictionē ita fieri quis hec a dei potentia negauerit? **D**iscipul^o. **S**ūt alię questiones absqz numero

Sup magnificat

sup incarnationis beate mysterio vtruta si verbū fuisset incarnatum homine pmo nō peccante. **S**i pōt ratio tradi quincens. **C**ur deus homo sit. **I**ta em̄ conari videt Anselmus cū alijs nōnullis. **R**ursus cum opa trinitatis sint indiuisa ad extra quō fieri potuit vt solus filius diceret incarnat^o cū similib^o abundantissime tractatis per doctores qz idcirco nō induco. **M**agister. **O** quāta credis pspicacitate mēs marie otemplabat omnia talia cōferens in corde suo qualia meruit experiri qñ domus pudici pectoris templuz repente fit dei. quādo fas fuit pro salutatiōe sibi dici. **S**alue mater pietatis et totius trinitatis nobile tricliniuz. verbi tñ incarnati speciale maiestati preparans hospicium **T**ricliniū fuit per fidem caritate formatā sed speciale hospiciū per veram maternitatem nedū carnis solius sed et mentis preparauit. **I**ntelligitur autem spiritalis maternitas in anima verbigena faciente voluntatem dei patris q̄ ideo frater soror qz mater ē dñi dei. mater virgo filia. **N**unciat hanc verbi conceptionem spiritussanctus qui vbi vult spirat que inspiratio vel instinctus interior tenet ad animā vicem angeli qui gabriel est fortitudo dei. naz quid fortius quid uepotentius potest nunciari? **C**eterū gratia dei p **J**ohannem significata precedit. viaz preparans verbo dei qui **J**ohannes per orationem

Partitio

conceptus est gabriele sicut nunciante
Nihil enim habet homo secunditatis
in quavis portione rationis. sit illa
vir vel mulier ut talis filius inde
possit gigni. procedat oportet. et proce-
dat zacharias dicitur domini saturitas.
in templum positus incensum deuotio-
tionis. cuius oratio exaudiret et acci-
pit Elisabeth que est domini memoria
filium cui nomen est Jobes. In quo
gratia dei. quancumque nullus in cognatione
naturali vocetur hoc nomine.
Porro si sequeris allegoriam zacharias
sacerdotium. elisabeth lege veterem
significat. ex quibus timore frigescen-
tibus non potuit accipi gratia dei
Nihil enim ad perfectum perduxit lex
quousque venit plenitudo temporis quam
sol iusticie debuit oriri super terram
humane conditionis per mysterium in-
carnationis. Tunc precessit in Jo-
hanne lucifer illum solem qui ex vtero
patris ante luciferum genitus est
in die virtutis sue in splendoribus
sanctorum. **D**iscipulus Ergo ne pu-
tandum est maria nihil de prenunciat-
ione Johannis cognati sui fuisse
litteraliter contemplantam. Magister
Imo vero nec unum iota dimissum
est. nec unus apex omnium que Lucas
scripsit quando maria rimaretur et medi-
tando ruminaret offerens ad innum-
merabilia que nos latent neque scri-
ptis mandari potuerunt. Itaque si
Jobes fuit tanta solemnitate nunci-
at. si per orationem supra nature cur-
sum impetrat. si sanctificatur in vtero
si gaudium et exultationem cum admira-

Secunda

cccxxii

tionem parentibus attulit. si precessit christum
in spiritu et virtute helye. si sobrie edu-
catus et vestitus in exemplar peniten-
tie per contemptum temporalis felicitatis et
amorem eterne. Si talia nobis inno-
tuerunt. Luca ex ore marie nobis re-
ferente. nemo dubitauerit quando ad se
ipsam plurima talium retulerit reuol-
uens oculos ad proprios parentes.
qualiter angelica nuntiatione fuit
ipsis ortus suus cum vite serie. id est ordi-
ne reuelatur ut non minus de gratiis
ab vtero sibi largius collatis ma-
ria resurgeret ad gratiarum actiones que
per precursoris huius iocundo sancto que
natalicio nuntiatio. repetens crebrius
cum exultatione spiritus canticum suum
Magnificat anima mea dominum

Explicit prima partitio

Sequitur secunda partitio

de vita solitaria Johannis quasi
super rubrica secunda de nuntiatione
sua et habitatione in deserto. Sunt
in hac partitione tres particule iux-
ta triplicem modum manifestandi vi-
tam solitariam. Et continet notulas no-
naginta

Discipulus.

Etiam multa fuerunt ipsi ma-
rie contemplanda circa Jo-
hannis nuntiationem in
templo. Si circa visitationem et salu-
tationem elisabeth. Si circa natiui-
tatem circumcisionem que pueri quibus
interfuisse maria creditur. simul et au-
diuisse canticum illud zacharie. **B**en-
dictus dominus deus israel cum mysteriis

Tractatus .x.

hic inclusis. Nihilominus ad presens
vertere contemplationis oculos desi-
dero ad solitudines Johis de qua
lucas sic intulit. Puer aut crescebat
et confortabatur spiritu et erat in deserto
usque ad diem ostensionis sue ad israel
Magister. Fiat ut vis. et incipio
quo vis Discipulus. Cum homo sit
naturaliter animal sociale gregale
et civile secundum philosophum. Platonis quoque
sententia dicit homines hominum causa
factos esse. Ecclesiastes insuper ma-
ledixit solitario. dicens. Ne soli. non
ne ritus iste viuendi in desertis cul-
pabilis est habendo tanquam ueniens
feris indomabilibus aut hominibus mel-
lancolicis. Solitudinem enim querere
Aristoteles posuit in homero fuisse si-
gnum melancolie. Fuit igitur puer Jo-
hannes melancolicus aut feralis
Magister. Addere debebas unam
disiunctionis partem a philosopho positam
Solitarii inquit vel deus est vel be-
stia. Fuit aut puer Jobes deus per par-
ticipationem diuinitatis. non per natu-
ram. Etenim manus domini erat cum illo fuit
repletus spiritu sancto ex utero matris
sue. Neque complexionem melancolie cum
per miraculum fuit domino operante for-
mat cuius perfecta sunt opera. Lege quod
dicitur. Puer aut crescebat et conforta-
batur spiritu. Post subdit. Et erat in de-
serto. Quare et quousque. Nimirum
usque in diem ostensionis sue ad israel
quatinus interea loqueretur dominus ad cor
eius in solitudine reuelans et indi-
cans quod esset ipse facturus ad israel et
docturus. Simul ut non leui saltim ma-

Sup magnificat

culare vitam fame posset. Dedicat
bat euangelicum virum in suo celibatu
virgineo. Imitabatur vitam helye per quam
erat ipse figuratus. Complebat presen-
tiam de se prophetiam Isaie. Ego vox
clamantis in deserto. Predicabat
perit exemplum sanctorum spes regni
celorum per contemptum terrenorum quati-
nus auctoritatis pondus adderet
bis suis operatio. atque talis merito
iudicaretur quod fallere nollet cupidine
mundanorum. ne dum aliis predicaret pe-
nitentiam. ipse per deliciarum insecutionem
reprobis inueniret. **D**iscipulus. Col-
legisti summam causas solitudinis
in Jobe. de ceteris vero solitariis
quod iudicas. Non enim similibus tueri se
valent causis. **M**agister. Operi-
tuo dicit Ambrosius intentio nomen
imponit. Et christus. Si oculus tuus fue-
rit simplex non habes aliquam partem
tenebrarum totum corpus tuum lucidum erit
et sicut lucerna fulgoris illumina-
bit te. Primum est igitur aspicere quod sit
et qualis intentio solitudinis inqui-
rentis. Mouet aliquos feritas inco-
posita complexionis naturalis vel ad-
quisita. non patiens civiliter uersa-
ri. cuius odium contra omnes et omnium
contra se sicut de hyasmaele loquitur
scriptura. Hanc causam solitudinis
in catho monstro ab hercule neca-
to. Hanc in leonibus. Hanc in auibus
nocturnis accipimus. Mouet aliquos
cupiditas implende voluptatis. seu
proprie voluntatis quorum felicitas esti-
matur impunita nequitia. peccare scilicet
volunt neque verecundiam hominum neque

penā pati. Querit em̄ latibula fede voluptatis impletio qđ ⁊ fere demonstrant. et auicula qđā ostēdūt. nisi fortassis aliquos ita bestiales inuenies quos pprie neq̄tie publicatio delectat. p̄dicantes vt zodo ma p̄cēm suū. et cū malefecerint gloriantes. Mouet alios animi qđam deiectio seu pusillanimitas causa/ta p̄ frenesim aut melancoliā. Multis modis quales numerāt medici quos nihilomin⁹ fatent̄ innumera biles repiri. Talit̄ dementatū tradūt expositores. Daniel. ip̄m Nabugodonosor cuius fuit habitatio cū feris. Et demoniac⁹ iste p̄ legione oppressus q̄ habitabat in sepulchris. Pueros insuper aliquos imo iuuenes et senes hac timoris formidine agitari sic cōstitit vt nec vidē alios vellēt. nec sese paterent̄ facilliter intueri. Quoz tandē aliqui p̄ deserta vagātes nusq̄z oparuerūt. Alij laqueo vel p̄cipicio vel aliē sibi mortē intulerūt. A audabilis certe verecūdia maxime puerilis ⁊ in mulierib⁹ q̄ saluā rē facit malis obstās conatib⁹. Sz ne qđ nimis. ne lesa tandē verecūdia frons accipiat meretricis atqz verifice ille subuersu⁹ iuuenū d̄sus. Angelic⁹ iuuenis semib⁹ sathanizat in annis. Mouet alios inanis iactantia. Alios spes quest⁹ yberioris. Alios ociū iners. Alios fantastica libertas. Alios qđ dā feruor nouiti⁹ non fm̄ sciaz. volens sibi met esse dux. p̄oz et abbas. Alios ignorātia difficultatis here

mitice vite seducit. estimātes solitaria r̄s deesse nihil p̄ter ozare deū. dū vbi segregatos se faciunt ab alijs. Inueniunt semet ip̄os cū passionib⁹ durissimis luxurie. gule. dehidie. et acidiē supra modum vt interim de diabolicis astutijs. de visitatōnib⁹ hominū curiosis ad insolita de vidualiū postremo vestiūqz carentia taceam⁹. Tandē penitet eos sumēt et girouagi fiūt cū Cayn soluz de hēmitica vita barbā et appellatio nē retinētes quib⁹ solitudo nō abstulit vicia. h̄ aluit auxit et multipliatit qualib⁹ vicos et plateas vt dem⁹ impleri. Teterrimū hoc gen⁹ monachoz ait Hieronym⁹ beatissim⁹ et B̄n̄dict⁹. imo monstra sē hominū extra terminos bone policie depellenda. Discipul⁹. Et q̄s ad solitudinē his attentis putabit idone⁹. Cōfirmas em̄ qđ opposui. De soli. Magister. Videto ne malicia plimoz paucis oblistat bonis et electissimis p̄sus qz diuinis cultoribus solitudinis quales in cōmēdationē fidei vocat apostolus. In solitudinibus errantes in montibus et speluncis in melotis et in pellibus caprinis quales Paulus ⁊ Anthonius Arsenius Agathon Hilarion cum similibus innumeris qui naturam supgredientes ostenderunt in se ip̄is qđ regnum celozū vim patitur et violenti rapiunt illud. Quid deniqz de Johanne rōstro. Quid de puero b̄n̄dicto. quid de similibus factum sit ip̄e legis

Tractatus xi.

Discipulus. Spūs vbi vult spirat neq; mirabilia trahēda sūt ad imitationē sed reuerenter admiranda. **M**agister Recte sentis. Non agiū itaq; feliciter vita solitaria sine quodā afflatu spūs sancti. qñq; patenter reuelantis. qñq; secreti⁹ inspirantis ducētis et agentis. **D**icit em̄ de xp̄o q; spūs impulsit eū in desertū. **D**icit q; et duct⁹ sit. **D**icit q; et agebat in desertū. Et hic de puero Iohē p̄mitū q; confortabat spū. **Q**ui autē p̄uata lege ducuntur publicis et generalib⁹ nō subsūt institutis. **D**iscipul⁹. Qua ratione cognosceſ q; a spūs sancto q̄s ducit in desertū. solitariā ducit vitā cū tot seductiōis causas narraueris? et vniuersalius expeto de solitarijs om̄ib⁹. q̄s debet esse suus finis. q̄s sue oculus intentionis. **M**agister Tres modos solitudinis insinuasſe videſ mibi p̄s. sparans se tripliciter. **S**imilis inq̄t fact⁹ sum pellicano solitudinis. et fact⁹ sum sicut nocti⁹ corax in domicilio. **V**igilaui et fact⁹ sū sicut passer solitari⁹ in tecto. **P**rima figurat solitudinē deserti. secūda clauſtri. tertia tecti siue templi qd̄ signat tectū amplum. **C**onsiderat inſup triplex in genēali finis querende solitudinis. vnus peccandi vitatio. ali⁹ p̄ccōz punitio. terti⁹ ad deū p̄matio. **H**abet tñ in singulis spūs sanct⁹ p̄rios fines qui postmodū cōstant ex euentu. s; interim loq̄mur de humano cōsilio. **A**mpli⁹ q̄ sit et qualis solitudo deserti.

Sup magnificat

p̄ in heremicolis iuxta narratōes et vitas pat̄z q̄ p̄terea sūt. ⁊ q̄ nūc ad hanc solitudinē idonei tradiderūt. **D**e solitudine. vero clauſtri vlt cenobioz habet notitia p̄ reglas ip̄oz q̄ conueniūt om̄es essentialit̄ in triplici voto. obediētie. paup̄tatis. cōtinētie. **P**orro de solitudine tertia quā imaginamur similē passeri qui solitari⁹ est in tecto. nō ita cōgnitiōnē inuenim⁹ traditā. **P**articipat at̄ cū vtraq; p̄ori solitudine differens tñ ab vtraq;. **S**olitudo clauſtri cōlocat̄ in ciuitatib⁹ sicut habz nocti⁹ corax domiciliū in eisde. **S**ic se hz solitudo passerz in tecto. **N**ō em̄ refugit ciuitates. sicut pelican⁹ in deserto longe fit ab eis. et heremici cultores silt longe fiunt. **C**eterz solitari⁹ sicut passer solitari⁹ in tecto. nulla lege viuendi sub voto astringit̄ imitans in hoc voluntarios eremitas. **N**ihilomin⁹ locū villaz vel ciuitatū nō relinquit. dispares i hoc eremitis. **L**egim⁹ q; **A**нна p̄phetis de puero Ihu non recedebat de tēplo ieiunijs et orōnib⁹ vacās. **L**egim⁹ de sancta **J**udith q; fecerat in supiorib⁹ dom⁹ sue sibi cubiculū vbi cū puellis suis sola morabatur. **S**ara iunior molestata p̄erit orare ad supiorib⁹ cubiculū dom⁹ sue. **H**elye et helizeo fuerūt in ciuitatib⁹ as signata i supiorib⁹ dom⁹ cenacula. **P**etr⁹ oratur⁹ ascēdit in supiora dom⁹. **I**ta p̄ multa colligit̄ s̄ctos viros loca sibi quesisse secreta ⁊ alta. **D**iscipul⁹. **D**issere quō p̄t esse

Iaudabilis h'mōi tertia solitudo q̄i
 sit cū domo et sine domo. Residet
 itaq̄ solitarius in tecto quā simili/
 tudinem nō siluit ip̄e x̄ps loquens
 de tribulatione futura monens eū
 qui in tecto est vt nō descendat tol
 lere que in domo sunt. Habent em̄
 domus regionis illius tecta plana
 apta deambulationi. secreta q̄ con
 uersationi tanq̄ pavimenta de la/
 pidibus planis cū cemento structa
Magister. Propositū solitarij ta
 lis est vt i mundo quasi non utatur
 Nō em̄ sicut in viribus p̄p̄is aut
 corporis aut animi posse pati soli/
 tudinē vel deserti vel claustrī. facit
 hoc quod potest. Accipit solitudi/
 nem tecti nō semper ad litteraz sed
 per similitudinē. Sicut em̄ manens
 in tecto nō respicit que fiunt in do
 mo. Sic nec ille solitari⁹ ea curare
 vult que fiunt in mundo. Vinit sibi
 ip̄i et deo. curā suā totam ⁊ cogita
 tum suū et suā solitudinē p̄icit in
 deum. finis suus est triplex preta^o
Prim⁹ vitare facillius peccata futu
 ra. dum non tangit picem cure tem
 poralis ne inquinet ab ea. **S**ecū
 cogitare omnes ad⁹ suos in ama
 ritudine anime sue **T**ertius p̄xima
 re deo. videns em̄ iniquitatē et cō
 traditionē in ciuitate et dolos et
 vsuras et blasphemias in medio
 eius. elongat se non corpe sed men
 te manens in solitudine. quales sibi
 fecerat hester in medio palacio vo
 cans se solitariā. et cui⁹ preter deuz
 nō esset auxiliator alius **D**iscipu

lus. **C**ontraria videt esse sibi met
 hec solitudo. videt em̄ et audit ma/
 la que fiunt in ciuitatib⁹. nihilomi
 nus vt dicit fugit ea **S**i fugit qua
 liter illa videt et audit? **M**agister
Doceat te p̄pheta regius **D**auid
 dicens. Qui inq̄rebant mala mihi
 locuti sūt vanitates et dolos tota
 die meditabantur. Ego aut tanq̄
 surdus nō audiebā et sicut mutus
 nō aperiens z̄. Nō dicit surdus et
 mutus. sed tanq̄ surdus et mutus
Discipulus. Si zelū dei habet.
 quo pacto nō obuiat iniquitatib⁹?
 q̄io saltē voce nō reclamāt. nō ar
 guit. nō predicat. non inculpat?
Magister **H**abet utiq̄ zelū sed fm
 scientiā que docet eum ouersari in
 medio nationis prauē que non pl⁹
 sapit aut inquirat q̄ oportet. h̄ fru
 stra nitit. sed gemens intus tolerat
 que nec potest nec debet arguere.
Respōdet crebro curiositati zeli sui
Quid ad te. Nō est tuū nosse talia
 vel talia nō arguere. Nō em̄ ostra
 scū suū. Curaz illā deo linque et
 tuā age **D**isc. **O**m̄es hoc modo
 si dicere facere q̄ statuerēt q̄s p̄se/
 querēt viciosos. q̄s bonoz p̄fectū
 pacis osiliator intēdēt? **S**ācta rusti
 citas ait hieronym⁹. sibi soli p̄dest
 imo dū nō opitulat alijs/obest. dū
 nō est p̄ primo. ostrarat ei. **N**auta
 dū nauem deserit nonne sūmergit?
Damnationem p̄inde pigri serui.
 nōne p̄ talento recōditō talis me/
 ret ⁊ metuit? **M**gr. **C**ur metueret
 q̄ nihil erogādū suscepit ex officio

Tractatus xi.

cui nihil ex articulo necessitatis incumbit agendū? Tradit ad vsurā talentū omne qđ accepit dñi vñ illo qualiter et quousq; se lex et voluntas erogātis extendit. Si nō abutiē donis sibi traditis qñ et qualie nō oportet. profecto nō retinet talentū nō est contrarius xp̄o. Nō deserit nauē qui custodiā eius nō accipit. Atvero videant qui suis humeris officia publica vel imposuerūt vel imposita susceperūt quēadmodum reddent rationē de subditis. **Q**uid ad istū de nō suis que foris sunt que iuris sunt alieni? **D**iscipulus. Nonne mandauit dñs vni cuiq; de proximo suo. Nonne iussio legis est. Diliges primū tuū sicut te ip̄m? **M**agister. **M**andatū iussū qđ fatemur curare primū et diligere. sed non plus qđ se ip̄m. nō plus qđ deū. **D**eus certis amorez dei et primū terminis limitauit de quibus non est hic dicendum p̄ singula. quoz debes alibi notitiā cōparasse scz in de consolatione theologie. **D**iscipulus. **D**idici qđ fieri iuste debet qđ iustū ē. **Q**uid nihil p̄dest hōi si vniuersū mundū lucrez. anime vero sue detrimentū patiat. qđ predicare et arguere nemo solenniter debet nisi missus. **Q**uid fraterna correptio nō p̄ semp obligat. qđ sepe fit eadez correctio temerarie. dñi neq; fructus cernit neq; modus custodiē nec tempus. persona aut locus obseruat. **S**ed apparet difficile quō manens inter alios nō incurrat ca-

sup magnificat

sus plurimos. in quibus oportebit ip̄m nō solū sibi vacare. s; primis intendere. **A**lioqñ vel inutilis vel inciuilis vel arrogās fortassis aut fantasticus poterit multoz iudicio reputari. **S**usurrabunt mutuo dñi viderint aliquē litteratū qđ fundit vngentum sue meditationis ad pedes vel caput **I**hu. vt quid positio hec? **C**ur nō erogat p̄ predicatōez in paupes ideotas et egenos? **T**alia sibi soli meditat et ruminat cur regiminis curā nō querit. **C**ur nō suscipit oblatam. quō pacto prius habitam derelinquit? **M**agister. **N**ihil affers incognitū sed ad alta vadenti stemnendus est ip̄e stemptus. nec populari rumore sed conscientie veritate vita ducenda est maxime querenti deo viuere. querenti cū p̄pheta dicere. **M**ihi aut adherere deo bonū est. et ponere in domino deo spem meam. **O**mnis gloria ei. **C**uius eius? vtiq; anime deuote. filie regis et sponse ab intus est. cui p̄ minimo est vt ab hōibus vel ab humano die iudicē sed nec se iudicat omne iudiciū suū ponēs sup eū qui dñs est. cui soli intendē. quē querē. in quem sperare. quē diligere ostituit. **Q**ui vult inter vos sapiens esse monet ap̄ls stultus fiat vt sit sapiens. xp̄o. desipiat mundo vt placeat xp̄o. **N**am qui volūt hominibus seculi placere. qui ciuiles ab eis. qui beniuoli. qui sociales. qđ vt eoz verbum ponamus boni socii. blandienti lingua vocari desiderāt

Partitio

videant ne dei imo sui constituantur inimici. p̄dunt nempe tps̄ comedando. iocundando. detrahendo. narrando fabulationes. sed nō vt lex tua dñe. deteriora nō addim⁹ que ferre cogunt. **D**iscipul⁹. Quotidianus nobis hominū cui⁹ q̄ dicit ostendit. **M**agister. Crede mihi posse vacare sibi nō est parvū neq; negligendū talentū. nō est infodiendum terre. qz nō est terrenis occupatiōibus obzvendū. hz homo p̄ quolibet sensuū q̄s accepit talenta totū dē. singulis nō pariter vti. **S**i tot⁹ se ad videndū salubria. tot⁹ ad cōversionē cordis ouertit reddi. excusata manus vel pes vel lingua. si tūc nō opat homo aut ambulet aut loquat. **E**cōuerso si robusta fuerit manus et oculus lippus vt videre vix possit mittat manū ad fortia hoc ē viri solitarij et actiui. **D**eterminat **A**risti. philosophica ratione vitā cōtemplatiuā simpliciter optimū esse hōis bonū. **C**onsonat omnis theologisantū chorus. **D**eterminat hoc **A**ugi. q̄ ociū veritatis inq̄rende preferendum est negotio caritatis si nullus imponat necessitē tñ fundit⁹ ociū deserendūz nra sustentent. **I**ā vero querit quis ad hāc sit idone⁹ vitā solitariā nō iuuenis morib⁹ q̄ ad opationē mittendus est ne vacet. **M**ulta enim mala docuit ociositas. **V**idit hoc q̄ philo capto mederi pollicēs ait. **L**oca sola nocēt loca sola caueto. **T**alis nō cū deo sed cū desiderio rabioso

Prima

ccxi

otinue loqueret. **O**ccidit deheria pigrum p̄fertiz sine lris cui⁹ ocium mors est. **B**eneca teste et viui hōis sepultura. **E**t **O**rat⁹. **S**i non intendas studijs et rebus honestis inuidia vel amore torq̄bere. **P**eterū neq̄t vacare ocio cōstitut⁹ sub alteri⁹ p̄tate. **Q**uo iubente fac hoc faciendū est. **N**ade illac istac eundū est. **O**bsequere sub dicitis. istos dirige et rege parendū est. **A**mpli⁹ si p̄prio te voto ostringeris ad actionis negotiū iā tibi vacatōis ociū iustulisti. **S**i deniq; necessitas piclitarōis primoz corp̄alis aut sp̄ualis imminet cui tu potes nō alius p̄ nūc p̄babiliter opitulari. lex necessitatis imo caritatis a vacatione te separam. **L**ex postremo diuine iussio nis inspirata te purget. sese seq̄. qualem hi qui sp̄ū dei ducunt. infallibiliter recognoscunt. **D**iscipulus. **A**tēnus multa v̄quesuim⁹ de vita solitaria sub quadam fluctuatione sententiaz q̄ ordinis cupio naturā ipi⁹. p̄bica simul et theologica ratione scrutari. descriptionē quoq; suam in primis volo fundamentalit notam esse.

Sequitur secunda pars

demonstratiua post primā inquisitionem de solitudine.

Magister

Quia solitaria est vitā intellectual nature seu rōnalis q̄ agit segregatiz a multis et p̄tē ocū. **D**iscip. **C**ur ad vitā

Tractatus xi.

solius nature intellectualis solitariam vitam stringis cum sit auib⁹ et bestijs aliquib⁹ sua solitudo viuendi. **Magister.** Volui sub compendio vitam tollere omnem. que beate vite particeps esse nequit. **Discipulus.** Nunquid satis erat vt de intellectuali natura sermo fieret. ad ditione non facta. de rationali dicens. intellectualem dimittendo. **Magister.** Postulat hoc fieri proprie-
tas vocabulorum. Cū em̄ rationale sit differentia constitutiua hominis. nec solius hominis s̄m Porphiriū platoniciū ponentē demones et angelos esse animalia rationalia. que deos vocat et oppositos ex anima et corpore. tradit p̄ immortalitatem differentes ab homine. Diffinitio nostra debuit hoc notare. quāuis aliqui rationalis dicat natura que libet que potest vti ratione et que libertatem habet arbitrii potens in opposita. Est em̄ liberz arbitriū facultas rationis et voluntatis quasi liberū de ratione iudicium. iuxta que loquendi modū. deus diceret nedum intellectualis nature sed rationalis. licet Boeti⁹ appropriet intelligentiā purā soli deo aut veri⁹ soli generi diuino quā visus philosophi tribuit angelis intelligentiā. quos ideo vocant intelligentias. et ab hominib⁹ nō penitus abstulerunt ponentes agentē intellectū. **Discipulus.** Vis igitur ponere in deo vitam solitariā vel socialē? **Magister.** Audies postmodū si primit⁹ expo-

sup magnificat

suero de parte diffinitionis addita cum dicit. vita nature intellectualis aut rationalis que agitur segregatim a multis et p̄pter deū. Nam⁹ p̄ hoc intelligi causam formalem seu differentiam a vita sociali. Causā insup finalē vite solitarie nō cuiuscūq; sed laudabilis assignam⁹ p̄pter deū. qui deus gratia sui est siue p̄pter se ip̄m tanq̄ liber et nobilis in supremo. Ceterz natura quelibet p̄sertim rationalis quedaz in se dicitur vita prima. si nihil etiam actualiter ratiocinaret vel intelligeret actu p̄fecto. neq; similiter vellet. cui vite nō attribuitur p̄prie solitariū vel sociale. sed vite que dicitur vita secūda pueniens. p̄fluens aut emanans ab hac vita prima. Hec aut dicitur operatio vitalis elicita seu p̄ducta a re que est vita prima vt anima rationalis. vel habz vitam primā vt hō. Sic intelligit diffinitio philosophi de anima quod est actus prim⁹ corporis philosophici organici vitam habentis in potētia supple ad vitam secundā que est vitalis operatio. Sic intellexit idē philosophus qui posuit felicitatem hominis nō in habitu solo cum stoicis. nec in sola substantia vel natura a ponentibus facta sed in optima operatione respectu optimi obiecti per optimam potentiam optimo habitu roboratā. Sic dicebat christus. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū. et quem misisti Iesum christum. Loquuntur ad ip̄m s̄formiter theologī ponentes vitam eternam in eterna

Particio

dei visione que fruitionē opletur
delectationē q̄ sup̄remāz includit.
Postremo sumptā dicim⁹ ex his di
stinctionē p̄hicaz pariter et theolo
gicā de multiplici vita. Quedā est
actiua. quedā contemplatiua. quedā
mixta. Rursus quedā est bona ciui
lis et moralis. quedā mala. multis
modis. ob pessimas opatiōes s̄m
p̄rauos fines sicut ad sup̄biā ⁊ ho
nores vanos. sicut ad diuitias et
opes iniustas. sicut ad voluptates
et lux⁹ sordidos. **E**t hec iuxta tria
que sunt in mundo quī triplicē sibi
vendicāt sapientiā. terrenā. anima
lē. diabolicā. **A**mpli⁹ vero diuidit
vita talis que est opatio nature ra
tionalis vel intellectualis in vitam
socialē et in vitā solitariāz. de qua
p̄ns sermo querit. **V**ita solitaria
agit nō in multitudine aut saltē nō
cū multitudine. sed sepatiz a turba
maxime s̄m q̄ accipit vulgus dum
sepatio seu segregatio fit i locis so
lis vt erat **J**obes puer in desertis
Addit ad extremuz q̄ segregatio
fit p̄pter deū ad excludendā p̄rauā
quālibet solitudinē. qualē epycure
ozū voluptatū assertores ⁊ stoico
rū secta laudabāt. ad qualē pretēa
bestialitas. mox vel corruptio cō
plexionis impellit. **D**iscipul⁹. **E**lu
cidatā sufficienter existimo diffiniti
onem vite solitarie. sed an oueniat
deo ⁊ angelis scire desidero. **M**a
gister. **S**i viuūt intellectualit̄ put
eos viuere nulli dubitare fas est. vi
uant oportet aliqua vita solitaria

scda

cccxxv

aut sociali. **E**t quidē de angelis et
hōib⁹ saluatis p̄uasū satis habe
m⁹ q̄ viuūt socialiter atqz ciuilit̄
Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei
loquitur p̄pheta de ciuitate celesti.
Concludēs. **S**icut letantiū omniū
est in te habitatio. **E**t in p̄sa. q̄ fe
lix ista ciuitas in qua iugis solenni
tas. et q̄ iocūda curia que cure p̄
sus est nescia. **C**onsonat aristotelis
verbū. q̄ extra celum sūt animalia
optimā vitā ducētia. h̄ si nominat
animalia largo modo intelligenti
as vel angelos. **S**i dicat insup eas
extra celū formalit̄ qz celū non for
māt nec tpe mesurant. **O**uero de
vita diuina nō ita p̄spiciū est si so
cialis fuerit estimāda. **O**bstat p̄hs
metaphysicando ponens deū p̄i
mū et sup̄remū monarchā extra or
dinē totius vniuersi tanqz solū lin
gularem ⁊ vnicum principantē cui
nullus sociatur non plus forte qz
si p̄ impossibile s̄m ip̄m h̄ p̄ possibi
le et verū ex positione fidei de⁹ fuis
set ab eterno sine creatura. **H**ec est
altissima de dei p̄mitate sententia
p̄hi. cōsonans theologie p̄ omnia
immensitatem et immutabilitatem
p̄mi entis magnificans et attol
lens. **D**iscipulus. **N**onne latuit
p̄hm trinitas personaz diuinarū
in vnitae substantie. quā si cogno
uisset vtrū dixisset deum solitariuz
vel solitariā in se gerere vitam. aut
aperi quid theologica fides ex di
ctis inferret. **M**agister. **F**allit aut
conturbat nōnullos habentes de

Tractatus .xi.

diuinitate sermonē dū nitunt̄ p̄bi-
cas coaptare cōsiderationes ex cre-
aturis sumptas ad illa que deo cō-
ueniunt. que plus in infinitū discon-
ueniunt creaturarū p̄prietatib⁹ q̄
assimilent̄ eis. **Exempli gratia.** po-
nim⁹ fide docti generationē natu-
ralē in diuinis filij dei de p̄fe deo.
Querunt si generatio talis sit vni-
uoca vel equiuoca. **Quodcūq;** di-
cat̄ instantie plures occurrent. **Ex-**
pediōr via tenet̄ que nec vniuocā
dicit generationē nec equiuocā:
Est em̄ plusq̄ vniuoca q̄ generās
cōmunicat generato. eandē quā ha-
bet naturā nedū specificaz. p̄ut in
creaturis sed p̄sus ip̄az vnaz nec
specie nec numero distinctam. **Rur-**
sus non est penitus equiuoca gene-
ratio ex ista radice. quāuis habeat
aliquod simile in hoc. q̄ act⁹ ge-
niti est alius specie ab actu generā-
tis q̄a filiatio nō ouenit paternita-
ti. Sed horū cū similib⁹ declaratio
theologis remittat̄. **Ad** rē nostrā
venientes dicam⁹ q̄ vita dei in se
nec solitaria nec socialis. taliter exi-
stimāda est qualiter rationabilib⁹
ouenit creaturis. **Itaq;** si singula-
rem diuine nature spectes vnitatē
nil min⁹ sociale vel gregale nil pl⁹
solitariū vel segregatum et solū re-
peries. **Si** vero cōuerteris oculos
fide purgatos ad cōmunicationem
diuine essentie que non in vno ab-
soluto supposito sistit s̄ fluit vt ita
loquamur pullulat aut germinat a
patre s̄m **Dionisiū** h̄ns tria suppo-

Sup magnificat

sita relatiue distincta et hoc ex im-
mensitate bonitatis sue. **Nihil** min⁹
solū aut solitariū iudicabis. **Sic** lo-
quitur venerabilis **Richardus**. sic
alij theologi volētes deducē p̄bi-
ca ratione trinitatem in diuinis ex
immensa bonitate que ip̄ius diffu-
sua est nedū punctualiter vt in cre-
aturis sed immense. **Tum** ratione
iocūditatis. quia nullius rei sine so-
cio iocunda est possessio. tum ratio-
ne felicitatis et ex talibus indicijis
ex quibus societas ponatur in di-
uinis sicut et trinitas. **Est** tñ hec so-
cietas distās nimis a societate cre-
aturaz. que quālibet associate vi-
uant. non efficiunt̄ nec sunt vnuz p̄
essentiā. quāuis bene dicantur cor
vnum et anima vna. vnus spiritus
per gratiam et cōcordiam volunta-
tum. **Colligas** ex p̄missis licebit
corollariū pulcerrimuz de vita q̄-
libet creature rationalis. vtendo
deinceps rationali prout extendit̄.
ad intellectuale. sit hoc in angelis.
sit in homine pro breuitate sermo-
nis: **Discipulus.** **Alto** cupidus
audire si quid afferas noui **Ma-**
gister. **Audi** et vide q̄ omnis vita
creature rationalis tanto p̄fectior
est quāto magis participauerit de
vtraq; diuina vita sociali scz et so-
litaria **Discipulus.** **Quomodo** fi-
et istud. cum sociale et solitariū con-
trarias habent rationes? **Mag-**
ister. **Minime** sunt rationes contra-
rie si respectus ad varia fiet. **Alio-**
q̄n vnica dei vita non esset pariter

Partitio

socialis et solitaria. cuius oppositū monstrauim⁹ quā insequi vitā. tota laus. tota glōzia. tota perfectio iure putat⁹ rationalis creature.

Discipulus. Quid concludere rursus possis cōficio sed apertius ediffere

Magister. Post xpm̄ vita beatus sine marie fuit excellentissime socialis et solitaria dū viueret. et nūc societate cherubin et seraphin om̄ez q̄ angelicā vitā exuperat glōziosa coniungit⁹ vna sola p̄fecta pulchra columba. amica. sp̄sa. soror. ⁊ mater vnico sponso suo et filio dicēs ex sentētia. **Dilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi.** Inuenit eū quasi foris sup̄ oēs creaturā in eternitatis solitudine in desertis seculoz̄ quez decusulat⁹ toto cordis et oris affectu dicens.

Et iam me nemo despiciet. ecce solitaria. ecce sociatā.

Discipulus. Porro de Johāne q̄o dices? q̄o de tot solitarijs in vita p̄nti tam vris q̄ feminis. maria magdalene. maria egyptiaca ⁊ sinclitice. Quid p̄terea de retinētib⁹ vitā sociale.

Quid de mutua collatione duplicis hui⁹ vite socialis et solitarie?

Magister. Dixi iam si retines nec grauat repetere q̄ om̄is vita creature rationalis sit in via. sit in p̄ia sit socialis. sit solitaria. p̄fectior est tanto quāto magis particeps est diuine vite quā supreme solitariāz deduxim⁹ et socialez suo modo.

Discipul⁹. Qua ratione fit hec participatio? **Magister.** Nepe p̄ unitate gratie que reddit deiformē est

Scda

cccxxvii

sentiā creature rationalis in se ⁊ cū deo vnā facit. sic et in multiplicitate potētiaz associatō virtutū theologicaz̄ et moralū cū donis ⁊ beatitudinib⁹ et fructib⁹ et opatōib⁹ inde sequentib⁹ et pulcherrimaz̄ int⁹ societate constituentib⁹ in viatorib⁹. sed pulcri⁹ et p̄portionabiliter excellenti⁹ in beatis. Longa esset sed facilis adaptatō ad p̄pria simul et appropriata. diuine unitatis et trinitatis p̄sonaz̄ respectu unitatis essentie rationalis cum trinitate potētiaz̄ imaginis necnō cū virib⁹ sibi insitis p̄ naturā vt ita fas sit dicere sup̄naturalem. Metus est distinctio de natura naturante que est deus. et de natura naturata quam induit creaturis **Discipulus.** Consentio que loqueris de vita bonorum. sed reproboz̄ vitam qualem dices. solitariā an sociale? **Magister.** Ego vero neq̄ solitariā neq̄ sociale appellabo vtpote que vita nō est sed mors horrida. monstrum horrendū. Peccator ingens est qui secum dissidet. qui conuenit nulli. qui dissipatur ⁊ soluitur curis et scelerib⁹. facinoribus ⁊ flagitijs incessanter. sine modo. sine ordine. sine pondere mensura ve subsistēs. se odit in se. in se seuit. malus omnibus. pessimus sibi. et eo infelicus quo deteriorib⁹ peccatis fuerit obnoxius a primo peccatore vsq̄ ad vltimū **Discipulus.** Terribile est quod loqueris. solitariā habent vitam quos opera comitantur et

Tractatus .xi.

rodūt neq; sociales appellandi sūt
qui nec sibimet federant. agitati p̄
cipites vbi nullus ordo sed sempiē
nus horroz inhabitat. **M**agister.
Atuero vulgus indoctū veritates
istas ex abditis p̄bie et theologie
penetrabilibus erutas forte non ca/
piet. forte tanta mala que tolerat
pacem appellabit si ad temp' gau/
deat de impunitate nequitie si abū
det diuitijs. si voluptatib' effluat.
maxime si sibi fuerint filij sicut no/
uelle plantationes a iuuentute sua.
si filie oposite et circūornate vt fili/
tudo templi. si promptuaria eozuz
plena. si oues fetose. si boues crasse
si neq; ruina. neq; transit'. neq; cla/
mor in plateis eoz. **S**i blādos de/
niq; senserint amicos dicētes **B**ea/
tū populū cui hec sūt. **S**ed heu po/
pule meus oquerit' p̄pheta dicens
qui beatū te dicunt ipi te decipiūt.
Ratio qz solus beat' populus cui'
dñs deus eius qui solus est in deso/
lacione potens adiutor. in associan/
do fidelis comitaroz. **D**iscipul'.
Expediit ergo loqui familiari' de
vita solitaria. oformit' ad acceptio/
nez vulgariū. tñc em̄ eo fiet vtilioz
quo omunioz sermo multis. **M**a/
gister. **R**ecte censes. **S**apientib' em̄
et insipientib' debitozes sum'. **F**iet
aut' lucidi' si p̄ distinctiones et diffi/
nitiones habeat' resolutio. osequē/
ter ad primā vite solitarie diffinici/
onē generalē que deo simul ouenit
angelis et hōib' suo modo. **L**oque/
mur p̄terea de viatozib' solis hōi/
bus quos docere monere qz iā pos

Sup magnificat

sum'. **E**t qm̄ solitariū distinguit cō/
tra sociale nō s̄m rez sed s̄m forma/
lē rōez prius est vidē quot modis
aliq̄o dicat' sociale nō qualiscunq;
sed in vita hūana seu morali. **A**ttē
de quot in genē vel specie talis vi/
te socialis modos inuenies. **D**i/
scipulus. **P**hus duas p̄mo societa/
tes ponit. iconomicā et politicā.
Politica vero multiplex est. **U**na
ciuitatis p̄fecte. altera patrie mag/
gne seu puincie. **D**einde policias
bonas distinguit in regnū. aristo/
trachiā et thimotrachiā. **P**oliciā
dō sacerdotū que duduz druydes
in gallia vocabat'. determinat par/
tē esse policie cuiuslibet p̄fecte hē et
miltres et pplz. **M**ḡ. Sufficit ista
notasse ad inuentendū distinctionē
vite solitarie multiplicē. ne nos de/
cipiat ambiguitas in nōie. **P**orro
ne p̄gressus eat in immensū coarta/
bit' sub tetrade seu quaternario. **E**t
dicem' qz est vita solitaria p̄mo ce/
libalis. sc̄do monachalis. tertio hē/
miticalis. q̄rto sapientialis. **V**ita
celibalis ē vita creature rationalis
abdicās a se societate iugale' p̄t'
deū vt liberi' ei seruiat' in otinēcia
corpali. aliē qz iconomica societas
Vita monachalis vltra celibalem
abdicat a se approbationē rez p̄so/
naltū et p̄pria volūtatē p̄t' deū in
penitētia salutari aliter qz politica
ciuitas **V**ita hēmitical' vltra mo/
nachalē abdicat a se societate hūa/
nā s̄m loca et tpa p̄pter deū in ab/
tinētia singulari. aliter qz monacha/
lis vel ciuil' societas. **V**ita solitaria

Particio

sapientialis reperit in quolibet seu sub quolibet genere vite solitarie triplicis scripte. Et est vita abdicans a se quantum fert humana mortalitas que quod ob stare potest sapientie contemplatione propter deum et experientie saporali aut perfecti quod sentiat aut sapiat quis humana comitas. Ecce quod duplicem vitam solitariam que dupliciter opponitur vite sociali secundum rationes fortes aut obiectales super partes ex primis finibus et differentiis accidentibus. Et prima est appropinquatio sacerdotum vel ordinis sacri. quibus alii sunt celibes quod sacerdotes vel ordinis sacri professores sed non ad sacra deputati mysteria. Secunda vita est monasterium vel cenobium vel claustrum et hominum sub triplici voto viventium. Tercia est heremi vel deserti et hominum loco segregato se continentium propter deum. Quarta vita est studium non quilibet sed divine sapientie. Et ista est hominum apud semet ipsos contemplationem curis omnibus aliis postposita. et calcat. vel reuerentem omissis. quod adiit propter istos que regularibus astriculis disciplinis licentiam accipiunt legitime quod non exercent in illis sed vacent ocio scio sapientie contemplatione. Hinc per tres sub tribus autibus solitudines. Sicut inquit factus est sicut pellicano solitudinis. hec est appropriatio heremici. Et factus est sicut non clericorum in domicilio. hec cenobium. vel monachis. Vigilaui et factus est sicut pas. soli. in tecto. hec contemplationis que super tectum in ciuitatibus sibi met vacantibus. **Disc.** Multe passim inueniuntur traditiones de triplici vita. Prima que solitaria de non simplicitate sed pro respectu

Secunda

CCXXIX

ad societatem oppositam. Clericorum enim celibes scimus quod cotidie publice conuersantes. carerent tamen icononica societate et illo consortio quod ab inicio de constituit dicens. Non est bonum homines esse solum factam et adiutorium simile sibi. quod consortium christus in noua lege precepit non penitus abdicans ab hominibus sed preferens castitatem illorum que sunt eunuchorum qui propter regnum dei. Qui sunt cape capiunt. Vita talium celibum hac ratione est solitaria. deinde plures monachorum. deinde de speciali heremitarum vel anachoritarum. Nunc de quarta vita solitaria cuius nomen non ita resonat in usu vulgari colloquii deinceps desideo. Et prima que sit finis eius specialis et prima. **Mg.** Finis que generalis est de iure velle factum cuilibet homini scilicet uniri deo per gratiam et virtutes. Iste est homini contemplationis spiritualis et prima. nec alterius omnino sibi prestat. Non vult beneficio curis intendere non regimini esse spirituali propter ut sacerdotes prelati. non vult officium clericale si fas habeat insequi. non vult austeritate heremi se ipsum excludere seipsum uti cibo et somno et obsequio tolerabili. vni vel paucorum. vult sufficientiam habere librorum ad intelligentiam sapientie valentium. vult aliquando rarissime collationem disputationis habere cum scolasticis. que vita socialis est. non habet monachum solitaria nec penitus tali fine. Laborant igitur multi ut intelligant et disputent. de sapore vero gustare vel negligunt vel nequeunt distenti curis aliis aut passionibus sensualibus impeditis. **Disc.** Manifesti ista patebunt si

Tractatus .xi.

exempla narraueris **M**gr. Narra-
bo. h̄ p̄mit' explicabo finē ociosi n̄ri
vel sapie studiosi. Ita em̄ magis h̄
nōie q̄ solitarij vocāous apparet.
Studet alternatiz velut eque p̄mo
nunc intelligē que credit fide. nunc
sape ea vel saporare p̄ affectū que
credoit aut intelligit. **H**ic ē em̄ du-
plex ocul' cōtēplatiōis se mutuo iu-
uās et cōsequēs. et hoc h̄m duplicē
vīm rōis supioris. in q̄ duplex ps
create cōsistit imaginis b̄tē trinitati.
Intellēct' scz et affect' siue rō et vo-
lūtas. siue intelligētia veri sūmi bo-
ni et sinderisis put d̄z scintilla ten-
dēs i amorē p̄mi boni. **C**eterz post
hūc finē duplicē. vn' est posse inter-
p̄tari q̄ sentit et intelligit q̄ntū licet
eloq̄. **M**ulta quippe sunt arcana in-
tus v̄ba q̄ nō licet hōi extra loqui.
Subinde q̄r' finis est in p̄mptitu-
dine animi nō sp̄ in opis executōe
ecclīaz edificare et illūiare in toto
vel in pte. ex his et p̄ illa q̄ cōtēpla-
t' ē sapient'. **N**ūc accipe p̄mū exem-
plū et p̄cipuū p' x̄pm sapiētissime
mulierz. **L**egis itaqz de maria q̄ cō-
seruabat oīa v̄ba q̄ de x̄po erant
cōferēs i corde suo. **E**cce duplicē p̄-
mū finē intelligēde sapie et assidue
meditāde i corde suo q̄d intelligit
supior ps rōis vel art' mētis. **V**o-
cat em̄ sapia ad arcē et ad mensaz
Verba nēpe sapie dulciora sūt sup
mel et fauū. **I**ta si fau' masticatus
dēte meditatiōis rūpat et effluat in
os nō infecte mētis. **P**orro duplex
alē finis q̄ est interp̄tari posse cōtē-
plata. et ecclīaz illūiare. nōne cōgno-

Sup magnificat

scit' in maria fuisse h̄m doctores q̄
reuelauit aplis et euāgelistis ea q̄
de filio suo x̄po erāt q̄ntū et quous
qz licuit ei loq̄ et audire decuit ali-
os vel expediuit. **N**ō h̄ ignorabas
O Ignati feruent' ignite cui' amor
erat te dicēte crucifir'. **E**tem sc̄pisti
marie x̄pifere. **V**enire inq̄t debue-
ras visitare neophitos vt ex te et
p̄ te et in te cōfirmēt. **C**ui benigne
maria hūilis ancilla resc̄psit se cum
Johe vēturā. **D**isc. **C**ōgratulor
in exēplo. h̄ sc̄pta sapie sue debuēat
vt videt' posteritati relinq̄re. **M**a-
gister. **N**equaqz. **I**ntelligebat etiā
tūc modestissima feiaz id q̄d apls
postea sancit. doctrinā publicā nō
esse feminei sexus officiū p̄sertim re-
gulare. **C**ōfūdōit exēplo suo garruli-
tatē arrogātē nōnullaz q̄s in spū
futuras aspiciebat feiaz. **I**ntellige-
bat p̄terea causā in filio suo x̄po al-
terā q̄ suā noluit p̄ calamū et atra-
mentū scribē legē h̄m deductionez
Augustini de cōsensu euāgelistaruz
circa p̄ncipiū. **S**cripsit eā sufficient'
et adhuc quotidie scribit in cordib'
fidelū q̄d euēturū. **J**eremias p̄phe-
tauit. **D**abo legē meā in viscerib'
eoz et in corde eoz scribā eam.
Disc. **D**e doctrinis feiaz q̄siui la-
ti' crebro faciliē qz fallunt' in visio-
nib' capitis sui et p̄fecto scienter et
subdole q̄nqz fallunt et fingūt. **L**o-
quor ex p̄t' de multis. **Q**uāobrem
his omissis dic de viris quos eru-
pauit maria m̄ illa mirabilis femi-
nee cogitatōi masculinū animū in-
serēs. **N**ā pl' q̄ mulier hec. parū ē.

Partitio

plus q̄ vir. hoc modicū est. plus q̄ angelus om̄is p̄pe modū satis est.

Magister. Possem tibi num̄are tā ap̄los q̄ ap̄licos viros ip̄is cōtemporaneos. nisi q̄ sapiāz magis acceperūt p̄ reuelationē q̄ p̄ sc̄pturā rārū meditationē teste **Jeronymo** Sūt affines p̄posito n̄o **Augusti** paulo post ouersionē suā segregat̄ habitās Et q̄o ageret ostendūt soliloquia sua q̄ liber cōfessionis cū multis. **Gregl.** in sup̄ monach̄. p̄zū mo sūm̄ ep̄s. **Pret̄ea** sanct̄ **Bern̄.** **Hugo.** **Rich.** cōtemporanei. In q̄z doctrinis q̄o sit intelligētia scripturaz. q̄o cōtemplatio relucet. simul q̄ qualis fuerit vita talit̄ cōtemplatiū et sententiū de d̄no in bonitate et simplicitate et suauitate sp̄s satis liquet. **Disc.** Nōtias illos q̄ monastice fuerūt vite sicut et **Beda** et **Basil̄** et **Thomas** et d̄ns **Bona uentura** q̄s subiticē nō oportuit.

Mḡ. Nonne dixi tibi q̄ nulla sp̄s vite secludit hōies q̄n habito moderamine possint uti vita hac ociosa et studiosa. Mel in toto vel ad tps si aliunde fuerint idonei ad intelligētia et cōtemplationē sc̄pturarū maxie post edomitā furia passionū

Disc. Quale moderamen intelligis? **Mḡ.** Vacatōnem de qua **Jerof.** Vacate et videte sit. anim̄ liber oportz. Sint sensus int̄ q̄ extra q̄erissimī n̄cē est si gustando vidē et videndo gustare volum̄ qm̄ suavis est d̄ns. Ceterz q̄lia sint tante trāquillitatis ipedimēta nouēte

sc̄da

CCXXX

q̄ ad cōtemplatiuā vitā tradē se sata gūt monstrat experientia de pl̄imis. de q̄b̄ radicales causas p̄hica seu medicinalis dat doctrina q̄ s̄blim̄ apit theologie mystice disciplina. **Putas** officiarēt doctores p̄nōiati circa t̄palia. vel etiā sp̄ūalia monasterioz exercitia continua. **Putato** melī q̄ se debāt ad pedes **Ihu** audiētes verbū illī i sc̄pturis. **Sede** bāt solitarij q̄ tacebāt sine cātu vel voce carnis dū cantabāt d̄no i cor d̄ib̄ suis. dū inhiabāt in sup̄na fluenta fontis vite. dū i ocio suo sine negotio laborabāt et negociabāt p̄ se et posteris in intelligētia sapie salutarī. **Aptabāt** illis verbū **Scipionis.** Nunq̄ min̄ sol̄ q̄ cū sol̄. ut q̄ poterāt aptis oculis ac pedib̄ mētis expeditis inserē se toti mūdo p̄tēitoz. p̄ntiū atqz futuroz. tā eoz q̄ vident q̄ eoz q̄ nō vident q̄lia s̄ sp̄ūalia. **Cesserūt** ob hoc nō nll̄ pastorali cure habite **Alij** oblatā suscipe noluerūt. vtētes parabolica similitudine. de lignis cōstitue volētib̄ sibi regē quib̄ assensit ram̄ nō oliua. nō fic̄. nō vitis cōtēte dulcedine fructus sui. **Disc.** Habet multā cōfitionē si p̄latōis stat̄ in vita actiua sit p̄fectioris eminentiorisqz meriti q̄ solitarioz cōtemplatiuoꝝ vita. **Qua** sup̄ re **Crisostl.** sup̄ **Basilū** dialogisans p̄fert absqz dubitatione p̄sulatū **Mḡ.** Nolum̄ ad p̄ns istā s̄bintrare litē vtraqz vita certe cōtemplatiua et actiua pulcra ē vtraqz meritoria. vtraqz dei

Tractatus xi.

donū. vtraq; distributio spūssandī
vtrunq; necessariū est mystici coz/
pis ornamentū et membꝝ. Legat
elegantissima similitudinē istī? dedu
ctio p aplm ad Rhomanos atq;
Corinthios introducta quam nec
Aristotl. nec Plutarc? siluerūt. Cō
tēplatiuū te constituit deus. noli altū
sape sed time. Vide ne casus hinc
grauior fiat quo mens alti? fuerit
elevatora gemens illud. Et eleuās al
listi me. Caue ne montē ascendere
coneris vñ tanq; fulgur videbat
xp̄us sathanā de celo cadentē. Si
constituitur es in lecto contemplationis
ociose. si mysteria noueris omnia.
si posueris in celo nidū tuū. si caput
tuū nubes teget. tu ad vnū flatū
supbie reprob? a charitate factus
detraheris in abyssū et tanq; ster/
quiliniū in fine pderis qñ ille acti/
uus iudicio tuo mundan? totus. p
difficiles distract? actiones. morda
cib? attritus curis. celestia nec intel
ligēs nec sapiens suscipiet humilia
tus in celū. agēte misericordia illi?
qui suscitāt de puluere egenū et de
stercoze erigit pauperem vt sedeat
cū principib? et soliū glorie teneat.
Ambulet vnusq; vocatione qua
vocat? est in timore et tremore. Ne
mo iudicet alienū seruū p quo xp̄s
mortuus est. Suo dño stat aut ca/
dit. liberat? es a cura seculariū acti
onū nō incūbit tibi regimē panxiū
primoz. tibi tue q; saluti vacare
cessum est. **M**aca igit? gratis deo
Laborantes ip̄os inua precib? assi

Sup magnificat

ouis. memineris iudicioꝝ dei terri
biliū sup filios hominū. qui quozū
vult miseret. **E**lemens inquit ero in
quem mihi placuerit. Deniq; p cō
cluso tene q; qui fuerit humilior ac
vilior in oculis suis apud deum re
spiciet illū ppicius. et misericors de
us qui per os loquitur pphete. Ad
quē respiciā nisi ad paupculū et cō
tritū spiritu et tremētē sermones
meos. **D**iscipulus. Nōne maledi
ctus qui partē suā facit deterioꝝ
Cur nō igit? quilibet aptus sedere
ad pedes Jhu et audire verba ei?
in ocio cū maria partē optimā iu/
dice xp̄o Jhu sibi querit? **C**ur non
implebit hortationē sapientis **P**re
curre prior in domū tuā et illuc ad/
uoca te. et illuc lude et age vceptio
nes tuas. **E**t iterum. **F**ili in paucis
sunt actus tui et in tpe ocij scribe sa/
pientiā cui? ouersatio nō hz ama/
ritudinē. cui? aspectus pulcrior est
sup solem. cui? amore **J**ohes puer
allectus confortabat spiritu et erat
in desertis. **M**agister. **A**ttende
quid sequit? vsq; in diem ostensōis
sue ad israel. Itaq; nō licet hominē
sepe esse vt vult. **S**pūs vbi vult spī
rat. distribuens status. ordines et
gradus nō put homo sed put ip̄e
vult. **E**rat **J**ohes in deserto sed nō
nisi quousq; voluit deus ip̄m osten
dere in israel. et p̄dicare. et predicā
do subire martiriū. **E**theri? specu
clausus vinculat? in archiep̄sulē lu
gouenē. rapt? fuit **A**lij institerēt ecō
tra seculi curis quos depulit spūs

Partitio

Attende istū secundū helizeū prius arātem. iustū post archiep̄m lugouneū. Sic igit̄ hominū vite mirabilis ē nunc actiue nūc solitarie mutatio dextere excelsi. Multos saluauit deus medijs in fluctib' negociorū qui litus ocl' tenētes naufragassēt

Discipulus. Et nihilominus ex duobus bonis nōne fas est apud homines deliberare qđ meli' saltē de genere opis in se quicqđ sit de circūstantiaz omniū qualitate?

Magister. Triqz fas est vt in omnibus honorificet̄ deus. vt qz p cognitionē muneris gratia cognoscat̄ et magnificet̄ auctoz. Sic egit pulcerrima muliez magno spū vidēs vltima. Ecce inq̄t ex hoc beatā me dicent omēs generationes. qz fecit mihi magna qui potēs est. Et quo fecerit medio iunxit. Et sanctū nomē eius suppleri p̄t. Et ad verbum istud fecit retorqueri. virgo em̄ si de qua nomen est dei s̄ctū cepit s̄ctū sanctorū. **D**iscipul' Laudes igit̄ vel paucas numera vite solitarie qualis esse debeat in p̄sentib' eā. sit in heremo. sit in domicilio. sit in recto seu studio qua scz dei gratuita pietas in electos. iusta seueritas in reprobos solitarios tali colaudatione monstret̄ velut in pictura vl' speculo. Scitū est illud **D**ugl. In heremo bñ viuere est sūma laudatio. et male sūma damnatio. **B**ñ viuēs glorie in dño. Male. verecū det et ouertat̄ in aio nedū vitā solitariā extollat̄ p̄conijs quib' caret audiat a dño. **E**x ore tuo te iudico

.ij.

CCXXI

serue neqz Mḡr. sedus pictoz vt speciosissimaz vite solitarie pingat imaginē. suades. faciat h' nō nra turpitudine sed p̄p̄ius eius sermo frequenter a maria contemplet'

Incipit tertia pars col.

laudatiua vite solitarie.

Ego illa sū vita solitaria que de terrenis h' oib' celestes. de carnalib' spiritales ostituo. **E**go dispersiones israelis congregabo. p̄p̄ quas dei fili' segregat' a p̄ccozib' et excelsior celis fact' descendit in aulā secretā et clausā vteri virginalis. **C**oncluserā in oratorio cubiculi matrē ei' solitariā qñ salutata est ab angelo qñ respondēs. fiat mihi s̄m verbū tuū. **C**cepit mor. eternuz verbū caro factū. **M**ouū tūc fecit dñs vt mulier circūdaret virū cui' nomē erat oriens q' vere est de' abscondit' que ab eterno stinebat sinus p̄ris illi' q' solus est et aliū non hz cui soli honor et gloria p' desertata spaciōsa qz seculoz. **E**go ista sū vita solitaria p' quā omīa facta sūt et in qua omīe qđ factū est nihilomin' vita erat h' nō altera et altera vita. **E**go vitā istā dū caro facta ē feci seorsū a turbis p̄notare plures solū in orōe dei. **M**ultiplicauit in solitudine panes. supauit i deserto diabolū. sol' cū feris habitās et te lunās. nihilomin' comites fuerunt angeli ministrātes. dū humano cecebat oratorio. **D**ū trāfigurādis ostēdit gloriā seorsū tres t̄modo

Tractatus xlii.

duxit in montem ubi tandem leuātes oculos neminem viderunt nisi solū **J**hm qm̄ a contemplatiuis sola salus p̄ om̄e qd̄ inspiciūt cogitat. **S**ol⁹ et auulsus a secretissimis etiā aplis ter orauit patrem. et fact⁹ in agonia prolixius qm̄ sudauit rozē sanguineū. qm̄ apparuit illi angel⁹ de celo confortās eū nō auxilij necessitate s; dispensatiōe mysterij. **Q**uis dedit puero **J**ohi locū amplū in solitudine. q̄s aluit in desertis. q̄s solitariū confortauit. q̄s mysteriū baptisimat̄is sibi fūelauit ⁊ disposuit? **A**derā ego cūcta disponēs. **C**arebat illic puer **J**ohes solatio nutritis et parētū. nō sedebat sup ollas carniū. vino nō estuabat. nō vestiebat mollib⁹. vxorem nō habebat. **A**deram sibi p̄ om̄ib⁹ et p̄ omnia ad solaciū. victū. vestē p̄ciosā. **D**eniq; qualē quesuit sapiens. assumē sibi copulaui sapientiā et mysticaz ab **I**saac sponsā sunamitē que incēdium patris sonat in sinu reposui. **P**orro quid de p̄mo illo formato **A**dam. dictura sum qui tamdiu saluus mansit q̄diu solus. **D**ata fuit mulier in auxiliū. mox illū detrusit in exiliū. **R**apt⁹ est **E**noch in solitudine paradisi terrestris ne malicia immutaret et subuerteret cor ip̄i⁹. **P**lacita em̄ erat deo aia illi⁹. **P**ropterea p̄perauit eū deducere de medio iniquitatū. **S**edebat **A**braam solus subter ilicez mambre qm̄ tres vidoit et vnū adorauit. **P**ostmodū gradiens solus audiuit ab eis my

Sup magnificat

steria. **S**olus erat dū ritū circūcisiōnis accepit a dño. **V**idoit angelū in solitudine. **A**char ancilla que de puteo visionis refocillauit puerum morientē. **J**acob solus primo vidoit scalā cū angelis descēdētib⁹ ⁊ ascēdētib⁹ et typum dom⁹ dei. **S**olus cū angelo luctat⁹ ⁊ meret⁹ benedicti. meret⁹ noie nouo q̄i mutat⁹ in virū altez insigniri. **M**oyse iste magn⁹ legislator didicit in solitudine visionem magnā rubi ardentis patrat̄ionem miraculoz. accepit populi liberator ⁊ deus pharaonis instituitur. **P**ostmodū solus cū solo deo vocatus ab eo de medio caliginis loquens sicut amicus ad amicum. tabulas legis accepit. **D**eerant panes in deserto. arida erant omnia. **E**go vero nō defui manna pluens de celo et aquas pducens de saxo durissimo. **P**ostremo aggregaui mihi p̄phetas et filios p̄phetaz non sine mirabilib⁹ multis quoꝝ vitaz presertim helye imitat⁹ puer noster **J**ohes erat in desertis sepe confortatus spū nō minus q̄ helyas. **N**ūc circūductis vsquequaq; oculis vido deo turbā magnā solitarioꝝ. turbam fugientiū. **P**aulus sub palma oclusus pasce eius fructu. folijsq; vestit⁹. bibit de fonticulo caua manu. **V**isitit ip̄m p̄tin⁹ migraturū magnus ille solitari⁹ **A**nthonius. cui⁹ eulogiū est nō posse extra solitudinē monachū viuere. nō magis q̄ in arido pisces. **M**igrat arsenius in hēmū ab āgelico iussu dicēte sibi

Partitio

Arseni fuge homines et tace et saluaberis. Multos hmoi stēnentes multitudinē ciuitatū quasi onagri liberi ruptis vincul vicioꝝ nec clamorē exatoꝝ audiētes oñdūt ipse narratōes q̄s appellāt vitasparū. **S**z o bone **I**hu q̄s minimā loquūt meoꝝ filioꝝ portionem q̄s recepi q̄s alui q̄s salubrit̄ institui ad beatorū oīsi societate recto calle pduxi dicēte m̄ sapia quā dilexi. **T**u cara mihi in p̄mis **O** vita soror solitaria. tu suscipias velim vnāquanqz aiarū ad te q̄ me diligit me q̄rit me colit. ad me vigilat sine fictiōe. **H**abito siq̄oz in ocio sancto. et erudit̄is intersū cogitatōib⁹. **F**ugio fictū fugio secularit̄ occupatū. **N**ā q̄ mihi societas cū seculo. q̄ paruul me reuelo. non disp̄sis mēte cordis sui. **E**surientes implebo bonis q̄b⁹ appono mensā lautissimā. p̄cul eiectis et dimissis diuitib⁹. **S**uscipe igitur paupculaz aimaz que me fitit. me esurit. **D**uc eā tecū in solitudinem illic loq̄re ad cor ei⁹. ibidē lacta eā et inebria ab vberib⁹ solatōis tue qm̄ melioꝝa sūt vbera tua vino terrene delectatōis i comestatōib⁹ turbulētis. **S**i at̄ ambulat in magnis si in mirabilib⁹ super se. si non hūilit̄er sentit. si p̄ pueritiā innocētie. nō vt puer **J**ohes in desertis. sit vt puer israel vidēs deū quē ipse suscepit recordat⁹ m̄ie sue. **S**it talis aia sic ablactata sup̄ m̄se sua. egrediat̄ et abeat. qm̄ ignoꝝt se. pascat hedos suos fetidoꝝū affectuū iuxta tabernacula pastorū mūdanozū. **E**surit

.ij.

ccccxii

at filiꝝs porcoꝝū in regione lōginā egestatis. nec sit q̄ det vñ v̄ter lu⁹ impleat. **S**i se magnū iā aliq̄d exultimat quo de⁹ indigeat ad pascēdū oues pascue sue. p̄cipat ad auxiliandū omnipotentē eo nō trahente. **S**i p̄pt̄ea q̄rat exitū solitudinis vel horreat introitū c̄nce p̄cul inutilē cū hac arrogātia scz q̄ neqz salute sibi. neqz iocūditate allatura ē tibi. **S**ale nimirū p̄pe deteri⁹ ē infatuato p̄ defectū. **A**tuēo si te querat te oplexet i simplicitate cordis. sis ei⁹ paradus in b̄ndictionib⁹. sis ort⁹ oclusus. sis fons signat⁹ cui⁹ nō deficiēt aque. h̄ sit ei⁹ desertū i stagna aquarū salientiū in vitā eternam. **O**ñde ei⁹ factē tuā q̄ intrinsec⁹ latet sub pallore et squalore tribulatōis corp̄alis. **S**onet vox tua dulcis in aurib⁹ ei⁹. **E**t dic. **E**go sū illa oremplatōis mater p̄ximioꝝ deo. visu p̄spicatioꝝ venustate pulc̄ioꝝ. securioꝝ. sedacioꝝ. suauioꝝ. p̄manētioꝝ. deuotioꝝ. familiarioꝝ. verioꝝ. p̄cicioꝝ. diuinoꝝ. finalioꝝ. et ideo p̄fectioꝝ. amātioꝝ et amatioꝝ. simplicioꝝ. int̄mioꝝ. purgatioꝝ. clarioꝝ. timozatioꝝ. hūilioꝝ. obsequētioꝝ. citi⁹ impetrās plus essentialit̄ merens. fecūdi⁹. plificās. cui⁹ ad extremū finis tot⁹ et assidu⁹ est magnificare deū. **D**i scipul⁹. **J**ocūde sūt laudes iste sed hz dubitationē ista laudis particula scz q̄ vita solitaria sit plus essentialiter merens. fecūdi⁹ qz plificās. **Q**ūo fiet istud vt q̄ sol⁹ est sit i ple fecūdioꝝ. formosioꝝ ē rachel. nūq̄o lya fecūdioꝝ! **M**ḡ. **E**t mēta q̄dā

Tractatus xii.

sunt et plificationes quas dicere possumus accidentales. Sic enim huius distinctio theologica de duplici premio. vocat unum essentiali. accidentale alterum. Radix meritorum cum suis plificationibus et primis consistit essentialiter in caritate quae quantitate merito dat et prima essentialiter iuxta sui magnitudinem. Porro sunt exteriora opera quae ex multitudine et utilitate pueniuntur circa primos accrescunt sepe pueniuntur spirituales ex orationibus et bonis factis aliorum. quo fit ut euangelica pauper vidua quaeuis plerumque omnibus miseris in gazophilacium dans minuta duo Magna tamen exterior largitio cum minoris caritate potest sibi facere amicos. potest peccata redimere. Juxta illud. Redemptio hominis proprie diuitie. Sed in operatione eternorum talia non magna sunt. Est expressum verbum gregoriani cuius ratio theologica suffragatur quod contemplatiua maioris est meriti. Discipulus. Contempsit obiectionem meam tua distinctio de duplici merito. Sed alia suboritur. Quare Jobes baptista optima parte dimissa quam contemplando tenebat in deserto ad seculum venit ad predicandum simul et baptizandum. imo et herodem arguebat adulterum? Magister. Obedientia sic impulsit qua spreta contemplatio solitudinis notia est non meritoria. Contemplatae frequenter id ipsum offerens in corde tuo O sapientissima feia? Placuit in deserto Jobi quod diu sibi licuit habitare solitarii. Placuit et obediendo illi quod se misit baptizare seu visibili forma fecit hoc ut probabile est

sup magnificat

seu secreto sancti spiritus afflatu prodigium est. Conuersus in homo virtutes quae directionem sibi offerret in seculo Sobrietate in victu. austeritate in vestitu. luce simul et ardore in affatu et effectu. Erat enim lucerna ardens et lucens. Erat stabilis non ut aridus agitatus vento. Erat in predicando discretus variis precepta per quietate dicendorum. Erat regula viuendi ceteris quam prius inceperat a se. non impedebat onera grauius penae quam prius ipse non tulisset super se. non docebat seu loquebatur ex propriis quam quod loquitur ex propriis meritis dicitur est Sed quod lucidius explicuit in visione colubae signatis spiritus sancti. in voce paterna de nube ad filium. primum via strauit penae non per temporalis aliquam sed eterno celorum regno. Pria vox quae de christi diebus colligitur ex euangelicis per illam dum puer inuenitur in templo dixit. Quid est quod me querebat. fuit ad Jobez ad quem baptizatur aduenerat dum prohiberet eum Jobes. Sine inquit modo. Sic nos decet implere omnem iustitiam. Et quod omnis iustitia si non humilitas inferiori se subiciens sicut eccontrario omnis iniustitia superbia est superiori se preferens? Discipulus. Est ne putandum quod beatissima virgo visitauerit unquam in desertis cognatum Jobez et filiolum quodammodo suum tamen in utero dum sanctificatus est quod per uterum dum natus et circumcisus est? Magister. Visitasse eum cum Jobu filius et Joseph pie credi potest dum in desertis ieiunauit christus per baptismum. si ibi sathana est autem aggredi diuersis temptacionibus non est incredibile Jobez ei impulsus?

exortem nō trāisse quaten' r'bat' vincēt et vincēs coronā adq̄reret. **A**ctū vt aspicias diuturna nos locutio traxit ad vespertū dū sup marie cōtēplatiōib' cepam' h'fe sermo nē. et vir paucissimas numerasse suffecim'. **Q**uid existimas si p totum euāgeliū cōtextū h'm capitula vel rubricas notatas in quoz vt vnū pgreoi studēm'. **E**stet ista s'cta et salubris recogitatio h' p sua infinitate min' forte vuenies ad scribendū. **N**ō sūt itaqz solitarijs et cōtēplatiōib' explicāde cōtēplatiōes marie. p singula. **M**ittāt ipi manū ad fortia. habēt abūde q̄s ruminēt dē te meditatiōis digerātqz ruminata viuido calore caritatis si nō cōtēplāserint ea q̄ locut' ē dñs ad abraā p'rez nrm et semini ei' qd est xp̄s in secula. **A**mē **E**xplicit tractat' xi

Incipit tractat' xii. In

persona marie p soliloquiū sūma/ tim colligens sensum huius canticī canticoz marie per notulas centū quasi per psalteriū decies decacoz dū. **S**up additis his duob' vñcul' ab ecclia frequentatis in quolibet psalmo. **G**loria p'ri. **S**icut erat. zc

Prima notula

Magnificat aia mea dñm **I**uste quidē qz magnificus est in s'ctitate. qz fecit mihi magna q̄ potēs est. qz sanctū nomē ei'. **E**t exultauit spūs me' in deo q̄ fact' est salutaris me' **I**hs me', qz respexit humili

litate ancille sue. ecce cū ex hoc beata me dicēt oēs generatiōes. **S**ingularia sūt hec mihi magnifica. vñ singulariter magnificat aia mea dñm. vñ exultauit spūs me' in deo salutaris meo. **S**ūt alia q̄ magnifice fecit et opat' vsqz modo generalitē p decurios seculoz. **M**agn' ipse domin' et laudabilis nimis cui' magnitudinis nō est finis. cui' sapientie nō est numer'. cui' nō est termin' in bonitate qm̄ mia ei' a p'genie in p'genies timētib' eū. **Q**uia fecit potentia i brachio suo disp'it supbos mente cordis sui. quia deposuit potentes de sede et exaltauit hūiles. **E**surientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. **S**uscepit israel puez suū recordat' misericordie sue **S**ic locut' est ad p'res nros abraā et semini ei' in secula. **S**ub hoc ver suū denario meū cōstituit psalteriū decacordū. placz imitari p'rez meū **D**auīd regē q̄ post necē **H**oliath dño victoriāz non ingrat'. **D**eus inq̄t canticū nouū cantabo tibi. in psalterio decacordo psallam tibi. **B**onū sane est cōfiteri dño qz psallē nōi tuo altissime in decacordo psalterio cū cātico et cithara. **D**iuidit hoc psalterium in duos tonos seu partitiones que ex **T**etracordo et hexacordo reddūt decacordū **S**onat magnifica dñi specialia in tetracordo. porro magnifica cōiter largita cātant' i hexacordo **M**agnificat igit' aia mea dñz qz me dñam cōstituit h'm nomē meū **M**aria nepe sua interpretatiōe dñaz insinuat futu

Tractatus xii.

rū est p̄terea vt me dñaz nō qualē
cunq; sed dñaz mūdi. dñaz beatā
me dicent omnes generationes.
Scitote qm̄ dñs ip̄e est deus. deus
sūt scientiaz dñs est. scientie vero
inquā q̄ illuminat. q̄ descendit a pa
tre luminū. **P**ropterea osequēs fu
erit vt dñaz me dñs instituens illu
minaret fm̄ nomen sanctū suum et
meū **M**aria quippe dicit̄ illuminata
q̄ ip̄e est lux qui illuminat omnē ho
minē venientē in hūc mundū. quā
to ampliori pfundit lumine dñaz
mundi! **P**roinde supest vt dñā il
lūiata refundat lumen in ceteros.
Est em̄ lumen sui ip̄i^o naturali libe
ralitate diffusiuū. quo factū est vt
sire diceret illuminatrix. **E**t enim
sonat maria p̄p̄riū nomē meum. sic
maria p̄ ethimologiā dicit̄ maris
stella. quā illuminatricē esse cōstat
Hec illa sū q̄ prima deo cardini
toti^o machine mūdi dirigo nauigā
tes in ciuitatē quā nō hñt hic manē
tē h̄ futurā inq̄runt hoies. **E**t qui
hoies! **C**erte viatores p̄cellis hui^o
maris magni grauiē impulsi. flucti
busq; et cautib^o incessantē impulsū.
Futurū est p̄ oēs generationes vt
me stellā esse maris p̄dicēt me respi
ciant cursus suos ad illustrationē
meā dirigāt. **N**ec fallent̄ hec agen
tes nec errabūt in deuis nec in pi
culis cōtabescēt. **I**taq; dño p̄picio
me dñaz inuocātes me illuminatā
et illuminatricem aspiciētes patrie
portū salutarē introibūt **H**ec sūt q̄
magnificat. magnū p̄dicat. magnū
esse apud omēs generatōes clarifi

sup magnificat

cat et significat aia mea dñm. **E**t
exul. sp̄i. me^o in deo sa. meo. q̄ salutē
fecit. q̄ lucē dedit et gaudiū in vni
uerso mūdo. **F**uturū certe est vt de
cantet oīs eccl̄a a scōp̄ colētū s̄ctū
nomē dei. **N**atiuitas tua dei geni
trix virgo gaudiū annūciauit vni
uerso mūdo. **S**alutabit etiā q̄ dicit̄
Aue regina celoz. aue dñā angelo
rum. aue radix s̄cta ex qua mūdo
lux est orta. **P**resignata sūt p̄idem
hec magna q̄ mihi fecit q̄ potēs est
q̄ iā nūciata p̄ angelū opleta oser
uo oserēs in corde meo. **N**ōne cor
meū ardēs esse ouenit! **N**ōne can
tās iubilās et exultās in collatiōe
tā magnorū! **N**ōne iustissima rōne
magnificat aia mea dñz. q̄ me sub
limauit in dñaz. q̄ me collustrauit p̄
immensā lucē suā. q̄ me dñaz illūi
tā dedit in lumē aliorū. dum exult
me in sublimē maris stellā directri
cē nauigantiū. **C**upient ex posteris
generationib^o me beatā dicētibus
plurimi agnosce. **C**ur nō cecineriz
in p̄ma p̄sona. magnifico dñm. h̄ in
tertia. magnificat aia mea dñm.
Sitr q̄ de exultatōe sp̄s in deo sa
lutari meo. **D**ocebunt̄ ex theologi
cis et p̄h̄icis traditōib^o cū rhetori
cis colorib^o. magnā sup̄ istis rōem
h̄ nō expectēt vt oia. (qz incōphēsi
bilia s̄t) ophēvāt. **S**ūt i hūano cor
de meo qd̄ cōfert de oñib^o tres p̄
tropologiā māfiones dñm imitor
p̄rez meū. in cui^o domo māfiones
multe sunt. **T**rahit em̄ p̄p̄rie dñs
nomen a domo. quia p̄sidentis et
p̄nceps aut prim^o q̄ iconomus in

domo est. **D**ña quoq; similiē a do-
mo qz pncipalis cū dño nomen hz
Israel clamat ppha. q; magna ē
dom' dñi et ingens loc' possessio/
nis ei'. **G**erit hui' magne domus
imaginē microcosm' hō minor mū-
d'. **E**minet in hac domo cor. et in
corde domiciliū tricameratum seu
tricliniū repit. **E**st inhabitator h'
triclinij anim'. hic appellat vigor p-
ceptiu' seu cognitiu'. **C**ōsociat huic
aia q̄ correspondēt dicit vis mo-
tiuā vel affectiuā. **F**it inde coniugium
philosophicū et morale seu mysti-
cū. dñi vigor pceptiu' animi vel ani-
m' dirigit vim motiuā aie. **T**alis
subinde resultat maritalis nex' vt
neutz istoz p se sufficiat ad genēa-
tionē plis vel filioz in bonis opī-
b' et meritis nō aliter q̄ generatio
naturalis vel a viro sepatim vel a
femina sola pfici neq̄t. **E**xcludo mi-
raculū quale fecit mihi et in me q̄
potens est. **D**ñi supuenit in me spi-
ritus sanct' et virtus altissimi obum-
brauit mihi. qñ tunc pmo de' susce-
pit israel puez suū recordat' miseri-
cordie sue. dñi verbū fuit caro sc̄m.
Habitāt igif i triclinio cordis ani-
m' et aia. vir et vxor sua. vigor pce-
ptiu' et vis motiuā vigor cognitiu'
et vis actiuā. **T**ales domū cordis.
tales et inhabitātes in ea p̄ meus
dauis rex intellexerat dicens. **P**er-
ambulabā in innocētia cordis mei
in medio dom' mee. **E**t itez. **N**on
habitabit in medio dom' mee q̄ fa-
cit supbiā. qz tūc dñaref ois iniusti-

tia. tūc fieret spelūca latronū dom'
dei. **P**orro nō dū dixim' de spū nū-
q̄o putād' est in domo cordis inti-
ma. locū nō h̄re! **H**z pfecto nō q̄
lemcūq; h̄ vniuersū. quo meret ar-
chitriclin' nōiari q̄i pnceps triclinij
Hic alio nōie notiozi et pprio sub
neuro genere. qz null' est generis
vocat libez arbitriū penes qd su-
p̄ma ptās est. **R**ec mirandū. **C**ōue-
niūt nēpe ad integritatē ptātis sue
animus et aia. vir et vxor familias.
vigor pceptiu' et vis affectiuā. **U**i-
derūt hāc onexionē acutissimi me-
taphici noim p̄mi impchitozes. **D**if-
finierūt arbitriū esse facultatē rōis
et volūtatis q̄i p interpretationē li-
bez arbitriū sit libez de rōne iudi-
ciciū. **V**ocat h̄c ip̄a ratio quāuis
alio termino vigor cognitiu' qui est
anim' pceptiu'. **V**oluntas autē est
motiuā vis in aia q̄ vti rōne que
p eā in motib' pprijs dirigit. **S**i ve-
lit iure dici dña. si regina in cordis
domo et intimo regno magno p̄n-
cipari. **R**egnū siqdē dei intra nos
est vbi sub dño supmo deo regnat
spūs p deiformitatē decorē induit'
Alioqñ deponit de sede dignita-
tis sue et disp̄git supb' mente cor-
dis sui. **Q**uo ctra spūs cū aio et aia
bñi regulat' et ad' exultat in deo
salutari suo. **C**olligit hoc loco re-
sultans imago et similitudo beatif-
sime trinitatis et appropatoz suoz
Spūs architriclin' et iconom' poten-
tiā p̄ris et p̄meuitatē retinet. **P**or-
ro filij sapientia relucet in vigore

Tractatus xii.

animi perceptiuo. Motiuitas vero sancti spūs in animi vi motiua pñtata. Et qm̄ i pauciorib⁹ vīa magis patet ostitiam⁹ totā domū microcosmi seu minoris mundi in corde pñdētis in domo. **D**icam⁹ animū et animā virū et vxorē. sponsum et sponsā quoz sepe vox est eadē. **S**icut idē est nō corp⁹ sed aīa ⁊ alm⁹. **P**reficit hūic domui et vniuerse familie cogitationū et affectionū spiritali⁹ deiformis vice sancti spūs fact⁹ idem cū eo. **N**ā q̄ adheret deo vn⁹ spūs est. Et hec emphatica nō essētiālis locutio qua fit vt abstractū ponat⁹ p̄ ocreto. de⁹ p̄ diuio. et p̄ spūali spūs vt fiat vehemētior ex p̄fio. **S**upest sermo de triplici modo coniugij mystici qd̄ celebraē cuz aīo et aīa iuxta triplex habitaculum in triclinio dom⁹ cordis. **D**iuersificat⁹ nempe oditio anime p̄ varietate habitaculoz cordis. **I**nū est infimū. aliud mediū. tertiu⁹ supmū. **A**nīma tanq̄ ancilla est in infimo. **A**nīma quasi socia et libera ⁊ cōpar residet in medio h̄ aīe in supmo loca te nō dñat. non iūgit anim⁹ vir ipi sic habitati tanq̄ ancille vel opari sed vt dñe sue custos ordinat⁹ ⁊ in solatiū dat⁹. **E**go maria talis data sū in sponsā virginali meo viro iusto **J**oseph. **N**ō vt me hūiltaret. non vt parerē ex eo. h̄ vt custos et testis et nutriti⁹ sedul⁹ esset. **P**epit elisabeth vxor libera. quanq̄ sterilis ex viro zacharia tanq̄ i medio cenaculo. **P**epererūt ancille **J**acob

sup magnificat

p̄ ministeriū bala et zelpha plem in inferiori cenaculo cū liberarum lyez rachel filijs numēatā. **L**oquēs introducīt aīa in canticis cāticoz. vū residet in supiori cenaculo duz vult esse vebigena nō ex virili semine naturalis animi. h̄ mystico spiramine soli⁹ spūsancti q̄ est spūs verbi dñi. **V**ox ei⁹ ē. **O**sculet me osculoz sui. **E**t paulo post. **I**ndica m̄ q̄ diligit aīa mea. vbi pascas vbi cubes in meridie. nō q̄rit infimū. nō mediū h̄ supmū in meridie eternitatis cubiculū vbi et cenaculuz est refectionis cibi q̄ nō perit. loc⁹ pascue vbi nihil deerit. **E**rat aīa mea fm̄ meliozē sui portionē q̄ ab eminentia mens dicit⁹ oclusa in hoc supiori cenaculo qm̄ fec̄ mibi magna q̄ potēs est. **C**ōplacet dñe de⁹ me⁹ rex vniuerse creature tue. **C**ōplac⁹ recordari et conferre in toto corde meo supra. sub. et in medio. qualia quāta qz fuerūt magna q̄ fecit mibi magnificat⁹ vehementē et gloriose. **M**issus est angel⁹ tu⁹ gabriel in ciuitatē galilee. q̄ transmigratio. q̄ volubilis. q̄ rota p̄ interpretationem significat⁹ ppter volubilem ad iussa tua p̄mptitudinē. **P**orro nomē ciuitatis ab vnitāte quasi ciuū vnitatis **N**azareth aūt a floritione nuncupat⁹ **J**ure quidē qz flos campi in ipsa nutrit⁹ est. **E**ram desponsata viro. vere sic dicto a virib⁹ et virtute. vē nōiato **J**oseph ab augmēto. vere de domo dauid a nobilitate et mansuetudine. erat virgini mibi

nomē maria. **N**ō eram a viro cog-
nita vel agnoscenda. **N**otū obsta-
bat. simul et ordo diuine sapientie
constituit ab eterno **S**alutauit ingres-
sus angelus ad me solitariā. clauso
litterali et spiritali cubiculo. **D**ixit
Que grā plena dñs tecū. **C**ollocā-
ueraz ad hostiū cuiuslibet cenaculi
prudētē p hostiaria cognitionem
Hec vt audiuit angelicā salutatio-
nē stetit et cogitabat secū et mecum
qualis esset illa salutatio. non erat
preceps ei⁹ dñi. nō subit⁹ ad quē-
libet ingredientē et blandientē ap-
plausus. me turbatā solat⁹ est an-
gelus. me nomine meo vocās. **N**e
timeas inq̄t maria. inuenisti grām
apud deū. **G**ras deo q̄ inueni. q̄a
inueni quē multū diu q̄ quesierā.
pmisit me concepturā pariturā q̄ fi-
liū **I**hm nōie. q̄ esset magn⁹ et fili-
us altissimi vocaret **P**romisit datu-
rū illi deū. sedem **D**anti p̄ris eius
pmisit q̄ regnaret i domo **J**acob
in eternū et regni eius nō esset finis
Erat itaq̄ regnū illud nō terrenū.
q̄d vtiq̄. finit. s̄ celeste. **F**allunt er-
go iudei messyā expectātes. nescio
quē t̄p̄aliter apud eos regnaturū
cū potentia pompa q̄ seculari. cum
de paupertate regnaturi messye. de
passione et abiectioe sua p̄phēcie
om̄es ad t̄p̄a messye respiciētes im-
plete sint **Q**uesiui modū ab angelo
docuit et exēplū elizabeth agnate
steril induxit. **C**ōfēsi dicēs. **E**cce an-
cilla dñi. fiat in̄ hm verbū tuū. **I**ux-
tā cū hūilitate nature magnanimita-

tē fidei et grē. **C**ōcepi mox filiū al-
tissimi. **M**ulier a sexu nō corruptōe
sic dicta. virū mox circūdedit q̄z to-
tū in dute p̄fectū. **P**redixerat hoc
Jemias. **F**aciet nouū dñs sup ter-
rā. mulier circūdabit virū. **F**uit hec
conceptio mirabilis in infimo cenacu-
lo aie mee. imo sub ea. i parte vege-
tatiua nutritiua et generatiua. **H**ac
humilitatē ancille sue respexit i car-
ne mea de⁹ **N**ā matre feminea. q̄o
hūili⁹? **M**irabat̄ olim q̄ nūc letabit̄
q̄ letata cantabit deo salutari meo
ois ecclia scōz. **T**u ad liberadū sus-
ceptur⁹ hominē nō horruisti virgi-
nis vterz. **B**eata p̄sus et dignati-
ua susceptio. vñ me m̄ez dei. m̄ez
grē. m̄ez m̄e. me beatā deniq̄ di-
cēt om̄es generatōes. vñ collauda-
būt q̄ extollēs q̄daz mulier de tur-
ba vocē dixit. **B**eat⁹ venter qui te
portauit q̄ vbera q̄ luxisti. **S**ed nō
horruit plane. **C**ōceptio nepe p̄sus
effecta est in superiori cenaculo cor-
dis p̄ virtutē grē seminalis q̄ d̄gi-
nalē aie mee porciunculaz eleuauit
diuinit⁹ vt essem mater verbi p̄ di-
gnatiuā susceptionē. p̄sus. in mente
q̄z in carne. **T**ūc tenebre cognitōis
n̄re moralis lucē nō tā cōphēderūt
q̄z apphēderūt. **N**ihil em̄ aliud ab
ip̄o. plene cōprehēdit ip̄m in id ip̄m
Tūc dedit om̄ib⁹ quotq̄t receperūt
eū p̄tātē filios dei s̄c̄i his q̄ credūt
in nōie ei⁹. dum nos diuinitatis sue
participēs eē tribuit **F**elix o **J**obs
generis n̄ri lux et dec⁹. felix q̄ miss⁹
es a dō vt testimoniū p̄hiberes de

Tractatus

lumine: et de his q̄ ad dexterā al/
taris incens. q̄ orāte vniuerso ip̄lo
q̄ p̄ gabrielē. que cū p̄phetatiōe fu
turi meriti. que cū similitudine ad he/
lyā repromissa sunt fuit celebrata.
Grata mihi erit recordatio t̄p̄is il
li^o q̄n̄ de nazareth licentia recepta
a virginali sponso. a iusto Joseph
abij in montana cū festinatōe. In/
traui i domū zacharie salutari eli
sabeth. exclamauit salutata. **E**t vñ
hoc mihi vt veniat mater dñi mei
ad me! **C**ausā addidit cognitōni s
exultatōez infātis in vtero. **S**ubie
cit. beata q̄ credidisti. qm̄ p̄ficiēte
ea q̄ dicta sūt tibi a dño **M**agnifici
nēpe p̄prietas est cōsummare qd̄ ince
pit. et certe dei p̄fecta sūt opa. **S**ub
didi protin^o. ip̄m oro p̄prio qd̄ diu
mēte p̄us tractauerā canticū nouū
in iubilo. **M**agnificat aia mea dñz.
Et exulta. sp̄s me^o in deo sa. meo.
Mouebat sp̄s sanct^o. sp̄s bñdicti
fruct^o ventris mei totū cor meū. vt
in aia et in sp̄u cū exultatōe magni
ficaret dñm. **D**ederat iā cognoscē
posteriorē decursū p̄ oēs genēatio
nes seculoz. quātū iudicauit talis
fili^o illustrare talē matrē p̄ bñplaci
to volūtatis sue. **I**nc̄ ista p̄nunci
atio p̄phetica. **E**cce em̄ ex hoc bea
tā me dicēt oēs generatōes. **J**un
gunē alie postmodū in heracordo
psalterij de mia dei. in p̄genie 7 p̄
genies cū reliquis. **A**tuēo delectat
plurimū cōferre in corde meo super
istis nōib^o dñm 7 dō salutari meo
Estimauerūt p̄scrutatores seculi q̄
p̄pter relationē actualē ad creatur

xi.

ras de^o ab eterno dict^o fuerat dñs
Sz si vniuersa creatura oueniret i
vnū. posset exp̄mere vocē supplicēz
p̄ris mei dauid. **C**onserua me vñ
dixi dño. de^o me^o es tu qm̄ bonoz
meoz nō eges. **D**e^o itaqz sicut fuit
ab eterno sine creaturis de^o. **I**ta di
ci p̄t fuisse dñs nō p̄ actualē sed p̄
aptitudinalē creaturaz possibiliz
ad se relationē. **D**e^o em̄ plenissimo
et liberrimo iure dñat sue creature
sue sit siue nō sit. **P**ōt em̄ si vult edu
cē in esse nō existētes. et rursus eas
in nihilū redigē q̄ iā existūt. cui nul
la p̄t creatura dicē. **C**ur ita facis?
Qualis estz hec in dño maiestas. i.
magnitudinis stat^o si ad sui magnitu
dinē de^o creaturis existentib^o indi
geret. **I**dit aia mea i arce posita.
dom^o cordis mei. magnificū nimis
et immensū dominiū dñi dei. **E**cce
nit idcirco p̄ iubilū **M**agnificat aia
mea dñm. **E**xcitauerā p̄ psalmiste
vocē crebri^o eā. **B**ñdic aia mea do
minū. et oia q̄ intra me sūt nōi scō
ei^o. qz sanctū nomē ei^o. **C**ōsidēabā
qz nihil accreuerat sibi. s̄ creatur.
ex eaz p̄ductiōe **N**ulla est apud eū
trāsmutatio neqz vicissitudis obū
bratio. **S**p̄ est q̄ est. sp̄ q̄ potēs est.
Et hoc est p̄mū sanctū nomē eius.
Qui ē inq̄t misit me ad vos. **A**ddi
dit sp̄s me^o. **E**xultare poterat p̄
om̄i laude. satis est deū nōiare deū
qm̄ mai^o eo cogitari non p̄t. **A**ddi
dit ad exp̄sionē vsitatissimo more
toti^o sc̄pture maxime psalmoz. **I**n
deo salutari meo. **P**rolixus nimis
esset sermo si mysteriū otētū in ver

Sup magnificat

bis istis dño deo salutari meo. q̄re
ret exp̄mere **Mysteriū** siq̄dez beatif
sime trinitatis cū approp̄atis p̄so/
naz or̄inet̄ his terminis. dñs deus
salutis me⁹ simul et habitudo cre
ature intellectualis ad ip̄az trinita
tē. **Capax** em̄ ei⁹ est sola. et p̄ beati/
tudine p̄iceps ip̄i. .i. p̄fecte capax
esse p̄t. **Spe**ctat dñs ad potentiaz
adiutiua actu vel aptitudine. **Spe**
ctat de⁹ ad sapientiā p̄uistiua. **Spe**
ctat salutaris et me⁹ ad bonitatez
reduciua. **Compax** ois creatura
quātūcūqz tenuis entitatis ad ista
tria vñ sortit̄ vnitatē veritatē et bo
nitate aliquā. suo modo p̄ analogi
am ad p̄mū ens. vñū. verū. bonum
Sortit̄. modū. sp̄ez et ordinē. **Soz**
tit̄ deniqz mensurā numez et pon/
d⁹. Reddant̄ singula singulis. **Por**
ro creatura intellectualis longe al
tiori et diuiniōri p̄ximiori qz digni
tate potentia sapiāz et beniuolētia
diuinas imitat̄. **Dicebat** nūc ratio
qz triū istoz capax est. **Et** quō ca/
par. **Terre** p̄ memoriā. cognitiōnez
et amorē. **Deniqz** p̄ influentiā gra
uitā p̄fecte capax. hoc ē particeps
esse p̄t. **Nulla** siq̄dez alia creatura
op̄at̄ ad deū sicut ad obiectū cog
nosibile. amabile et memorabile p̄
ter intellectualē **Sola** igit̄ scit̄ et p̄t
si vult magnificāē creatorē omniū
vt dñm suū. vt deū suū. vt salutare
suū. et ita suū vt semel habitum et
possessū nunqz p̄de possit inuita.
Fuit in me specialis rō cur appella/
ret̄ salutaris me⁹ qd̄ est **Jhs** me⁹.

CCXXVI

pp̄t maternalē p̄rogatiua. fm̄ quā
voluit etiā dici fili⁹ me⁹ imo et subdi
t⁹ esse me⁹. **O** de⁹ altissime q̄s q̄lis
quāta maiestas quāte humilitati!
Sz minuit admirationez dū venit
ad p̄cozes seru⁹ esse. opprobriū ho
minū et abiectio pleb vsqz ad mor
tē crucis. **Dat** hic documētū q̄tin⁹
ad hec nōia. dñs deus me⁹. aia vel
sp̄s sp̄ assurgat in timorē sanctuz
pp̄t̄ maiestatis dominiū. **In** hono
rē piū pp̄t̄ sapie dec⁹ eximū q̄ sua
dignitate trahit et allicit. **Deniqz** i
amorē sincerū pp̄t̄ possessionis b̄fi
ficiū. **Etem** pl⁹ amam⁹ q̄ n̄ra sunt.
Nomē d̄o salutaris et salutis ople
ctit̄ hec tria. qz replet indigentiam
irascibilis q̄ tēdit in arduū. rōnalis
q̄ tendit in honestū pulcrū et verū.
necnō cupiscibilis q̄ se tūgit et in
timat ad bonū cōsumatiū et vñiti
uū. vmbz d̄licitis quo fit vt tur/
pioza iudicet et horreat recta rō q̄
magis eā ab honestatis nobilita/
te et libertatis sede deiciat̄ sic luxu
ria et gula. **Pulcerrima** p̄inde d̄gi
nitas nūcupat̄. **Trahit** hec altissi
ma et p̄sus iugit̄ rumināda cōfide
ratio ex ip̄is nature pp̄rietatibus.
Natura q̄ppe filia dei p̄fēz imitat̄.
Cōcluserūt p̄hi cultozes sui q̄ non
p̄t inueniri nisi triplex rō boni. vñ
scz delectabilis et honesti **Rursum**
triplex hec rō tō nō repit̄ i alijs qz
intellectualib⁹ creatur̄. et hoc adue
terūt pauci nimis. **Creature** inaiā/
te tendūt in solū cōuenēs eis et vti
le absqz delectabili. .i. ad loca sua p̄

ib z

Tractatus

seruatione vel ad actiones p sui multiplicatōe ne spēs deficiat. **C**reature sensitiue tendūt vltra bonuz suū vtile ad delectabile sed nō ad honestū. **C**reature intellectuales tē dūt sub hac rōe triplici ad obiecta sua maxie ad honestū. **I**ez si q̄dez si recte sūt. aut solū apparēs si puer se. **E**st em̄ singularis et eminēs p̄rietas aie rōnalis vt appetentissima sit honestatis. **S**ūt in aialib' et auib' q̄busdā q̄daz simulacra occupiti honoris. qz pugnāt vt vincāt. h̄ radix est nō honestū bonū h̄ vtile. vt p nidis. vel deliciosū p cibis et p/ lificatōe. **S**itr et brutalib' hōib' q̄ opati sūt iumentis inspiētib' q̄b' nō est intellect'. **N**ōne magnificus. nōne potēs dñs. sic magnificās et extollens aiaz et spm̄ rōnalē. sic p hoc triplex bonū replēs. si nō fple uerit om̄e in bonis desiderū scz q̄ repletio beatitudinis est cōsumate sūdāmētū. **M**agnificate igiē mecū dñm o filij hoim et exaltem' nomē ei' in id ipm. **C**anāt oēs et dicant singuli mecū. **M**agnificat aia mea dñm. **I**taqz bonū est cōfiteri dño z psallē nōi tuo altissime. **I**n decacordo psalterio cū cantico in cithara. **O**m̄ipotēs p̄ tu' o spūalis aia q̄ possidet fecit et creauit te noluit te derelinquē sine musica delectatiōe. **N**oluit in p̄mis te in cāticis exerceri. **N**utrit hęc amorē sandū. qz sp̄ritū exhilarāt. delectāt mentē et le/tificāt. oblectāt aiaz. **T**otū p̄inde cordis tricliniū. gaudio replent in

xi.

voce exultatōis et salutē. **C**ōpletur ille decacordi psalterij dauid p̄ris mei finis in vnū. **O**is spūs laudet dñm. **S**pūs vt dixim' est architr/ clin' cordis. p̄nceps cordis. **I**conomus dom' sue vocat ex nature sue p̄rietate libez arbitriū aut spūs liber arbitrio. **C**ōsurgit ptās ei'. ex aio et aia. viro et vxore. modis expositis. **N**ō em̄ esset spūs liber si sola sibi ptās essz p̄ceptiua. nō etiā motiua. **N**eqz si ptātez habēt mo/ uēdi se nō etiā cōgnoscedi se. spūs libertate pollēt. **E**t qm̄ ptās vtraqz sibi ouenit facultas a facilitate d̄z illa ptās. **S**ic em̄ duo simul oueniētes ad tractū nauis facultatē sorti unt. quā nō hz quisqz p se sumpt'. **S**ic ad scribendū occurrūt ocul' visionē sua dirigēs. et man' digitorū motu scribēs. alioq̄n nō esset facultas. hoc est facilitas in formatōe l̄raz. **H**oc plane cognito memoriē qz retento fiat adaptatio finalis. quō cōcordat psalteriū cū cātico et cithara. **D**icat igiē ip̄e spūs. **E**xurge gl̄ia mea. exurge psalteriū et cithara. **S**onet psalteriū ab alto. si/ dicalas hz ex auro vel auricalco. **D**at spūs deiformis aio et aie dū residēt in excello cordis habitaclo tanqz in arce syon q̄ est apex mentis. **D**at inqz psalteriū. dat idē sp̄rit' aio et aie dū manent in infimo tabernaculo citharaz. q̄ ex imo sonat. q̄ ex corio desiccato et tenso cū cordulis neruoz tortis cōtexta est i signū mortificate carnis. **S**ubinde

canticum commemoratū inter psalte
riū et citharaz dat spūs aīo et aīe.
sponso et sponse. dū mediū locum
mystici cordis tenēt. In p̄mo sola
eternitas. In sc̄do euiternitas. In
tertio materialitas inspicit. **Veni**
et etas q̄n p̄trāsibūt plurimī et mul
tipler erit sc̄ia. q̄n sapia abscondita
in mysterio copiosi⁹ elucescet. Mul
ta em̄ habeo sup istis dicere q̄ mō
portare nō p̄t vnusq̄sq̄. **Exurgat**
cū diluculo spūs exhilarat⁹ ex psal
terio decacordo cū cātico in citha
ra. **Exurgat** in gloria sua. exurgat
diluculo. dū auroa lucis p̄ gr̄am
rutilat. dum hyems infidelitatis
trāsiit. imber carnalis sensus abiit
et recessit trahēs deorsū. lumēq̄ cō
glutinās flores sanctorū desiderio
rū pulcerrimi et vernātes apparue
rūt in terra q̄ p̄us mortis et aliena
facta est vite et n̄ra. **Tps** putatio
nis palmitū min⁹ vtilium aduenit.
Vox turturis casti gemit⁹ suavis
q̄ planct⁹ audita est in terra n̄ra q̄
a vicis delicta deserta est. h̄ virtuti
b⁹ speciosa pinguescens et vberri
ma sic⁹. q̄ sicut vitis et oliua noluit
deserere dulcedinē sui fruct⁹ vt re
gnaret inē sterilia ligna seculi. p̄tu
lit grossos suos. vinee florentes s̄
vnica vite q̄ est eterna sapia. et sub
agricola p̄re odorē dederūt. bonis
in vitam. h̄ malis est odor mortis.
Quid superest nisi vt vox spūs dei
formis imaginē h̄ns dilecti nūc au
diat et dicat ad aīaz quocūq̄ fue
rit habitaculo collocata. **Surge** p̄

pera amica mea immaculata mea.
et veni colūba mea! **Columba** put
manet in inferiori. **Immaculata** p̄
ut tenet supi⁹. **Amica** put relidet i
medio. **Audiat** sequēs exhortatio
Oñde in faciē tuā **Sonet** vox tua i
aurib⁹ meis. **Vox** em̄ tua dulcis et
facies tua decora. **Quidni** respon
deat amica delictis plena? **Dilect⁹**
me⁹ mihi suavis ē pulcer et decor⁹.
et ego illi. qz delicie sue esse cū filiis
hoim. **Nā** si delectabit de⁹ in opib⁹
suis. quāto putad⁹ est ampli⁹ dele
ctari i hūana natura quā possidet
in filiā et heredē gratissimā quā fe
cit in imagine pulcerrimā. quā cre
auit in facultate liberi arbitrii sub
se potētissimā. **Siq̄de** ex ip̄o crea
ta est in essentia immortalis p̄ ip̄m
facta seu formata est vigore p̄cepti
ue intellectualis. in ip̄o possessa est
in vi affectiua seu dilectiua. dū ad
suū principiū redit circularit̄ p̄fecti
bilis. **Laudauit** i psalterio aīa mea
dñm sub duplici cordula. **Prima** in
exultatōe spūs **In** deo salutari meo
Rapta q̄ppe sū in cordis arcē. etiā
in spū. imo et extra sp̄m. **Exemplo**
regine **Saba** que ad aspectū sapie
salomonis in ordinatis opib⁹ suis
nō habebat vltra sp̄m. **Et** certe pl⁹
q̄ salomon hic **Psallit** h̄ inc̄pheta
Dauid p̄r me⁹. **Quā** magnificata
sūt opa tua dñe. **Oīa** in sapia feci
sti. **Impleta** est terra post. t. imo ele
uata ē magnificētia tua sup celos
et terrā. **hic** est in cui⁹ salutari defi
cit aīa mea dñe de⁹ me⁹. **Oculi** mei

Tractatus

defecerūt in salutare tuū. **Mirabilis**
p̄sus h̄ felix hec defectio. **Lauda-**
uit in cithara aia mea dñm. magni-
ficās eū. qz respexit hūilitatē ancil-
le sue mortalitatē i me suscipiēs na-
ture. **Laudauit** in cantico aia mea
dñm p̄ vniuersos modulos q̄ sequū-
tur in hexacordo. **Gr̄a** cū elisabeth
q̄ dei saturitas interptat. sic et za-
charias dei memoria. **Hec** de filia
b̄ Aaron i lege p̄pheti. et psalmis
eruditissima vetus mulier et noua
m̄r. **Sz** in antiq̄s est sapia maxime
dū part̄ **Jobis**. i. boni opis i quo
gr̄a comitatur. **Laudauit** hec elisa-
beth dñm exclamās voce magna i
cātico oris. **Senserat** em̄ ex **Jobis**
p̄ gaudio et exultatōe dñi p̄ntiā in
me. cāticū incepit a me. **B̄ndicta** tu
in mu. et b̄nd. fru. v̄. tui. **Et** vñ hoc
mihi vt veniat m̄r dñi mei ad me?
Erat zacharias sapiētissim̄ qz sa-
cerdos dei altissimi. p̄diderat p̄ si-
gno vsū vocis. quem nata vox cla-
mātis dei postmodū mox vt nomē
sc̄psit. restituit. **Cōtuleram** p̄lima
spacio mensū triū. elisabeth 7 ego
Ab̄bis. illi nutib̄ et signis. **Pro** t̄n̄ vt
solutū est vinculū lingue eī. collau-
dauit dñm diluculo nascētis auro-
re p̄ gr̄az roziflue. **Cāticū** eī fuit
sub triplici tetracordo et personuit
ter nomē salut. **Et** q̄d sal̄ nisi **Ps.**
Et q̄d sal̄. nisi virt̄ replēs totā in-
digentiā sui passi? **Quid** hec saluta-
ris repletio in hōib̄ nisi b̄tificatō?
Quid hec beatificatio. nisi b̄ndicta
visitatio? **De** qua **Job** **Et** visitatō
tua custodiuit sp̄m meū. **B̄ndictus**

xi.

igit̄ dñs de⁹ qz v̄si. 7 fe. r. pl. su. **Et**
exaltauit cornu salut. nob̄. **Sz** vbi
exaltauit cornu salut. hoc est poten-
tiā salutarē? **Subdit** **In** domo da-
uid pueri sui. **Possē** p̄ singulos mo-
dulos decordare triplex hoc tetra-
cordū zacharie in. xij. v̄siculis cum
meo psalterio decacordo. **Dixit** sa-
lutē a dño factā i domo dauid pue-
ri sui. **Sic** locut⁹ ē p̄ os sc̄oz i. **Cō-**
sonat vltimis psalterij mei v̄siculis
Suscepit israel pu. su. **Sic** lo. est ad
pa. nr̄os. **Dixit** salutem ex inimicis
futurā et plebē hūilē deo seriturā
In s̄ctitate et iusticia corā ip̄o **To-**
tā hanc sniaz meum p̄sonuit hexa-
cordū. **Colloquēs** et alloquēs pue-
rū cū q̄ iā erat man⁹ dñi. **Prebis**
inqt̄. an̄ faciē dñi. ad dandā sciaz.
nō q̄lēcūqz. h̄ salutis. ecce tertio saz
dicta sal̄. **Inde** ē q̄ reuelauit ange-
lus carissimo v̄ginali et iusto v̄tro
meo **Joseph** de b̄ndictō **Ihu** s̄cto
meo. vocabis nomē ei⁹ **Ihm** **Cau-**
sā addidit. **Ihe** em̄ saluū faciet po-
pulū suū a p̄ccis eoz. **Prctereundū**
nunq̄d ē cāticū angeloz? **In**yo ma-
gis eo omemorādū. q̄ subito facta
ē cū angelo multitudo militie cele-
stis q̄i chorū ducens. **Premisit** hic
chor⁹ castroz psalteriū inchoās a
sūmo. **Alia** in excelsis deo. **Iunxit**
citharā cū psalterio. **Et** in ter. par-
ho. bo. volūtat. **Mox** ip̄oz laudā-
riū deū nōne cāticū ē? **Nōne** filr est
cāticū in ip̄a tā multiplici et secula
pastoz laude? **Reuēsi** sūt gloriificā-
tes et laudātes deū. **Silem**⁹ pasto-
rales ad lfam fistulas tympanū et

sup magnificat

chorz. cordas et organū tibias et
cimbala. Plus anagogia nos dele
tat nec incōmemorat' abibis **D**
symeon. iuste. pie. lōganimis. rimo/
rate. **Tu** veniēs i spū i tēplū dū in/
ducēm' ego et p' ei' puez i h'm cū
oblatōnib' hostiaz. cū redēptione
q̄nq; sydoz. **Tu** puez i vlnas sus
cipiēs. q; grās agēs cecinisti **Nunc**
dimit. ser. t. d. s. d. t. in pa. qz v'oe. tē
Sufficē potuerat p sūma laudis q;
glie d'bu h' satis vnicū exp'isti **Lu**
mē ad reuelatōez gentiū. **Contulisti**
mecū de susceptōe israel pueri sui.
vocās ipm salutare. gloriā plebis
sue israel. **Exhilarēce** nūc rex q; p' r
me' dauid psaltes dñi. **Cōpleri** sen
tis et intelligis. exhortatiōes tuas
totiēs i psalmis positas itez iterū
q; repetitas. **Cātate** dño cant. no.
Exurge gla mea exūge psal. q; citē
exurgā diluclo. **H'z** aliq̄o diluculū
istud mysterij. etiā intellectū l'aliē.
Dixit Dauid alio loco me signifi
cās **Sāctificauit** tabnaculū suū al
tissim'. **Adiuuabit** eā de' mane dilu
culo **Dedit** q; titulū psalmo illi cui'
initū fuit d'bu i cruce filij mei **De'**
de' me' vt q̄o me deliquisti. **Dedit**
inq; titulū p susceptōe matutina.
Petit in cātid. spōsa. sponsū. **Mane**
surgam' ad vineas qñ .s. aspiret di
es echnitat. et inclinē vmbze mortl.
h' **Rursus** inē tot opa dei s'ca ome
moratio spālis ē p pphetā diluculi
Tu fabricat' es inq̄t aurozā q; solē
Et sane. q̄o auroza pulcri'. q̄o iocū
di'. q̄o salubri'. **Ad** hōies venit in
susceptōe matutina ros luc. ros re

ccxxxviii

frigerās. ros fecūdās **Rozat** d'sup
iuxta votū pphete. **Rozate** celi de/
sup **Inde** dñs ait. **Ego** ros q; israel
q̄i liliū germinabit. hoc roze p'fusa
ocepti facietatis fructū. h' roze mēs
impleta instar teste oui roze pleni
trahit a radijs solis in excellū. **Ci**
tharisāt i auroze diluculo. psallunt
iubilant alacrit' volucres spūales.
Sūt exultatōes dei in gutture eoz
q̄b' excitat' ois spūs exurgit dilu
culo laudare dñm. **Causat** hec oia
sol oriēs nōdū visus. **Sol** i q; posu
it dñs tabnaculū suū qz nihil i reb'
sēsu pceptilib' efficac' manu du
cit ad deū et insensibili opaf. **Sunt**
ista i sole. lux. vigor. fulgor. feruor.
sub syllab explicata septē. **Lux** emi
nent' otinet hec tria q; sunt p'prietat/
tes ei'. vigor. fulgor. feruor. **Vigor**
(q̄i fecundo' plena luce) otinet emi
nent' fulgorē. **Vigor** q; fulgor cōti
nēt eminent' feruorez et ibi stat' cū
circulo q̄dam. **Fulgor** et feruor re/
deūt ad vigorē essētiā luce plenū
seu fecūdū velut ad parētē. **Cōfor**
mit' in dñis. essētiā dīna cōis trib'
psonis. otinet eminent' ipas cū omī
b' p'fōib' simplicit'. nō tñ formalē
etiā hm ponētes i dñis formales
p'fēdōes. **P' fontalis** ē plenitudo
dīne essētie potēs generare filiū. sic
vigor lucis fulgorē suū. **P' et fili'**
sūt suffictēs pncipiū spūssācti. sicut
vigor et fulgor sūt pncipiū feruorl.
et ibi stat' qz fili' p acceptā vim spi
ratiuā redōit se et spm' sanctū patri
Grāseam' ad imaginē spūs hūani
dicam' ipm esse lucē sic vere est lux

Tractatus

Et eo perfectior quo meminit. intelligit. et diligit. se quod super se reflectit. quia se precipit. quod se mouet dum precipit. et precipit dum se mouet circum in cessione mirabili. Essentia spiritus continet eminenter vigorem memorie fecundae. et habet continet eminenter fulgorem intelligentie. Duo autem hec vigor memorie et fulgor intelligentie continent euidenter feruorem amicitie. et hic est status. quod reflexio fit ad formale principium dummodo redit finis ad principium per medium. quod si linee tres recte sunt quilibet de puncto ad punctum secundum originem resultat triangulum intelligibile. Sed quod finis redit ad suum principium per medium. necesse est intelligi speram aut circulum. Qui potest puro viuaci et irreuerberato spiritus oculo considerare quod diximus de architrilino vel iconomo cordis nostri poterit in se et per se tanquam in speculo et per speculum agnoscere se in se. Et per se poterit ostenter rari a se et super se ad sapientiam diuinam quam per ignorantiam agnita est secundum unionem super mentem. Quod si deficiat in multis fidelibus hec sapientia. sola fides spes et caritas sufficiunt in gratie essentia radicate. et in ea actualiter. imo supereminenter repositae etsi non formaliter. Optet enim in omnibus sic fieri ut omnia participent vno et ad vnum aggregentur secundum varios ordines usque ad monadum diuine essentiae quam fontaliter est in patre. Sic potentie a se ad eius essentiam. Sic habitus omnes virtutum. donorum et virtutum nunquam ad vnam gratiam referuntur. Denique si ostentio de tot distinctionibus secundum formas metaphysicales sit rationalis et quantum rationalis seu minus necessaria. mai-

xij.

gis ex hoc potest si distinctio per relationes in diuinis sit maxima quibus per absolutam fingent. Colligit altera similitudo. lucis solis ad lucem spiritus Lux se diffusit per medium non impeditum secundum totam speram sue adunitatem. Manet tamen in se iugiter suus vigor fulgor et feruor. Diuinus spiritus stabilis spiritus in se diffusit se per omnes creaturas quae continentur omnium per illapsu secundum essentiam partem et potentiam. Nihilominus ambit et preambit creaturas vniuersas quae circumferentia. Rursus ad rem nostram spiritus hominis totus est in corde carnali sic centrum est influens et radias ad totam circumferentiam cordis. Spiritus vero non inde minus est ambiens et pambiens totum corpus quae circumferentia est. Qui fixo posset habere et aequilino virtute oculo spiritus intuiti. perfectio facilius ad omnia quam dicta sunt de deo et de spiritu nostro prospectus suus esset. Sed reuerberat propter diuinitatem ad ostinuum et fatalmata et ad habet et nunc donec puritate mentis possit spiritus ad unitatem se colligere et collectus stare. Sed o domine deus quod habitas in tabernaculo tuo. Quam hoc paucorum quod hoc paucissimorum quod sequitur. Aut quod redescet in monte sancto tuo. O redes. o in pace. o in id ipsum. Hec est pax et unitas. In qua petit dimitti simeon in cantico. Venit ad hoc oriens ex alto dirigere pedes nostros in viam pacis ut cecinit zacharias Et sonat angelicum melos. datus in terra pacem hominibus bone voluntatis. Deus sicut tangens in ultimo psalterium meum Suscepit israel partem suam. Quid enim susceptio nisi sursum acceptio secundum nomen

suū **Et** q̄o a deo sursum acceptio nisi
ad se spūalis attractio sicut vis ma-
gnetis trahit ad se ferrū. et vniuer-
salis ois finis finibile suū? **O**mne ap-
petibile appetitū p̄p̄iū? **S**ic inc p̄bice
enūciauit nō poetice q̄ dicit **T**rahit
sua quēq; voluptas. **H**oc in te fa-
ctū ē o gloriose testis stephane q̄n̄
oplēdo om̄e desiderū tuū hoc vniū
petisti. **D**ne **I**hu suscipe sp̄m̄ meū.
Hoc tuū instar olozis cāticiū. para-
ta morte suauissimo gutture p̄tulisti.
Magnificat aia mea dñs. **Q**uia
fecit mihi magna q̄ potēs est. q̄n̄ q̄
creauit me requeuit et se vniuit i ta-
bernaculo meo. q̄n̄ noua facta sūt
oia in celo et in terra. **Q**uo noua?
Eo nimiz qz eternitati sūt iuncta
Vidit hoc ps. sepi' incitās ad can-
ticoz nouitatē. **C**ātate dño cantū
cū nouū qz mirabilia fecit. **N**unq̄o
non oim̄ nouitatū supeminēs noui-
tas q̄ mutauit signa. innouauit mi-
rabilia q̄n̄ d̄bū immensū abbreuiā-
tū est. q̄n̄ diuina maiestas ita est in-
clinata vt accipet serui formā. quā-
tin' exaltaret forma serui ad diui-
nā? **S**ubdit mirabilē nouitatis rōnē
dicēs **S**aluauit sibi dextera ei'. et
hoc hūiles ad eternitatē exaltādo
Dextera quippe p̄tinet ad eternita-
tē. **H**inc est illud sp̄ose. **D**extera illi'
amplexabit me. **E**t psaltes. **T**enui
sti manū dexterā meā et cū gloria
suscepisti me. qz dextera tua exalta-
uit me. **S**aluationē hāc seu salutēz
opat' est in me q̄ fecit mihi magna
q̄ sū terra illa de qua veritas orta
est. **E**t em̄ dñs dedit benignitatē et
terra nra dedit fructū suū b̄n̄dixit

dū germinauit saluatorē. **I**taq; nō
sā mādauit tm̄mō salutes **J**acob. s̄
opat' salutē i medio terre **D**icit vni-
cuiq; **S**al' tua ego sū qm̄ nō est in
alio sal'. **N**ecq; em̄ datū ē sub celo
aliud nomē in q̄ oporteat nos sal-
uos fieri. **C**u p̄ptēa o gabriel dum
missus es a deo legat' ad ea q̄ sa-
luis hui' et pacis erāt a salutatioe
cepisti **Q**ue gra plena dñs tecū b̄n̄
dicta tu in mu. **A**ddidit **E**lisabeth
ognata mea. **E**t b̄n̄dixit' fruct' ven-
tris tui. **S**uppletū ē p te gabriel no-
mē p̄p̄iū. dū cogitātū mihi q̄lis es-
set ista salutatio. **S**ubintulisti. **N**e
timeas maria. inuenisti em̄ gratiā
apud deū. **T**erminat aliq̄z deuotō
Ihs amē. **S**al' sua absq; mene seu
defectu d̄e fiat. hoc ē q̄re. q̄lic' et vñ
beatā me dicēt oēs genēatōes. qz
btitudinē salutarē fec' p me. facies
mihi magna q̄ potēs ē et sandū no-
mē ei'. qd̄ dū b̄n̄ viuim' s̄āctificat' i
nob' **S**āctificauit et i me tabernacu-
lū suū altissim'. qz sandū nomē ei'.
Hoc q̄z qd̄ natū ē i me sc̄m̄. vōbit'
fili' d̄i ihs magn' p āgelū et s̄āct'
scōz p **D**añ. **F**idel' dñs i oib' vñs
suis. qz oia opa ei' i fide. et sand' i
oib' opib' suis. **S**and' sc̄s sc̄s. do.
de' sab. **P**le. i. ce. et tē. gl. t. **T**aliter
obuo mēozit' oia q̄ salutifēa sūt ofe-
rēs i corde meo **M**editās sū assidue
et admirādo deficiēs. q̄nta sit et q̄l'
hec salutatio. **E**cce ei ex b̄ bea. me
ol. om̄es gene. **V**ocinet olim mi-
hi ois ecclia s̄āctoz salutifēz p̄mēs
illd̄ atq; ḡtissimū. **S**alue regia mie
Et itez. **S**alue m̄ pictat. et toti'

Tractatus

trinitatis nobile tricliniū. verbi trī
incarnati. speciale maiestati p̄pans
hospitiū. **V**eni q̄ frequētī. **Q**ue ma
ria gr̄a plena dñs tecū. **D**ec̄ p̄fe
cto me m̄f̄ez salutis. salutātē nō in
salutarā p̄terire. **D**ebet obsequosus
amor vicissitudinē amatōis recipere
Debet gr̄a plena cū q̄ dñs est refū
dē gr̄az p̄ gr̄a. **D**ebet b̄n̄dicta b̄n̄
dictionē. fructifera fr̄m dñā regnū
Illūata simul et illūatrix s̄m noi
mē meū. debeo coh̄ēdib̄ meis illu
minatōez. **D**abit postremo ihs sa
lutē indefectibilē. ad hoc etiā venit
Cōtuli crebro me cū in corde meo
talia. **C**ōtuli simul cū virgineo Jo
seph viro meo vocans ip̄m sic Sa
ra **A**braaz dñm. **Q**uēbat a me in
secreta colloq̄a. quō hec et hec fie
rent aut facta essent. q̄ tandē in me
mō c̄pleta sūt. **C**ōseruabat memo
riter in simplicitate cordis sui salu
tationē angelicā. quā acceperat a
me. **S**ifr et canticū nouū meū. **C**ā
ticū insup zacharie cū cātico syme
onis. **C**ātabiles sibi erāt he subila
tōes in loco pegrinatōis sue. **H**ec
cantica syon. hec in recordationem
celestis ihs̄ solatio sibi tradita s̄
Et q̄ doctissimā me nouēat i psal
mis 7 cāticis. dicebat aliq̄n **M**aria
dñā mea q̄ m̄f̄ dñi mei. **S**onet vox
tua i aurib̄ meis. **V**ox em̄ tua dul
cis. **V**ox x̄o mea q̄o ap̄ri sonaret
i aurib̄ suis q̄ p̄p̄riū canticū **M**a
gnificat aīa mea dñz. **A**pparuit tā
dē magna fides ei⁹ dū visitat⁹ ab
angelo triste illud iustum accepit.
Surge et accipe puez et m̄f̄ez ei⁹
et fuge i egyptū. **A**udierat p̄us ab

xii.

ip̄o angelo cōfortate se. vt me acci
pet i diugē. **Q**uō em̄ in ea natū est.
de sp̄s̄f̄acto ē **P**redixerat me filiu
pariturā. **J**usserat vt vōret nomen
ei⁹ ihs̄m. **C**ui⁹ causā et d̄initatē ape
riēs inq̄t **I**p̄e em̄ saluū faciet pplm
suū a p̄cc̄is eoz. cū delēs inq̄tates
sit de⁹ sol⁹. **Q**uō d̄issilis hec p̄nūcia
tio v̄s̄dēi poterat ad istā. **S**urge et
accipe puez et fuge i egyptū. q̄ d̄i
stās o gabriel nūciatio tua **R**egna
bit i domo **J**acob in eternū. et ista
Accipe puez et fuge i egyptū. **M**a
gna fides magnā fecit magnificē
tiā **A**triq̄ n̄m. cū magnanimi spe
cūlū vt v̄tra spez sperarem⁹ **P**oz
ro totū illud septēnalis pegrinatō
nis exiliū quāta sedulitate pacia. et
lōganimitate trāsegit cum puero
Ihu et me cū. recolat pi⁹ anim⁹ et
cōferat in corde suo. **V**eniēt genēa
tōes q̄n scribet aliq̄z deuotio. plu
rima sup istis pie speculāda. multa
p̄saice. q̄dam heroico carmine cui
iosephina nomē erit. q̄dā ali⁹ 7 ali
ter. **N**onnulli de laudib̄ iusti d̄igna
lis sp̄s̄i mei. fidissimī q̄ custodis 7
testis delegati multa sue posterita
ti legēda relinquēt. **S**tatuerit cōs̄i
mationē in ip̄i⁹ p̄ciosa morte q̄ p̄n̄
tib̄ filio meo et me. pie q̄ flentib̄
appositus est ad patres suos in se
nectute bona cui⁹ memoria i gene
ratōes seculoz. **S**cribent̄ deiceps
certiora p̄ decursu t̄p̄is quo **I**hs̄
erat incipiēs q̄i ānoz xxx. q̄n tota
cessi i custodiā et indiuiduā seq̄lam
ei⁹ dū p̄ p̄ores annos fuerat velut
occult⁹ 7 inglorius. **S**bdit⁹ paup̄cu
lis nobis. quasi seruu⁹ q̄ venerat

etiā ministrare nō ministrari in hūi
 litatis 7 sūme obediētie documētū
Tunc p̄diens **J**ohes ab heremo
 iussus baptizare. iussus clamare. pa
 rate viā dñi. iussus annūciare p̄m̄
 regnū dei. iussus p̄dicare p̄niaz in
 remissionē peccōz **S**ignum p̄inde
 suscipiēs. **S**up quē videris sp̄m̄ de
 scēdentē et manentē. ip̄e est q̄ bap̄ti
 sat in sp̄u sancto. **C**ōsensit baptizāe
 filiū meū. seru⁹ dñm. vox verbum.
 amic⁹ sponsi sponsū. **C**ui refugienti
 cū reuerenti timore **J**hs subintulit
Sine. **E**t nos decet implere om̄ez
 iustitiā. et hoc in cōfutationē ois in
 iustitie n̄re. **C**āp⁹ ecce copiosissim⁹
 ap̄t⁹ est collationū meaz memoriz
 i corde meo affabillē sepe doctrina
 liē et deuote cū alloq̄o alieno cōica
 toz etiā viuētē filio meo b̄ndictō.
Seculi⁹ aut̄ otuli post resurrectōez
 et ascensionē ip̄i⁹. q̄n̄ data sub cru
 ce in fitalē discipuli illi⁹ quē dilige
 bat **J**hs custodiā. mansi vsqz ad fe
 licē obitū meū cū ap̄lis et discipul
 in iherlm̄ q̄ fuerūt illic p̄ annos .xij.
 ad quincendū iudeoz incredulita
 tē. **E**rāt em̄ (sicut aperuit medic⁹ ca
 rissim⁹ lucas secretoz p̄sci⁹ meoz)
 om̄es simul in orōne p̄seuerātes cū
 mulierib⁹ et maria m̄re **J**hu. **T**unc
 dato sp̄u sancto celebris habebat
 sacri panis cōmunio in simplicitate
 cordis **J**ugebat oīo dñica. **S**im
 bolū conditū ē me cōsul̄ta. **H**oc at̄
 vltimū de me in canone sc̄pture ca
 tholice. verbū rep̄it̄ expressū qz sū
 maria mater **J**hu. **E**t o sapientissi
 sime dñe de⁹ salutaris me⁹ quanta

et q̄ multifaria sunt p̄ter hec dicta
 docta collata qz q̄ si p̄ singula scri
 berent̄. nec ip̄m arbitroz mundum
 cape eos q̄ scribēdi sūt libros. **E**t
 qm̄ finis legis **J**hs xp̄s et h⁹ ego
 appelloz maria m̄r **J**hu. **P**lacz col
 latōes aliq̄s de dñi **J**hu meo sub
 fine psalterij hui⁹ decies decacor
 di notulare **S**ūt. xxij. h̄mōi col
 lationes.

Sequitur prima notula

q̄ septuagesimaseptima ē in ordine
Domin⁹ de⁹ salutaris meus
Jhus me⁹ quē magnificat
 aia mea cū exultatōe sp̄us
Et ip̄e est finis ois cōsumatōis. **E**t
 est regalis distributio ois legis et
 ornat⁹ vel inclinatiois naturalis et
 ordinis. **I**p̄e rex regū et dñs do
 minantiū. **D**ñs de⁹ salutaris me⁹
 nō vane cōstituit om̄es filios hoim
 min⁹ qz̄ alia opa sua subiecta s̄b pe
 dib⁹ hōis q̄ tñ facta s̄t bona valde
 nec a suo fine frustrata **D**ñs deus
 salutaris me⁹ cōstituit naturā hūa
 nā supra ceteras irrōnales creatu
 ras vt capax esset et particeps esse
 possz honestatē. q̄ d̄r honoris stat⁹
 termin⁹ boni et finis honoris. **E**t
 at̄ honor ille bonū honestū. bonuz
 cōueniens appetitui rōnali vt rōnal
 est. **D**ñs de⁹ salutaris me⁹ nō est sa
 lutaris vel sal⁹ vel **J**hs fm̄ nomē
 suū si non implere valeat totā indi
 gentiā rei saluabilis fm̄ oēs vires
 suas. **P**atet hoc ex descriptione sa
 lutis vl salutaris. cuius finis est vt
 repleat totam indigentia patiētis

Tractatus

Salus in reb⁹ sensu carētib⁹ sufficēter obtinet dū suo ueniētī vel vtili bono coniungunt. etiāsi nō delectabiliter participāt illud. Patet hoc in quiete rez sensu carentiū ad loca sua. **D**ū p̄terea formā sibi silem introducūt ad cōseruationē speciei. **S**alus in animalib⁹ carētib⁹ rōne sufficientē obtinet. dū suo ueniētī vel vtili coniungunt. et dū illā coniunctiōnē percipiūt et in percipiōe delectant etiāsi nihil percipiāt d̄ honesto. Patet qz ad honestū percipiendū neqz rōdita sūt. **S**alus in omī creatura rōnali vel intellectuali nequaquā obtinet si nō honesto bono suo cū percipiōe coniungat. intelligēdo de salute p̄fecta q̄ consistit in actū nō aptitudine sola vel habitu. Patz qz ad honestū bonū percipiendū actualit̄ formata est. **S**alus i hōib⁹ cōstitui nō potuit abutentib⁹ rōe p̄his aut alijs p̄terqz in honesto solo bono. sup̄mo. eterno et vno. nō in diuitijs vtilib⁹. nō in delicijs suauib⁹. nō in honorib⁹ vel glōria t̄palib⁹. Patet qm̄ hec oīa si affuerint remanet indigentia seu vacuitas vl̄ inanitas nō repleta in principaliori potētia rationis q̄ susceptiua est boni honesti et illi⁹ percipiua. **M**agnificētia salutaris ad honestū capescendū p̄pria est soli⁹ nature intellectualis: **S**ola em̄ mouet ad honestum. vel stat in eo sub hac rōne q̄ bonū hoc aut illud cōsonat recte rationi. etiāsi nō habēt rationē delectātis aut vtilis. **I**honestū quispe ē qd̄ sua vi

xi.

nos trahit et allicit dignitate. **H**onestū bonū d̄ p̄ relationē ad appetitū rōnalē vt rōnalis est ordinem suū seruās retinēs qz naturā. **M**agnificētia salutaris ad honestum fontalit̄ est i deo p̄re luminū apud quē nō ē alia ratio cuiuscūqz appetibilis vel amabil⁹ qz honestas sua. **O**mnia em̄ p̄pter se ipm̄ fecit d̄ns. nō p̄pter aliud vel vtile vel delectabile intuitu p̄ncipali. **M**agnificētia salutaris neqz habet neqz seruat nisi recta ratio q̄ sp̄ ad optima deprecatur terminet̄ aut finiat̄ i desiderio suo. **S**emp̄ em̄ curua remurmurat inq̄rat et imp̄fecte stat. **H**oc vidit qui dixit. **N**ō est pax impijs. **E**t rursū. **C**or impij sic mare seruēs qd̄ q̄scē nō p̄t. **I**hinc orat pater me⁹ **D**auido **C**or creati mundū. sp̄m̄ insup̄ dari rectū. sp̄m̄ sanctū sp̄m̄ p̄ncipalē. **S**em̄ tria ad q̄ fact⁹ est rōnalis sp̄s. vt recte. sancte. forte ferat̄ in honestū. **M**agnificētia salutaris varie q̄nta est ab om̄ib⁹ quotq̄t venerūt ad te vel q̄ p̄us implicite aut explicite credebāt in eū. **I**p̄e em̄ est q̄ totū hominē saluū fec̄ p̄m̄ oēs vires. q̄ cōstitēs i sinu p̄ris annūciauit nob̄ de deo q̄ ad verā honestatē via ē v̄tor. hostiū q̄ em̄ idē. **R**espectō salutaris illi⁹ q̄ ē excels⁹ d̄ns q̄ hūilia respicit. solā i aīa rōnali acilla sua. respicit hūilitatis honestatē. **H**ec sp̄ositas aie. h̄ decōz. hec pulcritudo q̄ trahit ipm̄ q̄ allicit nec aliū det̄ iō. **I**hs trahit qz a se vel allicit

sup magnificat

qm̄ in hac hūilitatis honestate cōm
dedit se respicit et diligit. **R**espectō
salutaris notat a sponsa in canticl.
Cū esset rex inq̄t in accubitu suo.
nard' mea dedit odorē suū. **I**n nar
do humili redolēte accipim' hone
statē. intuit' hui' honestatis ocul'
est efficac' et viuis q̄ penetrat et vul
nerat cor in amore. **R**espectio salu
taris fit i ancilla q̄ respicit cōuersa
vicissitudine ad dilectū. q̄ respicit p
oculū simplicē et rectū. de quo veri
tas. **E**t oculus tu' fuerit simplex.
totū corp' tuū supple opationū tu
arū erit lucidū et rectū. **R**atio qz
finis p̄stituet bon' et ad finē ordo
rect' nō distort' p̄ ineptitudinē aut
viciū. **R**espectio salutaris multipli
citer intelligit fieri a dño deo salu
tari meo. **A**nus mod' est in eterna
p̄destinatione fm̄ quā dictū est a fi
lio in **J**obe. **Q**ui ex deo est nō pec
cat. qz generatio dei cōseruat illuz
Ali' p' gr̄az habitualē gratificatē
qualis est in paruulis et in hōib'
sāctis dū dormiūt. **T**erti' ē in opa
tionib' sāctis cū p̄ceptiōe diuinorū
carismatū p̄ sensū intellect' et affe
ct' in vna facultate liberi spūs in
corde vno qd̄ est natura essential'
aie supeminētē cōtinēs memoriā
intelligentiā et affectū. **F**it hec salu
taris p̄ceptio sepe dū dicit hō de
uot'. **E**go dormio supple in virib'
infimis. actū nō sentiēs t̄p̄alium. et
cor meū vigilat i somniis spectacu
lorū eternorū. **B**eatitude aie rōnal'
dicēda p̄ oēs generatōes. cōsistit i
facione magnorū p̄ illū q̄ potēs ē.

ccxli.

Hoc at̄ fiet dū erit memoriē reple
tio et nitat. et pacletit itelligētie re
pletio vētatis et lūis. erit volitue
repletio dilectōis et fructōis. **B**ea
tudo aie rōnalis dicēda p̄ cōmes
generatōes cōsistit in statu q̄ ē oim
bonorū aggregatōe p̄fect'. **H**ec est
diffinitio recta beatitudinis q̄ sta
tū dicit in optimo. dū optima potē
tia optio suo obiecto imp̄turbabi
liē cōiūcta est. **B**eatitude aie rōnalis
cōsistit i hoc qd̄ ip̄a tanq̄ signū ma
gnū in celo amicta est sole toti' ho
nestatis i rōnali. **E**st luna toti' mu
tabilitatis sub pedib' ei' in occupi
scibili. **E**st corona toti' p̄fectōis q̄
stellaz. xij. in capite d̄tutis irascibi
lis q̄ tēdit i ardua. **D**eniqz partu
rit filiū q̄ rapit ad thronū dei. re
tur' gētiles affectōes. **F**it cū d̄bi
gena qz descēdit in eā spūs s̄ct'. **E**t
virt' altissimi obūbrabit sibi. **E**t qd̄
obūbratō nisi lucis effulgētia cū te
nebra. **M**aior idcirco intelligit ob
umbratio q̄ sub luce clarior ē obū
bratio. q̄lis p' aiaz filij mei facta ē
mibi sub cui' vmbra quē desiderā
bā sepe sedi. et postqz solcite mini
strauerā ei. **B**eatitude aie rōnalis
quā fecit magnā q̄ potēs est. plus
depēdet a b̄n̄placito sue manutenē
tie in statu finis vltimi et honesti qz
in vigore p̄prie nature vel in fulgo
re p̄ceptiuo aut i appetitiua motio
ne. **S**oluit p̄inde facilliter questio.
Cur sathan irremediabiliter cor
ruit dum alij steterunt in mobiliter
qz terminū vie datū cuilibet eorū
impleuerūt. hī p̄ depositionē de se/

Tractatus

de dignitatis sue. **N**isi per exaltatio-
nem et sua dum viatores essent sed deo
fidei humilitate. honestate. pulcritu-
dine. formositate. speciositate. in or-
dine sui conseruatōe. **S**anctitas nominis
dei conuenit cum honestate. conuenit cum
salute. conuenit cum humili diuina re-
spectiōe. conuenit cum magnificētia be-
atitudinis ab ipso collate. conuenit
insuper cum timore dei cum humilitate exal-
tatiōe. cum esurientiū repletionem in
bonis. **P**ostremo cum israel pueri dei
susceptionem. **S**anctitas et omne ge-
neraliter nomen quod ad eternitatem signifi-
candi adaptat proprie propria est inter
creaturas nature intellectuali quo
ad finem sue conditionis intentum. si
non ex propria malicia et impuritate
deficiat. Est enim sanctitas libera ab
omni contagione puritas sponte ser-
uata. **S**ic sanitas suo modo. sic no-
bilitas. sic libertas dicunt facultatem
primam et facilem ad operationes prop-
rias et ordinatas et debitas exercen-
das. **S**ic insuper pax dei ordo non im-
pedit vel ordinis tranquillitas. **S**ic
modestia modi stat⁹ est. et bonitas
boni stat⁹. **S**anctitas colligit et sati-
at. dum sal⁹ omnium et sanctus sanctorum
Ihs. splendor patris in diuinis illabitur
creature intellectuali tanquam spes et
imago et virtus domini dei sui patris. dum
enim illabitur ut spes. precipit ut pulchri-
tudo. **Q**uid enim est pulchritudo nisi
proportio numerosa que suam perfectam rep-
sentat exemplatum. **P**orro dum illabitur
ut virtus agens per contactum medium seu
moderatum. precipit suauitas. **N**atur-
a enim que tristat in extremis. in medijs

xii.

delectat. **P**ostremo dum illabitur ut
operatio. replet totam capacitatem et in-
digentiam sui passibilis. ipsa salutem
omnia operantem operatur et fit quies. **S**ancti-
tas salutaris et beata operatur ne-
cessario in anima rationali (quam sanctifi-
cat. saluat et beatificat) omnem bonum
ut verificet illud ad moysen. **E**go
ostendam tibi omnem bonum. bonum hone-
stum principaliter. **E**t ex eius preceptiōe ne-
cessario sequitur summa delectatio pro-
prie conuenientiam summam. **D**emum utilitas
propre indigentie cuiuslibet supplementum
vni fas habet benedictio deo que replet in
bonis desiderium suum ordinem in exul-
tatiōe spiritus in deo saluari suo. **M**a-
gnificat anima mea deum

Gloria patri et filio et spiritui san-
cto. **Q**uia inspirate te et pue-
niente in benedictionibus dul-
cedinis **O** gloriosa trinitas pater
et filius et spiritus sanctus. **E**go humilis an-
gela magnificatiōis tue cum exulta-
tiōe spiritus caritatis in fine usque deduxi
Gloria tibi que es alpha et omega principium
et finis cui soli debet honor et gloria
Conjungi plus psalterium iocundum cum
cithara. miaz sez et graz cum poten-
tia. **J**ure superest ut subnectam canticum
glorie tue quod habuisti in te et apud
te plus quam mundo fieret. **M**undum enim
et omnia que in eo sunt condidisti propter ma-
gnam gloriam tuam. **I**nde est quod celi enar-
rant gloriam tuam et omnia que celi ambitu
continent gloriam magnificentię regni
tui **G**loriam hanc vidit in spiritu **I**sayas
dum audiuit cherubin clamantia. **S**a-
ctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth.
Pleni sunt celi et terra gloria eius

sup magnificat

Dudū in principio qm̄ creati sūt ce-
li et terra canticū hoc glorie tue fre-
quētātū est p̄ spūs angelicos. lau-
dātes te dñm et p̄ez et filiū et spm̄
sanctū. cui canticū qz dissonare pre-
sūperūt apostate spūs. q̄rētes ean-
dē sibi usurpare gloriā. zelasti p̄
eā qm̄ sola tibi pp̄ria est. zelauit et
p̄nceps milicie michael exclamans
Quis vt de? fuit postmodū in cō-
sūmatione septē diez. cōdit̄ ratio-
nalis spūs in hōie cui datū est psal-
teriū decacordū ad magnificandū
te dñm qm̄ p̄ceptum discipline. ipsi
p̄m qd̄ tibi d̄cineret in laudē et glo-
riā tuā stulisti. **Rupit** ipse cordulas
hui⁹ psalterij trāsgressor effect⁹. et
ideo **piet⁹** est extra paradisi deli-
ciaz. cui si non data fuisset cithara
p̄nie ad repandū psalteriū iocūdū
obedientie et gr̄e. nihil sibi remane-
bat de cāticis nisi lamētatiōes mōr-
lis exilij cū bestijs. et ve ve dānatio-
nis cū demonib⁹ in gehenne suppli-
cijs. **Repauit** hoc psalteriū iocūdū
cū cithara. fili⁹. scd̄a in trinitate p̄-
sona volēte p̄re cū spūsco coopan-
te. dū fact⁹ est ipse p̄ assūptionē. car-
nis et spūs. cithara in carne mea.
psalteriū iocūdū in spū et gloria
p̄ris in diuinitate. **Sic** em̄ alloquit̄
cū pater. **Exurge** glia mea. exurge
psalteriū iocūdū cū cithara. **Cui**
fili⁹ r̄ndens inducit. **Exurgā** dilucu-
lo. **Tu** eni susceptor me⁹ es. gloria
mea et exaltās caput meū qd̄ resu-
scitasti ad gloriā. **Taliē** itaqz egre-
gi⁹ **Dauid** psalteres p̄ me⁹ dedit in

ccxlii

telligi. p̄pterea simp̄ resonās sibi eru-
pit nūc aia mea in magnificationē
dñi cū exultatiōe spūs miscēs psalte-
riū iocūdū misericordie cū cithara
seueritatis et penitētie. **Ampli⁹** ho-
cur nō poti⁹ a gloriā dñi qz a ma-
gnificatione sūperim initiū vt dice-
rē. **Glorificat** aia mea dñm **Sencie**
bā p̄fecto p̄uilegiū hoc cāticū glie.
reseruandū multitudini milicie cele-
stis exercit⁹. qm̄ c̄pleti fuerit dies vt
pariā filiū meū p̄mogenitum. **Fiat**
tūc reuelatō celit⁹ ad pastores qb⁹
p̄ simplicitate sua et sedulitate vigi-
li sup gregē suū velut in quadā so-
litudine deserti subito fiet cū ange-
lo euāgelisante gaudiū magnū. co-
mes multitudo milicie celestis lau-
dantiū deū celico carmine et dicen-
tiū. **Glia** in altissimis deo. **Et** i ter-
ra pax hōib⁹ bone volūtāt. **Veni-**
ent pastores. videbūt mirabunt̄. re-
uertent̄ glorificātes deū. **Futur⁹** ē
insup ad bethleem diuersozū part⁹
mei. inolecat mos p̄ eccliam scōz
toto terraz orbe diffusā iungē fini-
b⁹ psalmoz cāticoz et hymnoz ce-
lebriter velut vna et incessabili vo-
ce cū om̄i milicia celestis exercitus.
Gloria p̄ri et filio et spūs sancto **Et**
cut erat i p̄n. et nē et sp. et in s. s. amē
Sz o glorioza t̄nitas quāto pōdē
sniaz resonat i aurib⁹ meis paru⁹
hic et paucul⁹ numer⁹ xbuloz q̄t et
quanti futuri sunt socius sanctoz
et domestici dei qui ad iustitiam
erudiunt plurimos. et fulgebunt ve-
lut stelle in perpetuas eternitates

ad declarationē celestis huius cantici glorie laborabūt te doctrine cōcertabūt apud dissidentes futuro- rum hereticorum fragores. strepitus horrendos quod clamores ut in debita concināt armonia. te beatissimā trinitatē in vnitāte. et vnitatē in trinitate in peni seculorum tpe Amen. Dicēt crebro. Gloria tibi dñe. Nominabunt te desū glorie. te gloriāz plebis tue israel. Te dñm virtutū qui es rex glorie Tu rex glorie xpe cōcinit omnis ecclesia. Tu ad dexteram dei sedes in glā dei patris Tibi laus. tibi gloria. tibi gr̄arū actō Quid igitur sup̄est humilitati mee quam respexit dñs nisi ut cū omnibus generationibus seculorū. subiungam pro fine pulcerrimo. debito quod sup̄addens ad canticū meuz Gloria patri et filio et spiritui sancto Sicut erat in principio et nūc et sp̄ et in secula seculorum. Amen

Liber sup̄ Cantico virginis Marie compilat' p̄ magistrū Johēz Gerson olim cancellariū Parisiē. Explicit Anno gr̄e. M. cccclxxiij. penultimo die Marcij. qui fuit vigilia pasche.